

Sürgün Yazıları

Doğan Özgüden

Cilt VI

SÜRGÜN YAZILARI
Cilt VI

2022-2023

Doğan Özgüden

Kapak tasarımı ve sayfa düzeni:
İnci TUĞSAVUL-ÖZGÜDEN

©Fondation Info-Türk

Avrupa 1. Baskısı - 2023

D/2023/2198/91

INFO-TÜRK

Rue de Pavie 53 - 1000 Bruxelles

Tel: 32-2-215 35 76

<https://www.info-turk.be>

fondation@info-turk.be

Impression: Identic

ISBN978-2-9603289-0-5

SUNUŞ

Sürgün Yazıları'nın 6. cildine en son yazımı ekleyip sayfaya koymasý için İnci'ye vermeden önce büyük bir sabırla Türkiye'deki cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimlerinin sonucunu bekledim.

Tam 70 yıllık gazetecilik deneyimimle, Millet İttifaký'nın Kürt iradesini dışlayan kompozisyonuna ve sol kanattaki partilerin de seçime tek liste yerine seçime tam 6 farklı listeye girip sol seçmeni kararsızlık ve hattâ güvensizlik içinde bırakmasına bakarak bu seçimlerden de doğup büyüdüğüm ülkenin demokratikleşmesini sağlayacak bir sonuç çıkmayacağını tahmin ediyordum.

14 Mayıs 2023'teki ilk tur öncesi kamuoyu yoklaması yapan tüm kurumlar ve sol medyadaki kanaat önderleri son dakikaya kadar oylamanın islamo-faşist iktidarın yenilgisiyle sonuçlanacağını anons ettiği için, pazar günü saat 20'ye kadar gerek Türkiye'deki, gerekse sürgündeki dostlarımla umut dolu, hattâ bize İstanbul'da randevu veren mesajlarının ardı arkası kesilmedi.

Ne ki, seçimin iki turunun da sonuçları ortada...

"Vatansız" Gazeteci adlı anılarımla sürgün öncesini anlatan birinci cildinin son sayfalarında, Türkiye'den ayrılışımızın hüznünü ifade ederken şöyle demiştim:

"Doğduğumuz, yetiştiğimiz, kavga verdiğimiz sevgili ülkemizden kopuyoruz. Günün birinde 'vatansızlaştırılacağımızı' hiç düşünmeden... En kısa sürede geri dönüp hiçbir şey

olmamış gibi her şeyi kaldığı yerden tekrar başlatmak umduyla...”

“Bu umut asla gerçekleşemedi...”

Evet, o satırları yazdığım tarihin üzerinden tam 13 yıl, Türkiye’den ayrılışımızın üzerinden tam 52 yıl geçti...

2023 seçim sonuçları, o umudun yine gerçekleşemeyeceğini gösteriyor.

Hoş, dönebilmiş olsaydık bile, İnci’nin de, benim de 90’a merdiven dayadığımız, sağlık sorunlarımızın çalışma ve üretme hızımıza her geçen gün daha fazla sekte vurduğu dikkate alınırsa, doğup büyüdüğümüz ülkede her şeyi bıraktığımız yerden tekrar başlatmak zaten mümkün olmayacaktı.

Yine de, her zaman söylediğim gibi, düşünce ve inançlarından ödün vermeyen kişiler için, mücadele belki farklı biçimlerde, her mekanda verilebilir... Türkiye’ye dönmemiz mümkün olmasa da, inançlarımız uğrunda mücadelemizi, gücümüz yettiğinde, yarım yüzyıldır olduğu gibi, özgürlüklerin ve insan haklarının savunması, halkların eşitliğinin sağlanması mücadelesine katkı sağlamak için Belçika’da kurmuş olduğumuz olan *İnfo-Türk*’te ve *Güneş Atölyeleri*’nde sürdürmeye devam edeceğiz.

“*Vatansız*” *Gazeteci*’de ve *Sürgün Yazıları*’nın daha önce yayınlanan beş cildinde, Türk Devleti’nin ve onun hizmetindeki diplomatik misyonların ve medyanın siyasal sürgünümüzde bize karşı uyguladığı tehdit, baskı ve yalıtılma uygulamalarını belgelerle ayrıntılı olarak anlatmıştım.

Bunlara karşı Türkiye Danıştay’ında, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde verdiğimiz mücadeleler hep sonuçsuz kalmıştı.

Yukarıda belirttiğim gibi, tıpkı geçmiş seçimlerde olduğu gibi, 2023 seçimlerinden de siyasal sürgünlerin maruz bıraktığı tehdit, baskı ve yalıtılmayı ortadan kaldıracak, kendilerinden özür dileyerek haklarını iade edecek bir iktidar çıkmasını beklemiyordum.

Bu nedenledir ki, 1 Mart 2023 tarihinde, Hollanda’nın

La Haye kentindeki *Uluslararası Ceza Mahkemesi*'nde, başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, Türkiye'deki insan hakları ihlallerinin sorumlularına karşı dava açılmasına destek verdim.

Davayı, 24 Eylül 2021'de Cenevre'de Ankara rejimini işkence, yoketme, basın özgürlüğünü çiğneme, cezasızlık, yargı bağımsızlığını ve adalete erişimi ihlal ve insanlığa karşı suçlar konularında sorumlu bularak mahkum etmiş olan *Türkiye Mahkemesi (Turkey Tribunal)*, *Demokrasi ve Özgürlükler İçin Avrupa Yargıçları (MEDEL)* ve *Belçika avukatlık bürosu VSA* birlikte açmış bulunuyordu.

Davanın açılışını kamuoyuna duyurmak üzere La Haye'de 1 Mart 2023'te yapılan basın toplantısında, Belçika'nın eski başbakan yardımcılarında *Prof. Dr. Johan Vande Lanotte*'un davacı örgütler adına sunuş yapmasından sonra ben de şu temennide bulundum:

“Hak ihlalleri nedeniyle Türk mahkemelerinde açılan davalar ne yazık ki sonuç vermiyor... Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararları da Türk devleti tarafından dikkate bile alınmıyor... Baskı kurbanları hâlâ zindanlarda tutuluyor. Bu nedenledir ki, Uluslararası Ceza Mahkemesi nezdinde açılan bu davanın tamamen yerinde olduğuna inanıyorum... Ve de Türkiye'nin demokratikleşmesine büyük katkı sağlayacağını umuyorum.”

O davanın açılışına ilişkin ayrıntılı bilgi, bu kitaptaki “Ni-hayet uluslararası hesaplaşma” başlıklı yazımda yer alıyor.

Ayrıca, Avrupa'nın başkenti Brüksel'de 1974'ten beri tam 49 yıldır Türk diplomatik misyonlarının ve medyasının, hem de onların kışkırtmasıyla Belçika makamlarının İnci'ye ve bana yönelik tehdit, baskı ve yalıtılmalarını içeren bir metni de davacı kuruluşlara ilettik.

O metin de, bu kitabın ikinci bölümünde yer alıyor.

Ancak dileğimiz odur ki, siyasal sürgünlere uygulanan tehdit, baskı ve yalıtılmaların hesabı, esas olarak, bir gün Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görülsün.

17 Eylül 2022’de, Köln’de, Avrupa Sürgünler Meclisi’nin düzenlediği sempozyumda söylediğim gibi:

“Vatandaşlıktan atılma, bulunduğu yabancı ülkede dahi sürekli baskı ve tehdit altında bulunma, dünyanın tüm ülkelerine yerleşmiş 3 milyon’dan fazla Türkiyeli göçmenin, özellikle de devlet terörü nedeniyle ülkelerinden ayrı düşürülmüş siyasal sürgünlerin sorunudur.

“Bu, Osmanlı’dan beri işlenen çeşitli soykırımlar ve tehcirler nedeniyle dünyanın çeşitli ülkelerini yeni yurt edinmiş *Ermeni, Asuri, Kürt, Grek* diasporalarının sorunudur.

“Bu, Birinci emperyalist paylaşım savaşı sonunda dört farklı ülkede yaşamaya mecbur edilmiş Kürt ulusunun, kuzeyde *Bakur*, doğuda *Rojhilat*, güneyde *Başûr*; batıda *Rojava* Kürtlerinin sorunudur.

“Bu, en son Azeri ve Türk ordularının, islamcı terörist beslemelerin de katılımıyla, *Dağlık Karabağ*’ı işgal etmesi olayında görüldüğü gibi Ermeni ulusunun sorunudur.

“Bu, son seçimde binbir hile ve baskıyla iradesi gaspedilerek daha yıllarca Türk ordusunun işgali altında yaşamaya mecbur tutulan Kuzey Kıbrıs halkının sorunudur.”

2023 seçimleri bu hesabı sormaya muktedir bir Türkiye Büyük Millet Meclisi oluşmasına ve de Recep Tayyip Erdoğan’ın başkanlık diktasını sona erdirmeye imkan vermedi.

Ömrümüz vefa ettiği, sağlığımız olanak verdiği sürece de, bunun için mücadeleyi tüm olanaklarımızla sürdürmek, doğup büyüdüğümüz ülkemize, o ülkede ve komşularında yaşayan tüm halklara ve diasporalara borcumuzdur.

Doğan Özgüden, 29 Mayıs 2023

**ARTI GERÇEK
YAZILARI**

Mücadeleci iki hukukçuya saygı ve teşekkür...

5 Mayıs 2022

Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan'ın sıkıyönetim mahkemesindeki THKO davasında savunmalarını yapan, 6 Mayıs 1972'de idam edilirken de yanlarında bulunup devrimci inançlarını haykırarak son nefeslerini verişlerinin acısını yaşayan değerli avukat Halit Çelenk'i de 11 yıl önce, 5 Mayıs 2011'de sonsuzluğa uğurlamıştık.

Halit Çelenk'in yaşam ve mücadele arkadaşı, "Deniz"lerin Şekibe ablası" avukat Şekibe Çelenk'i de ondan dokuz yıl sonra, 21 Şubat 2020'de kaybettik.

Türkiye'nin devrimci mücadele tarihinde müstesna bir yere sahip olan Çelenk'leri ben *Türkiye İşçi Partisi*'nin ilk örgütlenme yıllarında birlikte mücadele verirken tanımıştım.

1962, özel yaşamında ya da çeşitli mücadele alanlarında yıllar yılı sol tavrı almış, tüm baskılara rağmen bu tavrında ödünsüz direnmiş onbinlerce insanın "vakt erişti" diyerek Türkiye özelinden doğmuş bir sosyalist partiye binlerle akmaya başladığı yıldır.

Türkiye İşçi Partisi'nin ilk militanları, ilk örgütleyicisi bu insanlar, ülkenin hemen her köşesinde, yılların tutsaklık zincirlerini kırarak akın akın bu kurtuluş ordusunun saflarına katılıyorlardı. Sendikacı, bilim adamı, yazar ya da sanatçı olarak isimleri medyada duyulmuş olanların dışında herkes birbirinin meçhulüydü.

Bu büyük 1962 buluşmasına ben de İzmir'den katılmıştım. O sırada *Öncü Gazetesi*'nin Ege Bölgesi Temsilcisi ve

Türkiye Gazeteciler Sendikaları Federasyonu'nun Yönetim Kurulu üyesiydim.

Halit Çelenk'in adını ilk kez İzmir'deki partili avukat arkadaşlardan duymuştum. Bu değerli hukukçumuzun, eşi *Şekibe Çelenk*'le birlikte parti saflarında yer almış olmasından dolayı sevinçliydim.

Daha sonra gazeteci, sendikacı ve partili olarak Ankara'ya sık sık yaptığım ziyaretler sırasında efsanevi sendikacı *Fukara Tahir (Öztürk)* ve *Uğur Cankoçak* gibi çok değerli partililerle birlikte *Çelenk*'leri de şahsen tanımak imkanı bulmuştum. İnsan ilişkileri sıcak, konularına hakim ve ilk karşılaşmada muhatabı üzerinde derin saygı ve güven uyandıran kişilikleriyle Ankara örgütünde ayrı bir yerleri vardı.

1963 yılında Genel Başkan *Mehmet Ali Aybar*'ın isteği üzerine TİP Genel Merkezi araştırma ve basın bürolarında görev almak üzere İzmir'den ayrılıp İstanbul'a yerleşmiştim. Birlikte çalıştığım günlerde *Aybar*'ın, *Halit Çelenk* ve *Şekibe Çelenk*'ten hep takdir ve sevgiyle bahsettiğini çok iyi anımsıyorum. Hukuki konular söz konusu olduğunda mutlaka Ankara'yla temasa geçerek *Halit Çelenk*'in görüşünü isterdi.

17 Kasım 1963 yerel seçimlerine katılmaya karar verildiğinde, partinin en kısa zamanda birçok ilde örgütlenmeyi tamamlaması gerekiyordu. Bu örgütlenme işinin başarılmasında CKMP'den ayrılarak TİP saflarına geçmiş olan Senatör *Niyazi Ağırnaslı* en büyük rolü oynuyordu. Bu zorlu işin üzerinden gelebileceği düşünülen bir başka önemli isim de *Halit Çelenk*'ti. Nitekim partinin Samsun ve çevresindeki örgütlenmesini kısa zamanda başaracaktı.

1963 seçimlerinde büyük bir sayısal başarı elde edilememişse de, *Türkiye İşçi Partisi*'nin, sosyalist hareketin sesi ilk kez devlet radyolarından Türkiye halkına duyurulmuş, iki yıl sonra yapılacak 1965 genel seçimlerindeki başarının da temelleri atılmıştı. Partinin radyoda sesini duyuran 15 partiliden biri de *Şekibe Çelenk*'ti.

Çelenk'lerle ortak yazgımızdır...

Partinin ilk örgütlenme ve güçlenme sürecine katkıda bulunmuş militanlar olma onurunu nasıl paylaştıysak, parti yönetiminin hatalı tutumlarına muhalefet ettiğimiz için partiden uzaklaştırılma burukluğunu da birlikte yaşadık.

Halit Çelenk, parti yaşamını anlatan *Türkiye İşçi Partisi'nde İç Demokrasi* adlı kitabında anti-demokratik uygulamaları ayrıntılı biçimde belgeleyerek tarihsel bir görevi yerine getirmiştir. *Çelenk*'in kitapta yaptığı özetlemeye göre başlıca tasfiye olayları şunlardı:

- 1964'te İzmir'de yapılan 1. Büyük Kongre seçimlerinde işçi ve aydın şeklinde çift oy pusulası ve çift sandık tartışmalarından kaynaklanan ve içlerinde *Prof. İsmet Sungurbey*, yazar *Fethi Naci*, gazeteci *Doğan Özgüden*, yazar *Demir Özlü*, *Edip Cansever* ve Genel Sekreter *Orhan Arsal*'ın da bulunduğu 22 kişinin partiden uzaklaşma durumunda bırakılması ya da ihracı,

- Kıbrıs sorunu üzerinde parti adına yapılan açıklama Merkez Yürütme Kurulu'na ertelenmişken Genel Başkanın, görüşmeleri beklemeden, kişisel olarak bir açıklama yapması nedeniyle Senatör *Esat Çağa*'nın partiden çekilmesi,

- İstanbul İl Kongresinde Şişli ilçesinden, içlerinde *Dr. Sevinç Özgüner*, *Dr. Kemal İşler*, *Cemil Ormanlar*, *Kumru Gözügeçgil*'in de bulunduğu 17 kişinin "hizip oluşturma, ortak seçim listesi hazırlama, ilçeler arası görüşmeler yapma, bu çalışmalarla daha önceki sosyalist kuruluşlar karşısında partinin bağımsızlığı ile bağdaştırılamayacak bir görüntü ortaya çıkmasına neden olma" gerekçesiyle Merkez Haysiyet Divanı'na gönderilmeleri,

- Merkez Haysiyet Divanı'nın bu istemi reddetmesi üzerine Şişli İlçesi'nin feshedilmesi, partinin tek senatörü *Niyazi Ağırnaslı*'nın da savunma hakkı tanınmadan manevi baskı altında tutularak istifa etmek zorunda bırakılması,

- *Vahap Erdoğan*, *Rasih Nuri İleri*, *Süleyman Ege*, *Necati Aykaş*, *Naci Ormanlar*, *Ahmet Say*, *Ümran Baran*, *Kumru Gö-*

zügeçgil, Dr. Sevinç Özgüner, Necip Devecioğlu ve Tuncer Yanar'ın da içinde bulunduğu 13 kişinin 23 Aralık 1967'de partiden ihraç edilmesi,

- Bu karara karşı çıktıkları için *Halit Çelenk* ve *Şekibe Çelenk*'in önce "uyarı" cezasıyla cezalandırılması, uygulamayı eleştirmeye devam ettikleri için de 14 Eylül 1968'de de partiden kesin olarak ihraç edilmeleri.

Halit Çelenk, kendisinin partiden uzaklaştırılması için özellikle *Behice Boran* ve *Nihat Sargın*'ın ne gibi yöntemler uyguladıklarını, *Aybar*'ın da nasıl onlarla birlikte davrandığını kitabında belgelerle ayrıntılı olarak anlatmaktadır.

Ne ki, *Mehmet Ali Aybar*, sekiz yıl sonra, 1975 yılında *Uğur Mumcu*'nun sosyalizm, marksizm ve bağımsızlık üzerine kendisiyle yaptığı bir söyleşide *Çelenk*'leri partiden uzaklaştırmış olmanın acısını şöyle ifade edecekti: "...Halit Çelenk ile eşi hakkında soruşturma açılmış ve uyarı cezası almışlardı Malatya Kongresinden sonra. Bu benim için acılı ve acıklı ayrı bir olaydır. Genel Yönetim Kurulunda Malatya Kongresindeki fraksiyonlara karşı sert kararlar alınmıştı. Kurunun yanında yaş da yanmıştı. Halit Çelenk ve Şekibe hanımla konuşma görevi bana verilmişti. Her ikisini de fakülte'deki öğrencilik yıllarımdan tanırdım. Sevdiğim ve saydığım insanlar. O karşılaşmanın hüznü, acısı bunca yıl sonra hâlâ yüreğimde'dir." (*Aybar ile Söyleşi*. 6. basım, sf. 59)

Tabii ki, TİP'ten uzaklaştırılanların büyük çoğunluğu, partisiz de kalsalar, hiçbir zaman pasifize olmadılar, kavgadan çekilmediler, devrimci ve demokratik mücadelelerini kendi meslek dallarında, demokratik kitle örgütlerinde aynı kararlılıkla sürdürdüler.

Halit Çelenk ve *Şekibe Çelenk* de onlardandır.

Çelenk'ler partiden ihraç edilmiş olmalarına rağmen insan hakları ve sosyalizm mücadelesini aynı kararlılıkla sürdürdükleri gibi, bu mücadele nedeniyle tutuklanan, ağır ceza ya da sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanan tüm devrimcilerin savunmalarını da hiçbir eğilim farkı gözetmeksizin büyük

bir özveriyle üstlendiler. *Halit Çelenk*, bu tavrını yine *Türkiye İşçi Partisi'nde İç Demokrasi* adlı kitabında şöyle özetliyor:

“Savunduğum ve davalarını izlediğim bu çok sayıda insanla ilgili anılarımın kimi bölümlerini daha önce yayınlanan kitaplarımda anlatmış bulunuyorum. Bu konuda okuyucuya ara başlıklar halinde bir bilgi verebilmek için sadece adları ile kimi örnekler vermek istiyorum:

“1. 15-16 Haziran olaylarında *Kemal Türkler* ve arkadaşları ve işçilerle gençler hakkında İstanbul sıkıyönetim askeri mahkemelerinde açılan davalar.

“2. Commer davası adıyla anılan ve Vietnam Kasabı olarak ünlü Amerika'nın Ankara büyükelçisinin Orta Doğu Teknik Üniversitesinde arabasının yakılması davası. (*Taylan Özgür, İbrahim Seven, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan* ve arkadaşları)

“3. THKO (Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu) davası. *Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan, Yusuf Aslan* ve arkadaşları davası.

“4. Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS) Genel Başkan *Fakir Baykurt* ve arkadaşları hakkında açılan dava.

“5. DEV GENÇ davası.

“6. Başta Genel Başkan *Gültekin Gazioğlu* olmak üzere TÖB-DER ve yöneticileri hakkında açılan dava.

“7. TKP davası, DİSK davası, Barış davası (Bu davada önce savunman sonra sanık olmuştum), TSİP (Türkiye Sosyalist İşçi Partisi) davası (*Çağatay Anadol* ve arkadaşları). 66 Subay davası, TBKP davası (*Nihat Sargın, Nabi Yağcı* yani Haydar Kutlu ve arkadaşları).

“8. Ana DEV-YOL davası (*Oğuzhan Müftüoğlu* ve arkadaşları).

“Ayrıca *Türkiye İşçi Partisi, KÖYKOP, Halkevleri, Türkiye Yazarlar Sendikası* (Aziz Nesin, Vedat Türkali, Adnan Özalçınar, Asım Bezirci, Kemal Sülker ve arkadaşları), *Nâzım Hikmet'in hemşiresi Samiye Yalıtım* adına avukat arkadaşları *Metin Şekercioğlu, Atilla Coşkun, Bilgin İnanç* ile birlikte büyük Türk şairi *Nâzım Hikmet'e* hakaret eden milletvekili *Mustafa Taşar* hakkında açtığımız hakaret ve tazminat davaları,

İHD (İnsan Hakları Derneği) hakkında açılan davalar, Yeşilyurt köyünde muhtara ve köylülere işkence yaparak bok yediren binbaşı hakkında açılan davada birçok savunman arkadaşımımla birlikte müdahil olarak izlediğimiz dava, Alpaslan Türkeş ve arkadaşları hakkında açılan davada öldürülenlerin ailelerinin müdahil olarak savunmanlığı.

“Ve yine kişi olarak savunmalarını yaptığımız ve katıldığımız *Muzaffer İlhan Erdost, Süleyman Ege, Vahap Erdoğdu, Akın Birdal, Mümtaz Soysal, İlhami Soysal, Sadun Aren, Hüsnü Öndül, M. Emin Değer, Erbil Tuşalp, Talip Apaydın, Remzi İnanç* haklarında açılan davalar, 12 Mart döneminde İsrail Başkonsolosu *Efraim Elrom*’un kaçırılması olayında, birçok bilim insanı, sanatçı, yazar, sendikacı ve öğrenci ile birlikte Ankara Yıldırım Bölgede bir ay gözaltına alınmamız, yazdığımız yazılardan ötürü gece yarılarında DAL’ın (Ankara’nın ünlü işkence yeri) başındaki baş komiser tarafından evimizden alınarak DAL’a götürülmemiz ve hakkımızda TCY’nin 141142. maddelerine göre dava açılması, *Deniz Gezmiş* ve arkadaşları davasında askeri savcıya hakaret iddiası ile on bir avukat arkadaşımımla birlikte hakkımızda açılan dava ve verilen mahkûmiyet kararı. (*Niyazi Ağırnaslı, Orhan İzzet Kök, Erşen Şansal, Refik Ergün, Mükerrrem Erdoğan, Zeki Oruç Erel, Halit Çelenk, vb.*)

“*Aziz Nesin*’in öncülüğünde hazırlanan, benim de yazı kurulunda görev yaptığım Aydınlar Dilekçesi ile ilgili, benim de içinde bulunduğum kırk yedi kişi hakkında sıkıyönetim askeri mahkemesinde açılan dava ve yine *Aziz Nesin*’in girişimiyle hazırlanan ve çalışmalarına katıldığımız *Emek ve Hak Dilekçesi, Anayasa Kurultayı* ve benzeri dava ve çalışmaları burada anımsatmakta yarar görüyorum.”

Halit Çelenk’in sürgündeki direniş mücadelemize desteği

12 Mart 1971 darbesi bizi siyasal göçe zorladığında, Türkiye’deki faşizan baskıları dünya kamuoyuna duyurabilmek için yurt dışında *Demokratik Direniş Hareketi*’ni kurmuştuk.

Türkiye’den gizlice gönderilen işkence belgelerini, mahkeme tutanaklarını, tanıklıkları yabancı dillere çevirerek Avrupa Konseyi’ne, Avrupa Parlamentosu’na, insan hakları kuruluşlarına ve basına iletiyorduk. Türkiye’deki büyük hukuk mücadelesinin referans ismi hep *Halit Çelenk* idi...

O, *Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan*’ın idamlarının acısını tüm devrimciler adına tek başına yaşadı.

İstanbul Adliyesi’nde *Deniz Gezmiş*’le son görüşmemizi anımsıyorum. Kavga arkadaşları teker teker katlediliyordu... 6. Filo ziyaretine karşı Ant’ta yazdığım bir yazıdan dolayı ağır cezada yargılanma sırası bekliyordum. Bir ihbar üzerine yakalanan Deniz’i mevcutlu getirmişlerdi. Ayaküstü kısaca konuşabildik. “Beni de yaşatmayacaklar,” diyordu. Gözlerinin hüznü, dudaklarında buruk bir gülümseme, ama dimdik...

Yaşatmadılar. Deniz’in ve yoldaşlarının yaşamda kalması için en büyük mücadeleyi *Halit Çelenk* verdi. Ve onları onurlu son yolculuğa da aynı büyüklükte bir metanetle uğurladı.

12 Mart Darbesi’nden sonra 1974’te kızkardeşim *Çiğdem Özgüden*’in İstanbul’da yayınladığı *1. THKO Davası Mahkeme Dosyası*, bir yerde, *Deniz Gezmiş* ve arkadaşları adına *Halit Çelenk* ve diğer onurlu avukatlarımızın faşizme karşı verdiği hukuk mücadelesinin bir destanıdır.

Binlerce devrimcinin, demokratın savunmasını üstlenen *Halit Çelenk*’in bu davaları nasıl bir özveri, ciddiyet ve sorumluluk duygusuyla izlediğine 90’lı yıllardaki “vatandaşlık” kavgamızda *İnci* ve ben bizzat tanık olduk.

12 Eylül Cuntası, bizim gibi siyasal sürgünde bulunan yüzlerce muhalifi, Vatandaşlık Yasası’nda değişiklik yaparak, özel kararnamelerle vatandaşlıktan çıkartmıştı. Bu uygulamanın iptali için Danıştay’da açtığımız dava, *Milli Güvenlik Konseyi*’nin ve onun hükümetinin kararları aleyhine dava açılmayacağı gerekçesiyle 1990 yılında reddedilmişti. Yoğun çalışmaları ve mücadelesi içinde kendisine yeni bir yük yüklemekten çekine çekine *Halit Çelenk*’le temasa geçtik.

Ant’taki yazı ve yayınlarımızdan ve de Türkiye dışındaki

faaliyetlerimizden ötürü İstanbul, Ankara ve Diyarbakır adli ve askeri mahkemelerinde 30'u aşkın dava dosyası ve sıkıyönetim komutanlıklarınca hakkımızda verilmiş birçok tahdit kararı vardı. *Halit Çelenk*, hiç tereddüt etmeden talebimizi kabul etti. Aylarca ileri yaşında Ankara, İstanbul ve Diyarbakır arasında mekik dokuyarak, tüm bu dosyaları tek tek gün ışığına çıkardı.

Nasıl uğraştığına örnek olsun diye, 23 Mayıs 1992 tarihli mektubundan şu satırları alıyorum: “İstanbul Birinci Ordu, Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı, İstanbul 3 numaralı sıkıyönetim askeri mahkemesi ve İstanbul Sıkıyönetim askeri savcılıkları tarafından konulan tahditler birçok başvuru, gidip gelmeler, izlemeler sonunda kaldırıldı. İstanbul C. Savcılığı'nın tahdidinin kaldırılması için yeniden İstanbul'a gittim... Sultan Ahmet dosya mahzenine indik... İstanbul'da bu araştırmayı yaparken bir yeni tahdit çıktı. O da İçişleri Bakanlığı'nın 26.11.1988 günlü tahdit yazısı, şimdi bunun için de İçişleri Bakanlığı'na başvuruyorum.”

Bizlerin vatandaşlıktan atılmamıza neden olan yasanın kaldırılmasından sonra, Türkiye'ye dönmemiz halinde tüm bu dâva dosyalarından ötürü başımızın derde girmeyeceğine dair Dışişleri Bakanlığı'ndan yazılı güvence istedik. Bunun yanıtını alabilmek için de *Halit Çelenk* aylarca uğraştı. Örneğin, 17 Mayıs 1994 tarihli mektubunda şöyle diyordu:

“Dışişleri Bakanı Hikmet Çetin Bey'le görüşmek için randevu istedim, yazdırdım, bekliyorum... Burada uygulamalar ilkel. Bu sürüyor da. Ama ne yaparsınız, burada yaşadıkça bunlarla mücadele etmek zorunda kalıyorsunuz...”

Aradan yıllar geçti. *Hikmet Çetin* bize bir yanıt vermeden bakanlıktan düştü, ondan sonra *Mümtaz Soysal*'lar, *İsmail Cem*'ler geldi geçti, ama bizim dilekçelerimize hiçbir yanıt gelmedi. *İnci*'yle ben hâlâ siyasal sürgündeyiz...

Halit Çelenk'in dediği gibi ilkellikler hâlâ sürüyor. Bu nedenledir ki, Türkiye'de Halit Çelenk'i kucaklayıp, gerek bizim için, gerekse tüm devrimci ve demokratlar için in-

sanüstü uğraşlarından ötürü kendisine bizzat teşekkür edemedim.

5 Mayıs 2016'da Ankara'da yapılan *Halit Çelenk Hukuk Ödülleri* törenine kızı, değerli mücadele arkadaşımız *Serpil Çelenk Güvenç* aracılığıyla bir mesaj göndererek teşekkür görevimi yerine getirmeye çalıştım... O mesajda kullandığım ifadeyi tekrarlayarak sevgili *Halit Çelenk* ve *Şekibe Çelenk*'i saygıyla anıyorum:

“İkelliklere rağmen yılmayan, adalet ve demokrasi mücadelesinden asla ödün vermeyen müstesna hukukçular, ebedi-ezeli militanlar... Sizlere saygı, sizlere sevgi...”

51 yıllık sürgünün Stalingrad'ı...

11 Mayıs 2022

Bugün, 11 Mayıs 2022, İnci'nin ve benim yaşamımızı, yazgımızı kökten değiştiren, yarım yüzyılı çoktan aşan sürgünümüzün başlangıcının 51. yıldönümü... Sürgünümüzün nedenlerini, sürgün yaşamımızın sorunlarını, sorumluluklarını ve mücadelelerimizi 2017'den beri her yıldönümünde *Artı Gerçek* okurlarıyla paylaşıyorum.

İlerleyen yaşamızın getirdiği sağlık sorunları zaman zaman hız kesecek boyuta ulaştığı için, son bir yılda ikimiz de günlük çalışmalarımızı sürgünde oluşan arşivimizde hâlâ güvenilir kurumlara emanet edilmeyi bekleyen kitap, dergi ve enformasyon bültenlerinin tasnifine yoğunlaştırdık.

Sürgündeki mücadelelerimize ilişkin özel ve örgütsel yazışmalar, fotoğraflar, film ve videolar, ses kayıtları, afiş, bildiri gibi belgelerin büyük bölümü esasen 2013 yılından beri Amsterdam'daki *Uluslararası Sosyal Tarih Enstitüsü (IISG)*'de, gazete kupürleri Gent'teki *AMSAB*'da, şahsi kitaplarımızın bir bölümü de Brüksel'deki *Belçika Kraliyet Kü-üphanesi*'nde bulunuyor.

Sürgünde yayınladığımız kitap ve broşürler ile haber bültenlerinin dijitallerine uzun süreden beri *İnfo-Türk Sitesi*'nde erişilebiliyor. Bunların içinde *Türkiye İşçi Partisi* ve *Demokrasi İçin Birlik* adına yayınladığımız gazete, bildiri ve kitaplar da yer alıyor.

Bu yıl Türkiye'deki mücadele yıllarımızda *Akşam Gazetesi* ve *Ant Yayınları* tarafından yayınlanmış olan tüm kitaplarımızın dijitallerini de *İnfo-Türk Documents* sayfasına yükledik. Şu sırada, özel kütüphanemizde bulunan daha binlerce kitabın kodlanarak *Belçika Kraliyet Kütüphanesi*'nde okurlara sunulmasını sağlama çalışması içindeyiz.

Tüm bu çalışmaları yaparken farkettiler ki, 11 Mayıs 1971'de sürgüne çıkışımızdan bugüne kadar, önce *Demokratik Direniş Hareketi*, ardından *İnfo-Türk* ve *Güneş Atölyeleri* adına çeşitli dillerde yazdığımız ve yayınladığımız kitap, dergi, broşür, haber bülteni ve bildirilerin sayfa sayısı 15 Bin'i aşıyor.

Artı Gerçek'teki yazılarımın ve *İnfo-Türk* bültenlerinin yanı sıra sürgüne çıktığım ilk günden beri yazmış olduğum, hem yurt dışında hem de Türkiye'de yayınlanmış olan tüm yazılarım, benimle ve İnci'yle yapılmış olan söyleşiler ise son iki yıldır *Sürgün Yazıları* adlı kitaplarımın ilk dört cildinde yer almıştı.

Sürgünümüzün bugünkü 51. yıldönümünde ise okurlarımıza *Sürgün Yazıları*'nın 550 sayfalık 5. cildini sunuyoruz.

Bu cildin yayını, üç genç devrimcimiz, *Deniz Gezmiş*, *Yusuf Arslan* ve *Hüseyin İnan*'ın 12 Mart cuntasının emriyle ve TBMM çoğunluğunun onayıyla idam edilmelerinin 50. yıldönümüne rastlıyor.

Bu yıldönümü nedeniyle İstanbul Büyük Şehir Belediyesi "*Türkiye'nin 68'i-Denizlere Çıkan Sokaklar*" adlı 748 sayfalık bir kitap yayınladı. Kitapta hayatta olan gençlik liderleri, tarihçiler ve araştırmacılar o dönemi bütün boyutlarıyla gün ışığına çıkartıyor. Kitapta benim katkım da "*Dönemin Basınına, Mücadelesine Tanıklık ve Ant Dergisi*" başlığı altında yer alıyor.

Toplumsal Tarih adlı aylık derginin Mayıs 2022 tarihli 341. sayısında da, 27 sayfa “*Türkiye 68’ini Globalleştirmek*” başlığı altında o dönemin tanıtımına ayrılmış bulunuyor. Bu dergide de benimle yapılmış bir söyleşi “*Anti-emperyalist mücadele de ödünsüz uyguladığımız bir temel çizgiydi*” başlığı altında yayınlandı.

Bu iki belgeyi de *Sürgün Yazıları*’nın 5. cildinde tam metin olarak paylaştık.

Artı TV ve Medya Haber televizyonlarında aktüaliteyi yorumlamak için benimle yapılan söyleşiler dışında, geçtiğimiz yılın bizim açımızdan önemli bir görsel olayı, *Esra Yıldız*’ın Brüksel’de günlerce bizimle ve *Güneş Atölyeleri* ekibiyle birlikte olarak gerçekleştirdiği *Vatansız* belgeselinin 58. Altın Portakal Film Festivali’nde gösterilmesi oldu. Bu etkinlik üzerine *Esra Yıldız* ile yapılmış uzun bir söyleşi bu ciltte yer alıyor.

Yine bu ciltte yer alan, *Erdal Boyoğlu*’nun yaptığı ve *Sürgün Halleri* adlı kitabında yayınlanan söyleşi ile *Molla Demirel*’in yaptığı ve *Göç-İş-Ütopya* adlı kitabında yer alan söyleşi *İnci*’yle birlikte sürgündeki mücadelemiz üzerine yeni açıklamalar içeriyor.

Sürgün Yazıları’nın 5. cildindeki sunuş yazım şu cümlelerle sona eriyor:

“Kurucuları arasında bulunduğumuz *Avrupa Sürgünler Meclisi*’nin organı *Sürgün* dergisinin Aralık 2021 sayısında yayınlanan, bu cildin sonunda paylaştığımız *Bu seçim sürgünü de tarihe gömmelidir* başlıklı yazım, yaşımız elverirse bizim yarım yüzyılı aşan sürgünümüzün sona ermesinin ve doğup büyüdüğümüz topraklara yeniden kavuşup mücadelemizi orada sürdürebilmemizin koşullarını da dile getiriyor... *Sürgün Yazıları*’nın bundan sonraki cildinin büyük bölümünü Türkiye’de tamamlayabilmek umuduyla...”

Umut ifadesiyle biten o satırları yazarken, her yıldönümünde olduğu gibi, tam 51 yıl önceki o kapkara 11 Mayıs gününü tekrar yaşıyorum...

Ant'ın sıkıyönetimce kapatılmasından sonra ismimiz radyoda, gazetelerde ve duvar afişlerinde *arananlar* listesinde tekrar tekrar duyurulduğu için 11 Mayıs sabahı sahte bir aile pasaportuyla Ankara'dan Lufthansa uçağına binerek Türkiye'den ayrılmıştık... Almanya'da gecelemeksizin *Ant* yazarlarından *Mekin Gönenç*'le buluşmak üzere 12 Mayıs sabahı trenle Belçika'nın liman kenti Antwerpen'e varmıştık.

Belçika ilk duraktı... Orada ilk ilişkileri kurduktan sonra aynı sahte pasaportla Fransa, Almanya, Hollanda ve Skandinav ülkelerine geçip direniş örgütlenmesini sağlamak için *Ant*'ın o ülkelerdeki yazarları ve okurlarıyla ilişkiye geçecektik.

15 Mayıs'ta Antwerpen Garı'nda satın aldığımız Avrupa baskısı Türk gazeteleri bizim için yeni bir tehdidi anons ediyordu.

12 Mart Cuntası sıkıyönetim terörünü en azından ABD ve NATO üyesi ülkelerin yönetimleri nezdinde klasik "komünizm tehlikesine karşı mücadele" gibi göstererek göz boyamak için İstanbul askeri savcılığını bir "TKP davası" açmakla görevlendirmişti. Savcılık da derhal harekete geçerek *Türkiye Komünist Partisi*'ni Türkiye'de örgütlenme girişiminde buldukları iddiasıyla yurt dışından TKP genel sekreteri *Zeki Baştınar (Yakup Demir)* ve *Selma Ashworth*, Türkiye'den *Doğan Özgüden*, *Şadi Alkılıç*, *Çetin Özek*, *Şiar Yalçın*, *Harun Karadeniz*, *Nihat Sargın*, *Erdöl Boratap*, *Masis Kürkçügil*, *Süleyman Balkan* hakkında kovuşturma açmıştı.

Yine Cunta'nın siparişiyle *Milliyet* gazetesinde "Solda ve sağda vuruşanlar" başlıklı bir yazı dizisi yayınlanan damat *Metin Toker* de devrimci örgütlerin tanıtımını yaparken *Doğan Özgüden* yönetimindeki *Ant* çevresinin "bilhassa Kürtçü" olduğunu vurguluyordu.

Kaybedecek vakit yoktu... *Mekin*'in arabasıyla başkent Brüksel'e geçip 12 Mart rejiminin içyüzünü tanıtmak üzere gazete redaksiyonlarıyla, siyasal partilerin ve demokratik örgütlerin merkezleriyle ilişki kurmaya çalıştık.

Temas kurduğumuz partilerden biri de hiç kuşkusuz *Belçika Komünist Partisi* idi...

Bir komünist partisiyle ilk kez doğrudan ilişki kuracağım için son derece heyecanlıydım. Üstelik BKP o tarihte Belçika siyasal yaşamının güçlü örgütlerinden biriydi... 212 üyeli Temsilciler Meclisi'nde beş milletvekili bulunuyordu. Belçika işgal altındayken Nazi'lere karşı yürüttükleri kahramanca direniş mücadelesinden ötürü Belçika komünistlerinin bu ülke toplumunda büyük saygınlığı vardı... Partinin lideri *Julien Lahaut*, yeni kral Baudouin'in Meclis'teki cülus töreninde olayı protesto ederek "*Vive la République!*" (Yaşasın Cumhuriyet!) diye bağırıldığı için 18 Ağustos 1950'de evinin kapısına dayanan iki tetikçi tarafından katledildiğinde cenazesi 300 bin kişinin katıldığı büyük bir törenle toprağa verilmişti...

Belçika Komünist Partisi'nin merkezine vardığımızda heyecanım bir kat daha artmıştı... Çünkü parti merkezinin bulunduğu caddenin adı *Avenue de Stalingrad* (Stalingrad Caddesi) idi...

2. Dünya Savaşı'na denk gelen çocukluk dönemimde *Stalingrad* kentinin Nazilere kahramanca direnişinin öyküsünü o kadar çok dinlemiştim ki, onun adını taşıyan bir cadede olduğum için heyecan duymamam mümkün değildi... *Kızıl Ordu*'nun Temmuz 1942'den 2 Şubat 1943'e kadar Nazi işgal kuvvetlerine karşı verdiği, iki milyon insan yaşamını yitirdiği ölüm kalım mücadelesi, 2. Dünya Savaşı'nın stratejik bir dönüm noktası olmuştu.

Sürgünün ilk iki yılında çalışmalarımızı Avrupa ülkelerinde sahte pasaportla yürüttükten sonra isimlerimizin Avrupa Konseyi'nde Türk Devleti'nin temsilcisi *Turhan Feyzioğlu* tarafından deşifre edilmesi üzerine 1973'te legale çıkmak zorunda kalmıştık.

Birleşmiş Milletler mültecisi olarak *İnfo-Türk*'ü kurmak üzere Brüksel'e yerleşmemizden sonradır ki, *Avenue de Stalingrad* sadece *Belçika Komünist Partisi* ile ilişkilerimizin

adresini değil, sendikal ve demokratik m¼cadelelerimizin de başlıca uğrak noktalarından biri olacaktı.

Özellikle *Le Drapeau Rouge* (Kızıl Bayrak) şenliklerinin, d¼nyanın d¼rt bir yanındaki faşist rejimlere karşı protestoların ya da Belęika'daki g¼çmenlere eşit haklar tanınması için etkinliklerin d¼zenlenmesinde de *Avenue de Stalingrad* başlıca buluşma yerlerimizdendi.

O buluşmalardan birinde, *İspanya Kom¼nist Partisi* temsilcisi arkadaştan öğrendiğim bir şey, beni *Avenue de Stalingrad* adına daha da ısındırtmıştı.

İspanya Kom¼nist Partisi'nin efsanevi lideri, *La Pasionaria* (*Tutku Çiçeęi*) diye ün yapan *Dolores Ibárruri* 1939 yılında Madrid'in d¼řmesi ve ¼lkede faşist diktat¼rl¼k kurulması ¼zerine SSCB'ye gitmiş, s¼rg¼ndeleyen tek oğlu *Rubén* Kızıl Ordu'ya katılmış ve 1942'de Stalingrad savaşında can vermişti.

Hiç unutmuyorum, 1981 yılında *T¼rkiye İşçi Partisi* genel başkanı *Behice Boran* ile Belęika Kom¼nist Partisi lideri *Louis Van Geyt* ile g¼r¼řmeye gittiğimizde, o da caddenin başında *Avenue de Stalingrad* tabelasını g¼r¼nce çok heyecanlanmıştı.

Sadece BKP'nin değil, Belęika'nın sosyalist sendika ¼rg¼t¼ FGTB'nin merkezi de *Avenue de Stalingrad*'ın kavuştuğu *Place Rouppe*'daydı. Sendikanın T¼rkiyeli işçilere hitaben yayınladığı T¼rkçe gazeteyi de İnci ile birlikte hazırladığımız için, sık sık oradaydık.

T¼rkiye İşçi Partisi ve *DİSK* kurucularından, *Maden-İş Sendikası* genel başkanı *Kemal T¼rkler* 22 Temmuz 1980'de alçakça katledildiğinde sendikacı dostlarımızın ve T¼rkiyeli demokratik ¼rg¼tlerin temsilcilerinin katılımıyla FGTB merkezinde b¼y¼k protesto toplantısı d¼zenlemiř, ardından da TC B¼y¼kelçilięi ¼n¼ne giderek siyah çelenk bırakmıştık.

Avenue de Stalingrad'ın *Place Rouppe*'tan sonraki uzantısı *Rue du Midi*'nin hemen başında da ¼zellikle Sovyet yayınlarını satan bir kitabevi vardı ki, sol klasiklerin Fransızca

ya da İngilizce baskılarını edinmek için sık sık uğradığımız yerlerden biriydi.

Bugün FGTB sendika merkezi orada varlığını sürdürüyor, ama ne Rue du Midi'de o sol kitabevi var, ne de *Avenue de Stalingrad*'da Belçika Komünist Partisi merkezi...

Ama benim ileri yaşımda hâlâ yönetim kurulunda bulunduğum *Brüksel Kültürlerarası Aksiyon Merkezi (CBAI)*'nin genel merkezi, Avenue de Stalingrad'da...

CBAI, 70'li ve 80'li yıllarda göçmenlere seçme ve seçilme hakkı tanınması, kültürler arası ilişkilerin yapılaşdırılması için birlikte mücadele verdiğimiz Belçikalı, İtalyan, İspanyol, Portekizli, Grek, Polonyalı, Macar, Faslı, Kongo'lu, Cezayirli arkadaşlarımızla birlikte oluşturduğumuz, Brüksel bölge yönetiminin de tanıdığı bir örgüt.

Toplantılar için CBAI'ye her gidişimde, *Avenue de Stalingrad*'ın kaldırımlarını arşınlarken tıpkı 51 yıl önceki gibi büyük bir heyecan duyuyorum.

Ne ki, *Ukrayna Krizi* nedeniyle patlak veren soğuk savaş ortamında, caddenin adı iki gün önce Belçika medyasına dramatik bir şekilde yansdı...

Brüksel Anakent ve *Saint Gilles* belediye meclislerinin bazı sağcı üyeleri, başkentteki *Rue de Russie* (Rusya Sokağı) ve *Avenue de Stalingrad* isimlerinin değiştirilmesini önermişler...

Bu vesileyle öğrendim ki, 74 yıl önceye caddeye Stalingrad adının verilmesi pek de kolay olmamış... Nazilerin yenilgisinden sonra Brüksel'de bazı cadde ve sokaklara galip devletlerin liderlerinden *Churchill*, *Roosevelt* ve *De Gaulle*'ün adları hiç sorunsuz verilmiş. Ancak savaşın bitiminin hemen ardından başlayan anti-Sovyet ortamında, savaşın dört galibinden biri olan SSCB'nin lideri *Stalin*'in adını herhangi bir yere vermeyi kimse göze alamamış... Sonunda kent merkezindeki bir ana caddeye *Stalingrad* adı verilerek sorun halledilmiş.

SSCB'de *Kruşçef*'in başlattığı destalinizasyon operas-

yonundan sonra kentin adı *Volgograd*'a dönüştürülmüş olduğu için Brüksel'deki caddenin adı üzerine bazı tartışmalar olmuşsa da, sonuçta *Avenue de Stalingrad* adına dokunulmamış. *Le Soir* gazetesinin verdiği bilgiye göre, 1990'ların başında, Brüksel Anakent Belediye Meclisi'nin bir üyesi *Avenue de Stalingrad* adının kaldırılarak yerine *Avenue de Gorbaçev* adının konulmasını önermiş, ancak belediye daimi encümeni bu cadde adının *Stalin*'in şahsını değil, bir kentin yiğitçe savunulması olayını simgelediğini vurgulayarak öneriyi reddetmiş.

2002 Ekim'inde de yine Brüksel Anakent Belediyesi'nin şehircilikten sorumlu başkan yardımcısı, caddedeki yenileme çalışmaları sırasında ismin de değiştirilmesini önermiş, ancak o da ciddiye alınmamış.

Cadde isminin değiştirilmesi için şimdi yeniden yapılan öneriye Brüksel belediye yöneticilerinin vereceği cevap, 2. Dünya Savaşı'nın bitiminden 77 yıl sonra *Ukrayna* krizi bahane edilerek başlatılan 2. Soğuk Savaş'ın yarattığı çılgınlıkların yeni bir göstergesi mi olacak, yoksa daha önceki iki girişimde olduğu gibi *Stalingrad* adına sahip mi çıkılacak?

Yanıt ne olursa olsun, hattâ isim değiştirilse de, *Avenue de Stalingrad* ismi, hayatta kaldığımız sürece, İnci ile benim için, 51 yıllık sürgün yaşamımızın unutulmaz bir anısı olmaya devam edecek.

NATO özgürlükçü değil, darbecidir...

17 Mayıs 2022

Ukrayna gerilimi başladı başlayalı Avrupa insanı yine NATO ile yatıp NATO ile kalkıyor. Hele NATO'nun genel merkezinin ve askeri başkomutanlığının bulunduğu Belçika'da, biri hariç tüm siyasal partiler ve onların yan kuruluşu olan örgütler, Biden'ın da katıldığı son Brüksel zirvesinden

beri bu savaş ittifakının ABD komutası altında mutlaka daha da güçlendirilmesi, Rusya sınırında ya da yakınında ittifaka katılmamış ülke bırakılmaması için tam seferber olmuş durumda...

2. Dünya Savaşı'nın ardından ABD'nin tezgahlamasıyla sırf sosyalist sisteme karşı kapitalist âlemin çıkarlarını savunmak üzere kurulan ve Soğuk Savaş döneminde sadece 16 üyesi bulunan NATO, 1991'de Sovyetler Birliği'nin çökmesinden ve Varşova Pakti'nin dağılmasından sonra, hiçbir varlık nedeni kalmadığı halde, sırf Doğu Avrupa ülkelerini de ekonomik ve askeri kontrol altına almak için varlığını sürdürmüştü.

1999 yılından beri Varşova Pakti üyelerinden *Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Polonya, Bulgaristan, Estonya, Letonya, Litvanya, Romanya, Slovakya*, Çin'in eski müttefiki *Arnavutluk* ve Bağlantısızlar Hareketi'nden *Slovenya, Hırvatistan, Karadağ* ve *Kuzey Makedonya*, birbiri ardına NATO'ya dahil edildiler.

Geriye kala kala eski *Varşova Pakti* üyelerinden *Ukrayna* ve *Belarus* kalmıştı... Bu iki ülkeden özellikle *Ukrayna*'nın NATO'ya dahil edilmesi için çevrilen manevralar, kendi Batı bölgesinin tehlikeye düşeceği endişesi taşıyan Rusya'nın bu ülkeye karşı askeri operasyonunu tetiklemekle kalmadı, şimdiye kadar tüm askeri paktlar dışında kalmış olan *Finlandiya* ve *İsveç*'in de kendilerini Rus tehdidine karşı güvenceye alma gerekçesiyle NATO'ya üyelik talebinde bulunmalarına yol açtı.

Finlandiya ve İsveç'in üyelik perspektifi pazar günü Berlin'de NATO Dışişleri Bakanları Gayri resmi Toplantısı'nda görüşülürken, Belçika dijital medyasında ve televizyonlarında yayınlanan röportajlarda ve yorumlarda iki ülkenin ittifaka katılacak olması, özgürlükçü batının yeni bir başarısı olarak alkışlanıyor, NATO'ya övgüler düzülüyordu.

Herkesin tek endişesi, NATO'ya üye kabulü konusunda veto hakkına sahip olan Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın iki yeni üyeliği engelleme tehdidinde bulunmuş olmasıydı.

Berlin toplantısının ardından Dışişleri Bakanı Mevlut Çavuşoğlu'nun söyledikleri endişeleri daha da artırıyordu: “Finlandiya ile İsveç’in PKK ve YPG terör örgütleriyle ve mensuplarıyla yaptıkları görüşmeler ve özellikle İsveç’in silah yardımı yapmasıyla birlikte tüm rahatsız olduğumuz konuları açık şekilde sergiledik. NATO’ya üye olacak ülkelerin Türkiye’ye yönelik ihracat izinleri konusunda kısıtlamaları da kabul edilecek bir durum değil. Öncelikle bizim endişelerimizi gidermeleri lazım. Kesin güvenlik garantileri olmalı. Bu diğer müttefik ülkeler için de geçerli...”

Aslında bu, Tayyip’in bu konuda NATO’ya ilk meydan okuması da değil... Beş yıl önce de, 25 Mayıs 2017’de Brüksel’de, bir önceki ABD Başkanı Trump’ın ilk kez katılacağı NATO zivesinden önce, Kuveyt dönüşü uçakta karşısına dizdiği beşuş çehreli “akredite” gazetecilerine yüksekten attırmıştı: “NATO’da beraber olduğumuz ülkeler terörist PYD/YPG ile işbirliği yapıyor. Bu yenilir yutulur birşey değil. PYD’ye, YPG’ye birileri destek veriyorsa demek ki PKK’ya da destek veriyordur. Olay bu. Onun için NATO’da falan A’dan Z’ye gündeme getireceğiz.”

Daha birkaç ay öncesine kadar Strasbourg’taki *Avrupa Konseyi*’nin ve Brüksel’deki *Avrupa Birliği*’nin parlamentolarında ardı arkası gelmez “insan hakları ihlalleri”nden dolayı sürekli eleştirilen, *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi*’nde sürekli sanık statüsünde bulunan bir devletin birden bire süttten çıkmış ak kaşık gibi savcı ve yargıç donuna girmesi, insan hakları ihlallerinin en düşük olduğu iki devlete dahi muhaliflerle görüştükları için veto tehdidinde bulunması, Avrupa diplomasi tarihine en traji-komik sayfalardan biri olarak geçecektir.

Ancak, olayın Türkiye’deki islamo-faşist rejimi ilgilen-diren yanı ne denli traji-komikse, en eski üyelerinden biri olan Türkiye’de tam üç askeri darbe tezgahlatmış olan NATO’nun uluslararası siyaset arenasında birdenbire demokrasi ve özgürlükler savunucusu ittifak olarak boy göstermesi, Türkiye’nin siyasal güçlerinin büyük kısmı tarafından bu

sahtekârlığından dolayı alkışlanması da o denli büyük bir skandaldır.

CHP lideri *Kemal Kılıçdaroğlu*, 22 Şubat 2022’de *Reuters* Ajansı’na verdiği demeçte “Biz NATO’yu sadece bir savunma aracı, kurumu olarak görmüyoruz. NATO artık bugün, 21. yüzyılda aynı zamanda demokrasinin de bir güvencesidir” diyor. 2 Mart 2022’de Fox TV’nin bir programında da “Biz NATO ittifakının bir parçasıyız. NATO’nun öngördüğü şekilde çalışmak zorundayız” diyerek seçim sonrası cumhurbaşkanı olursa nasıl bir teslimiyet ilişkisi içinde olacağını da güvencesini veriyordu.

Hayır... Türkiye’nin NATO’ya katıldığı, üstelik de NATO’nun *Güneydoğu Kara Kuvvetleri* ile 6. *Müttefik Taktik Hava Kuvvetleri*’nin İzmir kentinde üslendiği 1952 yılında mesleğe başlamış bir gazeteci olarak, tam 70 yıldır bu ittifakın Türkiye’ye özgürlük ve demokrasi değil, sadece ABD’ye ekonomik, askeri ve ideolojik bağımlılık getirdiğinin, dahası 10’ar yıl arayla üç askeri darbe yaptırdığının tanığıyım.

Türkiye NATO’ya hangi koşullarla katılmıştı, unutulmasın... 1950 yılında komünistlere karşı savaşmak üzere Kore’ye 4500 kişilik bir tugay gönderme, ardından ünlü *1951 Komünist Tevkifatı*’nı başlatma karşılığında...

1960 yılında Menderes’in despotik yönetimine karşı gençliğin haklı direnişi iktidarı erken seçime gitmeye zorlarken duruma el koyarak 27 Mayıs darbesini yapan cunta, Türkiye radyolarında *Albay Alparslan Türkeş*’in ağzından “NATO’ya, CENTO’ya bağlıyız” yemini ediyor, ardından da Pentagon’un dayattığı şekilde Türk Ordusu subaylarının kapitalist sınıfa entegre edilmelerini sağlayacak OYAK projesini uygulamaya koyuyordu.

12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 darbelerinin Türkiye’de güçlenen sol hareketi ve anti-emperyalist direnişi hedef almış olması, işçi sınıfının, devrimci gençliğin, Kürt direnişinin ezilmesi için kontr-gerilla operasyonları, idam, işkence, ağır hapis, sürgün, meslekten uzaklaştırma, vatandaşlık kaybet-

tirme uygulamaları NATO'nun bu darbelerin ardındaki rolünün inkar kabul etmez kanıtlarıdır.

Sadece Türkiye mi?

İşte NATO'nun ve onun iplerini elinde bulunduran ABD'nin dünyanın dört bir yanında tezgahladığı darbeler ve savaşlar:

1953'te İran Başbakan Muhammed Musaddık'ın petrol sanayiini millileştirdiği için darbeyle devrilmesi,

1954'te Guatemala Devlet Başkanı Jacobo Arbenz'in United Fruit Company'yi millileştirmek istediği için darbeyle devrilmesi,

1960'da Kongo'nun ilk başbakanı Patrice Lumumba'nın askeri darbeyle devrilip alçakça katledilmesi,

1963'de Güney Vietnam'da Devlet başkanı Ngo Dinh Diem'in askeri darbeyle devrilmesi,

1964'te Brezilya Devlet Başkanı Joao Goulart önderliğindeki hükümetin devrilmesi,

1965'te Endonezya Devlet Başkanı Sokarno'nun devrilmesi ve Endonezya Komünist Partisi üyesi ve sempatzanı yarım milyon insanın "komünist avı"nda katledilmesi,

1967'de Yunanistan'da Albaylar Cuntası'nın darbesi,

1973'te Şili'de sosyalist Devlet Başkanı Salvador Allende'nin devrilmesi,

1990'da Nikaragua'da Sandinist'lere darbe.

Günümüzde de, Tayyip iktidarının sadece Türkiye'de değil, komşu ülkelerde Kürt Ulusu'na karşı sürdürdüğü imha operasyonları, Libya ve Kafkasya'daki fütuhât girişimleri karşısında da NATO kör ve sağırdır.

Çavuşoğlu Berlin'deki NATO toplantısında veto'lu şov yaparken, Türk Ordusu'nun güneydeki operasyonları konusunda Irak'ta Cumhurbaşkanı *Beerhem Salih* ile görüşüp dönen HDP heyeti, Tayyip diktasının Ukrayna krizi sırasında NATO ve Avrupa ile olan ilişkilerinde sağladığı avantajdan faydalanarak, bölgede saldırılarını arttırdığına dikkat çekerek şöyle diyordu:

“Ukrayna’da barış havarisi kesilenler bölgede adeta savaş baronluğunun bir gücü olarak hareket ediyor, bölge halklarına ciddi anlamda yıkım, yoksulluk, sefalet getiriyorlar.”

NATO özgürlük ve demokrasi savunucusu mudur, yoksa savaş ve darbe kışkırtıcısı mıdır?

Çok uzakta değil, Türkiye’nin kendi içinde, komşu ülkeler topraklarında ve denizlerinde yaşananlar ortada.

Türkiye’nin demokratikleşmesi ve halklarımızın özgürlüğü için “helalleşmeci” nutuklar çeken muhalefet liderleri “Biz NATO’yu sadece bir savunma aracı, kurumu olarak görmüyoruz. NATO artık bugün, 21. yüzyılda aynı zamanda demokrasinin de bir güvencesidir...” safsatalarını bir yana bırakıp HDP’nin, 60’lı yıllardan beri Türkiye’nin tam bağımsızlığı için mücadele veren sol devrimci güçlerin sesine kulak vermelidirler.

Türkiye NATO üyesi ve ABD’nin vazgeçilmez müttefiki olarak kalmaya devam ettiği sürece bu ülkede demokrasi de olmaz, özgürlük de olmaz!

Sevgili Ekmekçi, avcılar hâlâ çalılıkta...

21 Mayıs 2022

Bizim kuşağın en değerli gazetecilerinden, yaşamımızın büyük bölümünde her daim hem mücadele beraberliğimiz, hem de tükenmez sıcak dostluğumuz olan *Mustafa Ekmekçi*’yi bundan 25 yıl önce, 21 Mayıs 1997’de kaybetmiştik.

1927’de Konya’nın Hadim ilçesinde dünyaya gelen, gazeteciliğe benimle aynı dönemde başlayan *Mustafa Ekmekçi* ile yollarımız 1960 yılında Ankara’ya yayınlanmaya başlayan *Öncü* gazetesinde kesişmişti... *Altan Öymen, Nilüfer Yalçın, Sermet Çağan, Erol Ülgen, Teoman Okaygün, Selçuk Altan, Mete Akyol, Oktay Ekşi, Yaşar Aysev, Mustafa Özkan, Erdoğan Tokatlı, Örsan Öymen, Erdoğan Örtülü, Öcal*

Uluç'un kadrosunda yer aldığı *Öncü*'nün ben İzmir temsilcisiydim, *Mustafa Ekmekçi* de haberleri sık sık manşete çıkan başkent muhabiriydi....

Öncü kapandıktan sonra *Milliyet*'te çalışan Ekmekçi, bu gazeteden ayrılırken aldığı kıdem tazminatıyla, *Türkiye İşçi Partisi*'nde Aybar ve Boran bölünmesi yaşandığı 1969 yılında Ankara'da haftalık *Tüm Dergisi*'ni yayınlamaya başlamış, ancak dört sayı sürdürebilmişti.

Daha sonraki yıllarda *Yankı*, *Türk Haberler Ajansı* ve *Yeni Ortam*'da çalışan Ekmekçi 1975'ten 1997'ye kadar *Cumhuriyet* gazetesinin yazarları arasında yer aldı, bir süre de Ankara'daki *Çağdaş Gazeteciler Derneği*'nin de başkanlığını üstlendi.

12 Mart 1971 darbesinden sonra İnci ile ben hakkımızdaki dava ve kovuşturmaların yoğunluğu nedeniyle sürgüne çıkmak zorunda kaldığımızdan *Ekmekçi* ile tekrar buluşmamız ancak 1978 yılında mümkün oldu.

1974 yılında MSP'nin ilk oylamada engellemesine rağmen Anayasa Mahkemesi'nin müdahalesiyle Türk Ceza Yasası'nın 141 ve 142. maddelerine göre mahkum olanlar için af çıkartılmıştı. Sürgündeki arkadaşların çoğu, örneğin Belçika'da ilk uzunçalar plağını yayınladığımız *Zülfü Livaneli*, aftan yararlanarak Türkiye'ye dönmüşlerdi.

Ancak bizim hakkımızda bu maddelere göre açılmış yüzlerce yıl hapis talep edilen davalara ek olarak, yurt dışındaki demokratik direniş mücadelemiz nedeniyle Türk Ceza Yasası'nın 140. maddesinden açılmış kovuşturmalar da vardı ve bu madde affa dahil edilmemişti. Üstelik, 12 Mart cuntasının Avrupa ülkelerine iletmek üzere yayınladığı bir kitapta tıpkı bugünkü gibi hakkımızda terörist suçlamaları yer alıyordu. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nde de Türk delegasyonun başı olan *Turhan Feyzioğlu*'nun hakkımızda yaptığı ağır suçlamalardan dolayı 1973 yılında Hollanda'dan siyasi mülteci statüsü almak zorunda kalmıştık.

1978 'de Demirel hükümeti devriliş de *Bülent Ecevit*

başbakanlığında yeni bir hükümet kurulunca, hem amansız bir hastalığın pençesinde kıvranan annemi son anlarında görebilmek, hem de yurda kesin dönüşümüzün mümkün olup olmayacağını araştırmak üzere, her türlü riski göze alıp Brüksel'deki çalışmalarımızın yönetimini arkadaşlara emanet ederek İnci'yle birlikte Türkiye'ye gitmiştik.

Balkan Savaşları öksüz ve yetimi olarak kendi kendini binbir güçlük içinde yetiştirmiş, demiryolcu babamın görevli olduğu ara istasyonlarda ilkokul olmadığı için daha çocuk yaşta beni gurbete yollamanın, 1971 darbesinden sonra da yedi yıl bizden ayrı kalmanın acısını yaşamış olan anacığımı İstanbul'da toprağa verdikten sonra Ankara'ya geçmiştik.

Ankara'da İnci'nin ailesiyle de buluştuktan sonra hemen gazeteci arkadaşlarla temasa geçerek hukuki durumumuzu öğrenmek için Cumhuriyet Başsavcılığı'yla temasa geçeceğimizi söylemiş, bir aksilik çıkarsa müdahale etmelerini, gerekirse Belçika'daki arkadaşlarımızı durumdan haberdar etmelerini istemiştik.

Mustafa Ekmekçi, “Yahu deli misiniz?” demişti, “Başınıza dert mi arıyorsunuz? Bir hükümet değişmesiyle her şey kökünden değişti mi sanıyorsunuz? Siz savcılığa falan gitmeyin, ben sizi doğrudan Büyük Millet Meclisi'ne götürüyüm. Hele orada bir görünün, siyasilerle konuşun... Ne yapacağınıza sonra karar verin.”

Mustafa'yla birlikte Meclis'e gittiğimizde beni “Siz giremezsiniz, kravatınız yok” diye kapıda durdurmuşlardı... 50'li ve 60'lı yıllarda sık sık gittiğim Meclis'e kravatsız giremeyeceğini gerçekten unutmuştum. Avrupa'da hemen her ülkenin Meclis'ine girip çıkmış, böyle bir kıyafet sorunuyla karşılaşmamıştım. Zaten o ülkelerin milletvekilleri de Meclis'e diledikleri kılıkla, isterlerse kravatsız olarak girip çıkıyorlardı.

Neyse ki, Mustafa Meclis Basın Bürosu'ndaki bir arkadaşından ödünç kravat alarak boynuma takmış, Meclis'e girmemi sağlamıştı.

Daha oturum başlamadığı için milletvekilleri koridorlarda volta atarak gazetecilerle sohbet ediyorlardı. *Akşam* ve *Ant* döneminden tanıdığımız birçok milletvekiliyle karşılaştık. Sol eğilimli olanlar bizi Türkiye’de tekrar görmekten dolayı sevinçlerini ifade etmişlerdi. İstanbul’dan şahsen tanıdığım, *Deniz Gezmiş*’in yakın arkadaşlarından *Celal Doğan*’ı da Gaziantep milletvekili olarak Meclis’te görmek beni son derece duygulandırmıştı.

12 Mart öncesi dönemde Hacettepe Üniversitesi’nde *Oya Baydar* ve *Yalçın Yusufoğlu*’yla görüşürken tanışmış olduğum aynı üniversitenin öğretim üyelerinden *Ahmet Taner Kışlalı* da yeni hükümette Kültür Bakanı olmuştu.

Mustafa “Sizin güvenliğiniz konusunda en iyi bilgiyi bakan olarak Kışlalı verebilir, onunla konuşalım,” demişti.

Özel bir büroda *Kışlalı*’yla uzun uzun konuşup Türkiye’ye kesin dönüş konusunda görüşünü istemiştik. Ancak yanıtı çok netti: “Yedi yıl ayrılıktan sonra yurda dönmüş olmanıza çok sevindim, bir daha gitmemek üzere kalmanızı gönülden dilerim. Ama samimi konuşmam gerek. Biz hükümet olduk, ama adalet ve güvenlik kurumları üzerinde henüz hiçbir otoritemiz yok. Ben sizin yerinizde olsam, cumhuriyet savcılığına falan uğramam, hayati temasları tamamladıktan sonra Türkiye’deki gelişmeleri bir süre daha dışarıdan izlemek üzere Belçika’ya dönerim.”

Bu tavsiye üzerine kesin dönüşü gerçekleştirmek için bir süre daha bekleme kararı vererek Belçika’ya döndük. Bu bekleme sürecinde *İnfo-Türk* yayınlarını sürdürürken, Türkiye’de görüştüğümüz genel başkan *Behice Boran*’ın isteği üzerine *Türkiye İşçi Partisi*’nin yurt dışı ilişkilerinin kurulması ve, partilerin resmen yurt dışı örgütlenmesi yasak olduğu için, *Demokrasi İçin Birlik* adı altında örgütlenme sorumluluğunu üstlendik.

Sovyet bilim insanlarının yazdığı, İngilizce’den çevirerek Belçika’da İnfo-Türk adına yayınladığım *Ordu Üzerine ve Savaş Üzerine* adlı iki kitap bir süre sonra Türkiye’de de kız-

kardeşim *Çiğdem Özgüden*'in kurmuş olduğu *Güncel Yayınlar* tarafından basılmıştı.

Kesin dönüş hazırlıklarımız son safhadayken İstanbul'daki avukatlarımız, Donanma Askeri Savcılığı'nın kitapların çevirmeni olarak benim hakkımda yeni bir kovuşturma açtığını ve teslim olmam için yayınevine tebliğat yaptığını bildirdiler, bu durumda kesin dönüşü bir süre daha ertelememizi tavsiye ettiler.

Üzerinden çok geçmeden NATO'nun tezgahladığı 12 Eylül 1980 darbesi Türkiye'ye kesin dönüşümüzü tamamen olanaksız kıldığı gibi, *Behice Boran*, *Gültekin Gazioğlu*, *Yılmaz Güney*, *Şanar Yurdatapan*, *Melike Demirağ* ve daha yüzlerce rejim muhalifi gibi İnci'yle birlikte biz de Türk vatandaşlığından atıldık.

Sürgün yıllarımızda, Türkiye'deyken kendilerini mesleğe aldığım, yükselmesini, ün yapmasını sağladığım birçok gazeteci Brüksel'e gelişlerinde başları belaya girmesin diye benimle karşılaşmamaya özen gösterirken *Mustafa Ekmekçi* 1987'de Avrupa Birliği'nin davetlisi olarak Brüksel'e geleceği zaman telefonla aramış, gelirken de Türkiye'de yağma edilen arşivlerimizden kurtulabilmiş *Yön* ciltlerini getirmişti...

Mustafa, Türkiye'ye döndükten sonra 18 Ocak 1987 tarihli *Cumhuriyet Gazetesi*'ne bizimle buluşmasını da anlatan bir yazı yazmıştı. Şöyle diyordu:

“Brüksel'de bulunduğum sırada, Mehmet Ali Birant Türkiye'deydi. Onunla orada görüşemedim. Burada gazetecilik yapan Doğan Özgüden'le, İnci Özgüden'le görüştim. Ateliers du Soleil (Güneş Atölyeleri) adında bir çalışma büroları var. Burada 72 ulusun, halkın çocuklarına eğitim veriyorlar. Ayrıca Info-Türk adında bir yayın çalışmaları var. Doğan Özgüden Türkiye'de Ant dergisini çıkarırdı. İnci Özgüden elimdeki Samsun sigarasını görünce 'Ben sana bir karton sigara vereyim, sen Samsun'u bana bırak!' dedi.

“İnsanlara ne yaparsanız yapın, yurt özlemini unuttura-

bilir misiniz? Daha önce de değindiğim gibi, dışarıdakilerim tek tasası, başlıca düşüncesi Türkiye’de demokrasi, Türkiye’deki insanlar...

“Doğan Özgüden, Abdullah Baştürk, üçümüz Baştürk’ün kaldığı Metropol Oteli’nde bir sabah kahvaltısı yaptık. Uzun konuştuk...”

Mustafa aynı duyarlılığını, yedi ay sonraki yaz tatili sırasında, 11 Ağustos 1987 tarihli *Cumhuriyet*’te yayınlanan “*Kumsalda...*” başlıklı yazısında da dile getiriyordu.

“12 Mart’lardan sonraydı. Behice Hanımlar, Sadun Beyler içeride, Fatma Hikmet İşmen güneyde, belki Silifke’de denize giriyor. Fatma Hanım denizde kulaç atarken, içerideki arkadaşları için de atıyor kulaçları... Bu Behice Hanım için, bu Sadun Bey için...”

“Belek’te Turban dinlenme yerinde kulaç atarken anımsadım 12 Mart’ta yazdıklarımı... Bu Behice Hanım için, bu Server Tatilli için...”

“Kulaç atarak şamandıraya varıyorum... Bu içeridekiler için, bu dışarıdakiler için, bu barıştan, özgürlükten yana olanlar için...”

“O denli çok kulaç atmam gerekiyor ki, yoruluyorum: Bu Ahmet İkizek için, bu Doğan Özgüden için, bu Ataol için, bu Melike Demirağ için...”

Ekmekçi’nin bu yazısının yayınlanmasından kısa bir süre sonra, sürgünde bulunan TİP Genel Başkanı *Behice Boran* 10 Ekim 1987’de Brüksel’de yaşama veda edecekti. Bir ay sonra da TİP Genel Sekreteri *Nihat Sargın* ile TKP Genel Sekreteri *Nabi Yağcı*, kesin dönüş yapar yapmaz, 16 Kasım 1987’de Türkiye’de tutuklanacaklardı.

Bu gelişmeler üzerine siyasal sürgünler olarak 20 Mart 1988’de Köln’de bir komite oluşturmuştuk. Komitede şu sürgünler yer alıyordu: *Tektaş Ağaoğlu, Dursun Akçam, Bayram Ayaz, Yalçın Cerit, Kemal Daysal, İlkay Demir, Melike Demirağ, Gönül Dinçer, Engin Erkiner, Bahtiyar Erkul, Gültekin Gazi-oğlu, Zeki Kılıç, Süleyman Kırteke, Doğan Özgüden, Demir*

Özli, Ömer Polat, Orhan Silier, Müslim Şahin, Murat Tokmak, Yücel Top, Selahattin Uyar, Yücel Yeşilgöz, Şanar Yurdatapan.

Mustafa Ekmekçi, 7 Nisan 1988 tarihli Cumhuriyet'teki "Sürgünlerin dönüşü" başlıklı yazısında toplantıya katılanların isimlerini ve istemlerini yansıttıktan sonra, yurda dönüş için gerekli gördüğümüz koşulları şöyle özetliyordu:

"1. İşkencelere son verilmesi ve işkencecilerden hesap sorulması, 2. Gözaltı ve tutukluluk süresinin uluslararası ölçülere uygun bir duruma getirilmesi, 3. Savunman ve yakınlarla serbestçe görüşmenin sağlanması, 4. Antidemokratik iktidar tarafından açılmış tüm soruşturma ve politik davaların durdurulması, 5. Tüm politik tutuklu ve hükümlülere özgürlük, 6. 1982 Anayasası'nın ve başta Ceza Yasası, Vatandaşlık Yasası, Pasaport Yasası olmak üzere tüm antidemokratik yasa ve yasa maddelerinin iptali..."

Ekmekçi bu yazısını şu satırlarla bitiriyordu:

"Behice Boran, Brüksel'de ölümünden önce, bir görüşmemizde 'Türkiye'ye dönüşün hemen olabileceğini sanmıyorum!' demişti... Ölüsü geldi!

"Yurt dışındaki sürgünlerin dönüşü ele alınırken, şimdiye dek dönmüş olanların durumları da unutulmamalı. Nihat Sargın'la Haydar Kutlu cezaevinde çilelerini sürdürüyorlar. Necmi Demir de geçenlerde Çanakkale'de gözaltına alındı! Yurt dışındakiler, ellerini, kollarını sallayarak ülkeye dönemedikçe, Türkiye'de demokrasinin varlığından söz edilemez!

"Bülbülü altın kafese koymuşlar 'Ah vatanım!' demiş. Salıvermişler, o da gitmiş çalılığa konmuş. Çalılıktaysa avcılar bekliyormuş!"

Evet sevgili Mustafa, seni sonsuzluğa uğurlayalı tam 25 yıl oldu... Pek inanamazsın ama, birbirini yiyen orta sol üç partinin tek aday gösterememesi yüzünden 1994'te kıl payı farkla İstanbul Belediye Başkanı olan Recep Tayyip Erdoğan, seni kaybetmemizden 6 yıl sonra başbakan, 17 yıl sonra da cumhurbaşkanı oldu.

Bu devr-i Tayyip'tedir ki Türkiye'nin zindanları, senin

hayatta olduğun dönemle kıyaslanamayacak kadar büyük sayıda mahkum ve tutuklu ile dolu... Ha bire yeni zindanlar inşa ediliyor... Sürgünler dersen, sayısı 12 Mart'la da, 12 Eylül'le de kıyaslanamayacak kadar çok...

Al sana bir de senin ustası olduğun türden bir atlatma haber...

Yıllardır bu sürgünleri avlamak için tüm diplomatik misyonlarını, camilerini, Türk-İslamcı derneklerini seferber etmiş olan işbu Tayyip, Ukrayna krizinden yararlanıp bir adım daha atarak, NATO'ya üye olmak için başvuran İsveç ve Finlandiya'ya, o ülkelerdeki siyasal sürgünleri Türkiye'ye geri göndermedikçe üyeliklerini veto edeceği şantajı yaparak diplomaside yepyeni bir çığır açtı.

Bir de özel haber... Senin de yakından tanıdığın, halen İsveç'te sürgün sevgili meslektaşımız *Ragıp Zarakolu* da topun ağzında...

İşte böyle sevgili Mustafa, avcılar hâlâ çalılıkta...

Pir Sultan Abdal'ın dediği gibi...

Ötme bülbül ötme, şen değil bağım

Dost senin derdinden ben yana, yana!

Proleter Şoför'ün ardından Kronos'lara lanet...

27 Mayıs 2022

İşçilerin Haziranı kitabının yazarı Zafer Aydın bu sabahın erken saatlerinde, Gezi Davası tutuklularından *Mine Özerden*'in babası, Türkiye 68'inin özgün simalarından "Proleter Şoför" *Yalkın Özerden*'i kaybettiğimizi duyurdu. Ben *Proleter Şoför Yalkın*'ı 1967 yılının sıcak bir yaz günü, *Yaşar Kemal* ile birlikte Kadıköy'ün Bostancı semtinde, Emin Ali Paşa caddesindeki evlerinde görüşmeye gittiğimizde, eşi Halide ve küçük yavrusu Mine ile birlikte tanıştım.

İnci de, ben de, sevgili dostumuz Yalkın'ın sonsuzluğa göçü nedeniyle Halide ve Mine'nin acılarını yürekten paylaşıyoruz.

Yalkın'ın mücadeleli yaşam öyküsünü üzerine *Yaşar Kemal*'in büyük röportajını *Ant Dergisi*'nin 15 Ağustos 1967 tarihli 33. sayısında yayınlamıştık.

Her şey, 1967'nin Ağustos'unda bir gazetede çıkan şu haberle başlamıştı:

“Ben sosyalistim, bu fikirle de iftihar ediyorum” diyen bir minibüs şoförü, vasitanın üstüne ‘proleter’ kelimesini yazdırmıştır. Bir ihbar üstüne harekete geçen ve saatlerce üstünde ‘proleter’ yazısı bulunan minibüsü arayan Emniyet mensupları nihayet *Yalkın Özerden* adındaki şoförle birlikte vasitayı bulmuşlardır. Kadıköy Emniyet Amirliği'ne getirilen minibüs yüzlerce kişi tarafından seyredilmiş ve bütün ısrarlara rağmen otuz yaşındaki sosyalist genç yazılan yazıyı silmemiştir.”

Ant'ın kurucularından ve sürekli yazarlarından *Yaşar Kemal* büyük bir romancı olduğu gibi, *Cumhuriyet Gazetesi*'nde yıllarca yayınlanan röportajlarıyla da tanınan usta bir röportaj yazarıydı. Yazı kurulunda aktüaliteyi birlikte değerlendirirken bu haberi okuyunca çok duygulanmış, “Hemen izini bulup bu çocukla görüşelim... Röportaj benden...” demişti.

Kadıköy'deki partili arkadaşlardan telefonla sorup soruşturarak adresini bulup yola koyulmuştuk. *Yaşar Kemal* de ben de arabalı değildik. Önce Kadıköy vapuru, ardından Bostancı'ya minibüs... Minibüsten bir kavşakta inip Emin Ali Paşa caddesini bir hayli yaya arşınladıktan sonra üzerinde “proleter” yazılı minibüse ulaştık.

Sonrasını *Yaşar Kemal*'in röportajından kısmen özetlenmiş bazı kesitlerle izleyelim:

“Bir baktık, Yalkın bize doğru geliyor. Güleç yüzlü, uzun boylu, azıcık saçları dökülmüş bir genç adam. Çok tatlı, candan, insanı şöyle sevgisiyle candan kavrayan bir gülüşü var. Kapıyı karısı açtı. Gencecik bir taze. Bir apartmanın ikinci

katında oturuyorlar. Evi yeni döşemişler belli. Yeni ve gönül-
den döşemişler... Şu Türkiye’de hiçbir burjuva evinde böyle
ince, böyle güzel bir zevk görmedim. İktidarın başı Süley-
man Bey’in evinin bir fotoğrafını görmüştüm bir baldır
bacak dergisinde. Aman allah ne evdi. Ne zevksiz şeydi...
Bir de şu gencecik proleterin evine bak. Taklitsiz. Özentisiz.
Aydınlık, tertemiz, pırıl pırıl. Şu iki gencecik, inanmış prole-
terin gönülleri, yüzleri, kara güzel gözleri gibi.

“Yalkın ve Halide yıllarca İstanbul’da emekçilik yaptık-
tan sonra Almanya’ya göçüyorlar... Orada tam beş buçuk yıl
biri şoförlük ve tamircilik, diğeri terzi olarak hayatlarını
kazanırken iyice bilinçleniyorlar. ‘Hanyayı konyayı orada
öğrendim. Proleter olduğumu orada öğrendim. Çok okudum.
İnsan olduğumu, hem de proletaryadan bir insan olduğumu
orada öğrendim’ diyor Yalkın.

“Almanya’da biriktirdikleri parayla bir minibüs alıp
Türkiye’ye dönüş yapıyorlar ve Yalkın Kadıköy tarafında
minibüschülüğe başlıyor. Bakıyor ki bütün minibüslerin bir
adı var: Tatlım, Kartalım, Uğur, Yol Alan, falan filan... O da
minibüsünün adını ‘proleter’ koyuyor.

“ - Neden proleter?

“ - Ben proletaryadan bir kişiyim, diyor. Proletarya insan
soyunun en namuslu, en sıcak, en insan sınıfıdır. Kimseyi sö-
mürmez, kimseye hükmetmez, kimseyi ezmez... Dünyayı
yaratan proletaryanın elleridir.’

“ - Bu ayın altısında Kadıköy iskelesinde müşteri bek-
liyordum. İki sivil polis memuru geldi, beni emniyet amir-
liğine götürdüler. Suçum arabamın üstüne plastik harflerle
PROLETER kelimesini yazmış. İfade verdikten sonra
bıraktılar, yolcu olarak Pendik’e gittim. Oradan da Kartal’a
geldim. Bu arada, *Komünizmle Mücadele Derneği* başkanı
olduğunu söyleyen bir kişi beni tehdit etti. Bana ağza alın-
maz küfürler etti. Proleter kelimesinin komünistlik olduğunu,
bu kelimeyi kaldırmazsam beni yaşatmayacağını, hiç olmaz-
sa bu hatta çalıştırmayacağını söyledi.

“ - Bu olaydan bir saat sonra da dolu olarak Kadıköy’e gelirken Maltepe karakolu önünde bir polis tarafından durduruldum, karakola götürüldüm. Orada da *Komünizmle Mücadele Derneği* başkanı olduğunu söyleyen biri ‘Bu delikanlı bu kelimeyi mutlaka şimdi, şu anda kaldırmalı. Bu kelime bir kere rusçadır. Türk milleti böyle rusça kelimelerden hoşlanmaz’ diyor. Yalkın’a veryansın küfrediyor, ‘Seni linç ettireceğim. Şu kafiri, şu komünisti, şu vatan hainini linç edecek bir vatansaver müslüman yok mu? Kanınız mı kurudu?’ diye bağıyor.

“İş bu kadarla bitse neyse ne... Kışkırtılmış minibüs şoförleri o gün bugündür üstüne saldırıyorlar Yalkın’ın... *Komünizmle Mücadele Derneği*’nden otuz kişi yolunu kesiyorlar...

“Dedim ki Yalkın’a: ‘Yakanı bırakmayacaklar kardeş, bunlarda isnaf yok... Ne yapacaksın? Proleter adını kaldıracak mısın?’

“ - Ne bahasına olursa olsun kaldırmam... Biz Halide’yle konuştuk... Ben olmasam bile o çocuğumuzu büyütebilir.

“Halide’nin kara gözleri sevgi, dostluk, inanmışlık doluydu. Başıyla öyledir işareti yaptı. İçeride üç yaşında güzel mi güzel bir kız çocuğu mutlu, hiçbir şeyden habersiz uyuyordu. Bebeği kucağındaydı.

“Ve bu gencecik proleter ana baba şu çocuk kadar ter-temiz, şu çocuk kadar saf ve güzeldi.”

Birkaç gün sonra röportajı yayına hazırlarken öğrenecektim ki Yalkın’ın tuttuğu şoför muavinleri uğradıkları tehdit ve hakaretlerden dolayı derhal iş bıraktıkları için muavinliği de Halide üstlenmek zorunda kalmıştı

Yalkın ve Halide ile, bu sosyalist emekçi çiftle 1967’den 1971’e kadar İstanbul’da aynı kavgayı paylaştık, 12 Mart bizi sürgüne zorladıktan sonra da kavgalarını sol medyada hep takdirle izledik.

Uzun yıllar Almanca öğretmenliği yaptıktan sonra emekli olan Halide son dönemde İnci’nin de, benim de facebook

arkadaşımız olmuştu... Ülkemiz sorunları üzerine görüşlerini, tepkilerini, kaygılarını bizlerle ve diğer arkadaşlarımızla tüm içtenliğiyle paylaşıyordu... 55 yıl önce tanıdığımız mücadeleçiliği ve kararlılığıyla...

Yaşıtım sevgili *Yalkın*'ın ciddi sağlık sorunlarına rağmen örnek bir vatandaş olarak 23 Haziran'da oyunu kullandığını, eve dönüş yolunda da Halide'yle birlikte kedi sevip birer sigara tütürdüklerini Facebook'ta paylaştıkları fotoğraflarında görerek duygulanmıştım. Benim doktor zoruyla 18 yıl önce bıraktığım sigarayı hâlâ elinden bırakamayan İnci resme gıpta ile bakmıştı...

Halide, *Kerim Sadi*'nin ölüm yıldönümündeki paylaşımımız üzerine İnci'ye gönderdiği mesajda "Geçen günlerde Kerim Sadi'yi paylaştınız. Vefa ne güzel bir duygu. Benim kendime yakın bulduğum insanlardandı... Bir diğeri de Faik Muzaffer Amaç idi, *Yalkın*'ın dükkânına gelirdi. Söyleşilerinden çok mutlu olurdum" diyor, ardından da tüm içtenliğiyle dertleşiyordu:

"Bizler bütün acılara karşın onurlu günler yaşadık. Sessiz kalamadım, içimden geleni yazdım. *Yalkın* biraz daha iyi olsa da yatağa bağlı. Mine'nin durumu malum. Zor durumda benden başka uğraşacak yok. Umarım dava zor bir durum getirmez. Silivri şimdiye kadar izlediğim mahkemelerden çok farklı. Yolu da uzun. Ülkede her şey çok değişti. Bana alışmadığım yapay durumlar. Bilmem ki belki de uzaktan izlemek daha iyi... Özlemlerle selam, sevgiler."

Bir diğer mesajında da Osman Kavala'nın bir numaralı sanık olduğu Gezi davasıyla ilgili ayrıntı veriyordu: "Sizin tanıdığınız bebek Mine 54 yaşında... Gezi davasından müebbetle iddianame hazırlandı. 16 sanıktan biri. Yeniden zor günler. Ne iştir bilinmez, birbirleriyle yüz yüze bile gelmemiş 16 sanık. Mine'nin tek derdi ve mücadelesi ağaçların kesilmemesiydi. Şimdilik sessiz beklemekte yarar var. Selam ve sevgiler..."

Mine'yi tanımaz olur muyuz? 55 yıl önce Bostancı'daki

evlerini Yaşar Kemal’le birlikte ziyaret ettiğimizde, onun tanımladığı gibi, “kucağında bebeğiyle mutlu uyuyan güzel mi güzel kız çocuğu”nu...

Kim derdi ki, yarım yüzyıl önce, minibüsünün altına “Proleter” yazdığı için başı dertten kurtulmayacak Yalkın’ın üç yaşındaki kızı Mine, 21. Yüzyıl Türkiye’inde sırf Taksim Meydanı’nın ağaçlarına sahip çıktığı için Gezi davasında mahkum olacak?

Ya aynı davanın bir numaralı sanığı Osman Kavala?

Kendisiyle genç bir üniversite öğrencisi olduğu dönemde, siyasal sürgün dostlarıyla buluşmak üzere geldiği Brüksel’de tanışmıştım... Manchester Üniversitesi’nde öğrenciydi... 12 Eylül darbesinden sonra yurt dışındaki tüm sol ya da demokrat göçmenler ve öğrenciler gibi o da Evren Cuntası’na karşı tavrı almıştı. Türkiye’den tanıdığı siyasal sürgünlerle sıcak dostluğuna defalarca tanık olacaktım...

Babasının vefatı üzerine büyük bir şirketler grubunun başına geçerek Türkiye’nin sayılı iş insanlarından biri olduktan sonra da Türkiye’nin demokratikleşmesi mücadelesinden asla kopmayacak, islamcı sermayenin siyasal temsilcisi Tayyip bunun bedelini o uydurma Gezi davasıyla kendisini zindana atırarak ödetmeye kalkışacaktı.

Osman Kavala Anadolu kültürünün tüm bileşenleriyle tanıtılmasına büyük katkıda bulunan *Anadolu Kültür Vakfı*’nın da başkanı. *Mine Özerden* ise bu vakıfta sorumluluklar üstlenen insan hakları savunucusu bir sinema sanatçısı...

Anadolu Kültür Vakfı, Tayyip’in tüm ağaçlarını kesip betonlaştırdıktan sonra Taksim’de bir de topçu kışlası dikeceğini ilan etmesinden sonra buna karşı koymak için *Taksim Dayanışması*’nı oluşturan 128 paydaştan sadece biri.

İddianamede Kavala’nın Gezi olaylarını finanse ettiğine ilişkin suçlamada ileri sürülen sözüm ona kanıtlardan biri de kendisinin Mine’yle aralarında geçen 30 Mayıs 2013 tarihli bir telefon konuşması.

Halide’nin mesajı üzerine Gezi davası iddianamesini de,

komplo ortaklığıyla suçlanan Mine'nin ve Kavala'nın savunmalarını da tüm ayrıntılarıyla gözden geçirdim.

Belli ki, Tayyip'in hafiyeler ordusu Kavala'nın telefon konuşmalarını yıllardır dinlemeye almış...

Vakfın iki sorumlusu arasındaki söz konusu telefonlaşmada polisin yoğun göz yaşartıcı gaz kullanması karşısında gençlerin gaz maskesi ihtiyacını karşılamak için ne yapılabileceği, bunları sağlamak için bir ortak bağış hesabı açılıp açılmayacağı konuşulmuş, ama orada kalmış... Ne böyle bir hesap açılmış, ne para toplanmış, ne de gaz maskesi alınmış...

Mine Özerden mahkemede yaptığı savunmada şöyle diyordu:

“Neden burada olduğumu gerçekten anlayamıyorum, İddianamedeki söz konusu iddiaları ‘ben yaptım’ desem beni biraz tanıyanlar düpedüz aklımı kaybettiğimi düşünür herhalde. Oysa beni ve diğerlerini tanımayan birileri bir şeyler diyor, diğer tanımayanlar üzerine koyuyor halinde gelişen topyekun saçma bir ‘çamur at izi kalsın’ mekanizmasının nesnesi olmuş durumdayız.

“21. yüzyılın ilk çeyreğinde, dünyanın geldiği bu zaman noktasında şu içinde bulunduğumuz durumda olmak gerçekten ağırıma gidiyor... Her şey bu kadar yüzeye çıkmış ayan beyan ortadayken... Görüneni göremeyen, görmek istemeyen ya da görmek işine gelmeyenlerin gerçekler yerine yalanlar ve manipülatif kurgularla üretilen durumlara itibar etmesi çok acı verici... Sizi, bizi, hepimizi gereksiz yere oyalayan enerji, zaman ve kaynak israfı... adeta kendi çocuklarını yiyen Kronos Efsanesi'nin günümüz uyarlaması.”

Üç yıl önce *Artı Gerçek*'te yayınlanan “Proleter Şoför'den Gezi Direnişi'ne...” başlıklı yazımı şöyle bitirmiştim:

20. yüzyılın son çeyreğinde Yalkın ve Halide'leri yemeğe çalışan Kronos'lar, 21.yüzyılın ilk çeyreğinde Osman'ları, Mine'leri ve daha yüz binlercesini yemeğe çalışıyor.

Kronos'lara binlerce lanet...

Kürt Ulusu'nun Glezos'ları...

2 Haziran 2022

Bundan tam 10 ay önceydi... *Artı Gerçek*'e haftalık yazımı yazarken bir okurumdan gelen mesajıyla sarsılmıştım... “Doğru mu? *Artı Gerçek* ile *Artı TV* birbirinden ayrılmış... Yazarlardan bir kısmı artık *Artı Gerçek*'e yazmayacaklar mı... Siz de yazmayacak mısınız?”

70 yıllık basın yaşamımda, her daim muhalefette bulunmuş bir gazetecinin karşılaşabileceği, dava, gözaltı, tehdit, işten atılma, sürgün dahil, her türden tatsız sürprizi yaşamıştım. Ama hiçbirinin gelişi, bu mesaj kadar şaşırtıcı olmamıştı.

Sağa sola telefon ederek öğrendiğime göre, gerçekten de *Artı Gerçek* gazete ve TV olarak iki ayrı kuruma dönüşmüş, *Celal Başlangıç* sadece *Artı TV*'nin yayın yönetmenliğini sürdürürken *Artı Gerçek*'in genel yayın yönetmenliğini de *Ergun Babahan* üstlenmişti.

Kurulduğu günden beri *Artı Gerçek*'e hiç aksatmaksızın her hafta yazmış bir gazeteci olarak böylesi bir gelişmeden haberdar edilmemiş olmak, beni olduğu kadar, onyıllardır *Akşam*, *Ant*, *İnfo-Türk* ve *Tek Cephe*'de yayın sorumluluğu paylaştığım, *Artı Gerçek* yazılarımın yayından önceki ilk eleştirel okumasını yapan *İnci*'yi de son derece sarsmıştı.

Nasıl olmasın ki, ikimiz için de, hem *Artı Gerçek*, hem de *Artı TV*, 2016 çakma darbe girişiminden sonra giderek daha da azgınlaşan Tayyip diktasına karşı yıllardır hiç durmaksızın demokrasi ve özgürlük savunucularının sesini en etkin biçimde yükselten medya ikizleriydi.

“*Artı Gerçek* 7 Şubat 2017'de yayına başladığındaki ilk yazısında *Celal Başlangıç* “ Özgür bir medya, demokratik bir Türkiye için hepimizin yolu açık olsun”, *Ergun Babahan* da “Gerçeğin sözcüsü olmak, duyurmak ve savunmak gazetecinin asli görevidir. Elbette yalanla mücadele de... Onun için buradayız” diyordu.

Ben de o ilk sayıdaki yazımda *Artı Gerçek*'in yayına başlamasının Brüksel'de *Halkların Demokratik Kongresi-Avrupa* örgütünün kuruluşuyla aynı haftaya denk gelmesine dikkati çekerek "Özgürlük ve demokrasi savunucusu gazeteci, koşullar ne olursa olsun, susmuyor, susturulamıyor. *Artı Gerçek*'in başarısı malumun ilamı olacak: El mi yaman, bey mi yaman?" demiştim.

Dört yıl sonraki bölünme üzerine yazdığım ve 7 Ağustos 2021 tarihli *Artı Gerçek*'te yayınlanan "*Hem nalına, hem mihuna...*" başlıklı yazımda ise bu yeni gelişmeyi Artı'lariyle değerlendirmeye çalışarak şöyle demiştim: "Üzerinden dört yıl geçtikten sonra *Başlangıç* ve *Babahan*, aynı teknede değil, her ikisi de *Artı* sıfatı taşıyan iki ayrı teknenin kaptan köşkündeler. Son iki haftada yaşananlar ne olursa olsun, *Artı Gerçek*'in de, *Artı TV*'nin de, *Başlangıç* ve *Babahan*'ın dört yıl önceki ilk yazılarında vurguladıkları kararlılıkla, 'Özgür bir medya, demokratik bir Türkiye' mücadelesini kararlılıkla sürdüreceklerine inanıyorum."

Evet, on aydan beri *Başlangıç* da, *Babahan* da, iki ayrı teknenin kaptan köşkünde sorumluluklarının gereğini, ilk sayıda vermiş oldukları söze uygun olarak, başarıyla yerine getirdiler, yazılı medyada da, görsel medyada da gerçekleri yansıtılar, Türkiye halklarının demokrasi ve özgürlük mücadelesinde saf tutan birçok değerli gazeteci, yazar ve sanatçıya kendilerini ifade etme olanağı sağladılar. Mücadelelerini bundan sonra da yazıları ve görsel programlarıyla sürdürecek olan iki meslektaşımıza bugüne kadar yönetici olarak yaptıkları değerli katkılardan dolayı teşekkür borçluyuz.

İki hafta önce *Ergun Babahan* *Artı Gerçek*'in genel yayın yönetmenliğini, iki gün önce de *Celal Başlangıç* *Artı TV*'nin genel yayın yönetmenliğini değerli meslektaşımız *Ali Duran Topuz*'a devretmiş bulunuyor. 1994'ten beri 17 yıl *Radikal* gazetesinde yöneticilik yaptıktan sonra 2016'da *Gazete Duvar*'ı kurarak beş yıl yönetmiş olan *Ali Duran Topuz*'un yönetiminde *Artı Gerçek* ve *Artı TV*'nin, *Başlangıç* ve *Babahan*'ın

da katkılarıyla, demokrasi ve özgürlük mücadelemize büyük katkılarda bulunacağında hiç kuşku yok.

Geçen seneki ayrışma üzerine yazdığım yazının son paragrafını bu yazımda da tekrarlıyorum: “Evet, *Artı Gerçek* de, *Artı TV* de, bu kavgada yine beraber, hep birlikte... hep birlikte...”

Recep Tayyip Erdoğan’ın, Ukrayna Krizi’ni ve Finlandiya ile İsveç’in NATO’ya katılma talebinde bulunmalarını fırsat sayarak 30 kilometre derinliğinde bir sömürge kuşağı oluşturmak üzere yeni bir işgal operasyonu tehdidinde bulunması, Rusya’ya karşı topyekun savaş açmış bulunan ABD güdümlü Batı dünyasında müstahak olduğu tepkiyi görmüyor.

Susunluğu sürdürmekte olan Belçika medyasında ilk defadır ki dün bir protesto sesi yükseldi... Orta Doğu’yu çok iyi tanıyan meslektaşımız *Christophe Lamfalussy*, Ankara rejiminin yakalanıp Türkiye’ye gönderilmesi için 1 Milyon Dolar ödül koyduğu Demokratik Birlik Partisi (PYD) liderlerinden 71 yaşındaki *Salih Müslim* ile yaptığı ve *La Libre Belgique* gazetesinde tam sayfa yayınlanan söyleşinin sunuşunda Avrupa’nın nankörlüğe varan utanç verici suskunluğunu şöyle ortaya koyuyor:

“Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan, son günlerde birkaç kez Türk ordusunun Kuzey Suriye’de yeni bir saldırıya geçeceğini duyurdu. Kürtlerin, Süryani Hristiyanların, Türkmenlerin ve Arapların bir arada yaşadığı bu özerk bölgede, yeni bir saldırı IŞİD’e karşı uluslararası koalisyonla ciddi bir darbe vuracaktır. Halk Savunma Birlikleri’nin (YPG) Kürt savaşçıları gerçekten de IŞİD’e karşı savaşan Suriye Demokratik Güçlerinin (SDG) belkemiğidir. Onlar olmasaydı IŞİD askeri olarak yenilmez ve Rakka özgürleştirilemezdi.”

Ardından *Salih Müslim*’e Erdoğan’ın yeni operasyon tehditleri konusunda tepkisini soruyor:

- *Ankara’nın yakında Suriye’nin kuzeyine bir askeri müdahale yapılacağını açıklamasına Kürt’lerin tepkisi nedir?*

- Bizler burada, Kuzeydoğu Suriye’de Araplar ve diğer halklarla birlikte Suriye devrimine katılmıştık. Muhalefet gücü olarak taleplerimizi rejime ilettik, ama sonunda bizi yok etmek, öldürmek isteyen Türkiye ile karşı karşıya kaldık. Gaddar Türk rejimi, Suriye’nin kuzeyini tamamen Türkleştirmek için IŞİD veya El Nusra Cephesi gibi gruplardan geriye kalanları da kullanarak bir kara kuşak oluşturmak istiyor. Erdoğan’ın amacı herhalde Kuzey Suriye’yi de içine alacak ve Irak’ta Kerkük’e kadar gidecek bir Misak-ı Milli bölgesi yaratmaktır.

- *İlk kedef sizin 2014’te IŞİD’ten kurtarmış olduğunuz Kobane olabilir mi?*

- Erdoğan, Suriye topraklarında 30 km derinliğinde, Kamışlı gibi diğer şehirleri ve hatta IŞİD üyelerinin tutulduğu hapishaneleri içeren bir şeritten söz etti. Bu bizim için ciddi bir tehdittir.

- *2019’da sizinle Türkiye, Rusya ve ABD arasında imzalanmış anlaşmalara rağmen sizin özerk bölgenize sürekli saldırılar var. Ne diyorsunuz?*

- 2018’de Afrin’e yönelik operasyonda aşırı grupları da saflarına dahil etmelerinden bu yana saldırıların ardı arkası kesilmedi. 2019 ateşkes anlaşmasına hiçbir şekilde uymadılar, insansız hava araçları ve top atışlarıyla köyleri vuruyor, sivilileri öldürtüyorlar. 29 Mayıs’ta Mar Sawa’daki Süryani kilisesi ve Tel Tawil’deki okullar bombalanarak tahrip edildi. Amerika Birleşik Devletleri ve Rusya bu anlaşmanın garantörleridir, buna rağmen ateşli silahlarla saldırılar devam ediyor.

- *Ne yapmalıydılar?*

- Sorunu ciddiye alırlarsa, örneğin uçuşa yasak bölge kurarak veya BM gücü konuşlandırarak Türkiye’yi durdurabilirler. Ne var ki, Türkiye sürekli şantaj yaparak onları engelliyor.

- *Finlandiya ve İsveç’in NATO üyeliği başvurusunun, bu ülkelerin PKK militanlarına hoşgörülü davrandıkları gerekçesiyle Türkiye tarafından bloke edilmesi konusunda ne diyorsunuz?*

- Bittabi bu bir bahane. Temelde Türkiye demokrasiyi sevmiyor. Avrupalılara şantaj yapıyor. Finlandiya ve İsveç'in yanı sıra Belçika'nın da savaşlar sonunda kurulmuş demokrasileri var. İlkeleri var. Ancak Türkiye, Avrupa'yı kendi dayattığı şekilde oynamaya, yasalarını, insan haklarını ve anayasasını kendisinininkine uyduracak bir Avrupa'ya dönüştürmek istiyor. Unutmayalım ki, üç Kürt kadını öldürmek için Paris'e katiller bile gönderdiler. Belçika'da da suikast girişiminde bulundular. Finlandiya ve İsveç hakkında onayını beklemek yerine, böylesi bir Türkiye'yi NATO'dan atmalıydılar.

- *Türkiye ile doğrudan tartıştığınız bir dönem vardı. Ankara'ya da gitmişsiniz. Bu artık mümkün değil mi?*

- Hayır, mümkün değil. 2014 yılında Dışişleri Bakanlığı tarafından davet edilmiştik. Bir manevraydı... Bizleri, Suriye'de bir Kürt sorunu olduğunu asla kabul etmeyen Suriye muhalefetine bağımlı kılmak istediler. Kabul etmediğimiz için "terörist" ilan edildik.

- *Bağımsızlık talep etmiyor musunuz?*

- Hayır, Suriye'nin tamamı için tüm bileşenlerini dikkate alan demokratik bir çözüm istiyoruz. Biz dışarıda değil, Suriye içinde çözüm istiyoruz. Müzakerelere başlamak için defalarca Şam'ın kapılarını çaldık ama şu an için rejim sessizliğini koruyor. Belki o da Türkiye'den korkuyor? Suriye ve Türk istihbarat servisleri arasında düzenli temasların olduğu söylentileri de var.

- *Erdoğan'ın sizi PKK ile bağlantılı "terörist" bir grup olarak nitelendirmesine yanıtınız nedir?*

- Eğer bu röportajı yayınlarsanız, siz de PKK'lı sayılma riskini üstlenmiş olacaksınız... Biz, Suriye'nin kuzeydoğusunda terörle mücadele için kurulan uluslararası koalisyonla işbirliği yapıyoruz. Bizimle PKK arasında bir bağlantı olmadığını onlar da biliyorlar. İdeolojik olarak belirli fikirleri paylaşıyoruz ama bu hareketle organik bir bağımız yoktur.

Bu söyleşiyi okurken, *Salih Muslim* ile Brüksel'de ilk

karşılaşıp görüştüğüm günü anımsadım. 22 Kasım 2013'te Belçika Parlamentosu'nda düzenlenen "Kürtler ve Suriye'nin Geleceği" konulu uluslararası bir konferansta konuşmacı olarak bir araya gelmiştik. Fransa'nın eski dışişleri bakanlarından *Bernard Kouchner*'in de katıldığı konferansta, IŞİD'e karşı yiğitçe savaşan Kürt ulusunun ve Ortadoğu'da kalıcı barışın temsilcisi olarak konuşmuş, alkışlanmıştı.

Bir yıl sonra da, 5 Ekim 2014'te, PYD'nin temsilcisi olarak Ankara'ya davet edilmişti.

Salih Müslim iki yıl sonra yine barış umudunun temsilcisi olarak Atina'daydı. Üstelik HDP genel başkanı *Selahattin Demirtaş*'la birlikte... 16 Şubat 2016'da Atina Gazeteciler Cemiyeti'nin düzenlediği "Ortadoğu'da Kürt halkının yeni rolü ve Kürt-Yunan dostluğu" konulu konferansta Yunan halkı ile Ortadoğu halkları arasında bin yıldan bu yana kültürel bağlar bulunduğunu vurgulayarak "Mezopotamya yeniden doğuyor. Herkesin eşit ve demokratik haklara sahip olabileceği bir yurt için mücadele ediyoruz" demişti.

25 Eylül 2016'da Brüksel'de PYD Avrupa Örgütü'nün açılışını yapan *Salih Müslim*, iki yıl sonra, 14 Şubat 2018'de Türk Devleti tarafından yayınlanan bir kırmızı bütene terörist ilan edilecek, yakalanmasını sağlayacak ya da başını getirecek olanlara tam 1 Milyon Dolar ödül konulacaktı.

Salih Müslim'in Avrupa'da katıldığı toplantılardan arşivimde yer alan bir fotoğraf var ki, bu yazımın görselinde iftiharla paylaşıyorum... Evet, 16 Şubat 2016'da Atina'da katıldığı konferanstan gelen çeşitli fotoğraflardan birinde *Salih Müslim*, halen zindanda bulunan HDP lideri *Selahattin Demirtaş* ile Yunan sol direnişinin efsanevi isimlerinden *Manolis Glezos*'un arasında konuşmaları izliyor.

Fotoğrafı gördüğümde belleğim beni tam 49 yıl geriye götürmüştü... Yunanistan'daki faşist albaylar darbesinin ardından *Ant Dergisi*'nin 9 Mayıs 1967 tarihli sayısında *Yaşar Kemal*'in bir yazısını yayınlamıştım: "*İnsanlığın Kahramanı Glezos'un elinde üç ak karanfil...*"

Daha 19 yaşındayken, Atina'nın 1941 Mayıs'ında Naziler tarafından işgalinden sonra girmeyi başardığı *Akropol*'den gamalı haçlı Alman bayrağını indirmeyi başaran, daha sonra Yunan dağlarında silahlı direnişe katılan, savaştan sonra solcu olduğu için tam 11 yıl zindanda yatırılan, serbest bırakıldıktan sonra 1967 darbesinde tekrar hapsedilen *Glezos* için yazdığı yazıda *Yaşar Kemal* şöyle diyordu:

“Manolis hapidedir. İnsanlığın hürriyet, insanlığın bağımsızlık, insanlığın onur cevherinin bir kısmı hapidedir. Demokrasi hapidedir. Emek hapidedir. Namus hapidedir.”

Evet, 30 Mart 2020'de sonsuzluğa geç eden o efsanevi *Manolis Glezos*'un altı yıl önce Atina'da birlikte olduğu *Salih Müslim* hâlâ Türk Devleti tetikçilerinin hedefindedir, *Selahattin Demirtaş* ise yıllardır Türkiye zindanıdadır... *Yaşar Kemal*'in deyişiyle, Türkiye'de demokrasi hapidedir, emek hapidedir, namus hapidedir...

Ülkemiz tarihi, soykırım, pogrom ve sürgünler tarihidir *6 Haziran 2022*

Gazetemiz yazarlarından Doğan Özgüden'in tanıklığıyla katkı sağladığı “Düşünce Özgürlüğü İçin İstanbul Buluşması” çevrimiçi yapıldı. Özgüden, Türkiye'de çeşitli alanlarda insan hakları ihlallerinin ele alındığı oturumda “Sürgünler”i anlattı. Eşi ve kendisinin yarım yüzyılı aşkın süredir sürgünde olduğunu belirten Özgüden, “Bir gün, bu toplantıda olduğu gibi sadece suretlerimizle değil, ismen değil, cismen de gerçekten güzelim ülkemizde olacak mıyız? Bilmiyorum” dedi.

Yalnızca AKP döneminde değil, Osmanlı'dan bu yana siyasal sürgünler diktacı yönetimlerin hedefi olduğunu kaydeden Özgüden, “ülkemiz tarihi, Osmanlı'da başlayıp cumhuriyet döneminde de ardı arkası kesilmeyen Ermeni, Asuri, Gerek, Kürt, Ezidi, Alevi soykırımlarıyla, Trakya'yı

Yahudilerden temizleme operasyonu, Müslüman ve Türk olmayanları hedef alan Varlık Vergisi uygulamasıyla, 6-7 Eylül 1955, Kahramanmaraş, Çorum, Sivas pogromlarıyla, bir sürgünler tarihidir” ifadelerini kullandı.

Düşünce Suçu(!?)na Karşı Girişim platformunun iki yılda bir düzenlediği iki günlük Düşünce Özgürlüğü için İstanbul Buluşmaları'nın 13'üncüsü çevrimiçi gerçekleştirildi. Buluşmanın ilk oturumunun son bölümünde ise Türkiye'de çeşitli alanlarda insan hakları ihlallerinin panoraması çıkartıldı.

Programda, 'Sürgünler' konusunun tanıklarından gazetemiz yazarlarından Doğan Özgüden konuşmasıyla katkı sağladı.

Özgüden'in oturumdaki konuşması şöyle:

“Değerli dostlar,

Her şeyden önce, Avrupa'nın başkentinden sizlere, hem de görsel olarak seslenebilme olanağı tanıdığı için Şanar Yurdatapan dostuma teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum...

Sadece o da değil... Türkiye'de 68'in en yoğun direniş ve kavga günlerinden beri tanıdığımız, 80'lerdeki sürgün yıllarında Evren Cuntası'na karşı yurt dışında beraber mücadele verdiğimiz, bu nedenle birlikte Türk vatandaşlığından atıldığımız Şanar'ı, 80'i aşan tüm yaşamını özgürlük ve demokrasi mücadelesine adadığı için İnci'yle birlikte yürekten kutluyoruz.

İstanbul Buluşması bu yıl, Tayyip Erdoğan diktasının, tam da İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya üye olma isteğini fırsat bilerek, sürgündeki muhaliflerine karşı yeni bir saldırı başlattığı günlere rastlıyor.

Benim de mensubu bulunduğum Avrupa Sürgünler Meclisi'nin son açıklamasında vurguladığı gibi, bu iki ülkedeki muhaliflerini şantaj aracı olarak kullanmaya kalkışan AKP iktidarının bu tutumu utanç vericidir.”

Ama sadece Erdoğan dönemi mi?... Ta Osmanlı döneminden beri siyasal sürgünler diktacı yönetimlerin her daim boy hedeflerinden biri oldular.

Fransız İhtilali'yle başlayan ve tüm Avrupa ülkeleri gibi

Osmanlı Devleti'ni de sarsan özgürlük ve insan hakları için mücadeleler döneminde sürgün acısını ilk tanıyanlar, Kızıl Sultan Abdülhamit'in istibdadına karşı mücadele veren Namık Kemal, Ali Suavi, Ziya Paşa, Mithat Paşa ve Tefvik Fikret gibi hürriyetperver aydınlarıdır.

1876'da ilan edilen Birinci Meşrutiyet'in Abdülhamit tarafından rafa kaldırılmasından sonra İstanbul ve Selanik gibi iki Osmanlı metropolünün yanı sıra Kahire, Paris, Londra ve Cenevre'de organize olan Jön Türkler ikinci sürgün kuşağını oluşturdular.

Ama sürgünü kitlesel olarak yaşayanlar, hiç kuşkusuz, 1895-96 soykırımında canlarını kurtarabildikten sonra bir bölümü Amerika, Kanada ve Avrupa'ya, bir bölümü de İstanbul, İzmir ve Trabzon gibi büyük kentlere göç edebilen Ermenilerdi.

20. Yüzyıl'ın ilk büyük sürgünü de yine 1915 soykırımından kurtularak tüm dünyada diasporalar oluşturan Ermeni ve Asurilere aitti. Onu 1919'dan itibaren Rumların kitlesel sürgünleri izledi.

28-29 Ocak 1921 gecesi de, Bakü'da Türkiye Komünist Partisi'ni kurduktan sonra sürgünden dönüş yapan Mustafa Suphi ve 14 yoldaşı yurda girdiklerinde Karadeniz'in sulasında boğularak vahşice katledildiler.

1945'te CHP iktidarının kışkırtıp yönettiği Tan baskınından sonra, 50'li yıllarda iki büyük gazeteci, Sabiha Sertel ve Zekeriya Sertel, yıllarca zindanda yatırılan büyük şair Nazım Hikmet artık ülkede özgürce çalışma olanağı kalmadığı, yaşamları tehlikede olduğu için Türkiye'den ayrılmak zorunda kaldılar. Fahrettin Petek, Jak İhmalyan, Aram Pehlivanyan, Abidin Dino, Güzin Dino, Bilal Şen, Necil Togay, Gün Benderli, Zeki Baştımar da mücadelelerini sürdürebilmek için sürgünü seçmek zorunda kalan komünist aydınlarıdır.

Ama sürgünü kitleselleştiren hiç kuşkusuz Türkiye'deki 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 askeri darbeleri oldu. O dönemin sürgünleri, 60'lı yıllarda Avrupa sermayesine ucuz

işgücü olarak satılan göçmen işçilerin oluşturduğu devrimci örgütlerle birlikte yurt dışında antifaşist mücadele saflarında yer aldılar.

Bunun içindir ki, onlardan yüzlercesi, 12 Eylül sonrası dönemde, Evren tarafından «kansızlar» ve “vatan hainleri” diye suçlanarak vatandaşlıktan atıldılar. Askerlik yapmayı reddettikleri için ya da başka nedenlerle bu dönemde Türk vatandaşlığından atılanların sayısı 14 bin’i aşıyordu.

12 Mart ve 12 Eylül darbelerinin ardından sürgüne çıkmak zorunda kalanlar genellikle sosyalist hareketimizde ya da Kürt, Asuri, Ermeni, Ezidi, Alevi örgütlenme ve yayınlarında faşizan baskılara hedef alınmış arkadaşlarımızdı.

AKP iktidarı döneminde de arkası kesilmeyen sürgünlere baskı ve tehdit uygulamaları, 2016 çakma darbesinin ardından KHK uygulamalarıyla yeni bir boyut kazandı.

Değerli yüzlerce gazeteci ve akademisyenlerin yanı sıra Erdoğan diktasının düşman ilan ettiği bir başka kategori de sürgüne çıkmak zorunda kaldı... Yurt dışında Erdoğan iktidarına özellikle diplomatik ilişkiler, Türkçe eğitim kurumları ve sosyal örgütlenmeler konusunda en büyük desteği vermiş olan Hizmet hareketinin mensupları da 2016’dan itibaren hain ilan edildiler... Öyle ki, bu kez sürgünü seçmek zorunda kalanlar arasında NATO’nun Brüksel’deki karargâhında ve Avrupa’nın çeşitli kentlerindeki üslerinde görevli Türk subayları da vardı.

Evet, ülkemiz tarihi, Osmanlı’da başlayıp cumhuriyet döneminde de ardı arkası kesilmeyen Ermeni, Asuri, Gerek, Kürt, Ezidi, Alevi soykırımlarıyla, Trakya’yı Yahudilerden temizleme operasyonu, Müslüman ve Türk olmayanları hedef alan Varlık Vergisi uygulamasıyla, 6-7 Eylül 1955, Kahramanmaraş, Çorum, Sivas pogromlarıyla, bir sürgünler tarihidir.

Ben ve eşim İnci Tuğsavul, yarım yüzyıl geçti, hâlâ sürgündeyiz... Bizden önceki sürgün kuşağından Nazım Hikmet Moskova’da, Sabiha Sertel Baku’da, Zeki Baştımar,

Aram Pehlivanian, Jak ve Anjel Açıkgöz Almanya’da, Fahrettin Petek Fransa’da, İsmail Bilen Bulgaristan’da yaşama veda ettiler.

12 Eylül sonrası sürgünlerinden Behice Boran ve Garbis Altınoğlu’nu Belçika’da, Yılmaz Güney, Ahmet Kaya ve Uğur Hüküm’ü Fransa’da, Nihat Akseymen’i İngiltere’de, Nubar Yalım’ı Hollanda’da, Enver Karagöz, Doğan Akhanlı, Ali Ertem, Haydar Işık ve Gökhan Harmandalıoğlu’nu Almanya’da, Teslim Töre’yi İsviçre’de kaybettik.

Kürt ulusal direnişinin kadın militanlarından Sakine Cansız, Fidan Doğan ve Leyla Şaylemez 9 Ocak 2013’te Paris’in göbeğinde Türk Devleti’nin bir tetikçisi tarafından alçakça katledildiler.

İnci ve ben, sürgünümüzün 51. yılındayız. İkimiz de çok iyi biliyoruz, ileri yaşlarda ne yapsan nafîle, pas demiri yiyor...

Bir gün, bu toplantıda olduğu gibi sadece suretlerimizle değil, ismen değil, cismen de gerçekten güzelim ülkemizde olacak mıyız? Bilmiyorum...

Türkiye’de seçimler yaklaşıyor... Muhalefeti oluşturan tüm partilere düşen önemli görevlerden biri de, Avrupa Sürgünler Meclisi başta olmak üzere, demokratik göçmen örgütleri, Asuri, Ermeni, Ezidi, Grek ve Kürt diyasporalarını temsil eden kuruluşları muhatap almak, onların iradesini de sandığa yansıtmaktır.

Siyasal sürgünler üzerindeki tüm baskılara, hayatlarına kasdetmeye kadar varan tehditlere, rengarenk arama bültenlerine son verilmeli, tıpkı 1974’te Yunanistan’da faşist cuntanın devrilmesinden sonra yapıldığı gibi, tüm siyasal sürgünlere vatandaşlık haklarını eksiksiz tanınmalı, ülkelerine özgürce dönmelerinin, mesleklerini ve de siyasal çalışmalarını Türkiye’de sürdürmelerinin önündeki tüm engeller ortadan kaldırılmalıdır.

Türkiye’nin gerçekten demokratikleşmesi isteniyorsa, sandığa onların iradesi de mutlaka yansımalıdır...

Sürgün tarihe gömülmelidir...”

Kızgın, uzun Haziran günleri...

14 Haziran 2022

Haziran geldi, Türkiye'nin ve tüm Avrupa kıtasının dahil olduğu kuzey yarı kürede kızgın uzun yaz günleri başladı... Hem iklimsel, hem de siyasal anlamda...

Bu yazıyı yazmaya koyulmadan önce Brüksel dışındaki bir Flaman mahallesinde Kürt dostlarımızla bir araya gelerek Tayyip'in Güney Kürdistan'a yönelik tehditleri karşısında Avrupa devletlerinin cürüm ortaklığına varan pasifizmini, buna karşı neler yapılabileceğini konuşmuştuk...

Ardından başkente dönüp 1915 Süryani (Asuri-Arami-Keldani) Soykırımı *Seyfo*'nun 107. yıldönümü dolayısıyla Brüksel Mezopotamya Enstitüsü'ndeki dostlarımızın Saint-Jean Baptiste Kilisesi'nde düzenlediği *İncir Ağacı Resimleri* sergisine katılarak acılarını paylaşmıştık.

Niçin incir ağacı? Sergiyi düzenleyen yazar *Nurgül Çelebi* yanıtlıyordu: "İncir ağacı 107 yıl önce Kerboran'da bir gecede öldürülmüş olan dört yüzden fazla insanımızın huzura kavuşamamış ruhlarını anımsatıyor. Öldürüldükten sonra dini usullerince defnedilmemiş olan insanların çürümeye yüz tuttuğunda bedenleri kokmasın diye üzerlerine dikilen incir ağaçlarını ifade ediyor. Acı ama gerçek... Köklerinin altında yatan yüzlerce insanın yaşadığı vahşetle dalları ağırlaşan, verdiği meyveler hüznün sarısına solan incir ağacı..."

Sergi, Türk televizyonlarının Osman'lı, Alparslan'lı, Barbaros'lu tarihsel dizilerinde kelle uçurmalarla yeni kuşaklara örnek olarak sunulan Türk-İslam fütuhatından önce Anadolu topraklarında var olan ulusların, *Asuri*, *Arami*, *Keldani*, *Ermeni*, *Pontus* ve *Rum*'ların torunlarına karşı işlenen büyük insanlık suçunu hâlâ tanımamakta direnenlere fırça darbeleleriyle yöneltmiş bir uyarıydı.

O kızgın uzun yaz gününün gecesinde bu yazıyı yazmaya koyulduğumda, ekranın sağ üst köşesinde açtığım pencereden Fransız medyasının birbiri ardına yanıp sönen flaşlarını

izliyordum. Başkaldırılar, dirençler ayı Haziran, aşırı sağın tüm Avrupa'da yükselişe geçtiği, bir yandan Putin diktasının, öte yandan ABD komutasındaki NATO'nun mavi gezegenimizi yeniden bir dünya savaşı tehlikesine sürükledikleri sırada yeni sürprizini yapmıştı...

Fransa'da sol partilerin Jean-Luc Mélenchon liderliğinde oluşturduğu *Halkçı, Ekolojik ve Sosyal Yeni Birlik (NUPES)* koalisyonu Meclis seçimlerinin birinci turunda aşırı sağcı Marine Le Pen'in *Ulusal Birlik (RN)* partisine büyük fark attığı gibi, Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un sağcı *Ensemble* koalisyonu ile başa baş gelmişti. Şimdi tüm Avrupa nefesini kesmiş, 19 Haziran pazar günü yapılacak ikinci tura odaklanmış bulunuyor.

Türkiye ise nerdeyse bir yıldan beri yine Haziran'a, ama bir yıl sonrasının Haziran'ına odaklanmış durumda... Normal olarak cumhurbaşkanı ve Millet Meclisi seçimlerinin, dört yıllık yasama döneminin bitimine rastlayan 2023 Haziran'ında yapılması gerekiyor. Kitle desteğini hızla yitirmekte olan Erdoğan'ın bir savaş hali yaratıp seçimleri 2022'ye alması da da mümkün...

Ergun Babahan Artı Gerçek'teki 10 Haziran tarihli yazısında Erdoğan'ın kirli hesaplarına dikkati çekiyor: "Erdoğan bir seçime daha savaşın gölgesinde girmeye hazırlanıyor. Ülke ekonomi her geçen gün batağa sürüklenip döviz kuru rekorlar kırarken elinde kalan tek silah savaş ve kan çünkü. Bir de Kürtlere karşı her savaşta arkasında hizalanan muhalefete güveniyor... Erdoğan kaçınılmaz olarak Kürtlere yönelecek ve muhtemelen OHAL ilan ederek savaş ortamında yapacağı bir seçimde kendi zaferini ilan edecektir. Herhangi bir askeri müdahale için NATO Zirvesi'ni beklemesi muhtemeldir ancak operasyonun zamanı daha çok seçim takvimine göre belirlenecektir. Harekat emriyle birlikte OHAL ilanı, geride kalmış kırık-dökük medyanın tamamen susturulması, sandık başlarında devlet gazetecisi dışında kimsenin olmaması sağlanacaktır. Tablo açıktır, Suriye'de

savaşa hayır demeyen herkes Erdoğan’la bir döneme daha evet demiş olacaktır.”

Ali Duran Topuz da Artı Gerçek’teki 2 Haziran tarihli yazısında, HDP ve sol partiler dışında kalan 6 partili muhalefet ittifakının Erdoğan iktidarı karşısındaki tutarsızlığını net olarak ortaya koymuştu: “İktidar ittifakı yani Cumhuriyet ile muhalefet ittifakı yani Millet, seçime aslında iki başlı tek parti olarak girecek anlaşılabilir. Muhalefet, iktidarın seçimi kültürel kamplaşma ve Kürt meselesinde militarist perspektife kilitleme stratejisini bırakın bozmayı, canı gönülden kabullenmiş gibi duruyor. Başka bir şekilde söylersek, Erdoğan’ın elindeki kutuplaşma ve Kürt meselesini askeri-polisiye alanı sıkıştırma fikri, Erdoğan’ın beklentilerinin çok üstünde etki gösteriyor. O kadar ki muhalefet, bu silahları Erdoğan’ın elinden almaya hiç niyetli görünmediği gibi, alsa da kendi ayağına belki de kafasına sıkmaktan başka bir iş yapmayacak gibi duruyor.”

Bizim kuşağın yarım yüzyıl önceki Haziran’ları da bugünkü gibi umut, kavga ve ihaneti birlikte yaşadığımız kızgınlık, uzun yaz aylarıydı...

1965 seçimlerinden 15 milletvekiliyle çıkarak Türkiye’nin siyasal gündemine damgasını vurmuş olan *Türkiye İşçi Partisi*, yerel yönetimlerde de söz sahibi olmak üzere 2 Haziran 1968 seçimlerine katılmaya hazırlanıyordu. TİP, sadece işçi sınıfının değil, aynı zamanda Kürt halkının ve Alevi inançlı vatandaşların da büyük desteğine sahip partiydi.

Ne ki, tek başına iktidar olduğu dönemde komünistleri ve sosyalistleri her daim devlet terörünün hedefi yapmış olan CHP, TİP’in kitle desteğinin artışı bir tehlike olarak gördüğünden solun oylarını bölmek için 1966 yılı sonunda “Ortanın Solunda” bir parti olduğunu ilan edecekti. Genel sekreterliği üstlenen *Bülent Ecevit* de, bu kararın alındığı Parti Meclisi toplantısında tereddütlü üyeleri tatmin etmek için şu güvenciyi verecekti: “Gezdiğimiz yerlerde iş adamlarıyla, yabancı gazetecilerle görüştük. İstanbul’da Amerikan Siyasi Konsolosluğu,

sosyal demokrasiyi izahımızı kabul etti ve bizi alkışladığını söyledi.”

Alevi seçmenlerin TİP’e desteğini frenlemek için de yine 1966 yılı sonunda Aslan’lı ve 12 yıldızlı amblemiyle *Türkiye Birlik Partisi* kurulacaktı.

Demirel liderliğindeki AP Meclis’teki TİP milletvekillerini dövdürüp tüm sosyalistlere karşı devlet terörünü şiddetlendirirken, CHP de TİP’in sol çizgisini karalamak için her yola baş vuracaktı.

2 Haziran 1968 yerel seçimleri yaklaşırken CHP lideri İsmet İnönü 14 Nisan’da CHP Kars İl kongresi’ne gönderdiği ve günlük gazetelerin manşetlerinde yansıtılan mesajında Türkiye’nin NATO üyeliğini ve Batı ittifaklarını savunurken “CHP’nin en büyük rakibi TİP’tir” diyerek milliyetçi eğilimler taşıyan sol seçmeni *Türkiye İşçi Partisi*’nden uzaklaştırmaya çalışacaktı.

Bu tertiplere rağmen *Türkiye İşçi Partisi* yerel seçimlerden oylarını artırarak çıkacak, İstanbul Belediye Meclisi’nde bir grup oluşturmayı başaracaktı.

Ancak, aynı yıl genel seçimlerde *Milli Bakiye Sistemi*’nin kaldırılmasıyla TİP’e bir darbe daha vurulacak, bu nedenle partinin Millet Meclisi’ndeki milletvekili sayısı 1969 seçimlerinde 15’ten 2’ye düşecekti.

1968 Haziran’ında sol hareket açısından en önemli gelişme, hiç kuşkusuz, devrimci gençliğin bir yandan üniversitelerde büyük direnişi başlatırken, ona paralel olarak metropollerdeki işçi grevlerine ve protesto eylemlerine fiilen destek vermeye başlaması olacaktı.

Örneğin, Derby Lastik fabrikasında işçiler direnişe geçtiğinde *İstanbul Teknik Üniversitesi*’nin *İşgal Konseyi* de yanlarındaydı, konseyin lideri *Harun Karadeniz* işçilere şöyle sesleniyordu: “Bu halkın evlatları olan bizler, halka dönük düzeni kurana dek çalışacağız. Bugün burada sizin yanınızdayız. Gerektiğinde yine geleceğiz ve her hareketinizde sizinle beraber olacağız!”

O zamana kadar gençlik eylemlerinde “*Ordu-Gençlik Elele*” sloganı atılırken, Harun ve arkadaşlarının bu dayanışmasını 9 Temmuz 1968 tarihli *Ant*’ın kapağında “*İşçi-Gençlik Elele!*” sloganıyla duyurmuştuk.

1968 Haziran’ının getirdiği bir başka önemli açılım da, hem *Türkiye İşçi Partisi*’nin örgütlenmesinde, hem de gençlik direnişlerinde özveriyle büyük sorumluluklar üstlenmiş olan Kürt dostlarımızın giderek kendi örgütlerini kurmaları olmuştu. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra Diyarbakır Zindanı’nda yaşamını yitirecek olan değerli dostumuz *Necmettin Büyükkaya*’nın başkanlığındaki *Devrimci Doğu Kültür Ocağı (DDKO)*, *Ant Dergisi*’nde yayınladığımız bildirisinde şöyle diyordu:

“Artık dünyadaki ve özellikle Ortadoğu’daki mazlum halkların emperyalizme karşı bağımsızlık savaşlarında Türkiye halklarının da kesin yerlerini almaları gerekir. Ortadoğu’da emperyalizme karşı verilecek savaş, Ortadoğu Devrimci Çemberi içinde Türkiye halklarının gerçekten kardeşçe ve birlikte mücadeleleriyle kazanılacaktır.”

Haziran aylarının sosyo-politik açıdan en sıcakını ise 1970’de tarihsel 15-16 Haziran işçi direnişiyle yaşayacaktık. İşçi sınıfının o iki günde Türkiye’nin en büyük metropolü İstanbul’u dört koldan işgal etmesinin nedeni sendikal kazanımları ve DİSK’in varlığını yok etmek amacıyla 274 ve 275 sayılı kanunların değiştirilmesiydi.

Bu kirli operasyonun parlamentodaki onaylayıcısı sadece iktidardaki AP değil, aynı zamanda ana muhalefet partisi konumundaki CHP idi... Üstelik, Çalışma Bakanı Seyfi Öztürk’ün bir demecinde “Çok yakında DİSK’in çanına ot tı kayacağız” dediğini bile bile...

Yasa değişikliklerini öngören tasarı 11 Haziran 1970 tarihli oturumda görüşülürken koskoca Meclis’te sadece *Türkiye İşçi Partisi* milletvekili ve DİSK’e bağlı Lastik İş Sendikası Genel Başkanı *Rıza Kuas* defalarca söz alarak getirilen tasarıyı eleştirmiş, ancak yasa AP milletvekillerinin

yanı sıra CHP milletvekillerinin de verdiği oylarla kabul edilmişti.

İşçi sınıfımızın hem sendikal, hem de siyasal plandaki en mücadeleci liderlerinden *Rıza Kuas* Meclis'te şöyle haykırıyordu: “Hükümetin getirdiği tasarı, sendika seçme özgürlüğünü ortadan kaldırmaktadır. Toplu sözleşme yapma ve greve gitme hakları da ortadan kaldırılmaktadır. Sendika özgürlüğünü yok eden tasarılarla demokrasiye aykırı bir yönetim, bir Türk-İş diktası getirilmek istenmektedir.”

Daha önceki yazılarımdan birinde de belirtmiştim... CHP milletvekillerinin böyle bir şey yapabileceğine inanmak istemeyenler olabilir... O gün Meclis'te yapılan tüm konuşmaların tam metinlerine 11 Haziran 1970 tarihli TBMM tutanakları tıklanarak ulaşılabilir.

İşçi sınıfımız o iki efsanevi günde “kendiliğinden sınıf” olmaktan çıkarak “kendisi için sınıf” olduğunu dosta düşünmana ilan etmişti. Direnişi bütün boyutlarıyla yansıtan *Ant* dergisinin Temmuz 1970 sayısında şöyle diyorduk:

“Bu, emperyalizmin, yerli işbirlikçilerinin ve Amerikancı sarı sendikacıların elbirliğiyle hazırladıkları alçakça bir komploya karşı, Türkiye işçi sınıfının kahramanca direnişidir. Direnişin büyüklüğü, güçlülüğü, yüceliği oranındadır ki, egemen çevrelerin korku ve telaşı da büyük olmuş, ‘kalkışma’, ‘isyan’, ‘kızıl ihtilal’ iddialarıyla anayasa bir kez daha ayaklar altına alınarak, altı yıllık AP iktidarı döneminde ilk defa sıkıyönetim ilan edilmiş, Türkiye sanayi proletaryasının en yoğun olduğu bölgelerde askeri yönetim kurulmuştur.”

Ordunun sıkıyönetim ilanından yararlanarak sendikacılara, işçilere ve sosyalistlere karşı uyguladığı baskıları ve subayların OYAK aracılığıyla kapitalist sınıfa nasıl entegre edildiğini açıkladığımız *Ant*'ın Eylül 1970 sayısının kapağında, direnen işçilerin ve sendikacıların işkenceden geçirildikten sonra sıkıyönetim mahkemelerine sevk edilmesine tepki olarak “*Kapitalistleşen subaylar işçileri yargılayamaz*” sloganı yer alıyordu.

Bu sayının yayınlanması üzerine *Ant*'ın genel yayın yönetmeni olarak 1. Ordu Komutanlığı'ndaki sıkıyönetim adli müşavirliğinde saatlerce sorguya çekilmiş, eleştirilerime aynı şekilde devam ettiğim takdirde bir sonraki sorgumda o kışladan geldiğim gibi çıkamayacağım söylenerek açıkça tehdit edilmişim.

Bu, 12 Mart darbesinden sonra sürgüne çıkışımın ana nedenlerinden biriydi...

Üzerinden 50 yıl geçtikten sonra yine kızgın uzun Haziran'lar yaşıyoruz. En geç 2023'ün Haziran'ında, hem de cumhuriyetin 100. yıldönümünde, Türkiye kendisini Türk-İslam fütuhatının serdarı, tüm dünya ümmetinin lideri sanan Tayyip Erdoğan'ın despotizminden kurtarmış olabilecek mi?

Daha da önemlisi, Tayyip seçimlerden yenik çıksa bile onun yerine cumhurbaşkanlığı koltuğuna yerleşecek olan zat ve onu destekleyen partilerin oluşturacağı 6 partili yönetim militarist, fütuhatçı, soykırım inkarcısı ve Kürt dışlayıcısı siyasetleri tarihin çöplüğüne atıp Türkiye'yi gerçekten demokratik ve insan haklarına her alanda sonuna kadar saygılı bir ülkeye dönüştürebilecek mi?

Haziran'lar uzun ve kızgındır... Her yılın da bir Haziran'ı vardır... Biz göremesek de, yeni kuşaklar ergeç görecektir...

NATO için utanç verici bir tören!

21 Haziran 2022

Avrupa Birliği'nin başkenti Brüksel dün gün boyu emekçilerin gösterileriyle sarsıldı... Sosyalist, hristiyan ve liberal eğilimli üç büyük sendika merkezinin ortak kararıyla tüm iş kolları çalışanları, önce *Korona Salgını*, ardından *Ukrayna Krizi* nedeniyle dayanılmaz hale gelen hayat pahalılığına karşı ücretlerde elle tutulur artışlar sağlanması istemiyle cadde ve meydanları işgal ettiler. Uçaklar kalkmadı, metro-

lar, otobüsler, kamu hizmetleri felç oldu, okullarda yıl sonu sınavları aksadı...

Cadde ve meydanlar protesto sloganlarıyla sarsılırken, başkentin merkezindeki *Egmont Sarayı*'nda, sadece Belçika Kraliyeti için değil, ABD başta olmak üzere tüm NATO camiası için 61 yıllık bir utancın son perdesi oynanıyordu.

Evet, Afrika devriminin ve anti-empyralist mücadelenin liderlerinden Kongo'nun ilk başbakanı *Patrice Lumumba*, 1960'da NATO'nun ve Belçika Devleti'nin ortaklaşa düzenlediği bir hükümet darbesiyle devrilip tutuklanmış, 17 Ocak 1961'de de hapisten çıkartılıp Belçikalı subay ve polislerin nezaretinde binbir işkenceden geçirildikten sonra bir ormanda katledilmişti. Cinayetten üç gün sonra da, geleceğe Lumumba'dan hiçbir maddi iz kalmaması için, Belçikalı polis şefi *Gérard Soete*, kardeşiyle birlikte, cesedi mezardan çıkartıp testereyle parçaladıktan sonra sülfirik asite atıp tamamen yok etmişti.

Gérard Soete ileri yaşında Belçika'nın Brugge kentinde "huzur içinde" yaşarken 1999'da Flaman televizyonu *Canvas*'taki bir programda bu alçakça cinayeti işlediğini, hattâ *Lumumba*'nın cesedinden dökülen bir kurşun ile bir dişi de hatıra olarak sakladığını itiraf etmişti.

Bu itirafa rağmen *Soete* hakkında 2000 yılında ölünceye kadar hiçbir dava açılmamıştı. Kızı *Godelive Soete* 2016'da bir Belçika dergisinin kendisiyle yaptığı röportaj sırasında *Lumumba*'nın dişini göstermiş, bunun üzerine polis eve baskın yaparak Kongo liderinin bu tek kalıntısına el koymuştu.

İşte dün, *Egmont Sarayı*'nda Belçika Başbakanı *Alexander De Croo* ve Kongo Demokratik Cumhuriyeti Başbakanı *Jean-Michel Sama Lukonde* başta olmak üzere birçok Belçikalı yetkilinin katıldığı, televizyonlarda da canlı olarak yansıtılan bir törenle *Lumumba*'nın dişi bir kutu içinde Belçika Federal Başsavcısı *Frederic Van Leeuw* tarafından ailesine teslim edildi.

Dişin teslimi sırasında bir konuşma yapan Belçika Başbakanı *De Croo*, *Lumumba*'nın öldürülmesine yol açan olay-

larda o dönem iktidarda olan hükümetin bazı bakanlarının da “ahlaki sorumluluğu” bulunduğunu belirterek Belçika Hükümeti adına *Lumumba* ailesinden özür diledi.

Teslim töreninden sonra *Lumumba* ailesi, geçtiğimiz hafta Kongo’ya bir ziyaret yapmış olan Belçika Kralı *Philippe* tarafından özel bir törenle kabul edildi.

Açıklanan programa göre, *Lumumba*’dan kalan son parça, ailesi tarafından Kongo’ya götürülecek, orada sembolik bir cenaze töreni düzenlenerek üç gün yas ilan edilecek.

50 ve 60’lı yıllardaki anti-empyralist mücadelede yer almış olanlar çok iyi anımsar. Dünyada bağımsızlık ve ulusal kurtuluş hareketlerinin yükseldiği, Afrika’daki sömürgelerin birbiri ardına özgürlük ve bağımsızlıklarına kavuştuğu bu çalkantılı dönemin en büyük isimlerinden biri *Patrice Lumumba*’dır.

Kara kıtanın tabii kaynaklar bakımından bu en zengin ülkesi bağımsızlığa kavuştuğunda, genç devletin başbakanlığını Kongo kurtuluş hareketinin genç lideri *Patrice Lumumba* üstlenmişti.

30 Haziran 1960... Kongo’nun Léopoldville kentindeki Millet Sarayı’nın büyük salonunda, Belçika’nın genç kralı *Baudouin* ile sömürge döneminde Belçika ve hattâ NATO gizli servisleri tarafından tehlikeli bir “terörist,” bir “kriminal” sayılan *Lumumba* eşit koşullarda yanyana oturmaktadır. Bu törende Belçikalı erkânın Başbakan *Lumumba*’dan beklediği, Kongo’ya bağımsızlık tanıdığı için *Kral Baudouin*’in şahsında Belçika’ya şükran ve minnetlerini sunmasıdır.

Ne ki, *Lumumba* mikrofona geçtiğinde, şu sözler Kral da dahil salondaki Belçikalı erkânın kafasına balyoz gibi iner:

“Kongolu kadınlar ve erkekler, bugün zafer kazanmış olan bağımsızlık savaşçıları, sizi Kongo Hükümeti adına selamlıyorum. Biz mücadelede ne güçlerimizi, elimizdeki avucumuzdakileri, ne acımızı ne de kanımızı esirgedik. Gözyaşıyla ve kanla yapılan bu mücadeleyle sonuna kadar gurur duyuyoruz, çünkü bu mücadele soylu ve haklı bir

mücadele oldu, gücün bize dayattığı kölelik utancına son vermek için kaçınılmaz bir mücadele oldu. Bu bizim seksen yıllık sömürge sisteminden çıkışımız oldu. Yaralarımız çok taze ve hâlâ belleğimizden çıkaramayacağımız kadar acıyor. Beslenmemize, giyinmemize, doğru dürüst barınmamıza, çocuklarımızı insan gibi yetiştirmemize olanak vermeyen ücretlerle kahredici çalışmalara zorlandık. Zenci olduğumuz için sabah akşam alay, aşağılanma ve fiziksel şiddetle karşı karşıya kaldık, çünkü bizler zencilerdik... Kentlerimizde beyazlar muhteşem villalarında saltanat sürerken siyahlar derme çatma saz kulübelerde sürünürdü. Avrupalılara özgü sinemalara, restoranlara, mağazalara siyahlar adımını atamazdı. Siyahın yeri ancak Beyaz'ın ayaklarının dibiydi... Topraklarımız, yalnızca daha güçlü olanın hukukunu tanıyan sözde legal yasa metinleriyle gasp edildi. Yasaların beyaz ya da siyah için hiçbir zaman aynı olmadığını gördük.”

Konuşma bitince genç Kral *Baudouin* birden hışımla yanında oturan Kongo Cumhurbaşkanı *Kasavubu*'ya dönerek sorar: “Böyle konuşacağından haberiniz var mıydı?” Eski efendilerine biatı sürdürmeye dünden hazır *Kasavubu* kafasını “hayır” anlamında sallar.

Lumumba'nın konuşması bittiğinde salon bir maç tribünü gibi ikiye bölünmüştür. Siyahların oturduğu sıralardan çılgınca alkışlar yükselirken, beyazların sıralarında âdeta ölüm sessizliği vardır.

Gerçekten de, 1884-1885 yılları arasında düzenlenen *Berlin Konferansı*'nda Kongo Belçika'ya alenen peşkeş çekilmiş, Belçika Kralı *Leopold II* de ülkeyi kendi özel mülkü haline getirmişti. Afrika'yı “medenileştirme” iddiasıyla yola çıkan kral, Kongo'daki fildişi ve kauçuk gibi zenginlikleri sömürebilmek için çeşitli koloni düzenleri kurmuştu.

Kauçuk üretiminde çalıştırılan Kongolu işçilerden isyan edenlerin elleri ve ayakları çapraz kesilerek itaat etmeleri sağlanmaya çalışılmıştı. Üretim kotasını dolduramayan Kongolu erkekler yakalanamadığında, askerler bu kişilerin eş-

lerinin veya çocuklarının ellerini kesmişti. Tüm bu yaşananların etkisiyle 1880 ve 1920 yılları arasında Kongo'daki nüfusun 20 milyondan 10 milyona düştüğü tahmin edilmekteydi.

30 Haziran 1960, yükselen ulusal kurtuluş ve bağımsızlık hareketlerinin sömürgeciler dünyasının suratına tükürdüğü en büyük coşku günlerinden biridir. Ama 30 Haziran 1960, aynı zamanda, yedi ay sonra Lumumba'nın fizik tasfiyesiyle sonuçlanacak büyük KOMPLO'nun da tezgaha konulduğu gündür.

Nitekim daha birkaç gün geçmeden, *Lumumba Hükümeti*'nin otoritesini sarsmak için kontrol altındaki fesat yuvaları harekete geçirilerek Kongo'da etnik çatışmalar başlatılacak, Belçika yetiştirmesi üniformalılar baş kaldıracaktır.

Eski efendilerinin emrine uyan Cumhurbaşkanı *Kasavubu* 5 Eylül'de *Lumumba*'yı başbakanlık görevinden azledecektir. Uluslararası şirketlerin sadık uşağı *Moise Çombe*, yeni yönetimi ekonomik bakımdan da çökertmek üzere, ülkenin bakır, kobalt, uranyum, çinko, kalay ve manganez yataklarıyla zengin bölgesi *Katanga*'da bağımsızlık ilan ederek ülkeyi ikiye bölecektir.

ABD emperyalizmi ve onun Avrupa'daki uzantısı NATO için, *Lumumba* da, *Fidel Castro*, *Che Guevara*, *Ho Şi Minh* ve *Sekou Toure*'yle birlikte "iflah olmaz"lar listesindedir. Kara Afrika'daki diğer devrim ve direniş odaklarının güçlenmemesi için *Lumumba* yok edilmelidir.

Emperyalizm yetiştirmesi ordu komutanı *Mobutu* 2 Aralık 1961'de *Lumumba*'yı Kasai'de tutuklattırır. Ne ki, hapiste bulunduğu sürede *Lumumba*'nın taraftarları hızla artmakta ve anti-sömürgeci güçler giderek daha da güçlenmektedir.

Belçika'nın Afrika İşleri Bakanı *Harold d'Aspermont Lynden*'in sağ kolu Binbaşı *Jules Loos*, *Lumumba*'yı yoketmek üzere *Barracuda* kod isimli komplo planını hazırlar ve planı uygulamakla Brazzaville'deki Albay *Louis Marlière*'i görevlendirir. Ayrıca, bir istihbarat ajanı ile eski bir sömürge

subayı Lumumba'nın infazı için Brüksel'den Kongo'ya gönderilir.

Lumumba 17 Ocak 1961'de de hapisten çıkartılıp Belçika subay ve polislerin nezaretinde binbir işkenceden geçirildikten sonra bir ormanda katledilir, daha sonra naşı gömüldüğü mezardan çıkartılıp testereyle parçalanır ve iz kalmaması için sülfirik asitte eritilerek tamamen yok edilir.

Lumumba katledildiğinde İzmir'de çalıştığım *Sabah Postası Gazetesi*'nde bunu protesto eden yazılar yazmıştım. 1960 darbesinden sonra yeniden iktidar olmuş CHP'lilerin yönetimindeki gazeteden "*Pravda'ya benzettin!*" suçlamasıyla kovulmamın nedenlerinden birisi de buydu...

Ama aziz görünüşüyle tüm dünyada hayranlık kazanmış *Kral Baudouin*'in bu konudaki rolünü bilmiyordum. Belçika'ya geldiğimde öğrendim ki *Baudouin*'in geçmişi de birçok karanlık sayfalar içeriyordu: Kongo lideri *Lumumba*'nın iktidardan düşürülüp katledilmesinden, İspanya'da *Franko*'ya, Afrika'da *Mobutu* gibi diktatörlere destek vermesine kadar...

Daha sonraki yıllarda *Baudouin*'in Şili'de *Allende* iktidarının yıkılmasını amaçlayan CIA projelerinin finansmanına katkıda bulunduğu da açığa çıkacaktı.

Le Renouveau charismatique adlı hristiyan sekteinin mensubu olan Kral ailesinin dinsel tutuculuğu o denli güçlüydü ki, *Baudouin* işi Belçika Parlamentosu'nun kabul ettiği çocuk aldirmaya izin veren yasayı imzalamamak için 1990 yılında krallıktan bir günlüğüne istifa etmeye kadar vardıracaktı.

Baudouin hayattayken Belçika Devleti'nin geçmişteki cürümlerinin açığa çıkartulması için bittabi herhangi bir çaba gösterilmedi.

Onun 1993 yılında ölmesi üzerine tahta oturtulan *Prens Albert*'in 20 yıl süren hükümdarlık dönemi ise Belçika için siyasal istikrarsızlıklar ve kraliyet sarayı mensuplarının özel yaşamına ilişkin sansasyonlarla dolu olarak geçti.

Kongo ulusal liderini katlettirme utancını bir nebze örtebilmek için tam 57 yıl sonra, 2018'in Haziran ayı sonunda

Patrice Lumumba'nın adı Kongolu siyah topluluğun yoğun yaşadığı Brüksel'in *Ixelles* semtinde bir meydana, işçi ağırlıklı *Charleroi* kentinde de bir başka alana verildi.

Ardından o kanlı sömürge döneminin sembolü olan *Kral Leopold II*'nin Belçika'nın dört bir yanındaki heykelleri yıkmaya ya da kan rengi boyanmaya başlandı.

Tam 61 yıl sonra, şimdiki *Kral Philippe*'in geçtiğimiz hafta Kongo'ya yaptığı ziyaret, Belçika Devleti'nin kendi tarihiyle hesaplaşması sürecinde ileri bir adım oluşturuyordu... Dün Egmont Sarayı'nda yapılan, Başbakan *De Croo*'nun özür dilediği dış teslim töreni de...

Egmont Sarayı'ndaki töreni izlerken 1071'de Anadolu'ya girişle başlayıp İstanbul'un, ardından Balkanlar'ın fethiyle devam eden, Viyana'yı bile tehdit eden Türk-İslam fütuhatının o ülkelerin yerli halklarında bıraktığı acıları düşünüyordum.

Osmanlı'nın çöküşünde *Ermeni*'lerin, *Pontus*'lülerin, *Asuri*'lerin soykırımını, yeni kurulan cumhuriyette *Kürt*'lerin, *Yahudi*'lerin, *Alevi*'lerin ve bilcümle solcuların acımasızca kırımını düşünüyordum.

Sadece onlar da değil... Kongo'nun sömürülmesinde ve buna karşı çıkan Lumumba'nın askeri darbeye devrilip katledilmesinde NATO'nun ve onun başını çeken ABD'nin belirleyici rolünü düşünüyordum.

NATO'nun sadece bu cinayetteki rolü mü? Bir ay önceki yazımda da vurgulamıştım:

- 1953'te İran Başbakan *Muhammed Musaddık*'ın patrol sanayiini millileştirdiği için darbeye devrilmesi,
- 1954'te Guatemala Devlet Başkanı *Jacobo Arbenz*'in United Fruit Company'yi millileştirmek istediği için darbeye devrilmesi,
- 1960'da Türkiye'de 27 Mayıs Darbesi,
- 1963'de Güney Vietnam'da Devlet başkanı *Ngo Dinh Diem*'in askeri darbeye devrilmesi,
- 1964'te Brezilya Devlet Başkanı *Joao Goulart* önderliğindeki hükümetin devrilmesi,

- 1965'te Endonezya Devlet Başkanı *Sokarno*'nun devrilmesi ve Endonezya Komünist Partisi üyesi ve sempatizanı yarım milyon insanın "komünist avı"nda katledilmesi,
- 1967'de Yunanistan'da Albaylar Cuntası'nın darbesi,
- 1971'de Türkiye'de 12 Mart Darbesi,
- 1973'te Şili'de sosyalist Devlet Başkanı *Salvador Allende*'nin devrilmesi,
- 1980'de Türkiye'de 12 Eylül Darbesi,
- 1990'da Nikaragua'da *Sandinist*'lere darbe.

Günümüzde de, Ukrayna Krizi bahane edilerek Skandinav ülkeleri dahil tüm Avrupa'yı, hattâ Kafkasya'yı NATO'nun zapt ü raptı altına alacak tezgahlar hazırlanmıştır... Tayyip iktidarının sadece Türkiye'de değil, komşu ülkelerde Kürt Ulusu'na karşı sürdürdüğü imha operasyonları, Libya ve Kafkasya'daki fütuhât girişimleri karşısında da NATO kör ve sağırdır.

İsveç ve Finlandiya'nın üyeliğini bu ülkelerdeki siyasal sürgünlerin iadesi için şantaj konusu yapan Tayyip'in yeni kirli manevraları karşısında ne ödünler verileceği ise bir hafta sonra Madrid'teki NATO zirvesinde meydana çıkacaktır. Bekliyoruz...

Helalleşmeci ortakların ettikleri...

28 Haziran 2022

NATO'nun ikinci en büyük ordusu Suriye ve Irak'taki Kürt varlığına karşı kimyasal silahlar da dahil her türlü imha araçlarını kullanarak bir yok etme savaşı sürdürürken, barış, özgürlük ve demokrasiyi savunma iddiasıyla kurulmuş olan bu ittifakın Amerikalı ve Avrupalı büyük başları bu saldırılara karşı çıkmak şöyle dursun, kendi yarattıkları Ukrayna Krizi'ni bahane ederek İsveç ve Finlandiya gibi iki tarafsız ülkenin de katılımıyla emperyalist savaş örgütünü daha güçlü

kılabilmek için Erdoğan'a yalvar yakar olmaya devam ediyorlar.

Geçtiğimiz hafta Brüksel'de bir araya gelen Avrupa Birliği devlet ve hükümet başkanlarının Ukrayna'ya üyelik kapısını açarak silahlanma harcamalarını artırma kararı vermesinin ardından Almanya'da bir araya gelen en büyük yedi kapitalist ülkenin liderleri emperyalist hegemonyayı ABD'nin patronluğu altında NATO'yu ve AB'yi de kapsayacak şekilde daha güçlendirmek için bir dizi kararlar aldılar.

Bu hafta da, NATO üyesi ülkelerin devlet ve hükümet başkanları, örgütün tarihinde ilk kez, ittifak üyesi olmadıkları halde, Kuzey Avrupa'dan İsveç ve Finlandiya, Uzak Doğu'dan da Japonya, Avusturalya, Yeni Zelanda ve Güney Kore liderlerinin de katılımıyla 28-30 Haziran tarihlerinde Madrid'te toplanarak Rusya, Çin, Hindistan gibi Asya devletlerine karşı bir süper ittifak oluşturmaya çalışacaklar.

İspanya'daki barışsever güçler haklı olarak pazar günü Madrid cadde ve meydanlarında "savaş yanlısı zirve" diye nitelendikleri bu olağanüstü NATO toplantısını protesto ettiler. "Barış için: NATO'ya hayır", "Savaşlara hayır", "NATO'ya hayır", "NATO üsleri dışarı", "Askeri harcamalar yerine okul ve hastane yapın" sloganlarıyla gerçekleştirilen etkinliğe İspanyol koalisyon hükümetinin küçük ortağı Unidas Podemos ittifakına bağlı Birleşik Sol (IU) ve Podemos partilerinin temsilcileri de destek verdiler.

Barış güçlerinin protesto ettiği bu savaş yanlısı zirvede, yıllardır Orta Doğu, Kıbrıs, Kafkasya, Doğu Akdeniz ve Kuzey Afrika'da islami fütuhât sürdüren Recep Tayyip Erdoğan'ın, özellikle İsveç ve Finlandiya'nın üyeliğini veto şantajından dolayı "el bebek gül bebek" ağırlanacağından kuşku yok.

Defalarca yazdım... İktidarda bulunduğu yirmi yıldır Türkiye'yi bir barış ve demokrasi diyarı değil, bir savaş ve devlet terörü ülkesi haline getirmiş olan Erdoğan'a, emperyalist güçlerin jeopolitik, stratejik ve ekonomik kirli hesapları ne-

deniyle, sadece bir savaş örgütü olan NATO içinde değil, bir barış ve demokrasi kurumu olma iddiasındaki Avrupa Konseyi içinde bile elle tutulur bir yaptırım uygulanamamakta...

Sadece uluslararası planda mı? Ya Türkiye’de?

Buyurun, Kılıçdaroğlu’nun liderliğinde oluşturulan helalleşmeci Altılar İttifakı’nın iki ağır topu, İyi Parti ile Saadet Partisi’nin geçtiğimiz hafta yapıp ettiklerine...

Meral Akşener’in partisi İYİP, Erdoğan’ın İslami fütühatının Kuzey Afrika ayağını Meclis’e onaylattıran Libya tezkeresine Meclis’te AKP ve MHP ile birlikte “Evet” demekte tereddüt etmiyor.

Oya Baydar, 23 Haziran’da t24’te yayınlanan yazısında haklı olarak soruyor:

“İyi Parti’nin, 2020’de hayır oyu verdiği Libya tezkeresine bugün AKP ve MHP ile birlikte evet demesi, Millet İttifakı’nın tek adam rejimine son vererek demokrasiyi yeniden tesis etme amacıyla ne kadar uyuyor? Hiç... Hiç, çünkü Suriye, Libya, Kıbrıs konularında Erdoğan’ın yanında hizalanmak, onun (ve ortağı Bahçeli’nin) değirmenine su taşımaktır. Çünkü Erdoğan, muhalefet üzerinde yoğun baskı, her türlü muhalif sesi susturmak, yargıyla oynamak, HDP’yi yok etmek gibi, kitlelere birkaç ay içinde tenekeye dönüşecek altın boncuklar ihvan etmek yanında, seçim hesabını Kıbrıs fatihliği, Libya hâmililiği, Kuzey Suriye kahramanliğı üzerine kuruyor... Erdoğan ve ortağı Bahçeli’nin hesapları, 6’ların Aşil topuğuna (en zayıf noktasına) ateş ederek dağılmalarını sağlamak. İttifakın, daha doğrusu 6’lı birlikteliğin en zayıf iki noktası Kürt meselesi ve beka yutturmacasıyla köpürtülen devlet kutsaması/yüceltilmesi. Cumhurbaşkanlığı bu zayıf noktalara vurmak için İyi Parti okunu kullanıyor. Meral Hanım ve ekibi de hem ideolojik kökenleri hem de oy hesaplarıyla bu oku, Erdoğangiller’in gösterdiği hedefe yönlendirmekten, Erdoğan’ın değirmenine su taşımaktan geri kalmıyor.”

Kaldı ki, Erdoğan’ın şimdiye kadar üç kıtada yürüttüğü

fetihler için onay tezkerelerine muhalefet cephesinden kabul oyu veren sadece İYİP değildi, CHP ve Saadet Partisi de bu operasyonlara her defasında destek vermiş, Türk Ordusu'nun muzaffer olması için duacı olmuşlardı.

Ya Millet İttifakı'nın İslami ayağını oluşturan Saadet Partisi'nin daha üç gün önce Tayyip Erdoğan'ın idam cezasını hortlatma çıkışına destek vermesine ne demeli?

Marmaris'teki orman yangını üzerine bir konuşma yapan Recep Tayyip Erdoğan, "Caydırıcı bir ceza, ben de diyorum ki, ucu nereye dayanıyor, idama mı, idam. Olmalı... Sultan Fatih ne diyor, 'Ormanlarımdan bir ağaç kesenin boynunu vururum.' Bu iş o kadar önemli. Canım canım bütün ormanları yakıyor, ormanlarla beraber hayvanlar da yanıyor. Bu tartışılmalı ve bunun üzerinde etraflıca durmalıyız" diyor.

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli de partisinin grup toplantısında bastırıyor: "Şiddeti durdurmak amacıyla hem güvenlik önlemleri hem de cezai müeyyideler derinliğine ve genişliğine artırılarak hiç kimsenin gözünün yaşına bakılmamalıdır. Mahkemeler cinayet davalarında süratle karar vermeli, iyi hal indirimi, akli denge sorunu veya bir başka sebeple canilerin ceza indirimiyle taltif edilmelerine imkan tanınmamalıdır. Çocuk istismarı, kadın cinayetleri, tecavüz suçlarında caydırıcı, kalıcı ve kapsayıcı sonuçlar alabilmek için gerekiyorsa idam cezası bile tartışmaya açılmalıdır."

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu da açık artırmada geri kalmıyor: "İdamın da kendine ait bir caydırıcılık süreci söz konusu. Evet ağza hoş gelmiyor. Ama başka bir şey var. Bu kadar sorumsuzluğun da kendi adına güçlü bir cezası olması gerekir."

Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu da Trabzon'da düzenlediği bir basın toplantısında AKP ve MHP liderlerinin yanında saf tutmakta hiçbir beis görmüyor: "Terror suçları, kadın cinayetleri, orman yangınları da denildi, ne olursa olsun cinayetlerde idam cezası muhafaza edilmeliydi. 'Tamam sana 25 yıl verdik, aradan bir 15 yıl geçtikten sonra

iyi halden de indirdik, hadi serbestsin, git bir cinayet daha işle' deniyor. Bu konuda her zaman bu tarz vahşi cinayetlere idam verilmesi icap eder kanaatindeyiz.”

Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihi bitip tükenmez çeşitli insan hakları ihlallerinin yanı sıra idam cezalarıyla da lekeli bir tarihtir. Bu insanlık dışı cezalar Ankara Hükümeti tarafından 1920 yılından itibaren sistematik olarak uygulanmaya başlamıştır. İlk büyük kitlesel idam uygulaması 1925'te Şeyh Sait ve 47 arkadaşına yapılmış, bunları 1926 yılında İzmir Suikastı sanığı 18 kişinin, Menemen Olayları sonrasında da 28 kişinin idamı izlemiştir.

Çok partili düzene geçildikten sonra da idam uygulamaları devam etmiş, 1961'de MBK Cuntası'nın onayıyla Başbakan Adnan Menderes, Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu ve Maliye Bakanı Hasan Polatkan idam edilmiştir.

Onu 1964 yılında, üstelik de CHP lideri İsmet İnönü'nün başbakan, Bülent Ecevit'in de çalışma bakanı olduğu bir dönemde, Albay Talat Aydemir ve Binbaşı Fethi Gürcan'ın idamları izlemiştir.

12 Mart Cuntası 1972'de üç genç devrimciyi, Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan'ı, hem de CHP milletvekillerinin bir kısmının da katıldığı TBMM'nin onayıyla idam sehpasında katletmiştir.

12 Eylül Cuntası ise 80'li yıllarda çoğunluğunu devrimci gençlerin oluşturduğu 50 yurttaşımızın yine idam sehpasında canlarına kıymıştır.

İdam cezaları, sırf Avrupa Birliği'ne şirin görünebilmek için 1991'de yapılan yasal düzenlemeler sonucu ömür boyu hapse çevrilmeye başlamıştır. AB Uyum Yasa Teklifi'nin birinci maddesinin 2002 Ağustosunda TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilmesi, barış zamanında da idam cezasının kaldırılmasını öngören Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 6. Protokolü'nün 2003'te imzalanmasıyla idam cezası hukuken Türkiye'de tarihe karışmıştır.

İdam cezasının AB uyum yasaları çerçevesinde yasallık-

tan çıkartılmasına kadar Türkiye’de 15’i kadın olmak üzere 712 kişi idam edilmiştir.

Buna rağmen, Erdoğan özellikle 2016 çakma darbe girişiminden sonra diktatörlüğünü güçlendirme sürecinde idam cezasını Türkiye’nin siyasi gündemine yeniden sokmakta hiç tereddüt etmemiştir.

6 Ağustos 2016’da Huber Köşkü çıkışında kendisini alkışlayan kalabalığın “İdam isteriz” yaygaraları üzerine tüm dünyaya meydan okuyarak “Millet ne istiyor? İdam... Öyleyse parlamento bunu görüşmek durumunda. Parlamento milletin sesini bir kenara koyamaz. Efendim Avrupa Parlamentosu, AB ne der? Onlar kendi işlerine baksınlar. Parlamentodan çıkacak karar belirleyici olacaktır” demiştir.

11 Mart 2017’de de Sultanbeyli’de halka seslenirken şakşakçıların idam talebi üzerine CHP lideri Kılıçdaroğlu’na da idamı destekleme çağrısında bulunmuştur: “Bakın bu konuda benim kanaatim belli. Sayın Bahçeli’nin kanaati belli. Fakat bu, anayasa değişikliği isteyen bir karar. Şimdi bugün yaptığı konuşmasında sayın ana muhalefetin başı ‘Hadi getirin o zaman idamı’ diyor. Tamam, sen idama var mısın, önce onu söyle!”

1 Ağustos 2018’de Sivas’ta düzenlenen bir törende “İdam konusundaki hassasiyetimizi biliyorsunuz... Parlamentodan geçtiği anda benim için onaylamamak diye bir şey yoktur, onaylarım” demiştir. Üstelik, Avrupa Birliği’ne üyeliğin idam cezasını benimsemekle bağdaşmayacağı gerçeğine de meydan okumuştur: “Hans ne der George ne der buna bakmayız. Allah ne der buna bakarız.”

Ancak idam için referandumlu anayasa değişikliğinde 360, referandumsuz anayasa değişikliğinde 400 oy gerekiyor. AKP ve MHP’nin TBMM’deki toplam sandalye sayısı 360’ı dahi bulmadığı, önümüzdeki seçimde daha da aşağı düşeceği için Tayyip-Devlet ikilisinin idam cezasını ihya için muhalefet partilerinden destek almaktan başka çaresi yok.

Millet İttifakı’nın islamcı ayağı Saadet Partisi gelecek

seçimlerde hatırı sayılır miktarda milletvekili çıkartabilirse, fütühat destekçisi İyi Parti'yi de beraberine alarak demokratikleşme beklentisindeki seçmen kitlelerini ne tür sürprizlerle karşı karşıya bırakacaktır, çok kalmadı, en geç bir yıl sonra göreceğiz.

Unutulmasın ki, 1973 seçimlerinin ardından Ecevit'in CHP'si ile koalisyon hükümeti kurmuş olan islamcı Milli Selamet Partisi, 1974'te siyasal mahkumlar için genel af çıkartılması Meclis gündemine geldiğinde, 163. Madde'den mahkum ve tutuklu kendi taraftarlarının affını sağladıktan sonra 141 ve 142. Maddeler'den mahkum veya tutuklu olan solcuların affına karşı çıkmakta hiçbir sakınca görmemişti.

Bir nokta daha... Gerçi 90'lı yıllardan beri Türkiye'de idam cezası uygulanmamaktadır. Ancak rejimin muhaliflerine, özellikle de Kürt direnişçilere karşı askeri operasyonlarla, bombardımanlarla ve yargısız infazlarla "idam"ın bir başka türü acımasızca uygulanmaya devam etmektedir.

Karamollaoğlu'lu ve Akşenerli ittifak bu "idam"lara gerçekten son verebilecek midir?

Onu da Cumhuriyet'in 100. yıldönümünde göreceğiz.

Yargılı ve yargısız infaz çeşitlemeleri...

5 Temmuz 2022

Temmuz ayının ilk haftasına denk gelen iki kara yıldönümü beni bir hafta önce Erdoğan'ın gündeme getirdiği, *Cumhur*'cu MHP lideri Bahçeli ile *Millet*'çi SP lideri Temel Karamollaoğlu'nun da destek verdiği "idam cezasının ihyası" konusunda yeniden yazmaya mecbur etti.

Öncelikle yakın tarihimizdeki "yargısız infaz"ların en korkunçlarından biri, *Karamollaoğlu*'nun belediye başkanı olduğu dönemde bir otel ateşe verilerek işlenmiş bulunan *1993 Sivas Katliamı*...

Mehmet Altan, dün *Artı Gerçek*'teki yazısında, insanlık tarihinin en mükemmel beyinlerinden ve Rönesans Devrimi'nin en parlıtlı öncülerinden *Giordano Bruno*'nun 1600 yılında Roma'nın Campo de' Fiori Meydanı'nda Hristiyan gericiği tarafından diri diri yakılmasıyla, ondan 393 yıl sonra Sivas'ın Madımak Otel'i'nde 33 aydınımızın İslam gericiği tarafından yakılarak katledilmesi arasındaki paralellığe işaret ettikten sonra günümüzün acı gerçeğini vurguluyor:

“Siyasal İslamcılık geri geldi... İslam'ın kişisel hayat dışında, sosyal ve politik alanlarda da yol gösterici kılınmasını hedefleyen bir baskı rejimine pupa yelken yol alındı... Bruno'nun 400 küsur yıl önce yakıldığı meydanda şimdi çiçekçiler ve özgürlük var. Biz hâlâ insanların hayatlarını yakan, yok eden bir karanlığın baskısıyla boğuşuyoruz...”

21 Mayıs 1963 darbe girişiminin iki lideri, Binbaşı *Fethi Gürcan* ile Albay *Talat Aydemir*'in 58 yıl önce birer hafta arayla idam edilmiş olmalarının yıldönümü de, Erdoğan'ın “Yargılı İnfaz” tartışmalarını yaygınlaştırdığı günlere denk geldi.

Cumhurbaşkanı *Erdoğan*, Suriye'deki Kürt siyasal yapılanmasına ve AB ülkelerindeki Kürt diasporasına karşı düşmanlığını Madrid'teki zirve toplantısında İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliği için pazarlık konusu yaptıktan sonra muzaffer bir komutan edasıyla Türkiye'ye dönerken de “TBMM'nin karar alması halinde idam cezasını onaylayacağımı” bir kez daha vurguladı.

Baskın Oran *Artı Gerçek*'teki “Sallanan Tek Adam Rejimi için idam'ın faydaları” başlıklı yazısında Erdoğan'ın idam cezasını gündeme getirmekteki hesabını net olarak ortaya koydu: “Esas amaç, idamı alabildiğine genelleştirerek bizzat Başbakan Erdoğan'ın imzaladığı 2004 AB Uyum Paketi'ni fiilen ortadan kaldırmak... İdamın geri getirilmesinin ardından Avrupa Konseyi Türkiye'yi üyelikten çıkarma sürecini başlatacağından, arayıp da bulamadığı mazlumluk kalkanına kavuşmuş olacağımı hesaplıyor Tek Adam Rejimi.”

Millet İttifakı partilerinden biri idam önerisine destek

verir, diğerleri doğru dürüst bir eleştiri getirmezken, HDP Eş Genel Başkanı *Mithat Sancar* gerçek demokrasi cephesinin bu konudaki tavrını net şekilde ortaya koydu: “Bu iktidar bütün varlığını savaş siyasetine ve ölüm politikalarına bağlamıştır. Her gün Suriye’ye, Rojava’ya operasyon gündeme getirmekteler ve idamı geri getirme önerisini de eklediler. Savaş, ölüm-yıkımdır. Biz ısrarla barış diyoruz, yaşamı ve yaşam siyasetini savunuyoruz. Gerçek muhalefet, savaş oyunlarına, talana, savaş oyunlarına bağlı kan siyasetine, yalan uygulamalarına karşı çıkmaktır.”

Geçen yazımda da ayrıntılı belirttiğim gibi, bir asrı doldurmak üzere olan Türkiye Cumhuriyeti tarihinde iktidar ya da ana muhalefet olmuş tüm siyasal partiler bu insanlık dışı ceza konusunda asla karşı tavır almamış, hattâ bizzat uygulayıcısı olmuşlardır.

Bu iki yüzlü tutumun örneklerinden biri de, bundan tam 58 yıl önce Albay *Talat Aydemir* ve Binbaşı *Fethi Gürcan*’ın, özellikle dönemin başbakanı İsmet İnönü’nün uyguladığı baskılar sonucunda idam sehvasında katledilmesidir.

21 Mayıs darbe girişimi başarısızlığa uğradıktan sonra Mamak’ta kurulan 1. Sıkıyönetim Mahkemesi 151 subayı, Harp Okulu’nda kurulan 2. Sıkıyönetim Mahkemesi de 1459 Harbiyeliyi yargılamıştı. 7 Haziran 1963 – 15 Eylül 1963 tarihleri arasında yapılan duruşmalar sonunda Albay *Talat Aydemir* ve Binbaşı *Fethi Gürcan* başta olmak üzere yedi subay idama, 30 subay müebbet hapse mahkum edilirken diğer sanıklar da 3 ay ila 15 yıl arasında çeşitli hapis cezalarına çarptırıldılar.

Menderes, Zorlu ve Polatkan’ın 1961’de idamlarının toplumda yaratmış olduğu travmadan dolayı Askeri Yargıtay’ın idam cezalarını müebbet hapse çevireceğine mutlak gözüyle bakılırken Başbakan *İsmet İnönü*’nün birden devreye bizzat girmesi olayların seyrini değiştirecekti.

O *İsmet İnönü* ki, Cumhuriyet’in ilanından iki yıl sonra tüm demokratik hak ve özgürlükleri ayaklar altına alan *Takrir-i*

Sükûn Kanunu 1925'te onun başbakanlığı döneminde kabul edilmiş, yine onun döneminde *Şeyh Said İsyanı* ve *Elazığ Ayaklanması* gerekçesiyle, operasyonlarda ve baskınlarda öldürülenlerin dışında, 100'e yakın Kürt idam sehpasında katledilmişti. 1938'de *Dersim Kürtleri*'nin idamları her ne kadar onun başbakanlıktan ayrılmasından birkaç ay sonra infaz edilmişse de, katliam operasyonunun planlayıcısı ve uygulayıcısının yine Başbakan *İsmet İnönü* olduğu biliniyordu.

Evet, İnönü 1961'de Yassıada'da verilen idam kararlarının infaz edilmemesi için *Milli Birlik Komitesi*'ne mektup yazmıştı, ama ABD, Fransa, İngiltere, İran, Pakistan devlet başkanlarıyla Federal Almanya başbakanı idamların önlenmesi için *Cemal Gürsel*'e doğrudan baş vururken “demokrasiye dönüş” vaadlerinde bulunan bir partinin lideri olarak başka türlü davranması da mümkün değildi.

Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan'ın idamlarına karşı ise İnönü'nün başında bulunduğu CHP Grubu'nun arka arkaya yapılan iki oylamada ne denli parça bölük hareket ettiği cümlelerin malumu... İdam kararları parlamentoda ikinci kez onaylandıktan sonra CHP'nin Anayasa Mahkemesi'ne itirazda bulunması beklenirken, idamları önlemek için Sofya'ya uçak kaçırılması üzerine yolcular arasında oğlu Ömer de bulunan *İnönü* hükümetin eylemcilerle pazarlığa girmesine “Devlet taviz vermez” diyerek şiddetle karşı çıkmış, üstelik Anayasa Mahkemesi'ne tekrar başvurmaktan da vazgeçerek idamlara giden yolu tamamen açmıştı.

21 Mayıs'çılarının idamları konusunda İnönü'nün Askeri Yargıtay'a bizzat nasıl baskı uyguladığını o sırada Hareket Gazetesi muhabiri olan *İnci Tuğsavul*, 21 Mayıs 2020 tarihli *Artı Gerçek*'te şöyle anlatmıştı:

“Askeri Yargıtay Başkanı Tümgeneral Rıza Tunç'un 21 Mayıs'çı subaylarla yakın dostluğunu bildiğim için bilgi almak üzere bir sabah makamında kendisini ziyarete gidiyorum... Tam bu konuyu konuşurken, CHP Genel Sekreteri Kemal Satır'ın Tunç'la görüşmek üzere geldiği bildiriliyor.

“Tunç, Kemal Satır’ı makamına almadan önce bana ‘Niçin geldiğini tahmin ediyorum, yandaki büroya geç ve dinle’ diyor.

“Yan taraftan duyduklarım inanılır gibi değil... Satır, Başbakan ve CHP Genel Başkanı İsmet İnönü’nün idam kararlarının hepsinin onaylanmasını istediğini, bunun devletin bekası açısından çok önemli olduğunu söylüyor. Bir ara tartışma hayli sertleşiyor, Satır tehditkâr bir şeyler söylüyor. Rıza Tunç’un, ‘Kemal Bey, Kemal Bey, burası mezbaha değil... Lütfen adalete müdahale etmeyin’ diye bağırdığını, ardından da Satır’a kapıyı gösterdiğini duyuyorum.

“Satır gittikten sonra beni yeniden makamına alan Tunç ‘İşte görüyorsun, Paşa’nın adaleti bu!’ diyor.”

Askeri Yargıtay, Başbakanın dayatmalarına rağmen, 31 Ekim 1963’te yedi idam cezasından üçünü müebbet çevirip dördünü onaylıyor: *Talat Aydemir, Fethi Gürcan, Osman Deniz* ve *Erol Dinçer*... Millet Meclisi ise Erol Dinçer’in hükmünü bozarak idam cezalarını üçe indiriyor... Cumhuriyet Senatosu daha da ileri gidip *Gürcan* ve *Deniz*’in idam hükümlerini de bozarak mübbet hapse çeviriyor. Sehpanın gölgesinde sadece *Aydemir* kalıyor.

Dosya ikinci kez görüşülmek üzere tekrar Meclis’e geldiğinde Aydemir’in yakınları onun cezasının da müebbet çevrilmesini umuyor. Ama hayır... İnönü kendisine başkaldıranların idam sehпасından kurtarılmalarından son derece rahatsız. CHP Grubuna baskı yaptırarak sadece *Talat Aydemir*’in değil, onunla birlikte *Fethi Gürcan*’ın da idam edilmesini onaylattırıyor.

Fethi Gürcan 26 Haziran 1964, *Talat Aydemir* de 5 Temmuz 1964’te idam ediliyor. Askeri Yargıtay Başkanı Tümgeneral *Rıza Tunç* ise idamlardan kısa bir süre sonra, 12 Temmuz 1964’te kuşkulu bir şekilde hayata veda ediyor.

Talat Aydemir’in idam cezasının başkentteki infazı İnönü’nün sadık komutanlarından Ankara Sıkıyönetim Komutanı *Cemal Tural*’ın yönetimi altında gerçekleştirilmiştir.

Yanında Ankara Merkez Komutanı Tuğgeneral *Sabri Koçak* da vardır, üstelik idamı seyrettirmek için 11 yaşındaki kendi oğlunu da beraberinde getirtmiştir! Cezaevi'nin kapısında idamla ilgili bilgi almak için toplanan gazetecileri *Cemal Tural* âsası ile bizzat kovalamıştır.

İsmet İnönü ve *Cemal Tural*'in idamlar konusundaki tutumları iki yıl sonra *Akşam* gazetesinde yayınladığımız *Talat Aydemir*'in anılarıyla daha bir açıklık kazanacaktı.

1966 yazında, *Cemal Tural*'in genelkurmay başkanlığına yükseltilmesi, hemen ardından da ünlü anti-komünist "*Cuma emirnameleri*"ni yayınlamaya başlaması, daha sonra bunları "*Komünizmle Mücadele Elkitabı*" adı altında bir araya getirerek tüm ordu birliklerine "*başemir*" olarak dağıtması üzerine *Talat Aydemir*'in oğlu *Metin Aydemir* *Akşam* gazetesinde beni ziyarete gelmişti. "Babamın katilleri ordunun başına geçiriliyor. Ortada o denli yalan, alçaklık ve ikiyüzlülük var ki, artık babamın anılarının yayınlanması zamanının geldiğini düşünüyoruz. Anıların tahrifata uğramadan yayınlanması konusunda ailece sadece size güveniyoruz" demişti.

Ben *Talat Aydemir*'le hiç karşılaşmamıştım. *İnci* iyi tanıyordu. *Hür Vatan* ve *Kim*'in muhabirliğini yaptığı yıllarda çok sık görüşmüştü. Düşüncelerini paylaşmasa da, *Aydemir*'in 22 Şubat 1962'de ve 21 Mayıs 1963'te *İsmet Paşa* tarafından nasıl komploya uğratıldığını çok iyi görmüştü. *Aydemir*'in insani dramını *İnci*'den çok dinlemiştim.

Talat Aydemir'in not defterlerine yazmış ya da kasetlere sözlü kaydetmiş olduğu anılarını *İnci*'yle birlikte bir aylık yoğun çalışmayla yazı dizisi haline getirdik. 1966 Ekim'inde *Akşam* gazetesinde "Ve *Talat Aydemir* Konuşuyor" başlığı altında yayınlanan anılar, 1968 yılında May Yayınları tarafından, son yıllarda da Yapı Kredi Yayınları tarafından oğlu *Metin Aydemir*'in sunuş yazısıyla yayımlandı.

Talat Aydemir anılarında *İsmet İnönü*'nün ve onun emrindeki paşaların idamlar konusundaki tavrını şöyle anlatıyordu:

“İnönü’nün insanların hayatına kıymet verdiği yoktu. Hele benden muhakkak intikamını almak ister. [...] Çünkü hayatta ona benden büyük darbe indiren olmamıştır. Adnan Menderes’e aynı şeyi yaptı. İlk önce komitecileri kullanarak Yüksek Adalet Divanı üzerine azami baskıyı yaptırdı. İttifakla idam hükmünü çıkarttı. Komite tasdik ettikten sonra, ertesini gün numaradan kurtarma çareleri aradı. Muhtıra verdi, mektup yazdı, C. Sunay ve C. Gürsel’e müracaat etti. Ama bir taraftan da vaktinden evvel asılması için adamlarına lazım gelen talimatı verdi. Cemal Tural, Faruk Güventürk, Altay Egesel pazar günü saat 17’de Adnan Menderes’i asıverdiler. Tural örfi idare komutanı, F. Güventürk garnizon komutanı idi. Egesel de infaz savcısı idi. İdam hükümleri kanunen sabaha karşı infaz edilmesi gerekirken ne olur ne olmaz diye gündüze alıverdiler. Çünkü Cemal Gürsel samimi olarak kurtarma yolları arıyordu. Bunu Egesel duyunca o kadar acele etti ki, İmralı’ya giden hücumbota idam sehpası bile kurdu. Şayet İmralı’ya gelmeden telsizle bir durdurma haberi gelirse, hücumbotta asacaklardı. İşte onun adamları böyle yetmişlerdir. O kimseye acımaz. Bu vakaların canlı şahitleri Rıza Tunç Paşa, Alb. Tarık Güryay, Mucip Ataklı, Hv. Bnb. Remzi, Dz. Kr. Alb. Bülent Tarkan’dır. Eğer bu şahısların hadiselerin cereyan ettiği o günlerde bizlere anlattıkları doğru ise, vaziyet budur.” (Albay Talat Aydemir, *Hatıratım*, Yapı Kredi Yayınları, 2010 İstanbul)

Cemal Tural, Aydemir’in anılarını yayına hazırlamamdan dolayı bana olan hıncını çıkartmak için ordu şefliği otoritesini suiistimal etmekte gecikmedi 1967 başında yayınlamaya başladığımız *Ant* dergisinin ilk sayılarından birinde ABD’nin talimatıyla Doğu Anadolu bölgesine atom mayınları döşeme projesini açıklamıştık. Cemal Tural derhal 1. Ordu Askeri Savcılığı’na çift aylı bir emirname göndererek benim “vatana ihanet” suçlamasıyla askeri mahkemede yargılanmamı emredecekti.

Tüm skandallara rağmen Başbakan Demirel bu faşist

generali 1969 yılının ortalarına kadar ordunun başında tutacaktı.

Sonrası...

Talat Aydemir ve Fethi Gürcan İsmet Paşa'nın gazabıyla idam sehpasında katledilmişken en az Tural kadar anti-komünist ve faşist başka generaller, örneğin Orgeneral Memduh Tağmaç ve hempası 1971'de ve daha sonra Bülent Ecevit'in genelkurmay başkanı yaptığı Orgeneral Kenan Evren ve hempası 1980'de kanlı darbelerin en hasını yapacaklar, ama yaşamlarını rahat döşeklerinde tamamlayacaklardı...

Avrupa başkentinde sol helalcilik...

12 Temmuz, 2022

Kurban Bayramı'nın birinci günü Türkiye, Kuzey Afrika ve Balkanlar'dan gelen göçmenlerin yoğun yaşadığı *Schaerbeek Belediyesi*'nin sokaklarını arşınıyorum... Ailelerin çoğu yaz tatilinden de yararlanarak bayramı ülkelerinde kutlamak için çoktan başkenti terketmiş...

Birkaç yıl öncesine kadar, ünlü *Neptunium* yüzme havuzunun arkasında üç günlüğüne kurulan mezbahada kesilmek üzere getirilen koyunların son anlarını yaşadıkları *Houffalize Meydanı* bomboş... Göçün ilk yıllarında kent dışındaki tarımsal alanlarda, hattâ evlerin banyo küvetlerinde, daha sonra belediyelerin kurduğu geçici mezbahalarda yapılan kurban kesimi, altı yıldan beri sadece *Anderlecht*'teki büyük mezbahada, hem de İslami kurallara uygun olarak uyuşturmaksızın gerçekleştiriliyor.

Giriş kapısında iki görkemli boğa heykeli bulunan ünlü *Anderlecht Mezbahası* bu yıl, Brüksel siyasal yaşamında büyük çalkantılara neden olan "uyuşturmaksızın kesim" tartışmaları nedeniyle birdenbire İslam *Helal*'cileriyle Musevi *Kaşer*'cilerin savunma kalesi haline dönüştü.

Önceki yıllarda *Valon* ve *Flaman* bölgelerinde uygulanmaya konmuş olan kasaplık hayvanların uyuşturulmadan kesilmesini yasaklayan kararın *Brüksel Bölge Hükümeti*'nin de gündemine gelmesi üzerine kıyamet kopmuştu.

Valon ve *Flaman* bölgelerinde uygulanan yasağa karşı Müslüman ve Musevi örgütlerin açtıkları iptal davalarının ilkinde *Avrupa Adalet Divanı* 17 Aralık 2020'de hayvanları uyuşturma uygulamasının din özgürlüğü ile hayvanları koruma arasında "uygun bir denge" teşkil ettiğine hükmetmişti. *Belçika Anayasa Mahkemesi* de, 1 Ekim 2021'de, *Avrupa Adalet Divanı*'nın kararını esas alarak *Valon* ve *Flaman* bölgelerinin hayvanların uyuşturulmadan kesilmesini yasaklayan kararlarını onaylamıştı.

Belçika ve Avrupa yargı kurumlarının bu kararları üzerine Brüksel Bölge Hükümeti de "hayvanların uyuşturulmadan kesilmesini yasaklama"yı gündeme alınca Türk lobisinin etkin olduğu *Belçika Diyanet Vakfı* ile *Belçika İslam Koordinasyon Kurulu*, uyuşturularak kesilen hayvanların etinin Kur'an'a göre "helal" sayılamayacağı, bu nedenle Müslümanlar tarafından yenemeyeceği savıyla yasaklama girişimine karşı büyük bir kampanya başlattılar.

Uyuşturmadan hayvan kesiminin yasaklanması durumunda, Brüksel'de sayısı hayli yüksek olan Müslüman göçmenlerin artık *Anderlecht Mezbahası*'nda kesilen hayvanların etini mekruh olduğu için satın almayacakları, ihtiyaçlarını başka ülkelerden ithal edilen "helal" etlerle karşılayacakları, tüketici bulamama nedeniyle mezbahanın kapısına kilit vurulacağı, yüzlerce çalışanın işsiz kalacağı, ayrıca Brüksel'de "helal" servis yapan yüzlerce kasap, lokanta ve gıda pazarının da kapanacağı savını da ileri sürerek Brüksel hükümetini oluşturan partilere bu yasağı onaylamamaları için büyük baskı yaptılar. Bu baskıların sonucu, 17 Haziran günü Brüksel Bölge Parlamentosu'nda yapılan oylamada "hayvanların uyuşturulmadan kesilmesini yasaklama" önerisi 38 lehte, 8 çekimser oya karşılık 42 oyla reddedildi.

Bu oylamanın ibret verici yönü, Flaman ve Valon bölgelerinde bu yasaklamaya istisnasız kabul oyu vermiş olan sol ve çevreci partilerin Müslüman seçmenlerin sayısal ağırlık taşıdığı Brüksel bölgesinde 180 derecelik bir dönüşle *Belçika Diyanet Vakfı* ve *Belçika İslam Koordinasyon Kurulu*'nun dayatmasına uygun olarak ret oy kullanmış olmalarıydı.

Uyuşturulmadan kesimin yasaklanması önerisine karşı Sosyalist Partilerin (*PS ve VOORUIT*) 19 milletvekilinden 16'sı ret, Belçika İşçi Partisi'nin (*PTB ve PVDA*) 11 milletvekilinin tümü ret, Yeşiller'in (*ECOLO ve-GROEN*) 19 milletvekilinden 9'u ret oyu kullandılar.

Sol ve çevreci partilerin bu tavrına karşılık, Brüksel partisi *DEFI*'nin 10 milletvekilinden 6'sı, Liberal partilerin (*MR ve Open VLD*) 16 milletvekilinden 14'ü, Flaman milliyetçi partilerinin (*N-VA ve VB*) 4 milletvekilinin tamamı uyuşturmadan kesimin yasaklanmasına oy verdiler.

Hristiyan partilerin (*LES ENGAGES ve CD&V*) 6 milletvekilinden sadece 1'i yasaklamayı desteklerken 3'ü karşı oy verdi, iki milletvekili de çekimser kaldı.

Moustique dergisinin 20 Haziran 2022 tarihli sayısında ünlü mizah yazarı *Vincent Peiffer* sol partilerin tutumuyla şöyle dalga geçiyordu:

“Alın size tam bir Belçikalılar arası skandal... Valon ve Flaman bölgelerinde hayvanın uyuşturulmadan kesilmesi 2019'dan beri yasak. Ama! Brüksel'de helal ve kaşer uğruna hayvanı uyuşturmaksızın boğazlamaya devam edilecek. Brüksel milletvekilleri, hayvanın aşırı acı çekmesini önlemek için dinsel kesimin yasaklanması önerisini çoğunlukla reddetti. Şimdiye dek öylesine ilerici ve öylesine laik olan o güzelim Sosyalist Parti birdenbire dinsel dayatmaların baş savunucusuna dönüştü. Şampiyonluk yine de Yeşiller'de... Hayvanları savunmanın şart olduğu bu partide sadece beş milletvekili uyuşturmaksızın kesimin yasaklanması lehinde oy kullanabildi. Ve cuma gününden bu yana şu kesin: Flaman aşırı sağcı partisi VB ve milliyetçi partisi N-VA bundan

böyle hayvanlara *Brüksel Yeşilleri*'nden daha fazla sahip çıkar olmuş bulunuyor.

“Brüksel’li dostlar, ileride benzer durumlarla karşılaştıklarında daha tutarlı davranabilmeniz ve bugünkü gibi gülünç duruma düşmemeniz için naçizane bir tavsiye... Şimdiden bir yere yazıp sık sık tekrarlayarak iyice hatmedin: ‘Bizler İslam topluluklarına mensup Brüksel’lilerin oyları sayesinde seçilmiştik. 2024 seçimlerinde de koltuklarımızı kaybetmemek için onları kızdıracak hiçbir şey yapamayız... Hayvanların iyiliği mi, bizim çıkarımız mı? Biz seçimimizi işte bu ikinciden yana yaptık...’ Ancak böylelikle daha inandırıcı olursunuz!”

Sol partilerin Brüksel milletvekilleri Avrupa başkentinde hayvanları helalinden uyuşturmaksızın boğazlatma kararı çıkartma mutluluğu içinde yaz tatiline giderken Türk medyası her yıl olduğu gibi Türkiye’de kurbanlık koyun, keçi, dana, hattâ boğaların nasıl vahşice boğazlanmakta olduğuna dair bir haber geçiyordu. Kurban Bayramı’nın birinci günü tüm illerde hayvan boğazlarken 6251 kişi yaralanıp hastanelik olmuştu. Rekor 1149 vaka ile İstanbul’daydı, onu 293’le Bursa, 271’le Kocaeli, 253’le Konya, 221’le Malatya. 198’le Ankara, 195’le Balıkesir, 153’le Şanlıurfa izliyordu.

Neyse ki kurban kesimi Brüksel’de uyuşturmasız yapılmaya devam etse de, en azından Türkiye’deki gibi kasaplık ehliyeti olmaksızın aklına estiği yerde hayvan boğazlamak mümkün değil, kesim ancak tam teşkilatlı mezbahalarda profesyonel kasaplara yaptırılabilir.

Bir hatırlatma daha...

Belçika’da hayvanları uyuşturmaksızın boğazlatma konusunda tam birlik olan Belçika sol partileri her konuda aynı uyum içinde olmadılar... Örneğin, daha birkaç ay önce Ukrayna krizi dolayısıyla birbirlerine girmişlerdi.

Ukrayna krizinin patlak vermesinin hemen ardından, 24 Şubat’ta toplanan Belçika Federal Meclisi’nde *Sosyalist Parti* ve *Yeşiller* dahil tüm partilerin sözcüleri *NATO*’yu ve *Avrupa Birliği*’ni Rusya’ya misillemede bulunmaya çağı-

rırken, PTB sözcüsü ABD ve müttefiklerinin eskiden sosyalist sisteme dahil bulunan Doğu Avrupa ülkelerini birer birer NATO'ya dahil ederek Rusya ile Batı dünyası arasındaki gerilimi körüklediklerini, böylece Rusya'nın müdahalesine zemin hazırladıklarını söylemişti.

Bunun üzerine PTB'ye sağcı partilerden gelen saldırılara *Sosyalist Parti* de katılmakta gecikmemiş, partinin sözcüsü "Bugün burada bir partinin, onursuz bir şekilde, Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik alçakça saldırısından ABD'yi sorumlu tuttuğunu duyunca tüylerim diken diken oldu... Ne utanç verici bir tutum!" diye bağırmişti.

Sol parkurda yarışan yeşil *ECOLO* partisi de saldırıda gecikmemiş, partinin sözcüsü PTB'yi Fransa'daki aşırı sağcı cumhurbaşkanı aday *Zemmour* ve Belçika'nın flaman bölgesindeki aşırı sağcı parti *Vlaams Belang*'la aynı kefeye koyarak "Yazıklar olsun!" diye bağırmişti.

Aralarında bu denli derin ideolojik farklılıklar ve çelişkiler bulunan Belçika partilerinin, *Belçika Diyanet Vakfı* ile *Belçika İslam Koordinasyon Kurulu*'nun dayatmaları söz konusu olunca aralarındaki farklılıkları bir anda geri plana atarak onların istemleri doğrultusunda oy kullanmaları ibret vericidir.

Türkiye 2023'te genel seçime giderken, bir yıl sonra da Belçika'da hem federal ve bölge parlamentoları, hem de belediye meclisleri için seçimler yapılacak.

Görünüş oldu ki, geçen tüm seçimlerde olduğu gibi, 2024 seçimlerinde de sol partiler özellikle Brüksel bölgesinde Müslüman seçmenlerin oylarını alabilmek için yine *Türk Diyanet Vakfı*'nın güdümündeki kuruluşlarla pazarlığa oturarak onların destekleyebileceği adayları listelerine yerleştireceklerdir.

Bunu engelleyebilecek tek gelişme ancak 2023'te Türkiye'de yapılacak parlamento ve başkanlık seçimlerinde Erdoğan'ın ve AKP-MHP diktasının alaşağı edilmesidir.

O da yeterli mi?

Erdoğan'ın yerine başkanlık koltuğuna oturacak kişinin ve oluşacak Parlamento çoğunluğunun, Avrupa'nın başkentinde 12 Eylül 1980 darbesinden bu yana *Türk Diyanet Vakfı*'nın, diplomatik misyonların da desteğiyle, Türk dernekleri ve camileri üzerinde kurduğu güdümlendirmeye derhal son vermesidir.

2023 sonrası iktidarına aday olan *Kılıçdaroğlu* önderliğindeki 6'lı İttifak bunu başarabilir mi?

Daha dört gün önce İYİ Parti Genel Başkanı *Meral Akşener*'in ev sahipliği yaptığı 6'lı masada bir araya gelen *CHP, İYİ Parti, Gelecek Partisi, DEVA, Saadet Partisi* ve *Demokrat Parti* liderleri toplantı sonrası yaptıkları ortak açıklamada aynen şöyle diyordu:

“Türk dış politikasında ise son yıllarda kişisel ve tepkisel tercihlere bağlı olarak yaşanan savrulma, hedefsizlik ve vizyonsuzluğun son örneği, NATO'nun Madrid Zirvesi sürecinde görülmüştür. Türkiye'nin haklı taleplerini somut güvencelere bağlamayan üçlü mutabakat metni, bir iç siyaset malzemesi olarak kullanılması dışında herhangi bir değer taşımamaktadır.”

Altı partinin NATO zirvesinde imzalanan üçlü mutabakat metninde somut güvencelere bağlanmadığını belirttikleri taleplerin başında “sürgünde bulunan rejim muhaliflerinin derhal derdest edilerek Türkiye'ye iade edilmesi” geliyordu.

İnfo-Türk'te yayınlanan yorumumda sormuştum: “Nasıl oluyor da, Türkiye'ye demokrasi getirme iddiasındaki altı parti, CHP de dahil, sürgündeki muhaliflere yönelik bu faşizan talebe ‘Türkiye'nin haklı talebi’ diye niteleyerek sahip çıkabiliyor?”

Tekrar soruyorum: Seçim sonrası iktidar olabilirlerse, yapacakları ilk işlerden biri Erdoğan'ın yeterince başaramadığı siyasal sürgün avını gerçekleştirmek mi olacaktır?

Bu kafayla iktidar olurlarsa, Avrupa'nın başkentinde *Türk Diyanet Vakfı*'nın diplomatik misyonların da desteğiyle Türk dernekleri ve camileri üzerinde kurduğu güdümlendirmeye son verebilecekler midir?

Yoksa “helalleşmecilik” adına Avrupa başkentinde olup bitenleri de sineye çekecekler midir?

“Ne sağcıyız ne solcu, NATO’cuyuz NATO’cu...”

20 Temmuz 2022

Geçen haftaki “*Avrupa başkentinde sol helalcilik*” başlıklı yazımda Belçika’da NATO konusunda farklı tavır alabilen sol ve yeşilci partilerin daha önce Valon ve Flaman bölgelerinde oybirliğiyle kabul ettikleri “hayvanların uyuşturulmadan boğazlanmasını yasaklama” kararına Brüksel’de İslamcı örgütlerin, özellikle de Türk Diyaneti’nin baskısı altında yüz seksen derece çark ederek hep birlikte nasıl karşı çıktıklarını yazmıştım.

Öyle ki, sol ve yeşil partilerin sırf Brüksel’in bazı belediyelerinde yoğun Müslüman seçmenlerin oyunu kaybetmemek hesabıyla yaptıkları bu operasyonun ardından hayvanları savunma örgütü GAIA’nın getirdiği yasaklama önerisine bütünüyle sahip çıkarak o doğrultuda oy kullanan sağcı ve milliyetçi partiler birdenbire laikliğin savunucusu kesildiler.

Belçika siyasetinde sürprizlerin ardı arkası kesilmiyor...

Yıllardan beri yeşil ve sol partiler yabancı kökenli seçmenlerin oylarını alabilmek için federal, bölgesel ve yerel seçimlerde aday listelerinin seçilebilir yerlerine Türk ve Faslı adayları yerleştirmeye özen gösterirken, sağ partiler yerli seçmenlerin oylarını çekebilmek için propagandalarını bazen yabancı düşmanlığına varan bir söylemle yürütür, aday listelerinde yabancı kökenli adaylara pek yer vermezlerdi.

Helal kesim oylamasının sonuçları üzerine medyada ve sivil toplum örgütlerinde tartışmalar devam ederken 15 Temmuz sabahı Belçika siyaset âlemi, mevcut federal koalisyonun iki büyük ortağından biri olan orta-sağ liberal parti MR’in inanılması güç bir açıklamasıyla sarsıldı.

Dışişleri Bakanı *Sophie Wilmès*'in ailevi nedenlerle istifası üzerine bu göreve uzun yıllar Belçika'nın Fransızca televizyonu RTBF'de haber sunucu ve büyük röportajcı olarak çalışmış bulunan, meslek yaşamında da sol sempati-zanı olarak bilinen *Hadja Lahbib* getirilmiştir.

Üstelik, bu denli hayati göreve getirilen *Hadja Lahbib* Valon ya da Flaman da değil, Cezayir'in Berber halkından bir göçmen ailenin çocuğuydu.

Babası Belçika kömür madenlerinde çalışırken 21 Haziran 1970'de bu ülkenin Bossu kentinde doğmuş olan *Hadja Lahbib* Brüksel Hür Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra yıllarca RTBF Televizyonu'ndan sunuculuk yapmış, Arte Televizyonu'nda da sosyo-kültürel programlar gerçekleştirmişti. Flamanca'ya da hakim olduğu için Flaman bölgesinin sanat dünyasını tanıtan programlara da imza atmıştı.

2013 yılında *Uluslararası Kraliçe Elisabeth Piyano Yarışması*'nın sunuculuğunu yapan *Lahbib* Aralık 2014'te 6 göçmen kadını konu alan "Sabret, sabret, cennetlik olacaksınız" adlı bir belgesel, ardından Afganistan ve Orta-Doğu'da bir dizi röportaj gerçekleştirmiş, 2020'de *Medya Eğitimi Yüksek Konseyi* başkan yardımcılığına getirilmiştir.

Hadja Lahbib'in Belçika'nın dışişleri bakanı olması, bu ülkede yabancı kökenli yurttaşların eşit haklara sahip olması için 40 yıl önce başlatılan mücadelenin militanlarından biri olarak beni de son derece sevindirdi.

Üstelik, bu *Hadja Lahbib*'in beni sevindiren ilk başarısı da değildi, 90'lı yıllarda da Cezayirli bir kadın olarak RTBF Televizyonu'nun ana haber programında sunucu olarak görüldüğünde de aynı kıvancı duymuştum.

1982 seçimlerini hedefleyerek Belçika'daki yabancı kökenli yurttaşlara siyasal haklar tanınması için *Objectif 82* kampanyasını başlattıktan sonra yaptığımız toplantılarda bir gazeteci olarak ısrarla gündeme getirip tartışmaya açtığım konulardan biri, Belçika'da yabancı düşmanlığının kırılması için televizyonlarda mutlaka Türkiyeli ya da Kuzey Afrikalı

gençlere de sunucu olarak yer verilmesiydi. Bu beklentimiz nihayet Cezayir’li *Hadja Lahbib*’le gerçek olmuştu...

Yabancı kökenli bir yurttaş olarak *Hadja Lahbib*’in dışişleri bakanlığı gibi önemli bir makama yükselmesi bittabi bu planda ilk örnek değil...

Bir İtalyan göçmen ailesinin çocuğu olan *Elio Di Rupo* Sosyalist Parti üyesi olarak 1992’den beri hem Valon bölgesinde, hem de federal düzeyde çeşitli bakanlık görevleri üstlendiği gibi, 2011-2014 yıllarında Belçika başbakanı olmuştu. 2019’dan beri de Valon Bölgesi’nin başbakanıdır.

Türkiyeli bir göçmen ailesinin çocuğu olan *Emir Kır* da, Sosyalist Parti üyesi olarak 2004-2012 yılları arasında Brüksel Bölge Hükümeti’nde devlet bakanlığı yaptığı gibi, 2012’den beri de hem Saint-Josse belediye başkanı, hem de Brüksel Parlamentosu’nda milletvekilidir.

Son yıllarda iki yabancı kökenli yurttaş daha bakan olarak Belçika’nın siyasal yaşamına damga vurmuş bulunmaktadır.

Türkiyeli bir Kürt ailesinin kızı olan *Zuhal Demir* milliyetçi Flaman partisi N-VA üyesi olarak 2019’dan beri Flaman Bölge Hükümeti’nde Çevre, Adalet, Turizm ve Enerji’den sorumlu bakan olarak görev üstlenirken, Iraklı bir göçmenin oğlu olan *Sammy Mahdy* de son iki yıl Federal Hükümet’te il-tica ve göç işlerinden sorumlu devlet bakanı görevinde bulundu.

Üstelik, *Sammy Mahdy* geçtiğimiz ay bakanlık görevini bırakarak üyesi bulunduğu hristiyan parti CD&V’nin kongresinde tek aday olarak parti başkanlığına seçildi.

Zuhal Demir de, Flaman bölgesinde popülaritesi hızla yükseldiğinden, 2024 seçimlerinden sonra ya N-VA genel başkanlığı ya da Flaman Bölge Hükümeti’nin başbakanlığı için en güçlü adaylardan biri olarak görülüyor.

Başkentte *Emir Kır*’ın başında bulunduğu Saint-Josse dışında üç belediye daha 2018 seçimlerinden bu yana yabancı kökenli başkanlar tarafından yönetiliyor: Koekelberg Belediye

Başkanı Faslı *Ahmet Laaouej*, aynı zamanda bir futbol yıldızı olan Ganshoren Belediye Başkanı Kongolu *Pierre Kompany* ve Ixelles Belediye Başkanı Yunanlı *Christos Doulkeridis*.

Bugüne kadar yapılan seçimlerde sol ve yeşil partiler yabancı kökenli, özellikle de Müslüman seçmenlerin oylarını alabilmek için yoğun bir propaganda ve kulis faaliyeti yürütür, federal, bölgesel ve yerel seçimlerde Fas ve Türkiye rejimlerinin tepki göstermeyeceği isimleri aday göstermeye büyük özen gösterirlerdi.

Bu nedenledir ki, özellikle Brüksel’de belli belediyelerin meclislerinde ve bölge parlamentosunda her fırsatta Ermeni Soykırımı’nın tanınmasına karşı tavır koyan, Tayyip rejiminin uygulamalarına destek veren önemli sayıda Türkü yeli politikacı mevcuttur.

Bu tavizkâr tutumlarının yaklaşan 2024 seçimlerinde daha da inanılmaz boyutlara ulaşacağı, geçen ay “uyuşturmaksızın hayvan kesimi”nin yasaklanması oylamasında *Türk Diyanet Vakfı* ve diğer islamcı kuruluşların desteğini kaybetmemek için sol ve yeşil partilerin yüz seksen derece dönüş yaparak red oyu vermeleriyle net şekilde ortaya çıktı.

İşte geçen hafta orta-sağ parti MR’in lideri *Georges-Louis Bouchez*’nin sansasyonel bir operasyonla Cezayirli *Hadja Lahbib*’i Belçika dışişleri bakanlığına getirmesinin ardında sol ve yeşil partilerin Brüksel’deki seçim şansına ciddi bir darbe vurma hesabının bulunduğu tahmin ediliyor.

Hattâ, bizim gibi kendisi de Schaerbeek Belediyesi sakinlerinden olan *Hadja Lahbib*’in, iki yıllık dışişleri bakanlığı süresince belli bir performans gösterebilirse, önümüzdeki 2024 belediye seçimlerinde MR tarafından bu belediyenin başkanlığına aday gösterilmesi hiç de şaşırtıcı olmayacaktır.

Ancak şimdiye kadarki gazetecilik faaliyetlerinde ve kültürel girişimlerinde laik ve sola açık bir tutum sergilemiş olan *Hadja Lahbib*’in, üstelik şu sırada laikliğin tek savunucusu olma iddiasındaki bir partinin aday olarak islamcı lobinin saldırıları karşısında ne denli başarılı olabileceğini iki sene

sonraki seçimlere kadar dışişleri bakanlığında göstereceği performans belirleyecek.

Bu tepeden inme dışişleri bakanı tayininin Belçika'nın iç siyasetine etkileri dışında, bizi daha da yakından ilgilendiren yanı, laik, sola açık bir gazeteci olarak bildiğimiz *Hadja Lahbib*'in uluslararası ilişkilerde takınacağı tavidir.

Basın toplantısında dışişleri bakanı olduğu açıklandıktan sonra orta-sağ bir parti olan MR'e yakınlık derecesini soran gazetecilere verdiği cevapta *Hadja Lahbib* şöyle diyordu: "Ne solcuyum, ne sağcı, ben tamamen özgürüm!"

Hadja Lahbib kendisini bakanlık, hem de çok önemli bir bakanlık koltuğuna oturtan partinin politik çizgisinden ne denli bağımsız hareket edebilecektir?

Gazeteler pazartesi sabahı *Hadja Lahbib*'in MR genel merkezinde partinin yöneticileriyle bir araya geldiğinde tamamen farklı bir dil kullanarak "liberal değerlerin savunucusu olduğunu" vurguladığını, bu nedenle de parti erkânı tarafından dakikalarca alkışlandığını duyuruyordu.

Daha da önemlisi, aynı gün Brüksel'de ilk kez katıldığı AB dışişleri bakanları toplantısında yaptığı konuşmada Ukrayna krizi konusunda ABD'nin, G7'nin ve NATO'nun dayattığı savaşçı politikalara tamamen sahip çıkarak "Ukrayna halkına yönelik saldırganlığı sona erdirmesi için Rusya üzerindeki baskıyı güçlendirmeli, G7 tarafından kararlaştırılanlara ek yeni yaptırımlar uygulamalıyız" diyor, Rus kurumlarına ve şahsiyetlerine yasaklamaların daha da güçlendirilmesini öneriyordu.

Ukrayna'ya operasyon yapan Rusya'ya karşı böyle tavır koyan bakan, yıllardır komşu ülkelerin topraklarına operasyon yapan, bugün de *Rojava*'yı işgal tehdidi savuran Tayyip rejimine karşı aynı tepkiyi gösterebilecek midir?

Yeni bakanın Belçika'yı temsilen katıldığı bakanlar konseyi toplantısının ardından PKK'nin de dahil bulunduğu "terörist örgütler" listesinin geçerliliğini altı ay daha uzatıldığı, Belçika Federal Meclisi'nin dışişleri komisyonunun da İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya üyeliğine kabulü kararını onay-

ladığı duyurulmaktaydı. O NATO ki, Tayyip’in de katıldığı Madrid zirvesinde, ABD’nin ve G7’nin yönlendirmelerine dayatmalarına itaat ederek, saldırı alanını sadece Avrupa’nın doğusuna ve kuzeyine yaymakla kalmıyor, Japonya, Güney Kore, Yeni Zelanda ve Avusturalya’yı da yedeğine takarak Rusya, Çin, Hindistan gibi Asya devletlerine karşı bir süper ittifak oluşturmaya, Pasifik Okyanusu’nu da kontrolü altına almaya çalışıyor.

Pasifiğe yönelik bu müstevli açılımına karşı *China Daily* gazetesinin 10 Nisan 2022 tarihli sayısında yayınlanan anlamlı karikatürü bu yazımın görselinde okurlarımla paylaşmak üzere kaydederken ister istemez aklıma sevgili *Aziz Nesin*’in 1962 yılında yayınladığı *Züübük* dergisinin hemen birinci sayfadaki başlığın altında yer alan o ironik slogan geldi takıldı:

“*Ne sağcıyız ne solcu, futbolcuyuz futbolcu...*”

Herhalde, *Hadja Lahbib*’in dışişleri bakanlığında da Belçika Devleti’nin dış politikası ABD, G7 ve NATO’nun emrinde aynı minval devam edecek.

Aynen *Cumhur İttifakı*’nda ve de *Millet İttifakı*’nda kümelenen partilerin hep bir ağızdan tekrarladıkları gibi:

“*Ne sağcıyız ne solcu, NATO’cuyuz NATO’cu...*”

“Hayata dönüş” teröründen 129b terörüne...

26 Temmuz 2022

Tayyip diktasının NATO şantajını da kullanarak AB üyesi ülkelerdeki siyasal sürgünlere karşı yeni bir sürekle avı başlattığı günlerde dostumuz *Murat Çakır* Yeni Yaşam gazetesine yazdığı bir yazıyla Alman Devleti’nin Ankara rejimini tatmin etmek için özellikle sol eğilimli ve Kürt sürgünlere karşı uygulamakta olduğu 129b terörünü tüm çıplaklığıyla ortaya koydu.

“*Boyun eğdiremediklerinize dair...*” başlıklı yazı Almanya’da sürgünde yaşamak zorunda bırakılan ölüm orucu gazisi *Ganime Gülmez*’in 19 yıl boyunca Alman devleti tarafından nasıl kriminalize edildiğini anlatarak başlıyordu.

2000 yılı Ölüm Orucu Direnişi’nde *Wernicke Korsakoff* hastalığına yakalanmış olduğu halde tedavi hakkında mahrum bırakılan, buna rağmen mücadelesini farklı alanlarda ısrarla sürdüren *Ganime Gülmez*’le Avrupa Sürgünler Meclisi’nin yürütme kuruluna seçildiği 2015 yılından beri sürekli bilgi ve yorum iletişimi içinde olduk, yazdıklarından çok şey öğrendik.

Bülent Ecevit’in başbakan, *Devlet Bahçeli*’nin de başbakan yardımcısı olduğu dönemdeki 19 Aralık 2000 “*Hayata Dönüş*” Operasyonu’nun korkunçluğunu siyasal sürgün olduğu Almanya’dan 16 Aralık 2015’te iletmiş olduğu bir yazısını okuyarak bir kez daha belleğimize nakşetmiştik... Şöyle diyordu:

“12 ayrı jandarma taburu, 42 ayrı bölük ve 10 bine yakın askeri personel, Skorsky helikopterlerle, kimyasal içeriği ancak yaralılar üzerinden tespit edilebilen, ancak belgelememize bile izin verilmeyen bombalarla, kurşunlarla, matkaplarla... yaklaşık 2000 politik tutsağı zindanlardan başka zindanlara taşıyor!!! Kurşunlayarak, diri diri yakarak, bombalayarak... 28’si bu saldırılarda olmak üzere, 127 direnişçi de açlığı siper ederek aramızdan ayrılıyorlar. Ve bu saldırının silinmeyen izleri, yaşayan yüzlerce bedende, anaların kuruyan gözyaşı pınarlarında hâlâ...

“Aralık sallanıyor hep! Bizi gerçekten salladılar Aralık’ta. 19 Aralık sabahında, camlarımızdan giren kurşunlarla uyanık. Arkasından, 4 gün boyunca tavanların delinip, gaz bombalarının üzerimize salınışına karşı direndik. O gazlar ki, yıkık betonların altından çıkışımızın ardından 10 saat geçmesine rağmen, askerlerin yanımızda maskesiz nefes dahi alamadığı gazlar... Ardından, Ölüm Orucu Direnişi’yle ses vermeye çalıştık tüm dünyaya. ‘Kazanmak, kaybetmek’ kav-

ramları yoktu artık. Kazanılacak olan da, kaybedilecek olan da tüm çıplaklığıyla onurumuzdu! Sadece onurumuzdu!

“Açlığa kaç gün dayanırız, henüz bilmiyorduk. Ne olur, neyle karşılaşırız, yol nereye kadar uzanacak, henüz hiçbir şey bilmiyorduk. Ve günler değil, aylar geçtikçe insanın, insan olanın bakmaya bile dayanamayacağı bir deri-bir kemik bedenlerin tek tek uğurlanışına tanık olduk. Kendimizi dahi artık göremiyorduk. Bedenimizle değil, tam da abartısız böyle, çırpıplak bilincimizle başbaşa kalmıştık. Bu direnişin sonu gelmeyeceği anlaşılınca; bir daha ayağa kalkması umut dahi edilmeyen bedenlerimizle, biz de dışarıya ‘uğurlandık’.”

Siyasal sürgünlerin sorunlarını dile getirmede ve haklarını savunmada her zaman ön planda bulunan *Ganime Gülmez*’den sürgündeki kendi kişisel durumuna ait ilk mesajı iki yıl önce, benim *Sürgün Yazıları*’nın 3. cildinin yayını üzerine almıştım. 5 Eylül 2020’de gönderdiği bir email’de “17 yıldır Almanya’da olmama, Yabancılar Meclisi vb. kurumlarda yer alabilmeme rağmen, buradaki statüm, sizlerin ilk ‘vatansızlık’ döneminiz gibi... Politik atmosfer, bu durumun değişmeyeceğini gösteriyor...” diyordu.

Evet, İnci’yle ben de bundan nerdeyse yarım yüzyıl önce, Almanya’da Türkiyeli siyasal sürgünlere uygulanan baskının doğrudan hedefi olarak sınır dışı edilmiştik. 1977’yi 1978’e bağlayan yılbaşı gecesini Almanya’daki dostlarımızla birlikte geçirmek üzere trenle Duisburg’a giderken Alman sınırında Alman polisi tarafından derdest edilip Aachen ‘de tüm gün göz altında tutulduktan sonra Belçika’ya doğru sınır dışı edilmiştik... Çünkü bizim adımız da, Federal Almanya İçişleri Bakanı Werner Malhofer’in bu ülkeye girmelerini yasakladığı 206 yabancı örgüt ve 287 yabancı yayın mensupları listesinde yer almaktaydı.

Belli ki, 12 Mart 1971 rejimine karşı *Demokratik Direniş* örgütü adına Avrupa Konseyi’nde ve Avrupa başkentlerinde yürüttüğümüz mücadele nedeniyle Türk Devleti’nin talebi üzerine listeye dahil edilmiştik.

Almanya'dan sınırdışı edilişimizden tam 43 yıl sonra *Ganime Gülmez*'den gelen mesaj ikimizi de hayli sarsmıştı. 17 yıldır Almanya'da olmasına, Yabancılar Meclisi vb. kurumlarda yer alabilmesine rağmen, Alman Devleti'nin Ankara rejimini tatmin etmek için özellikle sol eğilimli ve Kürt sürgünlere karşı uygulamakta olduğu Alman Ceza Yasası'ndaki 129b maddesinden kaynaklanan terörünün mağduruydu.

Artı Gerçek okurlarının da 129b terörünün vahametini daha iyi kavrayabilmeleri için *Murat Çakır*'ın bu konudaki yazısını aynen paylaşıyorum:

“Avrupa'daki çok sayıdaki siyasi sürgüne örnek olarak aldığım ve tek başına, kimseden yardım istemeden, kendi deyişimiyle 'onurumla ayakta duruyorum' diyen Ganime Gülmez'den bahsetmek isteğimin nedeni, Alman devletinin gerçek yüzünü ifşa etmek ve bu ülkedeki yerli-göçmen devrimcilerin başına gelebileceklerle dikkat çekmektir.

“Çünkü Almanya'daki tüm devrimciler her an yurt dışı edilme tehlikesiyle karşı karşıya olan Ganime Gülmez'in başına gelenler ile karşılaşabilir. Çünkü Bismarck'ın 1878'de çıkarttığı 'Sosyalistler Yasasına' dayanan, 1919'da Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht'lerin katledilmesinde kullanılan, Alman faşizminde devlet terörüne dönüşen ve savaş sonrasında, 1956'da Almanya Komünist Partisi KPD'nin kapatılıp, binlerce komünistin tutuklanıp, on yıllarca haklarından mahrum edilmesini sağlayan ve en son Ceza Yasası'na 129. Madde olarak giren hukuksal araç, kafalarımızın üstünde sallanan ve devrimcileri ehlileştirmeye yarayan keskin bir kılıçtır.

“1970'li yıllarda Alman solunun radikalleşmesiyle genişletilen bu madde, 129a maddesiyle devrimciliği 'terör' suçu hâline getirdi. 1986'da yenilenen 129a, 'iç düşmanlara' yönelik bir 'antiterör' maddesi olarak algılandı. Alman devletinin 'iç düşman' olarak gördükleri, burjuvazinin kadim sınıf düşmanları devrimciler ve komünistlerden başkaları değildi tabii ki. Nitekim ABD emperyalizminin 2001'de dünya ça-

pında başlattığı ‘teröre karşı savaşa’ Alman devletinin de katılmasıyla 2002’de tam anlamıyla Düşman Ceza Hukuku’nun yansıması olan 129b maddesi eklenerek, Almanya dışındaki ‘terör örgütlerini destekleme’ suçu icat edildi.

“Hâlihazırda 129b maddesi Alman devletine Federal Başsavcılık üzerinden herhangi bir burjuva hukukuyla alakası olmayan geniş yetkiler vermekte. Bireysel suç isnatlarına delil gerekmediği gibi, siyaseten ‘terör örgütü’ olduğu iddia eden yapılara yakın durmak, gerekçe gösterilmeksizin ‘terör örgütü üyesi olma’ suçlamasına maruz bırakılmak, hatta ‘gelecekte işlenebilecek suçlardan yargılanmak’ için yeterli sayılıyor. 129b maddesinin yürürlüğe girmesinden bu yan 150’den fazla dava açıldı ve çok sayıda devrimci uzun yıllar süren hapis cezalarına çarptırıldılar. Federal Hükümetin bir soru önergesine verdiği yanıtı göre Devrimci Karargâh, DHKP-C, PKK ve TKP/ML ile MLKP ve MKP ‘yabancı terör örgütü’ statüsünde görülüyorlar ve bu yapılanmaların programatik görüşlerine yakın görüşler savunmak 129b maddesi gereğince yargılanmanın önünü açıyor.

“Her ne kadar 129a ve 129b maddeleri Alman vatandaşlığına geçmiş olanları dahi tehdit etse de, asıl tehdidin Avrupa’daki siyasi sürgünlere yönelik olduğunu vurgulamak gerekiyor. Sürgündeki devrimciler, zaten son derece kısıtlı olan haklarını, 129b gereğince hüküm giymemiş olsalar dahi, her an kaybetme tehdidi ile karşı karşıyalar. Bilhassa sığınma talebi siyasi nedenlerden dolayı kabul edilmeyenlere verilen ‘ikamete müsamaha kimliği’ aynı zamanda yurt dışı edilme kararını kaldırmadığı gibi, sosyal yardım ve sağlık hizmeti alma haklarını da neredeyse sıfırlıyor.

“Alman devletinin bu tavrı, kimilerinin düşündüğü gibi sadece Türkiye ile olan ilişkilerine dayanmıyor. Aynı zamanda Alman burjuvazisinin hiç vazgeçmediği devrimcilere boyun eğdirme isteğinin bir aracı olarak kullanılıyor. Ancak tarih tanığımızdır: devrimciler, bedenleri esir alınsa, hastalıkları tedavi edilmese, baskı ve işkenceden geçirilip kat-

ledilme tehlikesiyle karşı karşıya kalsalar da yaşama tutunma ve idealleri uğruna tek başlarına dahi mücadele etme ve direnme ısrarından koparılamaz, yıpratılamazlar. Aynı Ganime Gülmez gibi...”

Sadece siyasal sürgünlere değil, yabancı örgütlere karşı da Ankara güdümlü bir baskı ve sindirme aracı olarak kullanılan 129b üzerine *Avrupa Sürgünler Meclisi* yöneticilerinden dostumuz *Mahmut Özkan* da *Sürgün* dergisi'nin Mayıs 2019 tarihli 1. sayısında son derece önemli açıklamalar yapmıştı.

Ondan da konuya açıklık getiren bölümleri paylaşıyorum:

“Almanya’da anayasanın ‘yabancı örgütleri’ kapsayan ve kamuoyunda ‘129 b maddesi’ olarak bilinen yasa gerekçe gösterilerek yargılanan onlarca devrimci, politik sürgün var.

“Almanya’nın Türkiye ve T. Kürdistanı kökenli sol, devrimci, ve komünist örgütleri özellikle hedef alması, Alman emperyalizmi ile TC devleti arasında devam eden tarihi, stratejik çıkar ve işbirliğinde aranmalıdır.

“Alman yargısı tarafından sürdürülen davaların hukuki zemini olmayıp, tamamen politik davalar olduğu gerçeğini kamuoyu da yakinen bilmekte ve takip etmektedir.

“129b, yurtdışındaki bir ‘terör örgütü’ adına dünyanın herhangi bir yerinde ve herhangi bir zamanda suç işleyenlerin Almanya’da soruşturulması ve ceza almasını düzenliyor. Madde kapsamında yargılanmak için bahse konu örgütün herhangi bir ‘terör örgütleri listesine’ dahil olması, bahse konu fiilin ise herhangi bir mahkeme tarafından mahkum edilmiş olması gerekmiyor. Almanya, suç işlendiği iddia edilen ülkedeki (sözelimi Türkiye’deki) olaylarla ilgili detaylı bir soruşturma yürütemeyeceğine göre, geriye ‘suçluyu’, ‘teröristi’ tespit etmek için iki yöntem kalıyor: Politik karşıtlık üzerinden değerlendirmeler ya da ilgili ülkenin istihbarat raporu!

“Bu iki yöntemin de uluslararası hukuk normlarıyla ilgisi

yok. AB devletleri içinde yalnızca Almanya'da uygulanan 129b ceza yasası, hukukçular tarafından sert biçimde eleştiriliyor. fakat bu, durumu değiştirmiyor. Avukatların yasanın kaldırılması için Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı tüm başvurular da geri çevriliyor.

“129b soruşturmalarının hukuka aykırılığına ilişkin bir başka kanıt da, dava açılmasının savcıya değil, Adalet Bakanı'na, yani 'yürütme' erkine bağlanmış olması.

“Almanya ve genel olarak Avrupa devletleri, bir yandan Türk devleti'nin ve Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan ile AKP hükümetinin saldırgan ve her türlü demokrasiden uzak yönlemlerinden rahatsızmış gibi açıklamalar yaparken, diğer yandan her türlü desteği fiilen vermekte, silah satışlarına devam etmekte, TC için ısmarlama operasyonlarla ve uygulamalarla yurtsever, devrimci, komünist kişilere yönelik tutuklamalar yaparak ve yargılamaları sürdürerek iki yüzlü bir tutum sergilemektedirler.

“Türk devletinin baskı, işkence, itirafçı ifadeleri ve anti-demokratik uygulamaları sonucu açtığı davalardan dolayı, Avrupa'da politik sürgün/mülteci olarak yaşayan Kürt siyasetçilerin, devrimcilerin ve sosyalistlerin Avrupa devletleri tarafından aynı gerekçelerle tutuklanması ve Türkiye'nin talebi doğrultusunda yargılanma girişimleri son bulmalı, politik tutsaklar serbest bırakılmalıdır.”

Mahmut Özkan'ın bu çağrısının üzerinden üç yıl geçti... Bu uygulamalar aynı ritimde devam etmekte, İsveç ve Finlandiya'nın üyeliğe kabulü için Tayyip Erdoğan'ın son Madrid zirvesinde dayattığı “siyasal sürgünlerin iadesi” koşulu bir NATO taahhüdü olarak kayda geçmekte...

Evet, 129b uygulamalarına ve Tayyip'in NATO içi dayatmalarına karşı *Avrupa Sürgünler Meclisi*'nin ve Türkiyeli demokratik örgütlerin mücadelesi devam ediyor.

Ama biz Türkiye'de yaklaşan cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimleri için şimdiden kampanya başlatmış olan siyasal partilerden de bir ses, bir tavır bekliyoruz.

Geçenlerde de yazmıştım: Nasıl oluyor da, Türkiye’ye demokrasi getirme iddiasındaki altı parti, CHP de dahil, Tayyip’in NATO zirvesinde dayattığı sürgündeki muhaliflerle ilgili faşizan talebine “Türkiye’nin haklı talebi” diye niteleyerek sahip çıkabiliyor?

Tekrar soruyorum:

Tayyip’in dayatmasıyla Almanya’daki siyasal sürgünlere ve demokratik örgütlere uygulanan terör ve baskılara karşı Altılı Muhalefet ittifakı ne zaman tavır koyacak?

Tayyip hariciyesinin yeni yalanları...

1 Ağustos 2022

Geçtiğimiz salı günü, tüm Avrupa metropolleri gibi, Brüksel’de Avrupa Birliği üst kurumlarının bulunduğu bölge Irak ve Suriye’de sürdürülen askeri operasyonlara karşı Kürt diasporasının kitlesel protesto eylemlerine sahne oldu.

Belçika Demokratik Kürdistanlı Toplumlar Konseyi (NAV-BEL)’in örgütlediği, Kürdistan Ulusal Kongresi’nin ve Brüksel Kürt Enstitüsü’nün desteklediği, katılımcıların da Kürt halkına karşı kimyasal silah kullanımına dikkati çekmek için beyaz önlükler giyerek çeşitli protesto flama ve pankartları taşıdıkları etkinlikte Avrupa Birliği kurumlarına ve dünya kamuoyuna şu çağrıda bulunuldu:

“Güney Kürdistan’ın işgaline ve Türk devletinin yeniden başlattığı savaşa karşı ABD’nin yanı sıra BM’nin tüm üye devletlerini ve AB’yi net tavır almaya çağırıyoruz. Bu savaş durdurulmazsa, tüm bölgeyi daha da istikrarsızlaştıracaktır. BM, NATO, AB, Avrupa Konseyi ve Arap Birliği dahil tüm hükümetleri ve uluslararası kuruluşları, insan hakları örgütlerini, sivil toplumu ve uluslararası medyayı uluslararası hukukun bu ihlaline karşı acil önlem almaya, Türk ordusunun Güney Kürdistan’dan askerlerini çekmesini talep etmeye ve

Türkiye'ye yapılan tüm silah ihracatını durdurmaya çağırıyoruz.”

Bu etkinliğin üzerinden üç gün geçmemiştir ki, Belçika'daki Türkçe medyada Brüksel Büyükelçisi *Hasan Ulusoy*'un misillemesi yayınlandı. Belçika başkentinde iki yılı aşkın süredir görev yaptıktan sonra geçen ay merkeze alındığı açıklanan büyükelçi, Brüksel'de bulunduğu sürece Tayyip'in dış politikasına ne denli sadakatle hizmet verdiğini belgelemek için Anadolu Ajansı'na uzun bir demeç vermişti.

Hasan Aksoy mesajında “Tabii ki birçok Batı Avrupa ülkesinde olduğu gibi Türkiye karşıtı yapılanmalar Belçika'da da var. Neden? Çünkü yıllardan beri gelen iltica politikaları. PKK'sından tutun da FETÖ'süne bütün şer odakları burada da yapılmış durumda. Bunları aşma yönünde kararlılıkla, iş birliği halinde çalışıyoruz” diyordu.

Üç gün önce Kürdistan'a saldırıları protesto için *Avrupa Birliği* kurumları önünde ve de Tayyip'in son şantajına hedef *İsveç* ve *Finlandiya* dahil tüm AB üyesi ülkelerin metropollerinde yapılmış olan etkinliklerin görselleri hâlâ sosyal medyada yer almaya devam ederken büyükelçi bir de sayısal cambazlığa başvuruyordu:

“Bunlar artık Belçika toplumu bazında da daha marjinal hale gelmiş durumdadır... PKK yapılanması son nafile çabalar çerçevesinde 5 kişi 10 kişi toplayarak kendilerince propaganda yapmaya devam ediyorlar.”

Hangi marjinallik sefir hazretleri? Kürt ulusunun olduğu gibi tüm demokrasi güçlerinin istemlerine ödünsüz sahip çıkarak onları TBMM'de ve uluslararası platformlarda savunan HDP, sayısal olarak Türkiye'nin üçüncü büyük partisi olduğu gibi, göç alan ülkelerde de sadece dinamizmiyle değil, aynı zamanda Türkiyeli göçmen kitlesi içindeki oy oranıyla üçüncü büyük partidir.

2018 milletvekili seçimlerinde Belçika'daki TC vatandaş seçmenlerden yüzde 10,6'sı ana muhalefet partisi CHP'ye, sadece yüzde 3,3'ü İYİP'ye oy verirken, yüzde 9,6'sı HDP'-

ye oy vermiştir. HDP'nin oranı Türk Büyükelçiliği'nin bulunduğu başkent Brüksel'de yüzde 11,8 olmuştur.

Tayyip'in "terörist" diye yıllardır zindanda tuttuğu *Selahattin Demirtaş* da, Belçika'ya gelip şahsen kampanya yapmak olanağından yoksun edildiği halde, cumhurbaşkanlığı seçiminde HDP'nin adayı olarak Belçika genelinde oyların yüzde 6,6'sını, başkent Brüksel'de yüzde 8,4'ünü almıştır.

Son kamuoyu yoklamaları da gösteriyor ki, gelecek seçimlerde, Türkiye'ye paralel olarak Belçika'da da HDP'nin oyları büyük artış gösterecektir.

Büyükelçi bu gerçeği çok iyi bildiği halde Belçika'daki Kürt siyasal varlığının da NATO ve ABD'nin dayattığı "Terör Örgütleri Listesi" silahıyla vurulmasına umut bağlamaya devam ediyor: "Maalesef birçok batı bölgesinde gördüğümüz bir durum var. Bunların iltica politikalarının bir sonucu Türkiye'de suça karışmış, terör örgütleri veya organize suç şebekeleri bu gibi ülkelerde çeşitli kisveler altında ilticadan yararlanabiliyorlar. Bunların birincisi esasen PKK. PKK yapılanması, PKK üst yönetimi diyeceğimiz kişiler burada ilticacı olarak bulunuyorlar. Belçika, diğer AB ülkeleri gibi hem AB nezdinde hem de ülke olarak PKK'yı terör örgütü olarak tanımış durumda."

Ekselansları, PKK'nin ABD ve Avrupa Birliği'nin "terör örgütleri" listesinde bulunmasından son derece memnun, ama *Fethullah Gülen* yanlısı örgütlerin bu listeye dahil edilmemesinden dertli... Belçika makamlarına her düzeyde FETÖ'nün gerçek yüzünü anlattıklarını vurgulayan Ulusoy, "PKK'dan farklı olarak FETÖ ile ilgili şu durum var: FETÖ, Avrupa Birliği ülkelerinde terör örgütü olarak tanınmıyor. Bunun yarattığı farklı bir hukuki boyut ve engel var" diyor.

Yine de Belçika makamlarına her düzeyde FETÖ'nün gerçek yüzünü anlattıklarını vurgulayarak kendisine bir başka övünme payı çıkartıyor: "Bunun olumlu dönüşleri oluyor. FETÖ ve FETÖ iltisaklı yapılarla Belçika makamlarının bire bir resmi temasları hiç yok. Bu da olumlu bir sonuç. Ben in-

sanlarımıza da burada çok teşekkür ediyorum. İnsanlarımız burada ilk günden itibaren feraset içinde bu yapılanma ile aralarını açtı.”

İnsaf ki, insaf... Evet, Avrupa’daki Ermeni, Asuri, Kürt, Grek diyasporalarına ve sürgündeki sol muhaliflere karşı her türlü tertibe, tehdide ve kirli oyuna başvurarak, gerekirse tetikçiler kullanarak savaş sürdürmek TC Devleti’nin fitratında vardır, bunlar AKP-MHP islamo-faşist diktasına varıncaya kadar CHP’nin tek parti iktidarıyla başlayarak sözüm ona çok partili rejimde de, askeri darbeler sonrasında da, koalisyonlar döneminde de alabildiğine uygulanmıştır.

Ama “Fetöcü” diye nitelenen *Fethullah Gülen* taraftarlarının yurt dışı örgütlenmesini başlatan, el bebek gül bebek destekleyen, tüm kıtalarda TC Devleti’nin eğitim, kültür ve sosyal hizmetlerinin organizasyonunu “Fetöcü”lere emanet eden bizzat *Recep Tayyip Erdoğan*’ın kendisidir ve onun emir kulu TC büyükelçileridir.

Artı Gerçek’te üç yıl önce yayınlanan “*Tayyip’in Kürt alerjili ekselansları...*” başlıklı yazımda da açıklamıştım... Kuzey Suriye’nin işgalini Belçika kamuoyuna “barış operasyonu” diye pazarlamaya çalışan dönemin Türkiye Büyükelçisi *Levent Gümrükçü* uluslararası medyada çalışan gazetecileri ve Kürt muhalifleri karanlık güçlere hedef gösterme misyonu üstlenen *SETA*’nın Brüksel’de düzenlediği bir panelde “FETÖ’cülerin 30 yıldır başta ordu, emniyet, Adalet Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere tüm devlet kurumlarına sızdığını” ileri sürerek “Batı devletleri bu örgütün sadece Türkiye’ye değil, faaliyet gösterdiği tüm ülkelere tehdit oluşturduğunu anlamalı” demişti.

Ne var ki, büyükelçi, Fethullah Gülen’cilerin sızdığı bakanlıkları sayarken, kendi bağlı olduğu Dışişleri Bakanlığı’nın adını zikretmekten özenle kaçınmıştı. Oysa, çakma darbeden önce TC’nin Brüksel büyükelçileri Güleni hareketin Avrupa başkentindeki en büyük destekçileri ve işbirlikçileriydi, üstelik o dönemde yurt dışında Kürtlere karşı

devlet cihadını Gülençi örgütlerle birlikte yürütüyorlardı. Bu işbirliğinin aktif uygulayıcılarından biri de TC Büyükelçiliği'nin din müşaviri ve *Belçika Diyanet Vakfı*'nın başkanı Prof. Dr. Halife Keskin'di...

29 Ağustos 2011 tarihli Türkçe haber sitelerinde yayınlanan bir röportajdaki fotoğrafta Gülençi çatı örgütü *Fedactio*'nun verdiği bir iftar yemeğinde Prof. Dr. Halife Keskin, T.C. Brüksel Büyükelçilik Maslahatgüzarı Tufan Korkut ve T.C. Brüksel Başkonsolosu Mehmet Poroy baş köşede yer almaktaydı... İftar sofrasında onlarla birlikte Belçika İslam Temsil Kurumu'ndan Coşkun Beyazgül ve Şemsettin Uğurlu, *Milli Görüş*'çü *Belçika İslam Federasyonu* Başkanı Zeki Bayraktar, *Emirdağlılar Derneği* Başkanı Metin Edeer, *Belçika İslam Kültür Merkezi Birliği* Başkanı Erdoğan Çelik, *Tayyipçi Avrupa Türk Demokratlar Birliği (UETD)*'in başkanı Eşref Yağcıoğlu, Türk kökenli Belçika Devlet Bakanı Emir Kır ve Türk kökenli seçilmiş siyasetçilerden Veli Yüksel, Meryem Kaçar, Sait Köse, Havva Ardıçlık, Derya Alıç, Filiz Güleş, Halis Kökten, İbrahim Erkan, Abdurrahman Kaya, İlknur Cengiz de bulunmaktaydı.

O kadar ki, Türk göçmenlerin Belçika'ya gelişinin 50. yıldönümünü kutlama programlarının organizasyonu da 2012 yılında Gülençi çatı örgütü *Fedactio*'ya havale edilmiş, programın açıklandığı 10 Şubat 2012 tarihli toplantıda TC Büyükelçisi *Mehmet Hakan Olcay* Fethullah Gülen'cilere övgüler düzmüştü.

Ertesi yıl, *Fedactio*'ya bağlı *Avrupa Profesyoneller Ağı (EPN)*'nin bir toplantısında aynı büyükelçi *Mehmet Hakan Olcay*'ın yaptığı konuşmayla ilgili haberi Fethullahçı hareketin günlük gazetesi şöyle vermektedir:

“Türkiye'nin Brüksel Büyükelçisi *Mehmet Hakan Olcay*, Belçika'nın Türkiye ile terörle mücadele alanında işbirliğinde artık daha kararlı olduğunu söyledi, Belçika'da gelecek yıl başlaması beklenen PKK davasını hatırlatarak, 'Belçika mevzuatının teröre bakışının büyük ölçüde yeniden şekille-

nebileceğini ve daha kategorik bir hal alabileceğini' kaydetti.
“ (Zaman Gazetesi, 4 Nisan 2013)

Büyükelçi *Hasan Ulusoy*, Anadolu Ajansı'na verdiği de-
meçte Avrupa ülkelerinde Kürt örgütlerinin varlığından ol-
duğu kadar Ermeni diasporasının etkinliğinden de bittabi
son derece rahatsız... “Maalesef iltica politikalarının yarattığı
bir sonuç olarak bir sürü Türkiye karşıtı terör yapılanmaları
var burada. Bir çok Avrupa ülkesinde olduğu gibi Türkiye
karşıtı bir Ermeni diasporasını da eklemek lazım” diyor,
“Bunlara karşı makamları bilgilendirmemiz çok önem taşı-
yor. Bunları yılmadan anlattık” diye övünüyor.

Aynı büyükelçinin geçen yıl, 1915 Ermeni-Asuri soykı-
rımının 106. yıldönümünde bu konuda gösterdiği performans
diplomasi tarihine geçecek nitelikteydi...

Belçika'nın en büyük günlük gazetelerinden *La Libre
Belgique*, 24 Nisan 2021 tarihli sayısında *Belçika Ermeniler
Komitesi* başkanı *Nicolas Tavitian*'in Avrupa'nın bu konu-
daki kayıtsızlığını eleştiren bir yazısını yayınlamış, iki gün
sonra da, 26 Nisan 2021'de, gazetenin genel yayın müdürü
Dorian de Meeûs şu çağrışı yapmıştı: “Bu soykırım oldu.
Cezasız kaldı, bir başkasına ilham verdi. Çocuklarınıza an-
latın... Çünkü okullarımız bundan bahsetmiyor. Ülkemizde
bu soykırımın inkarı hâlâ cezalandırılmıyor. Belçika Parla-
mentosuna buna gerek görmedi... Yine de...”

Bunun üzerine küplere binen büyükelçi *La Libre Belgi-
que*'e gönderdiği bir yazıda Ankara'nın bu konudaki inkarcı
tezlerini sıraladıktan sonra diplomatik kuralları da hiçe sa-
yarak gazete yönetimine “Gazetenizden propagandaya hiz-
met eden ön yargılı bu tür yayımlara izin vermemesini
istiyoruz” diye kükremişti.

Bittabi Belçikalı meslektaşlarım haklı olarak bu haddini
bilmez dayatmayı yayınlamayıp bir ibret belgesi olarak ar-
şivde layık olduğu yerde yerleştirmişlerdi.

Bu olay üzerine şunları yazmıştım: “Türkiye’de basın ve
ifade özgürlüğü her gün ayaklar altına alınır, gazeteler ka-

patılır, ana akım medya *Tayyip*'in havuzunda tek sesli hale getirilir, gazeteciler hapslere atılırken görevli bulunduğu ülkenin en önde gelen gazetelerinden birinin genel yayın yönetmenine sömürge valisi ağzıyla direktif verip sansür uygulamaya kalkan bir büyükelçiye ve tüm benzerlerine verilecek tek sıfat vardır: *Tayyip'in yeniçeri sefirleri...*"

Hasan Ulusoy'un selefi *Levent Gümrükçü*'nün medyadaki tavrı da unutulur gibi değildi... 13 Ekim 2019'da Belçika'nın popüler televizyonu RTL-TV'nin haftalık tartışma programında ana konulardan biri Türk Ordusu'nun Suriye'ye girişi, *Rojava* halkının maruz kaldığı baskılar ve bu işgal nedeniyle ipini koparan İŞİD katillerinin hem Suriye'de hem de Avrupa ülkelerinde ümmetçi terörü yeniden başlatması ihtimaliydi.

Tüm taraflar eşit söz hakkına sahip olabilsin diye *Rojava Kürtleri* adına PYD'nin Brüksel temsilcisi ve Leuven Kato-lik Üniversitesi (UCL)'de görevli *Rhodi Mellek*, Türkiye'nin görüşünü savunmak üzere de Brüksel Büyükelçisi *Gümrükçü* davet edilmişti. Ancak büyükelçi televizyon yönetimine verdiği yanıtta bir Kürt konuşmacı ile asla bir araya gelmeyeceğini bildirmişti.

Bu yanıt karşısında şaşırın televizyon yönetimi sonunda orta yol bir çözüm bulmuştu. Programa her ikisi de davet edilmişti, ancak büyükelçi stüdyoda konuşurken dışarıda bekletilen *Rhodi Mellek* onun konuşması bittikten sonra stüdyoya girebilmişti.

Öncesi de var... Brüksel'deki muhalif bir Türkçe haber sitesi 24 Ocak 2006'da şu haberi veriyordu: "Ayağının tozuyla yazdığı ilk resmi mektuplarından birinde Belçika (Val-lon-Brüksel) Frankofon Parlamentosu'nun sesini boğmaya kalkışan Türkiye'nin yeni Brüksel Büyükelçisi *Fuat Tan-lay*'ın muazzam gafı... Geçen 24 Aralık'ta Belçika'ya gelmiş olan ekselansları hiç vakit kaybetmeden kaleme sarılıp Ermeni Soykırımı anısına okul kitaplarında yer verilmesi için *Christine Defraigne*'in (MR) sunduğu karar taslağıyla ilgili

olarak Frankofon Parlamentosu başkanı sosyalist *François Istasse*'a bir mektup döşeniyor. (...) Frankofon Topluluğu temsilcileri arasında ileride benzer bir girişimde bulunulmasını önlemek için Parlamento Başkanı'nın sert tavır koymasını istiyor.”

Saint-Josse'ta Türk faşistlerinin Kürt ve Ermeni lokallerine ve işyerlerine saldırmasından sonra Belediye Başkanı *Jean Demannez*'nin bu belediyede yaşayan Türkler, Kürtler, Asuriler ve Ermeni'ler arasında bir diyalog ve barışçıl ortak yaşam projesi hazırlaması üzerine de Büyükelçi *Fuat Tanlay* küplere binerek 21 Nisan 2007 tarihli *Hürriyet*'in sayfalarında Belçika'nın bu seçilmiş belediye başkanına aynen şu ifadelerle saldırıyordu:

“Arkadaş sen kimsin? Sana bu misyonu kim verdi? Nasıl oluyor da sen benim vatandaşımı Türk, Kürt, Ermeni, Süryani diye tanımlarsın? Bunların temsilcilerini çağırıp masaya oturursun? Vatandaşlarımı kimse bu şekilde ayırma, hele hele etnik temelde ayırma tabi tutamaz. ‘Bugün Kürtlerle görüş-tüm. Yarın Türkleri, öbür gün Ermeni ve Süryanileri kabul ediyorum’ demek, bize göre bölücülüktür. Vatandaşımızın bu şekilde bölünmesine müsaade etmeyiz.”

O günlerde Saint-Josse'da bir Kürt ailesine yapılan saldırıyı Belçika medyasına duyurduğumuz ve bu duyuruya Belçika haber ajansı *Belga* da yer verdiği için *Fuat Tanlay Hürriyet*'in o sayısında *İnfo-Türk*'e de saldırarak Türk derneklerini bize karşı kışkırtmaktan kendisini alamıyordu: “Belçika'nın milli haber ajansı, Türkiye Cumhuriyeti karşıtlığıyla tanınan ve yıllardır Belçika'da Türkiye karşıtı faaliyetlere öncülük eden *İnfo-Türk* adlı bir İnternet sitesinin haberini kaynak gösterip gazetelere geçti. Belçika'da garip şeyler oluyor. Sivil örgütlerden ses yok. İşte her şey tüm açıklığıyla ortada. Bu sadece Büyükelçi olarak *Fuat Tanlay*'ın görevi değil. Terörle, teröristle, yalan haberler ve karalamalar ile birlikte mücadele etmemiz gerekir. Maalesef yalnız bırakıldım. İnsan sivil örgütleri de bu tip mücadelede yanında görmek istiyor.”

İste bu büyükelçi *Fuat Tanlay* ise Belçika'daki hizmetlerinin mükafatı olarak 2011 yılında Başbakan Tayyip Erdoğan'ın dış ilişkiler baş danışmanlığına terfi ettirilmişti.

Ondan sonra Avrupa'nın başkentine gelen büyükelçiler de aynı çizgide devam ettiler.

Bakalım bugün merkeze alınmış olan *Hasan Ulusoy* Tayyip hariciyesinde hangi göreve layık görülecek?

Onun yerine Brüksel'e gelecek olan büyükelçi nasıl bir performans gösterecek?

Hiroşima'dan 77 yıl sonra yine Pasifik!

9 Ağustos 2022

Bundan 77 yıl önce bu hafta, Amerika Birleşik Devletleri tarafından üç gün arayla insanlık tarihinin en büyük iki kitlesel cankırımı gerçekleştirilmişti.

6 Ağustos 1945'te "Enola Gay" adlı bir B-29 bombardıman uçağından Japonya'nın Hiroşima kentine bırakılan Little Boy isimli atom bombasının patlamasıyla ilk anda 70 bin kişi can vermiş, sonrasında radyasyon hastalıklarından ölenlerle birlikte bu sayı 90 bini geçmişti. Üç gün sonra 9 Ağustos 1945'te de ikinci atom bombası Japonya'nın Nagasaki kentini vurarak ilk ağızda 74 bin kişiyi katletmiş, radyasyon hastalıklarından daha sonra ölenlerle birlikte bu sayı 143 bin'e ulaşmıştı.

O dehşet haberini Kayseri'nin Muncusun Köyü'nde öğrendiğimde henüz 9 yaşındaydım... Ağustos sıcağıydı, tüm günümüz harmanda geçiyor, yoruldukça bir ceviz ağacının altına üşüşüp söyleşiyor, beştaş ya da aşık oynuyor, bir de dilli düdük yontuyorduk.

İşte bu kızgın uzun Ağustos günlerinin birinde Atom katliamı haberi köy kahvesinin radyosuna gerçekten bomba gibi düşmüştü. Daha 8 yaşında Kuran'ı hatmetmiş arkadaşım İz-

zet nefes nefese koşarak gelerek ünlemişti: “Koşun lan, koşun... Amerika bir bomba patlatmış, tüm Japonya’yı yerle bir etmiş...”

Hep birlikte köy kahvesinin oraya seyirtmiştik. Herkes heyecan içerisindeydi... Bir yıl önce Muncusun’a tayin edilmiş Köy Enstitüsü mezunu öğretmenler olayı yorumlamaya çalışıyorlardı. Batıda Almanya yenilmiş ama Uzakdoğu’da, Pasifik’te savaş henüz sonuçlanmamıştı. Ama herkese heyecan veren, onbinlerce Japon’un bir anda yok olmasının yanı sıra, ABD’nin böylesine bir vurucu güce ulaşmış olmasıydı.

Sonraki günlerde köye ulaşan Karagöz, Köroğlu gibi gazetelerin birinci sayfalarındaki büyük karikatürlerde silindir şapkalı, keçi sakallı Sam Amca “esas oğlan” olarak ön plana çıkacak, aynı tablolarda Sovyetler Birliği giderek ya gözü dönmüş bir Bolşevik askeri ya da vahşi bir ayı görüntüsüyle “kötü adam” olarak sunulacaktı.

Hiroşima-Nagasaki katliamlarının ardından ülkenin siyaset alanında ve medyasında başlayan anti-Sovyet ve anti-komünist histerinin eseri olarak solcu Tan Gazetesi’nin matbaası 4 Aralık 1945’te CHP’nin tahrikiyle “Milliyetçi Gençlik” tarafından yakılıp yıkılacaktı.

Dahası, üzerinden dört ay geçmeden, nükleer katliam kurbanı Japonya’nın ABD’ye teslimiyet belgesinin güvertesinde imzalandığı ünlü Missouri Zırhlısı iki yıl önce ABD’de ölmüş bulunan Türk Büyükelçisi Münir Erteğün’ün naşını 1946 Nisan’ında İstanbul’a getirerek Türkiye’nin ABD emperyalizmine teslimiyetinin kapısını fiilen açacaktı.

Bunu Marshall Yardımı’yla, Truman Doktrini’yle, Türk Ordusu’nun Amerikan standartlarına adapte edilmesiyle, 1950’de Kore’ye 4500 kişilik tugay gönderilmesiyle, ardından komünist tutuklamalarının başlatılması, bunların mükafatı olarak Türkiye’nin NATO’ya dahil edilmesiyle ABD emperyalizmine teslimiyet perçinlenecekti.

Bu süreçte Türkiye egemenlerinin ve onların medyasının görünür tek dış düşmanı Sovyetler Birliği’ydi... Ancak, 25

Haziran 1950’de başlayan Kore Savaşı’nda ABD ve müttefikleri Güney Kore’nin yanında yer alırken, yeni kurulmuş Çin Halk Cumhuriyeti’nin Kuzey Kore’nin yanında saf tutması, hattâ Türk Tugayı’nın Kore’de Çin askerleriyle çatışmaya girmesi üzerine “dış düşman” ikileşti.

İdeolojik kampaşmaya rağmen Sovyetler Birliği Birleşmiş Milletler’in kurucu üyesi, hattâ Güvenlik Konseyi’nin beş daimi üyesinden biri olduğu olduğu için bu ülke ile diplomatik ilişkiler sürerken, Çin Komünist Partisi’nin iktidarda olduğu Çin Halk Cumhuriyeti’yle böyle bir ilişki de mevcut değildi.

2. Dünya Savaşı bittiğinde Çan Kay Şek liderliğindeki Milliyetçi Parti (KMT)’nin yönetimde bulunduğu Çin Cumhuriyeti hem Birleşmiş Milletler üyesi, hem de Güvenlik Konseyi daimi üyesi olarak tanınmıştı. 1949’da içsavaşın Çin Komünist Partisi’nin zaferiyle sona ermesinden sonra yeni kurulan Çin Halk Cumhuriyeti’nin doğal olarak BM’de ve Güvenlik Konseyi’nde yer alması gerekirken, yenilgiye uğrayıp Tayvan adasına sığınan KMT yönetimindeki 10 milyon nüfuslu milliyetçi Çin Cumhuriyeti ABD’nin dayatmasıyla bu kurumlardaki koltuğunu korumaya devam etmişti.

O dönemde, ayrı kamplarda olmalarına rağmen, Türkiye ile SSCB arasında, zorunlu diplomatik ilişkilerin yanı sıra, karşılıklı ziyaretler, ticari ve ekonomik bağlantılar nedeniyle iyi kötü bir bilgi alışverişi vardı. Çin’le o ana kadar dolaylı ya da dolaysız herhangi bir ilişki kurulamamıştı.

ABD’nin dümen suyundaki Türkiye’nin bir milyar nüfuslu Çin Halk Cumhuriyeti’ni tanımıyor olması tam bir skandaldı. Bu skandala son vermek için medyada ilk atılımı 1965 yılında genel yayın yönetmeni olduğum Akşam gazetesinde yaptık. İki yakın dostumuz, Oğuz Akkan ile Haluk Tansuğ, bir dizi röportaj yapmak üzere Orta Asya üzerinden Çin’e gittiler. Pekin’de görüştükleri Çin Başbakanı Çu En Lay’ın Türkiye’ye dostluk mesajını 16 Nisan 1965 tarihli Akşam’ın manşetinden yayınladık.

Aynı sayıda Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'in "Kızıl Çin'i tanımakta bir mahzur yok" diyen bir mesajına da yer vermiştik, ancak Türkiye'nin Çin Halk Cumhuriyeti'ni tanıması ve diplomatik ilişkiler kurması altı yıl sonra, ABD'nin Pingpong Diplomasisi uyarınca 1971'de bu ülkeyi muhatap almasından sonra mümkün olabildi.

1976 yılında Mao'nun ölmesi ve 1979 yılında Çin yönetiminin dışı açılma politikasını başlatmasının ardından iki ülke arasında üst düzey ziyaretler de gerçekleşmeye başlamış, Çin 2003 yılında Japonya ve Güney Kore'yi geçerek Asya-Pasifik ülkeleri arasında Türkiye'nin en büyük ticari partneri haline gelmişti. Ardından da Rusya ve Çin'in başını çektiği Şanghay İşbirliği Örgütü'nde Türkiye'ye Diyalog Ortağı Statüsü tanınmıştı.

Önceki yıl Azerbaycan'la birlikte Kafkasya'da gerçekleştirdiği işgal hareketinden sonra Türkiye şimdi de Türki cumhuriyetleri üzerinden Çin'e kadar uzanan İpek Yolu'nu daha kısa ve daha hızlı aşılabılır kılmak için Doğu Zengezur ve Karabağ'ın da kullanılacağı yeni projeleri devreye sokmuş bulunuyor.

Geçen hafta Azerbaycan, Türkiye ve Özbekistan dışişleri, ticaret/ekonomi ve ulaştırma bakanlarının Taşkent'te yaptığı toplantıda bu amaçla bir anlaşma imzalandı.

Dışişleri Bakanı Mevlut Çavuşoğlu anlaşmanın amacını şöyle açıklıyor: "Bölgemizin bir tarafı Rusya ve Batı'ya, diğer tarafı Çin'e komşu. Dünyanın en büyük ticaret hacmi Avrupa ile Asya arasında. Bu ticari akışın merkezinde yer alan ülkelerin sözkonusu zenginliği yönetmesi gerekir. Jeopolitik sıkıntılar Çin ile Avrupa'yı bağlayan Kuzey Koridoruna alternatif olan Orta Koridor için fırsatlar doğurdu. Kadim dünyanın en önemli ticaret güzergahı olan İpek Yolu'nun yeniden canlanması, Türk dünyasını daha da bütünleştirecek."

Erdoğan'ın geçen hafta Soçi'de Rusya Devlet Başkanı Putin'le yaptığı ikili görüşmenin ana konularından biri de,

Şanghai İşbirliği çerçevesinde bu yeni ekonomik projelerin hayata geçirilmesi idi.

Ancak Asya'nın iki devi olan Rusya ve Çin'le ekonomik ve stratejik konularda böylesine kapsamlı ilişkiler geliştirmeye çalışan Erdoğan'ın NATO ve ABD ile mevcut bağlantıları sık sık karşısına bir engel olarak çıkıyor.

En son geçen hafta ABD Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi'nin Tayvan'a yaptığı provokatif ziyaret, ABD ile Çin arasında iki taraflı askeri meydan okuyuşlara kadar varan ciddi bir gerginliğe yol açtı.

Tayvan lideri Tsai Ing-Wen başkanlığındaki heyetle görüşen Pelosi, "ABD'nin Tayvan ile dayanışması hayattır. Tayvan'da ve dünyanın geri kalanında demokrasiyi koruma kararlılığımız değişmemiştir. Çin Komünist Partisi'nin artan saldırganlığı karşısında, kongre delegasyonumuzun ziyareti Amerika'nın Tayvan'ın yanında yer aldığı açık bir ifade olarak görülmelidir" diyordu.

Pelosi'nin ziyareti öncesi açıklama yapan Çin Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Hua Chingying, ABD'nin provokatif adımlar attığını belirterek, "ABD, yükselen bu gerilimin sorumluluğunu üstlenmeli. ABD, Çin'in egemenliğiyle ilgili güvenliğini baltaladığı için büyük bir bedel öder" diyordu.

Gerçekten de, 1979'da imzalanan Diplomatik İlişkilerin Kurulmasına İlişkin Çin-ABD Ortak Bildirisi'nde ABD Çin Halk Cumhuriyeti'ni Çin'in tek meşru temsilcisi olarak tanıdığını belirtmişti.

Avrupa Ezilen Göçmenler Konfederasyonu (AVEG-KON)'un bu konudaki bildirisinde vurgulandığı gibi, "dünya hegemonu konumunu yeniden ihya etmeye girişen ABD emperyalizmi bakımından Çin-Tayvan gerilimi ve savaşı tıpkı Rusya-Ukrayna savaşı gibi vahim sonuçlar üretmeye elverişli görülüyor. Çin'i de Rusya gibi bir yıpratma savaşına çekerek zayıflatmak güncel strateji olarak öne çıkıyor. Bu emperyalist tavır yeni bir dünya savaşını adım adım hazırlıyor."

Evet, Biden yönetimindeki ABD'nin Pasifik'e yönelik

amacının ne olduğu en son Madrit'teki NATO zirve toplantısına Atlantik bölgesiyle ilgisi olmayan Japonya, Güney Kore, Yeni Zelanda ve Avusturalya gibi Pasifik bölgesi ülkelerinin de dahil edilmesiyle ortaya çıkmıştı.

ABD'nin marksist düşünürlerinden David North da, World Socialist Web Site'te 4 Haziran 2022 günü yayınlanan yazısında "Biden'in 'NATO ile Rusya arasında bir savaş istemiyoruz' iddiası bir yalandan ibarettir. Ukrayna'ya sınırsız mali ve askeri destek sağlayan NATO, Rusya ile savaş halindedir. ABD, Rusya'yı yenilgiye uğratmak için cüretkar adımlar atıyor. Biden Rusya ile çatışmayı pervasızca nükleer savaşa doğru tırmandırıyor..." diyor.

2. Dünya Savaşı yıllarını yaşamış olan bizim kuşak, bundan tam 77 yıl önce, Batı'da Hitler ve Mussolini diktatörlükleri çöktürildikten aylarca sonra ve de Pasifik'te tek başına kalan saldırgan Japonya yenilgi üstüne yenilgiye uğrarken, ABD'nin Hiroşima ve Nagasaki kentlerini atom bombasıyla nasıl yok ettiğini asla unutamaz...

Bu yeni nükleer tırmanış ortamında özellikle Nazım Hikmet'in o ünlü dizelerini de:

Hiroşima'da öleli oluyor bir on yıl kadar.

Yedi yaşında bir kızım, büyümez ölü çocuklar.

Saçlarım tutuştu önce, gözlerim yandı kavruldu.

Bir avuç kül oluverdim, külüm havaya savruldu.

Hariciyenin hal-i pür melaline CHP ne der?

16 Ağustos 2022

Genel seçime bir yıldan az bir süre kala siyasal partilerde 3 milyondan fazla seçmenin var olduğu yurt dışına yönelik bir hareketlilik başladı... İktidarda bulunan AKP ve onun destekçisi MHP ile muhalefetteki HDP, CHP ve Saadet Partisi Brüksel'de ve bazı Avrupa metropollerinde esasen yıllardır örgütlüydü...

Millet İttifak'ının ikinci büyük partisi İYİP de geçtiğimiz yıl başında Belçika Dış Temsilciliği'ni açmış bulunuyor.

Siyasal partilerin seçim hazırlıklarıyla ilgili en yeni gelişme, CHP'nin geçtiğimiz hafta yurt dışındaki 43 parti örgütü temsilcilerinin katılımıyla üç gün süren Yurt Dışı Örgütlenme Çalıştayı'nı gerçekleştirmesi oldu.

CHP'nin yurt dışı örgütlenme girişimi, ilk kez bundan 44 yıl önce, Başbakan Bülent Ecevit'in, NATO'nun ve Avrupa Birliği'nin desteğini almak üzere kalabalık bir delegasyon ve gazeteci grubuyla geldiği Brüksel'de, 27 Mayıs 1978'de Heysel'deki büyük bir salonda Türkiyeli işçilere hitaben konuşmasının ardından başlamıştı. Ancak siyasal partilerin yurt dışı örgütlenmesi yasak olduğu için, resmen CHP adı altında bir örgüt kurulmamış, Ecevit sempatizanı bazı göçmenlere kişi olarak partiyi temsil etme yetkisi verilmişti.

O yasak nedeniyle biz de Türkiye İşçi Partisi'nin Avrupa örgütlenmesini önce kişisel ilişkiler düzeyinde başlatmış, 1979'dan itibaren de Demokrasi İçin Birlik adı altında geliştirmiştik.

CHP'nin kendi adı altında resmen örgütlenmesi ancak 2012 yılında yurt dışındaki vatandaşlara Türkiye seçimlerinde oy kullanma hakkı tanınmasından sonra başlamış, örneğin CHP Belçika Birliği 15 Nisan 2013'te, Brüksel'de genel başkan yardımcısı Faruk Loğoğlu ve Yurtdışı Örgütlenme Koordinatörü Ali Kılıç'ın da katıldığı bir törende 364 üyenin kaydıyla başlamıştı.

Geçtiğimiz hafta CHP Belçika Birliği de dahil 15 ülkeden 43 birlik temsilcisinin katıldığı ve dört gün süren çalıştayda özellikle yaklaşan cumhurbaşkanı ve parlamento seçimlerine yurt dışından katılımın artırılması ve CHP'ye desteğin sağlanması konuları üzerine yoğunlaşıldığı açıklandı.

CHP Yurt Dışı Örgütlenmeden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Bülent Tezcan'ın son gün yaptığı açıklamalardan en önemlisi, kuşkusuz, yurt dışındaki vatandaşların TBMM'de temsilinin sağlanması konusundaki öneriydi... Şöyle diyor:

“Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın sayısı son seçimde 3 milyon 79 bindi. Yani bugün neredeyse İzmir kadar bir seçim çevresi var. Ama milletvekili sayısına geldiğinizde onlar kendi milletvekillerini seçemiyorlar. Oy veriyorlar, verdikleri oy Türkiye’de 81 vilayete dağılıyor. Konya’da oy kullandığınız zaman, oy pusulasında oradaki milletvekili adaylarının adı da yazıyor. Vatandaş bakıyor, ona göre oy veriyor. Yurt dışında böyle değil. Sadece partilere oy vereceksin. Bağımsız aday yok. O oylar 81 vilayete dağılacak. Niye? Yurt dışını ayrı bir seçim çevresi yapalım. 600 milletvekilinin 15’i yurt dışı seçim çevresinden olsun. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız o adayları görsün. Beğeniyorsa oy versin, beğenmiyorsa vermesin.”

40 yılı aşkın süredir Belçika’da, tüm yabancı kökenlilerin, bu ülkenin vatandaşı olmasalar da, seçme ve seçilme hakkına sahip olması için mücadelede yer almış bir Türkü-yeli olarak bu öneriyi olumlu buluyorum. Ancak, yurt dışındaki seçmen sayısı, genel seçmen sayısının yüzde 0,051’ini oluşturduğuna göre, yurt dışından seçilecek milletvekili sayısının da aynı oran uygulanarak 30’a çıkartılması gerekir.

Son seçimlerde yurt dışındaki oyların yüzde 17,31’ini elde etmiş olan HDP’nin de, Meclis gündemine geldiğinde bu öneriyi, yurt dışı milletvekili kontenjanının 30’a çıkartılması koşuluyla destekleyeceğini tahmin ediyorum.

CHP Yurt Dışı Örgütlenme Çalıştayı’nın seçim konuları dışındaki değerlendirmelerini ve önerilerini de büyük bir dikkatle inceledim. Konsolosluk hizmetlerindeki aksamalar, mavi kartlıların özel sorunları, emeklilik hakları, ülkede ihtiyaç duyulan sağlık hizmetlerinin yetersizliği yurt dışındaki seçmenlerden oy bekleyen tüm partilerin hemen her seçimde dile getirdiği kronik sorunlar.

Ancak Tayyip-Devlet ikilisinin emir eri durumundaki Türk hariciyesinin genelde göçmenler, daha özelinde yurt dışındaki siyasal sürgünler konusundaki insanlık dışı uygulamaları konusunda hiçbir açıklama, hiçbir eleştiri, hiçbir düzeltme vaadi yok.

İki hafta önce *Artı Gerçek*'te "Tayyip hariciyesinin yeni yalanları..." başlıklı yazımda bu konuda ayrıntılı bilgi vermiştim.

T24yazarlarından Barçın Yınanç da ertesi gün yayınlanan "*Gösteriştten tasarruf olmaz: Tabela büyükelçilikler, konu mankeni büyükelçiler*" başlıklı yazısında şu değerli bilgileri verdi:

"Türkiye, 144 Büyükelçilik, 13 Daimi Temsilcilik, 94 Başkonsolosluk, 1 Konsolosluk Ajanlığı ve 1 Ticaret Ofisi olmak üzere toplam 253 misyona sahip. Mısır, İsrail, Suriye gibi bazı başkentlerde büyükelçi bulunmuyor. Bu nedenle büyükelçinin görev yaptığı toplam 138 büyükelçilik ve (AB, BM, OECD gibi) 12 daimi temsilcilik var.

"İlk kez 2003 yılında kariyerdışı büyükelçi atayan AK Parti İktidarı 2009'dan sonra hızını alamadı. 2009'dan bu yana toplam 53 kariyer dışı büyükelçi ataması yaptı. Ayrıca yine bu dönemde aralarında Ahmet Davutoğlu, İbrahim Kalın'ın da bulunduğu beş kişiye de herhangi bir dış atama yapmadan büyükelçi unvanı verildi.

"Bu bilgileri, Kastamonu Üniversitesi'nden iki akademisyenin yaptığı araştırmadan aldım. Son durumla ilgili bilgileri de yine 'Türk Dışişleri Bürokrasisinde Değişen Normlar: Kariyerdışı Büyükelçi Atamalarının Yasal Arka Planı' adlı makalelerinden aktarıyorum:

"138 büyükelçiliğin 27'sinde (yaklaşık yüzde 17) kariyerdışı büyükelçiler görev yapmaktadır. (AKP döneminde büyükelçi olarak görev yapmış, ancak şu anda görevde olmayan 26 kariyerdışı büyükelçi ataması daha bulunmaktadır.)

"Ayrıca Türkiye'nin toplam 12 daimi temsilciliğinin dördünde de (yüzde 30) kariyer dışı Daimi Temsilci/Büyükelçi görev yapmaktadır. Özetle, Türkiye Cumhuriyeti'nin aktif 150 Büyükelçi ve Daimi Temsilci/Büyükelçisinin yaklaşık yüzde 20'si kariyer dışı büyükelçidir."

"Yani Dışişleri Bakanlığı'nın dışından 60'ı aşkın kişi, AKP iktidarı tarafından büyükelçi yapılmış. Kariyerdan gelenleri

de eklerseniz, ortalık büyükelçiden geçilmiyor. Toplam 250 büyükelçiden 100 kadarı evde oturmuş görev bekliyor.”

Yazımın yayınlanmasından bir hafta sonra da, TBMM Başkanı Mustafa Şentop, 13. Büyükelçiler Konferansı dolayısıyla Ankara’ya getirtilen Türkiye büyükelçilerine Meclis’te verdiği öğle yemeğinde “Köklü ve şerefli bir geleneğin bugünkü temsilcileri olarak sizlerin, yeniden büyük Türkiye iddiasının, iradesinin ve ısrarının yükseltilmesinde ve tahakkukunda aziz milletimizi temsilen yapacaklarınız, daima hayırla anılacak. Kıbrıs, Ermeni iftiraları ve terör örgütlerine karşı yürüttüğümüz mücadele başta olmak üzere Türkiye’nin asli meselelerini uluslararası düzeyde duyurmak ve savunmak hususunda gösterdiğiniz gayret için milletimiz size minnettar” diyerek hariciye ricalini aynı yolda devama teşvik ediyordu.

Bu konferans konusunda da Barçın Yınanç şu değerli bilgileri verdi: “AKP iktidarında iyi başlayıp sonra işlevsizleşen uygulamalardan biri de büyükelçiler konferansıdır. İlk başlarda, büyükelçiler kapalı oturumlarda beyin fırtınası yapıyor, uygulamayı başlatan dönemin dışişleri bakanı da değerlendirmeleri dinliyordu. Ve fakat artık dış politikada da AKP’nin ustalık dönemindeyiz ya, artık büyükelçileri dinlemeye gerek kalmadı. Büyükelçiler konferansı, diplomatların konu mankeni olarak kullanıldığı, cumhurbaşkanının, dışişleri bakanı ve diğer bakanlarla, çeşitli kamu kuruluşlarının başkanlarının birbiri ardına konuştuğu, kamuoyuna dönük bir şova dönüştü.”

CHP ve onun başını çektiği Altılar Koalisyonu seçim sonrası iktidar olduğunda, hariciyeye nasıl bir çekidüzen verecektir?

Gerek CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun açış konuşmasında, gerekse Genel Başkan Yardımcısı Bülent Tezcan’ın kapanış konuşmasında, Avrupa Sürgünler Meclisi’nin bir üyesi olarak yıllardır dile getirdiğim konular üzerine de tek kelimeye rastlamadım.

Özellikle de, 12 Mart 1971 darbesinin başlattığı, 12 Eylül 1980 darbesinin yoğunlaştırdığı, son 40 yılda da önce CHP'nin de ortak olduğu koalisyon hükümetleri döneminde, 20 yıldan beri de AKP-MHP islamo-faşist diktası döneminde vahim hale gelen siyasal sürgün konusunda hiçbir açıklama yok.

CHP'nin başını çektiği, beş sağcı partinin mutlak çoğunluğu oluşturduğu 6'lar İttifakı'ndan da bugüne kadar bu konuda bir şey duymadık.

Mütedeyyin ve aşırı milliyetçi çevrelerle helalleşerek güç kazanmaya çalışan CHP, 9 yıl önce kurulup şimdiye kadar katıldığı üç genel seçimde büyük bir performans gösteren, son iki seçimden de TBMM'nin üçüncü büyük partisi olarak çıkmayı başaran, son yerel seçimlerde CHP adaylarını destekleyerek AKP'nin İstanbul, Ankara ve İzmir gibi Batı metropollerinde hezimete uğramasını sağlayan HDP'nin çağrılarını kulak vermelidir.

Evet, cumhuriyetin demokratikleştirilmesi için belirlenecek öncelikli hedefler arasında siyasal sürgünün sorunlarının kesin çözüme bağlanması mutlak surette yer almalıdır.

HDP'nin yapmış olduğu "bütün kimliklerin ve farklılıkların özgürce, bir arada, eşit ve ortak bir şekilde yaşadıkları demokratik bir cumhuriyet" çağrısına, kendisine "demokratım" diyen, islamo-faşist diktayı devirme iddiasındaki her parti gibi CHP de şimdiden sahip çıkmalıdır.

Ancak bu gerçekleştiği taktirdedir ki, Türkiye'de olduğu gibi göç alan ülkelerde de Türk ırkının ve İslamın yüceliğine koşullandırılanların Türkiye'nin diğer halklarının, yani *Asurilerin, Ermenilerin, Ezidilerin, Greklerin ve Kürtlerin* kültürlerine mesafeli, hattâ düşmanca davranmaları son bulacak, göçmenliğimizin *Asuri, Ermeni, Ezidi, Grek, Kürt ve Türk* tüm bireyleri buldukları ülkelerde haince saldırıların acısını yaşamadan kardeşçe yaşayacaktır.

Demokratik Cumhuriyet iktidarının en önde gelen görevlerinden biri, yurt dışındaki 7,6 milyon Türkiyeli göçmenin islamo-faşist koşullandırmalardan kurtarılması olmalıdır.

Bir diğeri ivedi görevi de, siyasal sürgünler üzerindeki tüm baskılara, hayatlarına kasetmeye kadar varan tehditlere, rengarenk arama bültenlerine son vermek, tıpkı 1974'te Yunanistan'da faşist cuntanın devrilmesinden sonra yapıldığı gibi, tüm siyasal sürgünlere vatandaşlık haklarını eksiksiz tanımak, ülkelerine özgürce dönmelerinin, mesleklerini ve de siyasal çalışmalarını Türkiye'de sürdürmelerinin önündeki tüm engelleri ortadan kaldırmaktır.

Bunun için de yıllardır bu konularda mücadele yürüten *Avrupa Sürgünler Meclisi* başta olmak üzere demokratik göçmen örgütleri, *Asuri, Ermeni, Ezidi, Grek ve Kürt* diasporalarını temsil eden kuruluşlar, başta CHP olmak üzere, yarının iktidarını oluşturmaya aday partiler tarafından muhatap alınmalıdır.

Tekrarlıyorum, Türkiye'nin gerçekten demokratikleşmesi isteniyorsa, sandığa onların iradesi de mutlaka yansımali, sürgün tarihe gömülmelidir.

İttifakların ittifakına doğru...

22 Ağustos 2022

Türkiye 64 milyon seçmenin oy kullanacağı cumhurbaşkanı ve parlamento seçimlerine on ay kala, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 21 Temmuz 2022'de mevcudiyetini açıkladığı 123 siyasal partiden 16'sının sandığa dört farklı ittifak içinde kümelenerek gidecekleri şimdiden açıklık kazandı. Ancak bu ittifakların seçim vaatleri ve özellikle ortak cumhurbaşkanı adayı konusundaki beklentiler büyük bir gerilim içinde devam ediyor.

Halen iktidarda bulunan AKP-MHP'nin *Cumhur İttifakı* açısından zaten hemen herşey Recep Tayyip Erdoğan'ın yeniden cumhurbaşkanı seçilmesine endeksli olduğu için, geriye sadece seçimlere birkaç ay kala milletvekili adaylarının

belirlenmesi kalıyor, o konuda da son söz, parti kurulları ne derse desin, AKP'de Erdoğan'a, MHP'de de Bahçeli'ye ait...

AKP-MHP diktasına muhalif partilerden 14'ünün oluşturduğu üç farklı seçim ittifakı açısından, katılımcı partilerin adları belli olsa da, cumhurbaşkanı adayı da dahil birçok konuda belirsizlikler sürüp gidiyor.

Sadece ittifaklarda yer alan partilerin, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 21 Temmuz 2022'de resmen açıklanmış bulunan üye sayıları hakkında bir bilgimiz var.

Cumhur İttifakı: 11.520.723 (
AKP: 11.040.139, MHP: 480.584)

Millet İttifakı ya da 6'lı Masa: 2.789.858
(CHP: 1.339.150, İYİP: 568.918, DP: 397.273, SP: 273.617, DEVA: 153.596, GP: 57.304)

Demokrasi İttifakı: 57.105
(HDP: 43.218, TİP: 8.279, EMEP: 5.233, TÖP: 142, EHP: 233)

Sosyalist Güçbirliği: 11.933
(SOL: 5.580, TKP: 4.975, THK: 1.378)

Bu dört ittifak dışında seçime iddialı hazırlanan diğer partilerden bazılarının üye sayıları da şöyle:

Büyük Birlik Partisi: 98.175, Genç Parti: 33.723, Demokratik Sol Parti: 30.256, Vatan Partisi: 16.738, Zafer Partisi: 10.213

Ancak şimdiye kadarki deneylerle biliyoruz ki, siyasal partilerin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nda bulunan kayıtlı üye sayısı, hiçbir zaman onların gerçek gücünü göstermez.

Örneğin, üye sayısı toplam 11.520.723 olarak görünen *Cumhur İttifakı*'nın 2018 genel seçimlerinde aldığı oy toplam 26.904.324'tü, yani kayıtlı üyelerin 2,34 misliydi.

CHP'nin oyu 11.354.190, yani kayıtlı üyelerin 8,48 misli, HDP'nin oyu 5.867.302, yani kayıtlı üyelerin 135,76 misliydi.

Sürekli devlet terörüne maruz kaldıkları için tüm militanlarını ya da taraftarlarını "üye" olarak kaydedemeyen başka sol partiler de mevcuttur.

Yine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 21 Temmuz 2022 tarihli listesinden saptayabildiğim diğer sol partiler ve üye sayıları şöyle:

Demokratik Bölgeler Partisi: 6.986, Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi: 2.913, Sosyalist Yeniden Kuruluş Partisi: 459, Ezilenlerin Sosyalist Partisi: 503, Halkın Kurtuluşu Partisi: 310, Emekçi Hareket Partisi: 233, İşçinin Kendi Partisi: 101, Birleşik Devrimci Parti: 109, Özgürlük ve Sosyalizm Partisi: 103, Devrimci Sosyalist İşçi Partisi: 92, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi: 70, Türkiye İşçi Köylü Partisi: 75, Komünist Parti: 33, Devrimci İşçi Parti: 29, Barış ve Eşitlik Partisi: 17, Sosyalist Emekçiler Partisi: 30, Toplumcu Kurtuluş Partisi 98, Sosyalist Cumhuriyet Partisi 602.

Bu sayısal tesbitlerin ötesinde yaklaşan seçimler açısından asıl önemli olan nokta, muhalefette oluşan üç farklı seçim ittifakının önümüzdeki on ay içerisinde *Tayyip Erdoğan*'ı başkanlık sarayından uzaklaştırıp mevcut islamcı-faşist iktidarın yerine gerçekten demokratik bir yönetime geçişi sağlayabilmek için nasıl bir performans gösterecekleridir.

Hiç unutmuyoruz, 2019 yerel seçimlerinde CHP'nin bu konudaki tutumu son derece utanç vericiydi... HDP İstanbul, Ankara, İzmir ve Adana dahil 11 ilin büyük şehir ve de bazı yerel belediyelerinde başkan adayı göstermeyerek CHP-İYİP'in ortak adaylarına dolaylı destek vermişti. Bu özverili tavra karşılık, HDP'ye seçime katıldığı illerde CHP'den ve müttefiki olan İYİP tarafından hiçbir destek verilmemişti...

Aksine, İYİP bozkurtçu kökenine sadık bir parti olarak Kürt halkının özgürlük ve eşit haklar mücadelesinin siyasal örgütü HDP'ye ideolojik ve politik husumetini asla gizlememiş, CHP ise HDP'ye destek vermek şöyle dursun, uygar bir şekilde görüşmeyi dahi reddetmiş, bazı partililerin HDP'li-lerle kişisel düzeydeki temaslarını göz ardı ettirmek için elinden geleni ardına koymamıştı.

Önümüzdeki seçime Türkiye'nin sol partileri, tek seçim ittifakı yerine iki ayrı ittifak oluşturarak giriyor: Türkiye'nin

üçüncü büyük partisi HDP'nin içinde yer aldığı *Demokrasi İttifakı* ve üç sol partinin oluşturduğu *Sosyalist Güçbirliği*...

Yeni seçimde önemli olan, Beştepe sarayına kim yerleşirse yerleşsin, başkanlık sistemini bir an önce noktalayıp gerçek parlamenter sisteme geçişi sağlayacak bir Meclis çoğunluğunun oluşturulması...

Unutulmamalı ki, bu geçişi sağlayacak anayasa değişikliğini referanduma gerek kalmadan Mecliste gerçekleştirmek için üçte iki çoğunluk, bir başka deyişle 401 milletvekili gerekiyor. Bunun için de her şeyden önce Meclis'te bugüne kadarki mücadelesiyle ve yaptığı çağrılarla inanılabilirliğini ve güvenilirliğini defalarca kanıtlamış olan HDP'nin kapatılması tehdidine karşı tüm muhalefet ittifakları birlikte tavır koymalıdır.

Seçim kapıya dayandığında da, seçim sonrası parlamenter sisteme geçiş sürecini başkanlık sisteminin tanıdığı yetkilerle tek başına yönetecek olan müstakbel cumhurbaşkanı adayının belirlenmesi konusunda üç ittifakın da tüm insan hakları ve demokrasi savunucusu güçlerin saygı duyacağı tarafsız bir isim üzerinde görüş birliği sağlaması, özellikle de CHP'nin kendi başkanını cumhurbaşkanı adayı olarak dayatmaktan kaçınması gerekiyor.

Daha önce de yazmıştım... Türkiye solu daha önceki seçim kampanyalarında da bu konuda acı deneyler yaşadı.

1963 yerel ve 1965 genel seçimleri, Türkiye solunun yassallaşması ve ülke siyasetine ağırlık koyması açısından iki başarılı aşamaydı.

Herhangi bir siyasi partinin 17 Kasım 1963 yerel seçimlerine katılabilmesi için en azından 13 ilde bütün ilçeleriyle örgütlenmiş olması gerektiğinden, o sırada bir başka partinin senatörü olan değerli sosyalist aydın *Niyazi Ağırnaslı* Türkiye İşçi Partisi'ne üye olup ayrıldığı partinin ilçe örgütlerini de TİP'e katarak seçim kampanyasında radyo konuşmalarıyla partinin sesinin duyulmasını ve meşruiyet kazanmasını sağlamıştı.

Ne acıdır ki, *Niyazi Ağırnaslı* bir süre sonra partinin o za-

manki yöneticileri tarafından kendilerine rakip olarak görüldüğü için bir bahane bulunarak partiden uzaklaştırılmıştı.

Türkiye İşçi Partisi, 1965 seçimlerinde yüzde 2,97 olan oy oranıyla 15 milletvekilliği kazanarak Türkiye siyasetine ağırlığını koymayı başarmıştı. Ancak dört yıl sonra yapılan 1969 seçimlerinde ancak 2 milletvekili çıkartabilecekti. Bu düşüşte hiç kuşku yok ki küçük partilere avantaj sağlayan “milli bakiye” sisteminin sırf TİP’i Meclis’ten dışlamak için AP-CHP işbirliğiyle kaldırılmış olması önemli bir rol oynamıştı.

Ancak oy oranının 1969’da yüzde 2,68’e düşmesinde, 1966’daki 2. Büyük Kongre’den sonra başlatılan tasfiyeler, iki yıl sonra da bu tasfiyeyi yapan yöneticilerin Çekoslovakya olaylarından sonra kendi aralarında patlak veren iç iktidar mücadelesinin sol seçmen üzerinde yarattığı olumsuz etkiler de büyük rol oynamıştı.

Sol oyların bölünmesine ilişkin bir başka dramatik örnek ise, 12 Eylül 1980 darbesinden bir yıl önce, 14 Ekim 1979 senato seçimlerinde yaşanmıştı. İstanbul’da seçimlere *Türkiye İşçi Partisi* ve *Türkiye Sosyalist İşçi Partisi* adaylarının yanı sıra *Türkiye Komünist Partisi* ile bir başka sol grubun gösterdiği bağımsız adaylar da katılmıştı. Bu dört parçalı katılım nedeniyle sol seçmen ciddi bir kararsızlık yaşamış, TKP’nin desteklediği bağımsız aday *Beria Onger* 20.215, TİP adayı *Behice Boran* 12.969, oy alabilmiş, diğer iki adayın oyları ise 5 bin’in de altında kalmıştı.

20 yıllık iktidarında Türkiye’yi bir zindana döndüren, seçilmiş belediye başkanlarını görevlerinden uzaklaştırıp hapse attıran, Türk Ordusu’nu ve islamcı teröristleri, İHA’lar ve SİHA’ları kullanarak Suriye, Irak ve Kafkasya’ya, hattâ Kuzey Afrika’ya saldıran, yurt dışındaki siyasal sürgünler üzerinde sürekli terör estiren Erdoğan’ın ve partisinin alaşağı edilebilmesi için, muhalefetteki ittifakların ve onları oluşturan partilerin geçmişteki hataları tekrarlamaktan mutlaka kaçınması gerekiyor.

Sosyalist Güçbirliği İttifakı, önceki gün yaptığı basın toplantısıyla yapısını ve programını açıkladı.

6'lı Masa'nın dün başladığı en son zirve toplantısında alacağı kararlar bugün açıklanacak.

HDP'nin en büyük üyesi olduğu ittifakın resmi adı, yapısı ve seçim sonrası için programının 25 Ağustos'taki başkanlar ve eşbaşkanlar toplantısında belirleneceği açıklandı.

Bu aşamadan sonra Türkiye'nin demokrasi ve özgürlüğe susamış insanı, haklı olarak, üç ittifaktan bir adım daha atarak iktidara aday *İttifaklar İttifakı*'nı gerçekleştirmelerini bekleyecektir.

Gerek *Millet İttifakı*'nın, gerekse *Sosyalist Güçbirliği İttifakı*'nın bu nihai aşamada HDP'ye karşı şimdye kadar sürdürdükleri mesafeli tavrı terk ederek her bakımdan yapıcı bir diyaloga girmesi ana koşuldur.

İttifaklar İttifakı'nın başta gelen hedeflerinden biri de, Kürt ulusuna eşit haklar tanımayı, savaşın yerine barışı daim kılmayı yeni seçilecek cumhurbaşkanının ve oluşacak yeni Meclis'in bir numaralı gündem maddesi yapmak olmalıdır.

Evet, seçime sadece 10 ay kaldı... Artık akıllar başlara devşirilmeli, Cumhuriyet'in 100. yıldönümünde Türkiye'yi gerçekten demokratik bir barış ülkesi kılmak için gerekli adımları atmakta geç kalınmamalıdır.

Özellikle 6'lı Masa'daki beş sağcı ortağını tatmin etmek için ödünler veren, HDP'ye mesafeli duran CHP'ye anımsatıyorum:

1994 seçimleri sırasında üç "orta sol"partiden SHP'nin başında *Murat Karayalçın*, DSP'nin başında *Bülent Ecevit*, CHP'nin başında ise *Deniz Baykal* bulunmaktaydı.

İstanbul Büyükşehir belediye başkanlığı seçiminde SHP adayı *Zülfü Livaneli* yüzde 20,3, DSP adayı *Necdet Özkan* yüzde 12,38, CHP adayı *Ertuğral Günay* yüzde 1,4 oy almış, yani üç "orta sol"partinin toplam oyu yüzde 34,08'ü bulmuştu.

Ancak "orta sol" oyların bölünmüş olması nedeniyle Refah Partisi adayı *Recep Tayyip Erdoğan* yüzde 25,19 oyla aradan

sıyrılarak İstanbul Büyükşehir belediye başkanı olmuş, böylece 2000’li yıllardaki başbakanlığının ve cumhurbaşkanlığının anahtarı kendisine altın tabakta sunulmuştu.

Geçmişteki hatalardan ders çıkarma vaktidir.

Bu gerçekleştirilmediği takdirde, önümüzdeki seçimde *Erdoğan* başkanlık sarayından kovulsa, TBMM’de *Cumhur İttifakı* azınlığa düşürülmüş olsa bile, Türkiye’de ne güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçilebilir, ne de gerçekten demokratik bir rejim kurulabilir.

İttifaklar İttifakı’nın başını çeken de, tüm üyeleri sol partiler olan *Demokrasi İttifakı* ile *Sosyalist Güçbirliği İttifakı* olmalıdır.

Deniz’ler ve 68 üzerine üç kalıcı yapıt...

29 Ağustos 2022

Geçtiğimiz 26 Ağustos’ta yandaş medya, *Malazgirt Savaşı*’nın 951. yıldönümü nedeniyle *Erdoğan-Bahçeli* ikilisinin Türk ırkçılığı ve fütühatçılığı adına sadece Türkiye’deki muhaliflerine değil, tüm dünyadaki karşıtlarına “Kimsenin gözünün yaşına bakmayacağız” diye meydan okuduğunu yansıtan haberler ve röportajlarla doluydu.

Ana muhalefet CHP ondan geri kalır mı? 26 Ağustos, Malazgirt’in yıldönümüyse, aynı zamanda Büyük Taarruz’un başlayışının da 100. yıldönümü değil mi? Müstakbel cumhurbaşkanı adayı *Kemal Kılıçdaroğlu* da aynı gün CHP erkânını yanına alarak Kocatepe’ye bir *Zafer Yürüyüşü* yaptı.

İktidarın ve ana muhalefetin aynı güne denk gelen gösterileri sürüp giderken benim dikkatimi çeken bir başka yıldönümüydü. Evet, karikatür ustası *Oğuz Aral*’ın kurup çeşitli baskılara ve engellemelere rağmen yıllarca yaşattığı ünlü mizah dergisi *Gırgır*, bundan tam 50 yıl önce, 26 Ağustos 1972’de yayına başlamıştı.

Benimle aynı yıl, 1936'da Silivri'de dünyaya gelen *Oğuz Aral* daha 17 yaşındayken dönemin ünlü mizah dergisi *Akba-ba*'da çizmeye başlamış, karikatür sanatının yanısıra Anadolu'nun çeşitli yerlerinde pandomim gösterileri ve de bir dizi çizgi film gerçekleştirmişti.

Oğuz Aral, 1967'de yayınlamaya başladığımız *Ant Dergisi*'nde benim haftalık yorumlarımın yer aldığı üçüncü sayfada "*Bir haftalık öfke*" adı altında başlattığı siyasal hiciv ustalığını daha sonraki yıllarda tirajı zaman zaman milyonu bulan ünlü *Gırgır* dergisiyle zirveye ulaştırdı.

Oğuz Aral, yönetimi 1989 yılında zorla elinden alınan *Gırgır*'da Hasan Kaçan, Latif Demir, Mehmet Çağçağ, Metin Üstündağ, Gani Müjde gibi onlarca ünlü karikatürist ve yazar yetiştirdi. *Gırgır*'dan sonra da, sevilen karakteri *Avanak Avni*'nin adıyla kurduğu *Avni* dergisinin de yayınına 1996 yılına kadar sürdürdü.

Gırgır'ın *Oğuz* tarafından gerçekleştirilen kapaklarından en ünlüsü hiç kuşkusuz, şarkıcı *Müşerref Akay*'a 12 Eylül 1980 darbesinden sonra Türk bayrağı mintanıyla sık sık televizyona çıkartılıp "Türkiyem Türkiyem" şarkısı söylenmesini hicveden kapaktı. Bu nedenle *Gırgır* "Ucube bir kadının üzerine Türk bayrağı elbise çizmek" suçlamasıyla bir süre kapatılmıştı.

O müstesna karikatüre *İnfo-Türk*'ün şu linkinden erişebilirsiniz: *Türkiyem, Türkiyem, Cennetim!*

Gazetecilik yaşamımda birlikte olduğum tüm karikatürist dostlarımdan, İzmir'den *Cumhur Ertekin* ve *Erdoğan Özer*, İstanbul'dan *Oğuz Aral*, *Tan Oral*, *Suat Yalaz*, *Ferruh Doğan*, *Yalçın Çetin*, *Nehar Tüblek*, *Mıstık*, *Eflatun Nuri*, *Mim Uykusuz*, *Altan Erbulak*, *Tonguç Yaşar*, *Bedri Koraman*, *Turhan Selçuk*, *Ratip Tahir Burak* ve Brüksel'den *İsmail Kızıl Doğan*'ın anılarımda asla unutamayacağım özel yerleri var.

Çizgi ustası bu dostlarıma, dört aydan beri, idamının 50. yıldönümünde Deniz Gezmiş'i özel yaşamı, mücadeleleri ve döneminin Türkiye'deki ve dünyadaki önemli olaylarıyla

birlikte tanıtan ansiklopedik değerdeki bir fotoromanın yaratıcısı *Ali Cabbar* da katıldı.

Sevgili *Can Yücel*'in o ünlü *Mare Nostrum* adlı şiirindeki “Aşk olsun çocuk” ifadesini eserine ad olarak seçen *Ali Cabbar*, tam 28 bölümden oluşan ve 489 sayfa tutan fotoromanı şöyle tanıtıyor:

“Bu fotoromanda size, 2. Dünya Savaşı'nın bittiği 1945'ten, 1970'lerin başına kadar Türkiye'de ve dünyada yaşanan önemli siyasi, toplumsal ve kültürel olayların ışığında Deniz Gezmiş'i anlatacağım. Eğer yaşasaydı, daha doğrusu eğer öldürülmeseydi, bu sene 28 Şubat'ta 75 yaşında olacaktı.

“Bu kitabı okumaya başladığınızda hemen farkına varacağınız gibi, bir tarih kitabı yazmaya çalışmadım. Deniz'in yaşadığı yıllarda dünyada ve Türkiye'de geçen olayları, ‘fotoroman’ formatında, basit bir dille anlatmayı tercih ettim.

“Deniz'lerin on sene kadar gerisinden gelen bir kuşağın üyesi olarak, onların dönemini, o zamanki yaşımda takip ederken bende iz bırakan konularla öne çıkardım. Kendi ilgi duyduğum, edebiyat, sinema, spor gibi konulara, en az politik olaylar kadar yer verdim, çünkü Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının da bunları takip ettiğini ve etkilendiğini tahmin ediyorum. Ve onları anlamamın, onların çağını anlamakla mümkün olacağını düşünüyorum.”

“Fotoroman, 1950'li yıllardan 1980'lere kadar oldukça popüler bir mecraydı. Deniz Gezmiş'in çocukluğundan son günlerine kadar eline aldığı her gazetenin sayfalarında ya da eklerinde muhtemelen bir fotoroman vardı. Bu janrı tercih etmemin nedenlerinden biri bu oldu. Bir başka nedeni ise ilk fotoromanın İtalya'da, Deniz'in doğduğu 1947 senesinde çıkarılmış olması.”

Ali Cabbar, dizinin daha ilk haftalarında Diken'den *Zeynep Güven Ünlü*'ye verdiği söyleşide şöyle diyor:

“12 Mart döneminde ortaokul-lise öğrencisiydim. Deniz benim heyecanla izlediğim kahramanımdı. O dönemin radyo ve gazete haberlerinde gün be gün takip ederdim. Babamın

TİP’li oluşunun ve 1965 mitinglerine beni de götürmesinin bu farkındalıkta etkisi vardı. Üniversitedeyse Deniz’le birlikte Mamak’ta yatan arkadaşlarının kurduğu örgütün önce sempatisanı, sonra üyesi oldum, 1980 darbesinin ardından tutuklandım.

“Deniz Gezmiş, toplumsal hafızada bıraktığı yer açısından Türkiye siyaset hayatının en önde gelen üç-beş kişisinden biridir. Geride bir direniş mirası bıraktı. Bugün hâlâ yaşayan ve umut vermeye devam eden bir direniş mirası... Gezi sırasında bile pankartlarda onun resmi vardı. O cesarete ve karizmaya sahip bir kişi, eğer yaşasaydı, sistem buna izin verseydi, bugün Türkiye için önemli bir lider olabilirdi. Kısa yaşamında yaptıklarının çok ötesinde bir kişilikti.”

Sanatçı, T24’ten *Hülya Işık Kurt*’a verdiği demeçte de *Deniz Gezmiş* döneminin bugüne bağlantısını şöyle kuruyor:

“Fotoromanı hazırlarken çok kitap okudum, saatler boyu internette gezindim, birçok akademik çalışmaya göz attım ve görsel araştırması yaptım. Benim için çok öğretici bir deneyim oldu. Türkiye’de bazı şeyler değişirken bazı şeylerin nasıl da değişmemiş olduğuna şaşırdım. Hikmet Kıvılcımlı 69 yıllık hayatının üçte birini içerde geçiriyor. Suçu kitap yazmak ya da parti kurmak. Aziz Nesin sadece yazdıklarından dolayı onlarca kez tutuklanıyor. Nâzım Hikmet 1938’de hapsediliyor ve 12 yıl yatırılıyor. Neden dersin? Çünkü şiiirleri elden ele dolaşüyor ve Deniz Kuvvetleri’ndeki askerler arasında çok okunuyormuş! Ve hatta onları isyana teşvik ediyormuş! Yargılamayı Marmara Denizi’nde gezinen askerî bir gemide subaylar yapıyor. Şaka gibi! Osman Kavala, Selahattin Demirtaş ve Gezi Davalarındaki keyfi uygulamalara bakınca sanki tarih tekerrür ediyormuş gibi geliyor.”

Ali Cabbar, dört ay süreyle 28 hafta online yayınlanan bu önemli belgeyi bitirirken şöyle diyor:

“Aşk Olsun Çocuk, sürekli edit edilen, düzeltilen ve yeni bilgiler eklenen ilginç bir kitap oldu. O anlamda henüz bit-

medi! Kitapta kullanılabileceğini düşündüğünüz bilgi, anı ve görsel varsa lütfen gönderin. Uygun olanları çevrimiçi yayına ekleyelim, eski sayıları güncelleyelim. Aşk Olsun Çocuk'un artık bir Facebook sayfası da var. Haftalık yayın bitse bile Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının hikayesi orada devam ediyor.

“Kitabı yazma sürecinde Deniz Gezmiş, arkadaşları ve yaşadıkları dönem hakkında çok şey öğrendim. En önemli bilgiler ise bir noktadan sonra bana gönüllü danışmanlık vapan Deniz'in arkadaşlarından geldi. Sevgili *Mustafa Yalçınmer*, *Ercan Öztürk*, *Elif Gönül Öztürk*, *Gökalg Eren*, *Osman Bahadır*, *Atilla Keskin*, *Alev Er*, *Oktay Kaynak*, *Nuran Ağırnaslı* ve yılların devrimci gazetecisi *Doğan Özgüden*'e haftalar boyu yazdıklarımı okuyup düzelttikleri, anıları ve arşivleriyle 68 Türkiyesi'nin tarihine yaptıkları katkı için teşekkür ederim.

“Deniz Gezmiş ve 68 kuşağı, sadece Türkiye devrimci hareketinde değil, Türkiye tarihinde de büyük iz bıraktı. THKO davasında Hüseyin İnan'ın Sıkıyönetim Mahkemesi Başkanı'na söylediği gibi, ‘Genciz, ama aptal değiliz. Tabii ki bu kadar az sayıda gencin silaha sarılmasıyla devrim yapılamayacağını biliyoruz, biz yolu açmaya giriştik.’

“Hepsini saygıyla ve büyük bir hayranlıkla anıyorum. Facebook sayfasında görüşmeye devam etmek umuduyla.”

Deniz Gezmiş, *Yusuğ Arslan* ve *Hüseyin İnan*'ın idamlarının 50. yıldönümü dolayısıyla, gerek onların mücadelesi, gerekse 68 devrimci direnişinin geneli üzerine iki önemli yayın daha yapılmış bulunuyor.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) tarafından üç devrimcinin idamı yıldönümünde *Türkiye'nin 68'i – Denizlere Çıkan Sokaklar* adlı büyük boy 784 sayfalık bit kitap yayınlandı. Bu kolektif yapıtta dönemin isimli isimsiz kahramanlarından gençlik hareketlerine, kadınlarından sanata, işçi mücadelelerinden büyük eylemler ve toplumsal olaylara, İslamcı hareketin 68'e dönük yaklaşımına kadar hemen her

alandaki makalelere, döneme ait çok önemli fotoğraf, şiir, afiş ve illüstrasyonlara yer verilmiş bulunuyor.

Rıdvan Akar, Hülya Demir ve Hakan Koçak tarafından yayına hazırlanan kitapta *Tül Akbal, İsmet Akça, Nazım Alpmann, Gökhan Atılgan, Şükri Aslan, Erdoğan Aydın, Zafer Aydın, Oya Baydar, Nihat Behram, Derya Bengi, İnci Beşpınar, Mehdi Beşpınar, Tanıl Bora, Faik Bulut, Tuncay Çelen, Aydın Çubukçu, Metin Çulhaoğlu, İlkay Demir, Mustafa Eren, Çimen Günay Erkol, Bora Gürdaş, Uluç Gürkan, Orhan Kahyaoğlu, Yıldırım Koç, Doğan Özgüden, Faruk Pekin, Vecdi Sayar, Feryal Saygılıgil, Mustafa Sönmez, Ergin Yıldızoğlu*'nun yazıları yer alıyor.

Kitapta yer alan Doğan Özgüden'in "Dönemin Basınına, Mücadelesine Tanıklık ve Ant Dergisi" başlıklı yazısına şu linkten erişilebilir: <https://www.info-turk.be/Denize.pdf>

Kitap ise şu adresten istenebilir: gozcevik@istanbulicerik.com

Tarih Vakfı tarafından yayınlanan *Toplumsal Tarih* dergisinin Mayıs 2022 sayısında da 68 dönemi üzerine *Emre Can Dağlıoğlu, Cangül Örnek, Çağdaş Üngör*'ün yazıları ve *Doğan Özgüden* ile yapılmış uzun bir söyleşi yer alıyor.

Bu söyleşiye de şu linkten erişilebilir: <https://www.info-turk.be/ToplumsalTarih.pdf> Dergi ise şu adresten istenebilir: erhan.kelesoglu@tarikhvakfi.org.tr

Aşk Olsun Çocuk'un son bölümünün de yayınlanmasından sonra *Ali Cabbar*'a okurlarından sürekli kutlama mesajları gidiyor... Bu da benim mesajım:

"Sevgili Ali, Deniz'le son kez 53 yıl öncesinin bir Eylül günü benim de yargılanmakta olduğum İstanbul adliyesine tutuklu getirildiğinde görüşmüştüm... 'Mehmet Cantekin'i vurdular... Yarın serbest bırakılsam bile beni hayatta bırakırlar mı? Ama direneceğiz...' demişti. Aynı gün Mustafa Taylan Özgür de vuruldu. Bir daha göremediğim Deniz 1971'de tutuklandığında soldan kendisine yöneltilen eleştirilere karşı Ant dergisinde "Deniz ve arkadaşları, soygun düzenine karşı

savaşan halk çocuklarıdır!” demiştik. İdam edildiği haberini ise 1972’nin 5 Mayıs sabahı Sofya Radyosu’ndan iimiz kan ağlayarak renmiştik. Üç fidanın idamına karşı sürgünde bizim de katkıda bulunduğumuz kampanya sonuç vermemişti. Nasıl versin ki, onlar idam hüccresindeyken Sovyetler Birliği Yüksek şurası Başkanı Podgorni Cunta yönetimine dostluk ziyareti yapıyor, Meclis’te CHP milletvekillerinin bir bölümü dahi idamlar lehinde oy kullanıyordu. Tam 50 yıl sonra Aşk Olsun Çocuk’ta bizleri Deniz’le ve yoldaşlarıyla tekrar buluşturduğun, onların yaşamı ve mücadelesi üzerine bilmediğimiz birçok şeyi renmemizi sağladığın için sağ-olasın...”

Sizler de bu müstesna belgeye alttaki Facebook adresinden ulaşabilir, yorumlarınızı ve içeriğinin daha da zenginleşmesi için katkı ve önerilerinizi *Ali Cabbar*’a doğrudan iletebilirsiniz: <https://www.facebook.com/AskOlsunCocuk>

Tayyip “adalet”ine Belçika belgeleri!

5 Eylül 2022

Geçen haftaki yazımda Deniz’ler ve 68 üzerine üç kalıcı yapıtı tanıtmıştım. 68’li yıllar ve onu izleyen 12 Mart ve 12 Eylül faşist cunta dönemleri, devrimcilerin efsanevi direnişlerinin yanı sıra yürekli hukukçularımızın adaletsizliklere karşı, mesleki güvencelerini ve de kendi özgürlüklerini de tehlikeye atarak, ağır ceza mahkemeleri, sıkıyönetim mahkemeleri ve devlet güvenlik mahkemeleri önünde yiğitçe mücadele verdikleri dönemlerdi.

Deniz Gezmiş’lerin avukatı, değerli hukukumuz *Halit Çelenk*’i anımsıyorum. 1974 yılında üç fidanın idam sehpa-sında katledilmesiyle sonuçlanan *THKO Davası*’nın tüm belgelerini o kitap haline getirmiş, bu önemli belgeyi kızkardeşim *Çiğdem Özgüden*’in yönettiği Yöntem Yayınları yayınlamıştı.

Halit Çelenk, tam da o günlerde, kendisi gibi 12 Mart mahkemelerinde yiğitçe mücadele vermiş olan *Niyazi Ağırnaslı*, *Nevzat Helvacı*, *Kemal Burkay*, *Ersen Şanal*, *Emin Değer*, *Gülçin Çaylıgil*, *Kemal Yücel* ve daha onlarca avukatın dahil olduğu devrimci meslektaşlarıyla birlikte *Çağdaş Hukukçular Derneği*'ni kurmuştu.

Üzerinden tam 48 yıl, nerdeyse yarım yüzyıl geçti.

Türkiye'nin *Avrupa Konseyi*'nin asli üyesi ve de *Avrupa Birliği*'nin aday üyesi olmaya devam ettiği 2022 yılında, *Çelenk*'lerin ve *Ağırnaslı*'ların kurduğu bu çağdaş hukuk örgütünün yöneticileri, Tayyip Erdoğan'ın kurduğu hukuksuzluk düzeninde ağır hapis talepleriyle yargılanıyor, üstelik genel başkanı *Selçuk Kozağaçlı* ile meslektaşları *Oya Aslan* ve *Barkın Timtik* tutuklu olarak yıllardır zindanda yatırılıyor.

Çağdaş Hukukçular Derneği davası 19 Temmuz 2013'te 624 sayfalık bir iddianameyle açılmış, 22 avukat tutuklanmıştı.

Davanın sanıklarından Avukat *Ebru Timtik*, bu adaletsizliğe karşı başlattığı ölüm orucunda yaşamını yitirmişti.

7 Eylül çarşamba günü Silivri Kapalı Ceza İnfaz Kurumu kampüsünde duruşması yapılacak olan çağdaş hukukçuların savunma avukatı *Oğuzhan Topalkara* bu duruşmaya ilişkin olarak bize gönderdiği mesajında şöyle diyor:

“2013 yılının Ocak ayında *Çağdaş Hukukçular Derneği*'ne, Halkın Hukuk Bürosu'na ve avukatların ofis ve evlerine yapılan baskınlarla başlayan davanın 9. yılına giriyoruz. *Selçuk Kozağaçlı* 'nın toplam tutukluluğu 6 yılı doldurmak üzeredir, *Barkın Timtik* 5 yıldır, *Oya Aslan* ise 2 yıl 9 aydır tutuklu bulunmaktadır.

“İşbu dosyanın esasında tüm sanıklar avukat olup takip ettikleri davalar, müvekkileri ve mesleki faaliyetleri, hapishane ziyaretleri suçlama konusu olarak yöneltiyor. Suçlamaların delili olarak ise bir kısım itirafçı tanık ve gizli tanık beyanları ile 2004 ile 2006 yılları arasında Hollanda ve Belçika ülkelerinden ele geçirildiği ve Türkiye'ye getirildiği söylenen

‘örgütsel doküman’ olarak tabir edilen yazışma içerikleri sunuluyor.

“Bu belgelere dair açılan ilk soruşturmanın esas yılı olarak 2005 yılı göze çarpıyor. Buna karşılık davanın 9. yılına ve belgelerin savcılığa geldiği günden bu yana geçen 18 yıla karşılık yine sanık avukatlarının ve müdafilerinin ısrarlı taleplerine rağmen bu belgelerin gerçekte var olup olmadığı ve delil niteliğinin bulunup bulunmadığı tesbit edilememiş durumda.”

Bu davanın ilk iddianamesini hazırlayan savcı, daha sonra FETO kovuşturmalarında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile yargılanmak üzere arandığı için firar eden *Adem Özcan*’dır.

Oğuzhan Topalkara “Halen mütalaa hazırlayan savcılık bu firari savcı Adem Özcan’ın hazırlamış olduğu iddianameyi kopyala yapıştır metodu ile mütalaa almış durumda... Öyle ki virgül ve harf hataları dahi aynı şekilde mütalaa yer alıyor ve ceza isteniyor. Başta savcılığın kendi sunduğu aleyhte delillerin mahkemeye getirilmesi olmak üzere sanık ve savunma tarafının sunduğu her bir talep incelenmeksizin reddediliyor” diyor.

Yıllardır iddianamede “suç delili” olarak sözü edilen, ancak içeriği bir türlü açıklanmayan Belçika belgeleri 7 Eylül’de açıklanacak mı?

Savcılıkta gizli kapaklı tutulan Belçika belgeleri neyin nesidir bilemem ama, *Çağdaş Hukukçular Derneği* üzerine bizim arşivimizde öylesi belgeler var ki bunlar *Selçuk Koz ağaçlı* ve arkadaşlarını mahkum etmek şöyle dursun, aksine Türkiye’nin demokratikleşmesi mücadelesine yaptıkları son derece değerli katkıların kanıtı olduğu için onurlandırılmalarını gerektirir.

Çağdaş Hukukçular Derneği ile 1974 yılından beri sürekli ilişkide olduğumuz ve faaliyetlerini Avrupa kamuoyuna çeşitli dillerde yansıttığımız gibi, AKP’nin iktidar olduğu 2000’li yıllarda da Avrupa başkentindeki çeşitli etkinliklerde de derneğin temsilcileriyle birlikteliğimiz oldu.

Bunlardan 2006 ve 2007 yıllarındaki iki etkinlik büyük önem taşıyordu.

9 Eylül 2006'da *Brüksel Özgür Üniversitesi (ULB)* salonlarında *İfade ve Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi (CLEA)*'nin organize ettiği "Özgürlükler İçin 6 Saat" adlı gecenin konuşmacılarından biri de, bugün *Çağdaş Hukukçular Derneği* davasında yargılanan örgütün o zamanki sözcüsü *Taylan Tanay*'dı.

O toplantıda da Belçika'nın siyasal, akademik, kültürel ve sendikal plandaki önemli şahsiyetlerinden şu isimler görüşlerini ifade etmişlerdi:

Benoît VAN DER MEERSCHEN (İnsan Hakları Birliği başkanı),

Tomas ARMAS (Öğretmenler Sendikası CGSP'nin sözcüsü),

Laurent ARNAUTS (Journal du Mardi dergisi yayın yönetmeni),

Jean BRICMONT (UCL'de profesör),

Céline DELFORGE (Milletvekili),

Jean-Michel D'HOOP (Sanatçı),

Josy DUBIÉ (Senatör),

Paul-Emile DUPRET (Avrupa Parlamentosu GUEN Grubu sözcüsü),

Jan FERMON (Avukat),

François HOUTART (Tricontinental Örgütü Başkanı),

Silvio MARRA (FGTB Sendikası sözcüsü),

Anne MORELLI (ULB'de profesör),

Jean-Claude PAYE (Comité T sözcüsü),

Nadine ROSA-ROSSO (Sol siyasetçi),

Guy VAN SINOY (Sendikacı).

Ertesi yıl, sevgili *Hrant Dink*'in İstanbul'da alçakça katledilmesi nedeniyle Türkiye'de insan haklarının durumu konusundaki duyarlılık Belçika'da daha da artmıştı. Brüksel'deki Türkiyeli demokratik kuruluşların birlikte organize ettikleri "*Anadolu Halklarının Özgürlüğü İçin Kültürlerarası Gece*"ye

Çağdaş Hukukçular Derneği Genel Başkanı *Selçuk Kozağaçlı* da katılarak Türkiye'deki endişe verici gelişmeler üzerine bilgi vermişti. O geceye de Belçika'nın siyasal, akademik, kültürel ve sendikal plandaki önemli şahsiyetlerinden şu isimler de konuşmacı olarak katılmışlardı:

Jan Beghin (Milletvekili),

Christos Doulkeridis (Milletvekili),

Sven Gat (Milletvekili),

Michel De Herde (Schaerbeek Belediye Başkan Yardımcısı),

Bernard de Marcken (Etterbeek Belediye Başkan Yardımcısı),

Béatrice Meulemans (Saint-Josse Belediye Başkan Yardımcısı),

France Blanmailland (Avukat),

Selma Benkhelifa (Avukat),

Henri Waynblum (Belçika İlerici Yahudiler Örgütü)

Çağdaş Hukukçular Derneği'nin iki temsilcisi, *Taylan Tanay* ve *Selçuk Kozağaçlı*'yı bu etkinliklerde şahsen tanımak, ülkemizin demokratikleşmesi için mücadele kararlılıklarına bizzat tanık olmak, İnci ile benim için olduğu gibi, sürgünde birlikte mücadele verdiğimiz Asuri, Ermeni, Kürt ve Türk dostlarımız için de mutluluk ve cesaret vericiydi.

Tayyip adaleti tarafından yargılanan Çağdaş Hukukçular Derneği genel başkanı *Selçuk Kozağaçlı* zindanda yatarken, hukuk ve adalet için verdiği mücadelelerden dolayı 24 Mayıs 2019'da Hollanda'daki *Lawyers For Lawyers* Örgütü tarafından ödüllendirilmiş, ancak kendisi hazır bulunamadığı için ödülü ÇHD yöneticilerinden *Ceren Uysal*'a sunulmuştu.

Çarşamba günkü duruşmada nasıl bir adalet komedisi oynanacak, yıllardır adı söylenip de içeriği bilinmeyen belgeler açıklanacak mı? Göreceğiz...

Ama bizler için önemli olan Belçika-Hollanda belgeleri, yukarıda özetle tanıtmaya çalıştığım belgelerdir.

Kaldı ki, bu belgeler olmasa da, *Selçuk Kozağaçlı* ve ar-

kadaşları sadece Türkiye’de değil, dünyadaki hukuk ve adalet mücadelesinde onurlu yerlerini çoktan almışlardır.

Selçuk Kozağaçlı, ÇHD kurucu başkanı *Halit Çelenk*’in ölümünün 8. yıldönümünde, hapishaneden gönderdiği bir mesajda şöyle diyordu:

“Ben ÇHD’nin (şimdilik) son genel başkanım. Avukatım ve sosyalistim. Bu örgüt, TKP TİP’in hukuk seksiyonlarından, devrimci işçi sendikaları hukuk bürolarına, siyasal hareketlerin avukat komisyonlarından Kürt özgürlük mücadelesinin avukatlarına, politik hukuk bürolarından devrimcilerin avukatlarına ve nihayet devrimci avukatlığa kadar bu topraklardaki ilerici avukat dinamiğinin evidir. Öyle kuruldu, yaşadı, bugün ve gelecekte de öyle kalacaktır. İçerisinden çıkardığı bütün avukat derneklerinin de çatısı ve güvencesidir.

“Faşizme karşı dövüşmek için kurulmuş ve hiç yılmadan dövüşmüştür.

“Düşman hep aynıdır ancak, sıkça zannedildiğinin aksine siyahın ‘tonları’ vardır. Faşizm, 70’lerden 2000’lere kendine has yeni, karanlık tonlar kazanarak dönüştü.

“Peki ya mücadele edenler? Bir söyleşide bana sorulduğunu hatırlıyorum: ‘Siz kendinizi Halit Çelenk’e, Niyazi Ağırnaslı’ya, Gülçin Çaylıgil’e benzetiyor musunuz?’ diye.

“Elbette kurucu kuşağımızın güçlü ve zengin yaşam öyküsünü tekrar etmek söz konusu değil. Öykünme hakkımız saklı.

“Siyasal perspektiflerimizdeki, mücadele tarzlarımızdaki, yaşam çizgilerimizdeki farklar dikkatinizi çekiyor olabilir. Nasıl olabileceğini açıklamak için iddialı bir cümle kurmama izin verin: ÇHD’nin İlk kurucu başkanı ile (şimdilik) son başkanı birbirlerine benzemiyorlar; çünkü ‘Aynı’lar.

“Tutsaklık bugüne kadar hiçbir ÇHD başkanını korkutmadı, bugün de üzerimizde bir hükmü yok. ‘Hürriyet’ bu kadar uzak durmasına, bu kadar geç kalmasına sitem edilen bir sevgili. Hasretinin esiri değiliz; içeride, dışarıda, sokakta,

okulda, mahkemede dövüşmemizi zayıflatacak hiçbir hasretin melankolisi bizi esir alamaz.

“Biz haklıyız. Mücadeleyi asla terk etmeyeceğiz. Başka bir yolu ve mümkünü bulunmadığından, biz kazanacağız!”

Bitirirken soruyorum:

Eyyy Tayyip’in emir kulu savcılar ve yargıçları...

Bir zamanlar Türkiye’deki demokrasi, hak ve hukuk mücadelesinin sesini duyurmak üzere Belçika’ya gelmiş olan iki değerli hukukçu sizin nezdinizde “terörist” iseler, o ikişyle Brüksel’de kürsü paylaşan, mücadelelerine destek olan, isimlerini yukarıda verdiğimiz Belçikalı önemli şahsiyetler de “terör işbirlikçisi” midir?

Yolları Türkiye’ye düşerse onları da teröristler diye tutuklayıp Silivri Kapalı Ceza İnfaz Kurumu hücrelerine kataracak mısınız?

Sürgünün Yılmaz Güney acısı...

9 Eylül 2022

Bugün 9 Eylül... 90'lara yaklaşan yaşamımda iki kez unutulmaz iz bırakan gün... İlki, tam 70 yıl önce bugün tümü muhalefette geçen gazeteciliğe başlayışımın ilk günü... İkincisi, tam 38 yıl önce Türkiye solunun ve sinemasının en seçkin simalarından sevgili *Yılmaz Güney*'in sürgünde sonsuzluğa göçtüğü gün...

Yılmaz Güney'le aynı tarih kesitinde birer yıl arayla doğmuşuz. Savaş yıllarında ben demiryolcu çocuğu olarak bozkır insanların yoksulluk ve acılarını paylaşırken Yılmaz da işçi çocuğu olarak Adana sokaklarında ekmek parası peşinde koştuktaymış.

Benim gazeteci, onun da yazar ve sinema sanatçısı olarak sürgüne kadar uzanan mücadeleli yaşamı seçişimizde, sayısız yaşitlarımız gibi, hep bu arka planın büyük rolü vardır.

Yılmaz Güney'le Türkiye'de 60'lı yılların o sol uyanış döneminde hiç unutamadığım bir mücadele birlikteliğimiz vardı. Ben 1964'ten itibaren önce *Akşam* gazetesini, ardından *Ant* dergisini yönetirken, *Yılmaz Güney* de 1966'da *Hudutların Kanunu*, 1968'de *Seyyit Han*, 1970'de *Umut* adlı film-leriyle Türkiye sinemasına yeni bir soluk getirmişti.

Kendisini görsel olarak ilk kez 1959 yılında *Milliyet*'in İzmir temsilcisiyken *Alageyik* filminin başrolünde tanımıştım. Düşünsel yakınlığımızı ise *Yeni Ufuklar* dergisi'ndeki öyküleriyle...

1962 sonunda İstanbul'daydım... *Türkiye İşçi Partisi* genel merkezi ülkenin en seçkin sol aydın ve sanatçılarının uğrak yeri idi... Ama *Yılmaz Güney* yoktu...

Çalıştığım *Gece Postası* gazetesinin o sıradaki genel yayın yönetmeni İzmir'de bir süre birlikte çalışmış olduğumuz arkadaşım *Cengiz Tuncer*'di. *Cengiz*'in asıl amacı film yönetmenliği yapmak üzere *Yeşil Çam*'a geçmekti.

Zaman zaman gazeteyi öğle üzeri bağladıktan sonra *Cengiz*'le birlikte *Beyoğlu*'na çıkıyor, film şirketlerinin bürolarında, figüran kahvelerinde Türk sinemasının ünlü yönetmenleriyle, senaristleriyle, oyuncularıyla söyleşiyorduk. *Atıf Yılmaz*, *Metin Erksan*, *Ertem Göreç*, *Vedat Türkali* hemen anımsadıklarım dan...

İzmir'deyken izlediğim *Atıf Yılmaz*'ın *Alageyik* filminde başrol oynayan *Yılmaz Güney*'i sorduğumda *Cengiz* hayretle yanıtlamıştı: "Haberin yok mu? *Yılmaz* mahkum... Onun asıl adı *Yılmaz Pütün*... Bir dergiye yazdığı hikayede 'komünizm propagandası' yaptığı iddiasıyla mahkum... Şu sırada *Konya*'da sürgünde..."

Demem o ki, daha o yıllarda sürgüne yazgılıydı...

Yılmaz Güney mahkumiyetini tamamladıktan sonra *Yeşil Çam*'a bir kasırga gibi döndü. Yönetmenliğini ya da baş oyunculuğunu yaptığı filmlerinin ana teması kabadayılıktı, bu nedenle kısa zamanda "*Çirkin Kral*" olarak ünlenmişti. Ama onu Türkiye sinemasında bir efsane haline getiren hiç kuşkusuz

kendisine 1969 yılında 2. Altın Koza Film Festivali'nde ve Grenoble'da büyük ödül kazandıran *Umut* filmi olmuştu.

Türkiye'de uğradığı baskılar tıpkı *Nazım Hikmet* gibi onu da yurt içi sürgününden 20 yıl sonra, yurt dışı sürgününe mecbur etti.

Yılmaz Güney'in sürgüne çıkışı, ardından da Cannes Film Festivali'nde *Yol* filmiyle Altın Palmiye'yi *Costa Gavras*'la paylaşması, Türkiye'yi büyük bir hapishaneye dönüştüren Evren faşizmine vurulan en büyük darbelerden biriydi.

Aslında Yılmaz'ın sürgündeki siyasal mücadeleye katkısı daha önceki yıllara, 1971 darbesi sonrasına dayanır.

Solun birçok aydını ve sanatçısı gibi *Yılmaz Güney* de o yıllarda askeriye'nin zindanındaydı. Ama yurt dışında cuntaya karşı yürütülen mücadelenin en önemli referans isimlerinden idi.

Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde *Demokratik Direniş Hareketi* olarak düzenlediğimiz birçok protesto etkinliğinde Türkiye sinemasını Yılmaz Güney'in *Umut* filmi temsil etmişti.

12 Mart faşizan baskılar döneminde, Yılmaz Güney de, devrimci gençlik liderlerini desteklediği, gizlenmelerine yardımcı olduğu gerekçesiyle tutuklanıp hapse mahkum edilmişti.

Bir yazar olarak o baskı, işkence ve hapis günlerini üç ciltlik *Selimiye Üçlemesi* adlı eserinde ayrıntılı olarak yanıttı. Bu üçlemenin sonuncu kitabı olan *Sanık*'ta, 68 sonrasının direniş günlerinde yakından tanıdığım öğrenci liderlerinden *Yaşar Yılmaz*'a benim nerede olduğumu söyletmek için sorguda nasıl baskı yapıldığını da anlatıyordu.

Yılmaz Güney'in 1971 darbesi sonrasında yurt dışındaki direnişe büyük güç kazandıran filmi *Umut*'tu, 1980 darbesinden sonra da Avrupa'da yeniden yükselen anti-faşist direnişe yine onun bir başka gerçekçi filmi olan *Sürü* ivme kazandıracaktı.

*

12 Ocak 1981... Türkiye İşçi Partisi genel başkanı *Behice Boran* siyasal sürgün olarak Brüksel'de misafirimiz... *De-*

mokrası İçin Birlik örgütümüzün yürüteceği kampanyalar üzerine görüşüyoruz... Belçika'nın Fransızca radyosu RTB'den bir telefon geliyor: "Yılmaz Güney'in *Sürü* filmi Belçika Sinema Eleştirmenleri Birliği'nin büyük ödülüne layık görüldü. Radyoda bir tanıtım yapabilir misiniz?"

Stüdyoya girip *Yılmaz Güney*'i, uğradığı baskıları ve de 1980 Darbesi'nin ardından uygulanan devlet terörünü anlatıyorum.

Cunta'nın terörü *Sürü* sayesinde Belçika medyasında gündeme oturuyor.

Belçika Sinema Eleştirmenleri Birliği'nden arıyorlar: "Yılmaz Güney'in filmi ödüllendirdik, ama halen hapiste olduğunu söylüyorsunuz. Ödülü kime ve nasıl verebiliriz?"

Büyük raslantı... *Sürü*'de başrolü oynayan *Melike Demirağ* ve eşi *Şanar Yurdatapan* o sırada Almanya'da sürgünde... Derhal kendileriyle temas kuruyorum ve Brüksel'deki törene Yılmaz Güney adına *Melike Demirağ* katılarak ödülü alıyor.

Tam bu olayın sevincini yaşarken *Hürriyet* gazetesinin Avrupa baskısı geliyor... Manşet: "*Acı Akıbet: Boran ve Gazioğlu artık Türk değil!*"

Birkaç gün sonra tüm medyada yeni bir haber: *Şanar* ve *Melike* de vatandaşlıktan atılıyor.

Bu uygulama onlarla da sınırlı kalmıyor, bir süre sonra Türkiye'yi terkeden *Yılmaz Güney*'in de dahil olduğu yüzlerce Cunta şefi Evren tarafından "kansızlar" diye suçlanarak vatansızlaştırılıyor.

Cannes Film Festivali'nde *Yol* filmiyle Altın Palmiye'yi *Costa Gavras*'la paylaşımının ardından *Yılmaz Güney* 80 sürgünlerinin en önemli ismidir... Konuşması için Avrupa'nın dört bir yanından çağrılar alıyor. Brüksel'de düzenlediğimiz bir toplantıya katılması için ısrar ediyoruz, ama o çoktan kendisinin en güçlü ifade aracı olan sinemada yeni bir ses getirmek için çalışmaya koyulmuş, Paris'ten ayrılamıyor...

Türkiye'deki mahpus çocukların dramını yansıtan *Duvar* filmi gerçekleştirilmek için gece gündüz çalışıyor...

Bunun yanısıra Paris’te ardı arkası kesilmez direniş gecelerinin en güçlü hatibi... En son 1984’ün Newroz’unda yaptığı son konuşmayı anımsıyorum. Kürt özgürlük savaşının geç zafere ulaşacağını tüm dünyaya haykırıyordu:

“Ezilen sınıfların kardeşliği en güçlü silahlarımızdan biridir. Dost ve düşman herkes bilsin ki kazanacağız...Mutlaka kazanacağız...Bir köle olarak yaşamaktansa bir özgürlük savaşçısı olarak ölmek daha iyidir... Yaşasın Kürt-Türk, Acem ve Arap halklarının kardeşliği ve dayanışması...”

Ama Türkiye’deki mahpus yıllarında tedavi edilemeyen hastalığı bünyesini kemiriyor ve henüz 47 yaşında, en verimli çağındayken onu bizlerden kopartıp alıyor.

Yılmaz Güney şimdi bir direniş simgesi olarak Paris komünçüleriyle birlikte ünlü *Père Lachaise*’de yatıyor... Tıpkı *Nazım Hikmet*’in Moskova’daki *Novodeviç Mezarlığı*’nda yattığı gibi...

Sevgili *Yılmaz Güney*’i, *Nazım Hikmet*’in *Benerci* için yazdığı o muhteşem finalle anıyorum:

Bu giden

Bir

Biten

Şarkı değildir.

O büyük bir ışık gibi döğüştü.

kasketli bir güneş halinde düştü.

Seçimde sürgünün de sözü vardır...

19 Eylül 2022

On yıldan beri siyasal sürgünlerin hak ve özgürlük mücadelesinin savunuculuğunu ve sözcülüğünü yapan *Avrupa Sürgünler Meclisi*, 12 Eylül 1980 darbesinin 42. yıldönümü dolayısıyla 17 Eylül Cumartesi günü Köln’de “12 Eylül’den Günümüze Türkiye” konulu bir sempozyum düzenledi.

Toplantının açılışında müzisyen *Mehmet Akbaş*'ın Türkçe, Kurmanci ve Zazaca türkülerden oluşan dinletisinin ardından 12 Eylül 1980 darbesinin zindanlarda ve işkence merkezlerindeki insanlık dışı uygulamalarını yansıtan Türkiye'deki *Utanç Müzesi*'nin görsel sunumu yapıldı.

Avrupa Sürgünler Meclisi eş başkanı *Mahmut Özkan*'ın açış konuşmasından sonra 12 Mart 1971'den bu yana iki darbe sonrasında ve AKP-MHP iktidarı döneminde sürgünlere yapılan baskılar ve bunlara karşı verilen mücadeleler konusunda bir sunum yaptım. Almanya Yeşiller Milletvekili *Berivan Aymaz*, gazeteci *Banu Güven*, Cumartesi Anneleri aktivisti *Aysel Ocak* ve Avrupa Sürgünler Meclisi eş başkanı, yazar *Metin Ayçiçek*, 12 Eylül darbesinin ve onu izleyen iktidarların insan hakları konusundaki çağdışı uygulamalarını kendi mücadele alanlarından örnekler vererek açıkladılar.

Avrupa Sürgünler Meclisi'nin sempozyumundaki konuşmamın metni:

Değerli dostlar,

Bugün İnci'yle birlikte Köln'e gelirken ikimiz de sürgünümüzün tam 51 yıl önceki ilk yılında, bu kentte yaşamış olduğumuz tatsız bir sürprizi anımsayarak duyulduk.

1971 yazıydı... Stockholm'deki dostlarımızın yardımıyla hazırladığımız çeşitli dillerdeki bildiri ve afişlerle dolu iki bavulu zor bela taşıyıp gardaki bagaja emanet ettikten sonra, ilk teması kurmak üzere, o dönemde Köln'deki Türkiyeli tek sol örgüt olan *İşçi Derneği*'nin kapısına dayanmıştık. Ne var ki, yaz tatilinde dernek kapalıydı, Ant'ın okuyucusu olan dostlarımız da tatildeydi... Bu nedenle bir gece Köln Garı'nın bekleme salonlarında sabahlamış, ancak ertesi gün tatilden dönen bir arkadaşımızla buluşarak *Demokratik Direniş* örgütünün Batı Almanya'daki ilk kampanyasını başlatmıştık...

Köln'e ikinci gelişimiz, 1972'deydi... *Heinrich Böll* ile buluşup Paris'te hazırladığımız çeşitli dillerdeki işkence belgelerini ve direniş çağrılarını kendisine sunmuştuk, o da

Günther Grass ve *Hans Magnus Enzensberger* ile temas kurarak, diğer Avrupa ülkelerindeki gibi Almanya’da da *Türkiye direnişiyile dayanışma komitesi* oluşturma sözü vermişti.

Sahte pasaportla illegal olarak Köln ve Berlin’de yürüttüğümüz çalışmalar sırasında başımız derde girmezken, siyasal mülteci statüsü kazanıp legale çıktıktan sonra, 1977 yılı sonunda Brüksel’den Köln’e gelirken inanılmaz bir şey olmuştu.

Alman İçişleri Bakanı *Werner Malhofer*, 206 yabancı örgüt ve 287 yabancı yaygın mensuplarının Alman topraklarına girmelerini sırf “aşırı solcu” oldukları gerekçesiyle yasaklayıp tüm sınır kontrol noktalarına isimlerini bildirmişti. Bu kişiler arasında *İnfo-Türk*’ün yöneticisi olarak ben de vardım. Bu listede adım olduğu için, trende pasaport kontrolü yapan Alman polisleri tarafından tutuklanıp gece yarısı Belçika’ya iade edilmişim.

Ancak bu yasaklama uygulaması Alman demokratik kuruluşlarının protestosu sonucunda bakanın istifa etmek zorunda kalmasıyla ortadan kalktığından, 12 Eylül 1980 faşist darbesinden sonra hem *İnfo-Türk* adına, hem de cunta rejimine karşı kurmuş olduğumuz *Demokrasi İçin Birlik Avrupa Komitesi* adına Almanya’ya sık sık gelerek birçok anti-faşist etkinliklere katıldım.

O dönemde TÖS liderlerinden değerli dostumuz *Dursun Akçam*’ın girişimiyle 1982’de Köln’de yayınlanmaya başlayan, benim de sürekli yazarları arasında bulunduğum *Demokrat Türkiye* gazetesi, 12 Eylül darbesi sonrası devlet terörüne karşı yurt dışındaki mücadelenin en etkin silahlarından biri olmuştu.

12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra faşist cuntanın yurt dışına yönelik baskı uygulamalarından birisi de rejime muhalif olanların Türk vatandaşlığından çıkartılmasıydı. Darbeyi izleyen yedi yılda 26 bin kişiye “yurda dön” çağrısı yapılmış, 14 bin kişi vatandaşlıktan çıkartılmıştı. Pasaport talepleri reddedilenlerin sayısı 388 bini geçiyordu.

Yurt dışındaki 201 rejim muhalifine de “*Türkiye Cumhuriyeti’nin iç ve dış güvenliği aleyhinde faaliyet gösterdiği*” gerekçesiyle vatandaşlık hakkı kaybettirilmişti.

Vatandaşlıktan atılan *Behice Boran, Gültekin Gazioğlu, Yılmaz Güney, Şanar Yurdatapan, Melike Demirağ, Ali Baran, Mehmet Emin Bozarlan, Nihat Behram, Mahmut Baksı, Şah Turna, Fuat Saka, Demir Özlü, Yücel Top* ve daha yüzlerce muhalif Cunta şefi Evren tarafından “kansızlar” diye suçlanıyordu. Bu vatansızlaştırma operasyonundan *İnci* de, ben de, 1982’de nasibimizi almıştık.

O Evren ki, Türkiye’de yüzbinlerce yurttaşı zindana atıp işkenceden geçirirken, elinde Kuran ile kürsüye çıkıp ayetler okuyarak, okullarda din dersini zorunlu kılarak, imam-hatip okullarının açılmasına ve camiler yapılmasına hız vererek, askeri uçaklarla Doğu Anadolu’da Kürt köylerine İslam’ın son ordusu adına cihat çağrısı yapan duyurular yağdırarak bugünkü islamcı-faşist diktanın temellerini atmaktaydı.

12 Eylül Cuntası, yurt dışında muhalefeti ezmek için vatandaşlıktan atma uygulamasının yanı sıra Brüksel’de büyükelçiliğin yönetiminde kurdurduğu *Türk Diyanet Vakfı* ile göçmen camilerini ve derneklerini kontrol altına alıyordu.

Bu arada önemli bir hatırlatma yapmak isterim... Vatandaşlıktan atma 12 Eylül darbesinden sonra yoğun şekilde uygulanmışsa da, bu konudaki ilk girişim darbeden çok önce, *Bülent Ecevit*’in başında bulunduğu hükümete aitti. Sosyal Güvenlik Bakanı *Hilmi İşgüzar*, Nisan 1979’da verdiği bir demeçte, “Yurt dışında faaliyet gösteren, kanı ve kafasıyla milletimizin ferdi olmaya layık bulunmayanlar”a karşı gereken önlemlerin alınacağını açıklamış, ardından da İçişleri Bakanı *Hasan Fehmi Güneş*, Avrupa ülkelerinin Türkiyeli teröristleri desteklediğini ileri sürerek bunlara karşı ivedi önlem alınmasını istemişti.

Ardından CHP Kastamonu Milletvekili *Sabri Tığlı*’nın “devlet güvenliği aleyhinde faaliyette bulunanların vatandaşlıktan atılması” önerisi TBMM Dışişleri Komisyonu’nda

kabul edilmiş, ama 1980 darbesi nedeniyle önerinin Meclis genel kurulunda yasalaştırılması mümkün olmamıştı. Evren Cuntası işte o mirası kullanmıştı...

Bir vurgulama daha yapmak isterim... Vatansızlaştırma, aslında Türkiye’de gelmiş geçmiş tüm iktidarların fitratında vardır.

Büyük ozanımız *Nazım Hikmet* 1951 yılında Demokrat Parti iktidarı tarafından, ondan on yıl sonra da, seçkin bilim insanımız *Prof. Fahrettin Petek*, 1961’de Milli Birlik Komitesi’nin kararıyla Türk vatandaşlığından çıkartılmışlardı.

Dahası, 1915 - 1923 arası soykırımlar ve tehcirlerin kurbanı olan milyonlarca *Ermeni*’nin, *Asuri*’nin, *Rum*’un vatansızlaştırılması, 1934’te *Trakya Pogromu*’nun ardından Yahudilerin, 6-7 Eylül 1955 pogromundan sonra çok sayıda *Rum* ve *Ermeni* vatandaşın, dahası 1964 yılında, yine CHP iktidardayken, Türkiye’deki 12 bin *Yunan* vatandaşının tek bir valiz ve 22 Dolar’la Türkiye’yi terketmek zorunda bırakılması yakın tarihin en yüz kızartıcı sayfalarındandır.

80’li yıllarda, Evren Cuntası tarafından vatandaşlıktan atılan siyasal sürgünler olarak, Köln başta olmak üzere, Almanya’nın çeşitli kentlerinde birçok etkinlik düzenledik. Bunlardan en önemli ikisini anımsatmak isterim.

Sözümona parlamenter düzene geçildikten sonra Başbakan *Turgut Özal* “Türkiye’de demokrasiye dönüldüğü ve Türkiye’nin Avrupa Ekonomik Topluluğu’na kabul edilmesi gerektiği” propagandası yapmak üzere Avrupa ülkelerine bir diplomatik sefer başlatmıştı. Bunun üzerine biz de İfo-Türk adına Brüksel’de, 12 Eylül’ün tüm cürümleriyle birlikte Özal iktidarı döneminde de aynı cürümlerin nasıl sürdürüldüğünü belgeleyen Türkiye’de militarist’ “demokrasi” üzerine 406 sayfalık İngilizce bir KARA KİTAP yayınlamıştık.

Ardından, siyasal nedenlerle vatandaşlık kaybettirilmiş muhalifler olarak 23 Eylül 1987’de Berlin Senatosu’nda bir basın toplantısı düzenleyerek *Turgut Özal*’ın yalanlarını açıklamış ve gerçekten demokratikleşme için neler yapılması

gerektiğini ayrıntılı bir bildirgeyle ortaya koymuştuk. Bu bildirgenin imzacıları arasında, 12 Eylül darbesinden sonra vatandaşlıktan ilk atılan TİP genel başkanı *Behice Boran* da dahil farklı eğilimlerdeki sol örgütlerin ve DİSK'e bağlı devrimci sendikaların liderleri de yer alıyordu.

Bu basın toplantısından iki hafta sonra da, 10 Ekim 1987'de, sağlık sorunları sürgün koşullarında daha da ağırlaşan *Behice Boran* yaşamını yitirdi. Yine vatandaşlıktan atılan *Yılmaz Güney*'i, ondan dört yıl önce, 1983'te Paris'te, komüncülerin yattığı *Père Lachaise* mezarlığında sonsuzluğa uğurlamıştık.

1988'de, rejimin propagandası için Brüksel'e gelen *Turgut Özal*, uluslararası basın merkezinde yaptığı bir basın toplantısında kendisine Türkiye'deki insan hakları ihlalleriyle ilgili sorular yönelttiğimiz için toplantıyı yarıda keserek salonu terkedecek, ardından onun verdiği talimatla Brüksel Başkonsolosluğu, Türk vatandaşlığından çıkartılmış olduğumuzu İnci ile bana 26 Mayıs 1988'de taahhütlü mektupla ikinci kez tebliğ edecekti.

Aynı yıl, 11-12 Aralık 1988 tarihlerinde Köln kentinde 12 Eylül rejimine karşı uluslararası bir mahkeme toplandı... Artık hayatta olmayan *Dursun Akçam*, *Gültekin Gazioğlu*, *Enver Karagöz*, *Server Tanilli*, *Şerafettin Kaya* gibi dostlarımızla birlikte bu mahkemede cuntanın cürümlerini anlattık. Özellikle Artvin'de öğretmenlik yaparken göz altına alınıp gırtlığına kaynar su dökülerek işkenceden geçirilen sevgili dostumuz *Enver Karagöz*'ün anlattıkları jüriyi üyelerini ve duruşmayı izleyenleri çok sarsmıştı.

İbretlik bir hatırlatma daha... *Erdal İnönü* liderliğindeki SHP bu uluslararası mahkemenin jurisine Avrupa sosyal demokrat partilerinin temsilci göndermesini engellemişti... Dahası, mahkeme sırasında Köln'de düzenlenen insan hakları gecesine SHP'den üç milletvekili de çağrılmıştı, ancak bizzat *Erdal İnönü* bu milletvekillerini makamına çağırarak bu geceye katılmalarını yasaklamıştı.

Bu mahkemenin 12 Eylül rejimini mahkum etmesinden yıllar sonra, 18 Aralık 2010'da, Köln'de TÜDAY tarafından "Darbecileri Yargılamaya Çağırıyoruz" konulu bir toplantı düzenlenmişti. Yakınlarda kaybettiğimiz dostumuz, değerli hukukçu *Yücel Sayman*'la birlikte konuşmacı olarak bulduğumuz o toplantıdan sonra da yıllar geçti, 12 Eylül darbecilerinden asla hesap sorulmadı.

Bugünkü AKP iktidarı da, yurt dışındaki muhaliflere karşı her türlü baskı ve tehdidi kullanmakta cuntacılar da hiç de geri kalmıyor.

Bir örnek... 7 Nisan 2021'de *Resmi Gazete*'de yayımlanan bir kararla 377 kişi ve kuruluşun Türkiye'deki mal varlıkları donduruldu. Her ağzını açtığı anda cuntalara ve darbelere karşı olmaktan dem vuran AKP-MHP iktidarı, bu kararla da cuntacılığın ve darbeciliğin, sürgün düşmanlığının kendi fitretinde olduğunu bir kez daha net şekilde ortaya koydu...

Örneğin 90'lı yıllarda TBMM'de Kürt milletvekili olan ve halen Brüksel'deki *Kürdistan Ulusal Kongresi (KNK)* yöneticileri arasında bulunan *Remzi Kartal* ve *Zübeyir Aydar*, 2008 yılında "1971 ve 1980 askeri darbelerinin Türkiye'den dışı göç üzerindeki etkileri" konulu araştırmasından ötürü *İnfo-Türk* tarafından ödüllendirilmiş bulunan yazar ve gazeteci *Bahar Kimyongür*...

Yarım yüzyıllık mücadele arkadaşım, halen İsveç'te sürgün bulunan *Ragıp Zarakolu*'nun da bu uygulamada sadece Türkiye'deki malvarlığına değil, emekli maaşına dahi elkonulmuş bulunuyor. Dahası, Ukrayna Krizi'nden yararlanan *Recep Tayyip Erdoğan*, şantaj politikasında cüretkar bir adım daha atarak, Finlandiya ile İsveç'in NATO'ya üye olarak katılmasını, bu ülkelerde bulunan muhaliflerin Türkiye'ye iade edilmesi koşuluna bağladı. İadesi istenenler listesinde dostumuz *Ragıp Zarakolu* da yer alıyor.

Ya Alman Devleti'nin sırf Ankara rejimini tatmin etmek için özellikle sol eğilimli ve Kürt sürgünlere karşı uygulamakta olduğu 129b terörü?

Avrupa Sürgünler Meclisi eşsözcüsü *Mahmut Özkan* Sürgün dergisinde çok iyi açıklamıştır:

“Almanya’da anayasanın ‘yabancı örgütleri’ kapsayan ve kamuoyunda ‘129 b maddesi’ olarak bilinen yasa gerekçe gösterilerek yargılanan onlarca devrimci, politik sürgün var. Almanya’nın Türkiye ve T. Kürdistanı kökenli sol, devrimci, ve komünist örgütleri özellikle hedef alması, Alman emperyalizmi ile TC devleti arasında devam eden tarihi, stratejik çıkar ve işbirliğinde aranmalıdır.”

Vatandaşlıktan atılma, bulunduğu yabancı ülkede dahi sürekli baskı ve tehdit altında bulunma, dünyanın tüm ülkelerine yerleşmiş 3 milyon’dan fazla Türkiyeli göçmenin, özellikle de devlet terörü nedeniyle ülkelerinden ayrı düşürülmüş siyasal sürgünlerin sorunudur.

Bu, Osmanlı’dan beri işlenen çeşitli soykırımlar ve tehcirler nedeniyle dünyanın çeşitli ülkelerini yeni yurt edinmiş *Ermeni, Asuri, Kürt, Grek* diasporalarının sorunudur.

Bu, Birinci emperyalist paylaşım savaşı sonunda dört farklı ülkede yaşamaya mecbur edilmiş Kürt ulusunun, kuzeyde *Bakur*, doğuda *Rojhilat*, güneyde *Başûr*; batıda *Rojava* Kürtlerinin sorunudur.

Bu, en son Azeri ve Türk ordularının, islamcı terörist beslemelerin de katılımıyla, *Dağlık Karabağ*’ı işgal etmesi yanında görüldüğü gibi Ermeni ulusunun sorunudur.

Bu, son seçimde binbir hile ve baskıyla iradesi gaspedilerek daha yıllarca Türk ordusunun işgali altında yaşamaya mecbur tutulan Kuzey Kıbrıs halkının sorunudur.

Türkiye’de seçimler yaklaşıyor... Muhalefeti oluşturan tüm partilere düşen önemli görevlerden biri de, *Avrupa Sürgünler Meclisi* başta olmak üzere, demokratik göçmen örgütlerini, *Asuri, Ermeni, Ezidi, Grek* ve *Kürt* diasporalarını temsil eden kuruluşları muhatap almak, onların iradesini de sandığa yansıtmaktır. Türkiye’nin gerçekten demokratikleşmesi isteniyorsa, sandığa onların iradesi de mutlaka yansımali, sürgün tarihe gömülmelidir...

Avrupa'nın Segbis'li ülkesi Türkiye...

26 Eylül 2022

Brüksel'in merkezinden uluslararası hava alanına giden Avenue Leopold III'ün sol yakasındaki 250 Bin metrekarelik alanda, uzaktan görünüşüyle sekiz dişli bir timsah ağzına benzeyen ve yapımı üye ülkelere tam 1,2 Milyar Euro'ya mal olan NATO'nun Genel Karargahı yükselir.

Son Ukrayna krizinden sonra ABD'nin dayatmasıyla Madrid zirvesinde alınan kararlar uyarınca harekât alanını Avrupa'nın doğusuna ve kuzeyine yayan, öte yandan Japonya, Güney Kore, Yeni Zelanda ve Avusturalya'yı da yedeğine takarak Rusya, Çin, Hindistan gibi Asya devletlerine karşı bir süper ittifak oluşturmaya çalışan NATO'nun karargahı son derece hareketli... Sadece üye 30 ülkenin değil, başta İsveç ve Finlandiya olmak üzere NATO nüfuzu altına giren diğer ülkelerin generalleri de bu karargaha ulaşmak için gün boyu Avenue Leopold III'te cirit atıyor.

Ya bu devasa karargahın tam karşısında, Fransa'nın üyelikten çekilmesi üzerine Paris'i terkederek 1967'den itibaren tam 50 yıl NATO kurmaylarına hizmet veren eski karargah?

Orası da bir süre kendi kaderine terkedildiyse de, 2016'de Brüksel'deki bir metro istasyonunda ve Zaventem hava alanında 32 kişinin yaşamını yitirdiği islamcı terör saldırısı sanıklarının olağanüstü güvenlik önlemleri altında yargılanmasını sağlamak için devasa bir mahkemeye dönüştürüldü... Öyle ki, eski karargah bugünlerde Belçika gazete ve televizyonlarının haber saatlerinde yeni karargaha bayağı fark atar oldu...

Ancak, Paris'teki terör sanıklarının aylarca süren yargılanmalarında büyük bir sorun yaşanmamışken, Brüksel'deki yargılanmanın daha hazırlık safhasında sanıkların içine oturulacağı cam kafesler yüzünden, duruşmaların hazırlığı için sanık ve mağdur avukatlarının da katılımıyla yapılan ilk oturumda kıyamet koptu.

Paris'teki duruşmalarda sanıklar avukatlarıyla doğrudan görüşebildikleri büyük bir bölümde hepsi bir arada olarak yargılanmışlarken, Brüksel'deki mahkeme salonunda, güvenliği sağlamakla görevli emniyetin talebi üzerine, dokuz sanığın kendi aralarında ve avukatlarıyla temas olmaksızın oturması için dokuz ayrı cam hücre yapılmış bulunuyor.

Sanıkların hazır bulunmadığı 11 Eylül'deki ilk hazırlık oturumunda sanık avukatları bu düzeni görünce kıyameti koptular, sadece hava deliği ve belge teati etmek için bir yarık bulunan "utanç kafesleri" diye niteledikleri bu tek kişilik hücrelerin yıkılarak yerine Paris'teki gibi toplu bir sanık bölümü yapılmasını istediler.

Mahkeme başkanı *Laurence Massart* da, avukatların itirazlarını yerinde bularak, tek kişilik hücrelerin yıkılıp yerine sanıkların bir arada olacağı toplu bir bölüm yapılmasına karar verdi... Bu değişikliğin gerçekleştirilmesi uzun vakit alabileceğinden, 10 Ekim'de sanıkların da hazır bulundurulmasıyla başlaması gereken ilk duruşma şimdilik belirsiz ileri bir tarihe erteledi.

Evet, 32 cana kıymaktan sanık dokuz terör zanlısının duruşmasında avukatlarının itirazı dikkate alınarak NATO'nun eski karargah binasında hayli vakit alacak tadilat yapılmasına gidilirken, Türkiye'de Tayyip adaleti, *Selahattin Demirtaş* ve *Osman Kavala*'nın da dahil bulunduğu binlerce vatandaşı, mahkeme salonunda bulunmalarına olanak tanınmadan yattıkları zindanlarda *Segbis*'le ifadeleri alınarak yargılıyor ve mahkum ediyor.

Brüksel'deki mahkemede tek kişilik cam kafeslerin yıkılacağı haberi kesinleştiğinde, bilgisayar ekranına Türkiye'den bir haber inmekteydi:

Selahattin Demirtaş 6'lı İttifak'ın liderlerinden *Ahmet Davutoğlu'nun* başbakan iken kendisi hakkında açtığı davanın duruşmasında yine *Segbis*'le sorgulanırken şöyle diyordu:

"Davutoğlu, başbakanlık yaptığı dönemde açılan dava-

larla ilgili şikâyetini geri çekti, şikâyetini çekmediği tek kişi benim. Hakkımda 47 dava açıldı, 144 soruşturma açıldı, altı yıldır tutukluyum, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne göre siyasi tutukluyum. Dokuz yıl hapis cezası aldım, 38 ağırlaştırılmış müebbet ve 10 bin yıla yakın ceza istemiyle yargılanıyorum. Yüreğiniz soğumadı mı bunlara rağmen? Tam olarak amacınız ne, ne kadar ceza almamı istiyorsunuz?"

Paris ve Brüksel'de onlarca cana kıymış islamcı teröristlere dahi yargılanmalarında şahsen hazır bulunup savunmalarını doğrudan yapmaları, hattâ savcı, yargıç ve avukatlarla tartışılabilme olanağı tanınırken Türkiye Devleti, Büyük Millet Meclisi'nde temsil edilen ülkenin üçüncü büyük partisinin onursal liderine böyle bir adaletsizlik ve baskı uygulamak-taysa, *Avrupa Konseyi*'nde böyle bir devletin yeri nedir?

Ya Gezi Direnişi'nden dolayı uyduruk bir iddianameyle suçlanarak tutuklanan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin verdiği yaptırım kararlarına rağmen beş yıldır zindanda tutulan insan hakları savunucusu *Osman Kavala*'ya uygulanan adaletsizlik?

2013 yılının Ocak ayında *Çağdaş Hukukçular Derneği*'ne, *Halkın Hukuk Bürosu*'na ve avukatların ofis ve evlerine yapılan baskınlarla başlayan bir siyasi davanın ise 9. yılına girildi... Derneğin başkanı olan Avukat *Selçuk Kozağaçlı* da 6 yıldır tutuklu olarak yargılanıyor... 7 Eylül'de yapılan son duruşmada *Kozağaçlı* ve tutuklu iki meslektaşı *Barkın Timtik* ile *Oya Aslan* hakkında yine tahliye kararı çıkmadı.

Evet, bu ülkemizin değerli insanları, hâlâ Türkiye zindanlarında...

Ukrayna geriliminden sonra Rusya'yı bir celsede üyelikten atan *Avrupa Konseyi* bu konularda hâlâ "ne şiş yansın ne kebab" tavrını sürdürmekte... *Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi* 20-22 Eylül tarihlerinde yaptığı toplantıdan da yine bazı tavsiyeler ve ricalar dışında elle tutulur bir yaptırım kararı çıkmadı.

Buna karşılık, Rusya'ya karşı hemen her gün yeni bir

yaptırım ve zorlama kararı alan Avrupa Birliği, insan hakları ihlalleri ve komşu ülkeler toprak ve sularına saldırı konusunda kuzey komşusundan hiç de geride kalmayan Türkiye Devleti'ni yeni oluşturulmakta olan *Avrupa Siyasi Topluluğu*'nun 6 Ekim'de Prag'da yapacağı toplantıya davet ederek *Erdoğan*'ın islamo-faşist rejimini bir kez daha onurlandırdı.

Acı olan bir gerçek daha... İkinci Dünya Savaşı'nın ardından insan hakları ve özgürlüklerin savunucusu olma iddiasıyla kurulmuş olan Avrupa Konseyi de, Avrupa Birliği de, kendi bünyeleri içinde hızla güçlenen aşırı sağ yapılanmanın da etkisiyle bu "demokrasinin kaleleri" olma iddiasını giderek kaybediyor.

Daha önce de yazmıştım... Avrupa'nın vurdumduymazlığının ardında sadece "ağır abi" ülkelerin, ne türden rejimle yönetilmekte olursa olsun, Türkiye ile ekonomik, ticari, stratejik ve turistik ilişkileri gözden çıkaramaması, Erdoğan'ın başı sıkıştıkça "Üstüme gelmeyin, yoksa mültecilere AB'nin kapılarını açarım" tehdidini savurması, son Ukrayna krizinden sonra Moskova ile Kiev arasında "vazgeçilmez arabulucu" rolü oynamakta olması yok...

Geçen yıl Avrupa Parlamentosu'ndaki *Avrupa Halk Partisi (EPP)* grubundan büyük gürültü kopartarak ayrılan Macar başbakanı *Viktor Orban*'ın partisi *Fidezs*, AB üyesi ülkelerin tamamında aşırı sağın egemen olması için tüm olanaklarını seferber etmiş durumda...

Fransa'dan Marine Le Pen'in *Ulusal Birlik*, Polonya'dan Mateus Morawiecki'nin *Hukuk ve Adalet*, İtalya'dan Matteo Salvini'nin *Lega* partisi ile birlikte *Avrupa Parlamentosu* içinde büyük bir ağırlık merkezi oluşturmuş bulunuyor.

Macaristan'daki Viktor Orban'ın partisi *Fidesz*, aynı çizgideki *KDNP* ile birlikte katıldığı son seçimlerde, kamuoyu yoklamalarındaki tüm tahminlerin hilafına, oylamaya tıpkı Türkiye'deki altı parti gibi aralarında ittifak yaparak giren altı muhalefet partisini ağır bir yenilgiye uğrattı.

Muhalefete ve medyaya uyguladığı baskıların yanı sıra

Viktor Orban'ı Tayyip Erdoğan'a yakın kılan bir özellik, kendisinin sadece *Avrupa Birliği* içinde değil, Türkçe konuşan ülkeler topluluğu içinde de aynı derece aktif bulunması, Erdoğan'ın oluşturduğu *Türk Konseyi*'ne resmen katılarak onun Orta Asya'dan Avrupa'ya tüm Türki devletlerdeki ve bölgelerdeki etkisinin artmasına yardım etmesi ve *Türk-İslam Sentezi* adına başlattığı fütuhata Avrupa kapısını açmış olmasıdır.

Son seçimlerde İsveç'te ve İtalya'daki aşırı sağ partilerin yüksek oy alması da, Erdoğan'ın Avrupa kıtasındaki konumunu daha da rahatlatacağına benziyor.

Bu koşullarda halklarımızın islamcı-faşist rejime son vermek, Türkiye'yi insan hakları ve demokrasiye saygılı, komşu ülkelerle kardeşçe ilişkiler içinde bir ülke haline getirmek için önümüzdeki seçimlerde AKP-MHP diktasını devirmekten başka bir şansı bulunmuyor.

Emek ve Özgürlük İttifakı'nın önceki gün Haliç Kongre Merkezi'nde açıkladığı *Yol Haritası* bu radikal değişimin nasıl gerçekleşebileceğini net şekilde ortaya koyuyor.

Ancak o da yeterli değil... Daha önce oluşturulmuş bulunan *Millet İttifakı* ile *Sosyalist Güçbirliği İttifakı*'nın da nihai aşamada HDP'ye karşı şimdiye kadar sürdürdükleri mesafeli tavrı terk ederek *Emek ve Özgürlük İttifakı* ile yapıcı bir diyaloga girmesi ana koşuldur.

Seçim öncesi mutlaka bir *İttifaklar İttifakı* oluşturulmalıdır.

Bu *İttifaklar İttifakı*'nın başta gelen hedeflerinden biri de, Kürt ulusuna eşit haklar tanımak, savaşın yerine barışı daim kılmayı yeni seçilecek cumhurbaşkanının ve oluşacak yeni Meclis'in bir numaralı gündem maddesi yapmak olmalıdır.

Bu gerçekleştirilmediği takdirde, önümüzdeki seçimde Erdoğan başkanlık sarayından kovulsa, TBMM'de *Cumhur İttifakı* azınlığa düşürülmüş olsa bile, Türkiye'de ne güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçilebilir, ne de gerçekten demokratik bir rejim kurulabilir.

Ukrayna krizinden sonra uluslararası ilişkilerde hızla büyüyen oportünizm ve gözboyacılık dikkate alındığında, Türkiye'nin üyesi olduğu *Avrupa Konseyi*'nden de, aday üye olduğu *Avrupa Birliği*'nden de, katılmakta olduğu *Avrupa Siyasal Topluluğu*'ndan da fazla bir şey beklenmemelidir...

Ne o, ne de bu... İle de emek ve özgürlük anayasası!

3 Ekim 2022

AKP-MHP hegemonyasındaki TBMM'nin yaklaşan seçim öncesi son açılış şovunu ekranlarda ibretle izledik... 20 yıldır, özellikle de 2016 çakma darbe girişiminden bu yana resmi ve gayri resmi OHAL rejimleriyle insan haklarını ve özgürlükleri ayaklar altına alan Tayyip Erdoğan, Meclis kürsüsünde demokrasi havariliğine soyunarak müjdeyi verdi:

“İçimizde ukde kalan bir mesele de ülkemizi yeni, sivil, demokratik yöntemlerle inşa edilmiş, kapsayıcı, sade ve vizyoner bir Anayasa'ya kavuşturmadır. Yeni dönem Meclisimizin, Türkiye'yi, hakkı olan yeni Anayasa'yla buluşturarak, darbe dönemlerinin son izini de sileceğine inanıyorum.”

El insaf! 12 Eylül darbesinin dayattığı 1982 anayasasını, kendisini diktatoryal yetkilerle donanmış cumhurbaşkanı yapan değişiklik dışında, 22 yıldır aynen yürürlükte tutan sanki lideri bulunduğu AKP değildir de, azınlıktaki muhalefet partileridir...

Muhalefet partilerinden HDP ve CHP'nin milletvekilleri Erdoğan'ın Meclis'e girişinde ayağa kalkmayı reddederek son derece haklı bir protestoda bulunmuşlar, TİP'in dört milletvekili ise genel kurul salonunu terk ederek daha da iyisi yapmışlardır.

Bittabi, bir önceki dönemde Kılıçdaroğlu'nun CHP'den 15 milletvekili ikram etmesi sayesinde Meclis'te kendine yer edinen, bu dönemde de 6'lı masanın sağ açığında oynayan

İYİP milletvekillerinin AKP ve MHP'lilerle birlikte Tayyip salona girerken ayağa kalkarak kendisine saygılar sunmuş olması dikkatlerden kaçmamıştır.

Erdoğan ne denli iddialı konuşursa konuşsun, ister zamanında yapılınsın, ister öne alınsın, önümüzdeki seçimlerde kendisinin tekrar cumhurbaşkanı seçilebilmesi bir yana, başını çektiği AKP-MHP ittifakının anayasa değişikliği için gerekli 400 sandalyeli çoğunluğu asla sağlayamayacağı ayan beyan ortada...

Aynı açmaz seçime üç ayrı ittifak halinde katılmaya hazırlanan muhalefet için de söz konusu... En azından ikinci turda muhalefetin tüm kanatlarının destekleyeceği bir cumhurbaşkanı adayı üzerine uzlaşma sağlansa bile, demokratik bir anayasanın Meclis'te doğrudan kabulü için 400, referandum yoluyla kabulünün sağlanabilmesi için gerekli 360 sandalyeye sahip olması gerekiyor.

Bu sayısalığa erişilebilse bile, 6'lı Masa partilerinin daha muhalefetteyken çok yaşamsal konularda AKP-MHP diktasının uygulama ve söylemlerine uygun ya da yakın bir tavır içinde olmaları göz önünde tutulduğunda, gelecek Meclis'te çoğunluğu oluşturacak bugünkü muhalif partilerin gerçekten demokratik, özgürlükçü bir anayasa taslağı üzerinde görüş birliği sağlamaları hiç de kolay görünmüyor.

En son örnek, 6'lı Masa'nın solunda yer alan CHP'nin "genel af" konusunda AKP ile uzlaşmacı tavrı...

CHP lideri ve 6'lı Masa'nın olası cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu daha dün siyasal nedenlerle tutuklu ve mahkum olanları genel aftan muaf tutan şu açıklamayı yaptı: "Af konusunda titizlikle yönetilmiş bir düzenlemeyi iktidar ile konuşmaya hazırız. Görüyoruz beceremiyorlar, birlikte çözebiliriz. Ancak bu af sadece belli başlı suçları kapsayacak; terör, taciz, tecavüz ve benzeri suçlar kapsam dışı kalacak, kader mahkumlarına yönelik olacaktır."

CHP Grup Başkanvekili Engin Altay da ardından vurguladı: "Parlamentoda grubu bulunan partiler oturup cumhuri-

yetimizin 100. yılının arifesinde toplumsal mutabakatı sağlayarak bir plan ortaya koyabilir. Ama burada olmazsa olmazlar var. Nedir? Terör suçları, asla...”

CHP liderleri bilmez midir ki, bugün Erdoğan’ın zindanlarında “terörist” suçlamasıyla tutuklu ya da mahkum olarak yatanların hemen tamamı, iktidarın uyguladığı devlet terörüne muhalefet eden vatandaşlardır. Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, Osman Kavala gibi Türkiye’nin onbinlerce değeri yıllardır bu suçlamayla özgürlüklerinden yoksun kılınmışlardır.

Çok değil, daha dört gün önce, HDP Kocaeli milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve KHK mağdurlarından Doç. Dr. Bayram Erzurumluoğlu, Mağdurlar İçin Adalet Platformu’nun hazırladığı “4.5.ve 6. yılında ‘OHAL’in Toplumsal Maliyetleri” başlıklı tam 352 sayfalık araştırma raporunu TBMM’de kamuoyuna açıkladılar.

Raporda soruluyor:

“Siyasal iktidarca, 20 Temmuz 2016’dan bu yana uygulamaya konan OHAL ve KHK’larla keyfi, seçmeci ve ayırıcı bir biçimde yapılan siyasi ve istihbari fişlemelere dayalı olarak 500 bin kişinin doğrudan (birincil) mağdur, 3 milyon kişinin dolaylı (ikincil) mağdur, Türkiye çapında 84 milyon kişinin ise yaşam kalitelerine, hayat tarzlarına, haklarına, özgürlüklerine ve refahlarına zarar verilmek suretiyle üçüncül mağdur edildiklerini biliyor muydunuz?”

Can alıcı bir soru daha:

“Dünya terörizm veri tabanlarına göre, sayıları 150’ye ulaşan ve 2010 yılı sonrasında dünyada her yıl ortalama 24.000 kişiyi öldüren Taliban, İŞİD, Boko Haram, El-Şabab, El-Kaide, Cemaat Nusret el İslam vel Müslimin (CNIM) vb. gibi terör örgütleri dahil olmak üzere dünyadaki tüm terör örgütlerinin üyelerinin toplam sayıları en zorlama istihbari sayımlara göre bile 750.000’i bulabilirken Türkiye’deki OHAL/KHK rejimince, Türkiye’de altı yıldır bir tek kişiyi bile öldürmemiş olan OHAL/KHK mağdurları ve yakınları

arasından 1 milyon 576 bin 566 kişiye ‘silahlı terör örgütü üyesi’ muamelesi yapıldığını biliyor muydunuz?”

Tekrarlıyorum... “Silahlı terör örgütü üyesi” muamelesine tabi tutulan 1,5 milyondan fazla yurttaş...

Yine rapora göre, 12 Eylül darbesinden sonra bütün kamu kurumlarından 30 bin kişi ihraç edilmişken, 15 Temmuz 2016 sonrasında 300 bin kişi ihraç edilmiş bulunuyor. 12 Eylül 1980 sonrasında 30 bin kişi siyasi mülteci olarak yurtdışına çıkmışken 2016 sonrasında Türkiye’de “terörist veya terör destekçisi” olarak suçlanıp tutuklanma tehdidi altında oldukları için Avrupa Birliği ülkeleri başta olmak üzere yurt dışında iltica talebinde bulunan Türk vatandaşlarının sayıları 90 bini aştı. 12 Eylül döneminde 388 bin kişiye pasaport verilmemişken OHAL rejiminde pasaport verilmeyenlerin sayılarının 1 milyon kişi civarında olduğu tahmin ediliyor.

Ne acıdır ki, Türkiye’yi demokratikleştirme vaadindeki CHP “kader mahkumları”nın affı için AKP ve MHP ile uzlaşmaya hazır olduğunu açıklarken devlet terörü mağdurlarını “Terör suçları, asla...” diye dışlayabilmektedir.

Altı yıl önce ünlü Yenikapı Ruhu operasyonlarında gönüllü olarak yer alan CHP ve 6’lı Masa’daki birincil ortağı İYİP’nin Meclis çatısı altında Tayyip Erdoğan’ın yurt dışı operasyonlarına da nasıl can ü yürekten destek verdiklerini unutmuş değiliz.

İki yıl önce Türk Ordusu ve yedeğindeki islamcı teröristler Eylül ayında Azeri ordusuyla birlikte Yukarı Karabağ’a saldırdığında CHP ve İYİP “Gazi Meclis” diye niteledikleri TBMM’de AKP ve MHP ile birlikte şu ortak bildiriye yayınlanmışlardı: “Uluslararası camiayı, bugüne kadar Ermenistan’ın işgali ve sorumsuz saldırıları sebebiyle zarar gören Azerbaycan’ın yanında olmaya davet ediyoruz. Bu vesileyle Gazi Meclisimizdeki siyasi partiler olarak, şehit düşen Azerbaycanlı kardeşlerimize Allah’tan rahmet, gazilere acil şifa ve can Azerbaycan’a başsağlığı dilerken, milletimizin dayanışma iradesini bir kez daha güçlü bir şekilde vurguluyoruz.”

Kılıçdaroğlu, o sırada televizyondaki bir konuşmasında daha da ileri giderek şöyle diyebiliyordu: “Hangi devlet olursa olsun, Azerbaycan’a koşulsuz destek vermesi lazım. Azerbaycan’ın her koşulda yanındayız. Sadece CHP olarak değil. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, Azerbaycan devletinin vatandaşlarıyla kucaklaşıyor.”

Üzerinden iki ay geçmeden, 17 Kasım 2020’de Tayyip’in TBMM’ye indirdiği “*Azerbaycan’a asker gönderme*” tezeresini AKP, CHP, MHP ve İYİP, oybirliğiyle onaylayarak 1895 ve 1915 soykırımlarından sonraki 3. *Ermeni Soykırımı*’na canı gönülden onay verdiler.

Dahası, geçen ay Azerbaycan-Ermenistan sınırındaki bir çatışmada yüzlerce Ermeni öldürüldüğü halde, CHP lideri Kılıçdaroğlu ve İYİP lideri Akşener, Erdoğan’ın hemen ardından, 13 Eylül 2022’de, sadece Azerbaycan diktatörü Aliyev’e başsağlığı ve destek mesajı göndererek onunla aynı safta olduklarını gösterdiler.

Ya CHP’nin 2008 yılından beri onay verdiği ve sonuna dek desteklediği Güney Kürdistan’a yönelik operasyonlar:

21-29 Şubat 2008: Güneş Harekâtı

24-25 Temmuz 2015: Şehit Yalçın Operasyonu

24 Ağustos 2016-29 Mart 2017: Fırat Kalkanı Harekâtı

25 Nisan 2017: Nisan 2017 Suriye ve Irak hava harekâtı

20 Ocak-24 Mart 2018: Zeytin Dalı Harekâtı

19 Mart 2018’den günümüze: Dicle Kalkanı

15 Ağustos 2018: Sinjar’a hava harekâtı

28 Mayıs 2019’dan günümüze: Pençe Harekâtı

7 Ekim 2019’dan günümüze: Barış Pınarı Harekâtı

15 Haziran 2020’den günümüze: Pençe-Kartal Operasyonu

Bittabi, Kılıçdaroğlu’nun desteğiyle Meclis’te temsil olanına kavuşan İYİP de, beş yıldan beri tüm yurt dışı operasyon kararlarına tam kadro destek vermiştir.

Ya 6’lı Masa’nın daha üç ay önce yurt dışında “terörist” avcılığına verdiği destek?

Ukrayna Krizi’nden sonra İsveç ve Finlandiya NATO İt-

tifakı'na katılmak üzere başvurduklarında, Tayyip Erdoğan OHAL kafasıyla derhal devreye girerek, Türkiye'nin üyeliklerine onay vermesi için bu iki ülkede bulunan ve "terörist" diye nitelediği muhaliflerinin Türkiye'ye iadesini şart koşmuştu.

Madrid'de yapılan NATO zirvesinde ABD devreye girerek "teröristleri iade" sözü vermeleri karşılığında Erdoğan'ı itirazından vazgeçirmişti.

Bunun üzerine Temmuz başında Akşener'in ev sahipliğinde toplanan 6'lı masada CHP, İYİ Parti, Gelecek Partisi, DEVA, Saadet Partisi ve Demokrat Parti liderleri bu vazgeçme üzerine şu açıklamayı yapmışlardı: "Türk dış politikasında son yıllarda kişisel ve tepkisel tercihlere bağlı olarak yaşanan savrulma, hedefsizlik ve vizyonsuzluğun son örneği, NATO'nun Madrid Zirvesi sürecinde görülmüştür. Türkiye'nin haklı taleplerini somut güvencelere bağlamayan üçlü mutabakat metni, bir iç siyaset malzemesi olarak kullanılması dışında herhangi bir değer taşımamaktadır."

O zaman sormuştuk:

Altı partinin NATO zirvesinde imzalanan üçlü mutabakat metninde somut güvencelere bağlanmadığını belirttikleri taleplerin başında "sürgünde bulunan rejim muhaliflerinin derhal derdest edilerek Türkiye'ye iade edilmesi" gelmiyor mu? Nasıl oluyor da, Türkiye'ye demokrasi getirme iddiasındaki altı parti, CHP de dahil, sürgündeki muhaliflere yönelik bu faşizan talebe "Türkiye'nin haklı talebi" diye niteleyerek sahip çıkabiliyor?

Seçim sonrası iktidar olabilirlerse, yapacakları ilk işlerden biri Erdoğan'ın yeterince başaramadığı siyasal sürgün avını gerçekleştirmek mi olacaktır?

Başa dönüyorum.

Evet, 20 yıldır, özellikle de 2016 çakma darbe girişiminden bu yana resmi ve gayri resmi OHAL rejimleriyle insan haklarını ve özgürlükleri ayaklar altına alan Tayyip Erdoğan'ın Meclis kürsüsünde demokrasi havariliğine soyunarak verdiği

“Türkiye’yi, hakkı olan yeni Anayasa’yla buluşturarak, darbe dönemlerinin son izini de silme” sözünün, Mağdurlar İçin Adalet Platformu’nun açıkladığı gerçekler ışığında hiçbir inandırıcılığı yok.

İnandırıcı çözüm, ancak önümüzdeki seçime giderken kurulmuş olan üç ayrı muhalefet ittifakının önce kendi içlerinde, hemen ardından da bir araya gelerek oluşturacakları İttifaklar İttifakı’nda insan haklarını ve özgürlükleri güveneye bağlayan, Türkiye halklarının her planda eşitliğini sağlayan gerçekten demokratik bir anayasa projesi üzerinde mutabakat sağlamalarından, bu projenin kabulünü gelecek Meclis’te ilk gündem maddelerinden biri yapma taahhüdü altına girmelerinden geçiyor.

6’lı Masa’nın yukarıda anımsattığım yapısı ve tutarsızlıkları dikkate alındığında, bunun gerçekleşmesi büyük ölçüde Emek ve Özgürlük İttifakı ile Sosyalist Güçbirliği İttifakı’na düşüyor.

Ne 12 Eylül Anayasası, ne Tayyip Erdoğan Anayasası, ille de Emek ve Özgürlük Anayasası!

Yayın dünyasından bir yoldaşa veda...

10 Ekim 2022

Artı Gerçek’in yeni formatında bu ikinci yazım... 2017’deki ilk gününden beri her hafta hiç aksatmadan yazdığım yazıları, bundan böyle de her hafta başı yayınlanacak şekilde aynı ritimde ve aynı çizgide sürdürmeye devam edeceğim.

Ancak, Belçika’da yarım yüzyıl önce başlatmış olduğumuz *İnfo-Türk*’ün yayın ve arşiv çalışmalarını ve çok uluslu *Güneş Atölyeleri*’nin sosyo-kültürel faaliyetlerine desteğimizi aynı ritimde sürdürürken, ileri yaştın gittikçe artan sağlık sorunları nedeniyle yazılarımda aksamalar olursa, anlayışla karşılayacağınıza inanıyorum.

Kapanan hafta *Güneş Atölyeleri*'nde, Arnavut, Asuri, Belçikalı, Cezayirli, Ermeni, Fransız, Grek, İtalyan, Kamerunlu, Kongolu, Kürt, Ruandalı, Suriyeli ve Türk tüm çalışma arkadaşlarımızla birlikte İnci'nin 82. doğum gününü kutladık.

Sosyal medyada da paylaştığım mesajımda İnci'nin doğum gününü şöyle kutlamıştım:

“Canım İnci, fırtınalı yaşamında dün 82. yılına girdin... 9 yılı doğup büyüdüğümüz topraklarda, 51 yılı da sürgünde, her daim inançlarımız uğrunda mücadeleler içinde olmak üzere tam 60 yılını birlikte paylaştığımız bir ömür...”

“Tüm sürgünümüz boyunca bizi hiç terketmeyen o soru: Bir gün gerçekten o güzelim ülkemizde olabilecek miyiz?”

“Hiç olamadık da değil...”

“En azından geçen yıl Esra Yıldız'ın Vatansız belgeselinin 58. Altın Portakal Film Festivali'nde gösterimi sırasında suretlerimiz Antalya'daydı.

“Bu sene de Vatansız'ın Uluslararası Kadın Yönetmenler Festivali'nde gösterilmesi nedeniyle suretlerimiz, bundan tam 60 yıl önce iki genç gazeteci olarak ilk kez karşılaştığımız İzmir'de oldu.

“Dahası, sosyal medya sayesinde yıllardır düşüncelerimizle ve mesajlarımızla gece gündüz zaten hep Türkiye'de değil miyiz?”

“Cismen de orada olmak mı?”

“Kim bilir, belki tüm muhalefet güçlerinin ilkeli birliği sağlanabilir de gelecek yıl ülkemiz üzerindeki karabasan bir daha geri gelmeyecek şekilde tarihin çöplüğüne atılabilirse...”

“Benim gelecek Şubat'taki 87. yıldönümümde mümkün değil ama, gelecek Ekim'deki senin 83. yıldönümünü mücadeleli yaşamının başladığı Ankara'da dostlarımızla birlikte kutlayabilmek... Niçin olmasın?”

Mesajımda bir yakınma paragrafı daha vardı: “İkimiz de ileri yaşlarımızda artık takvim yapraklarının birbiri ardına giderek daha hızla düştüğünün bilincindeyiz. Hayatta kalan

yakınlarımızın, dostlarımızın, mücadele arkadaşlarımızın sayısı hızla azalıyor.”

Üzerinden sadece üç gün geçmişti ki, Türkiye’den gelen bir haber bu acımızı yeniden deşti.

İnci ile aynı yıl, 1940’da Adana’da doğmuş olan sevgili dostumuz, yayıncı, şair ve araştırmacı *Nurer Uğurlu* 82 yaşında hayata veda etmişti.

Nurer’le dostluğum ben daha 50’li yılların sonunda İzmir’de gazetecilik yaparken başlamıştı. 60’lı yılların başında ben İstanbul’da *Türkiye İşçi Partisi*’nin Bilim ve Araştırma Kurulu’nda görevliyken, Nurer de *Türkiye İşçi Partisi Gençlik Kolları* İstanbul Şubesi başkanıydı.

1968 yılında *Yaşar Kemal* ve *Tilda Kemal* ile birlikte *Ant Yayınları*’nı kurduğumuzda, kitapların İstanbul dağıtımını hiç tereddüt etmeden GE-DA dağıtım servisini kurmuş olan Nurer’e vermiştik. Ankara dağıtımını ise, tıpkı Nurer gibi son derece ciddi ve güvenilir bir arkadaşımız olan *Aydın Sami Güneyçal*’daydı.

12 Mart 1971 darbesinin ardından *Ant Dergisi* kapatılıp bizler hakkımızda yüzlerce yıl hapis talep edilen davalardan ötürü sıkıyönetimce aranmaya başlandığımızda her türlü rizki göze alıp bize dayanışma gösteren dostlarımızdan biriydi Nurer...

12 yıl önce yayınlanan “*Vatansız*” *Gazeteci* adlı anılarının sürgün öncesini anlatan birinci cildinde Nurer üzerine şunları yazmıştım:

“30 Nisan... Çiğdem’in evine uğradık, tam bir şeyler yiyecektik ki, radyoda ilk haber olarak ‘Türk Ceza Kanunu’nun 142, 311, 312, 156 ve 159. maddelerini ısrarla ihlal eden *Ant Dergisi*’nin süresiz olarak kapatıldığını, sorumluları hakkında gerekli kanuni takibata geçildiğini’ duyuran sıkıyönetim bildirisi veriliyordu.

“Ya sıkıyönetim komutanlığına teslim olacaktık ya da bir yerlerde kısırılırsak yakalanıp işkenceden geçirilmeyi, belki de vurulup öldürülmeyi göze alacaktık.

“O andan itibaren resmen illegaldeydik. Gerçek bir kaç-göç başlıyordu.

“Çiğdem’in evinde artık bir saniye bile kalamazdık. Daha önce İnci’ye bizi saklayabileceğini söylemiş olan Nurer Uğurlu’nun evine gittik. Ant’ın kapatıldığını radyodan duymuş, bizi bekliyormuş. ‘İyi ettiniz de geldiniz, henüz bana ulaşamazlar, burada birkaç gün kalabilirsiniz’ diye güvence verdi.

“Çok duyguluydu. Darbenin sınıfsal amacını açıklayan Ant’ın son sayısı büyük olay olmuş, sürekli talep geliyor-muş, ama artık elde kalmamış.

“Eşi bir aydır Ankara’da olduğu için mutfak tam takır kuru bakırdı, üstelik sular akmiyordu, ama bir şeyler denkleştirip rakı sofrası kurdu, geç vakte kadar sohbet ettik, ihtimalleri tartıştık.

“Nurer’e göre, biz ayrıldıktan sonra Ant’ın yaşaması mümkün olmayabilirdi. Bu bakımdan en iyisi tüm Ant kitaplarının kendisine ya da bir başka güvenilir dağıtımçıya devredilmesiydi. Bunun karşılığı olan parayı, eğer yurt dışına çıkmayı başarabilirsek, orada yürütülecek mücadeleler için bir fon olarak kullanabilirdik.

“Ancak biz Ant’ta çalışan arkadaşların yeni koşullarda gereken şeyleri yapacağına inandığımız için bu önerileri reddettik, Ant kitapları deposunun ve tüm Ant gelirlerinin onların bundan sonraki gereksinimlerinin karşılanmasında kullanılacağını söyledik, kendisinin de onlara destek olmasını rica ettik.

“Sıkıyönetim bildirisinden sonra 1 Mayıs günü bizi tutuklamak için mutlaka büroya ve de evimize uğrayacaklar, yakınlarımızı da rahatsız edeceklerdi. En azından pazartesiye kadar zaman kazanıp gerçekçi bir değerlendirme yapmak zorundaydık. Büroyla temas kurduk. Tahminimiz doğruydı. Gece Ant Yayınları’nı basmışlar, bizi aramışlardı. Artık ya hapishanenin ya da yeraltının yolu kesinlikle görünmüştü...”

Nurer sözünde durdu, biz sürgüne çıktıktan sonra *Ant Yayınları* çalışanlarına sürekli destek oldu...

Dahası, bizim Brüksel’de 1974 yılında kurmuş olduğumuz *İnfo-Türk Ajansı*’nın yayınladığı sol kitapların, Zülfü Livaneli’nin ilk uzun çaları olan *Türkiye’den Devrimci Türküler*’in ve *Nazım Hikmet*’in kendi sesinden şiirler içeren kasetlerin Türkiye dağıtımını da yine Nurer Uğurlu üstlendi.

Onun katkısıyla ki, Moskova’daki Lenin Kütüphanesi’nden getirip Latin harfleriyle Brüksel’de yayınladığımız TKP kurucusu *Mustafa Suphi* üzerine kitaplar da Türkiye’ye girebildi.

70’li yılların ikinci yarısında Nurer ailesiyle birlikte ilk kez Avrupa seyahatine çıktığında Brüksel’e de gelmiş, bizim bir an önce Türkiye’ye dönerek birlikte 60’larda yönettiğimiz *Akşam* gibi bir günlük gazete çıkartmamız için ısrar etmişti.

O mümkün olmasa da, Türkiye’ye bir an önce dönerek *Ant* dergisi ve kitaplarını yeniden yayına sokmakta kararlıydık... Annemin 1978’de vefatı üzerine yaptığımız kısa süreli bir dönüşten sonra bir yandan *Türkiye İşçi Partisi*’nin Avrupa örgütlenmesini yaparken, öte yandan da Türkiye’de başlatcağımız yayın çalışmalarının hazırlıklarını sürdürüyorduk.

Dönüş hazırlıklarımız son safhasındayken, benim Brüksel’de yayına hazırladığım, Türkiye’de kızkardeşim Çiğdem’in Güncel Yayınları tarafından basılan ve dağıtımı Nurer tarafından yapılan anti-militarist bir kitap üzerine Donanma Askeri Savcılığı hakkımda dava açtığı için avukatlarım kesin dönüşümüzü ertelememizi tavsiye ettiler.

Buna rağmen 1980 yazında Sofya’ya gelen TİP genel başkanı *Behice Boran*, Sofya’daki Bulgaristan Komünist Partisi misafirhanesinde kendisiyle yaptığım görüşmede, yakında toplanacak olan TİP Kongresi’ne benim de partinin Avrupa örgütü sözcüsü olarak katılmamda ısrar ettiğinden, riski göze alarak Türkiye’ye dönecektim... Döndükten bir süre sonra da, büyük bir aksilik olmazsa, İnci’yle birlikte yayın çalışmalarını başlatacaktık...

Bittabi, sevgili Nurer Uğurlu'nun da birlikteliğiyle...

Ne var ki, 12 Eylül 1980 darbesi Türkiye'de sola karşı yakın tarihin en büyük kıyım ve kırım operasyonunu başlattığından, ne *Türkiye İşçi Partisi* büyük kongresinin toplanması, ne de bizim Türkiye'ye kesin dönüşümüz mümkün olmadı. Aksine, darbe sonrası, Türkiye'den Avrupa'ya yeni siyasal göç başladı.

Bu yeni göçün en önemli simalarından biri bundan tam 35 yıl önce bugün Brüksel'den sonsuzluğa yolcu ettiğimiz TİP genel başkanı *Behice Boran*'dı...

Cunta yönetimi tarafından bir süre ev hapsinde tutulduktan sonra Türkiye'den ayrılmasına izin verilen *Behice Boran*, Sofya'da komünist partiler liderlerinin tedavi gördüğü bir hastanede ağırlandırken kendisini ziyaret ederek, Avrupa'da kurduğumuz *Demokrasi İçin Birlik* örgütünün 14 Şubat 1981'de Brüksel'de cunta yönetimini protesto etmek üzere düzenlediği uluslararası protesto gecesine davet etmiştim.

Brüksel'e 10 Ocak 1981'de gelen Boran, sürgündeki tek Türkiyeli muhalif parlamenter ve parti lideri olarak, 14 Şubat 1981'deki protesto gecemizde olduğu gibi hem uluslararası medyada, hem de Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Komisyonu gibi kurumlarda anti-faşist mücadelemizin sesinin daha etkin şekilde duyulmasına büyük katkı sağladı.

Tam da bu ortamdadır ki, Cunta'nın büyük bir gaf yaparak *Behice Boran* ile TÖB-DER Genel Başkanı *Gültekin Gazioğlu*'na Türk vatandaşlığını kaybettirdiğini açıklaması Ankara'nın Avrupa'yla pamuk ipliğine bağlı ilişkilerine en büyük darbe oldu.

Haberi *Hürriyet* şöyle veriyordu: "Acı Akıbet: Boran ve Gazioğlu artık 'Türk' değil!"

Tüm ömrünce Türkiye halkının daha özgür ve daha insanca bir yaşama kavuşması için mücadele vermiş olan Boran'ın gözlerindeki buruk ifadeyi çok iyi anımsıyorum. 71 yaşındaki kalb hastası bir siyasal şahsiyet hakkında alınan bu karar, insanlık adına utanç vericiydi.

Bu uygulama Boran ve Gazioğlu ile sınırlı kalmayacak, *Yılmaz Güney, Şanar Yurdatapan, Melike Demirağ, Ali Baran, Mehmet Emin Bozarслан, Nihat Behram, Mahmut Baksı, Şah Turna, Fuat Saka, Demir Özlü, Yücel Top, İnci Tuğsavul* ve ben de dahil yüzlerce Cunta şefi Evren tarafından “kansızlar” diye suçlanarak vatandaşıktan atılacaktık.

Bu dostlarımızdan önce *Yılmaz Güney*’i 9 Eylül 1984’te Paris’te komüncülerin ve anti-faşist direnişçilerin yattığı *Père Lachaise* mezarlığında, *Behice Boran*’ı da dört yıl sonra, 10 Ekim 1987’de Brüksel’de sonsuzluğa uğurlayacaktık.

Evet, yazımın başında da dediğim gibi, artık takvim yapraklarının birbiri ardına giderek daha hızla düştüğünün bilincindeyiz. Hayatta kalan yakınlarımızın, dostlarımızın, mücadele arkadaşlarımızın sayısı hızla azalıyor...

Ama şunun da bilincindeyiz ki, AKP-MHP faşist diktası döneminde doğup büyüyen kuşaklardan yeni *Yılmaz Güney*’ler, *Behice Boran*’lar, *Nurer Uğurlu*’lar yetişmekte...

Biz görmesek de, yine sürgünde kaybettiğimiz *Nazım Hikmet*’in dediği gibi,

*Güzel günler göreceğiz çocuklar
Motorları maviliklere süreceğiz*

Madenciye bitip tükenmez nankörlük!

17 Ekim 2022

Türkiye, önceki gün, Amasra’da 41 madencinin katli üzerine yine kan ağladı... Devletin başındaki kişinin “Biz kader planına inanmış insanlarız” ifadesiyle sorumluluktan sıyrılmak istemesine rağmen ortada öyle kolay inkar edilemeyecek bir gerçek vardı. Uzun Mehmet’in 1829 yılında kömürü bulmasının ardından üretimin başlatıldığı 1848’den günümüze dek 174 yıldır maden işçileri devlet güvencesinden yoksun, her daim ölüm tehdidi altında çalıştırıldı geldi.

Osmanlı'da öyleydi, cumhuriyette de öyle kaldı... Bir dönem Alman, Fransız, İtalyan sermayesi tarafından işletilen madenler el değiştirdikten sonra, yerli sermaye bu madenlerden muazzam kârlar elde etti, ama madencilerin çalışma koşullarının korkunçluğundan yana hiçbir şey değişmedi.

2. Dünya Savaşı bahane edilerek 28 Şubat 1940'ta çıkarılan Milli Koruma Kanunu'nun koyduğu mükellefiyet kapsamında genç köylülerin gruplar halinde maden ocaklarına sevk edilmesi, mükellefiyetten kaçanların ise jandarma tarafından yakalandıkları anda silah zoruyla yaka paça ocaklara indirilmesi cumhuriyet tarihine en karanlık sayfalarından biri olarak geçti.

Savaş sona erdikten ve mükellefiyet uygulaması kalktıktan sonra da maden işçilerinin sömürüsü son bulmadı... Çok partili rejime geçilip sendikaların kurulduğu, Demokrat Parti'nin özgürlük vaatleriyle iktidar olduğu, 27 Mayıs darbesinin ardından yeni bir anayasanın yürürlüğe sokulduğu dönemlerde de maden işçilerinin güvencesiz durumunda elle tutulur bir değişiklik olmadı.

50 ve 60'lı yıllarda İzmir'de gazetecilik yaparken konu edindiğim yerlerden bende en buruk iz bırakanlardan biri de, 2000'li yıllarda 301 madencinin yaşamını yitirdiği Soma kömür madeni olacaktı...

O yıllarda Zonguldak havzasındaki madenlerde de yeraltı sömürüsü tüm yoğunluğuyla sürüp giderken, 60'lı yılların başında, onların hemen yakınındaki Ereğli'de bir yerüstü sömürüsü anıtı yükselmeye başlamıştı.

Menderes iktidarı döneminde Su İşleri Genel Müdürü olarak "barajlar kralı" ünvanını üstlenen *Süleyman Demirel*, 27 Mayıs darbesinden sonra Amerikalıların Morrison firmasına kapağı atarak 1962 yılında Karadeniz Ereğlisi'nde kurulacak olan Demir-Çelik fabrikalarının inşaatını üstlenmişti... Bu dev şantiyede işçiler son derece düşük ücretle, sosyal hizmet ve haklardan yoksun olarak çalıştırmaktaydı, ABD ile yapılmış ikili anlaşmalar uyarınca Türkiye'de faa-

liyette bulunan Amerikan şirketleri aleyhine dâva açılmadığı için bu sömürüye karşı hukuki bir mücadele verilemiyordu.

“Fukara Tahir” diye ünlü olan ve *Türkiye İşçi Partisi*’nin de Ankara il başkanlığını üstlenmiş bulunan Türkiye Yapı-İş Federasyonu başkanı *Tahir Öztürk* Morrison firmasının sömürsünü protesto etmek üzere 12 Ağustos 1962’de Karadeniz Ereğlisi’nde, 200’ü aşkın sendika lideri ve temsilcisinin de bizzat katılarak desteklediği büyük bir miting düzenlemişti.

Ereğli’deki bu direnişi, üç yıl sonra, 1965’te, Zonguldak maden işçilerinin büyük direnişi izleyecekti.

Dönem, Türkiye İşçi Partisi’nin büyük bir hızla tüm ülke çapında örgütlenerek 1965 genel seçimine hazırlandığı, partiyi kuran devrimci sendika liderlerinin işbirlikçi Türk-İş’in otoritesini reddederek DİSK’in kurulmasına varacak yeni bir direniş sürecini başlattığı dönemdi...

Bir taraftan güvencesiz çalışma koşullarının devam etmesi, öte yandan patron yanlısı mühendis ve vardiya amirlerinin ücretleri sürekli artırılırken kendi ücretlerine hiçbir zam yapılmaması üzerine Zonguldak madencileri 10 Mart 1965’de kitlesel bir direniş başlatmıştı.

Direnişi bastırmak için bir jandarma birliğiyle bölgeye gelen Zonguldak Valisi, maden işçilerinin kurduğu barikatların önünde konuşarak direnişçilere işbaşı yapmalarını emretmiş, ancak öfkeli madencilerin kazma ve küreklerle üstlerine yürütmesi üzerine jandarma geri çekilirken vali de kaçmak zorunda kalmıştı.

Ertesi gün Karadon işletmesine bağlı Gelik bölümünde 1500 maden işçisi gece vardiyasında ocaklara inmeyip grev başlatmış, hemen ardından direniş Kilimli ve Kozlu ocaklarına da yayılmıştı.

Bunun üzerine Zonguldak’ın bütün giriş ve çıkışları kapatılmış, resmi daireler tatil edilmiş, çevre illerden takviye jandarma birlikleri getirilmişti. Kent üzerinde jetler uçuruyor, İşçileri Bakanı hoparlörden “Bunları yapanlar komü-

nistlerdir, oyuna gelmeyin” diye bağırarak direnişini kırmaya çalışıyor, 70’den fazla işçiyi de gözaltına alıyordu.

12 Mart günü daha da ileri gidilerek Kozlu’ya getirilen askeri birlikler işçilerin üzerine sürülecek, ateş açılarak *Satılmış Tepe* ve *Mehmet Çavdar* adındaki maden işçileri katledilecekti.

Kozlu maden işçilerinin tarihi direnişini 13 Mart 1965 tarihli *Akşam* gazetesinin birinci sayfasını tamamen kaplayacak şekilde “Üç maden ocağında 7 bin işçi ayaklandı... İşçilere ateş açıldı... Kara elmas kanlandı...” manşetiyle vermiştik.

Maden işçilerinin direniş ve örgütlenmesinin önemli dönüm noktalarından biri de, hiç kuşkusuz, 1975’te *Yeraltı Maden İş Sendikası*’nın kurulması ve 1975-80 yılları arasında Yeni Çeltik ve Aşkale madenlerinde özyönetim deneyimini başlatması olmuştur.

60’lı yılların ikinci yarısında *Harun Karadeniz*’le birlikte devrimci mücadelenin ön saflarında yer alan İstanbul Teknik Üniversitesi Teknik Okul Talebe Birliği (İTÜTOTB) başkanı *Çetin Uygur*, 70’li yıllarda Yeraltı Maden İş Sendikası’nın başkanı olarak başlattığı bu mücadele yüzünden 12 Eylül darbecilerinin hedefi olacak, DİSK ve Devrimci Yol davalarından 15 yıl hapse mahkum edilecekti.

Zonguldak maden işçileri, 1991’de yine tarihsel bir direniş başlatarak başkenti hedef alan *Büyük Madenci Yürüyüşü*’nü gerçekleştirdiler. *Genel Maden İş Sendikası*’na bağlı 100 bine yakın maden işçisi, 4 Ocak 1991’de aileleriyle birlikte Zonguldak’tan yola çıkarak Ankara’ya yürüyüşe geçmişti... Ancak Zonguldak-Ankara karayolunu 5-6 km boyunca doldurmuş olan kitlenin Ankara’ya girmesine sadece 8 kilometre kalmışken paniğe kapılan yönetim 7 Ocak’ta madencilerin önünü önü kestirmiş, emniyet kuvvetlerini üzerlerine saldırtarak 201 madenciyi gözaltına aldırmıştı.

Maden işçilerinin çileli tarihinde asla unutulmaması gereken dönüm noktalarından biri de hiç kuşku yok ki, 13 Ma-

yıs 2014'te Soma ilçesindeki kömür madeninde 301 madencinin ölümüyle sonuçlanan faciadır.

Maden işçilerinin Türkiye'deki sömürsünü, yaşadığı faciaları, uğradığı haksızlıkları anarken, gelişmiş Avrupa ülkelerine ucuz emek gücü olarak satılan Türkiyeli emekçilerin gurbetteki madenlerde yaşadıklarını da unutmamak gerekir.

Örneğin, Avrupa Birliği merkezi olan Belçika'nın madenlerinde çalıştırılan Türkiyeliler...

İkinci Dünya Savaşı'nda yıllarca Nazi işgali altında kalmış, ekonomisi çökmüş, özgürlüklerden ve insanca yaşam olanaklarından yoksun kalmış olan Belçika, savaş bittikten sonra ekonomiyi yeniden canlandırmak, başta demir çelik endüstrisi olmak üzere ağır sanayi için enerji gereksinimi sağlamak amacıyla Valon ve Flaman bölgelerindeki zengin kömür yataklarını tam kapasite değerlendirmek için "*Conquête du charbon*" (Kömürün Fethi) adı altında son derece iddialı bir programı uygulamaya koymuştu.

Ancak sık sık grizu facialarının yaşandığı kömür ocaklarına inmeyi göze alan yerli işçi bulmakta büyük sıkıntı çeken Belçika sermayesi çareyi işsizlik oranının yüksek olduğu başka ülkelerden işçi getirtmekte bulmuştu... İlk büyük işçi kabileleri İtalya'dan, Yunanistan'dan getirtilmişti...

8 Ağustos 1956'da arzın merkezine doğru bir kilometreyi aşkın derinlikteki ünlü *Bois du Cazier* kömür ocağında grizu patlaması sonucu 136'sı İtalyan olmak üzere 12 farklı milliyete mensup 262 maden işçisinin can vermesi üzerine, Belçika kapitalizmi kömürün fethini sürdürebilmek için başka ülkelerin emek gücü kaynaklarına baş vurmaya zorunda kalmıştı...

Türkiye'den getirtilen işçi grupları derhal Flaman ve Valon bölgesindeki, galerileri yüzlerce metre derindeki kömür madeni ocaklarına indirilmişler ya da yerli işçilerin pek rağbet etmedikleri ağır sanayi ve inşaat ya da orman işletmelerinde görevlendirilmişlerdi.

Belçika işçi sınıfı tarihinin en ibretlik sayfalarından birini oluşturan madenlere Türkiyeli işçi devşirme operasyonunu

daha 1964 yılında Belçikalı gazeteciler *Jacques Cogniqux* ve *Pierre Manuel*, Fransızca televizyon kanalı RTB'nin ekranlarında 1 Nisan 1964 günü yayınlanan "20 bin kağıda *Türkler*" adlı bir belgeselde tüm dramatik yanlarıyla ortaya koymuşlardı.

Madenlerde ve inşaat işlerinde çalışan emekçilerin çilesi ve buna karşı verdikleri mücadeleler daha Türkiye'deyken basında ve sol örgütlerdeki çalışmalarımızda hep öncelikli konularımızdan biri olmuştu.

1967-71 arasında yayınladığımız *Ant* dergisinde de yurt dışında çalışan göçmen işçilerden çok sayıda okurumuz vardı, onların sorunlarını, kurdukları örgütlerin haberlerini ve duyurlarını geniş şekilde yansıtıyorduk.

1971'den sonraki sürgün yıllarımızda da Belçika, Almanya, Fransa ve Hollanda'daki göçmen işçilerle hep dayanışma ve dostluk içinde olduk, 12 Mart cuntasına karşı yurt dışında başlattığımız Demokratik Direniş mücadelesine büyük katkılarda bulundular. Belçika'da yakından tanıdığımız maden işçilerinden biri de, bugün halk müziği dünyasında ün sahibi olan *Lütfü Gültekin*'di.

1974'de Brüksel'de 12 Mart cuntasına karşı bir enformasyon gecesi düzenlemiştik. Geceye o sırada İsveç'te bulunan ve ilk 33'lük plağı "*Türkiye'den Devrimci Türküler*"i yayına hazırladığımız *Zülfü Livaneli* de çağrılıydı. Belçika Fransızca televizyonu RTB'nin Türkçe yayımlarını hazırlayan dostumuz *Nazım Alfatlı* da toplantıya elinde sazıyla bir arkadaşını, *Lütfü Gültekin*'i getirmişti. Mikrofon başına geçtiğinde kendisini tanıtırken Lütfü yüzlerce metre yerin dibinden çıkıp geldiğini açıklamış, ardından söylediği devrimci türkülerle de herkesi son derece duygulandırmıştı.

Brüksel Özgür Üniversitesi (ULB)'in araştırmacılarından *Mazyar Khoojinian*'ın verdiği bilgilere göre Belçika yeraltı madenlerinde çalışan Türkiyeli işçilerin oranı 1964'te yüzde 10 iken 1974'te yüzde 20'ye yükselmışti. 1963-66 yılları arasında Belçika madenlerinde meydana gelen ölümlü

kazalarda yaşamını yitiren 218 madenciden 33'ü Türkiyeli işçilerdi. Ancak Belçika'daki tüm maden ocakları *Avrupa Birliği*'nin dayatmasıyla 1992 yılında tamamen kapatıldığı için Türkiyeli son madenciler de emekliye ayrılmış bulunuyor. Bir kısmı Türkiye'ye kesin dönüş yaparken, önemli bir bölümü de başta Brüksel olmak üzere Belçika'nın metropollerine yerleşmiş bulunuyor.

Sekiz yıl önce Soma'da, dün Amasra'da madencilerin maruz kaldıkları katliam karşısında, Türkiye'deki kardeşleri gibi, yurt dışındaki göçmenler ve sürgünler de büyük bir isyan halinde...

Ama biliyorum ki, isyanın en büyüğünü yaşayanlar, genç yaşta Türkiye'den koparıldıktan sonra Belçika'da "20 bin kağıda" toprağın yüzlerce metre derinine inip kazma sallamak zorunda bırakılan madenci kardeşlerimdir... Madeni bizzat yaşamış halk ozanı Lütfü Gültekin'in sazıyla resmettiği madencilerdir:

*Maden ocağının dibinde
Hava yok ıstık yok
Besin yok karın yok
Oğlun bile yok
Bir sen varsın direnen...*

ABD üslerini kapı dışarı etmeye var mısınız?

24 Ekim 2022

Belçika'nın başkenti Brüksel'de, *Avrupa Birliği* kurumlarının üslendiği Schuman Meydan'ından arabayı gazladığınızda, kendinizi tam 12 dakika sonra Avenue Leopold III'teki *NATO Genel Karargâhı*'nın önünde, duraklamadan yola devam ettiğinizde de, 67 dakika sonra Amerika'nın nükleer silahlarının depolandığı *Kleine-Brogel* askeri üssünün önünde bulursunuz...

Brüksel'deki kurumlara görevli, davetli ya da akredite gazeteci olanlar girebilir, ama *Kleine-Brogel*'deki üsse giriş askerler dışında herkese yasaktır...

O üssün kapısına en son geçen yıl, uluslararası “*Nükleersiz Avrupa*” kampanyasının son günü olan 26 Eylül'de, “*Belçika'da yeni nükleer silahlara hayır*” ve “*Barışa evet, savaşa hayır*” sloganlı pankartlar taşıyan bisikletli bir barış-sever grup dayanarak nükleer silahların varlığını protesto etmişlerdi.

Ukrayna Krizi bahane edilerek bu yıl da, geçtiğimiz hafta NATO'nun nükleer gücünü test etme gerekçesiyle *Kleine-Brogel*'den komuta edilen ve 30 Ekim'e kadar sürecek bir tatbikat başlatıldı.

Belçika, İngiltere ve Kuzey Denizi'ni kapsayan bir alanda 30 Ekim'e kadar sürecek olan bu tatbikata ABD'nin B-52 uzun menzilli uçakları da dahil, NATO üyesi ülkelerden 14'ünün bombardıman uçakları katılıyor.

Bu manevralara karşı, Belçika barışseverlerinin örgütü *Barış ve Demokrasi için Ulusal Eylem Koordinasyonu (CNAFD)* 19 Ekim'de NATO Karargahı'nın önünde “NATO'nun nükleer tatbikatlarına hayır!”, “Belçika topraklarında nükleer tatbikata hayır!” yazılı dövizlerle bir protesto etkinliği düzenleyerek kamuoyunu bu yeni manevralara tepki göstermeye çağırdı.

Çağrıda şöyle deniyor:

“Pilotları nükleer bombaları kullanma ve atma konusunda eğitmek üzere başlatılan tatbikat, aralarında Almanya, İtalya, Hollanda ve Belçika'nın da bulunduğu çok sayıda NATO ülkesi tarafından yürütülmektedir. Bu ülkeler, NATO'nun ‘nükleer yük paylaşımı’ kapsamında ABD'nin nükleer bombalarını kendi topraklarında depolayan ülkelerdir.

“Bu tatbikata Belçika 1963'ten beri ABD nükleer silahlarının depolandığı *Kleine-Brogel*'deki askeri üssünde ev sahipliği yapıyor. NATO, bu tatbikatın rutin olduğunu ileri sürerek nükleer silahların kullanımını ve tehlikesini önem-

sizleştirmeye çalışmaktadır. Oysa, Atlantik ittifakı ülkeleri, yüz binlerce insanı öldürebilecek ve hiçbir devletin yüzleşemeyeceği sonuçlara yol açabilecek bir silahın kullanımına hazırlık teşkil eden bir tatbikata girişmiş oluyor.

“Nükleer silahların etkilerini gizlemek ve kamuoyunu yanıltmak için ‘taktik nükleer silahlar’, ‘sınırlı nükleer saldırılar’ gibi ifadeler kullanılıyor... Oysa, ‘taktik silahlar’ olarak adlandırılan bu silahların tahrip gücü 0.3 ila 50 kt TNT arasındadır. Karşılaştırmak gerekirse, Amerika Birleşik Devletleri tarafından Hiroşima’ya atılan nükleer bombanın tahrip gücü 15kt idi ve 140.000 kişiyi öldürmüştü!

“Uluslararası gerilimin arttığı bir ortamda böyle bir tatbikat sadece Rusya ile bir çatışma riskini artırır. Dolayısıyla asıl soru nükleer bir çatışmanın nasıl kazanılacağı değil, nasıl önleneceğidir. Belçika’nın topraklarında bulunan nükleer silahlardan kurtulmasının zamanı gelmiştir.”

NATO üyesi ülkelerin ABD dayatmasıyla dahil oldukları bu nükleer çılgınlığa karşı en etkin uyarılardan biri de, Belçika barış hareketinin seçkin simalarından *Pierre Galand*’dan geldi.

60’lı yıllardan itibaren Belçika’nın en önemli demokratik örgütlerinden *OXFAM* ve yukarıda tepkisini aktardığımız *Barış ve Demokrasi için Ulusal Eylem Koordinasyonu (CNAPD)*’nin başkanlığını yaptığı gibi, faşist baskılar altında bulunan ülkelerin direniş hareketleriyle her daim dayanışma içinde bulunmuş olan *Pierre Galand*, Belçika’daki Türkiyeli demokratik örgütlerin de sürekli destekleyicisiydi.

Hiç unutmam, Belçika’da sosyalisti, komünisti, hristiyanıyla tüm barışeverleri çatısı altında birleştiren CNAPD, 1979’da ABD’nin *Pershing* ve *Cruise* füzelerine, SSCB’nin de *SS-20* füzelerine karşı 9 Aralık 1979’da Brüksel’de büyük bir protesto gösterisi düzenlemişti, biz de etkinliğin organizasyonuna Demokrasi İçin Birlik olarak katılmıştık.

Gösteriye onun daveti üzerine Türkiye’den de TİP, TKP ve TSİP temsilcilerinden oluşan üç kişilik bir barış delegasyonu gelmişti.

Belçika'ya hareketlerinden önce Türkiye'de kendilerine yürüyüşün sadece ABD füzelerine karşı yapılacağı söylen- diği için, delegasyon üyeleri kortejin en başında Sovyet fü- zeleri aleyhine de flamaları ve pankartları görünce hayli rahatsız olmuş, ama Avrupa delegasyonlarının tüm füzelere karşı olduğunu görünce bunu mesele yapmaktan vazgeçmek zorunda kalmışlardı. Yürüyüşte siyah kılıklı ve siyah bay- raklı anarşistlerin, 4. Enternasyonal'ci Troçkistlerin de yer aldığı görünce de "Bu yürüyüş Türkiye'de olsa anarşist, Troçkist falan katılamaz! Hepsi yakapaça dışarı atılırdı" di- yerek büyük tepki göstermişlerdi.

Mitingin en ilgi çekici olaylarından biriye, sırf füzeleri protesto için yapılan yürüyüşte TKP'lilerin meydana "141- 142'ye hayır!" pankartları açmalarıydı. Belçikalı arkadaşlar şaşkınlıkla sormuşlardı: "Pershing, Cruise, SS-20 füzelerini biliyoruz da bu 141-142 füzeleri neyin nesi?"

Herkesin takdirini kazanan bir olay ise, yürüyüşe Kürt- lerin kitlesel katılımı idi. O sırada Avrupa'da henüz PKK ör- gütlenmesi yoktu. Buna karşılık, Kemal Burkay'ın kurduğu *Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi (TKSP)*'nin disiplinlin- deki Kürt göçmen federasyonu KOM-KAR bu yürüyüşe ger- çekten kitlesel bir ağırlıkla, ulusal giysileriyle ve de bağımsız olarak katılmıştı. Davullarının gümbürtüsü yürüyüş güzerg- ahını inletiyordu.

Bu tarihsel yürüyüşün üzerinden bir yıl geçmemişti ki, Washington'un ve o yürüyüşün yapıldığı Brüksel kentindeki NATO Karargahı'nın buyruğuyla *Kenan Evren* ve üniformalı cürüm ortakları Türkiye'de 12 Eylül 1980 darbesini yapa- cak, *Pierre Galand* bu kez faşist cuntaya karşı Avrupa mer- kezinde örgütlediğimiz mücadeleye en büyük desteği veren dostlarımızdan biri olacaktı.

14 Şubat 1981'de *Demokrasi İçin Birlik* adına 12 Eylül cuntasını protesto için Brüksel merkezinde düzenlediğimiz uluslararası protesto gecesinde en önemli ve etkin konuşma- lardan birini *Pierre Galand* yapacaktı.

Üzerinden 40 yıl geçtikten sonra *Pierre Galand*, hâlâ Belçika'daki anti-emperyalist ve anti-faşist mücadelelerin ön saflarında... Flamanca *De Wereld Morgen* gazetesinin 10 Mayıs 2022 tarihli sayısında haykırıyor:

“Savaş hali, daha önce yasaklanmış olan nükleer, bakteriyolojik ve kimyasal silahların kullanılması tehdidiyle giderek daha da tehlikeli hale gelmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden, Hiroşima ile Nagazaki'ye atom bombası atılmasından bu yana savaşların çoğu güney yarım kürede gerçekleşmiştir. Bazen sömürge yönetimlerine karşı yapılmış olsa da, savaşlar çoğu zaman insanların doğal kaynaklarını ellerinden almak hırsıyla sömürgeciler tarafından yapıla geldi...”

“Kapitalist piyasa ekonomisinin dünyaya nüfuz etmesiyle birlikte, askeri yöneticiler, finans dünyasını ellerinde tutanlar, kendi kaderini kendisi belirleme iradesi ve doğal kaynaklarını koruma kaygısı içindeki tüm halklara karşı yeni savaşlar başlattılar.

“Mutlu gezegen ekonomisi efsanesi son 20 yılda tamamen çökmüş durumda. Bu milenyumun başında hâlâ geçerli olan birlikte var olma ve güçbirliği kavramları artık tamamen unutulmuş bulunuyor. Batılı güçler, ayrıcalıklarını korumak için sorumsuz silahlanma yarışını yeniden başlattılar. Şimdiye kadarki en iğrenç teknolojilerle insanlığı uçurumun eşiğine, tamamen yok olmaya sürüklüyorlar...”

Evet, içine girmiş olduğumuz haftada, Belçika, İngiltere ve Kuzey Denizi'ni kapsayan bir alanda 30 Ekim'e kadar sürececek olan tatbikata ABD'nin B-52 uzun menzilli uçakları da dahil, NATO üyesi ülkelerden 14'ünün bombardıman uçakları katılıyor.

Hiroşima ve Nagazaki facialarının üzerinden 77 yıl geçtikten sonra tüm insanlık hâlâ her an patlayabilecek ve mavi gezegendeki yaşamı büyük ölçüde mahvedebilecek tam 12.700 nükleer başlığın tehdidi altında...

Bunların 5.428'i Amerika'da, 5.977'i Rusya'da, 350'si

Çin’de, 290’ı Fransa’da, 225’i İngiltere’de, 165’i Pakistan’da, 160’ı Hindistan’da, 90’ı İsrail’de, 20’si Kuzey Kore’de bulunuyor.

Avrupa’da, kendisi nükleer silaha sahip olmasa da, NATO İttifakı çerçevesinde ABD’nin nükleer silahlarını barındıran Türkiye’nin de dahil bulunduğu beş ülke daha var...

Wikipedia’nın verdiği rakamlara göre, Türkiye’nin *İncirlik*, Belçika’nın *Kleine Brogel*, Hollanda’nın *Volkel*, Almanya’nın *Büchel*, İtalya’nın *Aviano-Gheddi* askeri üslerinin her birinde en azından 20 ila 50 arasında nükleer silah her an kullanılmaya hazır bekliyor.

Biz Türkiye’de iken, 60’lı yıllarda Doğu Anadolu bölgesine ABD’nin nükleer mayınlar döşeme projesi de gündeme gelmiş, ancak güçlenen sol muhalefetin tepkisi nedeniyle bu proje gerçekleştirilememiştir.

The New York Times gazetesinin verdiği, bizim de 11 Nisan 1967 tarihli *Ant Dergisi*’nde Türkiye kamuoyuna duyurduğumuz habere göre, Türkiye yönetimi ile yapılan bir gizli anlaşma uyarınca ABD Ordusu tarafından Anadolu’nun Sovyet sınırına yakın doğu bölgelerine nükleer mayınlar yerleştirilecek, bir savaş durumunda Sovyet Orduları doğu sınırını aşmış Türkiye topraklarına girecek olursa bu mayınlar patlatılarak Batı’ya doğru daha fazla ilerlemeleri engellenecekti.

Bu anlaşma, gerçekte, Doğu Anadolu’da çoğunluğu Kürt olan vatandaşların toplu idam fermanıydı.

Bu haberi “Cinayet yerine intihar” başlığıyla duyurarak girişimin engellenmesi çağrısında bulunmamız üzerine zamanın Genelkurmay Başkanı Orgeneral *Cemal Tural*, 1. Ordu Askeri Mahkemesi Savcılığı’na gönderdiği çift aylık bir yazıda beni “vatan hainliği”yle, *Ant Dergisi*’ni de “Bizim Radyo’nun Türkiye’deki basın organı gibi neşriyat yapmak”la suçlayarak TCK’nun 153. Maddesi’ne göre “askerleri kanunlara karşı itaatsizliğe ve vazifelerini ihlale teşvik” suçundan yargılanmamı emretmişti.

Kamuoyunun tepkisi üzerine Doğu Anadolu'ya nükleer mayın dökülmesi gerçekleştirilemedi ama İncirlik'teki ABD nükleer silahları sadece Türkiye insanını değil, tüm bölge insanlarını da tehdide devam etmekte...

Yaklaşan seçimlerde iktidar olmaya aday muhalefet partilerinin, bugünden bu üsler sorununu ciddi şekilde ele alarak cumhuriyetin 100. yıldönümünde Türkiye topraklarındaki tüm ABD üslerini ve nükleer silahlarını bir daha geri dönmeyecek şekilde temizlemeleri en azından bir insanlık görevidir.

Sırf mütedeyyin oyları çekmek kaygısıyla, üstelik de Tayyip'in kendi ideolojik sahasında tesettür açık artırmasına girenlerin, Türkiye'ye ve tüm bölge insanlarına gerçekten barış ve huzur getirmek niyetindeyseler, öncelikle ülkemizdeki ABD üslerinin ve nükleer silahlarının defedilmesi konusunda kesin söz vermeleri, iktidar olur olmaz da gecikmesizin uygulamaları kaçınılmaz görevidir.

60'larda *Türkiye İşçi Partisi*'nin, *DİSK*'in ve devrimci gençliğin yükselttiği "Go Home" çağrısı, ne 70 sonrasındaki CHP ne de 90 sonrasındaki DSP hükümetleri zamanında uygulanabildi...

Yarım yüzyıl sonra CHP beş müttefikleriyle birlikte iktidar olabilirse, İncirlik, Kürecik ve İzmir'deki ABD üslerini ve nükleer silahlarını defetmeyi göze alabilecek mi?

Gazeteciliğe başladığımdan bu yana 70 yıldır Türkiye'de tam 46 hükümetin gelip gittiğini gördüm... Hiçbiri ABD üslerine dokunmaya cesaret edemedi...

Bir aksilik olmazsa, *Kılıçdaroğlu-Akşener* hükümetinin de neyi yapıp neyi yapamayacağını göreceğiz... Beklemedeyiz...

*

Sevgili Rağıp Zarakolu dün Artı Gerçek'te yayınlanan "Bir Türk şairinin Ermeni bağlantıları" başlıklı yazısında, bundan tam 20 yıl önce, Nazım Hikmet'in Ermeni soykırımını anımsatan ünlü şiirinin TC Kültür Bakanlığı tarafından düzenlenen bir etkinlikte ve yayınlanan bir CD'de sansür

edildiğini, bunu *İnfo-Türk* olarak protesto ettiğimizi hatırlattı.

Gerçekten de, 30 Mayıs 2002 tarihinde “Nazım Hikmet’i kim sansürledi?” başlıklı bildiri yayınlamış bulunuyorduk.

Türkiye’nin iki onuru: Zarakolu ve Fincancı

31 Ekim 2022

Zaman hızlı geçiyor... İsveç ve Finlandiya’nın NATO’ya üye olma taleplerini onaylamak için *Ragıp Zarakolu* da dahil bu ülkelerdeki 33 siyasal sürgünün Türkiye’ye iadesini şart koşan Erdoğan’ın şantajının üzerinden dört ay geçti.

Bu arada İsveç’te genel seçim yapılarak sağ eğilimli yeni bir hükümet kuruldu... Yeni İsveç başbakanı *Ulf Kristersson* ülkesinin NATO üyeliğini onaylaması için önümüzdeki günlerde bizzat Erdoğan’ın ayağına gideceğini duyurdu.

Yeni İsveç Dışişleri Bakanı *Tobias Billström* daha da ileri giderek yeni merkez sağ hükümetin Türkiye ile NATO’ya katılım anlaşması kapsamındaki tüm şartları yerine getireceğini açıkladı. Türkiye’nin PKK/YPG ile ilgili endişelerini paylaştığını belirten bakan “Terör örgütlerinin İsveç topraklarında faaliyet gösterme hakkı olmadığı anlamına gelen politikanın tamamen arkasındayız” taahhüdünde bulundu.

Hemen ardından NATO Genel Sekreteri *Jens Stoltenberg* de 4 Kasım’da Ankara’ya giderek Erdoğan’la “33 siyasal sürgünün iadesi” koşulu başta olmak üzere Türkiye’nin NATO’ya bağımlılığını pekiştirmek için pazarlığa oturacağını açıkladı.

İsveç’te kalmasını tehdit eden bu gelişmeler olurken, *Ragıp Zarakolu* bu kez Türkiye kaynaklı bir başka saldırıyla karşı karşıya bulunuyor... Değerli dostumuz *Baskın Oran* 25 Ekim’de gönderdiği bir mesajda açıkladı:

“Duydunuz mu bilmiyorum, ben bugün öğrendim: *Belge Yayınları*’ndan işine son verilen bir elemanın açtığı dava üye-

rine, yayınevının banka hesaplarına ve dağıtımlarla ilgili hesaplarına icra el koymuş.

“Hatırlarsanız, daha önce yargı inanılmaz bir karar vermiş ve bir emeklinin emekli maaşına el konması hiç duyulmamış bir olay iken bir karar almıştı, ben de 26.05.2022’de ‘Sarı Öküz’ü vermeyecektik: Ragıp Zarakolu’nun emekli maaşına el kondu’ başlığıyla yazmıştım:

“İsveç-Finlandiya’dan iadesini istediği 33 kişilik listede ‘PKK kontenjanından!’ yer alan yayıncı *Ragıp Zarakolu*’nun emekli maaşına el konuldu. Şimdi bu konjunktürde gündeme gelen İstanbul 3 no’lu Ağır Ceza Mahkemesinin (ACM) 23 aral2019 tarihli kararı şöyle: ‘...sanık *Zarakolu* adındaki kaçağın duruşmaya gelmesini sağlamak amacıyla Türkiye’de bulunan mallarına, hak ve alacaklarına el konulması talebinin kısmen kabul edilmesine, Zarakolu’na SGK tarafından yapılan ödemelere el konulmasına...’

“Oysa Zarakolu ‘kaçak’ değildi, pasaportla çıkmıştı ve İsveç’teki adresi belliydi. Anlaşıldığı kadarıyla bu 23 Aralık 2019 tarihli kararın arkası getirilmiş şimdi.”

Aynı gün Ragıp’ın kendisinden şu mesaj geldi:

“İlk defa kendimi yalnız hissettim. Korona günlerinde insanlık yaşam kavgası verirken birileri dava açmakla uğraşıyordu. Tam da Ayşe’nin ölüm yıldönümü günlerinde Özgür Gündem davasında mahkeme emekli maaşıma el koyma kararı verirken birileri de Belge’ye el koymak için dava açmakla meşguldü...”

“Ben hazreti İsa değilim ama Judas’ım var, soframda yemek yemiş... Hannah Arendt’in deyişiyle ‘kötülüğün sıradanlığı’...”

“Soykırım konusunda yasakları Ayşe Nur Zarakolu kırdı medeni cesaretle... Soykırımın bir parçası da mal varlıklarına el koymaktı. Hiç aklıma gelmezdi bunu yaşayacağım.”

Ne yazık ki, bu düzen, hele uzaktaysan, akla hayale gelmedik çok acı şey yaşatır. İnci’yle birlikte sürgüne çıkmak zorunda kaldıktan sonra yaşadıklarımızı, *Ant*’a hem devlet

tarafından uygulanan yasaklama ve engellemeleri, hem de dost bildiğimiz bazılarının yokluğumuzu fırsat bilerek ettiklerini “*Vatansız*” *Gazeteci*’nin ikinci cildinde ayrıntılı anlatmıştım.

Ragıp, maruz bırakıldığı bu yeni baskı uygulaması konusunda beni ve Baskın Oran’ı bilgilendirdiği gibi, *Türkiye Yayıncılar Birliği*’ni, *Türkiye Gazeteciler Cemiyeti*’ni ve *Türkiye PEN*’ini de bilgilendirmişti.

Bu haftaki yazımı yazmaya koyulmadan önce, son dakikaya kadar, 1968’den beri tam 54 yıldır meslektaşım ve kavga arkadaşım olan sevgili *Ragıp Zarakolu*’nun son çığılığına doğup büyüdüğü, tüm yaşamını onun özgür ve demokratik bir ülke olması için mücadeleye hasrettiği Türkiye’den bir ses gelmesini bekledim.

Şu satırları yazdığım ana kadar bu kurumlar tarafından herhangi bir protesto ya da dayanışma kampanyasının başlatıldığı haberi gelmedi.

Buna karşılık, Başbakan *Ulf Kristersson*’un Türkiye’ye yapacağı ziyaret öncesinde, *Zarakolu*’nun sürgünü yaşadığı İsveç’ten yine son derece önemli bir ses yükseldi.

Daha önce de, Mayıs ayında, İsveç’in ünlü yazar, gazeteci, sanatçı ve müzisyenleri ortak bir bildiri yayınlarak tavrı koymuşlardı:

“Kendi sınırlarından çok uzakta bulunan ve kendisini eleştirenleri susturmak isteyen bir rejime, İsveç hiçbir koşul altında, yayıncıları teslim edemez. Bizler, Erdoğan’ın İsveç’te özgür olmak için sığınmış olan insanların kendisine teslim edilmesi konusundaki siyasi manevrasını, ifade özgürlüğü hakkındaki kendi anlayışını ülkemiz İsveç’e ihraç etmek girişimi olarak anlamaktayız.

“İsveç’in NATO üyeliğine karşı veto hakkını istismar eden Erdoğan’ın tuzağına düşmemize izin vermeyin! Düşünce ve ifade özgürlüğünü hiç bir koşulda pazarlık konusu yapmamalıyız!

Düşünce ve ifade özgürlüğüne sahip çıkın! Kürt diline

sahip çıkın! Türkiye'deki baskılardan kaçmış olan yayıncıları teslim etmeyin!”

Bu hafta da, eski bakan *Pierre Schori*, İsveçli Kürt yazar ve gazeteci *Kurdo Baksi*, Dala-Demokraten gazetesi yayın yönetmeni ve yazar *Göran Greider* ile Dagens Arbete gazetesi yayın yönetmeni *Helle Klein* tarafından yayınlanan ortak bildiriyle Başbakan *Kristersson*'a şu çağrıda bulunuldu:

“Başbakan *Kristersson*, aralarında İsveç Sosyal Demokrat Partisi ile kardeş parti ve Türkiye'nin üçüncü büyük partisi olan HDP'nin lideri Selahattin Demirtaş gibi isimlerin bulunduğu birçok gerçek demokrat politikacının neden hapiste bulunduğunu sorgulamak zorundadır.

“*Kristersson*, İsveç Parlamentosu'nun ve hükümetinin, Erdoğan tarafından açıklanmış olan Kuzey Suriye'deki Kürt bölgelerine yeniden saldırma planlarına ve aynı şekilde Yunanistan'a karşı askeri olarak defalarca tekrar edilen saldırı planlarına karşı olduğunu açık bir biçimde belirtmelidir.

“Türkiye'nin hükümet yanlısı medya kuruluşları İsveç'te özgürlüğüne kavuşmuş olan İsveçli Türk gazetecileri takip etmeyi derhal sona erdirmelidir.

“Erdoğan hükümeti, gelecek yıl Türkiye'de yapılacak parlamento ve başkanlık seçimlerinde puan kazanabilmek için, İsveç'in Kürtlere ve Kürt-İsveçlilere yönelik karalama kampanyasına derhal son vermelidir. İsveç, hiçbir şart altında, Olof Palme'nin öldürülmesinden sonra olduğu gibi, suçsuz ve günahsız Kürtlere karşı bir cadı avının yapılmasına yardımcı olmamalıdır.”

Bu çağrının üçüncü paragrafı *Ragıp Zarakolu* üzerindeki tehdidi vurguladığı gibi, son paragrafı da, Ankara rejiminin sadece İsveç'te değil, tüm AB üyesi ülkelerde Kürt kökenli yurttaşlara, Kürt örgütlerine ve medyasına karşı yürüttüğü alçakça karalama kampanyalarına dikkati çektiği için özel bir önem taşıyor.

Evet, tam da bu çağrının yapıldığı bir sırada, Türkiye Tabipler Birliği Başkanı *Şebnem Korur Fincancı*, bir konferans

için Köln’de bulunduğu sırada “TSK’nın askeri operasyonlarda kimyasal silah kullandığı iddiaları” konusunda Belçika’daki Kürt televizyonu *Medya Haber*’in sorularını yanıtladığı için Türkiye’de tutuklandı.

Bunun üzerine Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, “20.-10.2022 tarihinde PKK/YPG silahlı terör örgütünün sözde yayın organına yaptığı açıklamalar nedeniyle Türk Tabipler Birliği Başkanı Şebnem Korur Fincancı hakkında, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7/2 maddesi kapsamında Terör Örgütü Propagandası Yapmak ve 5237 yılı Türk Ceza Kanununun 301/2. maddesi kapsamında Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Devletin kurum ve organlarını aşağılama suçlarından” soruşturma başlatarak kendisini tutuklattırdı.

MHP genel başkanı *Devlet Bahçeli* de, 80’li yıllarda Evren cuntasının bizlere karşı yapmış olduğu gibi, *Fincancı*’nın vatandaşlıktan çıkartılmasını istedi.

Bir televizyonun kendi bilgi alanına giren bir konuda sorduğu soruları yanıtladığı için değerli bir bilim insanının “terör örgütü propagandası” yapmakla suçlanarak tutuklanması, medya tarihimizde ender rastlanan skandallardan biridir.

50 yılı aşkın süredir Avrupa Birliği’nin ve NATO’nun başkenti Brüksel’de haber ajansı yöneten bir gazeteci olarak şunu hemen vurgulamalıyım ki, dünyanın yüzlerce ülkesinin, farklı milliyetlerden ve aidiyetlerden binlerce gazetecisi, eğilimleri, görüşleri ne olursa olsun, bu ülkede eşit haklara ve ifade özgürlüğüne sahiptir. Gerektiğinde AB ve NATO toplantılarını da izleyerek sorumlularına soru yöneltebilir.

Fincancı’ya soru yöneltip yanıtlarını haber olarak yansıtan *Medya Haber TV* de Belçika’da otuz yıla yakın bir süredir Kürt meslektaşlarımızın büyük bir özveriyle yaşattıkları en saygı değer medya kuruluşlarından.

“*Vatansız*” *Gazeteci* adlı anılarımın ikinci cildinde *Medya Haber*’in öncülü olan *Med TV*’nin doğuşunu şöyle anlatmışım:

“1994 yılında Kürt diasporasında ‘mucize’ olarak nitelenebileceğim bir gelişme oluyordu. Brüksel’in göbeğinde sadece Kürt dünyasına değil aynı zamanda Türk kamuoyuna da seslenecek bir televizyon kanalının hazırlıkları yapılıyordu.

“O safhada zaman zaman sürgündeki Kürt parlamenterleriyle birlikte stüdyoya giderek gelişmeleri yakından izliyordum. Ülkeden kopup gelmiş, herhangi bir medya deneyi olmayan Kürt gençleri, dilini dahi bilmedikleri Flamanlardan televizyon yayıncılığının tüm tekniğini en kısa zamanda öğrenmek için gece gündüz çalışıyorlardı.

“*Med TV*’nin yayına girmesiyle *Sürgünde Kürt Parlatmentosu*’nun kuruluşu aynı zamana denk geliyordu. Türkiye’den gelen Kürt parlamenterler yurtdışı örgütlenmede bir adım daha atarak 12 Nisan 1994’te Hollanda’da bu alternatif parlamentonun kuruluş kongresini yapmışlardı. Bu parlamento daha sonra *Kürdistan Ulusal Kongresi*’ne dönüşecekti.

“Brüksel giderek Kürt diasporasının siyasal merkezi haline geliyordu. Bence de bu doğru bir tercihti. Belçika 19. yüzyılda süper güçlerin suni olarak yarattığı üç toplumlu, hızla federalizme, hattâ konfederalizme doğru ilerleyen bir devlettir. Avrupa’nın tüm siyasal ve sosyal aykırılıklarına rağmen bağrına bastığı Türkiye’nin halklar mozayığında en güçlü ikinci unsur olan Kürt halkının sesi en iyi şekilde bu üç halklı Avrupa ülkesinde yükseltilebilirdi.

“*Med TV*’nin birçok programına katıldım, *Abdullah Öcalan*’ın ve Türkiye’deki Kürt siyasetçi ve aydınlarının da telefonla katıldığı tartışma programlarında yer aldım. Son diyalogumuz 28 Ağustos 1998 tarihindeydi. Hep büyük bir elemle anımsarım. Programın yöneticisi *Günay Aslan* telefon ederek o günkü telekonferansta *Öcalan*’ın önemli bir barış çağrısı yapacağını, bunun için programa tüm medyayı çağırdıklarını söylemiş, mutlaka benim de katılmam için ısrar etmişti.

“Anımsadığım kadarıyla programa benim dışımda Kürt medya temsilcilerinin yanısıra *NTV*, *ATV*, *Milliyet*, *İhlas*

Haber Ajansı'ndan muhabirlerle birlikte birçok da yabancı medya mensubu katılmıştı.

“Faşizmin ulusal baskılarına karşı Kürt halkının silahlı direnişini başlatan ve gerillayı kuran *Öcalan*'ın uluslararası komploya kurban düşmeden önce büyük bir dinleyici kitle-sine son seslenişiydi. Silahlı çatışmanın her iki taraf için de kalıcı bir çözüm getiremeyeceğini vurgulayarak her türlü barışçıl çözüm için görüşmeye hazır olduklarını duyurmuş, 20. yüzyılın bu son yıllarında herhangi bir çözüme kavuşturulamadığı takdirde 21. yüzyılda daha büyük sorunlarla karşılaşılacağını vurgulamıştı.

“Program'dan ayrılırken son derece düşünceliydim. *Öcalan*'ın barış girişimini desteklemek için PKK silahlı eylemleri de uzun süredir durdurulmuştu. Ama Ankara'daki faşist yönetimin lügatında hiçbir zaman barış olmamıştı.

“Nitekim 1 Eylül Dünya Barış Günü'nde *Öcalan*'ın barış önerileri Türkiye gündemini işgal ederken MGK'nin PKK konusunda Suriye'ye baskı yapma kararı aldığı duyuldu. Bunu 15 Eylül 1998'de de Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral *Atilla Ateş*'in Suriye sınırında yaptığı tehdit konuşması, ardından da 1 Ekim'de Cumhurbaşkanı *Demirel*'in Meclis açış konuşmasındaki tehditleri izleyecek, 9 Ekim'de de Esat Hükümeti'nin zorlamasıyla *Öcalan* yıllardır kavgasını yürüttüğü Suriye'den ayrılmak zorunda kalacaktı.

“*Öcalan*'ın 15 Şubat 1999'da Kenya'da Amerikan ve İsrail gizli servislerinin yardımıyla tutuklanıp Türkiye'ye getirilmesine kadar geçen dört aya yakın sürede Rusya, İtalya ve Yunanistan dahil sığındığı tüm ülkelerden bir takım sudan bahaneler uydurularak sınır dışı edilmesi bu ülkelerin yöneticileri açısından utanç vericiydi.

“Albaylar Cuntası döneminde Belçika'ya sığınmış olan, demokrasiye geçişten sonra Atina Haber Ajansı'nın Brüksel muhabirliğini yapan Yunanlı bir gazeteci arkadaş *Öcalan*'ın Yunanistan'dan sınır dışı edildiği akşam bana ağlayarak telefon ederek ‘Doğan, bugün Atina'da olup bitenler tek keli-

meyle utanç verici... Halkım adına özür dilemek için telefon ediyorum' demişti.”

Evet, Türkiye Cumhuriyeti'nin 75. kuruluş yıldönümünde barış ve demokrasi umutları böyle heba edilmişti.

Aynı cumhuriyetin 92. yıldönümüne denk gelen 2015 yılında da Erdoğan, *Öcalan*'ın da destek verdiği barış masasını tekmeleyip devirerek barış ve demokrasi umutlarını bir daha heba edecekti.

Aynı Erdoğan, cumhuriyetin 100. yıldönümüne giderken *Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, Osman Kavala, Şebnem Korur Fincancı* ve daha binlerce gerçek yurtsever zindanlarda tutarak, sürgündeki *Ragıp Zarakolu*'lara tehditler savurarak barış ve demokrasi umutlarını heba etmeyi sürdürüyor.

Ya muhalefet?

Selahattin Demirtaş'ın zindandan yükselen feryadını aynen paylaşıyorum:

“Şebnem Hoca'nın siyasi ve yargısal linç operasyonuna açık hale getirilmesinde ordunun ve militarizmin kutsallığına iman etmiş muhalif tayfa da iktidar kadar sorumludur.”

Soykırımın sürgüne 40 yıl önceki darbesi...

7 Kasım 2022

İki gün önceki 5 Kasım, sürgündeki en acı günlerimden birinin, tam 40 yıl önce Ermeni diasporasının 80'ler kuşağından yazar, şair ve devrimci *Nubar Yalımyan* dostumuzun Hollanda'nın Utrecht kentinde MİT tetikçileri tarafından katledilişinin 40. yıldönümüydü.

1957'de Ermeni Varto Aşireti'nin bir üyesi olarak doğan Nubar 1969'da ailesiyle birlikte İstanbul'a göçmüş, öğreniyken 1974-75 yıllarında devrimci harekette yer alarak *Partizan* saflarında örgütlenmiş, 1978'de Hollanda'ya giderek

12 Eylül cuntasına karşı yurt dışındaki direnişte aktif olarak yer almıştı.

Hollanda’da *Baykar (Combat)* adlı Ermeni gazetesi ve *Hollanda Ermeni Gençlik Derneği*’nin kurulmasında yer alan Nubar, Kürt, Türk ve Ermeni örgütleri arasında bağlantı görevi de üstlenmişti.

Belçika Demokrat Ermeniler Derneği’nin verdiği bilgilere göre, 26 Nisan 2015 tarihinde *Komutan Armenak Barkırcıyan*’ın onuruna Türkiye’nin Dersim bölgesinde dikilen bir anı taşının üzerine *Hrant Dink, Manuel Demir, Kevork Çavuş, Monte Melkonyan, Antranik Ozanyan* ile birlikte *Nubar Yalımyan*’ın da adı kazanmış, ancak anıt daha Türk ordusu tarafından tahrip edilmiştir.

Bu acı ölüm yıldönümü nedeniyle *İnfo-Türk* adına sosyal medyada yaptığımız paylaşımına *Hazar Yüksel*’in gönderdiği mesaj beni son derece duygulandırdı. 1981 yılında Kürt dostlarımızın örgütü *Tekoşer*’in Brüksel’de düzenlediği *Newroz* gecesindeki konuşmacılar arasında benimle birlikte *Nubar Yalımyan*’ın da konuştuğunu anımsatıyordu.

Evet, siyasal mücadele yaşamımda ilk kez o gece bir Ermeni devrimci’yle mikrofon paylaşmıştık...

Ermeni diasporasıyla örgütsel ilişkiler kurmamız da ancak *Nubar Yalımyan*’ın aile yakınları ve yoldaşları tarafından *Belçika Demokrat Ermeniler Derneği*’nin kurulmasından sonra mümkün olacaktı.

İlk Türk Göçmen ya da Devrimin İsimsiz Kahramanları adlı heykel sergisinde *Nubar Yalımyan*’ın büstüne de yer veren Hollanda’nın ünlü heykeltıraşlarından *Suat Öğüt*, serginin İstanbul’da açılışı nedeniyle 2 Ocak 2015 tarihli *Agos* gazetesinde yayınlanan röportajda “*Nubar Yalım’ın yaşadıkları ve yaptıkları nasıl dahil oldu projeye?*” sorusunu şöyle yanıtlıyor:

“Belçika’ya yeni taşındığım dönemde, 60’larda yapılan ‘konuk göçmen’ anlaşmasını ve bu anlaşmanın uygulandığı dokuz Avrupa ülkesinde göçmen meselesini araştırmaya başladım. Aslında bu mesele, bugüne dek fazlasıyla işlenmiş.

Ben, daha farklı nedenlerle göç eden insanları araştırıyordum. Zaten görünür olan göçmenlik konularının yanı sıra, bunun alt başlıkları ilgimi çekiyordu. 60'lar, 70'ler ve 80'ler Türkiye için pek de iç açıcı dönemler değil. Askeri darbeler ve çeşitli olaylar sonucunda birçok insan Avrupa'ya göç etmek zorunda kaldı. Politik göçmenler, Türkiye'de de, Avrupa'da da, tarihsel bir çerçevede pek ele alınmamış, arada kalmış bir mesele. Sergideki 'devrimin isimsiz kahramanları' onlar. Bu, alternatif tarihe odaklanan araştırmalarımı ve biyografik yaklaşımı yansıtan bir başlık.

"Araştırmam esnasında, 70'li yıllarda Türkiye'yi politik nedenlerden ötürü terk eden, Ant Dergisi'nin kurucularından olan *Doğan Özgüden* ve eşiyle tanıştım. *Özgüden*'in, iki ciltlik, '*Vatansız*' *Gazeteci* adlı bir kitabı var, 50'lerden bugüne hem Türkiye'nin, hem de Avrupa'nın politik duruşunu işliyor. O kitap, projemin önemli kaynaklarından. Kitapta *Nubar Yalım*'dan da bahsediliyor.

"*Özgüden*'in kitabında ne anlatılıyordu *Yalım*'la ilgili?

"Genç yaşta öldürülen *Yalım* hakkında bilgiye ulaşmak çok zor. 1978'de Hollanda'ya göç etmiş. Daha sonra cunta yönetiminin aldığı kararlar sonucu, Avrupa'da yaşayan Ermenilere karşı bir hareket başlatılmış. Kitapta da, *Nubar Yalım*'ın cunta yönetiminin kararıyla Türk gizli servisleri tarafından öldürülmesinden bahsediliyor. Susurluk olayının ardından bulunan belgeler ve yapılan açıklamalar da buna işaret ediyor. *Yalım* 1982'de Hollanda'da, Utrecht'teki evinde ölü bulundu. Faili meçhul cinayete kurban gitti.

"*Aris Yalman Nalcı* aracılığıyla *Yalım*'ın kuzenine ulaştım, hakkındaki hikâyeleri ondan öğrendim ve Ermenice yayımlanan şiir kitabını gördüm.

"*Kitap nerede basılmış?*

"*Sanırım* Brüksel'de. *Yalım*'ın o dönem Hollanda'da çıkardığı dergilerde ve Türkiye'deki gazetelerde yayımlanan şiirlerinin yer aldığı bir kitap. Sanatçı arkadaşım *Hera Büyüктаşçıyan*, kitaptaki şiirlerin büyük bir kısmını benim için

çevirdi. Şiirler çevrildikçe benim için bazı şeyler daha da netleşmeye başladı. Dil üzerinden bir diyalog oluştu.

“Neden özellikle ‘Eğer Ressam Olsaydım’ şiiri?”

“Yalım hem bir devrimci, hem de şair. Şiirlerini öncelikle kendisi için yazsa da, düzenli olarak Ermeni gazetelerinde yayımlamış. Şiirlerinde, genellikle, yaşamı boyunca verdiği mücadeleyi anlatmış. 1977’de yazdığı, bir devrimcinin mücadelesini bir ressamın gözünden aktardığı ‘Eğer Ressam Olsaydım’ da bunlardan biri. Benim asıl ilgimi çeken nokta, sanat ile devrim arasında kurduğu bağ. Yalım, yaşadıklarını bir şairin bakışıyla anlatıyor. Ben de, bir sanatçı olarak, kendi yaptıklarımı onun gözünden nasıl yorumlayabilirim diye düşündüm. Bir devrimcinin şiir ve sanat üzerinden kendi durumunu ve verdiği mücadeleyi değerlendirmesi ile benim onun hayatına bakışım arasında bir ilişki kurdum.”

Varoujan Sirapian’dan dört Ermeni kuşağının öyküsü

Sürgündeki Ermeni dostlarımdan *Varoujan Sirapian*’ın hem soykırım inkarcılığına karşı mücadelede, hem de gazetecilik ve yayıncılık yaşamında özel bir yeri var. En son, Fransa’da yönettiği *Europe et Orient* Dergisi’nin Ocak-Haziran 2022 tarihli sayısında benim “*Bozkurtlar ve Belçika Siyaseti*” başlıklı uzun bir makaleme yer vermişti.

1915 Soykırımı’ndan kurtulabilmiş bir Ermeni ailesinin çocuğu olarak tüm öğrenimini Türkiye’de görmüş, 60’lı yılların gençlik hareketlerinde olduğu gibi müzik etkinliklerinde de aktif yer almış bulunan Varoujan, Siegest Yayınevi tarafından yeni yayınlanan *Palou-Paris** adlı kitabında 1915-1999 yıllarına ait dört Ermeni kuşağının Türkiye ile Fransa arasındaki öyküsünü anlatıyor.

Kendisinin isteği üzerine bu kitaba yazdığım sunuş yazısında duygu ve düşüncelerimi şöyle dile getirdim:

“Anadolu’nun Türklerce fethinden önce Rumlar, Asurler ve Kürtler gibi Ermenilerin de vatani olmasına rağmen, hayatımda iz bırakan Ermeni dostlarımla büyük çoğunlu-

ğuyla Türkiye’deyken değil, yarım asrı aşkın süredir yaşadığım sürgünde tanıştım. Nedeni çok açık... 1915’teki soykırım ve tehcirden sonra Ermeni ulusunun Türkiye’deki varlığı birkaç milyondan on binlere düşerken, Türkiye dışında milyonlarca Ermeni’den oluşan bir diaspora oluştu. Sürgündeyken, hem Türkiye’deki baskıcı rejimlere karşı mücadeleyi sürdürmek, hem de içinde bulunduğumuz ülkenin çok kültürlü yaşamına birlikte katkıda bulunmak için Ermeni diasporasından yüzlerce arkadaşım ve yoldaşım oldu.

“Türkiye’deki Ermeni arkadaşlarımı genel olarak sol mücadele içinde tanıyordum. Kuşkusuz unutamadıklarımın başında değerli meslektaşım, büyük fotoğraf ustası *Aram Güleryan* geliyor...

“Meslektaşım *Ohannes Yaşar Uçar*’ın meslek yaşamımda özel bir yeri var... Bu kitabın kahramanı Vartan’ın ünlü bir müzik grubunun gitaristi olarak İstanbul’da, İzmir’de ve Anadolu’nun dört bir yanında konserden konsere koştuğu yıllarda, aynı yaşlarda olan *Ohannes* de, 1967’den itibaren *Yaşar Kemal*’le birlikte çıkardığımız *Ant* dergisinin ilk sorumlu müdürlerinden biriydi. *Ant*’ta yayımlanan yazılar nedeniyle yargılandı, 12 Mart 1971 darbesinden sonra hemen tutuklandı, işkence gördü ve yıllarca hapis yattı.

“Kitabın kahramanı Vartan’ın İstanbul Üniversitesi’nde okurken karşılaştığı ırkçı tutumlara ilişkin anılarından özellikle biri beni çok etkiledi. Ünlü sosyolog *Profesör Cahit Tanıyol*, Edebiyat Fakültesi’ndeki ilk dersinde ‘Türk milletinin dört irsi düşmanı vardır’ demiş, ardından bu düşmanların isimlerini tahtaya yazmış: ‘Yunanlılar, Bulgarlar, Arnavutlar ve... Ermeniler... Vartan, genç bir Ermeni olarak o günkü haklı tepkisini kitapta çok güzel ifade ediyor: ‘1966’da, Ermenilerin katledilmesinden elli yıl sonra, üniversitede entellektüel düzeyde böylesi bir milliyetçilik ve ırkçılıkla karşılaşılabilirse, bu ülkede zihniyetlerin değişeceğine dair çok az umut vardır.’

“Bunu neden yazıyorum? Çünkü o profesörün üniversitede *Oya Baydar* gibi genç solcu asistanların kariyerlerini engelle-

mek için yaptığı kirli manevraları *Ant* dergisinde ifşa etmiştik. 68 direnişinin liderlerinden biri olan ve 1972 yılında askeri cunta tarafından iki yoldaşı ile birlikte idam edilen *Deniz Gezmiş* de, 26 Aralık 1968 tarihinde *Cahit Tanyol*'u protesto etmek için İstanbul Üniversitesi rektörlüğünü işgal etmişti.

“Ancak bu kitabın kahramanının da haklı olarak söylediği gibi, 1960’larda Türkiye’de sol hareketlerin yükselişine rağmen, 1915 soykırımını ilerici çevrelerde bile tabu olarak kalacak, ancak 2007 yılında Ermeni meslektaşımız *Hrant Dink*’in Agos gazetesi önünde alçakça katledilmesinden sonra sınırlı bir şekilde de olsa tartışılmaya başlanacaktı.

“12 Eylül 1980 darbesinden sonra Avrupa’ya siyasal göçün yoğunlaşması ve özellikle metropollerde Ermeni, Asuri ve Kürt örgütlerinin oluşması nedeniyle, 1915 soykırımının tanınması mücadelesi Türkiye’ye kıyasla sürgünde daha erken gündeme gelmişti. Bu mücadele döneminde, Türkiye’dekilerle kıyaslanamayacak kadar çok sayıda Ermeni arkadaşım oldu.

“*İnci Tuğsavul* ile Brüksel’de öncülüğünü yaptığımız ve 50’den fazla milliyetten göçmen ve sürgünlerin bir araya geldiği *Güneş Atölyeleri*, aynı zamanda Ermeni dostlarımızın da bir eseridir...

“Sürgünde tanıdığım Ermeni dostlarımdan biri de hiç şüphesiz *Varoujan Sirapian*’dır... Palou-Paris adlı kitabında bu romanın kahramanı Vartan’ın hayat hikâyesini büyük bir duyarlılıkla anlatıyor.

“Avrupa Parlamentosu’ndaki bir konferansta tanıştığım *Varoujan*, son yirmi yıldır Belçika’da düzenlediğimiz etkinliklere her zaman destek oldu ve görüşlerimizi yöneticisi olduğu *Europe et Orient* dergisine yansıttı.

“Belçika’daki siyasal sürgün örgütleri adına 13 Mart 2006 tarihinde Brüksel Anakent Belediyesi’nde düzenlediğimiz ‘*Baskıcı rejimlerin Avrupa ülkelerine kitlesel göç üzerindeki etkisi*’ konulu kolokyumun en önemli katılımcılarından, 8 Aralık 2010 tarihinde *Info-Türk* adına düzenlediğimiz ‘Türkiye militarizmden gerçekten arındırıldı mı?’ başlıklı konfe-

ransın konuşmacılarından biri de *Ragıp Zarakolu* ile birlikte *Varoujan Sirapian*'dı.

“*Varoujan Sirapian*'ın bu son kitabı, 1915 soykırımı ve tehirci hakkında bilmediğim birçok noktayı açıklığa kavuşturmakla kalmadı, aynı zamanda beni 1960'lı yıllar Türkiye'sinin *Robert Kolej ve İstanbul Üniversitesi*'ndeki atmosferiyle ilgili anılarımı yeniden canlandırdı.

“Kitabın beni en çok etkileyen bölümlerinden biri de şu oldu: Vartan 30 yaşındayken bile Ermeni tarihi hakkında ya çok az şey biliyor ya da hiçbir şey bilmiyordu. 1915-1922 katliamlarının 20. yüzyılın ilk soykırımı olduğunun farkında bile değildi, resmi Türk tarihi bu acılı dönemi tamamen karanlıkta bırakırken kendi ana ve babasının ya da hayatta kalan diğer kişilerin dağınık anlatımları da, bu sistematik katliamlar ve boyutları hakkında tam bir fikir vermiyordu.

“*Varoujan*'ı, Fransa'da yaptığı çalışmalarla Türkiye tarihini örten bu karanlığı yırtarak gerçeği araştırmaya başladığı için, sadece 1915 soykırımının değil, Türkiye'deki tüm insan hakları ihlallerinin tanınması için verilen mücadelede aktif rol aldığı için, bunu bir Fransız vatandaşı olarak yaptığı için ve yayınladığı kitaplar ve makaleler sayesinde ortak mücademizin duyulmasını sağladığı için yürekten kutluyorum.”

Sol medyanın antimuanlı kurşun kuşağı....

14 Kasım 2022

Yaşadım diyebilmek... Hayat yolunun sonlarında bunu dürüstlük ve içtenlikle diyebilmek için kişinin kendisine çocukluktan itibaren dayatılan düşünce ve inanç kalıplarını kırdıktan sonra tüm ömrü boyunca sömürülen sınıf ve tabakaların, ezilen ulus ve halkların hak ve eşitlik mücadelesinde yer almış, içinde bulunduğu koşullar el vermiyorsa, en azından ona destek vermiş olması gerekir...

Türkiye basınının bizim gibi 50'li yılların antimuanlı kurşun kuşağından gelip offset ve dijitali de talim ederek 90'lara merdiven dayamış kuşağından *Şahin Tekgündüz* dostumuzun iki ay önce yayımlanan, bize de yenilerde ulaşabilen 375 sayfalık anı kitabı da tam bu ismi taşıyor: *Yaşadım diyebilmek...*

Şahin'i Ankara gazetecisi olarak İnci benden önce tanıyor... 1963 yılında yayınlanan dönemin muhalif gazetelelerinden *Hareket*'te birlikte çalışmışlar. Gazete kapanınca İnci 1964'te *Akşam* gazetesine geçerken, Şahin de yeni kurulmakta olan TRT kadrosunda yer alarak orada tam beş yıl çalıştı. Ama benim Şahin'i tanımam, 60'lı yılların sol örgütlenme ve özellikle de *Türkiye İşçi Partisi*'ne medyada destek sağlama planında oldu.

Benden bir yıl sonra, 14 Nisan 1937'de dar gelirli bir ailenin çocuğu olarak Nevşehir'de doğmuş olan Şahin medya yaşamına, 1955-60 yılları arasında Ankara'daki Devlet Opera ve Balesi'nde çalışırken 1959'da *Sinema-Tiyatro* dergisini yayınlamakla başlamıştı. Dokuz ay süren bu deneyden sonra dönemin önemli haftalık dergilerinden *Akis*'te 1962'ye kadar iki yıl süren bir muhabirlik ve sayfa sekreterliği dönemi var...

O dönemin gazete veya dergilerinde sayfa sekreterliği yapanlar, sayfa bağlamak için mürettiphaneye indiklerinde, tıpkı mürettipler gibi, dizgi makinelerinin erimiş metal kazanlarından yükselen antimuanlı kurşun buharını ciğerlerine çekmeye yazgılıydılar...

Benim 1953'ten itibaren İzmir'in tek muhalif gazetesi *Sabah Postası*'nda, 60'larda İstanbul'da *Sosyal Adalet*, *Gece Postası* ve *Akşam*'da devam eden antimuanlı kurşun iptilasından, 1965'ten sonra *Akşam* ve *Ant*'in grafik sorumlusu olarak İnci de nasibini alacaktı.

Şahin Tekgündüz'de de bu iptila 1961'de *Akis*'te başlamış... O dönemin bir özelliği de, ünlü solcu şairimiz *Hasan Hüseyin Korkmazgil*'in de *Akis*'te çalışıyor olması... Şahin'in genç yaşta solu benimsemesinde *Korkmazgil*'le dostluğu ve onun solcu çevresiyle ilişkiler bittabi önemli rol oynuyor.

Benim *Korkmazgil*'i şahsen tanımam o döneme denk geliyor... 1962 yazı.... Kurucu sendika liderlerinin önerisi üzerine *Mehmet Ali Aybar*'ın genel başkanlığı üstlenmesinden sonra *Türkiye İşçi Partisi* hızlı bir örgütlenme sürecine giriyor... Sendikal mücadeleden dolayı İzmir'in gazete patronları tarafından kara listeye alınıp işsiz bırakıldığım için hayatımı kazanmak üzere gittiğim İngiltere'den hemen geri dönüş yaparak partinin İzmir il yönetiminde görev alıyorum.

Bu arada daha önce çalıştığım *Öncü* gazetesi de el değiştirerek *Türkiye İşçi Partisi*'ni desteklemeye başladığı için o gazetenin Ege bölgesi temsilciliğini de üstleniyorum.

Ağustos 1962'de partinin Ankara il başkanı ve *Yapı-İş Federasyonu* genel başkanı Fukara Tahir diye ünlü *Tahir Öztürk*, Süleyman Demirel'in başında bulunduğu Amerikan Morisson firmasının *Ereğli Demir-Çelik Fabrikaları* inşaatındaki sömürüsüne karşı büyük bir miting örgütlediğinde biz de desteklemek üzere Ankara'ya gidiyoruz.

İşte o vesileyledir ki Ankara'da *Halit Çelenk*, *Şekibe Çelenk*, *Süleyman Ege*, *Teoman Okaygün*, *Sermet Çağan*, *Uğur Cankoçak* gibi TİP üyesi ya da destekçisi aydınlarla beraber *Hasan Hüseyin Korkmazgil* ile de tanışıyorum.

Anılarından öğreniyorum ki, sırf sosyal haklarını talep ettiği için *Akis* dergisinde işine son verilen *Şahin Tekgündüz*'ün *Korkmazgil*'le dostluğu ve mücadele beraberliği daha sonraki yıllarda da kesintisiz sürüyor. Örneğin onun *Kızılırmak* kitabının dizgi ve baskısını, kapak tasarımını *Şahin* gerçekleştiriyor.

1965 yılında Türkiye, 42 yıllık tarihinde ilk kez bir sosyalist partinin, *Türkiye İşçi Partisi*'nin tüm ülke düzeyinde genel seçime katılmasına, ardından 15 milletvekiliyle Meclis'e girerek Türkiye'nin siyasal ve sosyal gündemine damga vurmasına tanık oluyor.

O seçim sürecinde, benim genel yayın yönetmeni olduğum *Akşam* gazetesinin yaptığı gibi, *Türkiye İşçi Partisi*'ni desteklemek üzere Ankara'da *Dönüşüm* adında bir sol dergi

yayınlanıyor. *Korkmazgil* de o derginin yazarlarından, özellikle de TİP'e karşı eleştirel bir tavır içindeki *Yön* dergisine karşı sert polemik yazıları yazıyor.

İnci ve ben, hükümetin ve sermaye çevrelerinin baskısıyla 1966 yılında *Akşam*'dan uzaklaştırıldıktan sonra *Yaşar Kemal* ve *Fethi Naci* ile birlikte 1967 başından itibaren İstanbul'da TİP'i destekleyen *Ant* dergisini yayınlamaya başlıyoruz...

Dönüşüm'ün kapanmasından sonra *Hasan Hüseyin Korkmazgil* 1968'de Türkiye İşçi Partisi'ni desteklemek üzere dönemin Ankara'daki önemli fikir dergilerinden *Forum*'un yönetmenliğini üstlenerek tüm enerjisini ona hasrediyor... İşte o zor dönemde, *Korkmazgil*'in en yakın yardımcısı, TRT'de çalışıyor olmasına rağmen, işten atılma rizkini de göze alarak, derginin her pratik işine koşturan ve sol çevrelerden destek sağlayan *Şahin Tekgündüz* oluyor.

Kurulduğu günden beri büyük destek verdiği Türkiye İşçi Partisi'nin *Forum*'a yeterince sahip çıkmamasından dolayı büyük sarsıntı geçiren *Korkmazgil*'i teskin edişini ve dergisine partililerden destek sağlayışını *Şahin* kitabında şöyle anlatıyor:

“Türkiye İşçi Partisi'nin 1965 seçimlerinde beklenmedik bir başarı sonucu Meclis'e 15 milletvekili sokması tutucu ve sağ kesimleri panikletmiş, giderek güçleneceği korkusuyla TİP'in önünü kesecek önlemler almaya girişmişlerdi. CHP'de İnönü'nün başlatıp Bülent Ecevit'in sahiplendiği ortanın solu hareketi de bu önlemler arasındaydı. Bu arada bir biri peşine türeyen/türetilen sol fraksiyonlara bir de Millî Demokratik Devrim MDD hareketi eklenmişti.

“O gün *Forum*'un o minicik bürosunda Hasan Hüseyin'le tartışmamız bir hayli ateşli geçti. O biraz küskün ve kırgın bir tavırla, partinin ve partililerin dergiye gereken ilgiyi göstermediğinden yakınıyor ve ‘*Ben düşmandan bir at çalıp getirdim, binen yok... Hodri meydan, buyursunlar... Öyle Meclis'te nutuk atmakla olmuyor, işte at işte meydan... Aha*

ben Ankara'nın göbeğinde forum açtım, semtime uğrayan mı, gelip de hâlin nedir diyen mi var? Bu dergi ne pahasına çıkıyor soran mı var' diyordu...

“Büyük bir sorumluluk yüklenmişim. Birkaç gün içinde partinin genç kesiminden önemli bir grubu bir araya getirmeyi başardım. Kimler yoktu ki, Osman Sakalsız, Yalçın Cerit, Asuman Erdost, Abdullah Nefes, Nihat Asyalı, Necdet Bulut, Mehmet Sönmez, Ersin Salman, Sinan Cemgil aklımda kalanlar. Önce bizim evde, sonra bir kez de Nihat Asyalı'nın evinde toplandık. Parti yönetimindeki dostlardan da sağlayacağımız destekle Hüseyin'in yanında yer almaya karar verdik.. Derginin 15 Mayıs 1968 tarihli sayısının çıktığı gün topluca Forum bürosundaydık. Bizi kalabalık görünce önce şaşırıldı, sonra yüzünde güller açmaya başladı. Öylesine duyguluydu ki, nemlenen gözlerini silerken Kulüp sigarasının dumanını bahane ediyordu. Enine boyuna konuşup dertleştik, sonra abonelere gidecek dergilerin pullarını birlikte yapııştırıp postaneye birlikte taşıdık...”

Şahin, kitabıyla ilgili olarak bana gönderdiği bir mesajında şöyle diyor:

“Ben, kitapta da sözünü ettiğim gibi bir taşra lisesini bitirdikten sonra Türkiye'nin en aktif, en çağdaş ve en renkli sanat kurumunda gözümü açtım, bu benim için büyük bir şans oldu. Hemen peşinden de Hasan Hüseyin Korkmazgil gibi ülkenin saygın ozanıyla üç yıl birlikte çalışmak beni iyice yoğurdu. Dinamik, iddialı ve zaman zaman isyankâr kişiliğim, taşralılık baskısını hızla üzerimden atmamı sağladı ve beni sosyalizme yöneltti. Birinci TİP'e hemen uyum sağladım. Ancak partiye üye olmam 'Sen deşifre olmamalısın, partiye desteğinin sürmesi ve daha da artması buna bağlı' denilerek önlendi. TRT gibi kapitalizmin dengeli borazanı (1964-1971) bir yerde çalışıyor olmam parti üyeliğimi iyice zorlaştırdı ama bir parti üyesi gibi çalışmamı ve destek vermemi engelleyemedi. O dönemde özellikle Hasan Hüseyin yönetimindeki Forum dergisinde İsmail Şahin imzasıyla yazdım.”

Parti üyesi olmamasına rağmen Şahin'in TIP'e büyük katkılarından birisi, 1968 yılında DİSK'e bağlı *Yapı İş Sendikası* ile *Ağaç İş Sendikası*'nın birlikte kurdukları *Yağaç Matbaası*'na Danimarka İşçi Sendikaları örgütü tarafından bağışlanan, ama hiçbir ustanın faaliyete geçiremediği Duplex baskı makinesini tek başına işler hale getirip hem sendikanın, hem de partinin afiş, bildiri ve yayınlarının kimseye muhtaç olmaksızın basılmasını sağlamış olmasıdır.

Bir fikir işçisi olduğu halde çekirdekten bir matbaacı gibi bu zor işin üstesinden gelmesinden dolayı adı sol çevrede "*Danimarkalı Şahin Usta*"ya çıkan Şahin'in *Türkiye İşçi Partisi*'ne desteği 60'lı yıllarla da sınırlı kalmayacaktı.

Şahin, 1. *Türkiye İşçi Partisi*'ne sağladığı katkıyı, 12 Mart darbesinden sonra kurulan 2. Türkiye İşçi Partisi'ne sağlamakta da asla tereddüt etmedi. Parti yayınlarının gerçekleştirilmesi, sesinin Türkiye'de ve yurt dışında duyurulması konusunda 70'li yıllarda her daim paralel bir çalışma içinde olduk.

Biz Brüksel'de kurduğumuz *Coodiff* kooperatifinin Anderlecht'teki lokalinde *İnfo-Türk* bülten ve kitaplarının yanı sıra *Türkiye İşçi Partisi*'nin yabancı dillerdeki duyurularını ve broşürlerini de basıp dağıtıyorduk. Aynı zamanda, Belçika sendikalarının ve demokratik örgütlerinin, hattâ Fransa ve Hollanda'daki ilerici derneklerin Türkiyeli göçmenlere yönelik gazete, afiş ve bildirilerini basıyorduk...

Tüm yayınları artık antimuanlı kurşun tüten lineotype'da değil, çağa ayak uydurarak IBM'de diziyorduk, ardından *İnci* karanlık odada sayfaların kalıplarını yapıp bodrumdaki *Gestetner* büro ofsetinde basıyor, ardından yine büro tipi bir alette ciltlemesini yapıp giyotinle üç yandan traşlayarak dağıtımaya hazır hale getiriyordu.

Yaptığımız ilk yayınlar arasında 1921'de sürgün dönüşü yoldaşlarıyla birlikte Karadeniz'de katledilen *Türkiye Komünist Partisi*'nin kurucu lideri *Mustafa Suphi* üzerine iki belgesel ile TIP Genel Başkanı *Behice Boran*'ın 1975'te Türkiye'de

ve dünyadaki durum üzerine yaptığı konuşmanın İngilizce ve Fransızca çevirilerini içeren iki broşür yer alıyordu.

Tüm bunlar yaşanırken ne bizim Türkiye’de *Şahin Tekgündüz*’ün yaptıklarından haberimiz vardı, ne de onun bizim sürgünde yaptıklarımızdan...

Şahin’in anılarından okuyorum:

“1975 yılında İstanbul’un tanınmış matbaalarından *Karaca Ofset*’i satın alarak, Küçükesat’ta, Akay yokuşunun bitiği noktayla Dört Yol arasında Danimarka Büyükelçilişi’nin eski konutu olan üç katlı binada *Maya Matbaası*’nı kurmuştum... TİP’in ufak tefek işleriyle sistemi çalıştırmaya başlıyoruz. Matbaanın çalışmaya başlamasıyla beklenmedik bir taleple karşılaşılıyor. Solcu üyelerin oluşturduğu Ankara Makine Mühendisleri Odası ve Ankara Mimarlar Odası dergilerinin basımı işini üstlenmemizi öneriyorlar.

“Dizgi sistemimiz olmadığı için bu ihtiyacımızı yakındaki linotype ya da intertype dizgi makinesi olan tipograflardan karşılıyoruz ve bu hem zaman hem maliyet açısından zora sokuyor bizi... O sırada IBM’in Türkiye satış temsilcisi Orhan Çekiç arıyor. Hafızalı ve çok işlevli yeni bir daktilo makinesinden söz ediyor... Composer... O günlerde TİP’ten ya da yakın çevreden basımı için önerilen, Portekiz Komünist Partisi Genel Başkanı *Alvaro Cunhal*’ın, Bilim Yayınları’nca *Portekiz’de Özgürlüğün Şafağı* adıyla çevrilen önemli kitabı var. Composer’in başına geçip kitabı dizmeye başlıyorum.”

Evet, yazımın başında da söylediğim gibi, gazeteciliğin antimuanlı kurşun kuşağından gelen Türkiye’deki *Şahin Tekgündüz* ve sürgündeki bizler, artık yapacağımız yayınları composer’de dizer, ofsette basar olmuştuk...

90’lı yıllardan beri de, hem gazeteciliğimizle, hem de özel yaşamımızla artık dijitaldeyiz...

Ve *Şahin Tekgündüz* gibi bizler de, bu uzun kavga ve değişim yıllarını andıkça hiç tereddütsüz “Yaşadık...” diyebiliyoruz.

İki “pençe”ciye karşı Avrupa’nın çifte standartları...

21 Kasım 2022

Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren ilk yarım yüzyıllık dönemde, ülke içinde Kürt ulusuna ve Sol harekete karşı en kahredici yöntemlerle aralıksız operasyon sürdüren Türk Silahlı Kuvvetleri, yurt dışı operasyonlara ikinci yarım yüzyıllık dönemin başına denk gelen 1974 yılında Kıbrıs adasının kuzeyini işgal ederek başlamıştı.

Aslında Türk askerinin sınır ötesine ilk çıkartılışı 1950’de Kore’ye bir tugay gönderilmesiyle başlamışsa da, bu karar 2. Dünya Savaşı’nın bitiminden itibaren ABD emperyalizmine teslimiyetin yeni bir aşaması olarak NATO’ya katılımı garantilemek için alındığı, toplam 23 bin asker ABD komutanlarının emrine tabi kılındığı için farklı özellik taşıyordu.

1974 Kıbrıs operasyonu ise, Türk generallerin komutası altında bir komşu ülke topraklarının yarısının işgaliyle sonuçlandığı ve bu askeri işgal 48 yıldır da aralıksız sürdürüldüğü için bir ilkti...

Türk silahlı kuvvetlerinin doğrudan Kürt halkını hedef alan ilk tatbikatı 12 Mart darbesine bir yıl kala yapılmıştı... Jandarma ve komando birliklerinden 4 bine yakın asker, 200 motorlu araç, 6 helikopter ve keşif uçaklarıyla 8 Nisan 1970’te, sabahın saat 3’ünden itibaren *Diyarbakır, Mardin ve Siirt* illerinin köylerinde yapılan operasyonda Kürt köylülerine uygulanan işkence ve aşağılatıcı muameleleri tüm ayrıntılarıyla belgeleyen “*Bir Utanç Raporu*”nu *Ant’ın* Haziran 1970 tarihli sayısında kamuoyuna duyurmuştuk.

Kürt halkını hedef alan ikinci tatbikat ise, 12 Eylül darbesine iki yıl kala, 13 Eylül 1978’de jandarma birliklerinin Yüksekova’da “muhtemel bir Kürt ayaklanmasını bastırma hazırlığı” olarak yaptıkları, Kürt yurttaşları düşman olarak gösteren *Kanatlı J-78 Tatbikatı*’dır. Bu tatbikatın çirkin yüzünü de çeşitli dillerdeki *İnfo-Türk* bültenleriyle uluslararası kamuoyuna duyurmuştuk.

1980 darbesinden sonra, faşist askeri rejime karşı demokratik mücadele olanakları yok edildiği için PKK militanlarının silahlı direniş başlatması üzerine Türk Silahlı Kuvvetleri ilk kez 27 Mayıs 1984'te “*Sıcak Takip Operasyonu*” bahanesiyle Irak topraklarına girecekti.

1984'ten 2018'e kadar 34 yıllık sürede Kuzey Irak toprakları üzerinde çeşitli kod adlarıyla tam 18 silahlı operasyon yapıldı. Ne hikmetse, Irak'taki operasyonlar 2019'dan itibaren “*Pençe*” adı altında yürütölmeye başlandı. 2019'daki üç operasyon *Pençe-1*, *Pençe-2* ve *Pençe-3*, 2020'den bugüne kadar olanlar ise *Pençe-Kartal*, *Pençe-Kaplan*, *Pençe-Şimşek*, *Pençe-Yıldırım* adı taşıyor.

Bunlara paralel olarak, Kürt direnişçilerinin *Işid* teröristlerini kesin yenilgiye uğratarak *Rojava* özerk bölgesini oluşturmalarından sonra Türk Silahlı Kuvvetleri 22 Şubat 2015'den itibaren Suriye'ye de *Fırat Kalkanı*, *Zeytin Dalı*, *Barış Pınarı*, *Bahar Kalkanı* adı altında bir dizi operasyon düzenledi.

İstanbul katliamı bahane edilerek Suriye'deki Kürt özerk bölgesine karşı başlatılan son operasyon da *Pençe-Kılıç* adı altında başlatılmış bulunuyor.

Anlaşılan o ki, Tayyip başta olmak üzere Milli Savunma Bakanı *Hulusi Akar* ve generalleri bu *Pençe* etiketini çok sevmişler. 2023 seçimlerini kaybetme endişesi içinde sağcı seçmenleri yeniden kendisine çekebilmek için art arda alçakça oyunlar düzenleyip bunların sorumluluğunu Kürt iradesini temsil eden tüm kuruluşlara yıkma, böylece de en tutarlı muhalefet partisi olan HDP'yi yasaklatma çabası içindeki iktidarın kirli hesabını *Emek ve Özgürlük İttifakı* çok net ortaya koymuş bulunuyor:

“AKP ve MHP iktidarı ömrünü uzatmak, kaybettiği meşruiyetini şiddetle tesis etmek için yeniden savaş politikalarına sarılmaya başlamıştır. Taksim'de sivillere yönelik gerçekleştirilen ve iktidar tarafından karartılmaya çalışılan vahşi saldırı gerekçe gösterilerek dün gece Kuzey ve Doğu Suriye'nin birçok sivil yerleşim bölgesine yönelik gerçekleştirilen hava

saldırısı, Türkiye halklarının değil iktidarın beka çabalarıdır. Sıkıştığı, siyaseten iflas ettiği ve yönetemediği her dönemde Türkiye halklarına, emekçilerine, ezilenlerine yönelik şiddet yöntemlerine sarılan AKP-MHP iktidarı, aynı yıkıcı politikaları bölge halklarına da dayatmaktadır.

“Daha önce defalarca deneyimlendiği üzere iktidarın Suriye politikası, Kuzey ve Doğu Suriye’ye yönelik saldırıları IŞİD başta olmak üzere El Nusra ve benzeri örgütleri palazlandırmış ve Türkiye başta olmak üzere bölge halklarının geleceğini tehdit eder noktaya taşımıştır. Çeteler arası güç savaşlarına sahne olan Afrin bunun en açık örneğidir. Bütün karartma girişimlerine, gerçeği örtbas etme çabalarına rağmen ortaya çıkan ilk işaretler Taksim saldırısının da bu güçler tarafından gerçekleştirildiğini göstermektedir. “

Emek ve Özgürlük İttifakı’nın açıklamasında bir başka gerçeğe de özellikle dikkat çekiliyor:

“Dün geceki saldırı aynı zamanda uluslararası küresel ve bölgesel emperyal güçlerin onayı ve oluru ile gerçekleştirilmiştir. Bu savaş iktidarın ömrünü uzatma, iktidarını sürdürme saldırılarıdır; hiçbir meşruiyeti yoktur, Kürt sorunu başta olmak üzere bölgesel sorunları daha da derinleştirmektedir. Kürt halkının bölgede kendini yönetme hakkını, bölge halklarının demokratik bir düzen kurma mücadelesini savunuyor ve bu saldırgan politikaları reddediyoruz.”

Bugün Orta Doğu ve Doğu Avrupa coğrafyalarında sadece bölge insanların can güvenliğini ve özgürlüğünü değil, aynı zamanda dünya barışını da ciddi şekilde tehdit eden iki vahim süreç yaşanmaktadır.

Bu süreçlerden birisi, Doğu Avrupa’da Rusya’nın komşu Ukrayna topraklarını işgal ederek başlattığı ve halen Rus hava kuvvetlerinin Türkiye’deki benzer *Pençe* operasyonlarıyla sürdürdüğü bölgesel savaştır. Putin yönetiminin bu saldırganlığı yıllardır kış uykusunda bulunan NATO’yu harekete geçirmiş, üstelik soğuk savaş yıllarında bile tarafsızlığını korumuş olan *İsveç* ve *Finlandiya* gibi iki kuzey ülkesinin

ABD'nin patronluğu altındaki bu savaş örgütüne katılma istemine yol açmıştır.

Tehditkâr ikinci süreç, islamo-faşist AKP-MHP iktidarının sadece Irak ve Suriye'deki *Pençe* operasyonları değil, Türk Silahlı Kuvvetleri'ni *Kuzey Kıbrıs, Kafkasya, Kuzey Afrika* ve *Doğu Akdeniz*'de bölge barışını sürekli tehdit eden bir unsur olarak kullanmaya devam ediyor olmasıdır.

Ne acıdır ki, barışın ve insan haklarının savunucusu olma iddiasındaki Avrupa kurumlarının bu iki *pençeci* tehdit karşısındaki tavırları tam bir ikiyüzlülük örneğidir.

NATO Ukrayna krizinden sonra Rusya'ya karşı en sert, hattâ dünya barışını tehdit edebilecek tedbirleri almaya devam ederken, yirmi yıldır insan haklarını sürekli ayaklar altına aldığı yetmezmiş gibi, üç kıtada militarist tehdit oluşturan Türkiye'deki islamo-faşist diktanın tüm dayatmalarını sineye çekmekte, yıllarca tarafsız kalmış *İsveç* ve *Finlandiya*'nın ittifaka katılımını engellememesi için Erdoğan'ın ayağına giderek bu ülkelerdeki siyasal sürgünlerin Türkiye'ye iadesi pazarlığına oturabilmektedir.

Ya asli görevi insan haklarını, özgürlükleri ve demokratik düzeni korumak olan *Avrupa Konseyi*?

Ukrayna Krizi parlak verir vermez Rusya'yı bir çırpıda üyelikten atan *Avrupa Konseyi*, Türkiye'de *Demirtaş, Kavala* ve daha yüzlerce devlet terörü kurbanının serbest bırakılması için *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi*'nin verdiği kararlara rağmen, Erdoğan rejimini hâlâ üyelikte tutabilmektedir.

Türkiye'nin aday üye olduğu *Avrupa Birliği*'nin, hem bu birliğe, hem de *Avrupa Konseyi*'ne ve NATO'ya üye olan Avrupa ülkelerinin, Ukrayna konusunda kıyametleri kopartıp Rusya'ya karşı her türlü yaptırım ve tehdide destek verirken, Erdoğan yönetimine karşı tavır koymak şöyle dursun, jeo-politik ve ekonomik nedenlerle, özellikle de güneyden gelen göç dalgasını Ankara'ya verilen rüşvet karşılığında Türkiye sınırında durdurma hesabıyla her türlü ödünü vermeleri tam bir skandaldır.

Bu koşullarda mevcut iktidarın yıkılması, demokrasi normlarına en kısa zamanda kavuşulması, zindanların boşalması, siyasal sũrgœnlere dœnũř ve siyasal yaşama katılım y olunun açılması, Suriye ve Irak halklarının *Peneler* tasallutundan kurtulması, Kafkasya, Kıbrıs ve Doğu Akdeniz’de barış içinde kardeşce yaşam koşullarının sağlanabilmesi için iş sadece ve sadece Tũrkiye insanlarına dũřuyor.

Emek ve Őzgœrlũk İttifakı ve *Sosyalist Gũbirlięi İttifakı*’nın bu konuda sonuna dek tutarlı bir tavır içinde olacaklarında hiç kuşku yok.

Ya 6’lı Masa? Hâlâ beklemekteyiz...

Yıllardır Meclis’te her daim destekledikleri *Pençe* operasyonlarının bu yenisine, *Pençe-Kılıç*’a karşı alacakları tavır bir gœsterge olacaktır.

Kem kũme gerek yok... Savaşçı mısınız, barışçı mısınız?
28 Kasım 2022

Çarlık Rusyası’nı ihya etme hesabındaki *Putin*’in Ukrayna’da, Osmanlı İmparatorluğu’nu ihya etme hesabındaki *Erdoğan*’ın Suriye ve Irak’ta başlattıkları *Pençe* operasyonları karşısında Avrupa’nın ifte standart uygulamasını eleştiren geçen haftaki yazımın sonunda Tũrkiye siyasetinde sœz sahibi olanların tavrını da sorgulamıştım:

“*Emek ve Őzgœrlũk İttifakı* ve *Sosyalist Gũbirlięi İttifakı*’nın bu konuda sonuna dek tutarlı bir tavır içinde olacaklarında hiç kuşku yok. Ya 6’lı Masa? Hâlâ beklemekteyiz. Yıllardır Meclis’te her daim destekledikleri *Pençe* operasyonlarının bu yenisine, *Pençe-Kılıç*’a karşı alacakları tavır bir gœsterge olacaktır.”

Fazla beklemeye de gerek kalmadı... Aynı gũn, İYİP Genel Başkanı *Meral Akşener*, İstanbul’da œęretmenlere hitaben yaptığđ bir konuşmada *Pençe-Kılıç*’a desteğini ve başarı

dileklerini ilettiler: “Gece geç saatlerde başlayan sınır ötesi harekât için Türk ordusuna başarılar diliyorum. Askerlerimizin ayağına taş değmesin. İnşallah her şey bizim öngördüğümüz gibi milletimizin hissiyatına uygun olarak gelişir. Zorlu bir süreçtir, Allah kolaylık kılsın.”

Aynı gün CHP Sözcüsü Faik Öztrak da, MYK toplantısının ardından gazetecilerin “Pençe-Kılıç Hava Harekatı ve Suriye’ye olası kara harekatı” hakkındaki sorusu üzerine, “Terör bir insanlık suçudur. Her türlü terör eylemini lanetliyoruz. TSK’nın teröre ve terör örgütlerine yönelik mücadelesini destekliyoruz. Asker hepimizin askeridir, ordu hepimizin ordusudur. Terörle mücadelemiz meşrudur. Allah Irak’ın ve Suriye’nin kuzeyinde operasyon yürüten, Mehmetçiklerimizin ayağına taş değdirmesin” diye konuştu.

6’lı Masa’nın elebaşı iki partinin verdiği destekle daha da cüretkâr kesilen Erdoğan, iki gün sonraki bir açılış töreninde gemi iyice azıya alarak Suriye ve Irak’ta başlattığı kan banyosunun daha hunhar boyutlara ulaştırılacağını açıkladı: “Birkaç gündür uçağımızla, topumuzla, SİHA’mızla teröristlerin tepesindeyiz. İnşallah en kısa sürede tankımızla, askerimizle, bizimle birlikte yol yürüten ve yürüyecek olan dostlarımızla birlikte hepsinin de kökünü kazıyacağız, bunu da böyle bilin.”

Ragıp Duran, dün İfo-Türk’ün sosyal medyasında paylaştığımız “Erdoğan’ın askersel-siyasal simyagerliği: Bombaları oy pusulalarına dönüştürmek” başlıklı yazısında 6’lı Masa muhalefetinin aczini gayet net şekilde ortaya koydu:

“Şu anda Batı dünyası Putin’in Ukrayna’yı işgaline odaklanmış durumda. Biden yönetimi ABD’nin kendi içinde zaten çok güçlü değil. İran da kendi Kürtlerine ve Irak’taki Kürtlere saldırıyor. Dolayısıyla uluslararası düzeyde çok az muhalefet var. Böylece Erdoğan kendisini Türk halkının büyük bir kısmına vatanın ve milletin birliğini korumak için iki süper güce karşı savaşan bir kahraman olarak tanıtabilir!

“Önemli bir ayrıntı: Bombayı yerleştiren kadının, Ankara

tarafından oluşturulmuş bir şemsiye örgütü olan Özgür Suriye Ordusu'na (ÖSO) yakın bir aileye mensup olduğu ortaya çıktı. Türkiye'deki bağımsız medya, genç zanlının itiraflarındaki çelişkileri ve tutarsızlıkları gösteren onlarca makale yayınladı. Buna rağmen HDP dışındaki parlamenter muhalefetin sözcüleri derhal Erdoğan'ın yanında yer alarak Türk ordusunu ve bombalamaları alkışladılar.”

Oya Baydar da, Pençe-Kılıç azgınlığı karşısında 6'lı Masa muhalefetinin suskunluğuna ve teslimiyetine tepkisini 22 Kasım'da t24'teki yazısında şöyle dile getirdi:

“Bu defa haksızlık ettiğimi düşünmüyorum. HDP ve sol/sosyalist partiler, çevreler haricinde ana akım muhalefet diyebileceğimiz 6'lı Masa'dan gelen sesler, -başta şoven Türk milliyetçiliği ve devlet tapıncı bayrağını Bahçeli'nin elinden almaya azmetmiş İYİP olmak üzere-, bir kez daha savaş tamtamlarına eko yapıyor. DEVA'nın utangaç çıkışını bir yana bırakacak olursak 'şanlı ordumuz', 'askerimizin ayağına taş bile değmesin', 'vatan koruması için haklı davamız', vb. nakaratı çevrede kol geziyor... Muhalefet bu militarist, savaşçı, ırkçı-milliyetçi havaya kapılmakla, Pençe-Kılıç harekâtını desteklemekle, desteklemiyorsa bile suskun kalmakla, sesini yükseltmemekle ne murat ediyor, neyi amaçlıyor? Bir yandan, 'iktidar bu harekâtı seçimlerde oy artırmak için tezgâhlıyor' deyip seçmen korkusuyla susmak ve koroya katılmak muhalefetin kendini inkârıdır.”

Celal Başlangıç da, Artı Gerçek'teki 24 Kasım tarihli yazısında 6'lı Masa muhalefetinin tavrına aynı teşhisi koydu:

“Ne yazık ki özellikle Millet İttifakı'nı oluşturan iki büyük parti CHP ve İYİ Parti, büyük bir yalanla ülke halklarına dayatılan bu savaş senaryosunun hemen arkasına hizalanıverdi. Saray iktidarının açıklamalarını sorgulamak, yalanlarını teşhir etmek, gerçeği ortaya çıkarmak yerine Saray'ın yalanlarına ortak olup 'Mehmetçiğin ayağına taş değmesin' edebiyatına sıvandılar.

“Bu sürecin sonunda Erdoğan şimdiden kaybettiği se-

çimin kazananı; savaş tamamlarına tempo tutma zafiyeti nedeniyle de CHP ve İYİ Parti muhalefeti de kaybedeni olacak.

Erdoğan, Suriye'ye yeni bir askeri hareket başlatarak kanlı bir seçim sürecinin başlama vuruşunu yaptı ve cehennem kapısını ardına kadar açtı.

“Ne yazık ki bu tuzağa ilk düşen de ‘Mehmetçiğin ayağına taş değmesin’ muhalefeti oldu. Saray’ın kanlı yalanlarına geçit verenler bu tutumlarını değiştirmezlerse ya iki seçim arası bir savaş ya da iki savaş arası bir seçim görürler. Ülkeye dayatılan ‘savaş rejimi’nin payandası olurlar ancak!”

Meclis’te grubu bulunan beş siyasal partiden HDP, kuruluş amaçlarına ve temsil ettiği kitlenin istemlerine uygun olarak Türk Silahlı Kuvvetleri’nin üç kıtada ve üç denizde terör estirmesine her daim karşı çıkarken, iktidar kanadındaki AKP ve MHP ile muhalefet kanadındaki CHP ve İYİP, Irak, Suriye, Kafkaslar ve Doğu Akdeniz’deki tüm operasyonları sürekli desteklediler.

Bu nedenledir ki, iki yıl önce, Türk ve Azeri silahlı kuvvetlerinin *Yukarı Karabağ*’ı işgaline oybirliğiyle destek vermeleri üzerine, 1 Ekim 2020 tarihli *Artı Gerçek*’teki yazımda bu dört partiyi “Gazi Meclis’te mahşerin dört atlısı” olarak nitelemiştim.

TBMM’ye “*Gazi Meclis*” yakıştırması ilk kez yapılmıyordu... 15 Temmuz 2016 çakma darbesinin hemen ardından, henüz İYİP’nin kurulmamış olduğu dönemde, AKP, MHP, CHP ve HDP imzasıyla yayınlanan ortak bildiride de aynen şöyle deniyordu: “Herkes bilmelidir ki, bugün olduğu gibi gelecekte de milletimize, millî iradeye, Gazi Meclis’e uzanacak her el, karşısında TBMM’nin çelikten iradesini bulacaktır.”

O tarihten sonra yayınlanan ortak destek bildirimlerine HDP bir daha imza vermedi... Vermesi de mümkün değildi, çünkü Türkiye’de demokratikleşme ve yurt dışında barışçıl ilişkiler için mücadele veren HDP’nin yöneticileri, seçilmişleri, militanları Kobani operasyonu ile birbiri ardına tutuklanmış,

tıpkı daha önceki Kürt partileri HEP, HADEP, DEHAP, DTP gibi onun da varlığına son vermek, 2023'te yapılacak bir seçime katılmasını engellemek için komplo üzerine komplo uygulanmaya başlamıştı.

“*Gazi Meclis*” nitelemesine gelince, bildiğimiz kadarıyla “gazilik” özünde İslamiyet’i yaymak için gazaya katılanlara verilen bir ünvandır. Buyurun, *Türk Diyanet Vakfı*’nın yayınladığı *İslam Ansiklopedisi*’ndeki “Gazi” tanımı:

“Gazi kelimesi (çoğulu guzât, guzzâ, guziy), ‘hücum etmek, savaşmak, yağmalamak; din uğrunda cihad etmek’ mânasına gelen gazânın (gazve) ism-i fâili olup savaşta başarı kazanan kumandanlara, hatta hükümdarlara şeref unvanı olarak verilmiştir. Gazi kelimesi Kur’ân-ı Kerîm’de bir yerde çoğul olarak yer almakta (Âl-i İmrân 3/156), başka bir yerde de ima yoluyla şehidlikle birlikte zikredilerek övülmektedir (et-Tevbe 9/52).”

TBMM’yi de İslamiyet’in “*gazi meclisi*” yapmayı başaran AKP, Kılıçdaroğlu’nun da biat ettiği *Yenikapı Ruhu* rüzgarından yararlanıp işi bir adım daha ileri götürerek Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin üzerinde bulunduğu Ankara ili Çankaya ilçesi 7.955 ada 5 parsel sayılı taşınmazın tapu kaydı üzerine 23/11/2016 tarih 88.501 yevmiye numarasıyla “Gazi Meclis, 15 Temmuz 2016” kaydını işlettirmişti.

Haksız da değildiler... 23 Nisan 1920’de kurulan bu Meclis değil miydi, daha baştan *İttihat ve Terakki*’nin ideolojik mirasını üstlenerek daha ilk yılında *Türkiye Komünist Partisi* liderlerinin Karadeniz’de boğdurulmasına icazet veren, 1925’te Sol örgütlenmeleri ve Kürt direnişini ezmek için ünlü *Takriri Sükân Kanunu*’nu onaylayarak istiklal mahkemeleri kurduran, tek parti döneminde de, çok partili dönemde de art arda sıkıyönetimler ilan ederek muhalif güçlere kan kusturtan, askeri mahkemelerin verdiği idam kararlarını onaylayarak *Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan* başta olmak üzere onlarca devrimci genci idam sehpa-larına gönderen?

Geçen haftaki yazımda da belirtmiştim... 1984'ten 2018'e kadar 34 yıllık sürede Meclis'in onayıyla Kuzey Irak toprakları üzerinde çeşitli kod adlarıyla tam 18 silahlı operasyon yapıldı.

Bunlardan 1992 ile 1998 arasındaki *Hakurk*, *Çelik*, *Atmaca*, *Şafak* ve *Murat* operasyonları SHP ve CHP'nin başbakan yardımcılığı, DSP'nin de başbakanlık üstlendikleri iktidar dönemlerinde ve bu partilerin Meclis gruplarının da onayıyla gerçekleştirilmişti.

2002'de başlayan AKP iktidarı döneminde Irak operasyonları sürüp giderken, Kürt direnişçilerinin *İşid* teröristlerini kesin yenilgiye uğratarak *Rojava* özerk bölgesini oluşturmalarından sonra da Türk Silahlı Kuvvetleri 22 Şubat 2015'den itibaren yine Meclis'in onayıyla Suriye'ye de *Fırat Kalkanı*, *Zeytin Dalı*, *Barış Pınarı*, *Bahar Kalkanı* adı altında bir dizi operasyon düzenledi. Sonuncusu da *Pençe-Kılıç*...

Unutmadık... *Kemal Kılıçdaroğlu* değil miydi, "Türk Orduları Başkomutanı" Erdoğan'ın Suriye ve Irak fütuhatına da, Libya fütuhatına da, Yukarı Karabağ fütuhatına da, "*Mavi Vatan*" fütuhatına da destek veren, hattâ Ege konusunda Tayyip'ten de ileri giderek, iktidar olursa *Oniki Ada*'ya el koyacağını ilan eden?

Evet, yukarıda anımsattığımız tüm operasyonları savaş histerisi içinde onaylayan TBMM gerçekten "gazi" bir Meclis'tir ve bu Meclis'te Tayyip'in sınır ötesi operasyon tezkerelerine oy veren AKP, MHP, CHP ve İYİP de bu "Gazi Meclis"teki mahşerin dört atlısıdır.

Seçimler yaklaşıyor...

Türkiye insanların, *Türk*'üyle, *Kürd*'üyle, *Ermeni*'siyle, *Rum*'uyla, *Asuri*'siyle, *Ezidi*'siyle, *Alevi*'siyle artık gerçek ve kalıcı bir barışa, kardeşçe yaşama ihtiyacı var.

Helalleşmelerle, tesettüre yasal koruma sağlama operasyonlarıyla sağdan destek alarak cumhurbaşkanı olma hesabındaki *Kılıçdaroğlu*'nun CHP'si ve 6'lı Masa'daki beş ortağı, artık göz boyama amaçlı laf ebeliklerini bir yana bı-

rakıp kem küm etmeden Şu sorulara mertçe net bir yanıt verebilecekler midir?

Savaşçı mısınız, barışçı mısınız?

Mahşerin atlısı mı, barışın güvercini mi? Seçimde çoğunluğu kazanırsanız, hattâ daha bugünden, hangisi olacaksınız?

Bir ek soru daha:

103 yaşındaki TBMM terör yasalarını ve savaş tezkere-leri onaylayan Gazi Meclis olmaya devam mı edecektir, yoksa tüm halklarımızın refah ve huzur arayışlarına gerçekten yanıt veren bir Barış Meclisi mi olacaktır?

Gazetelere saldırılardan NATO'nun sürgün avına

5 Aralık 2022

Kapattığımız hafta cumhuriyet tarihinde özgür basına yapılan alçakça saldırılardan ikisinin yıldönümü art arda gelmişti. Tam 77 yıl önce, döneminde demokrasi ve barış mücadelesinin bayrağı olan *Tan Gazetesi* milliyetçi ve islamcılardan oluşan bir grup tarafından redaksiyonu tarumar, dizgi ve baskı makinaları paramparça edilerek susturulmuştu. 28 yıl önce de, o dönemin en mücadeleci gazetelerinden *Özgür Ülke*'nin İstanbul ve Ankara'daki büroları eş zamanlı olarak bombalanmıştı.

Tan Gazetesi'ne saldırı, o dönemde tek başına iktidar olan CHP'nin eseriydi... 30'lu yıllarda İtalyan faşizmi ve Alman nazizmiyle ideolojik ve stratejik yakınlığını her fırsatta iftiharla afişe etmiş olan CHP, 2. Dünya Savaşı biter bitmez, ne denli anti-komünist ve anti-sovyetik olduğunu, Türkiye'yi bölgedeki en sadık ABD müttefiklerinden biri kılacağını kanıtlamak için bu alçakça saldırıyı düzenlemişti.

Bu girizgahın ardından art arda imzalanan bir dizi anlaşmalarla Türkiye siyasal, askersel, ekonomik bakımdan ABD'-

nin yarı sömürgesi haline getirilecek, DP iktidarı döneminde de, yine CHP'nin desteğiyle, NATO İttifakı'nın en sadık üyesi yapılacaktı.

Özgür Ülke'nin bombalandığı dönemde ABD emperyalizminin sadık bendelerinden DYP'li Süleyman Demirel cumhurbaşkanı, yine o partiden Tansu Çiller başbakandı. Bu yılki anma töreninde konuşan Özgür Ülke yöneticilerinden Hüseyin Aykol dostumuzun dediği gibi, gazetenin üç ayrı binası bizzat başbakan Tansu Çiller'in "bertaraf edilsin" emriyle bombalanmıştı.

Evet, bu alçakça saldırıdan birinci derecede sorumlu Tansu Çiller'dir... Amma unutulmasın ki, bu saldırı sırasında başta bulunan koalisyon hükümetinin ortağı CHP'nin öncülü SHP, başbakan yardımcısı da o partinin lideri Murat Karayalçın'dır. Onun ardından Çiller'in başbakan yardımcılığı görevini CHP lideri Deniz Baykal üstlenerek muhalefete karşı devlet terörü uygulamalarının sorumluluğuna ortak olacaktı.

Suriye Kürdistanı'na karşı Pençe-Kılıç operasyonu başlatılması üzerine iki hafta önce Artı Gerçek'te yayımlanan yazımda 1984'ten itibaren Kuzey Irak toprakları üzerinde çeşitli kod adlarıyla tam 18 silahlı operasyon yapıldığını belirtmiştim. Baskın Oran da, yine Artı Gerçek'te yayımlanan "PKK meselesi mi Kürt meselesi mi, yoksa..." başlıklı yazısında, 1992 ile 1998 arasında yapılan Hakurk, Çelik, Atmaca, Şafak ve Murat operasyonları sırasında SHP ve CHP'nin başbakan yardımcılığı, DSP'nin de başbakanlık üstlendiklerini vurguladı.

Dün CHP lideri Kılıçdaroğlu'nun "İkinci Yüzyıla Çağrı" buluşmasını izlerken CHP'nin birinci yüzyılında yaşananları anımsamaktan kendimi alamadım.

CHP'nin Tan Gazetesi'ne yaptırdığı saldırının tam da 77. yıldönümüne denk geldiği için, gazeteleri zorbalıkla susturduktan sonra yaşama olanakları da yok edildiği için Türkiye'yi terk etmek zorunda kalan, yaşama sürgünde veda eden büyük gazeteci Sabiha Sertel'i düşündüm.

Onun 1966'da Ant'ta yayınladığımız *Roman Gibi* adlı kitabının arka kapağına koyduğumuz o hüznü dolu fotoğrafı geldi gözlerimin önüne... Bu büyük düşün ve mücadele kadını, uğradığı alçakça baskılar yüzünden 9 Eylül 1950'de bir daha hiç göremeyeceği ülkesinden uçakla ayrılışını şöyle anlatıyordu:

“Bütün yazdığımız eserlerden, dergilerden bir tek dahi yanımıza alamamıştık. Yıllar boyu halk uğruna savaştığımız vatanımızdan bu şekilde ayrılmak acı bir şeydi. Uçağın merdivenlerini ağır ağır çıkarken yüreğim burkuldu. Bu her zamanki gibi bir seyahata çıkış değildi. Çok sevdiğim memleketimi, halkımı, dostlarımı, kardeşlerimi acaba ne kadar zaman sonra görecektim?”

Vatansızlaştırılan *Sabiha Sertel*, vatanını bir daha görmeden 1968'de Azerbaycan'da hayata gözlerini yumacaktı.

Ya diğerleri?

Sertel'i kaybettikten tam yarım yüzyıl sonra, 2021'de, sürgündeki mücadelemizin en ön saflarında yer almış olan *Ali Ertem*'i ve *Doğan Akhanlı*'yı sonsuza uğurlamamış mıydık?

Daha öncekiler...

Bizden önceki sürgün kuşağından *Nazım Hikmet* Moskova'da, *Zeki Baştınar* (*Yakup Demir*), *Aram Pehlivanyan*, *Jak* ve *AnjelAçıkgöz* Almanya, *İsmail Bilen* Bulgaristan toprağında yatıyor, *Prof. Fahrettin Petek*'in külleri hem İstanbul Boğazı'na, hem de Normandiya açıklarına serpildi.

12 Eylül sonrası sürgünlerinden *Behice Boran*'ı Belçika'da kaybettik, *Yılmaz Güney*, *Ahmet Kaya* ve *Uğur Hüküm*'ü Paris'teki Père Lachaise'de toprağa verdik... *Nihat Akseymen*'in külleri ise Heybeliada açıklarında Marmara'nın sularına kavuştu.

Nubar Yalım Hollanda'da, *Enver Karagöz*, *Teslim Töre* Almanya'da, *Garbis Altınoğlu* Belçika'da, *Suphi Nejat Ağırnaslı* ve *Nubar Özanyan* Rojava'da sonsuzluğa göçtüler.

Kürt ulusal direnişinin kadın militanlarından *Sakine Can-sız*, *Fidan Doğan* ve *Leyla Şaylemez* 9 Ocak 2013'te Paris'in

göbeğinde Türk Devleti'nin bir tetikçisi tarafından alçakça katledildiler.

Bu üç Kürt sürgünün katlinin hesabı dokuz yıldır sorulmazken, Türk Devleti'nin sorumluluğu örtbas edilirken, o Türk Devleti'nin şantajıyla İsveç ve Finlandiya'daki muhalifleri hedef alan bir sürgün avı başlatıldı.

Ve bu sürgün avının ilk kurbanı olarak, Kürt sığınmacılardan *Mahmut Tat*, 2 Aralık 2022 cuma günü İsveç'te tutuklanıp Türkiye'ye götürülerek devlet terörizmine teslim edildi.

Bu operasyondan iki gün önce Türk medyası, 30 Kasım'da yapılan NATO Dışişleri Bakanları toplantısında yayınlanan bildiriye, "terörün tüm şekilleri ve tezahürlerinin kınandığı, son korkunç terör saldırıları sonrasında can kayıplarının yasını tutan Türkiye ile dayanışma içinde olduğu" ifadesinin yer aldığını bildiriyordu.

Evet, tam beş ay önce; Madrid'te yapılan NATO zirvesinde *Erdoğan*, İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya üye olma taleplerini onaylamak için *Ragıp Zarakolu* da dahil bu ülkelerdeki siyasal sürgünlerin Türkiye'ye iadesini şart koşmuştu.

İlk kurban olarak Kürt sürgün *Mahmut Tat*'ın Türkiye'ye teslim edilmesi üzerine *Avrupa Sürgünler Meclisi (ASM)* şu açıklamayı yaptı:

"*Mahmut Tat*'ın Türkiye'ye iadesi, mülteci ve insan haklarına yönelik açık bir saldırıdır, hukuk tanımazlığın, mülteci haklarının yok sayılmasının cüretkar, utanmazca bir örneğidir.

"İade kararı batının dünya halklarına yönelik savaş, açlık ve sömürü politikaları ile son derece uyumlu, ama bunları perdelemeye çalışan demokrasi ve insan hakları ilkelerinden ördükleri maskeleri ile taban tabana zıttır.

"Anlaşılan İsveç'in bir savaş örgütü olan NATO'ya girme kararlılığı ve Türkiye ile bu yöndeki pazarlıkları maskesini zorlanmadan atması için bir gerekçe olmuştur.

"Bu karar Türkiye'deki muhaliflerin en temel haklarını kullandıkları, hak ihlallerine ve baskıcı yönetim anlayışına

karşı çıktıklarında kolayca terörist olarak suçlandıkları ve cezalandırıldıkları gerçeğini yok saymaktadır.

“İnsanlığın binlerce yıllık sığınma kültürü ve hakkı, 1951 tarihli *Cenevre Mülteciler Sözleşmesi*, işkence ve zalimane muameleleri yasaklayan *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi*, Birleşmiş Milletler’in *İşkenceye Karşı Sözleşme* ve *Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi* dahil birçok uluslararası sözleşme, ulusal ve uluslararası mahkeme içtihatları, ilerici insanlık birikimi ve deneyimi bu iadeyle yok sayılmıştır.

“Dünyayı sömüren yağmacı devletlerin aralarındaki çelişkileri ve rekabetlerini çözmede savaş ve çatışma politikalarını ivmелendirdikleri bu yeni dönemde insan haklarının ve hukukun giderek artan bir şekilde ihlal edileceği, yüzlerdeki maskelerin bir yük olarak görülüp çıkarılacağı anlaşılmaktadır.

“İsveç’te çarpıcı bir şekilde önümüze çıkan ama başta Almanya, Avusturya ve doğu Avrupa ülkelerinde de sıklıkla yaşadığımız siyasi ilticacıların iade ve ret kararlarına karşı duyarlı olmak, bunlara karşı çıkmak ve teşhir etmek, bu amaçla idari ve yargısal merciler önündeki başvuruları en etkin bir şekilde kullanmak, göçmeni, yerlisi ile birlikte Avrupa’da demokrasi ve insan hakları ilkelerini sahiplenmek, korumak ve bunun için mücadeleyi artırmak her zamankinden daha fazla bir görev olarak önümüzde belirmektedir.

“İsveç’i ve bu kararın ardında ortaya çıkan faşizmi, hukuk adına utanmazlığı teşhir ediyor, herkesi mücadeleyi yükseltmeye çağırıyoruz!”

Bittabi, ASM’nin bu çağrısına, AB ve NATO üyesi ülkelerdeki demokrasi ve insan hakları savunucularından önce, Türkiye’deki muhalefetin kulak vermesi, gereğini yapmak üzere harekete geçmesi gerekiyor.

Büyük bir tantanayla ilan ettiği yeni anayasa taslağında Kürt sorununun barışçıl şekilde çözümü için hiçbir öneri getirmeyen *Altılı Masa*, önceki gün “*İkinci Yüzyıla Çağrı*” gösterisi yapan CHP siyasi sürgünlere karşı başlatılan bu insanlık dışı operasyon karşısında ses çıkartacaklar mı?

Tayyip'in *Pençe-Kılıç* operasyonlarına verdikleri açık ya da zımni destek ortada dururken pek ihtimal vermiyoruz, ama yine de bekliyoruz.

Kızıl Şeytanlar'dan Atlas Arslanları'na...

12 Aralık 2022

Katar'da Dünya Kupası maçları başlayalı beri, Avrupa'nın başkenti Brüksel yarışan milli takımlardan birinin üst üste kazandığı üç zaferi kutlama gösterileriyle sarsıldı. Benzeri atmosferi dört yıl önce de yaşamıştık. O kez kazandığı zaferler tüm Belçika'yı sarsan gösterilerle kutlanan takım, Japonya, Brezilya ve İngiltere'yi yenerek dünya üçüncülüğünü kazanan Belçika'nın "*Kızıl Şeytanlar*"ıydı. Valon'u, Flaman'ı, Brüksel'lisi, üç kıtadan gelmiş göçmenleriyle tüm futbolseverler sokaklara ve meydanlara inmişti.

Bu kez, kutlanan takım da, kutlayan kitle de tamamen farklıydı. Kutlanan sadece Kanada ve Portekiz'i değil, dört yıl önceki dünya üçüncüsü Belçika'yı da yenerek yarı finale kalmayı başaran Fas'ın milli takımı "*Atlas Arslanları*"ydı... Kutlayanlar ise, Belçika'nın yerlisi olanlar değil, başta Fas'lılar olmak üzere bu ülkenin özellikle Afrika ve Ortadoğu coğrafyasından gelmiş göçmenleriydi.

Cumartesi akşamı Faslıların zafer kutlamalarından bir bölümünü, Belçika'daki dostlarımızdan değerli grafik sanatçısı *Ali Cabbar*'ın tam da Faslı göçmenlerin yoğun bulunduğu Molenbeek belediyesine komşu kanal kıyısındaki atölyesinden izledik. Bir yandan onun bilgisayarında bu yaz dijitalde yayınladığı *Deniz Gezmiş* üzerine 489 sayfalık "*Aşk Olsun Çocuk*" adlı foto romanını basılı kitaba dönüştürme çalışmalarını, öte yandan da Faslıların tüm trafiği felce uğratan renk ve ses cümbüşünü izlemek gerçekten heyecan vericiydi.

Bu, sadece futbol sahasında kazanılmış sportif bir zaferin

değil, aynı zamanda, yıllarca Batı'nın sömürgesi yapılmış, bağımsızlığı kazandıktan sonra dahi Batı'nın ekonomik sömürsünden kurtulamamış bir ülkenin insanların sömürgeci devletlere karşı infialinin dile geliyordu.

İspanya, Portekiz ve İngiltere'nin tasallutlarından sonra 1906'da tamamen Fransız egemenliği altına sokulan Fas, yarım yüzyıla yakın süren ulusal direniş mücadelesinden sonra 1956'da bağımsızlığa kavuşmuşsa da, Kraliyet rejimi altında insan hakları ve sosyal adalet her daim hiçe sayıldığı için, milyonlarca Faslı emekçi, tıpkı Türkiyeli kardeşleri gibi Batı ülkelerine ucuz emek gücü olarak göç etmek zorunda kalmıştı.

Fas'luların kollektif belleğinden asla silinemeyecek olan bir tarihsel gerçek de, 2. Dünya Savaşı sırasında Alman işgaline karşı mücadelede Fas'tan devşirilip getirilmiş askerlerin de cepheye sürülmüş olmasıydı. 1940 Mayıs'ında Belçika'daki Gembloux savaşında yüzlerce Faslı asker Alman kurşunlarıyla can vermişti.

1956'da bağımsızlığa kavuştuktan sonra da Fas halkı bu kez Kraliyet rejiminin uyguladığı devlet terörüne sayısız kurbanlar verecekti. Bu kurbanlardan biri demokratik muhalefetin liderlerinden Ben Barka'nın, 29 Ekim 1965'te, sürgün bulunduğu Paris'in göbeğinde, Fransız polisinden de cürüm ortaklığıyla, *Kral Hasan II'nin* iki tanınmış celladı, *General Oufkir* ve *Ahmed Dimi* tarafından kaçırılarak katledilmesiydi.

Tıpkı, üzerinden 48 yıl geçtikten sonra Kürt ulusal direnişinin kadın militanlarından *Sakine Cansız*, *Fidan Doğan* ve *Leyla Şaylemez*'in 9 Ocak 2013'te Paris'in göbeğinde Türk Devleti'nin bir tetikçisi tarafından alçakça katledilmesi gibi...

Sürgünde Türkiyeli ve Faslı birlikteliği

Bizim 1971'de başlayan sürgünümüzde, Fransa ve Belçika'daki Faslı dostlarımızla, ülkelerimizdeki baskı rejimlerine ve Avrupa'nın bu merkez ülkesindeki yabancı düşmanlığına karşı baştan beri hem kişisel hem de örgütsel birlikteliğimiz oldu.

Belçika'nın kendi vatandaşlarının inmeyi reddettikleri maden ocaklarında çalıştırılmak üzere ucuz işgücü olarak devşirilip getirilen *Faşlı* ve *Türkiyeli* işçiler arasında esasen bir yazgı birlikteliği vardı... 70'li yılların başlarında İspanya, Portekiz ve Yunanistan da faşist rejimler altında olduğu için, bu ülkelerden gelen göçmenler ve siyasal sürgünler de bu birlikteliği paylaşmaktaydı.

Ancak bu üç ülkedeki faşist rejimlerin çökmesinden sonra *İspanyol*, *Portekizli* ve *Yunanlı* göçmenlerin Avrupa Birliği üyesi ülkeler vatandaşları olarak farklı bir statüye geçmelerinden sonra *Faşlılar* ve *Türkiyeliler* birdenbire kendilerini Avrupa'nın kapitalizmi en gelişmiş ülkelerinde iyice yalıtlanmış olarak görmeye başladılar.

80'li yıllarda Belçika'daki ırkçı ve yabancı düşmanı uygulamalar özellikle Türklerin ve Faşlıların yoğun yaşadığı *Schaerbeek Belediyesi*'nde skandal boyutuna ulaşmıştı. Belediye Başkanı *Roger Nols*, belediyede aşırı sağcı ve ayrımcı bir yönetim kurmakla kalmamış, diğer ülkelerin yeni yeni güçlenmeye başlayan aşırı sağ partileriyle de yakın ilişkilere girmişti.

Belçika'nın Fransızca televizyon kanalı RTBF'de 6 Ekim 1986 tarihli *Ecran témoin* programı göç ve yabancı düşmanlığı sorunlarına hasredilmişti. Programda, Fransız oyuncusu *Roger Hanin*'in trende geçen ırkçı bir saldırı üzerine yaptığı "*Cehennem Treni*" isimli filminin gösterimi de vardı.

Bunu izleyen tartışmada *Roger Hanin*'le birlikte ben ve Faşlı bir arkadaş yer alıyorduk. Bizim karşımızda ise aşırı sağcı *Roger Nols* vardı. Yabancı düşmanı ve ırkçı uygulamaları konusundaki eleştirilerimize karşı, sayısı gittikçe artan Müslüman toplulukların Belçika'nın geleceği için ciddi bir tehlike oluşturduğunu ileri sürerek belediyesindeki yabancı düşmanı, ayrımcı uygulamaları haklı göstermeğe çalışıyordu.

Faşlı arkadaşla birlikte, ucuz emek gücü olarak getirtilip

yerli ve İtalyan işçilerin artık çalışmayı reddettikleri maden ocaklarına indirilen *Faşlı* ve *Türkiyeli* göçmenlere “entegrasyon” konusunda gereken alt yapının sunulmadığını, zaman zaman medyada abartılan bazı uyumsuzlukların sorumluluğunun büyük ölçüde bu ülkenin yöneticilerinde olduğunu vurguladık.

Ayrıca, Belçika yöneticileri tarafından kendi kaderine terkedilen bu göçmen topluluklarının, *Türkiye* ve *Faş*'taki anti-demokratik yönetimler tarafından milliyetçi ve köktendinci politikalarla gettolaşmaya mahkum edildiğini, bu da yetmezmiş gibi, büyük petrol krizinden sonra *Türkiyeli* ve *Faşlı* çocukların din eğitiminin *Suudi Arabistan* gericiliği tarafından aylığa bağlanmış öğretmenlere bırakıldığını belgelerle ortaya koyduk.

Program Belçika kamuoyunda geniş yankı bulmuştu. Sokakta, tramvayda rastladığım Faşlılar beni tanır tanımaz gelip boynuma sarılıyor, Faşlı arkadaşla birlikte *Nols*'un ağzının payını verdiğimiz için hararetle kutluyorlardı.

Üzerinden yedi yıl geçmişti ki, 1993 sonunda Almanya'dan özgürlük yürüyüşüne çıkan bir Kürt grubu Brüksel'e vardığında sürekli beyni yıkanan, Bozkurt işareti yaparak “Saint-Josse Türk mahallesidir!”, “Burada Kürtlere yer yok!”, “Kahrolsun PKK!” diye bağırarak Türk gençlerinin saldırısına uğradı.

İlk kez bu saldırı karşısında, Türkiye çıkışlı dört demokratik örgüt, *İnfo-Türk*, *Brüksel Kürt Enstitüsü*, *Demokrat Ermeniler Derneği* ve *Mezopotamya Kültür Derneği* ortak bir bildiri yayımlayarak Türkiye yöneticilerinin tutumunu protesto ederken, *Mohamed El Baroudi* başkanlığındaki *Faşlıların Demokratik Birliği (RDM)* de bize büyük destek verdi.

Abdullah Öcalan'ın İtalya'da konakladığı günlerde Türk yöneticilerinin saldırgan demeçleri, Türk gazetelerinin ve televizyonlarının kışkırtıcı yayınları yüzünden Avrupa metro-pollerinde vahşi gösterilerin ardı arkası kesilmezken 17 Kasım

1998 gecesi Brüksel'deki *Kürt Enstitüsü* ile bir Kürt derneğinin lokali Belçika polisinin gözleri önünde ateşe verildi.

Bu saldırı karşısında da *Faslıların Demokratik Birliği (RDM)* dehal bizlerle dayanışma içinde oldu.

12 Mart 1971 darbesinin 35. yıldönümü dolayısıyla 2006 yılında *Belçika Demokrat Ermeniler Derneği*, *Belçika Asuri Dernekleri*, *İnfo-Türk Vakfı* ve *Brüksel Kürt Enstitüsü*'nün hem Belçika Parlamentosu'nda, hem de Brüksel Anakent Belediyesi salonlarında düzenlediği toplantıların en önemli konuşmacılarından biri yine Faslıların Demokratik Birliği (RDM) başkanı *Mohamed El Baroudi* idi...

Faslı dostların Filistin'le örnek dayanışması

Filistin halkının maruz bırakıldığı haksızlık ve zulüm karşısında Belçika'da her daim en büyük dayanışmayı gösteren de Faslı göçmenler oldu. Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Belçika temsilcisi Na'im Kader 1 Haziran 1981'de Brüksel'in göbeğinde kurşunlanarak katledildiğinde Faslı dostlarımızla birlikte tepki göstermiştik.

1982 yılında İsrail'in hizmetindeki falanjistlerin *Sabra* ve *Şatilla* mülteciler kamplarını basarak çocuklar dahil yüzlerce Filistin'liyi katletmesi üzerine Brüksel'de organize edilen büyük protesto yürüyüşüne özellikle Faslı gençlerin kitlesel katılımı Avrupa başkenti sokaklarının Faslılar tarafından işgalinin ilk çarpıcı örneğiydi.

Faslıların yarı final zaferi kutlamalarını izlerken hem o 40 yıl önceki Filistin'le dayanışma yürüyüşünü, hem de Türkiye'de 68 kuşağının Filistin halkının haklı davası konusunda gösterdiği duyarlılığı ve özveriye anımsadım.

1968 direnişleri sırasında ve sonrasında *Ant*'in bürosu sadece Türkiyeli sendika ve gençlik liderlerinin, Kürt aydınlarının değil, Türkiye'de eğitim gören Filistin'li, Kıbrıs'lı, İran'lı devrimci gençlerin de başlıca uğrak ve buluşma noktalarından biri haline gelmişti.

Filistin direnişiyile en büyük dayanışmayı gösteren Fas

halkının gerek ulusal planda, gerekse uluslararası plandaki direnişii zaman zaman taban tabana zıt farklı açılımlar da gösteriyor.

Uluslararası planda, 2015 ve 2016 yıllarında Paris ve Brüksel’de *Işid*’in talimatıyla işlenen kitlesel cankırımlarında özellikle Brüksel’deki Faslı göçmen gençlerin örgütleyici ve uygulayıcı olarak yer almaları göç tarihine kara sayfalar olarak yazıldı.

Buna karşılık, 8 Eylül 2021’de yapılan Fas genel seçimlerinde, Türkiye’deki AKP’nin kardeş örgütü olan islamcı *Adalet ve Kalkınma Partisi (PDJ)* tam bir hezimete uğradı. Beş yıl önceki seçimlerde 125 milletvekili ile iktidarın büyük ortağı olan bu parti 395 üyeli Temsilciler Meclisi’nde sahip olduğu sandalyelerinin yüzde 90’ından fazlasını kaybederek sadece 13 milletvekiliyle marjinal bir partiye dönüşmüş bulunuyor.

“*Atlas Arslanları*”’nın Dünya Kupası’ndaki başarıları, gerek Fas iç siyasetini, gerekse Belçika ve Fransa’daki Faslı göçmenlerin siyasal yönelimini nasıl etkileyecektir?

Bu biraz da, Fas takımının başarıları ve bunları izleyen kitlesel kutlamalar karşısında Belçika ve Fransa başta olmak üzere Batı ülkeleri yönetimlerinin ve medyasının takınacağı tavra bağlı...

2021 seçimlerinde büyük hezimete uğrayan Fas AKP’sinin bu ülke yaşamında yeniden varlık gösterip göstermeyeceği ise, büyük ölçüde Türkiye’deki kardeş örgütünün önümüzdeki cumhurbaşkanı ve parlamento seçimlerinde alacağı sonuç belirleyecek...

“*Kızıl Şeytanlar*” ülkesine gelince, Dünya Kupası’ndaki hezimetlerin yarattığı moral çöküntünün üzerine şimdilerde bir de Valon Meclisi’ndeki yolsuzluk skandalları eklenmiş durumda...

Brüksel’in göbeğindeki Avrupa Parlamentosu ve Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu yöneticilerinin cepledikleri Katar rüşveti skandalları da cabası...

İsveç'ten sonra sıra Belçika'da mı?

19 Aralık 2022

Tayyip-Devlet diktasının İsveç'teki boy hedeflerinden kadim dostum *Ragıp Zarakolu* üç gün önce *Artı Gerçek*'teki yazısında soruyordu: “Ulusal kurtuluş hareketleri ile dayanışma siyaseti yürüten Olof Palme'nin İsveç'i, Sosyal Demokrat Partisi ne oldu sana?”

Türkiyeli siyasal sürgünlere yönelik baskı ve tehditler konusunda hükümeti şiddetle eleştiren İsveçli Sosyal Demokrat siyasetçi *Nalin Pekgöl* ile Başbakan *Ulf Hjalmar Ed Kristersson* arasındaki yazışmalara yer veren Zarakolu, “Sosyal Demokratlar da Olof Palme'nin çizgisini terk edip, NATO yanlısı yola sapmakla, kendi ayaklarına kurşun sıktılar” diyor.

Son derece haklı... Siyasal sürgünümüzün 70'li yıllarında, üstelik sahte pasaportla, 12 Mart Cuntası'na karşı *Demokratik Direniş* hareketini örgütlemek için sık sık gidip geldiğim *Olof Palme*'nin İsveç'i, gerçekten de, sadece özgürlüklerin ve insan haklarını ödünsüz savunmanın değil, aynı zamanda hâlâ sömürge statüsünde ya da Türkiye gibi faşist diktatörlük zulmü altında bulunan ülkelerin direnişçileriyle dayanışmanın da onurunu taşıyan sayılı ülkelerin en başında gelmekteydi.

Bakanlık ve başbakanlık yaptığı dönemlerde Güney Afrika'daki *apartheid* rejimine, ABD'nin *Vietnam*'da yürüttüğü savaşa, Avrupa'ya *Pershing* füzeleri yerleştirmesine ve NATO'nun tehditlerine hep karşı çıkmıştı... Öyle ki, *Vietnam* konusundaki protesto gösterilerine bizzat katıldığı için ABD yönetimi İsveç'le diplomatik ilişkileri kesmeye kalkışmıştı.

Dahası, *Olof Palme*'nin hümanist tutumu sayesinde ki, İsveç Avrupa ülkeleri arasında siyasal sürgünlere mücadelelerini özgürce sürdürme olanağı tanıyan örnek bir ülke olmuştu.

Kaderin cilvesi, üzerinden nerdeyse yarım yüzyıl geçtik-

ten sonra o İsveç, ABD'nin emperyalist projelerine hizmet verebilmek için NATO'ya katılmaya kalkışıyor, ancak bu kez ülkede bulunan Türkiye çıkışlı siyasal sürgünleri sınır dışı etmediği takdirde TBMM'nin bu üyelik talebini onaylamayacağı şantajıyla karşı karşıya kalıyor.

Bu şantaj karşısında Tayyip'in onayını alabilmek için Başbakan *Ulf Hjalmar Ed Kristersson* Ankara'ya koşturup aman diliyor, teslimiyetin ilk nişanesi olarak da Kürt sürgünlerden *Mahmut Tat* Türkiye'ye iade ediliyor.

Bu iadelerin arkası gelecek mi, İsveç'in NATO üyeliğine Ankara'dan onay çıkacak mı, Stockholm gibi, NATO'nun genel merkezinin bulunduğu Brüksel de beklemede...

Çavuşoğlu'nun Lahbib'e dayatmaları

Beklene dursun, Belçika'nın yeni Dışişleri Bakanı *Hadja Lahbib* geçtiğimiz hafta Ankara'ya yaptığı tantanalı ziyarette Türk dışişleri bakanı *Mevlüt Çavuşoğlu*'nun Belçika'daki Kürt sürgünlerin de mevcudiyetine son verilerek Türk polisine teslim edilmesi dayatmasıyla karşı karşıya kaldı.

Hemen hatırlatalım... *Hadja Lahbib*, selefleri gibi hariçye ya da siyasal partiler aleminden yetişmiş bir dışişleri bakanı değil. Cezayir'in Berber halkından bir göçmen ailenin çocuğu...

Babası Belçika kömür madenlerinde çalışırken 21 Haziran 1970'de bu ülkenin Bossu kentinde doğmuş olan *Hadja Lahbib* Brüksel Hür Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra yıllarca RTBF Televizyonu'ndan sunuculuk yapmış, *Arte Televizyonu*'nda da sosyo-kültürel programlar gerçekleştirmişti.

Tayyip diplomasisi bir süreden beri Türkiye'ye resmi görüşmeler için gelen başbakanlar ya da bakanları, Türk Devleti'nin gücünü gösterip önceden etkilemek için, Atatürk'ün kabrine çelenk koymadan önce bir merasim kıtası eşliğinde Anıt Kabir'de metrelerce uygun adım yürütmeyi kural haline getirmişti... *Lahbib* de bakan olarak bu uygun adım yürüyüşlü törenin gereklerini büyük bir başarıyla yerine getirdi.

Belçika medyasının da geniş yer verdiği haberlere göre, Türk diplomasisinin başı *Mevlüt Çavuşoğlu*, yaklaşık iki buçuk saat süren görüşme sırasında PKK, DHKP-C ve FETÖ bağlantılı oluşumların Belçika’da bulunduğunu belirterek *Lahbib*’e şöyle kafa tutmuş:

“Daha dün bizim büyükelçiliğimizin önünde terörist başı Öcalan’ın ve PKK’nın paçavralarının da kullanıldığı gösteriler oldu. Benim büyükelçiliğimin önünde oldu. DEAŞ Belçika’da nasıl kendi terörist başını ya da kendi paçavralarını kullanamıyorsa, PKK’ya da izin vermemeniz lazım. Kanunlar ona böyle, buna böyle ya da yoruma göre olmaz. Sizden şu anda Belçika’da çok aktif olan ve Avrupa çapında terör faaliyetleri yürüten PKK örgütüne karşı önlem almanızı ve mücadele etmenizi bekliyoruz. Terörizme karşı mücadelede birlikte durmalıyız. Terör örgütlerinin Belçika’yı karargâh olarak kullanmaları engellenmelidir.”

Çavuşoğlu, Türkiye ile Belçika arasındaki ilişkilerin uzun bir tarihi olduğunu, gelecek yıl iki ülke arasında diplomatik ilişkilerin tesisinin 185. yıl dönümünü kutlayacaklarını, Türkiye ile Belçika arasındaki ikili ticaret hacminin yüzde 43 artarak 10,5 milyar dolara ulaştığını, Belçikalı iş insanlarının son 20 yılda Türkiye’de yaklaşık 9 milyar dolarlık yatırım yaptığını, Belçika’da yaşayan Türk vatandaşlarının ise bu ülkede yaklaşık 5 bin şirketi bulunduğunu, bu yılın 10 ayında Belçika’dan Türkiye’ye gelen turist sayısında salgın öncesi 2019 rakamlarının yakalandığını da belirterek bu ilişkilerin devamı için Türkiye çıkışlı siyasal sürgünlere karşı baskıların artırılmasının şart olduğunu da vurgulamış bulunuyor.

Ankara’daki görüşmeleri sırasında *Çavuşoğlu*’nun dayatmalarına karşı Belçika Dışişleri Bakanı *Hadja Lahbib*’in tavrı ne oldu?

Belçika medyasının verdiği haberlere göre, eleştirilere şöyle yanıt vermiş: “Belçika’da PKK sempatanlarının varlığından haberdarız, bu konuda soruşturmalar yürütüldü,

ancak ifade özgürlüğü ve gösteri özgürlüğü çerçevesine girmeyecek herhangi bir şey ortaya çıkmadı. Elbette Türk güvenlik birimlerinden gelecek her türlü bilgiye açığız. Türkiye bize kanıtları versin, biz de harekete geçelim. Türkiye, sempatanların Belçika’da bayraklarla gösteri yapabilmesini istemiyor, ancak nefret ve şiddet çağrısı yapılmadığı sürece buna müsamaha göstereceğiz.”

Türk Ordusu’nun Suriye’ye saldırıları konusunda da sözünü esirgememiş:

“Belçika, Türkiye’nin ulusal güvenliğine ilişkin kaygılarını anlıyor ancak Türkiye’nin Irak ve Suriye’de olası yeni bir kara harekâtından derin endişe duyuyoruz. Bu, tırmanma riskini temsil etmektedir. Ortak önceliğimiz IŞİD’e karşı mücadele olmalıdır.”

Çavuşoğlu’nun “Belçika’daki İslamofobi ve ırkçılık”tan endişe duyulduğunu söylemesi üzerine *Lahbib*’in nasıl yanıt verdiğini Belçika gazetecileri şöyle naklediyor:

“Evet, Belçika’da ırkçılık var... Ancak Türkiye’de ırkçılık da var. Her yerde ırkçılık var. Türk bakana burada buna karşı mücadele ettiğimizi ve bununla ilgilenen kurumlarımız olduğunu söyledim. Ama aynı zamanda her türlü ayrımcılıkla mücadele edilmesi gerektiğini de söyledim: kadınlara yönelik ayrımcılık, cinsel yönelime yönelik ayrımcılık. Tüm bunları bir paket anlaşma olarak gördüğümüzü açıkça ifade ettim.”

İkili görüşmede ertesi gün hapse ve siyaset yasağına mahkum edilen İstanbul Belediye Başkanı *Ekrem İmamoğlu*’nu da ziyaret edeceğini belirten *Lahbib*, Çavuşoğlu’na Türkiye’deki siyasal durum üzerine de şunları söylemiş:

“Yargının bağımsızlığı bizim için önemli bir değerdir. Bu, hukukun üstünlüğünün temelidir. Avrupa Komisyonu’nun yakın tarihli bir raporu, Türkiye’de yargının bağımsız olmadığını altını çizmiştir. Bu konuda Türkiye’den beklentilerimizin yüksek olduğunu biliyorsunuz... 2023 yılına Tür-

kiye'nin yüzüncü yılı ve seçimler damgasını vuracak. Bunlar halkın iradesini ve Türklerin inançlarını yansıtmalıdır.”

İmamoğlu'na ziyaretin düşündürdükleri

Hadja Lahbib cuma günü de sözünde durarak İstanbul'da *Ekrem İmamoğlu* ile bir araya geldi, görüşmeden sonra Belçika medyasına şu açıklamada bulundu:

“Uzun zamandır planlanan bu karşılaşma, İmamoğlu'nun çarşamba günü bir hakime hakaret ettiği gerekçesiyle iki yıl yedi ay hapis cezasına çarptırılması ve siyasi haklarının elinden alınmasının ardından yepyeni bir anlam kazandı. Endişelerimi perşembe günü Ankara'da ve bugün de İstanbul'da bizzat belediye başkanına ifade ettim.”

Hadja Lahbib'in Türkiye'de sadece dışişleri bakanını değil, aynı zamanda muhalefet cephesindeki *Ekrem İmamoğlu*'nu, üstelik hapse ve siyaset yasağına mahkum edildikten sonra ziyaret etmiş olması, Tayyip-Devlet diktasının NATO adayı İsveç ve Finlandiya'ya uyguladığı şantajın, NATO'nun başkentini barındıran Belçika için pek geçerli olamayacağını gösterdi.

Ancak, tam da Ankara'da iki bakanın görüşmeleri devam ederken Türk medyası, *Avrupa Birliği Adalet Divanı*'nın PKK konusunda aldığı bir kararı büyük bir zafer olarak duyuruyordu.

Avrupa Birliği Konseyi'nin PKK'yi terör örgütleri listesinde tutmaya devam etmesine karşı açılan davada, merkezi Lüksemburg'da bulunan AB Adalet Divanına bağlı *AB Genel Mahkemesi*, PKK'nin eylemlerinin “Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı” kapsamında sayılamayacağını ve bu hakkın genel olarak kullanılması için silahlı kuvvete başvurmanın meşru görülemeyeceğini belirterek PKK'nin “terörist kabul edilen kişi, kuruluş ve örgütlerin finansal varlıklarının dondurulması ve bunlara mali kaynak sağlanmasının yasaklanması gibi yaptırımları öngören liste”de yer almasına itirazı reddetmişti.

Öyle görünüyor ki, Türkiye'de bir siyasal iktidar değişimi-

mi olmadıkça, *Avrupa Birliği* PKK'yi altı ayda bir yenilenen terör örgütleri listesinde tutmaya devam edecek.

Buna ek olarak, son haftanın gelişmelerini izlerken beni rahatsız eden bir noktayı da vurgulamadan geçemeyeceğim.

Evet, İstanbul Belediye Başkanı *Ekrem İmamoğlu*'nun mahkumiyeti karşısında sadece Belçika Dışışleri Bakanı *Lahbib*'in değil, Türkiye'deki tüm muhalefet partilerinin, demokrasi ve insan hakları savunucusu tüm medyanın ve kuruluşların ortak tavır koyması son derece sevindirici ve umut verici...

Ama unutulmasın... Türkiye'de HDP'nin seçimle kazandığı Kürt belediyelerine iki dönemdir Türkiye İçişleri Bakanlığı'nca kayyum atanıyor.

Mart 2019 seçimlerinde HDP 3 büyükşehir, 5 il, 45 ilçe ve 12 belde belediyesi olmak üzere toplamda 65 belediyenin başkanlığını kazanmıştı. Şu anda ise HDP'nin sadece 6 belediyesi kaldı.

31 Mart 2019 tarihinden bugüne kadar HDP'li 84 Belediye Eşbaşkanı da farklı tarihlerde gözaltına alındı.

21'i kadın olmak üzere 39 Belediye Eş Başkanı tutuklanarak cezaevine hapsedildi. 19 belediye başkanına "örgüt üyeliği" ve "örgüt propagandası" suçlarından toplam 140 yılı aşan hapis cezaları verildi.

Dahası... HDP'nin milletvekili seçilmiş eş genel başkanları *Selahattin Demirtaş* ve *Figen Yüksekdağ* tam 6 yıldır Tayyip'in zindanlarında...

Tüm bunlar olurken kıllarını kıpırdatmayan CHP ve 6'lı Masa'nın diğer partileri Saraçhane Meydanı'nda Türk bayraklarını dalgalandırarak protesto ve iktidar sloganları atarken, altı yıldır sürüp gelen kayyum ve zindan terörünü bir nebze düşünmüşler midir?

Hele *Kılıçdaroğlu*... Hele *Akşener*... Hele *Temel Karamollaoğlu*, *Ahmet Davutoğlu*, *Ali Babacan*, *Gültekin Uysal*... Hele sadece onlardan demokrasi ve adalet bekleyenler?

Kürd'e vurmanın dayanılmaz alçaklığı...

26 Aralık 2022

Cuma günü *Güneş Atölyeleri*'nin yöneticileri ve eğiticileri olan Arnavut, Asuri, Belçikalı, Cezayirli, Çinli, Ermeni, Grek, İtalyan, Kamerunlu, Kongolu, Kürt, Ruandalı, Türk arkadaşlarımla 2022 yılına veda buluşmasında bir arada olduktan sonra eve döndüğümüzde sürgündeki Kürt dostlarımızdan yazar *Medeni Ferho*'nun yeni yayımlanan *Dr. Rifat* adlı belgesel romanını okumaya koyulmuştum.

Daha önce *Seyfo - Gebro İsa Zette Çelma Anlatıyor* adlı hacimli kitabında 1915 Asuri soykırımını bilinmeyen yönlerini gündeme taşıyan *Medeni Ferho* bu yeni kitabında Kıbrıs'taki gerilimin 1964'te Türkiye'de yarattığı saldırı histerisinin *Midyat*'taki Süryani, Kürt ve Ezidi yurttaşları tıpkı 1915'teki Seyfo gibi nasıl bir soykırım ve talan tehdidiyle karşı karşıya bıraktığını gün ışığına çıkarıyor.

58 yıl önce değerli Kürt aydınlarından *Dr. Rifat Yeniğün* başta olmak üzere kentin Süryani ve Kürt şahsiyetlerinin öngörüsü ve yerinde müdahaleleriyle yeni soykırım ve talanın nasıl akamete uğratıldığını okurken yanı başımda her daim açık duran bilgisayarın ekranında Flaş sayfasına düşen acı haber beni bugüne getirdi:

“Paris'te Ahmet Kaya Kürt Kültür Merkezi'ne silahlı saldırı... Üç Kürt katledildi...”

İnanılır gibi değil... Daha birkaç gün önce, Brüksel Kürt Enstitüsü başkanı *Derwich Ferho* ile Avrupa kurumlarının Tayyip'in şantajlarına boyun eğerek Kürt ulusunun haklı direnişine çıkarttığı zorluklar ve engeller konusunda uzun uzun söyleşmiştik... Bu teslimiyetin Avrupa için en utanç verici örneklerinden biri de, Paris'teki *Kürdistan Enformasyon Bürosu*'nda üç Kürt kadın direnişçinin, *Sakine Cansız*, *Fidan Doğan* ve *Leyla Şaylemez*'in Türk Devleti'nin bir tetikçisi tarafından katledilmesiyle ilgili soruşturmanın 10 yıldır sonuçlandırılmamış olmasıydı.

Sadece o katliam mı?

Nerdeyse yarım yüzyıldır hem Türkiye'deki faşizme, hem de Belçika'daki yabancı düşmanlığına karşı birlikte mücadele verdiğimiz *Brüksel Kürt Enstitüsü* ile *Kürdistan Kültür Derneği*'nin Rue Bonnells'de bulunan lokalleri 24 yıl önce, 17 Kasım 1998 gecesi, Türk Devleti'nin kıskırttığı bozkurtlar tarafından Belçika polisinin gözleri önünde ateşe verilmemiş miydi? Aynı gece Rue Verbist'te bulunan bir Asuri işyeri de tahrip edilmemiş miydi?

Olayların Türkiye'nin en popüler televizyon kanallarından birinde yayınlanan ve saldırganların kolaylıkla teşhis edilebildiği görüntüleri ellerinde olduğu halde bozkurtları tahrik eden Türk diplomatları, onların güdümündeki Türk dernekleri ve medyası hakkında herhangi bir işlem yapılmamış, üstelik, birkaç yıl süren sözde duruşmalardan sonra saldırganların hiçbiri mahkum edilmemiş, sadece tahrikçi sayılan bir gence "ıslah olması için bir dernekte birkaç ay kamu hizmeti yapma" cezası vermekle yetinilmişti!

Geçtiğimiz cuma günü Paris'te Sanatçı *Mir Perver*, kadın aktivist *Emine Kara (Evin)* ve *Abdurrahman Kızıl*'ın öldürülmesiyle sonuçlanan saldırının ardından *Fırat Haber Ajansı* da, 1970'lerden son yıllara kadar Türkiye'deki rejimlerin Avrupa ülkelerinde organize ettiği cinayet, katliam ve faşist saldırılar üzerine şu önemli bilgileri verdi:

5 Mayıs 1974: Aydın kimliğiyle tanınan 30 yaşındaki orman mühendisi *Neşet Danış*, Hamburg Türk İşçi Cemiyeti kongresinin seçimleri sırasında MHP'li faşistlerce linç edilmesine dövdü. Saldırı Türk Konsoloslugu ve Türk- İş temsilcisinin gözetiminde gerçekleşirken, hastaneye kaldırılan Danış iki hafta sonra yaşamını yitirdi.

5 Ocak 1980: Berlin'in Kreuzberg semtinde bildiri dağıtma sırasında 36 yaşındaki sosyalist sendikacı *Celalettin Kesim*, MHP'li faşistlerin saldırısında katledildi.

31 Aralık 1994: Almanya'nın Rheinland Pfalz Eyaleti sınırları içerisinde bulunan Gernersheim kasabasında TKP

ML-TIKKO üyeleri *Nurettin Topuz*, *Mustafa Akgün* ve *Mustafa Aksakal*, girdikleri bir kahvehanede MHP'li bir faşistin kurşunlarıyla katledildi. Kimliği uzun süre gizlenen, gözaltına alındıktan sonra mahkemede serbest bırakılan MİT ajanı katilin, 1980 öncesi Yozgat'ta polislin "anti-terör" biriminde görev yaptığı yıllar sonra ortaya çıktı.

3 Eylül 1995: 21 yaşındaki Kürt genci *Seyfettin Kalan*, Neumünster kentinde bir grup Türk faşistinin saldırısı sonucu hayatını kaybetti. Aynı günlerde ülkücüler, polislin sessizliğinden cesaret alarak, Kürtlere karşı Almanya çapında saldırı ve linç dalgası başlattı. Ulm, Bielefeld ve Mülheim'de Kürtlere ait yerler yakıldı. *Kalan*'ı katleden ve iki genci yaralayan ülkücü ise, sadece izinsiz silah taşımaktan ceza aldı ve bir süre sonra serbest bırakıldı.

3 Ocak 1997: Kiel kentinde Alevi Kültür Derneği üyesi *Ercan Alkaya* adındaki Kürt genci Türk faşistlerinin kurşunlarıyla katledildi.

4 Temmuz 1999: Köln'de Almanya Göçmen İşçiler Federasyonu'nun (AGİF) merkezinde nöbet tutan *Erol İspir* MHP'li faşistler tarafından katledildi.

12 Eylül 2015: İsviçre'nin başkenti Bern'de AKP-MHP yanlısı bir faşist içinde bulunduğu aracı Türk devletine yönelik protesto eylemindeki göstericilerin üzerine sürerek ikisi ağır olmak üzere 5 kişiyi yaraladı. Bern savcılığının hakkında 8 yıl hapis cezası istemesine rağmen saldırgan hiçbir cezaya çarptırılmadığı gibi, dava 2021 yılında yerel mahkeme tarafından kapatıldı.

Aynı gün Almanya'nın Hannover kentinde Celal A isimli ülkücü "Bütün Kürtleri kesmeli" diye bağırarak dört kişiyi yaraladı. Dört kişiyi öldürmeye teşebbüsten 6 ile 10 yıl arasında hapis cezası istemiyle yargılanan saldırgan mahkemece suçsuz bulunarak beraat ettirildi.

27 Ekim 2017: "Abdullah Öcalan'a özgürlük" sloganıyla Avrupa turuna çıkan otobüs Belçika'nın Antwerpen kentinde Türk ırkçılarının saldırısına uğradı. Ardından Belçika ile Hol-

landa'nın farklı kentlerindeki Osmanlı Ocakları, UETD ve Ülkü Ocakları'na üye AKP-MHP'liler, otobüs, tren ve özel araçlarla Antwerpen'e gelerek Kürt esnafa saldırdı. Belçika polisinin kayıtsız kaldığı saldırılarda birçok Kürt yaralanırken işyerleri de tahrip edilerek kullanılmaz hale getirildi.

24 Haziran 2020: AKP-MHP destekli faşist gruplar Avusturya'nın başkenti Viyana'da terör estirdi. Kürdistanlı ve Türkiyeli kadın örgütlerinin organize ettiği yürüyüşe yönelik saldırıyla başlayan olaylar dört gün sürdü.

28-29 Ekim 2020: Ermenilerin yoğun yaşadığı Fransa'nın Vienne, Décines ve Dijon kentlerinde AKP-MHP iktidarı yandaşı faşist gruplar Ermeni avına çıktı. Türk bayrakları taşıyan 250'yi aşkın kişi, Ermenilere karşı sık sık "Neredesiniz Ermeniler?" ve "Ermenileri öldüreceğiz" diyerek şiddet çağrısı yaptı.

3 Nisan 2021: Lyon kentinde Türk faşistleri Kürt derneğini hedef aldı. Sayıları 20'yi bulan yüzü kapalı faşistler, dernek üyelerine demir çubuklar ve bıçaklarla saldırarak ikisi ağır olmak üzere dört kişiyi yaraladı.

Bu gerçekler ortadayken, başta Erdoğan olmak üzere AKP-MHP iktidarının sorumluları Avrupa hükümetleriyle ilişkilerinde Kürt kuruluşlarını "cürüm örgütleri" olarak gösterip kapatılmalarını, üyelerinin sınır dışı edilmesini sağlamak için türlü yalanlara ve tehditlere başvurmaktan geri kalmıyor.

Örneğin, Paris katliamından üç gün önce, 20 Aralık günü Ankara'da düzenlenen "Türkiye-Fransa İlişkileri: Fırsatlar ve Meydan Okumalar" isimli panelde konuşan Cumhurbaşkanı İletişim Başkanı *Fahrettin Altun*, "Türkiye-Fransa ilişkileri, terör örgütlerini ya da Türkiye karşıtı lobileri memnun eden ucuz ve kısa vadeli siyasi hesaplara kurban edilmemelidir. Türkiye hak ettiği desteği alamamaktadır. Hal böyle olunca biz kendi millî güvenliğimizin gereklerini yerine getirmeye ve terörle mücadeleyi bütün imkanlarımızla sürdürme noktasındaki kararlılığımızı devam ettireceğiz" diye meydan okumuştur.

Son katliamın ardından Kürt örgütlerinin Paris’te düzenlediği protesto gösterilerine polisin müdahalesi üzerine patlak veren olayları iktidarın emrindeki gazeteler şu başlıklarla yansıtıyordu: “Besledikleri PKK Haçlı’yı taşıyor”, “Beslediği PKK Fransa’yı vurdu”, “Besle terörü, oysun gözünü”, “Besledikleri akrep Avrupa’yı sokuyor”...

Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü *İbrahim Kalın* da kendi sosyal medya hesabında onlardan geri kalmıyordu: “Bu Fransa’daki PKK, Suriye’de desteklediğiniz aynı terör örgütü. Aynı PKK son 40 yılda binlerce Türk, Kürt ve güvenlik güçlerini katletti. Şimdi Paris sokaklarını yakıyorlar. Hâlâ sessiz mi kalacaksınız?”

Ya İçişleri Bakanı *Süleyman Soylu*?

Erzurum’da Erdoğan’ın katılımıyla düzenlenen bir toplu açılış töreninde tüm dünyaya meydan okuyordu:

“Karadeniz tertemiz. Hatay’dan Adıyaman’a kadar Amanoslar tertemiz. Tendürek tertemiz. Erzurum’un kırsalı tertemiz. Türkiye Yüzyılı’na adım attığımız gün bu ülkenin dağlarında bir tek terörist kalmayacak. Tayyip Erdoğan, sadece Türkiye’deki teröristleri değil, dünyadaki teröristleri temizleyecek.”

Ya Türk Devleti’nin sadece kendi sınırları içindeki *Bakur* Kürtlerine değil, sınır ötesinde *Başûr* ve *Rojava* Kürtlerine çeşitli imha silahlarıyla bitip tükenmez saldırıları?

Ve de, yıllarca sadece Ortadoğu’yu değil, Avrupa ülkelelerini de tehdit eden İslamcı terörist Işid’e karşı kadını ve erkeğiyle yiğitçe mücadele verirken alkışlanan Kürt ulusunun o bela savıldıktan sonra Tayyip Erdoğan’ın tehdit ve saldırıları karşısında desteksiz bırakılması...

Kürt ulusunun haklı mücadelesine bu alçakça saldırıları, Paris’te on yıl arayla üç Kürt yurtseverinin katledilmesi karşısındaki pespayelikleri, Avrupa hükümetlerinin bu konudaki sessizliğini ve hattâ cürüm ortaklığını izlerken, *Milan Kundera*’nın ünlü eserinin adı geliyor aklıma: *Varolmanın dayanılmaz hafifliği*...

İsyan duygusuyla ve yüksek sesle son tanık oldukları-
mıza uyarlıyorum:

Kürd'e vurmanın dayanılmaz alçaklığı...

Altılı Masa'nın tarihle imtihanı...

2 Ocak 2023

2023'ün başına denk gelen bu ilk yazı için bilgisayar klavyesini dövmeye başlamadan önce Türk günlük medyasının birinci sayfalarını tararken, en Tayyipçi birinin cafcıflı manşetiyle karşılaşınca yüksek sesle “*Mamma Li Turchi!*” diye ünlemişim...

O sırada yarım yüzyıldır ayrı düştüğü Türkiye'deki dostlarının yılbaşı kutlamalarını sevinç ve hüzün karışımı bir duygusallıkla yanıtlamaya çalışan İnci şaşkınlıkla bana dönerek sordu: “Hayrola, çıldırdın mı? Ne Mamma'sı, ne Türki'si?”

Belçika'daki hem çok kültürlü sosyo-kültürel çalışmaları-mızda, hem çok milliyetli mahalle ilişkilerinde Türkçe'nin yanısıra Fransızca ve İngilizce'yi de kullanmak zorundayız... Dil konusunda benden daha yetenekli olan İnci bunlara ek olarak gerektiğinde derdimizi Almanca ve İspanyolca da anlatır...

Üç dilli federatif bir devlet olan Belçika'nın iki ana dilinden biri olan *Flemanca*'yı öğrenememiş olmamız büyük ayıbımız... Tıpkı Türkiye'nin iki ana dilinden biri olan *Kürtçe*'yi de öğrenememiş olmamızın ayıbı gibi...

İtalyanca'ya gelince, ona Türkiye'de 60'lı yılların devrimci mücadele döneminde *Bella Ciao*, *Bandiera Rossa*, *Avanti Popolo* başta olmak üzere direniş türkülerini temrin ede ede aşına olmuştuk... Ama tıpkı 1915 soykırımını gerçeğini korkunç ayrıntılarıyla ancak sürgünde öğrenebilmiş olmamız gibi, Türk fütuhatının yüzyıllarca Avrupa'yı nasıl dehşet içinde bıraktığı gerçeğini de bu İtalyanca çığlıkla öğrenmiş-tik: *Mamma Li Turchi* (Anam, Türkler geliyor)!

Evet, 2023'ün ilk günü sabahı *Diriliş Postası*'nın manşetini görünce "*Mamma Li Turchi!*" demem de bundandı... Türk Ordusu'nun Irak'a, Suriye'ye, Yukarı Karabağ'a ölüm yağdıran, Yunanistan'ı sürekli tehdit eden silahları, Türk bayrağını dalgalandırarak at süren bir Osmanlı süvarisi ve de Türk Ordusu'nun başkomutanı Recep Tayyip Erdoğan portresiyle süslenmiş sayfanın manşetinde işte o ifade: "*Türkler geliyor!*"

Diğer gazeteler de ondan farklı değil:

2023'e güçlenerek girdik! (Akşam)

Türk SİHA'ları çok daha yetenekli olacak! (Analiz)

Türkiye destanlar yazacağı bir çağa giriyor! (Aydınlık)

2023 Türkiye yılı olacak (Türkgün)

Hoşgeldin Türkiye yüzyılı (Türkiye)

Gayet net... İçine girdiğimiz 2023'ün ortalarında yapılacak olan cumhurbaşkanı ve parlamento seçimlerinde Erdoğan Beştepe'deki sarayından kovulamadığı ve de AKP-MHP grupları TBMM'de azınlığa düşürülemediği takdirde sadece TC vatandaşlarının değil, yakın coğrafyalardaki insanların anaları ağlamaya devam edecek...

Görünüşe göre, aylardır muhalefete oy vermeye kararlı vatandaşların büyük bir merak ve hattâ belli bir tedirginlik içinde bekledikleri cumhurbaşkanı adayları konusu 2023'ün ilk haftalarında belli bir açıklığa kavuşacak...

Muhalefet cephesindeki diğer iki ittifakın özellikle cumhurbaşkanı adaylığı konusundaki kararlarını da hiç kuşkusuz 6'lı masanın bu konudaki nihai tercihi etkileyecek.

Kendisini tüm konuşmalarıyla ve davranışlarıyla çoktan 6'lı masanın adayı olarak lanse eden *Kılıçdaroğlu* ve de yine kendisini daha baştan başbakan adayı ilan etmiş olan *Akşener*'in bu makamlar için diğer ortaklarının da onayını almaları sürpriz olmayacak.

Görünüşe göre sorun, milletvekili ve bakanlık sayılarının altı parti arasında paylaşımında yaşanacak...

Zaman hızla akıp gidiyor... Bu gelişmeleri dikkatle izler-

ken, 20 yıldır Türkiye’yi islamo-faşist kafayla yöneten *Erdoğan*’a iktidarın, sırf CHP’nin acz ve gafleti nedeniyle, nasıl altın tabakta sunulduğunu unutmamak gerek...

Evet, son 20 yıldır Türkiye insanının kaderine hükmeden *Recep Tayyip Erdoğan*, bundan 28 yıl önce yapılan 1994 yerel seçimlerinde İstanbul Büyükşehir belediye başkanlığı için seçim şansı hiç de yüksek olmayan, ismi pek duyulmamış sıradan adaylardan biriydi.

Bugün HDP’yi dışlayıp beş sağcı partiyi ittifakına alarak “hellaleşme” operasyonlarıyla iktidara oynayan CHP ise, o dönemde seçimlere üç ayrı parti olarak ve üç ayrı adayla katılmıştı. Bu partilerden CHP’nin başında *Deniz Baykal*, SHP’nin başında *Murat Karayalçın* ve DSP’nin başında *Bülent Ecevit* bulunmaktaydı.

Büyükşehir belediye başkanlığı seçiminde Refah Partisi adayı *Recep Tayyip Erdoğan* sadece yüzde 25,19 oy alabilmişken, seçmenlerin “orta sol” üç partiye verdikleri oyların oranı yüzde 34,08’i buluyordu. Ne var ki, bu oyların yüzde 20,3’ü SHP adayı *Zülfü Livaneli*’ye, yüzde 12,38’i DSP adayı *Necdet Özkan*’a, yüzde 1,4’ü de CHP adayı *Ertuğrul Günay*’a gittiğinden, *Erdoğan* yüzde 25,19 oyla belediye başkanlığı koltuğuna yerleşip müstakbel iktidarının, yani başbakanlığının ve cumhurbaşkanlığının temellerini atmaya başlamıştı.

Kaldı ki, eğer *Erdoğan*’ın oyları o seviyeyi bulmasaydı bile, *Livaneli* “orta sol” oyların bölünmesi nedeniyle yine de belediye başkanı olamayacak, oy oranı ondan daha yüksek olan ANAP’lı *İlhan Kesici* yüzde 22,14 oyla başkanlık koltuğuna oturacaktı.

Okuduğu bir şiir nedeniyle hapse mahkum edilerek belediye başkanlığından uzaklaştırılan *Erdoğan*, bu operasyonun sağladığı doping sayesinde AKP’yi kurup 2002 seçimlerinde oyların yüzde 35’iyle tek başına iktidar olacaktı.

Türkiye’nin yakın tarihi açısından asıl acı olan, o seçimde oyların yüzde 19’unu alan CHP’nin, asıl amacının Türkiye’de islami bir rejim kurmak olduğu bilindiği halde,

Erdoğan iktidarı karşısında tutarlı bir muhalefet oluşturamaması, Kürt ulusuna baskılar, komşu ülkelere operasyonlar konusunda Tayyip'e sürekli destek vermesiydi.

Maalesef, CHP'nin solundaki güçlerin bir bölümü de yıllarca aynı hatalı tutumu paylaştılar.

20 yıl önce Türkiye'de Tayyip diktasının temellerinin atılması üzerine, *Briüksel Kürt Enstitüsü*'nün yayın organı *De Koerden*'e 2003 yılı başında yazdığım uzun bir makalede şunları söylemiştim:

“AKP'nin liderlerinin Erbakan'ın bir dizi partisinin siyasi okulunda yetiştiği unutulmamalıdır: Nizam Partisi (NP), Milli Selamet Partisi (MSP), Refah Partisi (RP) ve Fazilet Partisi (FP).

“Türkiye'de İslam'ın siyasallaşması, bir yandan Kemalist güçlerin sadece İslam'a karşı değil, aynı zamanda halk kitlelerinin her türlü örgütlenmesine (sol partiler, sendikalar, ulusal, etnik veya kültürel azınlık grupları) karşı baskıcı politikalarının, diğer yandan da Sovyetler Birliği'ne yakın milliyetçi ve anti-emperyalist hareketlerin yükselişini engellemek için ABD'nin bölgeye müdahalesinin bir sonucuydu.

“Suudi Arabistan, Türkiye'de İslam'ın siyasallaşmasında ana rolü oynamıştır. Yeni Başbakan Abdullah Gül'ün 1983-1991 yılları arasında Suudi Arabistan'ın Cidde kentinde bulunan İslam Kalkınma Bankası'nda ekonomi uzmanı olarak görev yaptığını hatırlamak gerekir.

“AKP'nin kurucularının veya aktif üyelerinin çoğu, ilk İslamcı partinin kurulmasından önce bile, Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) ve Komünizmle Mücadele Cemiyeti (KMC) gibi çeşitli aşırı sağcı veya köktendinci örgütlerde İslami aktivizm içinde yer almıştır.

“AKP üyeleri ya da seçmenleri arasında, 1969 Kanlı Pazar, 1978 Kahramanmaraş ya da 1993 Sivas katliamlarına katılmış olabilecek, şiddetle anti-komünist olan kişilerin bulunması oldukça olasıdır.”

Aynı yazıda, AKP iktidarı karşısında tek tutarlı muhalefetin Türkiye Kürdistan'ında oluştuğunu belirtmişim:

“AKP ve CHP dışında oylarını artıran tek parti DEHAP olmuştur. HADEP 1999’da oyların %4,73’ünü alırken, DEHAP ülke çapında oyların %6,22’sini almıştır. Ancak %10’luk ulusal baraj uygulayan seçim sistemi, Türkiye Kürdistanı’nın tüm illerinde bu barajı aşmış olmasına rağmen DEHAP’ın Ulusal Meclis’e yeniden seçilmesini engelledi: Diyarbakır %56,20, Batman %47,10, Şırnak %46,00, Hakkari %45,20, Van %40,90, Mardin %39,60, Muş %37,90, Ağrı %35,10, Iğdır %32,70, Tunceli %32,50, Siirt %32,20, Bitlis %30,00, Bingöl %22,00, Urfa %19,3.”

Ne yazık ki, ana muhalefet partisi CHP, Kürdistan illerinde ve Batı metropollerinde gerçek temsil gücüne sahip bulunan DEHAP, ardından HDP ile bir muhalefet cephesi oluşturmaktan sürekli kaçınmış, HDP milletvekillerinin dokunulmazlıkların kaldırılması ve hapsedilmeleri karşısında hiçbir zaman itiraz yükseltmemiş, 2016 çakma darbesinden sonra *Yenikapı* ruhunda AKP ile birlik olmuştur.

Yaklaşan 2023 seçimleri öncesinde de beş sağcı partiyle can ciğer kuzu sarması olurken, Meclis’teki üçüncü grubu oluşturan HDP’ye karşı sürekli mesafeli davranmıştır.

Şimdi gözler 6’lı Masa’nın 5 Ocak’ta yapacağı toplantıya çevrilmiştir.

Gelen haberlere göre, bu toplantıda, CHP lideri *Kılıçdaroğlu*’nun başörtüsü konusunda yaptığı gafın Tayyip tarafından “anayasa değişikliği” önerisiyle kendi lehine kullanılması karşısında zevahiri kurtarmak için ne tavır takınılacağı tartışılacak.

Kılıçdaroğlu’nun Ankara’da başörtüsü önerisiyle islamcı, Kayseri’de Bozkurt selamı verenlerle hizaya girerek ırkçı oyları çekme manevraları hiç kuşkusuz başta *Akşener* olmak üzere masadaki hiçbir ortağı rahatsız etmemekte, aksine büyük memnuniyetle karşılanmaktadır.

Türkiye'nin gerçekten demokratikleşmesini içtenlikle savunanlar için güncelde asıl önemli olan soru:

6'lı Masa, Tayyip'in HDP'yi kapatma komplosuna karşı gerçekten tutarlı bir tavır alacak mıdır, yoksa partinin kapatılmasını fırsat bilip partisiz kalan seçmenlerin oylarını çekmek için "helalleşme" türü ucuz manevralara mı başvuracaktır?

İmamoğlu hakkında dava açılıp belediye başkanlığından uzaklaştırma girişiminin başlatılması karşısında kıyameti koparan 6'ların Kürt belediye başkanlarının görevden uzaklaştırılması, yerlerine kayyumlar atanması karşısındaki sessizliğini unutmamak.

HDP konusundaki tavırlarını da sabırla bekliyoruz, göreceğiz...

Gazeteci olarak "vatan haini" ilan edilsen de...

8 Ocak 2023

Bu haftaki yazımı bir gün önceden yazıyorum... Pazar günü Brüksel'de, Avrupa kurumlarının bulunduğu Schuman Meydanı'nda *Avrupa Türk Gazeteciler Birliği (ATGB)*'nin düzenlediği "Gazetecilik Suç Değildir" etkinliği var... 71 yıllık gazetecilik yaşamında Türkiye'de gelmiş geçmiş tüm rejimlerin "suçlu" ilan ettiği bir gazeteci olarak, Avrupa Birliği duvarlarına "Özgür basın susturulamaz!", "Türkiye'de sansüre son, gazetecilere özgürlük!" diye haykıracak genç meslektaşlarımla birlikte olmayı görev biliyorum.

Avrupa'nın başkenti Brüksel'de İnci'yle birlikte tam 51 yıldır gazetecilik yapıyoruz. Bunun ilk iki yılı, 1971 darbesinden sonra, hakkımızda yüzlerce yıl hapis istenen davalar varken ve sıkıyönetim bildirimleriyle aranırken, takma isimlerle illegal bulunduğumuz Avrupa'da *Demokratik Direniş Hareketi adına Türkiye Dosyası*, *Türkiye'de İnsan Avları* ve *İş-kence Altındaki Türkiye* adlı İngilizce kitaplar ve enformasyon

bültenleri yayınlayıp Avrupa kurumlarını bilgilendirmekle geçti.

Bu faaliyetlerden dolayı Avrupa’da da “suçlu” ilan edilmemiz çok gecikmedi... 1972 yılında Türk parlamento heyetinin başkanı *Turhan Feyzioğlu*, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi’nin kürsüsünden gerçek isimlerimizi vererek “yurt dışında yıkıcı faaliyet yürüttüğümüz” gerekçesiyle Avrupa polisi tarafından tutuklanmamızı istedi... Ardından da, genel kurmayın isteğiyle Başbakanlık tarafından çeşitli dillerde yayınlanan bir *Beyaz Kitap*’ta sıkıyönetim tarafından aranan bir “suçlu” olduğumuz yedi düvele ilan edildi.

1973 yılında Türkiye’de basın özgürlüğünün nasıl ayaklar altına alındığını anlatan bir yazım İngiltere’de *Index* adlı bir dergide, *Türkiye, Faşizm ve Direniş* adlı bir kitabım Hollanda’da gerçek adımla yayımlandıktan sonra “suçlama” saldırılarının ardı arkası kesilmedi.

1974’te Brüksel’de beş dilde yayın yapan *İnfo-Türk Ajansı*’nı kurduktan sonra Türk Büyükelçiliği harekete geçmekte gecikmedi, Hollanda’da Birleşmiş Milletler mültecisi olarak tanındığımız halde, elçiliğin tahrikiyle ben sınırdışı edildiğim gibi Belçika’da çalışma ve oturma izni almamız da yıllarca engellendi... Üstelik 1977’nin son günü trenle Almanya’ya giderken Aachen’de tutuklanıp sınırdışı edildik...

1978’de Türkiye’ye yaptığımız iki kısa seyahatten sonra kesin dönüş hazırlıklarımızı sürdürürken, militarizm konusunda çevirdiğim bir kitabın İstanbul’da yayınlanması üzerine *Donanma Askeri Savcılığı* beni yine “suçlu” bulup hakkımda yakalama kararı çıkarttı...

12 Eylül 1980 darbesinden sonra da sürgündeki diğer muhalif dostlarımız gibi *Kenan Evren* tarafından “kansızlar” diye suçlanarak, 1983 yılında Başbakan Yardımcısı *Turgut Özal*’ın da imzası bulunan bir kararnameyle Türk vatandaşlığından atıldık.

1986’da Fransız A2 televizyonundaki bir programda Türkiye’de Kürtlere, Ermenilere ve Asuriler’e yapılan baskılar

üzerine konuştuğum için Türk Hükümeti'nin baskıyla *Mitterrand* yönetimi tarafından Fransa'ya girişim yasaklandı...

1988'de Brüksel'deki bir basın toplantısında Türkiye'de insan haklarının durumuna dair sorduğumuz sorular üzerine dönemin başbakanı *Turgut Özal* bizim "suçlu" olduğumuza bir kez daha kanaat getirerek, beş yıl önceki kendi imzasını taşıyan "vatandaşlıktan atma" kararnamesini Brüksel'deki büyükelçilik aracılığıyla yeniden tebliğ ettirdi.

"Vatansız"laştırıldıktan sonra Avrupa ülkelerinde seyahat serbestisi kazanabilmek amacıyla Belçika vatandaşlığı için başvurumuzun kabulü, yine Türk Devleti'nin baskıları nedeniyle Belçika Kraliyet Savcılığı tarafından yıllarca engellendi.

12 Mart Darbesi'nin 30. yıldönümü nedeniyle *Yazın Dergisi*'ne yazdığım makalede Türk Ordusu'na hakaret ettiğim gerekçesiyle bir İstanbul mahkemesi beni yine "suçlu" bularak 27 Eylül 2002'de Türkiye'ye döndüğüm takdirde derhal tutuklanmam için tüm sınır kapılarına tevkif müzekkeresi gönderdi.

Türk Devleti'nin bizi "suçlu" görmesi, Brüksel'de rejimin hizmetindeki Türkçe medya aracılığıyla bizlere karşı kışkırtmaları, "vatan hainliği" suçlamaları AKP iktidarı döneminde de sona ermedi... Öyle ki, 2008 yılında Dersim soykırımı konusunda Avrupa Parlamentosu'nda bir konferans düzenlenmesine katkıda bulunduğumuz için hem Belçika'daki bazı Türk siteleri, hem de Türkiye'deki bir günlük gazete aracılığıyla hakkımda linç kampanyası açıldı.

2015'te, Ermeni soykırımının tanınmasını desteklediğim için, Türkçe bir İnternet sitesinde benim Xelles'deki Ermeni Soykırım Anıtı önünde konuşurken çekilmiş bir resmim de konularak "*Bu adamı iyi tanıyın!*" diye hedef gösterildim.

2016'da da aynı İnternet sitesi "Belçika'da her vesile ile terör örgütleri ve ayrılıkçıların yanında yer alanlar, Brüksel Saint-Josse Belediyesi sınırları içinde faaliyet gösteriyorlar! Türkiye karşıtı derneklerin başında ağa babaları *İnfo-Türk*

kurucusu, eski solcu tüfeklerden *Doğan Özgüden* geliyor...” diyerek beni tekrar hedef gösterdi.

Bu açık tehditler karşısında, Türkiye’de ve Avrupa ülkelerinde başlatılan protesto ve dayanışma kampanyası sayesinde, Belçika Devleti beni resmen himaye altına almak zorunda kaldı.

Ancak, Türk kökenli seçmenlerin oylarını alabilmek için tüm Belçika partilerinin flört ettiği Ankara güdümlü islamcılarının ve faşistlerin cirit attığı bir mahallede himaye ne denli mümkün?

Tüm bunlara karşın, sürgünümüzün ilk gününde baş koyduğumuz, *Demokratik Direniş Hareketi*’yle başlayıp *Info-Türk*’le, *Güneş Atölyeleri*’yle, 12 Eylül döneminde *Demokrasi İçin Birlik* örgütlenmesiyle sürdürdüğümüz Türkiye’nin demokratikleşmesi mücadelesine katkımızı ileri yaşımıza rağmen aynı kararlılıkla geliştirmeye çalışıyoruz...

Sadece o mu?

İnsan hakları ve özgürlükler mücadelesi yürütürken, tüm sürgün yaşamımız boyunca, bulunduğumuz ülkede Türkiye’nin kültürel zenginliğini yansıtmak üzere çeşitli dillerde onlarca kitap, haber bülteni yayınladığımız gibi çeşitli sosyokültürel etkinlikler düzenlemekten geri kalmadık.

46 yıl önce, 1977’de, *Nazım Hikmet*’in 75. doğum günü dolayısıyla, Belçika sosyalist sendikalarının genel merkezinde bir gece düzenlediğimiz gibi büyük ozanımızı tanıtan Fransızca bir kitap ve de kendi sesinden bir de kaset yayınladık.

12 Eylül darbesinden sonra cunta yönetimini protesto için 14 Şubat 1981’de Brüksel’de düzenlediğimiz uluslararası konferansta, başta *Behice Boran* olmak üzere *Demokrasi İçin Birlik* yöneticilerinin konuşmaları yanı sıra o sırada sürgünde bulunan *Melike Demirağ* ve *Tekoşer Kürt* örgütünün folklor ekibi geceye kültürel zenginlik kattılar.

Daha da önemlisi, Türkiye’nin kültürel zenginliğinden üç örneği de Avrupa başkentinde ilk kez tanıtan, Türk Dev-

leti'nin temsilcileri ve onların emrindeki dernekler değil, *İnfo-Türk* ve *Güneş Atölyeleri* oldu...

1982'de Brüksel'in dört ayrı belediyesinde *Karagöz* gösterileri, 1983'te *Uluslararası Basın Merkezi*'nde Türkiye dahil göçmen ihraç eden ülkeler karikatüristlerinin eserlerinden oluşan büyük sergi, 1985'te Brüksel'in en büyük salonlarından *Botanique*'de *Nasreddin Hoca*'yı canlandıran kukla tiyatrosu, ardından *Güneş Atölyeleri* gençlik tiyatrosu'nun *Aşık Veysel*'in "Gidiyorum gündüz gece"sinden esinlenen gösterisi herhalde "hain" damgası yememizi gerektirmeyecek etkinliklerdi...

2006'da, *Brüksel Kürt Enstitüsü*, *Brüksel Asuri Enstitüsü* ve *Belçika Demokrat Ermeniler Derneği* yle birlikte 12 Mart 1971 darbesinin 35. yıldönümünde düzenlediğimiz çok kültürlü etkinlikler Anadolu toprağının kültürel zenginliğini yansıtıyordu.

Neyse ki, Brüksel'deki Türkçe medyada sürgünün gerçeklerine Ankara rejiminin dayattığı prizmayla bakmayan değerli meslektaşlarımız da var...

Yıllardır eşi *Serpil Aygün* ile *Binfikir* haber-yorum sitesini ve *Binfikir Tiyatrosu*'nu yöneten *Erdoğan Utku*, 27 Temmuz 2014 tarihli *Cumhuriyet*'te yayınlanan "Doğan Özgüden 'vatan hainliği'ne devam ediyor hâlâ!" başlıklı yazısında şöyle ediyordu:

"Geçen günlerde Brüksel'deki bir 'Vatan Haini' ile, 'vatansız' Doğan Özgüden ile çok keyifli anlar paylaştım. Gazeteciliğin devlerinden birinden faydalanma ayrıcalığına sahip olmanın mutluluğunu yaşadım.

"Bir devrimci gazeteciden, 1960'lı yılların büyük gazetelerinden *Akşam*'ı emek ve demokrasi hareketinin yayın organına dönüştürmüş efsanevi genel yayın yönetmeni ve birçok ilki hayata geçirmiş *Ant Dergisi*'nin ve *Ant Yayınları*'nın kurucusu gazeteci *Doğan Özgüden*'den yararlı tüyolar aldım. Gazetecilik devinin alçakgönüllülüğü karşısında 'yükseklere inerek çıkıldığını' bir kez daha gördüm. Brük-

sel’de, yanibaşımızda böyle değerler varken yıllardır bunları görmezden gelmek hatasına nasıl düşmüşüz anlamıyorum! 60 yıllık onurlu mücadelesinde davaları, sürgünlüğü, tehditleri göğüslemiş; yok sayılmayı, vatandaşlıktan çıkarılmayı, vatan haini olarak damgalanmayı, linç edilmeyi, sessizliğe terk edilmeyi yaşamış 78 yaşındaki bir devrimcinin değerini bu saatten sonra keşfetsek ne yazar?

“Doğan Özgüden, eşi İnci Tuğsavul’la birlikte 1971 askeri darbesinin ardından Türkiye’den ayrılmış ve Belçika’ya yerleşmişlerdi. O dönemden beri Brüksel’de çalışmalarını eşiyle birlikte yürüten ve birlikte kurdukları Info-Türk Ajansı’yla Türkiye üzerine çeşitli dillerde yayınlar yapan Özgüden, çok kültürlü eğitim merkezi Güneş Atölyeleri (Ateliers du Soleil) ile de 40 yıldır toplumsal-sosyal faaliyetler yürütüyor. Özgüden sıra dışı yaşam öyküsünü ve sürgün yaşamını ‘Vatansız Gazeteci’ adı altında iki cilt olarak yayımladı. Sadece Türkiye’nin yakın tarihini değil, Türkiye dışındaki Türkiye’yi de daha iyi anlayabilmek, değerlendirebilmek için onun tanıklığından da yararlanabileceğiz.

“Güneş Atölyeleri üç hafta önce 40. yılını multi-kültürel bir etkinlikle kutladı. Güneş Atölyeleri’nin şu andaki onursal yöneticileri Doğan Özgüden ve İnci Tuğsavul; 70’li yılların ilk yarısında Türkiye’deki askeri yönetime karşı Avrupa’da birlikte mücadele yürüttükleri arkadaşlarıyla Info-Türk adı altında kurmuşlar. 1974’teki petrol krizinden sonra Avrupa’ya işçi göçü yasaklanması ve yabancı kökenlilere karşı ırkçı saldırıların artmasıyla; başlangıçta hem Türkiye’deki, hem de göçmen işçi çalıştıran ülkelerdeki antidemokratik uygulamalar konusunda Avrupa kamuoyunu sürekli bilgilendirmek ve Türkiyeli göçmenlerin sendikalarda ve demokratik kuruluşlarda örgütlenmesine yardımcı olma misyonunu taşımışlar. Hatta ırkçılıkla mücadele ve yabancı kökenli yurttaşlara seçme ve seçilme hakkının tanınması kampanyalarında aktif yer alan Info-Türk’ü, Türkiye düşmanı ilan edenler; Türkiye karikatürünü, Karagöz’ü, Nasrettin Hoca’yı 80’li

yıllarda Belçika'ya ilk kez Info-Türk'ün tanıttığının farkındalar mı acaba?

“Bundan sonrasını Özgüden - Tuğsavul çiftinden dinleyelim isterseniz:

“Bu arada Türkiyeli göçmenlerden gelen ısrarlı talepler üzerine çalışmalarımızı yetişkinler için dil ve uyum kursları, gençler ve çocuklar için öğrenime destek sınıfları ve yaratıcı atölyeler açarak genişlettik. Başlangıçta bu çalışmalar sadece çeşitli kökenden Türkiyelilere hitap ederken, kısa zamanda dünyanın dört bir köşesinden gelmiş 50’yi aşkın çeşitli milliyetlerden göçmenlerin de katılımıyla derneğimiz tam bir ‘dünya yurttaşları kavşağı’na dönüştü. Bu nedenle derneğimizi 1985’ten itibaren ‘Güneş Atölyeleri’ olarak adlandırdık. Bugün atölyelerin yönetimi de, eğitmen kadroları da Asuri, Belçikalı, Cezayirli, Ermeni, Faslı, İspanyol, İtalyan, Kürt, Latin Amerikalı, Ruandalı, Türk ve Yunanlı arkadaşlardan oluşuyor.’

“Bizler Nazım Hikmet için de ‘Vatan haini’ damgası vurup 1962 yılında ‘Vatan Haini’ şiirini yazmasına neden olmamış mıydık? Nazım da sinirlenip ‘Evet, vatan hainiyim, siz vatanperverseniz, siz yurtseverseniz, ben yurt hainiyim, ben vatan hainiyim./ Vatan çiftliklerinizse./ kasalarınızın ve çek defterlerinizin içindekilerse vatan./vatan, şose boylarında gebermekse aklıktan./ vatan, soğukta it gibi titremek ve sıtmadan kıvrnmaksızın yazın./ fabrikalarınızda al kanımızı içmekse vatan, vatan tırnaklarıysa ağalarınızın, / vatan, mızraklı ilmühalse, vatan, polis copuysa./ ödeneklerinizse, maaşlarınızsa vatan./ vatan, Amerikan üsleri, Amerikan bombası, Amerikan donanması topuysa./ vatan, kurtulmamaksa kokmuş karanlığımızdan./ ben vatan hainiyim./ Yazın üç sütun üstüne kapkara haykıran puntolarla Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ...’ diye yazmamış mıydı?

“Doğan Özgüden ve İnci Özgüden Tuğsavul Brüksel’de ‘Vatan Hainliği’ne devam ediyor hâlâ!”

Teşekkürler sevgili Erdinç... Schuman Meydanı’nda buluşmak üzere...

Savaş sarmalına direnen İsveç Kibritleri...

16 Ocak 2023

Türkiye'deki basın özgürlüğü ihlallerini protesto etmek için 8 Ocak pazar günü Brüksel'de, *Avrupa Birliği* kurumlarının bulunduğu Schuman Meydanı'ndaydık. Nerdeyse yarım yüzyıldır Türkiye dahil dünyanın dört bir yanındaki devlet terörü uygulamalarına karşı sayısız protesto gösterilerine ya şahsen katılmış ya da sosyal medyadan izleyerek yansıtmaya çalışmışım.

Avrupa Türk Gazeteciler Birliği'nin organize ettiği bu önemli etkinliğe, ne yazık ki, doğrudan kendi mesleklerini ilgilendirdiği halde, Belçika'daki Türk gazetecilerinden çok, insan hakları ihlallerine karşı her daim tavır koymuş çeşitli mesleklerden bir avuç insan katılmıştı.

Etkinliği organize eden ATBG yöneticileri *Recai Aksu* ve *Erdinç Utku*'nun yanı sıra başarılı olması için önemli katkıda bulunan gazeteci-sanatçı *Kenan Erer*'in sosyal medyadaki paylaşımı dramatik durumu çok iyi özetliyordu: "Brüksel'de medya işiyle meşgul bir avuç insan var, bunlardan bir kısmı 10 Ocak Çalışan Gazeteciler günü vesilesiyle Schuman meydanında gösteri yaptı (ben de oradaydım), bir kısmı pastanede pasta börekli altın günü yaptı, bir kısmı da sırça köşkünde viski yudumladı, fıkra bu kadar..."

Avrupa'daki medyanın hali pürmelali üzerine, tam da ertesini gün, 9 Ocak'ta, Almanya'daki siyasal sürgünlerden *Ganime Gülmez*, şahsen katılıp desteklediği *Lützerath Direnişi*'yle ilgili bilgi verdiği mesajında şöyle diyordu:

"Pandemi sonrası Köln'de, Berlin'de ve de benim yaşadığım şehirde binlerin katıldığı eylemlerde bir Afganistanlı dahi kalkıp konuşma yapıyor... Türkiyeli hiçbir kurum yok... Şu Lützerath'a giden Nijeryalı gazeteci 70'ine merdiven dayadı. Ülkesindeki selleri bildiriyor ve basın ondan haber alıp kamuoyuna duyuruyor. Ya bizimkiler? Ya bizdeki İkizdere, Akkuyu? İçler acısı..."

Gerçekten de, Almanya'nın Kuzey Ren-Vestfalya eyaletinde, Aachen ve Düsseldorf arasındaki *Lützerath* köyünün uluslararası güç sahibi maden şirketlerinin çıkar hesapları uğruna yok edilmesine karşı başlayan çevreci direniş, sadece Almanya'nın değil, dünya medyasının da gündeminde...

Alman polisi sadece direnişçilere karşı değil, aynı zamanda direnişi yansıtan gazetecilere karşı da hunharca bir saldırıya geçmiş bulunuyor.

Lützerath direnişi üzerine *Ganime Gülmez*'in verdiği bilgileri bizim sosyal medyada yansıtırken Türkiye'deki ve Türkiye dışındaki Türkçe medyayı da dikkatle izledim... Bu konudaki haberlere ancak bu saldırılardan, özellikle de İsveçli çevre aktivisti *Greta Thunberg*'in önceki gün *Lützerath*'a gelerek eylemcilere destek vermesinden sonra yer vermeye başlandı.

İsveç'in direnişi en genç kuşağının temsilcisi olan *Greta Thunberg*'in adı daha 15 yaşındayken, 2018'de tek başına yaptığı "*İklim için okul grevi*"nden bu yana sadece kendi ülkesinde değil, dünyanın dört bir yanındaki çevreci direniş etkinliklerinde ön plana çıkıyor.

Greta Thunberg'in iki tanınmış ressam tarafından yapılmış dev bir portresi çevre direnişçiliğinin sembolü olarak 2019'da İstanbul'un duvarlarından birini süslüyordu... Ancak aynı yıl, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu beş ülkeyi "yaşamı tehdit eden iklim değişikliğine neden oldukları" için Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi'ne şikayet etmesi üzerine *Greta Thunberg* de islamo-faşist iktidar ve medyadaki destekçileri tarafından "Türk düşmanı" ilan edilmekte gecikmedi.

Dahası, Ankara'nın terörist olarak nitelendirdiği kişi ve örgütlere destek verdiği iddiasıyla İsveç ve Finlandiya'ya siyasi baskı uygulamaya başlaması üzerine *Greta Thunberg*'in "Fridays for Future" aktivistlerinin ellerinde Kürdistan bayrağı ve Kürtçe "*Jin, Jiyan, Azadî*" sloganı yazılı bir pankartla çekilmiş bir fotoğrafını *#BijiKurdistan* etiketi ekleyerek twe-

et'lemesi, "İklim İçin Okul Grevi" kampanyasının 217. haftasında İsveççe "Türkiye'ye Silah İhracatını Durdurun" yazılı pankart açması Ankara'yı ve Avrupa'daki destekçilerini çileden çıkarttı.

Tüm yeni icatlara rağmen günlük yaşamımızda hâlâ vazgeçilmez bir yeri olan kibrit, aslında Alman İngiliz mucitlerin bir buluşu olmakla birlikte, güvenli bir araç olma özelliğine 1855'te İsveçli bir mucit tarafından kavuşturulmuş...

Bunu sürgünümüzün daha ilk günlerinde, bize Türkiye'den çıkması gereken yoldaşlarımız için Avrupa pasaportlarında fotoğraf değiştirip yeni soğuk damga uygulamayı öğreten İsveç'teki mücadele arkadaşlarımızdan ünlü heykeltraş *İlhan Koman*'dan öğrenmişim.

İsveç Kibritleri ifadesini ise, ünlü Fransız yazarı *Robert Sabatier*'nin o ismi taşıyan ünlü romanının Türkçe olarak 2006'da Türkiye'de yayınlanmasından sonra...

70'li yıllarda gerek ülkemizde, gerekse dünyada özgürlük, insan hakları ve eşitlik mücadelesine İsveç'ten katkıda bulunan yakın dostlarımız *Barbro Karabuda*, *Güneş Karabuda*, *İlhan Koman*, *Arslan Mengüç*, *Mehmet Emin Bozarslan*, İsveç Yazarlar Birliği başkanı *Per Wästberg*, Amnesty International başkanı *Thomas Hammarberg* benim için ışık taşıyan *İsveç Kibritleri*'dir...

Bittabi, *İsveç Kibritleri*'ni Fransızca'dan Türkçe'ye çeviren, üstelik daha Türkiye'de iken ünlü sol düşünür *Ernest Mandel*'in iki ciltlik *Marksist Ekonomi Elkitabı*'nı çevirerek *Ant* kitapları arasında yayınlamamızı sağlamış olan *Orhan Suda* da, yıllardır İsveç'te sürgün bulunan ve Tayyip'in NATO şantajı yaparak Türkiye'ye iadesini dayattığı kadim dostum ve meslektaşım *Ragıp Zarakolu* da...

İsveç adı hep aydınlık, hep ışık mı çağrıştırıyor...

Ya yıllardır *Avrupa Birliği* üyesi olmakla birlikte NATO'ya mesafeli durmuş olan ülkelerini Ukrayna Krizi'ni bahane ederek apar topar bu savaş örgütüne yamamaya kalkışan İsveç'liler?

Daha önce de yazmıştım.

70'li yıllarda *Olof Palme*'nin yönetimindeki İsveç, sadece özgürlüklerin ve insan haklarını ödünsüz savunmanın değil, aynı zamanda hâlâ sömürge statüsünde ya da Türkiye gibi faşist diktatörlük zulmü altında bulunan ülkelerin direnişçileriyle dayanışmanın da onurunu taşıyan sayılı ülkelerin en başında gelmekteydi.

Olof Palme, bakanlık ve başbakanlık yaptığı dönemlerde Güney Afrika'daki *apartheid* rejimine, ABD'nin *Vietnam*'da yürüttüğü savaşa, Avrupa'ya *Pershing* füzeleri yerleştirmesine ve NATO'nun tehditlerine hep karşı çıkmıştı... Öyle ki, *Vietnam* konusundaki protesto gösterilerine bizzat katıldığı için ABD yönetimi İsveç'le diplomatik ilişkileri kesmeye kalkışmıştı.

Dahası, *Olof Palme*'nin hümanist tutumu sayesinde ki, İsveç Avrupa ülkeleri arasında siyasal sürgünlere mücahedelelerini özgürce sürdürme olanağı tanıyan örnek bir ülke olmuştu.

Kaderin cilvesi, üzerinden nerdeyse yarım yüzyıl geçtikten sonra o İsveç, ABD'nin emperyalist projelerine hizmet verebilmek için NATO'ya katılmaya kalkışıyor, ancak bu kez ülkede bulunan Türkiye çıkışlı siyasal sürgünleri sınır dışı etmediği takdirde TBMM'nin bu üyelik talebini onaylamayacağı şantajıyla karşı karşıya kalıyor.

Bu şantaj karşısında Tayyip'in onayını alabilmek için Başbakan *Ulf Kristersson* Ankara'ya koşturup aman diliyor, teslimiyetin ilk nişanesi olarak da Kürt sürgünlerden *Mahmut Tat* Türkiye'ye iade ediliyor.

Bu süreç içerisinde daha vahim bir gelişme... İsveç, 1 Ocak 2023'ten beri, *Avrupa Birliği Konseyi* dönem başkanlığını Çek Cumhuriyeti'nden devralmış bulunuyor.

Başbakan *Kristersson*, 14 Aralık 2022 tarihinde açıklamış olduğu "İsveç Dönem Başkanlığı'nın öncelikleri ve çalışma programı"nda NATO'ya bağlılılığı güçlendirmeyi öngören şu vaadlerde bulunmuştu:

“İsveç, Rusya’ya olan coğrafi yakınlığı hem de NATO ile ilişkisi konusundaki tartışmalar nedeniyle Rusya’nın Ukrayna’daki savaşından en fazla etkilenen ülkelerden birisi oldu. Son 200 yıldır askerî olarak tarafsız ve bağlantısız kalan İsveç, ülke içinde yaşanan uzun ve hararetli tartışmaların ardından Mayıs 2022’de NATO üyeliği için başvuruda bulundu. Bu girişimle savunma ve güvenlik politikasında ciddi bir dönüşüm geçiren İsveç, dönem başkanlığı boyunca güvenliği bir öncelik olarak belirleyerek, Birliğin ve AB vatandaşlarının güvenliğini sağlamlaştırmayı hedefliyor. Bunun için de AB’nin ortaklarıyla mevcut güvenlik işbirliklerinin daha güçlü bir zemine oturtulması ve daha sağlam bir ortak Avrupa güvenlik ve savunma politikasının oluşturulmasını amaçlıyor. Ayrıca, Rusya’nın Ukrayna’ya yönelik saldırganlığına karşı AB ortak tavrının ve eylemlerinin devam etmesini ve Stratejik Pusula ve diğer girişimlerin de hızlı bir şekilde uygulamaya geçirilmesini planlıyor. Ukrayna savaşı dışında, sınır ötesi organize suçlarla mücadele ve iç/dış tehditlerden korunma için sunulacak meşru taleplere yanıt vermeyi hedefliyor.”

Bu teslimiyetçi açılımın ilk uygulaması olarak da, 10 Ocak 2023’te “NATO ile Avrupa Birliği arasında Rusya ve Çin’e karşı işbirliğinin artırılmasını, Ukrayna’ya desteğin sürdürülmesini, iki taraf arasındaki işbirliğinin bir sonraki seviyeye taşınmasını” amaçlayan bir ortak bildiri Brüksel’deki NATO Karargahı’nda NATO Genel Sekreteri *Jens Stoltenberg*, AB Komisyonu Başkanı *Ursula von der Leyen* ve AB Konseyi Başkanı *Charles Michel* tarafından törenle imzalandı.

Bildiride NATO-AB işbirliğinin sadece Rusya’nın değil, Çin’in de bir tehdit oluşturduğu belirtilerek ABD ile bağların güçlendirilmesi gerektiği özellikle vurgulandı.

İmza töreninin ardından yaptığı konuşmada AB Komisyonu Başkanı *von der Leyen* Ukrayna’daki savaşın başlamasından bu yana AB ile NATO arasındaki işbirliğinin zaten

geliştiğini belirterek “Bu 20 yıllık ortaklığı ve işbirliğini derinleştirmeliyiz, çünkü Avrupa güvenliği tehdit altındadır. Bu durum İsveç ve Finlandiya’nın NATO üyeliği arzusunda yansıtılmıştır. İki ülkenin NATO’ya katılmalarını sabırsızlıkla bekliyoruz” dedi.

NATO Genel Sekreteri *Jens Stoltenberg* de, İsveç ve Finlandiya’nın da katılımıyla, NATO’nun “Avrupa topraklarının yüzde 96’sını koruyacağını” belirterek, Türkiye’nin vetosu konusunda da şunları söyledi:

“Finlandiya’nın ve İsveç’in NATO üyelik sürecinin tamamlanacağına ve Türkiye dahil tüm ülkelerin onaylayacağına güveniyorum. Haziran ayında Madrid zirvesinde Türkiye ile İsveç ve Finlandiya arasında bir memorandum imzalanmıştı. Bu anlaşma çerçevesinde, Türkiye’ye silah ihracatı kısıtlaması kaldırıldı. Terörle mücadele konusunda ise çalışma sürüyor. Türkiye’nin meşru güvenlik kaygıları var. Hiçbir NATO ülkesi Türkiye kadar terör saldırılarına maruz kalmıyor. Üstelik, şunu anlamalıyız ki, Finlandiya ve İsveç’in durumu eskisinden çok farklı. NATO bölgede varlığını büyüttü. Bu iki ülke bakanları ve büyükelçileri NATO toplantılarına, komitelere, NATO yapılanmalarına daha fazla katılıyor. Elbette, Türkiye ve Macaristan parlamentolarının katılım sürecinin onaylaması önemli. Ama bunun olacağından eminim.”

İsveç’in NATO’ya üyeliği gündeme girer girmez Ankara derhal şantajla baş vurarak ilk ağızda 33 siyasal sürgünün iadesini talep etmişti. Bunlardan sadece Kürt siyasal mülteci Mahmut Tat tutuklanarak Türkiye’ye gönderilmişti.

Ankara ile Stockholm arasında pazarlıklar sürüp giderken Türkiye’de iktidar yanlısı medya iadesi istenenlerin sayısının önce 45’e, ardından 73’e yükseltildiğini açıkladı.

Ancak mevcut iktidarın NATO’ya teslimiyetine ve Tayyip’e yalvar yakar olmasına rağmen İsveç adaleti siyasal sürgünlerin iadesi şantajlarına boyun eğmiyor.

İsveç Yüksek Mahkemesi 19 Aralık’ta aldığı bir kararla, mevcut iktidarın “terörden arananlar” listesinde bulunan

Zaman Gazetesi genel yayın yönetmeni *Bülent Keniş*'in Türkiye'ye iadesini reddetti.

Evet, bir yanda AB, NATO, ABD ve onlara teslimiyet içindeki bir İsveç hükümeti var, ama onların karşısında da İsveç adaleti var...

Daha da önemlisi İsveç'in demokratik güçleri var... AB-NATO savaş sarmalına direnen *İsveç Kibritleri* var...

Strasbourg'da 50 yıldır aynı manevralar...

23 Ocak 2023

Tam 70 yıl önce sadece 6 ülkeyi temsil eden 78 üyeyle kurulmuş olup günümüzde 705 üyeyle 26 ülkeden 450 milyonluk bir nüfusu temsil eden Brüksel'deki *Avrupa Parlamentosu*'nun duvarları haftalardır misli görülmemiş bir yolsuzluk skandalıyla sarsılıyor.

Sosyalist Grup'a mensup İtalyan milletvekili *Antonio Panzeri* ve Yunan milletvekili *Eva Kaili* insan haklarının sürekli çiğnendiği *Fas* ve *Katar*'ın cürümlerini örtbas etmek için büyük rüşvet aldıkları iddiasıyla gözaltında tutulurken, Belçika milletvekili *Marc Tarabella* ve İtalyan milletvekili *Andrea Cozzolino* da adları aynı yolsuzluğa karıştığı için *Sosyalist Grup*'tan dışlandılar, haklarında soruşturma sürüyor.

Gözaltındaki *Antonio Panzeri*'nin muhtemel hapis cezası süresinin kısaltılmasını sağlamak için "itirafçı" olmayı kabullenmesinden sonra daha başka AP üyelerinin de sanıklar kervanına katılması şaşırtıcı olmayacak.

Skandalın patlak vermesi üzerine Malta'lı başkan *Roberta Metsola*'nın kurumun itibarını ihya etmek için kolları sıvayarak 14 maddelik bir reform paketi açıklamasının ardından, 19 Ocak'ta Strasbourg'da toplanan *Avrupa Parlamentosu* genel kurulu da, hamamın namusunu kurtarmak için *Fas*'a "ifade ve medya özgürlüğüne saygı göstermeleri ve

tutuklu bulundurduğu gazetecilere adil yargılanma garantisi vermeleri” çağrısında bulunan bir kararı 32 aleyhte ve 42 çekimser oya karşı 356 oyla kabul etti.

Evet, tüm mazisi insan hakları ihlalleri, hattâ 1965’te Paris’in göbeğinde muhalif lider *Ben Barka*’nın katledilmesi gibi cürümlerle dolu olan Fas Krallığı’na karşı bu çağrının yaptırım gücü var mıdır, hiç sanmıyorum.

Örnek mi? Türkiye... 1 Eylül 1964’ten beri *Avrupa Ekonomik Topluluğu*’nun ortağı, 11 Aralık 1999’dan beri de resmen *Avrupa Birliği* üyeliğine aday ülke... Daha da önemlisi, 1949’dan beri *Avrupa Konseyi*’nin üyesi... 74 yıldan beri bu ülkedeki insan hakları ihlalleri, tutuklamalar, işkenceler, hapisler, idamlar, muhalif parti, dernek ve gazeteleri kapatma gibi cürümlerin hiç ardı arkası kesilmedi... Mağdur vatandaşlar tarafından *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi*’nde açılan bireysel davalarda tazminata da mahkum olduğu halde, Türk Devleti’ne karşı *Avrupa Parlamentosu* tarafından da, *Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi* tarafından da herhangi bir kalıcı yaptırım kararı alındığını görmedik.

Bilgisayar ekranında *Avrupa Parlamentosu*’nun Strasbourg’taki görüşmelerini izlerken, toplantılarını aynı binada yapan *Avrupa Konseyi’nin Parlamenterler Meclisi*’nin bundan tam 50 yıl önceki Türkiye tartışmalarını anımsıyorum.

Deniz Gezmiş ve arkadaşları 1971’de idama mahkum edildikten sonra *Demokratik Direniş* adına Avrupa kurumları nezdinde başlattığımız bilgilendirme kampanyası, özellikle *File On Turkey* adlı hacimli dosyayı Avrupa milletvekillerine ve insan hakları örgütlerine iletmemizden sonra yeni bir boyut kazanmıştı.

22 Ocak 1973’te, Strasbourg’da toplanan *Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi*’nde çeşitli ülkelerden 20 milletvekilinin önerisi üzerine Türkiye’deki sıkıyönetim uygulamalarını ve siyasal davaları yerinde izlemek üzere özel bir komite oluşturulması karara bağlanmıştı. Böylece, durum değişmediği takdirde tıpkı Yunanistan gibi Türkiye’nin de Avrupa

Konseyi'nden dışlanması yolunda ilk kez somut bir adım atılmış oluyordu.

Bu sonucun alınmasında en büyük rolü oynayan, Türkiye'ye farklı bir kimlikle girerek insan hakları savunucularıyla ve cuntanın işkencesinden geçmiş olanlarla bire bir konuşmalar yapıp ayrıntılı bir rapor hazırlayan, 80'li yıllarda da Avrupa Parlamentosu'nun başkanlığını üstlenecek olan Hollandalı sosyalist milletvekili *Piet Dankert* idi...

1973, bizim sürgün yaşamımız açısından da önemli bir yıldır... İki yıla yakın illegalde kaldıktan sonra, *Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi* kürsüsünde Türk delegasyonu başkanı *Turhan Feyzioğlu* tarafından gerçek kimliklerimizin açıklanması üzerine siyasal mülteci olarak legale çıkmamızı da sağlamış olan *Piet Dankert* ve arkadaşlarıyla Strasbourg'da bu başarıyı kutluyorduk ki, ajanslar Ankara'dan dönemin başbakanı *Ferit Melen*'in bu karara karşı soğuk savaş döneminin geçerli silahı "komünizm tehlikesi"ni devreye sokan şu açıklamasını vermeye başlamıştı:

"Türkiye'nin geleceği birkaç sosyalist Avrupa milletvekilinin iradesine bağlı olamaz... Bu sosyalist milletvekillerinin ne diyeceğinden korkarak ülkemizi komünizmin kucağına terk edemeyiz. Sıkıyönetim, demokratik rejimimizin kendisini koruma refleksinin ürünüdür. Özgürlük için mücadele verdiklerini söyleyenler aslında bizim demokratik kurumlarımızı yok etme çabası içindedirler. Herkes şunu bilmelidir ki, uluslararası karanlık güçler ülkemizi mahvetme amaçlarından asla vazgeçmemişlerdir."

Sağcı iktidarın bu şantajına paralel olarak ana muhalefet partisi lideri Bülent Ecevit de *Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi*'ndeki CHP'li milletvekillerini devreye sokarak Türkiye'de yakında seçimlere gidileceği gerekçesiyle cunta rejime karşı yaptırım uygulanmasını engellemiştir.

Gerçi 14 Ekim 1973 seçimlerinden CHP birinci parti olarak çıkıp MSP ile koalisyon kurarak iktidar olabilmişti, ancak

Türkiye’de insan hakları ihlallerinin ardı arkası hiç kesilmeyecekti.

12 Eylül 1980 faşist darbesinin ardından, TBMM askeri cunta tarafından kapatıldığı halde, AP’li ve CHP’li milletvekilleri *Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi*’nde askeri faşist rejimin savunmasını yapmaya devam ediyordu...

Sürgündeki muhalefetin gösterdiği tepki üzerine, *Parlamenterler Meclisi* 15 Mayıs 1981’de Türk parlamenterlerin toplantıya katılmalarını yasaklamak zorunda kaldı.

Bunu 1 Temmuz 1982’de Avrupa Konseyi üyesi beş ülkenin, *Fransa, Hollanda, İsveç, Norveç* ve *Danimarka*’nın, insan hakları ihlallerinden dolayı Türkiye aleyhine *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi*’nde dava açması izledi.

Ancak, 1983’de yapılan seçimlerden sonra yeni seçilen Türk milletvekillerinin *Parlamenterler Meclisi*’ne katılmaları kabul edildiği gibi, beş ülke de AİHM’de açtıkları davanın dosyasını geri çektiler.

Berlin Duvarı’nın yıkılması, *Sovyetler Birliği*’nin çökmesi, *Sosyalist Sistem*’in ve *Varşova Paktı*’nın dağılmasından sonra Avrupa Konseyi’nin yapısı da büyük değişime uğradı, *Rusya Federasyonu* da dahil Doğu Avrupa ve Kafkasya ülkelerinin hepsi *Avrupa Konseyi*’ne katılarak üye sayısını 47’ye çıkarttılar.

Ancak *Ukrayna Krizi*’nin patlak vermesinden sonra ABD’nin Avrupa kıtasındaki hegemonyasını güçlendirmek için hızla Soğuk Savaş dönemi koşullarına dönülürken, o dönemde dahi tarafsızlığını korumuş İsveç ve Finlandiya da NATO’ya dahil edilirken, Avrupa Konseyi’nin nüfus itibarıyla en büyük üyesi Rusya Federasyonu *Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi*’nin tek celsede aldığı kararla örgütten dışlanmış bulunuyor.

Buna karşılık, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin hemen tüm maddelerini fütursuzca çiğnemeye devam eden Ankara rejimine karşı hiçbir yaptırım uygulanmıyor.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde HDP lideri *Sela-*

hattin Demirtaş ve insan hakları savunucusu *Osman Kavala* da dahil muhalif vatandaşlara yapılan haksızlık ve adaletsizlikler üzerine açılmış binlerce dava var...

İnsan hakları savunucusu *Osman Kavala*'ya uygulanan adaletsizlik nedeniyle *Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi*'nin başlattığı ihlal süreci 21 Şubat 2022'de *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi*'ne ulaşmış bulunuyordu...

Üzerinden nerdeyse bir yıl geçti...

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Denetim Komisyonu tarafından hazırlanan “Türkiye'nin Avrupa Konseyi Üyelikinden Kaynaklanan Taahhütleri ve Yükümlülükleri” başlıklı bir rapor ve beraberindeki karar tasarısı 12 Ekim 2022'de Strasbourg'daki genel kurul toplantısında oy çoğunluğuyla 16'ya karşı 94 oyla kabul edildi. Üstelik, oylama sırasında sunulan bir önergeyle, karar metnine *Osman Kavala* ve *Selahattin Demirtaş*'ın durumlarıyla ilgili birer paragraf da eklendi.

Kavala paragrafında konunun, “AKPM ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Başkanları arasındaki sıkı temaslarla ele alınması ve Türkiye'nin *Kavala* hakkındaki AİHM kararını yerine getirmemekte ısrar etmesi halinde eldeki tüm imkanların kullanılması” çağrısı yer alıyor, *Selahattin Demirtaş*'ın Anayasa Mahkemesi'ne başvurusunun da, hakkındaki AİHM kararı ışığında ivedilikle ele alınması isteniyordu.

O kararın üzerinden de üç ay geçti, *Selahattin Demirtaş* ve *Osman Kavala*, daha binlerce siyasi tutuklu ve mahkum gibi hâlâ zindanlarda...

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararına rağmen serbest bırakılmayan *Osman Kavala*'yı *Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi*'nin Türkiye İzleme Raportörleri *John Howell* ve *Boriss Cileviçs* 13 Ocak 2023'te cezaevinde ziyaret etmişler... Ziyaret sonrası medyaya yaptıkları açıklamada hâlâ Tayyip diktasından bir mucize beklentisi içinde konuşuyorlar:

“Türk makamlarını, parlamenter kanallar da dahil olmak üzere, Avrupa Konseyi ile üst düzey diyaloglarını sürdür-

meye ve Konsey'in kurucu üyesi olarak Türkiye'nin kurulmasına yardımcı olduğu ortak insan hakları koruma sistemimizin korunmasında üzerlerine düşeni yapmaya davet ediyoruz. Sayın Kavala'ya, serbest bırakılması için bir çözüm bulunmasına yönelik güçlü kararlılığımız ve desteğimiz ile kararların uygulanmasından birinci derecede sorumlu olan Bakanlar Komitesi ile birlikte davasını yakından takip etmeye devam edeceğimiz konusundaki kararlılığımıza ilişkin güvence verdik.”

AKPM ve AİHM'nin kararlarına rağmen neden hâlâ bir yaptırım uygulanmadığını *Türkiye Barolar Birliği (TBB)* Yönetim Kurulu üyesi ve İnsan Hakları Merkezi Koordinatörü *Avukat Ercan Demir* açıklıyor:

“Osman Kavala ile ilgili AİHM'nin ihlal kararı var. İhlal kararından sonra serbest bırakma kararı verildi. Fakat cezaevinin kapısına ulaşmadan başka bir soruşturmadan tekrar tutuklama kararı verildi. Hükümet ve Adalet Bakanlığı, Kavala'nın ihlal kararı verilen dosyadan serbest bırakıldığı, ancak başka bir dosyadan tutuklu olduğu savunmasını yapıyor. Hukuk cephesinde ülkenin itibarını da son derece düşüren, basit bir hukuk oyunu sergileniyor. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Türkiye'nin ihracı yönündeki prosedürü başlatmasının Türkiye'nin iç siyasetinde, hükümet tarafından bir siyasi malzeme olarak kullanılacağını düşünüyor. Bunun bir siyasi malzeme olarak kullanılmaması için o aşamayı ilerletmiyorlar.” (*Duvar*, 13 Ocak 2023)

Evet, Türkiye 2023 yılıyla birlikte seçim eğik düzeyine girdi ya, aynen 50 yıl önce 1973 seçimleri bahane edilerek her türlü yaptırımın askıya alınmış olması gibi, bugün de seçimler bahane edilerek insan hakları ihlallerine, *Demirtaş*'ların, *Kavala*'ların zindanda kalmasına göz yummaya devam edilecek mi?

Rusya Federasyonu'nu bir çırpıda *Avrupa Konseyi*'nden atanlar, hem ülke içindeki baskı uygulamalarında, hem de başka ülkelere karşı silahlı saldırılar konusunda en az *Rusya*

Federasyonu kadar suçlu olan Ankara rejimi hakkında bir karar vermek için daha ne kadar bekleyecek?

AKP'nin cürümleri Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne... *30 Ocak 2023*

Seçimlerin 14 Mayıs'ta yapılması nerdeyse kesinleşeli beri sadece Türkiye değil, Türkiyeli göçün yoğun bulunduğu ve önemli bir seçmen kitlesi oluşturduğu Avrupa ülkeleri, özellikle de Belçika hareketlendi.

Tayyip Erdoğan da, Avrupa'daki seçmenlere yönelik kampanyasını 27 Ocak'ta *Heusden-Zolder*'de AKP Genel Başkan Yardımcısı *Efkan Ala* başkanlığındaki bir heyetin de hazır bulunduğu ilk seçim toplantısına telefonla "İnşallah 14 Mayıs bizim için yeniden sandıkların patlatıldığı bir uyanış olacak ve Avrupa da buna en güzel cevabı verecek" diye hitap ederek başlattı.

Özünde, AKP'nin Belçika'daki seçim kampanyası 2018 seçimlerinden bu yana hiç durmamıştı ki... Bir yandan AKP'nin Avrupa'daki yandaş örgütü *Uluslararası Demokratlar Birliği (UID)*, onun yedeğinde Türkiye Cumhuriyeti'nin büyükelçiliği ve konsoloslukları, *Türk Diyanet Vakfı*, bilcümle cami dernekleri ve rejimin papağanlığını yapan medya kuruluşları her daim Erdoğan diktasının hizmetindeydi... Bit-tabi, birkaç istisnası dışında, Belçika seçimlerinde çifte vatandaş Türk seçmenlerin tercih oyları sayesinde federal, bölgesel ve yerel meclislere seçilmiş olanlar da...

Bu destekler sayesinde ki, tıpkı komşu ülkeler *Fransa*, *Almanya* ve *Hollanda*'da olduğu gibi, *Belçika*'da da AKP 2018 seçimlerinden oyların yüzde 64,3'ünü alarak büyük bir zaferle çıkmıştı.

Uğradığı tüm baskılara, tehditlere ve hattâ fiziksel şiddete rağmen HDP'nin Belçika seçimlerinde oy oranı yüzde

9,6'yı bulurken, ana muhalefet partisi CHP Türkiye'deki oy oranının yarısına dahi erişememiş, yüzde 10,6'da kalmıştı.

Yaklaşan 14 Mayıs seçimlerinde beş yıl öncesine göre ciddi bir değişim olacak mı?

Türkiye'deki gibi Avrupa ülkelerinde de kitle desteğini hızla yitirmekte olan AKP-MHP ikilisinin Belçika'daki oylarının önemli bir bölümünün, bu ülkedeki seçim hazırlıklarını aylarca önce başlatmış olan İYİP ve SP'ye kayacağına hiç kuşku yok... Özellikle aşırı milliyetçilerin MHP'den kopup İYİP'ye, *Milli Görüş*'çülerin ise SP'ye oy vermeleri hiç de şaşırtıcı olmayacak.

Türkiye'de olduğu gibi, Belçika'da da, gerçek demokrasiden ve kalıcı barıştan yana olan göçmenlerin HDP'ye, seçimden önce kapatıldığı takdirde de, onun dahil bulunduğu *Emek ve Özgürlük İttifakı*'nın önereceği listeye oy vereceklerinde kuşku yok.

Ana muhalefet partisi CHP'ye gelince, bu ülkede şimdiye kadarki performansıyla büyük bir başarı gösterebileceğinden kendi üyeleri dahi endişeli...

CHP'nin yurt dışı örgütlenme girişimi, ilk kez bundan 44 yıl önce, Başbakan *Bülent Ecevit*'in, NATO ve Avrupa Birliği'nin desteğini almak üzere kalabalık bir delegasyon ve gazeteci grubuyla geldiği Brüksel'de, 27 Mayıs 1978'de Heysel'deki büyük bir salonda Türkiyeli işçilere hitaben konuşmasının ardından başlamıştı. Ancak siyasal partilerin yurt dışı örgütlenmesi yasak olduğu için, resmen CHP adı altında bir örgüt kurulmamış, *Ecevit* sempatizanı bazı göçmenlere kişi olarak partiyi temsil etme yetkisi verilmişti.

CHP'nin kendi adı altında resmen örgütlenmesi ancak 2012 yılında yurt dışındaki vatandaşlara Türkiye seçimlerinde oy kullanma hakkı tanınmasından sonra başlamış, örneğin *CHP Belçika Birliği* 15 Nisan 2013'te, Brüksel'de genel başkan yardımcısı *Faruk Loğoğlu* ve Yurtdışı Örgütlenme Koordinatörü *Ali Kılıç*'in da katıldığı bir törende 364 üyenin kaydıyla başlamıştı.

Geçtiğimiz Ağustos ayında CHP, Belçika dahil 15 ülkeden 43 parti örgütü temsilcilerinin katılımıyla İstanbul’da üç gün süren *Yurt Dışı Örgütlenme Çalıştayı* gerçekleştirmiş bulunuyordu.

Bu toplantının ardından Belçika’da önemli bir gelişme beklenirken, İstanbul Belediye Başkanı *Ekrem İmamoğlu*’nun mahkumiyeti üzerine 19 Aralık’ta Brüksel’de *CHP Belçika Birliği* tarafından düzenlenen “*İmamoğlu’na Adalet*” etkinliği sadece 15-20 kişinin katılımıyla gerçekleştirilebildi.

Katılımın böylesine düşük olmasında, gelecek cumhurbaşkanlığı seçiminde *Kılıçdaroğlu* yerine *İmamoğlu*’nun aday gösterilmesi ihtimalinden duyulan rahatsızlık da rol oynamış olabilir.

Düşük katılımlı olsa da, bu etkinlikte *CHP Belçika Birliği* adına yapılan basın açıklamasındaki şu “devletçi” ifadeler gerçekten düşündürücüydü: “Değerli arkadaşlar, bizler CHP Partisi olarak asla bir protesto gibi bir eyleme kalkışmayız. Bu bizlere ters bir davranıştır. Altı okun içerisinde devletçilik vardır. Biz devletimize sahip olan devletimize saygısı olan ve devletimize inanan bir kesimiz. Bu bağlamda da aslında biz burada devletimize sahip çıkıyoruz.”

Örgüt içindeki rahatsızlıklar üzerine harekete geçen eski başkanlardan *Zuhal Kayhan*’ın Türkçe medyada yaptığı bir çağrının ardından *CHP Belçika Birliği* Yönetim Kurulu 5 Şubat 2023 tarihinde “Olağan Seçimli Genel Kurul” yapılabacağını, gerekli çoğunluk sağlanamadığı takdirde, toplantının 19 Şubat 2023’te “çoğunluk koşulu” aranmaksızın gerçekleştirileceğini duyurdu.

Ancak bu toplantıdan sonradır ki, yaklaşan 14 Mayıs seçimlerine doğru *6’lı Masa*’nın gerek cumhurbaşkanlığı, gerekse yeni Meclis’teki milletvekili bölüşümü, hattâ seçimde çoğunluk sağlanabilirse bakanlık paylaşımı konusunda varacağı anlaşmaların Belçika’da CHP, İYİP, SP, DEVA, GP ve DP örgütlerince nasıl özükseneceği daha net olarak görülebilecek.

AKP'nin 27 Ocak'ta Heusden-Zolder'de Erdoğan'ın telefon mesajıyla başlattığı "sandıkları yeniden patlatma" saldırısının Avrupa merkezinde hezimete uğratılması, sadece *Emek ve Özgürlük İttifakı*'nın özveriyle yürüttüğü çalışmalara değil, aynı zamanda *6'lı Masa* ya da *Millet İttifakı*'nın "devletçi" değil, özgürlükçü ve katılımcı, "savaşçı" değil gerçekten barışçı bir tutumu ne denli benimseyebildiğini göstermesine bağlı.

Tekrarlıyorum... AKP-MHP İttifakı, geçen seçimlerde olduğu gibi, bu seçimde de sadece kendi örgütlerinin, *Diyanet Vakfı*'nın, onun emrindeki islamcı ve ırkçı derneklerin değil, Türkiye Cumhuriyeti büyükelçiliğinin ve konsolosluklarının da tüm olanaklarını alabildiğine kullanacaktır.

Kanıt mı?

Erdoğan'ın da konuştuğu *Heusden-Zolder*'deki AKP'nin "Belçika'da Avrupalı Türklerle Buluşuyoruz" toplantısına Türkiye'nin Brüksel Büyükelçisi *Bekir Uysal*, Brüksel Başkonsolosu *Umut Deniz* ve Anvers Başkonsolosu *Batu Kesmen* de tam mevcutlu olarak katıldılar.

Büyükelçi *Bekir Uysal* sadece toplantıya katılmakla kalmadı, *Anadolu Ajansı*'nin verdiği habere göre, 2023'ün sadece cumhuriyetin 100. yıldönümü değil, aynı zamanda Belçika ile diplomatik ilişkiler kuruluşunun 185. yıldönümü olduğunu hatırlatarak bunun AKP propagandası için tepe tepe kullanılacağı müjdesini verdi.

Türkiye'nin Belçika'daki büyükelçiliği ve konsolosluklarının özellikle 12 Mart 1971 darbesinden bu yana devlet terörüne nasıl hizmet ve destek verdiklerini, bu uygulamaların 20 yıllık AKP iktidarı döneminde nasıl yoğunlaştığını yarım yüzyıldır sayısız belgelerle dünya kamuoyuna açıklamıştık.

Bu hafta bize ulaşan bir bilgiye göre, Türkiye Cumhuriyeti'ndeki ağır insan hakları ihlallerini görüşmek üzere kurulan ve 24 Eylül 2021'de Cenevre'de Ankara rejimini işkence, yoketme, basın özgürlüğünü çiğneme, cezasızlık, yargı ba-

ğimsızlığını ve adalete erişimi ihlal ve insanlığa karşı suçlar konularında sorumlu bularak mahkum etmiş olan *Türkiye Mahkemesi (Turkey Tribunal)*, bu kez de, “Faillerin cezasız kalmaması amacıyla 9 Şubat 2023’te La Haye’de *Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM)*’ne bir başvuruda bulunacaktır.

1998’de *Birleşmiş Milletler*’in Roma’daki bir toplantısında alınan karar uyarınca 1 Temmuz 2002 tarihinde kurulmuş ve 11 Mart 2003 tarihinde çalışmaya başlamış olan *Uluslararası Ceza Mahkemesi*, savaş suçları, insanlığa karşı işlenen suçlar, soykırım suçları ve saldırı suçlarını yargılayıp mahkum etme konusunda tam yetkilidir.

UCM’nin AIHM’den farkı, yukarıda belirtilen suçlardan dolayı devletleri değil, kişileri, yani o devletlerin sorumlu kişilerini yargılayıp mahkum etmesidir.

Turkey Tribunal raportörü *Johan Vande Lanotte*’un aynı gün bir basın toplantısıyla ayrıntılarını ve kanıtlarını açıklayacağı başvuruda *Türk Devleti*’nin işkence, keyfi/toplu tutuklama, malvarlığına/kurumlara el koyma, elçilik ve konsolosluklar eliyle pasaport ihlalleri başta olmak üzere “toplumun belli bir kesimine, inançları, siyasi görüşleri, etnik yapıları gibi sebeplerle sistematik, organize, yaygın saldırılar”dan dolayı yargılanması, bu suçların sorumlusu olan kişilerin mahkum edilmesi istenecektir.

Türk Devleti, geçen haftaki yazımda da belirttiğim gibi, *Avrupa İnsan hakları Mahkemesi* tarafından sistematik insan hakları ihlallerinden dolayı on yıllardır defalarca haksızlıkları gidermeye ve tazminat ödemeye mahkum edilmişti.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin geçen hafta açıkladığı verilere göre, 2022’de bu mahkemeye başvuruların yüzde 26,9’u, yani en yüksek sayıda olanları Türkiye’den yapılmış bulunuyor.

Buna karşılık, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi*’nin hemen tüm maddelerini fütursuzca çiğnemeye devam eden Ankara rejimine karşı hiçbir yaptırım uygulanmıyor.

İnsan hakları savunucusu *Osman Kavala*'ya uygulanan adaletsizlik nedeniyle *Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi*'nin başlattığı ihlal süreci 21 Şubat 2022'de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne ulaşmış bulunuyordu...

Üzerinden nerdeyse bir yıl geçti... *Selahattin Demirtaş* ve *Osman Kavala* dahil, binlerce siyasi tutuklu ve mahkum hâlâ Tayyip'in zindanlarda...

Rusya Federasyonu'nu bir çırpıda *Avrupa Konseyi*'nden atanlar, hem ülke içindeki baskı uygulamalarında, hem de başka ülkelere karşı silahlı saldırılar konusunda en az o ülke kadar suçlu olan Ankara rejimi hakkında bir karar vermek için bekleye dursun...

Umarız ki, *Turkey Tribunal*'ın 9 Şubat'ta açacağı dava ile *Tayyip Erdoğan* ve onunla birlikte insan hakları ihlallerinde cürüm ortaklığı yapanlar bir an önce *Uluslararası Ceza Mahkemesi* önünde sanık sandalyesine oturtulur...

Yine umarız ki, 14 Mayıs seçimlerinde vatandaşın oyuyla alaşağı edilenler, hemen ardından uluslararası adalet divanı önünde hak ettikleri cezalara da mahkum edilir....

Tayyip'in AB'deki zanlı dostları!

6 Şubat 2023

İki hafta önceki "Strasbourg'da 50 yıldır aynı manevralar..." başlıklı yazımda 26 ülkeden 450 milyonluk bir nüfusu temsil eden Brüksel'deki *Avrupa Parlamentosu*'nun duvarlarının haftalardır misli görülmemiş yolsuzluk skandallarıyla sarsıldığından söz etmiştim.

Üzerinden bir hafta geçmedi ki, Avrupa Parlamentosu 26 Ocak'ta bir Türkiye ile ilgili bir komediye sahne oldu.

Hazine ve Maliye Bakanı *Nureddin Nebati*, Avrupa Parlamentosu (AP) Dış İlişkiler Komitesi tarafından düzenlenen "*Küresel Belirsizlik Döneminde, Yeni Olanaklar ve*

Çözümler: Türkiye Ekonomi Modeli” konulu bir panele konuşmacı olarak katılmıştı. O da, tıpkı efendisi Erdoğan gibi, AKP-MHP diktasının insan hakları ihlalleri ve komşu ülkelere tehditler sürüp giderken Türkiye’nin AB’ye asla üye olmayacağını gayet iyi bildiği halde, üyelik istemini yıllardır “ne şiş yansın, ne kebab...” kurnazlığıyla askıda tutan AB üyelerine hadlerini bildirmişti.

Komedinin skandal boyutundaki zirvesi, *Nureddin Nebati*’nin böbürlenme ve meydan okumaları değil, Türk Devleti’nin bu üst düzey temsilcisinin Avrupa Parlamentosu’nda, tüm Avrupa demokrasilerini sarsan yolsuzluk skandalının “zanlı”larından Polonya milletvekili *Ryszard Czarnecki* tarafından ağırlanmasıydı.

Nebati, Twitter’den yaptığı açıklamada, bu ağırlanışından “*AB-Türkiye Dostluk Grubu Başkanı Sayın Ryszard Czarnecki ile Türkiye-AB ilişkilerini ve önümüzdeki dönemde olumlu gündem oluşturulmasına yönelik istişarelerde bulunduk*” diye iftiharla söz ediyordu.

Oysa bu ziyaretten iki gün önce, 24 Ocak 2023’te CNN şu haberi veriyordu:

“Basın tarafından *Qatargate* olarak da adlandırılan Avrupa Parlamentosu’ndaki yolsuzluk ve kara para aklama skandalı ile ilgili soruşturma devam ederken, Belçikalı savcıların, söz konusu soruşturma kapsamında kontrol ettiği 60 kişilik listede, Polonya’da iktidarda olan Hukuk ve Adalet Partisi’nden (PiS)’den *Ryszard Czarnecki* ve *Tomasz Poreba* adlı iki milletvekilinin de yer aldığı açıklandı. *Czarnecki*’nin Katar’ın başkenti Doha’da düzenlenen Doha Forum’una bir kaç kere katıldığı, kendisinin bugüne kadar hangi amaçlarla kaç kere Katar’a gittiğine ilişkin soruları ise yanıtız bıraktığı bildiriliyor.”

Aynı gün, Polonya’dan *Rzeczpospolita* gazetesi de şu bilgiyi veriyordu:

“Belçika savcılığı Avrupa Parlamentosu’ndaki yolsuzluk ve AP üyeleri ile Katar arasındaki bağlantılar konusunda geniş

kapsamlı bir soruşturma yürütüyor. Müfettişler tarafından kontrol edilen yaklaşık 60 kişi arasında Polonya'dan iki AP üyesi, *Tomasz Poręba* ve *Ryszard Czarnecki* de bulunuyor.”

Avrupa Birliği-Türkiye Dostluk Grubu Başkanı *Ryszard Czarnecki*'nin adı, daha 2017 yılında bir başka skandala karışmış, sözde seyahat masrafları ve hayali asistan işe alımları da dahil olmak üzere çeşitli uydurma masraflar için AB fonlarını zimmete geçirmekle suçlanmış, Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Ofisi (OLAF) tarafından hakkında bir soruşturma başlatılmıştı.

Geçtiğimiz Eylül ayında İtalya'da aşırı sağcı *İtalya'nın Kardeşleri* partisinin oyların %26'sını alarak iktidara geçmesi ve *Giorgia Meloni*'nin başbakan olması üzerine *Ryszard Czarnecki*, kendisini Meloni'nin “vaftiz babası” olarak tanımlamıştı, çünkü Eylül 2020'de Avrupa Parlamentosu'nda Meloni'yi Avrupa Muhafazakârları ve Reformistleri (ECR)'nin parlamento grubu başkanlığına kendisi önermiş ve seçilmesini sağlamıştı.

22 Nisan 2022 tarihli *Daily Sabah*'ta Türk savaş sanayiini öven uzun bir yazısı yer alan *Ryszard Czarnecki* şöyle diyordu: “Ankara'nın stratejik politikaları sayesinde ve özellikle insansız hava araçlarının savaş alanındaki başarısından sonra, Türk savunma sanayi küresel sektörde önemli bir yol kat etti. Resmi açıklamalara göre, Türk savunma sanayi ürünlerine yönelik talep artıyor. Devrim niteliğindeki bir gelişim, Türk yapımı insansız savaş hava araçlarının (SİHA) artan potansiyelidir. SİHA'lar son derece yetenekli bir performans sergiliyor... Konvansiyonel savaşta SİHA'ların kullanımını öngören özel bir SİHA doktrininin benimsenmesi, Türkiye'nin Libya, Suriye ve Azerbaycan'daki karmaşık jeopolitik aşamalarda önemli askeri başarılar elde etmesini sağladı. Bu önemli etki ve müttefiklerinin askeri performansını artırmaya yönelik katkıları, Ankara'nın uluslararası nüfuz kazanmasını sağlamıştır.”

Ryszard Czarnecki bu görüşlerini 9-10 Aralık 2022 tarih-

lerinde de İstanbul’da *TRT World Forum 2022*’nin “Rusya-Ukrayna Savaşı’ndan alınacak dersler” konulu bir oturumuna da katılarak tekrarlamıştı.

Ryszard Czarnecki, tıpkı Macaristan başbakanı Victor Orban gibi, *Türk Devletleri Teşkilatı (TDT)*’nin de hararetli destekçilerindendir.

6 Eylül 2022’de, Avrupa Parlamentosu’nda *Ryszard Czarnecki*’nin ev sahipliğinde “Türk Dünyası Kültür Başkentleri, 2022 Bursa” adlı fotoğraf sergisi açılmıştı.

Ryszard Czarnecki 11 Ocak 2023’te, beraberinde bir heyet olduğu halde, İstanbul’da *Türk Devletleri Teşkilatı (TDT)* Genel Sekreteri Büyükelçi *Kubaniçbek Ömüraliyev*’i ziyaret ederek görevinde başarılar dilemiş, *Avrupa Birliği*’nden destek sağlama sözü vermişti.

Czarnecki aynı gün, *Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi’ni (TMOK)* de ziyaret ederek ona da Avrupa’dan destek sağlama vaadinde bulunmuştu.

İyi de, *Ryszard Czarnecki*’nin başkanı olduğu *AB-Türkiye Dostluk Grubu* neyin nesidir?

Aslında, Türkiye-Avrupa Birliği ortaklığının demokratik denetimini sağlamak üzere bundan tam 58 yıl önce, 1965’te TBMM ile Avrupa Parlamentosu üyelerinden oluşan bir *Karma Parlamento Komisyonu* kurulmuştu.

İki parlamentodan da 25’er milletvekilinin katılımıyla oluşan bu komisyonun, Türkiye’nin *Avrupa Birliği*’ne taahhütlerini bir türlü yerine getirmemesinden dolayı, son zamanlarda pek adı geçmezken, sırf “dostlar alışverişte görsün” hesabındaki Ankara’nın girişimi üzerine 10 Haziran 2020’de TBMM’de yapılan bir toplantıyla *Avrupa Birliği-Türkiye Dostluk Grubu* kuruldu.

AKP, MHP ve İYİP milletvekillerinin yer aldığı toplantıya Avrupa Parlamentosu’ndan Polonya’lı *Ryszard Czarnecki* ile Romanya’lı *Traian Basescu* telekonferans yoluyla katılmışlardı.

Ardından bir basın duyurusuyla başkanlığını *Ryszard*

Czarnecki'nin (Polonya, Muhafazakâr-ECR) üstlendiği dostluk grubunda şu milletvekillerinin de yer aldığı açıklanmıştı:

Traian Basescu (Romanya, Hristiyan Demokrat-EPP), *Engin Eroğlu* (Almanya, Liberal), *Fulvio Martusciello* (İtalya, Hristiyan Demokrat-EPP), *İlhan Küçük* (Bulgaristan, Liberal), *Hatice Alieva Veli* (Bulgaristan, Liberal), *Marton Gyöngyösi* (Macaristan, Bağımsız), *Andrey Kovatchev* (Bulgaristan, Hristiyan Demokrat-EPP), *İpek Tekdemir* (AB-Türkiye Dostluk Grubu Genel Sekreteri- Siyasi Danışman).

Ryszard Czarnecki grubun başkanı olarak Türkçe teşekkürle başladığı konuşmasında AP'nin Polonyalı bir üyesi olarak Türkiye ile ülkesinin Osmanlı döneminden bu yana tarihi bir ilişkisi bulunduğunun özellikle altını çizmiş, bu yeni grubun Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecine büyük katkı sağlayacağını müjdelemişti.

Sadece *Ryszard Czarnecki* değil, AB-Türkiye Dostluk Grubu'nun Avrupalı diğer üyeleri de, Avrupa Parlamentosu duvarlarını sarsan skandalların konusu olmuşlardır.

Örneğin, Grup üyelerinden Avrupa Parlamentosu üyesi *Traian Basescu*'nun, Çavuşesku yönetimi döneminde gizli polis teşkilatı *Securitate* ile işbirliği yaptığı 20 Eylül 2019'da Bükreş Temyiz Mahkemesi tarafından hükme bağlanmış, Romanya Yargıtay ve Adalet Yüksek Mahkemesi (ICCJ) de hükmü 24 Mart 2022'de onaylamıştı.

Bu hükme göre Avrupa Parlamentosu üyeliğinden istifa etmesi gereken *Traian Basescu* Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) nezdinde itirazda bulunduğundan hükmün uygulanabilmesi için bu mahkemenin kararı bekleniyor.

Grup üyelerinden İtalyan Milletvekili *Fulvio Martusciello* da, Kazakistan'a yaptığı bir seyahate ilişkin yolsuzluk iddiaları nedeniyle Avrupa Parlamentosu'nun seçim izleme birimi olan *Demokrasi Destek ve Seçim Koordinasyon Grubu* (DEG) tarafından Haziran 2021'de, yedi AP üyesiyle birlikte kara listeye alınmış, bundan böyle AP'nin resmi gezilerine katılması da yasaklanmıştı.

Grup üyelerinden Macar milletvekili *Marton Gyöngyösi* ise, 26 Kasım 2012 tarihinde parlamentoda yaptığı konuşmada, “Ulusal güvenlik için belirli bir tehdit oluşturan hükümet veya parlamentodaki Yahudi kökenli üyelerin sayısını değerlendirmenin tam zamanıdır” dediği, ardından da İsraililerin Macaristan Parlamentosu’na girişinin yasaklanmasını istediği için 2 Aralık 2012 tarihinde Budapeşte’deki Kossut Meydanı’nda toplanan binlerce kişi tarafından protesto edilmiş, bunun üzerine özür dilemek zoruna kalmıştı.

Marton Gyöngyösi halen sadece Avrupa Birliği-Türkiye Dostluk Grubu’nun üyesi değil, 2007’de kurulmuş olan *Macaristan-Azerbaycan Parlamentoları Dostluk Grubu*’nun da başkanıdır.

Evet, tüm demokratik kuruluşları ve şahsiyetleri karşısına alan Tayyip Erdoğan yönetimi, Avrupa Birliği ile dostluk ilişkilerini artık Avrupa’nın adları skandallara karışmış zanlı parlamentolarıyla yürütme aczi içinde debelenmektedir.

14 Mayıs 2023 seçimleri, bu rezalete de son verecek bir dönüm noktası olmalıdır.

Felakete karşı enternasyonalizm...

13 Şubat 2023

Doğup yetiştiğim coğrafyada son bir haftadır yaşanan deprem trajedisini binlerce kilometre uzaktan tüm ayrıntılarıyla izleyip Avrupa kamuoyunu bilgilendirmeye çalışırken belleğim beni sık sık 84 yıl öncesine, 1939’un Kasım-Aralık aylarında 33 bin insanımızın can verdiği *Erzincan Zلزlesi* günlerine götürüyordu.

Bir demiryolcu ailesinin ıssız bir ara istasyonda 1936 başında dünyaya gelen ilk çocuğuydum. Yaşamımın ilk üç yılında Türkiye’de ve dünyada iz bırakan büyük olayların belleğimde yeri yoktu. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’na

CHP altı oku eklenerek tek parti diktatörlüğünün resmileştirildiği, ardından da *Dersim Direnişi*'nin hunharca bastırıldığı günlerde bir yaşında, Mustafa Kemal öldüğünde ise iki yaşındaymışım, bilmem mümkün değil... İkinci Dünya Savaşı'nın başladığı günü de...

Anadolu çorağında geçen çocukluğumdan belleğime kazınan ilk önemli olay, Tokat ilinde bulunduğumuz *Musaköy İstasyonu*'nu da sarsan 1939 *Erzincan Zلزlesi*'ydi... Sarsıntılardan istasyon binası oturulmaz hale geldiği için diğer demiryolcu aileleri gibi biz de karakışta kara bir yük vagonuna sığınmıştık. Vagonun ortasında uyduruk bir odun sobası, borusu tavana yakın küçük pencereden dışarı verilmiş. Artçı zلزleler durmak bilmiyor... Bazen öylesine şiddetli vuruyor ki, kara vagon sarsıntıdan metrelerce bir ileri bir geri gidiyor. Kızgın saç soba, üstündeki kaynar çaydanlıkla birlikte devriliyor, korlar vagonun tahta zeminine dağılıyor. Bizler hayattayız, ama Erzincan'dan arka arkaya ölüm haberleri geliyor, herkes kan ağlıyor...

Ülkemiz insanının bu kaçınıcı kan ağlaması?

Erzincan zلزlesinin üzerinden 27 yıl geçtikten sonra 19 Ağustos 1966'da 3 bine yakın yurttaşın canına kıyan *Varto Zلزlesi*... Tam da, iki yıldır sosyalist hareketin günlük sesi haline getirdiğimiz *Akşam* gazetesinde sermaye çevrelerinin ve Demirel Hükümeti'nin baskısıyla tasfiye edilmemizi amaçlayan operasyona karşı mücadele verdiğimiz günlerdi... Telefon ve teleksle gelen kara haberler kendi sorunlarımızı ikinci plana itmişti...

Varto, sürekli uğradıkları baskılar yüzünden 80'li yıllarda Türkiye'yi terketmek zorunda kalarak Belçika ve Fransa'daki Ermeni diasporasının önemli bir bölümünü oluşturan *Varto Ermenileri*'nin ana yurdu... Sevgili *Rakel Dink* de *Varto*'lu...

Varto zلزlesinden 57 yıl sonra bir acı raslantı... Türkiye'nin güney doğusuyla Suriye'nin kuzey batısı 7 Şubat'ta zلزle kurbanı binlerce insanını toprağa verirken, Belçika'daki Ermeni diasporası da, *Belçika Demokratik Ermeniler Der-*

neği kurucularından *Bogos ve Ayda Ökmen*'in annesi Varto'lu *Pori Onkur*'u Brüksel'de ölümsüzlüğe uğurluyordu.

Bu satırları yazarken zelzele kurbanlarının sayısının 30 bin'i Türkiye'de, 4 bin'i Suriye'de olmak üzere 34 bin'e ulaştığı bildiriliyordu. Bunlar resmi rakamlar... Gerçeği daha yüksek olabilir.

Felaketin büyüklüğü ve dehşeti oranında da sadece bu iki ülkede değil, dünyanın tüm ülkelerinde misli görülmemiş bir dayanışma ve yardım kampanyası başlatılmış bulunuyor.

Sınıf mücadelesinde bayrak edindiğimiz *enternasyonalizm* şu sırada hem büyük felaketin sonuçlarına karşı, hem de fay hatlarındaki İstanbul gibi kentlerin ileride benzeri felaketlerin sonuçlarından daha iyi korunabilmesi için başlatılan sınırlar ötesi büyük seferberliğin bayrağı olmuş durumda...

Bunda, hiç kuşkusuz, felaketin şu sırada hasmane komundaki iki devleti birden vurmakla kalmayıp, aynı zamanda bu iki devletin çeşitli milliyetlerden ve inançlardan insanların hiç ayırım gözetmeksizin canlarına kıymış olmasının büyük etkisi var.

Sınırın iki tarafında da *Türk, Kürt, Süryani, Keldani, Ermeni, Ezidi, Arap, Türkmen* yurttaşlar can verdi, sakatlandı, evinden, işinden, normal yaşam koşullarından mahrum kaldı.

6 Şubat sabahı Belçika'nın Fransızca televizyonu RTBF'ten meslektaşım *David Brichard* telefon edip bu konuda Brüksel'deki Türk'lerle buluşarak tepkilerini almak istediğini söylediğinde, bu aidiyetler gerçeğini hatırlatarak mutlaka Kürt'lerle de görüşmesi gerektiğini söylemişim. Öyle de yaptı... Saat 13'teki ilk haber programında Türkiye ve Suriye'deki deprem felaketinden görüntüler geçildikten sonra Brüksel'deki *Kürdistan Ulusal Kongresi (KNK)* merkezinde gelişmeleri televizyondan endişeyle izlemekte olan Kürt dostlarımızın yorumları yansıtıldı.

Kürdistan Ulusal Kongresi de aynı gün İngilizce bir bildiri yayımlayarak kamuoyuna şu uyarıda bulundu:

“Bu sabah erken saatlerde *Kuzey Kürdistan* (Türkiye) ile

Rojava/Kuzey ve Doğu Suriye'yi vuran büyük bir deprem insani bir felakete yol açtı. Bu yıkıcı depremin etkileri, Recep Tayyip Erdoğan ve Adalet ve Kalkınma Partisi'nin yirmi yıllık iktidarı boyunca kurumsallaşan yaygın yolsuzluklar nedeniyle daha da artmıştır.

“Türkiye ve Kürdistan’ın büyük jeolojik fay hatlarının yakınında tehlikeli bir şekilde konumlandığı ve bölgenin büyük deprem riskiyle karşı karşıya bulunduğu iyi bilinmektedir. Benzer büyüklükteki ölümcül depremler Ağustos 1999’da Türkiye’nin batısını, Kasım 2017’de Güney ve Doğu Kürdistan’ı (Irak ve İran) vurmuştu. Bununla birlikte, Kuzey Kürdistan’daki kentsel alanlarda nüfus yoğunluğuna, *Riha (Şanlıurfa)* ve *Elazığ’de (Elazığ)* Türkiye’nin iki büyük barajının var olmasına rağmen yeni deprem risklerine karşı yeterli önlemler alınmamıştır.

“Türkiye’nin güneyinde, Türk devletinin devam eden saldırı ve işgal kampanyalarından zaten etkilenmiş bir bölge olan *Rojava/Kuzey ve Doğu Suriye* büyük kayıplar yaşadı. Türk askeri saldırganlığı nedeniyle Suriye içinde yüz binlerce kişi yerinden edilmişken, kışın ortasında meydana gelen bu korkunç deprem, Kürtler, Araplar, Hıristiyanlar ve diğerleri de dahil olmak üzere bölge halklarını etkileyen insani krizi daha da derinleştirecektir.”

Depremin ertesi günü Belçika’daki Türkiye Büyükelçiliği, konsoloslukları, Türk dernekleri ve camileri, Türk nüfusun yoğun bulunduğu belediyelerin yönetimleri büyük bir yardım kampanyası başlattılar.

Türkiye Büyükelçiliği’nin başlattığı kampanyada nakdi bağışların, Kızılay’ın yanı sıra *AFAD* ve *Türk Diyanet Vakfı* aracılığıyla yapılması isteniyordu. Oysa, CHP Eskişehir Milletvekili *Utku Çakırözer*’in de hemen açıkladığı gibi, *AFAD* ve *Türk Diyanet Vakfı*’ndaki yolsuzluk ve suistimaller ayyuka çıkmış bulunuyor.

Bu nedenledir ki, bu oyuna gelmek istemeyenler, nakdi bağışlarını aidiyet farkı gözetmeksizin hem Türkiye, hem de

Suriye'deki felaketzedelere iletmek üzere *Belçika Kızıl Haç*'ının ya da uluslararası insani yardım kurumlarının hesaplarına yapıyorlar. Belçika ayrıca *Kırıkhan*'da bir sahra hastanesi kurmak üzere Türkiye'ye 43 kişilik bir ekip gönderdi.

Kürdistan Ulusal Kongresi de Kürdistan'daki felaketzedelere nakdi yardımların *Kürt Kızıl Ayı (Heyva Sor a Kurdistanê)* aracılığıyla yapılması çağrısında bulundu.

Edirne Cezaevi'nde tutuklu bulunan eski HDP Eş Genel Başkanı *Selahattin Demirtaş* da, sosyal medya hesabından, özellikle yurt dışında yaşayanların nakdi yardımlarının bir bölümünü Suriye ve Rojava bölgesine göndermelerini isteyen bir çağrı yaptı.

Şu ana kadar dünyanın çeşitli bölgelerinden 50'ye yakın ülke deprem sonrası Türkiye'ye yardım için seferber olmuş durumda. Türkiye'nin hukuken müttefiki olan *Avrupa Konseyi* ve *NATO* üyesi ülkelerin yanı sıra, Tayyip yönetiminin "hasım" saydığı, askeri operasyonlarla tehdit ettiği *Yunanistan*, *Ermenistan* ve *Kıbrıs* gibi ülkeler dahi deprem felaketzedelerinin yardıma koşuyor.

Ancak, *Le Vif* dergisinde vurgulandığı gibi, bu uluslararası dayanışmada ağırlık Türkiye'ye verilirken Suriye neredeyse kendi kaderine terkedilmiş durumda.

Örneğin Belçika'da, Türkiye ile dayanışma ifadesi için belediyelere, kiliselere, stadyumlara Türk bayrakları çekilir, hattâ bazı kiliselerde İstiklal Marşı çalınırken, hiçbir yerde Suriye bayrağına rastlanmıyor.

Asuri haber ajansı AINA'nın önceki gün verdiği bir habere göre, Suriye'deki üç hristiyan topluluğun dini liderleri ülkelerine karşı sürdürülen ambargonun bir an önce kaldırılması için uluslararası kamuoyuna çağrıda bulundular.

Felakete karşı enternasyonalizm, uluslararası dayanışma, Ankara rejimi üzerinde insan haklarına, özgürlüklere saygı konusunda uyarıcı olabilecek mi?

Felaketi fırsat sayarak OHAL ilanı, Twitter yasaklaması, gözaltına almalar hiç de öyle olmayacağını gösteriyor.

Yeni bir örnek mi?

Fransa'da *Le Point* dergisinin Türkiye konusunda uzman muhabirlerinden *Guillaume Perrier* deprem sonrası gelişmeleri inceleyip yazmak için 9 Şubat'ta uçakla Türkiye'ye gittiğinde, İstanbul hava limanında durdurularak ülkesine geri gönderilmiş bulunuyor.

14 yıldır, önce *Le Monde*'da, ardından *Le Point*'te yazılarını izlediğim, 7 yıl önce Avrupa Parlamentosu'nda Ermeni Soykırımı üzerine bir konferansta kürsüyü paylaştığım *Guillaume Perrier*'e geçtiğimiz Kasım ayında "ulusal güvenlik" koşulları gerekçe gösterilerek beş yıl süreyle Türkiye'ye giriş yasağı getirilmiş bulunuyordu.

Le Point gazetesi, bu uygulamayı "Recep Tayyip Erdoğan'ın ülkesinde basın özgürlüğüne yönelik yeni bir saldırı" başlığıyla vererek 2014'ten bu yana Türkiye'de 200 gazetecinin devlet başkanına hakaretten yargılandığını ve 73'ünün mahkum olduğunu duyurdu.

Felakete karşı dayanışma planında yükselen enternasyonalizmin Tayyip ve ortakları üzerinde yapıcı bir etkisi olmasa da, en azından Türkiye'nin muhalefet cephesinde olumlu bir açılıma olanak sağlamış bulunuyor.

Depremlerin ardından *KCK Yürütme Konseyi Eşbaşkanı Cemil Bayık*'ın yayınladığı şu mesaj bu açıdan büyük önem taşıyor: "Askeri eylemler yapan tüm güçlerimize çağrıda bulunuyoruz... Türkiye'de, metropollerde, şehirlerde yapılan askeri eylemleri durdurun. Yine Türk devleti üzerimize gelmediği, bize saldırmadığı sürece eylem yapmama kararı aldık. Halkımızın acıları dinene kadar, yaralarını sarana kadar bu kararımız geçerlidir."

HDP Eş Genel Başkanı *Pervin Buldan* ve CHP Genel Başkanı *Kemal Kılıçdaroğlu*'nun, önceki gün Diyarbakır'da bir araya gelerek yaptıkları kısa görüşme de önemli bir gelişme olarak dikkati çekiyor.

Bu görüşmede *Buldan*, "Siyasi görüşü ne olursa olsun, mezhebi ne olursa olsun, inancı ne olursa olsun insanlar bir

dayanışma ruhuyla birbirlerine sahip çıktılar. Hayatta kalmamızın tek sebebi bu, bizi belki de toplumu güçlendirecek olan da bu ruhtur” demiş, *Kılıçdaroğlu* da “Deprem bizi, toplumu birbirine kenetledi. Acıları sarmak istiyoruz. Beraber olmak istiyoruz. Birlikte olmak istiyoruz. Acılar hepimizin ortak acısı, siz de ifade ettiniz. Ortak acıyı paylaşacağız. İnşallah Türkiye bir daha benzer sorunlarla karşı karşıya kalmaz” diye karşılık vermiş bulunuyor.

Seçimler daha önce öngörüldüğü gibi 14 Mayıs’ta mı, yoksa Haziran’da mı yapılır, şimdilik hiçbir şey belli değil... Hattâ, Erdoğan bu felaketi fırsat bilerek artık kaybedeceği kesinleşen seçimleri hiç yaptırmayabilir de...

Ancak, iktidar cephesindeki gelişmeler ne olursa olsun, felakete karşı güçlenen enternasyonalizmin en azından muhalefet cephesinin iki ittifakı arasında da yapıcı bir diyalogun, hattâ bir güçbirliğinin gerçekleşmesine olanak sağlaması, Türkiye’nin demokrasiye, özgürlüklere, eşitliğe ve insan haklarına saygıya susamış tüm yurttaşlarının haklı beklentisidir.

Ukrayna’nın 1 yılı... Ya Kürt coğrafyasının 53 yılı?

20 Şubat 2023

Türkiye ve Suriye yurttaşlarını, *Türk, Kürt, Süryani, Keldani, Ermeni, Ezidi, Arap, Türkmen* diye ayırt etmeksizin vuran 6 Şubat depremindeki can kaybımız bu satırları yazdığım sırada 45 bini aşmış bulunuyor... Büyük felaketin getirdiği yıkıma, evsiz barksızlığa, açlığa karşı başlatılan enternasyonalist dayanışmanın inanılmaz boyutu, yıllardır “Türk’ün Türk’ten gayri dostu yok!” diye Türki ve İslami olmayan her bireye, kuruma ve devlete karşı “cihad” açmış Tayyip ve benzerlerini bir nebze utandırmış mıdır?

Hiç sanmıyorum...

Kısaca anımsatayım... Felaketin hemen ardından, tüm çoğ-

rafyalarda Kürt Ulusu'nun eşitlik ve özgürlük mücadelesini yürüten örgütler, Türkiye'de *Halkların Demokratik Partisi (HDP)*, Irak'ta *Kürdistan Topluluklar Birliği (KCK)*, Suriye'de *Demokratik Birlik Partisi (PYD)* ve Avrupa Birliği'nin merkezindeki *Kürdistan Ulusal Kongresi (KNK)*, aidiyet farkı gözetmeksizin tüm insanlarımızın acılarını paylaşarak enternasyonalist dayanışmaya katkı çağrısı yapmışlardı.

Hatta, *KCK Yürütme Konseyi*, tüm silahlı güçlerine “Türkiye’de, metropollerde, şehirlerde yapılan askeri eylemleri durdurun. Yine Türk devleti üzerimize gelmediği, bize saldırmadığı sürece eylem yapmama kararı aldık. Halkımızın acıları dinene kadar, yaralarını sarana kadar bu kararımız geçerlidir” çağrısında bulunmuştu.

Bu enternasyonalist dayanışmaya karşı AKP-MHP iktidarının nankörlüğünü, acımasızlığını HDP Eş Genel Başkanı *Pervin Buldan* önceki gün Şanlıurfa’da şöyle açıklıyor: “Gönüllüler, HDP’liler, STÖ’ler, meslek örgütleri ve kendisine insanım diyen herkes depremzedelerle birlikte olmaya çalıştı. Ancak bizlerin yanında olmayan, depremzedelerin yanında olmayan iktidar 3 günden sonra ortaya çıktı ve bu sefer engellemelere başladı. Bugün AKP hükümeti ile halkımız arasında büyük bir fay hattı oluştuğunu söylemek isterim. Büyük bir öfke var, yapılan yardımların engellenmesine öfke var, enkazların altında insanların kalmasına öfke var. Canlarını kurtarıp soğuktan ve açlıktan mağdur olan insanların öfkesi var.”

Süregelen nankörlüğün ve acımasızlığın dehşet verici bir başka örneği, *KCK*'nin “Türk devleti üzerimize gelmediği, bize saldırmadığı sürece eylem yapmama kararı aldık” açıklamasına rağmen Türk Silahlı Kuvvetleri'nin güney batı ve güney Kürdistan'ı vurmaya devam etmesidir.

DHA haber ajansının 11 Şubat 2023 tarihli haberine göre, Milli Savunma Bakanlığı “Mehmetçik’in Pençe-Kilit Operasyonu’nu azim ve kararlılıkla sürdürdüğünü, 6 PKK’linin de etkisiz hale getirildiğini” açıklamıştı.

ANHA haber ajansı, 13 Şubat 2023 tarihli bir bülteninde, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin zelzele felaketine uğrayan Kuzey ve Doğu Suriye'ye bir hafta içinde 4 kara ve hava saldırısı düzenlediğini duyurarak şu bilgileri verdi: "Türk silahlı kuvvetleri 6 ve 7 Şubat'ta işgalci Şehba'daki Til Rifet kasabası çevresini, 9 Şubat'ta Seyda, Xalidiyê köylerini, Eyn İsa ilçesindeki Hişe kasabasını ve M4 kara yolunu, 11 Şubat'ta da Eyn İsa'daki Tîba ve Xalidiyê köylerini ağır silahlarla bombaladı."

ANF haber ajansı'nın 17 Şubat 2023'te verdiği habere göre de, Türk ordusu 14, 15 ve 16 Şubat tarihlerinde Irak'taki Kürt mevzilerine helikopterler, tanklar, obüsler ve ağır silahlarla 48 saldırı düzenlemiş bulunuyor.

Saldırıların sürdürülmesi karşısında, deprem faciasının kitlelerde yarattığı büyük tepki ve isyanın da etkisiyle ilk seçimde Tayyip'i alaşağı etme umutları daha da güçlenen 6'lı Masa'dan hiçbir tepki yok... Şaşırtıcı da değil... Tayyip'in sınır ötesi operasyon tezkerelerine canı gönülden oy verenler, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ve yedeğindeki devşirme çapulcuların Suriye, Irak ve Yukarı Karabağ'daki can kırımını alkışlayanlar onlar değil miydi?

Çağın en büyük depremlerinden birinin on binlerce cana kıydığı bir coğrafyada NATO'nun en güçlü ikinci ordusunun bu kanlı operasyonları karşısında ABD ve Avrupa başkentlerinden bir protesto sesi duyan var mı?

Hayır... Onlar, Ukrayna Savaşı'nın birinci yıldönümü dolayısıyla 17 Şubat 2023'de 59 uncusu düzenlenen *Miüniñ Güvenlik Konferansı*'nda bir araya gelerek Rusya'yı daha fazla tecrit edip Ukrayna'ya daha fazla fon, vurucu silah ve mühimmat sağlanması olanaklarını tartıştılar.

Varsa yoksa Ukrayna...

Bir ara not... Geçen yıl Ukrayna krizi patlak verince o ülkeden gelen mültecileri büyük dostluk ve sevgi gösterileriyle karşılayıp en iyi şekilde ağırlamak için seferber olan AB üyesi ülkeler, Ortadoğu, Afrika ve Asya ülkelerinden gelen

siyasal mültecilerin Avrupa'ya girişini engellemek için her türlü zorluğu çıkartmakta, sınırlarına aşılmaz duvarlar dikmekte...

Münih Güvenlik Konferansı'nın yapıldığı günlerde AB'nin ve NATO'nun başkenti Brüksel'de yüzlerce mülteci adayı sığındıkları metruk bir binadan polis şiddetiyle kapı dışarı edilmekte, başka yer bulunamayan bir bölümü kış ortasında kanal boylarındaki plastik sığınaklarda gecelemeğe zorlanmaktaydı...

Münih'teki üç günlük konferansa aralarında ABD Başkan Yardımcısı *Kamala Harris*, İngiltere Başbakanı *Rishi Sunak*, Almanya Şansölyesi *Olaf Scholz*, Fransa Cumhurbaşkanı *Emmanuel Macron*, NATO ve Avrupa Birliği liderlerinin de bulunduğu yaklaşık 700 delege katıldı.

Konferansın kurucularından *Rusya* bir yıl önce Ukrayna'ya saldırarak Doğu bölgesini işgal ettiği için bu toplantıdan dışlanırken, yıllardır Suriye, Irak ve Yukarı Karabağ'a saldıran, son zelzeleden sonra bile *Pençe-Kilit* operasyonlarıyla saldırılarını sürdüren Türkiye'nin dışişleri bakanı Mevlüt Çavuşoğlu “*el bebek gül bebek*” ağırlandı.

Evet, *Ukrayna'nın* bir bölümü son bir yıldır Rus silahlı kuvvetlerinin işgali altında... Ya *Kürdistan* coğrafyası? Tam 53 yıldır Türk silahlı kuvvetlerinin sürekli saldırıları ve işgalleri altında değil mi?

Anımsatalım... NATO disiplini altındaki Türk silahlı kuvvetlerinin doğrudan Kürt halkını hedef alan ilk tatbikatı 12 Mart 1971 darbesine bir yıl kala yapılmıştı... Jandarma ve komando birliklerinden 4 bine yakın asker, 200 motorlu araç, 6 helikopter ve keşif uçaklarıyla 8 Nisan 1970'te, sabahın saat 3'ünden itibaren Diyarbakır, Mardin ve Siirt illerinin köylerinde yapılan operasyonda Kürt köylülerine uygulanan işkence ve aşağılatıcı muameleleri tüm ayrıntılarıyla belgeleyen “Bir Utanç Raporu”nu *Ant Dergisi'nin* Haziran 1970 tarihli sayısında kamuoyuna duyurmuştuk.

Kürt halkını hedef alan ikinci tatbikat ise, 12 Eylül dar-

besine iki yıl kala, 13 Eylül 1978’de jandarma birliklerinin Yüksekova’da “muhtemel bir Kürt ayaklanmasını bastırma hazırlığı” olarak yaptıkları, Kürt yurttaşları düşman olarak gösteren *Kanatlı J-78 Tatbikatı*’dır. Bu tatbikatın çirkin yüzünü de çeşitli dillerdeki *İnfo-Türk* bültenleriyle uluslararası kamuoyuna duyurmuştuk.

1980 darbesinden sonra, faşist askeri rejime karşı demokratik mücadele olanakları yok edildiği için PKK militanlarının silahlı direniş başlatması üzerine Türk Silahlı Kuvvetleri ilk kez 27 Mayıs 1984’te “*Sıcak Takip Operasyonu*” baha-nesiyle Irak topraklarına girmişti.

1984’ten 2018’e kadar 34 yıllık sürede Kuzey Irak toprakları üzerinde çeşitli kod adlarıyla tam 18 silahlı operasyon yapıldı. Ne hikmetse, Irak’taki operasyonlar 2019’dan itibaren *Pençe* adı altında yürütülmeye başlandı. 2019’daki üç operasyon *Pençe-1*, *Pençe-2* ve *Pençe-3*, 2020’den bugüne kadar olanlar ise *Pençe-Kartal*, *Pençe-Kaplan*, *Pençe-Şimşek*, *Pençe-Yıldırım* adı taşıyor.

Bunlara paralel olarak, Kürt direnişçilerinin Işid teröristlerini kesin yenilgiye uğratarak *Rojava* özerk bölgesini oluşturmalarından sonra Türk Silahlı Kuvvetleri 22 Şubat 2015’den itibaren Suriye’ye de *Fırat Kalkanı*, *Zeytin Dalı*, *Barış Pınarı*, *Bahar Kalkanı* adı altında bir dizi operasyon düzenledi.

İçişleri Bakanı *Süleyman Soylu* 24 Mayıs 2022’de Erzurum’da Erdoğan’ın katılımıyla düzenlenen bir toplu açılış töreninde tüm dünyaya meydan okuyordu: “Karadeniz tertemiz. Hatay’dan Adıyaman’a kadar Amanoslar tertemiz. Tendürek tertemiz. Erzurum’un kırsalı tertemiz. Türkiye Yüzyılı’na adım attığımız gün bu ülkenin dağlarında bir tek terörist kalmayacak. Tayyip Erdoğan, sadece Türkiye’deki teröristleri değil, dünyadaki teröristleri temizleyecek.”

RUDAW medya ağının 7 Eylül 2022’de verdiği bilgiye göre, Türk Silahlı Kuvvetleri Irak’ın *Dohuk* ilindeki dağlık arazide 58 askeri nokta kurduğu gibi, *Kani Masi*, *Şeladize* ve *Derluk* bölgelerinde bulunan üslerini genişleterek askeri araç

ve topraklarla takviye etmiş, ayrıca *Harwar* köyünde ve *Ama-diyah* bölgesinde yeni askeri noktalar oluşturmuş bulunuyor.

Münih Güvenlik Konferansı'nda, kurucusu olduğu halde dışlanan *Rusya*'ya karşı bir yıl önce başlattığı *Ukrayna* operasyonundan ötürü her türlü tecrit ve misilleme önlemleri tartışılırken, askeri cunta döneminde olduğu gibi parlamenter dönemde de, tam 53 yıldır, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin *Kürt Ulusu*'na yönelik bitip tükenmez operasyonlarına karşı tek kelime edilmiyor, NATO'nun coğrafi kapsamını genişleterek *İsveç* ve *Finlandiya*'yı da ittifaka dahil etmek için Tayyip'e yalvar yakar olunuyor.

Neyse ki, ABD güdümlü bu *Münih Güvenlik Konferansı*'na karşı barış ve özgürlük güçleri sessiz kalmadı. 18 Şubat Cumartesi günü Münih kentinde on binlerce kişinin katıldığı bir eylemle konferans protesto edilerek barış çağrısında bulunuldu.

“*Ateş etmek yerine müzakere edin, yeniden silahlanmak yerine silahsızlandırın!*” sloganıyla düzenlenen *NATO Güvenlik Konferansına Karşı İttifak* gösterisine sendikalar, DKP, MLPD, MLKP, Die Linke, Defend Kürdistan, YPG, YPJ, yerli antifaşist örgütler, göçmen kurumlardan ATİK, DİDF, Sol Parti, Partizan, ve AVEG-KON'a bağlı AGİF katıldı.

“*Rojava ile dayanışma*” ve “*Jin Jiyan Azadî*” sloganlarının atıldığı etkinlikte yapılan konuşmalarda Türk Devleti'nin Kürdistan'daki fütuhata ve zulmü teşhir edilerek Batı'nın *çifte standart* uygulaması eleştirildi.

Deprem felaketinden bir hafta önce, 30 Ocak 2023'te açıkladığı 240 sayfalık *Ortak Politikalar Mutabakat Metni*'nde sadece “NATO ulusal güvenliğimiz açısından sağladığı caydırıcılık bakımından kritik önem taşımaktadır. NATO bünyesindeki katkılarımızı rasyonel bir zeminde ve ulusal çıkarlarımızı gözeterek sürdüreceğiz” demekle yetinen *6'lı Masa* partilerinin NATO'nun bu çifte standard uygulaması konusunda da bir şeyler söylemesini sabırla bekledim. Şu satırları yazdığım ana kadar bir şey çıkmadı.

Erdoğan'ın tüm savaş tezkerelerine AKP ve MHP ile bir-

likte kabul oyu vermiş, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin sınır ötesi tüm operasyonlarını “*Gazi Meclis*” adına alkışlamış olanlardan NATO'yu eleştiren barışçıl bir ses çıkacağını da sanmıyorum.

Sanmıyorum, çünkü 6'lı masanın amiral gemisi CHP değil midir, bundan tam 77 yıl önce Türkiye'yi ABD'nin askeri, ekonomik ve ideolojik tahakkümüne tabi kılan, 71 yıl önce de, 18 Şubat 1952'de Türkiye'nin NATO'ya katılmasına TBMM'de *Demokrat Parti* iktidarıyla birlikte tulum oy veren? Darbe sonrası dönemlerde tekrar iktidar olunca ABD'nin ve NATO'nun tüm dayatmalarını harfiyyen yerine getiren?

Ve de 6'lı masanın müstakbel başbakanı *Meral Akşener* değil midir, işleri bakanı olduğu dönemde Kürt muhalefetine baskı uygulamalarını sürdüren, günümüzde de HDP ile bırakın güçbirliğini, bir diyaloga dahi sürekli engel olan?

Unutulmasın... Önümüzdeki seçimde AKP-MHP diktası yurttaşın oyuyla yıkılsa bile, aynı yurttaşın bunca zulüm ve yoksulluktan sonra beklediği özgürlük ve sosyal güvence ortamına geçişin olmazsa olmaz koşulu, Kürt ve Ermeni uluslarını hedef alan sınır ötesi fütuhât çılgınlıklarına kesinlikle son vermektir.

NATO başkentinden aynı barış çağrısı...

27 Şubat 2023

Belçika'nın yanı sıra Avrupa Birliği'nin ve de NATO'nun başkenti olma özelliğine sahip Brüksel herhalde tüm dünya başkentleri arasında miting, yürüyüş ve basın toplantılarının yoğunluğu açısından ön sıralarda, belki de en başta yer alıyor...

Kentin 1,2 milyonluk nüfusu 179 farklı milliyetten oluşuyor... Günümüz istatistiklerine göre de kentte başta Fransızca, Flamanca ve İngilizce olmak üzere bizim coğrafyanın

Arapça, Türkçe, Kürtçe, Ermenice, Süryanice ve Elence dilleri de dahil 100'den fazla farklı dil konuşuluyor.

Her ne kadar Ukrayna krizinin patlak vermesinden sonra ABD'nin de dayatmasıyla bu kentten merkezindeki *Avrupa Birliği* ve *NATO* karargahlarından art arda savaş fermanları yayınlanmaktaysa da, farklı kökenlerin bir arada yaşadığı, farklı dillerin telaffuz edildiği kentten meydan ve sokaklarında, savaştan yana olduğu gibi barıştan yana sloganlar yan-kılanıyor.

Bunun en çarpıcı örneğine, Rus silahlı kuvvetlerinin Ukrayna'ya girişinin birinci yıldönümü nedeniyle önceki gün ve dün art arda yapılan iki etkinlikte tanık olduk.

Cumartesi günü Belçika'daki Ukraynalı sığınmacıların *Promote Ukraine* örgütü tarafından organize edilen, farklı eğilimlerdeki düzen partileri tarafından da desteklenen miting ve yürüyüşte Rusya protesto edilirken, Ukrayna'ya NATO ve AB üyesi ülkelerin daha fazla silah yardımıyla bulunması talepleri dile getirildi.

Pazar günü yapılan "*Ukrayna'daki Savaşı Durdurun*" mitingi ise Barış ve Dayanışma için Avrupa Platformu başta olmak üzere CNAPD, CNCD/11.11.11, Agir pour la Paix, VREDE vzw, ABVV/FGTB - ACV/CSC, MRAX gibi demokratik örgütler tarafından organize edilmiş bulunuyordu.

Bu örgütlerin ortak özelliği, soğuk savaş dönemi de dahil her dönemde, askeri bloklara, nükleer silahlanma başta olmak üzere barış içinde bir arada yaşamayı tehdit eden her türlü yapılanmaya karşı son derece ilkeli ve tutarlı bir mücadeleye yürütüyor olmalarıdır.

Hem Batı başkentlerinde, hem de Kremlin'de "nükleer çatışma" kelimelerinin sık telaffuz edilmeye başlandığı günlerde, ABD'nin ilk atom bombalarıyla *Hiroşima* ve *Nagazaki*'yi yerle bir ederek yüzbinlerce Japon yurttaşının canına kıydığı 78 yıl öncesini de anımsayalım.

Evet, üzerinden bu kadar uzun bir süre geçtikten sonra tüm insanlık hâlâ her an patlayabilecek ve mavi gezegendeki

yaşamı büyük ölçüde mahvedebilecek tam 12.700 nükleer başlığın tehdidi altında...

Resmi verilere göre, bu ölüm silahlarının 5.428'i Amerika'da, 5.977'i Rusya'da, 350'si Çin'de, 290'ı Fransa'da, 225'i İngiltere'de, 165'i Pakistan'da, 160'ı Hindistan'da, 90'ı İsrail'de, 20'si Kuzey Kore'de bulunuyor.

Avrupa'da, kendisi nükleer silaha sahip olmasa da, NATO İttifakı çerçevesinde ABD'nin nükleer silahlarını barındıran Türkiye'nin de dahil bulunduğu beş ülke daha var...

Wikipedia'nın verdiği rakamlara göre, Türkiye'nin *İncirlik*, Belçika'nın *Kleine Brogel*, Hollanda'nın *Volkel*, Almanya'nın *Büchel*, İtalya'nın *Aviano-Ghedi* askeri üslerinin her birinde en azından 20 ila 50 arasında nükleer silah her an kullanılmaya hazır bekliyor.

Kim ki "barıştan, demokrasiden, özgürlüklerden yana-yım" diyorsa, nereden gelirse gelsin, nükleer tehdidin tümüne karşı çıkmalıdır. ABD'ninkine de, Rusya'ninkine de,.. Tıpkı geçmiş Soğuk Savaş döneminde ABD'ninkine de, SSCB'ninkine de karşı çıkıldığı gibi...

Dün Brüksel'de yapılan son derece haklı barış yürüyüşü beni tam 44 yıl geriye, aynı kentte uluslararası büyük bir protesto gösterisinin yapıldığı 9 Aralık 1979 tarihine götürdü.

SSCB'nin 1979'da orta menzilli 441 adet *SS-20* füzesini sınır bölgelerine yerleştirmesi üzerine Brüksel'de toplanan NATO Bakanlar Konseyi, ABD'nin yeni ürettiği *Pershing-2* ve *Cruise* füzelerinden 572'sinin 1983 yılına kadar Avrupa'ya yerleştirilmesine karar vermişti. Bunun üzerine Belçika'da sosyalisti, komünisti, hristiyanıyla tüm barışseverleri çatısı altında birleştiren ulusal eylem koordinasyonu CNAPD, ABD'nin *Pershing* ve *Cruise* füzelerine, SSCB'nin de *SS-20* füzelerine karşı büyük bir protesto gösterisi düzenlemişti. Bu büyük etkinliğin organizasyonuna *Demokrasi İçin Birlik* olarak biz de katılmıştık.

Gösteriye yine CNAPD'nin daveti üzerine Türkiye'den

de *Türkiye Barış Derneği* adına Denizli milletvekili Mustafa Gazalcı, *Türkiye İşçi Partisi* adına Yavuz Çizmeci ve *Türkiye Sosyalist İşçi Partisi* adına Gülgün Tezgider'den oluşan üç kişilik bir barış delegasyonu da katılmıştı.

Belçika'ya hareketlerinden önce Türkiye'de kendilerine yürüyüşün sadece ABD füzelerine karşı yapılacağı söylendiği için, delegasyon üyeleri kortejde Sovyet füzeleri aleyhine de flamaları ve pankartları görünce hayli rahatsız olmuş, ama Avrupa delegasyonlarının tüm füzelere karşı olduğunu görünce bunu mesele yapmaktan vazgeçmek zorunda kalmışlardı.

O büyük yürüyüşte herkesin takdirini kazanan bir olay ise, Kürtlerin kitlesel katılımı idi. *Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi (TKSP)*'nin disiplinindeki Kürt göçmen federasyonu KOM-KAR bu yürüyüşe gerçekten kitlesel bir ağırlıkla, ulusal giysileriyle katılmıştı, davullarının gümbürtüsü yürüyüş güzergahını inletiyordu...

Bu tarihsel yürüyüşün üzerinden bir yıl geçmemişti ki, Washington'un ve o yürüyüşün yapıldığı Brüksel kentindeki NATO Karargahı'nın buyruğuyla *Kenan Evren* ve üniformalı cürüm ortakları Türkiye'de 12 Eylül 1980 darbesini yapacak, CNAPD bu kez faşist cuntaya karşı Avrupa merkezinde örgütlediğimiz mücadeleye en büyük desteği veren dostlarımızdan biri olacaktı.

14 Şubat 1981'de *Demokrasi İçin Birlik* adına 12 Eylül cuntasını protesto için Brüksel merkezinde düzenlediğimiz uluslararası protesto gecesinde en önemli ve etkin konuşmalardan birini CNAPD başkanı *Pierre Galand* yapacaktı.

Pierre Galand, hâlâ Belçika'daki anti-emperyalist ve anti-faşist mücadelelerin ön saflarında... Ukrayna krizi giderek tüm insanlığı tehdit edici boyutlara ulaştığında, Flamanca *De Wereld Morge* gazetesinin 10 Mayıs 2022 tarihli sayısında şöyle haykırıyordu:

“Savaş hali, daha önce yasaklanmış olan nükleer, bakteriyolojik ve kimyasal silahların kullanılması tehdidiyle giderek daha da tehlikeli hale gelmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın

sona ermesinden, Hiroşima ile Nagazaki'ye atom bombası atılmasından bu yana savaşların çoğu güney yarım kürede gerçekleşmiştir. Bazen sömürge yönetimlerine karşı yapılmış olsa da, savaşlar çoğu zaman insanların doğal kaynaklarını ellerinden almak hırsıyla sömürgeciler tarafından yapıla geldi...

“Kapitalist piyasa ekonomisinin dünyaya nüfuz etmesiyle birlikte, askeri yöneticiler, finans dünyasını ellerinde tutanlar, kendi kaderini kendisi belirleme iradesi ve doğal kaynaklarını koruma kaygısı içindeki tüm halklara karşı yeni savaşlar başlattılar.”

Evet, Ukrayna gerilimi başladı başlıyalı Avrupa insanı yine NATO ile yatıp NATO ile kalkıyor. Hele NATO'nun genel merkezinin ve askeri başkomutanlığının bulunduğu Belçika'da, biri hariç tüm siyasal partiler ve onların yan kuruluşu olan örgütler, *Biden*'in da katıldığı 2022 Brüksel zirvesinden beri bu savaş ittifakının ABD komutası altında mutlaka daha da güçlendirilmesi, Rusya sınırında ya da yakınında ittifaka katılmamış ülke bırakılmaması için tam seferber olmuş durumda...

2. Dünya Savaşı'nın ardından ABD'nin tezgahlamasıyla sırf sosyalist sisteme karşı kapitalist âlemin çıkarlarını savunmak üzere kurulan ve Soğuk Savaş döneminde sadece 16 üyesi bulunan NATO, 1991'de *Sovyetler Birliği*'nin çökmesinden ve *Varşova Paktı*'nın dağılmasından sonra, hiçbir varlık nedeni kalmadığı halde, sırf Doğu Avrupa ülkelerini de ekonomik ve askeri kontrol altına almak için varlığını sürdürmüştü.

1999 yılından beri *Varşova Paktı* üyelerinden *Çek Cumhuriyeti*, *Macaristan*, *Polonya*, *Bulgaristan*, *Estonya*, *Letonya*, *Litvanya*, *Romanya*, *Slovakya*, Çin'in eski müttefiki *Arnavutluk* ve *Bağlantısızlar Hareketi*'nden *Slovenya*, *Hırvatistan*, *Karadağ* ve *Kuzey Makedonya*, birbiri ardına NATO'ya dahil edildiler.

Geriyeye kala kala eski *Varşova Paktı* üyelerinden *Ukrayna*

ve *Belarus* kalmıştı... Bu iki ülkeden özellikle *Ukrayna*'nın NATO'ya dahil edilmesi için çevrilen manevralar, kendi Batı bölgesinin tehlikeye düşeceği endişesi taşıyan Rusya'nın bu ülkeye karşı askeri operasyonunu tetiklemekle kalmadı, şimdiye kadar tüm askeri paktlar dışında kalmış olan *Finlandiya* ve *İsveç*'in de kendilerini Rus tehdidine karşı güvenceye alma gerekçesiyle NATO'ya üyelik talebinde bulunmalarına yol açtı.

Belçika barışseverleri, ülkelerinde barındırılan NATO'nun ve onun iplerini elinde bulunduran ABD'nin manevraları karşısında tavır koymayı görev biliyor.

Federal parlamentoda *Belçika İşçi Partisi (PTB-PVDA)* dışında, sol ve yeşil etiketliler de dahil, tüm siyasi partiler ABD'nin savaşçı politikalarının hararetle destekçisi kesilmiş durumda... *La Libre Belgique* gazetesinin 16 Şubat 2023'de yayınladığı ankete göre *PTB-PVDA* Belçika'nın Valon bölgesinde bir önceki yoklamaya göre oylarını yüzde 6,3 artırarak yüzde 20,1 ile ikinci en güçlü parti durumuna yükselmiş bulunuyor, Brüksel'de de yüzde 16 ile dördüncü parti konumunda...

Ukrayna krizi patlak verdikten sonra 24 Şubat 2022'de toplanan Belçika Temsilciler Meclisi'nde *Sosyalist Parti* ve *Ecolo* da dahil tüm partilerin sözcüleri, bu dramın oluşmasında başta ABD ve müttefiklerinin oynadıkları kirli rolü hasıraltı edip *NATO*'yu ve *Avrupa Birliği*'ni Rusya'ya misillemede bulunmaya çağırırlarken, sadece *PTB-PVDA* sözcüsü *Nabil Boukili*, Rusya'nın tavrını eleştirmekle birlikte, bu gelişmenin asıl sorumlusunun ABD ve NATO olduğunu şöyle vurgulamıştı: “Sovyetler Birliği dağıldıktan ve Varşova Paktı ortadan kalktıktan sonra soğuk savaşın bitmiş olması gerekirken, ABD ve müttefikleri bir savaş örgütü olan *NATO*'yu ayakta tutmaya devam ettikleri gibi, eskiden sosyalist sisteme dahil bulunan Doğu Avrupa ülkelerini birer birer bu ittifaka dahil ederek Rusya ile Batı dünyası arasındaki gerilimi körüklemiş, böylece Rusya'nın müdahalesine zemin hazırlamışlardır.”

Bu konuşmaya karşı ilk tepki Belçika Başbakanı *Alexander De Croo*'dan gelmiş, *Nabil Boukili*'nin konuşmasını "tikinti verici" diye niteledikten sonra "Öyle görünüyor ki bu parlamento çatısı altında Putin'in müttelikleri var... NATO Rusya için hiçbir zaman bir tehdit oluşturmamıştır" demişti.

Sosyalist Parti sözcüsü *Christophe Lacroix* "Bugün burada bir partinin, onursuz bir şekilde, Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik alçakça saldırısından ABD'yi sorumlu tuttuğunu duyunca tüylerim diken diken oldu... Ne utanç verici bir tutum!" diye NATO savunuculuğu yapmıştı.

Sol parkurda yarışan yeşil *ECOLO* partisinin sözcüsü *Samuel Cogolati* de, PTB'yi Fransa'daki aşırı sağcı cumhurbaşkanı adayı *Zemmour* ve Belçika'nın flaman bölgesindeki aşırı sağcı parti *Vlaams Belang*'la aynı kefeye koyarak *Boukili*'ye "Yazıklar olsun!" diye bağırmişti.

Üzerinden bir yıl geçti...

Cumartesi günün Rusya'nın Ukrayna'da sürdürdüğü savaşın silah yerine diyalog yoluyla sonlandırılması talebiyle Almanya'nın başkenti Berlin'de düzenlenen gösteriye onbinlerce barışseverin katılmış olması diğer AB ve NATO üyesi ülkelerdeki barışseverleri de yüreklendiriyor.

30'dan fazla örgütün dün Brüksel'deki "Ukrayna'daki Savaşı Durdurun" mitingi ise, NATO'nun ve Avrupa Birliği'nin başkentinde gerçekleştirilen bir meydan okuma olduğu için özel önem taşıyor.

Miting sırasında yapılan ortak çağrıda "Daha fazla kan dökülmesini önlemek için savaş durmalıdır... Belçika ve Avrupa ülkelerinin de dahil edildiği çatışmanın tırmanmaya devam etmesi giderek daha feci sonuçlara yol açıyor. Bunun yerine diplomasiye ve barışa odaklanılması çağrısında bulunuyoruz" deniyordu.

179 milliyetli ve 100'den fazla dilli Brüksel nüfusunun içinde önemli bir yeri olan Türkiye çıkışlılar da, Türkiye'deki zelzele felaketi karşısında gösterdikleri duyarlılık, dayanışma ve özveriye bu yürekli çağrı karşısında da esirgememelidir.

Nihayet uluslararası hesaplaşma...

6 Mart 2023

Biliyorum, haftada bir yazdığım bu yazıda geçtiğimiz hafta sadece Türkiye'nin değil, dış dünyanın da büyük bir şaşkınlık ve endişeyle izlediği *Kılıçdaroğlu-Akşener* düellosu üzerine yazmalıydım. Ama helalleşmeci CHP liderinin İYİP'i Meclis'e sokmak için Akşener'e 15 CHP'li milletvekilini ödünç verdiği 2018 Nisan'ından bu yana beş yıldır bu ikili ittifakın nasıl bir hilkat garibesi olduğu üzerine *Artı Gerçek*'te de, *İnfo-Türk*'ün dijital sayfalarında da o kadar çok yazmıştım ki, bu fiyaskonun değerlendirmesini yıllardır ona umut bağlamış olanlara bırakıyorum.

Yine de bir küçük hatırlatma yapmadan geçemeyeceğim.

Beş yıldan beri TBMM'nin üçüncü büyük partisi HDP ile diyalog kurmak yerine MHP yetiştirmesi *Akşener* ile can ciğer kuzu sarması olan *Kılıçdaroğlu*, bundan tam dokuz yıl önce, 10 Ağustos 2014 seçimlerinde de, MHP lideri Devlet Bahçeli ile kafa kafaya vererek cumhurbaşkanlığı için CHP adına da aşırı sağcı *Ekmeleddin İhsanoğlu*'nu aday göstermekte beis görmemişti.

Bu skandal tercihin üzerinden bir yıl geçmeden aynı *İhsanoğlu* 23 Haziran 2015'te yapılan parlamento seçimlerinde MHP listesinden milletvekili seçilerek gerçek kimliğini ortaya koyacak, TBMM'de *Devlet Bahçeli*'nin arkasında saf tutacaktı.

*

Geçtiğimiz hafta Türkiye siyaseti *6'lı Masa*'nın muhtemel cumhurbaşkanı adayı üzerine spekülasyonlar ve de ardından *Akşener* skandalının yarattığı artçı zelzelelerle sarsılırken, tüm demokratik muhalefet güçlerinin 14 Mayıs'ta alaşağı etmek için seferber olduğu AKP iktidarını, özellikle de onun başındaki *Recep Tayyip Erdoğan*'ı sanık sandalyesine oturtmak için Hollanda'nın La Haye kentindeki *Uluslararası Ceza Mahkemesi*'nde önemli bir dava süreci başlatıldı.

1998'de *Birleşmiş Milletler*'in Roma'daki bir toplantı-

sında alınan karar uyarınca 1 Temmuz 2002 tarihinde kurulmuş ve 11 Mart 2003 tarihinde çalışmaya başlamış olan *Uluslararası Ceza Mahkemesi*, savaş suçları, insanlığa karşı işlenen suçlar, soykırım suçları ve saldırı suçlarını yargılayıp mahkum etme konusunda tam yetkili bir kurum...

Davayı, 24 Eylül 2021’de Cenevre’de Ankara rejimini işkence, yoketme, basın özgürlüğünü çiğneme, cezasızlık, yargı bağımsızlığını ve adalete erişimi ihlal ve insanlığa karşı suçlar konularında sorumlu bularak mahkum etmiş olan *Türkiye Mahkemesi (Turkey Tribunal)*, *Demokrasi ve Özgürlükler İçin Avrupa Yargıçları (MEDEL)* ve *Belçika avukatlık bürosu VSA* birlikte açmış bulunuyor.

Davanın açılışını kamuoyuna duyurmak üzere La Haye’de 1 Mart günü yapılan basın toplantısında, davacı örgütler adına sunuş yapan Belçika’nın eski başbakan yardımcılarında *Prof. Dr. Johan Vande Lanotte* Türkiye’deki insan hakları ihlalleri üzerine şu açıklamaları yaptı:

“Mahkemeye yapılan başvuru, kimliği belirlenmiş veya belirlenebilir 800 kişiye ilişkin 463 bireysel işkence beyanı içermektedir. İfadeler, işkencenin nasıl geniş ve sistemli bir şekilde uygulandığını ayrıntılı olarak açıklamaktadır. Türkiye İnsan Hakları Derneği’nden alınan kanıtlar da, örgütün 2003-2021 döneminde işkence ile ilgili yılda ortalama 1.460 şikayet aldığını ve sistematik işkencenin 2022’de de devam ettiğini göstermektedir.

“Mahkemeye yapılan başvuruda 109 kişiyle ilgili ülke dışı ve ülke içi zorla kaybettirme vakası belgelenmiştir. Türk devleti yurt içindeki kayıp vakalarına karıştığını her zaman inkâr ederken, yetkililer sürekli olarak yurt dışında yapılan yasa dışı kaçırımlarla övünmektedir. En son Temmuz 2021’de Cumhurbaşkanı Erdoğan, bir Türk öğretmenin yabancı bir ülkeden kaçırılışına ait görüntüsünün teşhir edildiği bir basın toplantısı yapmıştı. O belgede kaçırılan kişinin maruz kaldığı işkencenin izleri de görülmekteydi.

“Uluslararası hukukun temel kurallarını ihlal eden tu-

tuklamalara gelince, resmi Türk istatistikleri 2015-2021 döneminde 2.217.000 kişi hakkında ‘terör örgütü’ üyeliği iddiasıyla soruşturma başlatıldığını göstermektedir. 560.000 kişi yargılanmış, 270.000’i terör örgütü üyesi olmakla suçlanan 374.000 kişi hapse mahkûm edilmiştir. Rejim muhalifi sayılan kişilerin mezarlarını ziyaret etmek veya cenazelerine katılmak bile tutuklanma nedeni olmaktadır.

“Kovuşturmaların keyfililiğinin yakın tarihli bir örneği, işkence mağdurlarına yardım konusunda tanınmış bağımsız bir uzman ve aynı zamanda Türk Tabipler Birliği Başkanı olan Dr. Şebnem Korur Fincancı’nın tutuklanmasıdır. Türk ordusunun kimyasal silah kullanımını eleştirdiği için, evinde terörizmle ve özellikle de PKK ile ilişkili bir kitap bulunduğu iddiasıyla yakalanarak gözaltına alınmıştır. Ancak birkaç gün sonra, kitabın Kürt kadın şair Bejan Matur tarafından yazılan ve Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın ailesine ait olan D&R kitap tarafından herhangi bir sorun olmadan açıkça satılan bir şiir kitabı olduğu ortaya çıkmıştır.

“Yazar Ahmet Altan, HDP lideri Selahattin Demirtaş ve insan hakları savunucusu Osman Kavala’nın davaları da insan haklarını savunan kişi ve kuruluşları susturmak amacıyla yapılan baskıların en iyi bilinen örnekleridir.

“Rejim muhalifi olarak algılanan kişiler, devlet kurumlarında veya özel sektörde zorla işten çıkarılırken, yurt dışındaki Türk vatandaşlarının, hatta yeni doğmuş çocuklarının pasaportları ellerinden alınmıştır, bunlar konsolosluk hizmetlerinden de mahrum edilmişlerdir. Resmi Türk istatistikleri, 2016 yılından bu yana 129.410 kamu görevlisinin ihraç edildiğini ve 19.962 öğretmenin öğretmenlik lisansının iptal edildiğini göstermektedir. Keyfi soruşturmalar kapsamında toplam 234.419 pasaport gasp edilmiştir.

“Kanıtlar, Türk Devleti’nin yüzbinlerce insana karşı, sırf Erdoğan rejiminin düşmanı olarak algılandıkları gerekçesiyle suç işlediğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu suçlardan sorumlu olan kişiler, yaptıklarının uluslararası hukukun tüm

temel kurallarına aykırı olduğunu biliyorlardı, ancak cezasız kalacaklarından emindiler.

“Uluslararası Ceza Mahkemesi bu cezasızlığı durdurmak için kurulmuştur ve bizim davamızda da bunu yapmalıdır. UCM savcısını bu davayı ele almaya ve hiçbir bireyin, NATO ittifakı üyesi bir ülkenin üst düzey yetkilisi olsa bile, hukukun üstünde sayılamayacağını kanıtlamaya çağırıyoruz.

“Uluslararası Ceza Mahkemesi geçmişte Avrupa dışındaki ülkelere, sorumluluklarını yerine getirmekte aciz devletlere odaklanmıştı. Bu politika seçiciliği nedeniyle eleştirilmiştir. Türkiye ise sorumluluklarını yerine getiremeyecek acizlikte bir devlet değildir. Ancak hukukun üstünlüğü söz konusu olduğunda acizdir, insanlığa karşı suç işleyen yetkililerini cezalandırma konusunda başarı gösterememiş bir devlettir.

“Rusya tarafından Ukrayna’da işlenen suçlar, Ukrayna halkına ve uluslararası hukukun en temel ilkelerine karşı bir savaş suçu sayılmaktadır. Türk yetkililer tarafından rejim muhaliflerinin işkenceye, hapse ve sosyal ölüme mahkum edilmesi de bir başka savaş türüdür. Bu savaş aynı zamanda uluslararası hukukun en temel ilkelerine kasıtlı yapılmış olan bir saldırdır. Türkiye’de ve yurt dışında işlenen bu suçları cezalandırmanın, aynı suçların tekrar işlenmesini önlemenin ve uluslararası hukuk düzeninin temel unsurlarını korumanın tek yolunun UCM tarafından yürütülecek bir soruşturma ve UCM nezdinde açılacak bir dava olduğu açıktır. Davanın kapsamı Türkiye’yi de aşmaktadır. Söz konusu olan uluslararası hukuk düzenidir. Girişimi başlatanlar, durumun ciddiyetinin savcı tarafından kabul edilmeyeceğini düşünmemektedir”.

Prof. Dr. Johan Vande Lanotte’un ardından davacı kuruluşlardan *Turkey Tribunal*’in temsilcisi *Prof. Marc Baron Bosuyt* söz alarak “Bu başvurunun sunulması Türkiye’ye karşı düşmanca bir hareket olarak algılanmamalıdır. Bu, başarısız darbeye karışmış olanları destekleyen bir eylem de değildir. Bu girişim, ağır insan hakları ihlalleri altında acı çeken herkesi - ve bu aslında çok sayıda kişi - destekleyen bir eylemdir” dedi.

Diğer davacı kuruluş MEDEL'in temsilcisi *Mariarosa-ria Guglielmi* de davanın önemini şöyle vurguladı:

“Bu başvuru, çok sayıda mağdurdan gelen ve ele alınmadan kalamayacak adalet talebine ses vermeyi ve hiçbir Türk vatandaşının artık temel hakların etkili bir şekilde korunmasından ve hukukun üstünlüğüne saygı duyan bir devletin doğal güvencelerinden mahrum kalmamasını sağlamaya katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

“Bu eylemle, insan hakları ihlalleri iddialarının zaman içinde sistematik olarak izlenmesi faaliyetinin sonuçlarını uluslararası adaletin dikkatine sunmak istiyoruz; bu faaliyet sonunda, belgelere ve yüzlerce kişinin bireysel ifadelerine dayanarak, insanlığa karşı suç olarak nitelendirilebilecek olayların ciddiyetine ilişkin hukuki ve olgusal bir analiz yapılmıştır. İnsan hak ve özgürlüklerine yönelik her ihlalin adalet açısından bir karşılığı olmalıdır. Bu hiçbir istisnayı kabul etmeyen bir ilkedir: özgürlükler ve insan hakları dokunulmaz ve evrensel değerlerdir. Bunların korunması askıya alınamaz ya da inkar edilemez. Bunları kasıtlı ve sistematik olarak ihlal eden herkes sorumlu tutulmalıdır.”

Hem Türkiye’de hem de yurt dışında Erdoğan gazabına uğrayanlardan uluslararası ün sahibi basketbolcu *Enes Kanter* de basın toplantısına ilettiği mesajında “İnsanlığa karşı suçlar işleniyor. Ne yazık ki, güçlü Batılı ülkeler tarafından işlenen bu tür suçlar hiçbir zaman kovuşturulmadı. Ancak İnsanlığa karşı suçların cezai sorumluluğu seçici olamaz” çağrısında bulundu.

Davacı kuruluşların isteği üzerine sürgün yaşamında yıllardan beri Türkiye Büyükelçiliği'nin ve onun emrindeki kurumların tehdit ve saldırılarına maruz kalan bir gazeteci olarak gönderdiğim ve basın toplantısında yansıtılan video mesajımda şu temennide bulundum:

“Hak ihlalleri nedeniyle Türk mahkemelerinde açılan davalar ne yazık ki sonuç vermiyor... Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararları da Türk devleti tarafından dikkate

bile alınmıyor... Baskı kurbanları hâlâ zindanlarda tutuluyor. Bu nedendir ki, Uluslararası Ceza Mahkemesi nezdinde açılan bu davanın tamamen yerinde olduğuna inanıyorum... Ve de Türkiye'nin demokratikleşmesine büyük katkı sağlayacağını umuyorum.”

Davanın açılmasının ardından Tayyip iktidarının medyasında hem davacı kuruluşlar, hem de bu davanın açılışında olduğu gibi 24 Eylül 2021'de Cenevre'de Ankara rejimini mahkum eden *Türkiye Mahkemesi*'nin kuruluşunda büyük emeği geçen Belçikalı eski başbakan yardımcısı ve Flaman Sosyalist Partisi'nin başkanı *Prof. Dr. Johan Vande Lanotte* hakkında saldırı ve iftiralar gecikmedi.

Gerek bu davanın açılışında, gerekse 24 Eylül 2021'de Cenevre'de Ankara rejimini işkence, yoketme, basın özgürlüğünü çiğneme, cezasızlık, yargı bağımsızlığını ve adalete erişimi engelleme suçlarından mahkum eden *Türkiye Mahkemesi*'nin kuruluşunda büyük emeği geçen *Prof. Dr. Johan Vande Lanotte* ile 23 yıl önce Türk Devleti'nin saldırılarına birlikte hedef olmuştuk. Üstelik, kendisi Belçika Devleti'nin federal hükümetinde başbakan yardımcısı, bütçe ve kurumsal reformlardan sorumlu bakan iken...

2000 yılında Türkiye büyükelçisinin onursal başkanı olduğu *Türk Diyanet Vakfı* tarafından Türk camilerine, derneklerine, bakkallarına *PKK Terörünün İçyüzü: İşte Onlar!* adlı bir kitap dağıtmaya başlanmıştı. *Hürriyet* gazetesinin Brüksel'deki muhabirlerinden biri tarafından sahte imzayla yazılmış olan kitaptaki bir tabloda Belçika'daki tüm Kürt dernekleriyle birlikte *Brüksel Kürt Enstitüsü*, *İnfo-Türk*, *Asurilerin Mezopotamya Kültür Derneği* ve *Belçika Demokrat Ermeniler Derneği* de PKK Bölge Sekreterliği'ne doğrudan bağlı gösteriliyordu. *İnfo-Türk*'e hasredilen bölümde, *Doğan Özgüden*'in Belçika'daki tüm Türk düşmanı faaliyetlere katıldığı, 1994 Saint-Josse Olayları'ndan sonra da Kürt, Ermeni ve Asuri dernekleriyle birlikte ortak bildiri yayımlayarak PKK'yle ilişkisini açıkça ortaya koyduğunu ileri sürülüyordu.

Kitabın en gülünç olan yanı ise, farklı siyasi çizgilerdeki Belçikalı 22 siyaset insanının da PKK'ye hizmet ettikleri iddiasıydı. *Belçika İnsan Hakları Birliği* başkanı tanınmış avukat *Georges-Henri Beauthier* gibi *Johan Vande Lanotte* da o iftira listesinde yer alıyordu. Üstelik *Vande Lanotte* o tarihte Belçika Federal Hükümeti'nde Başbakan Yardımcısı ve Bütçe Bakanı idi.

Recep Tayyip Erdoğan ise o tarihlerde bir şiir okuduğu için kapatıldığı Pınarhisar Hapishanesi'nden yeni çıkmış, AKP'nin kuruluş hazırlıkları içinde özgürlük türküleri söylüyordu...

Evet, üzerinden tam 23 yıl geçti... *Recep Tayyip Erdoğan* 21 yıldır Türkiye'de adım adım inşa edilen çağdışı bir islamo-faşist diktanın başında, *Johan Vande Lanotte* ve arkadaşları ise onun zulmünü sona erdirip bu yıl 100 yaşını dolduracak olan cumhuriyetin demokratikleşmesi mücadelesi verenlerin safında...

14 Mayıs seçimlerinin sonucu ne olursa olsun, iktidar kimlerin elinde bulunursa bulunsun, *Uluslararası Ceza Mahkemesi*'nin Erdoğan ve ortaklarından hesap sormasına yardımcı olmalıdır...

Olmalıdır ki, cumhuriyetin ikinci yüzyılında yeni Erdoğan'lar bu ülkenin çileli insanlarına zulmü devam ettiremesin...

49 yıl sonra aynı senaryo mu?

13 Mart 2023

Belçika'nın en çok izlenen Fransızca radyolarından *La Première*'in 90'lı yıllarda siyasetçilerin tutarsızlıklarını, yolsuzluklarını ve skandallarını açığa vuran bir sabah programı vardı: *Cehennem Haftası*... *Kılıçdaroğlu*'nun deyimiyle ülkücü damarı tutan *Meral Akşener*'in yaptığı "tehdit-saldırı-ricat" operasyonu, Türkiye siyasetine de gerçekten bir cehennem haftası yaşattı.

Akşener'in "6'lı masa artık millet iradesini kararlarına yansıtma kabiliyetini kaybetmiştir. Ne kumar masasında ne de noter masasında olmayacağız" diye meydan okuması üzerine paniğe kapılan Millet İttifakı muhiplerini Kılıçdaroğlu daha baştan "Hiç meraklanmayın bütün taşlar yerine oturacak" diye teselli etmişti. Dediği de oldu, verdiği ödümler sayesinde "cehennem haftası" daha yedi gününü tamamlamadan, cumhurbaşkanlığını garantileyen Kılıçdaroğlu, onun yanı sıra başta Akşener olmak üzere masadaki beş sağcı partinin liderleri için bir "cennet haftası"na dönüştü.

Evvel, 14 Mayıs'ta yapılacak olan seçimler, kamuoyu yoklamalarının verilerini de doğrularak Cumhurbaşkanlığı Erdoğan'ın ve başını çektiği Cumhuriyet İttifakı'nın yenilgisiyle sonuçlanırsa, Türkiye Cumhuriyeti varlığının 100. yılında CHP'li bir cumhurbaşkanı ile beş adet sağcı cumhurbaşkanı yardımcısı ve de bu yardımcılardan tayin edeceği bakanlar tarafından yönetilen bir devlet olma özelliği kazanacak.

Sırf Akşener'in gönlünü etmek için İstanbul ve Ankara belediye başkanlarını da uygun bir zamanda cumhurbaşkanı yardımcısı kılma senaryosu da herhalde TC'nin siyasal literatürüne altın harflerle yazılacak!

Kuşkusuz, ideolojik ve siyasal eğilimleri ne olursa olsun, bu altı liderin 30 Ocak'ta açıkladıkları 9 ana başlıklı 244 sayfalık Mutabakat Metni, Kürt sorununun çözümünden ve sınır ötesi müstevli operasyonlara son verilmesinden bahsetmese de, 14 Mayıs sonrası "demokratikleşme ve insan haklarına saygı" alanında neler yapacakları konusunda bazı vaatler içeriyor.

Bu vaatlerin yerine getirilebilmesinin ilk koşulu ise, halen TBMM'de üçüncü büyük parti konumunda olan HDP'nin Anayasa Mahkemesi tarafından yasaklanmasına yek vücut olarak karşı çıkmak, 14 Mayıs seçimlerinde oluşacak parlamentoda da tüm demokratikleşme hamleleri için HDP'nin de dahil olduğu Emek ve Özgürlük İttifakı'nın önerilerini dikkate almaktır.

Yıllardır HDP ile masaya oturmaktan kaçan, hatta HDP milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına destek vermiş olan Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanı adaylığını garantiledikten sonra, “toplumun bütün kesimlerine ulaşmaya çalıştığı” gibi HDP’yi de ziyaret edeceğini açıklamıştır.

Ancak, bu ziyaretin asıl amacının HDP’nin ayrı bir cumhurbaşkanı adayı göstermesini engellemek ve, İstanbul ve Ankara belediye başkanlıkları seçimlerinde olduğu gibi, HDP seçmenlerinin oylarını da alabilmek olduğu açıktır.

Müstakbel cumhurbaşkanı Kılıçdaroğlu, 14 Mayıs’tan sonra Türkiye’nin gerçekten de demokratikleşmesini sağlamak istiyorsa, sadece Millet İttifakı’nın Mutabakat Metni’ni değil, HDP’nin de dahil olduğu Emek ve Özgürlük İttifakı’nın ve de Sosyalist Güçbirliği İttifakı’nın önerilerini de dikkate alması, bunları 6’lı Masa’daki ortaklarına da kabul ettirmesi gerekmez mi?

Ülkücü damarı ikide bir depreşen Akşener İYİP’i, kapris günlerinden sonra masaya döndüğünde bile HDP karşıtlığından vaz geçmemiş, “*CHP, HDP ile görüşebilir. Ama bize asla getiremez*” diyebilmiştir.

Ülkücü damar öyle de, islamcı damar farklı mı?

Kaldı ki, CHP diyalog kursa bile, Kılıçdaroğlu’nun “cumhurbaşkanı adayı” olarak cülusuna ev sahipliği yapan Temel Karamollaoğlu’nun liderliğindeki Saadet Partisi de daha şimdiden müstakbel iktidar içinde yeni ağırlık merkezi oluşturma manevralarına başlamıştır.

Saadet Partisi’nin organı Milli Gazete, Kılıçdaroğlu’nun tek aday ilan edilmesinin ardından yayınlanan 8 Mart tarihli sayısında müstakbel iktidar koalisyonunun ağır topunun hangi parti olacağını manşetten şöyle duyuruyordu: “Siyasetin merkezi Saadet oldu!”

Kaldı ki, şu günlerde sağ cenah soldan daha hareketli... Karamollaoğlu’nun Saadet Partisi, Necmeddin Erbakan’ın yarım yüzyıl önce başlattığı Milli Görüş hareketinin tek temsilcisi de değil... Necmeddin Erbakan’ın oğlu Fatih Erba-

kan'ın başkanlığındaki Yeniden Refah Partisi, islamcı oyları Cumhuriyet İttifakı'na yönlendirme pazarlığında...

Bunun da etkisiyledir ki, Karamollaoğlu Millet İttifakı içinde Gelecek Partisi ve Deva Partisi'yle birlikte yeni bir sağcı ittifak oluşturmak üzere şimdiden seferber olmuş durumda... İslamcı seçmen kitlesini Yeniden Refah Partisi'ne kaptırmamak için de TV5 ekranında yayınlanan bir programda AKP'nin tüm islamcı yaptırımlarına ve cemaatlere iftiharla şöyle sahip çıkıyor: "Kimsenin endişesi olmasın ne imam hatip okulları, ne başörtüsü meselesi, ne devlette görev almalar, bunların hiçbiri engellenmez. Bazıları 'cemaatleri yasaklayalım' diyorlar, cemaati yasaklayamazsın. Bu tip çıkışlar bazı yerlerde önyargılı hareketlerden kaynaklanıyor. Ben hiçbir kazanımdan, özellikle de bahsettiğimiz hususlarda taviz verilmeyeceğinin taahhüdünü veririm."

Bu satırları, 12 Mart 1971 darbesinin 52. yıldönümünün burukluğu içinde yazıyorum.

12 Mart, Türkiye Cumhuriyeti tarihine ilk kez 1921'de, Mehmet Akif Ersoy'un "Kahraman Ordumuza" ithafıyla yazdığı İstiklal Marşı'nın TBMM tarafından kabul edilmesiyle damgasını vurmuştu.

İkinci 12 Mart, kendisine ulusal marş ithaf edilen kahraman ordunun Kozlu madenlerinde direnen işçilere saldıarak Satılmış Tepe ve Mehmet Çavdar adındaki iki madenciye katlettiği gündü.

Kozlu saldırısını Akşam'ın birinci sayfasında "İşçilere ateş açıldı" manşetiyle bir manifesto gibi gibi yansıtmıştık.

Üçüncü 12 Mart, ondan 6 yıl sonra, 1971 yılında aynı ordunun bu kez muhtıra vererek hükümeti devirdiği, parlamentoda temsil edilen TİP dışındaki tüm partilerin desteğiyle ülkede kanlı bir terör, işkence, zindan ve idam dönemini başlattığı gündü.

12 Mart darbecilerinin ilan ettiği sıkıyönetimin ilk uygulamalarından biri radyolarda ve yazılı medyada "Türk Ceza Kanunu'nun 142, 311, 312, 156 ve 159. maddelerini ısrarla

ihlal eden Ant Dergisi'nin süresiz olarak kapatıldığını, sorumluları hakkında gerekli kanuni takibata geçildiğini" duyurmak olmuştur.

Bir yıl önce, 15-16 Haziran 1970 büyük işçi direnişinin ardından ilan edilen ilk sıkıyönetimde Ant'ı "Kapitalistleşen subaylar işçileri yargılayamaz" sloganlı bir kapakla yayınlamamız üzerine 1. Ordu Karargahı'nda beni sorguya çeken dokuz subay tarafından açıkça tehdit edilmiş olduğum için illegaliteye geçip sahte pasaportla yurt dışına çıkarak cuntaya karşı demokratik direniş kampanyası başlatmak zorunda kalmıştık.

O dönemin Türkiye siyaset alemi için en yüz karası sayfalarından biri, sıkıyönetim mahkemesinin Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan için verdiği idam kararlarının Askeri Yargıtay'dan geçtikten sonra 10 Mart 1972'de TBMM'de onaylanması olacaktı.

O gün 441 milletvekilinden 118'i oylamaya katılmamış, katılan 323 üyeden 2'si çekimser ve 48'i red oyu verirken Adalet Partisi (AP), Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), Güven Partisi (GP), Milliyetçi Hareket Partisi (MHP), Millet Partisi (MP), Yeni Türkiye Partisi (YTP) ve Birlik Partisi (BP)'den 273 milletvekili üç devrimci gencin idamı lehinde oy kullanmıştı.

Ve dördüncü 12 Mart... 28 yıl önce CHP'nin de ortak olduğu Tansu Çiller Hükümeti döneminde, 12 Mart 1995'te Kontrgerilla İstanbul'da Alevi yurttaşların yoğun yaşadığı Gazi Mahallesi'ni basarak 22 yurttaşı katledip yüzlercesini yaralayacaktı... Katliam tanıklarının, "Polisler ölü ve yaralılarımızın üzerinde basıyordu" sözlerine rağmen yalnızca iki polis hakkında ceza kararı verilecek, onlar da çok kısa bir süre kaldıkları cezaevinden ünlü "Rahşan Affi"yla tahliye edilecekti.

Bu yılın 12 Mart'ına dönüyorum... Tüm medyada SP lideri Temel Karamollaoğlu'nun Millet İttifakı içinde GP ve DEVA ile üçlü ittifak kurma girişiminin ve islamcı seçmen-

lere verdiği imam hatip okullarına, cemaatlere asla dokunulmayacağı güvencesinin haberleri yankılanıyor.

1974 seçimlerini ve ardından CHP-MSP koalisyonun nasıl kurulduğunu anımsayan kuşaklar için şaşırtıcı değil...

Bülent Ecevit 'in başbakan ve de Necmettin Erbakan'ın başbakan yardımcısı olduğu koalisyonun kurulmasından bur süre sonra siyasal af çıkartılırken, TCK'nın 163. maddesinden tutuklu ve mahkum olan islamcıların salıverilmesi oybirliğiyle onaylanmıştı, ancak sıra 141 ve 142. maddeden tutuklu ve mahkum olan solcuların affına geldiğinde MSP milletvekilleri büyük bir iftiharla "Hayır" oyu kullanmışlardı. Onların zindandan kurtulmaları ancak Anayasa Mahkemesi'nin kararıyla mümkün olabilmişti.

1974'teki Kıbrıs harekatı konusunda da Başbakan Yardımcısı Erbakan hükümete adanın yarısının işgaliyle yetinmeyip tamamın fethedilmesini dayattığı için CHP-MSP koalisyonu 17 Eylül 1974'te dağılacaktı.

Hemen ardından Erbakan demokratlığı iyice bir yana bırakarak 1975 Mart'ında AP, MHP ve CGP'nin de içinde yer aldığı 1. Milliyetçi Cephe hükümetinde, 1977 Temmuz'unda yine aynı partilerin katılımıyla kurulan 2. Milliyetçi Cephe hükümetinde devlet bakanı ve başbakan yardımcısı olarak yer alacak, AP'nin 1979 Kasım'ında kurduğu azınlık hükümetini de dışarıdan destekleyecekti.

12 Eylül darbesinden sonraki uzun yasaklama döneminin ardından 1987'de Refah Partisi'ni kuran Erbakan'ın 1996'da Tansu Çiller'le Refah-Yol koalisyon hükümetini oluşturmasından sonra başbakanlık konutunda tarikat liderlerine ve şeyhlere ziyafetler vermeye varan islamcı şovları militaristlerin 28 Şubat sürecini başlatmasına, 18 Haziran 1997'de de kendisinin başbakanlıktan çekilmek zorunda kalmasına neden olacaktı.

Erbakan'ın Refah Partisi 16 Ocak 1998'de, ardından yine kendisinin kurduğu Fazilet Partisi Haziran 2001'de Anayasa Mahkemesi tarafından kapatıldı.

Art arda yediği bu darbelerden sonra Milli Görüş hareketi bir yandan Erbakan'ın başını çektiği Saadet Partisi, öte yandan Recep Tayyip Erdoğan'ın başını çektiği AKP olarak ikiye bölündü...

Yıllar sonra, 14 Mayıs 2023'de yapılacak seçimlere Milli Görüş hareketinin ürünü olan üç parti, AKP, SP ve de Necmettin Erbakan'ın oğlunun kurduğu Yeni Refah Partisi katılıyor.

Önümüzdeki iki aylık seçim kampanyası döneminde islamcı seçmen, bu üç parti arasında bir seçim yapmak zorunda...

Unutulmasın, mütedeyyin seçmeni kazanma yarışında, bu üç partinin yanı sıra, helalleşmeyi bayrak yapan, AKP iktidarında zaten dokunulmazlık kazanmış olan başörtüsünü daha da dokunulmaz kılmak için yasa önerileri hazırlayan Kılıçdaroğlu'nun CHP'si de var...

Millet İttifakı cephesinde bunlar olurken, Türkiye'nin gerçekten demokratik ve özgürlükçü bir ülkeye dönüşmesinin özlemini çeken, bunun için mücadele verenler, Emek ve Özgürlük İttifakı ile Sosyalist Güçbirliği İttifakı'nın son gelişmeler karşısında belirleyeceği seçim stratejisinin ve aday listelerinin açıklanmasını bekliyor...

Hem de sabırsızlıkla...

Siyasal göçün somut istemleri...

20 Mart 2023

Türkiye'de 26 yıllık tek parti yönetiminden sonra çok partili düzene geçileli tam 77 yıl oldu... Bu sürenin ilk 19 yılı sol partilerin yasaklanarak seçime katılmalarının fiilen engellenmesiyle geçti... 1946 ve 1950'de yapılan ilk iki seçimi zaten henüz yaşamı tutmadığı için gözlemci olarak izlemiştim. 14 Mayıs 1950 seçimi, sınıfsal olarak aralarında büyük bir fark bulunmayan, her ikisi de ABD emperyalizmine en

iyi hizmeti verme yarışındaki iki partinin, CHP ve DP'nin hesaplaşması şeklinde geçmiş olsa da, 30 yıllık bir iktidarın yıkılmış olması nedeniyle bir dönüm noktasıydı.

Yeni seçilen Meclis'in açılacağı gün okul arkadaşlarımla birlikte lisede dersleri asarak tarihi TBMM binası önüne koşmuş, özellikle Orta, Doğu ve Kuzey Anadolu'dan gelen ve "Yaşasın halkın gerçek temsilcileri" diye alkışlanarak karşılanan yeni milletvekillerinin yerel kıyafetleriyle o tarihsel kapıdan girişlerini izlemiştim.

CHP iktidarında tutuklanan Bizim Köy yazarı Mahmut Makal'ın yeni seçilen Cumhurbaşkanı Celal Bayar tarafından Çankaya köşkünde ağırılanmasının, hemen ardından 12 yıldır zindanda çile çektilen Nazım Hikmet'in 15 Temmuz'da yeni Meclis'in kabul ettiği "kısmi af"tan yararlandırılarak özgürlüğe kavuşmasının yarattığı iyimser hava uzun sürmeyecekti.

Üzerinden on gün geçmeden sırf NATO'ya kapağı atabilmek için yeni hükümetin Kore'ye 4500 kişilik tugay göndermeye karar vermesi, üzerinden bir yıl geçmeden de askere çağrılarak hayatı tehlikeye atılan Nazım Hikmet'in Türkiye'yi terk etmek zorunda bırakılması ve ünlü 1951 Komünist Tevkifatı'nın başlatılmasıyla "demokratikleşme" tamamen rafa kaldırılacaktı.

Seçmenlik hakkını kazandığım 1954'ten 1961'e kadar yapılan üç genel seçimde, sol partiler yasak olduğu için, oy kullanmadım, izleyici ve yorumlayıcı olmakla yetindim... 1965 ve 1969 seçimlerinde ise Türkiye İşçi Partisi'ne oy verdiğim gibi, yönetmeni bulduğum Akşam gazetesi ile Ant Dergisi'nde o partinin sesinin duyurulmasına tüm olanaklarla destek verdim.

1971 darbesinden sonra mücadeleyi yurt dışında sürdürmek zorunda bırakıldığım, üstelik 1980 darbesinden sonra vatandaşlıktan da çıkartıldığım için, 1973'ten bugüne kadar yapılan 13 genel seçimin, iki referandumun ve iki cumhurbaşkanı seçiminin sadece izleyicisi ve yorumlayıcısıyım.

2014 yılından beri yurt dışında yaşayan vatandaşların da oy hakkına sahip olduğu dört seçim yaşandı. İlki, 10 Ağustos 2014'te yapılan tek dereceli cumhurbaşkanı seçimiydi. Ardından 2015 yılında iki genel seçim, 2018 yılında da hem Millet Meclisi, hem de cumhurbaşkanlığı için genel oylama yapıldı.

2014'teki cumhurbaşkanı seçimi yurt dışında ancak sınırlı merkezlerde ve sadece önceden randevu almış olanların oy kullanabileceği şekilde yapıldığı için, topu topu 230.938 göçmen oy kullanabilmişti. Ancak gösterilen tepkiler üzerine bu randevu zorunluluğu kaldırıldığından, yurt dışında oy kullananların sayısı 2015 genel seçiminde 1.298.325'e, katılım oranı yüzde 44,78'e, 24 Haziran 2018 parlamento ve cumhurbaşkanı seçimlerinde ise oy kullananların sayısı 1.525.279'a, katılım oranı da yüzde 50,09'a yükselmiş bulunuyordu.

Son verilere göre yurt dışındaki seçmen sayısı 3 milyon 250 bin'i buluyor. Üstelik, 2018 yılındaki son seçimde 60 ülkede sandık kurulmuşken Yüksek Seçim Kurulu 14 Mayıs seçimi için bu ülkelere 15 ülkeyi daha eklediğinden seçmen sayısının daha da artacağına kuşku yok.

Geçtiğimiz Ağustos ayında CHP Yurt Dışı Örgütlenmeden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Bülent Tezcan yurt dışı oyların önemine şöyle dikkati çekmişti:

“Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın neredeyse İzmir kadar bir seçim çevresi var. Ama milletvekili sayısına geldiğinizde onlar kendi milletvekillerini seçemiyorlar. Oy veriyorlar, verdikleri oy Türkiye’de 81 vilayete dağılıyor. Konya’da oy kullandığımız zaman, oy pusulasında oradaki milletvekili adaylarının adı da yazıyor. Vatandaş bakıyor, ona göre oy veriyor. Yurt dışında böyle değil. Sadece partilere oy vereceksin. Bağımsız aday yok. O oylar 81 vilayete dağılacak. Niye? Yurt dışını ayrı bir seçim çevresi yapalım. 600 milletvekilinin 15’i yurt dışı seçim çevresinden olsun. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız o adayları görsün. Beğeniyorsa oy versin, beğenmiyorsa vermesin.”

Bu öneriyi olumlu, ancak yetersiz bulmuş, Artı Gerçek'teki 16 Ağustos 2022 tarihli yazımda, yurt dışındaki seçmen sayısı genel seçmen sayısının yüzde 5'inden fazlasını oluşturduğuna göre, yurt dışından seçilecek milletvekili sayısının da aynı oran uygulanarak 30'a çıkartılması gerektiğini vurgulamıştım.

Ancak, hakkaniyetsiz tutum devam ettirilerek 14 Mayıs 2023 seçimlerinde de yurt dışındaki seçmenler yine hangi milletvekilleri için oy verdiğini bilmeksizin sadece siyasal partilerden herhangi birine oy vermek zorunda bırakılıyor.

Oy verme tarihine iki aydan az bir zaman kaldı... Bir önceki 2018 seçimlerinde yurt dışındaki seçmenlerin yüzde 51,73'ü AKP'ye, yüzde 17,75'i CHP'ye, yüzde 17,31'i HDP'ye oy vermiş, onları yüzde 8,01 ile MHP ve yüzde 9,96 ile İYİP izlemişti.

AKP'nin önlenemez düşüşü devam ettiğine göre, yurt dışındaki bu yüzde sıralamasının 14 Mayıs'ta önemli değişikliklere uğraması kaçınılmaz görünüyor.

Şurası unutulmasın ki, siyasal partilerin yurt dışındaki oy oranları, Türkiye'de seçime katıldıkları her ildeki oy oranlarının nihai belirlenmesi açısından büyük önem taşıyor.

Seçim sonuçları kesinleştikten sonra her bir partinin herhangi bir ilin sonuçlar listesindeki sırası, yurt dışındaki oy oranı dikkate alınarak yapılan yeni bir değerlendirmeye yukarı çıkabildiği gibi aşağıya da inebiliyor. Bu nedenle, tüm muhalefet partileri için, yurt dışındaki seçmenlerden göreceklere destek büyük önem taşıyor.

Muhalefetteki Millet İttifakı, Emek ve Özgürlük İttifakı ve Sosyalist Güçbirliği İttifakı partilerinin yurt dışındaki seçim başarıları, göçmen yurttaşların sosyal ve ekonomik sorunlarının çözümü için getirecekleri öneriler kadar, Türk, Kürt, Ermeni, Asuri, Ezidi ve Grek siyasal sürgünlerinin yıllardır uğrunda mücadele verdikleri demokrasi ve barış istemlerine ne denli sahip çıkacaklarına bağlı...

On yıldan beri siyasal sürgünlerin hak ve özgürlük mü-

cadelesinin savunuculuğunu ve sözcülüğünü yapan Avrupa Sürgünler Meclisi'nin defalarca vurguladığı gibi, Türkiye'nin gerçekten demokratikleşmesinin olmazsa olmaz koşulları arasında şu istemler de yer alıyor:

- Kovuşturmalara ve davalara son verilerek sürgünde yaşamak zorunda bırakılan aydın, yazar, akademisyen, politikacı, devrimci, sosyalist ve muhalif tüm kesimlere, özgürce Türkiye'ye dönebilecekleri güvenceler verilmeli, yapılan hak-sızlık ve hukuksuzluklardan dolayı kendilerinden özür dilenmelidir.

- 12 Eylül mahkemelerince verilen ve keyfilikleri sürekli sergilenen yargı kararları iptal edilmelidir.

- Günümüze kadar uygulanan 12 Eylül hukuku ortadan kaldırılmalıdır.

- KHK'lılara yönelik soruşturmalar durdurulmalıdır.

- Sürgünler üzerinde baskı kurmayı amaçlayan İnterpol aracılığıyla yakalama uygulaması sona erdirilmelidir.

Avrupa Sürgünler Meclisi'nin 12 Eylül darbesinin 42. yıldönümü dolayısıyla 17 Eylül 2022'de Köln'de düzenlenmiş olduğu bir sempozyumda yaklaşan seçimler nedeniyle ben de şunlara dikkati çekmiştim:

“20 yıldır iktidarda olan AKP, yurt dışındaki muhaliflere karşı her türlü baskı ve tehdidi kullanmakta cuntacıardan hiç de geri kalmıyor.

“7 Nisan 2021'de Resmi Gazete'de yayımlanan bir karar- la 377 kişi ve kuruluşun Türkiye'deki mal varlıkları dondu- ruldu. Her ağzını açtığında cuntalara ve darbelere karşı olmaktan dem vuran AKP-MHP iktidarı, bu karar- la da cuntacılığın ve darbeciliğın, sürgün düşmanlığının kendi fit- ratında olduğunu bir kez daha net şekilde ortaya koydu... Örneğın 90'lı yıllarda TBMM'de Kürt milletvekili olan ve halen Brüksel'deki Kürdistan Ulusal Kongresi (KNK) yöne- ticileri arasında bulunan Remzi Kartal ve Zübeyir Aydar...

“Yarım yüzyıllık mücadele arkadaşım, halen İsveç'te sür- gün bulunan Ragıp Zarakolu'nun da bu uygulamada sadece

Türkiye'deki malvarlığına değil, emekli maaşına dahi elkonulmuş bulunuyor.

“Dahası, Ukrayna Krizi'nden yararlanan Recep Tayyip Erdoğan, şantaj politikasında cüretkar bir adım daha atarak, Finlandiya ile İsveç'in NATO'ya üye olarak katılmasını, bu ülkelerde bulunan muhaliflerin Türkiye'ye iade edilmesi koşuluna bağladı. İadesi istenenler listesinde dostumuz Raşıp Zarakolu da yer alıyor.

“Vatandaşlıktan atılma, bulunduğu yabancı ülkede dahi sürekli baskı ve tehdit altında bulunma, dünyanın tüm ülkelerine yerleşmiş 3 milyon'dan fazla Türkiyeli göçmenin, özellikle de devlet terörü nedeniyle ülkelerinden ayrı düşürülmüş siyasal sürgünlerin sorunudur.

“Bu, Osmanlı'dan beri işlenen çeşitli soykırımlar ve tehcirler nedeniyle dünyanın çeşitli ülkelerini yeni yurt edinmiş Ermeni, Asuri, Kürt, Ezidi, Grek diasporalarının sorunudur.

“Bu, Birinci emperyalist paylaşım savaşı sonunda dört farklı ülkede yaşamaya mecbur edilmiş Kürt ulusunun, kuzeyde Bakur, doğuda Rojhilat, güneyde Başûr; batıda Rojava Kürtlerinin sorunudur.

“Bu, en son Azeri ve Türk ordularının, islamcı terörist beslemelerin de katılımıyla, Dağlık Karabağ'ı işgal etmesi olayında görüldüğü gibi Ermeni ulusunun sorunudur.

“Bu, son seçimde binbir hile ve baskıyla iradesi gaspedilerek daha yıllarca Türk ordusunun işgali altında yaşamaya mecbur tutulan Kuzey Kıbrıs halkının sorunudur.”

Evet, genel seçimler öne alınmış, tüm partiler Türkiye'de olduğu gibi yurt dışında da şimdiden yoğun bir seçim kampanyası yürütmeye başlamışlardır.

Muhalefeti oluşturan tüm partilere ve onların oluşturduğu ittifaklara düşen önemli görevlerden biri de, Avrupa Sürgünler Meclisi başta olmak üzere, demokratik göçmen örgütlerini, Kürt, Asuri, Ermeni, Ezidi ve Grek diasporalarını temsil eden kuruluşların istemlerini dikkate almak, onların iradesini de sandığa yansıtmaktır.

Seçimden sonra bu istemlerin yerine getirilmesinde en büyük sorumluluk ise özellikle cumhurbaşkanı adaylığı için Millet İttifakı'nın onayını aldığı gibi, Emek ve Özgürlük İttifakı ile Sosyalist Güçbirliği'nin desteğini almak için partiler arasında mekik dokuyan CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'na, aynı zamanda kendilerini cumhurbaşkanı yardımcısı adayı ilan etmiş olan İYİP, DEVA, GP, SP ve DP liderleriyle İstanbul ve Ankara belediye başkanlarına aittir.

İle de anayasayı değiştirecek çoğunluk...

27 Mart 2023

Bundan beş yıl önceydi... 2018 genel seçimleri öncesi Artı Gerçek'te, sınır boylarına dikilmeye başlayan yüzlerce kilometrelik duvarın fotoğrafı altında yayımlanan yazımda sormuştum: “Bu 784 Bin Km2'lik zindana güneş doğacak mı?”

Üzerinden tam beş yıl geçti, o gün yazdıklarım bugün için de aynen geçerli:

“Güzelim ülkemizin yazgısıdır... 1925 Takriri Sükunu'ndan bugünün OHAL'ine kadar tam 93 yıldır, kısa süreli aflar dışında Türkiye hep iktidarı elde tutan asker, sivil ya da asker-sivil karması iktidarların hapisanesi olageldi.

“Benim kuşağım daha Atatürk hayattayken alçakça komplolara kurban edilen büyük ozanımız Nazım Hikmet'e, çok partili döneme geçildikten sonra da tüm solculara nasıl zından azabı çektirildiğinin canlı tanığıdır.

“Hürriyet ve demokrasi nutuklarıyla iktidara gelen DP'nin, Atatürkçü 27 Mayıs cuntasının, iktidarda AP'yle birlikte ikinci baharını yaşayan İnönü'nün, ardından ABD desteğiyle siyaset sahnesine sürülen Demirel'in, 1971 ve 1980 darbelelerini yapan paşaların solu ve Kürt direnişini siyaset sahnesinden silmek için hapishaneleri ne denli kullandıklarını da hiç unutmadık.

“Ve de devlet terörünün son raddesi... Kent kent, kasaba kasaba kurulmuş hapishaneler de artık yetmiyor, Tayyip’in Türk-İslam despotizmi altında Türkiye 784 Bin Kilometrekarelik bir hapishaneye dönüşmüş durumda. Bu hapishaneye güney sınırlarında Kürt direnişini önleme bahanesiyle 764 kilometrelik beton duvar çekme gözü dönmüştüğü ise bizzat Recep Tayyip Erdoğan’a ait...

“Kürt illerinde yıllardır uyguladığı insanlık dışı baskılar, seçilmiş Kürtleri zindana attırarak yerlerine kapıkulu kayyumlar ataması yetmiyor, güney sınırını utanç duvarıyla kilitledikten sonra Afrin’e, ardından Menbiç’e saldırıyor, gece gündüz Kandil’e bayrak dikmeyi sayıklıyor.

“Üç gün sonra yapılacak olan cumhurbaşkanlığı ve parlamento seçimlerinin sonuçları bu hapishanenin ve onun kuş uçurtmaz kervan geçirtmez duvarlarının da kaderini belirleyecek.

“Evet seçime nerdeyse saatler kaldı... Tüm karmaşa içinde Edirne hapishanesinden yükselen, medyanın nerdeyse tümünde sözü dahi edilmeyen, ama TRT ekranlarında, sosyal medyada, HDP’nin seçim mitinglerinde yankılanan cumhurbaşkanı adayı Selahattin Demirtaş’ın o yürekli haykırışını unutmayalım: ‘

“Peki, kimiz biz? Kürt’üz-Türk’üz, kadınız-erkeğiz, Ale-viyiz-Sünniyiz, ama önce insanız. Birbirimize yoktur üstünlüğümüz. Sadece zulme karşıdır öfkemiz. Serez’in esnaf çarşısında Şeyh Bedrettin’dir adımız. Pir Sultan’dır bir yanı-mız. İşkence tezgahlarında Hallac-ı Mansur olduk. İbrahim’-dik. Mazlum’duk biz. Darağacına yürürken başımız dikti. Deniz’dik. Hüseyin’dik. Yusuf’tuk. Sait’ti adımız, Dağkapı meydanında. Bolu Beyi’ne boyun eğseydik, Köroğlu’na çıkmazdı adımız. Mahir olmazdık, cesaret timsali. Kuyuda Yusuf’tuk, Kerbela’da Hüseyin. Sürgünde Ahmet Kaya, zindanda Yılmaz Güney’di namımız.”

O seçimde, liderinin, birçok milletvekili ve yöneticisinin

hapiste bulunmasına, CHP'nin başını çektiği muhalif partiler ittifakından dışlanmış olmasına rağmen, HDP olağanüstü bir seferberlikle 67 milletvekilliği kazanarak MHP ve İyi Parti'nin de önünde yeni Millet Meclisi'nin üçüncü büyük partisi olmayı başardı.

Ancak o seçimde, 784 Bin Km²'yi zindana çeviren AKP-MHP islamo-faşist ittifakının diktası sona erdirilemedi... Üzerinden beş yıl geçti... Özgürlükten, barıştan ve eşitlikten yana olanların cumhurbaşkanı adayı Selahattin Demirtaş hâlâ zindanda... Ertesi yıl yapılan 2019 yerel seçimlerinde HDP adayı olarak seçilen belediye başkanları yeni kayyum operasyonlarına kurban edildi... HDP'nin yeni seçimde daha büyük başarılar imza atmasını engellemek için Anayasa Mahkemesi'nde kapatma davası açıldı... Kürt direnişini önleme bahanesiyle sınır boylarına dikilen beton duvarların uzunluğu 1.067 kilometreye ulaştı.

Bunlara rağmen, yaklaşan 14 Mayıs seçimleri, Türkiye'nin 784 Bin Km²'lik bir zindan olmaktan kurtulması için, beş yıl öncesine oranla, daha büyük umut vaad ediyor.

Özellikle Emek ve Özgürlük İttifakı'nın cumhurbaşkanlığı için bir aday göstermeyip Millet İttifakı'nın adayı Kemal Kılıçdaroğlu'na muhalefetin tek cumhurbaşkanı adayı olma şansını tanımasından sonra, tüm kamuoyu yoklamalarının da gösterdiği gibi, Tayyip Erdoğan'ın Beştepe sarayındaki günleri sayılıdır.

Önümüzdeki büyük sorun, seçimin hemen ardından, hiç vakit kaybetmeden, tek adam diktasının dayanağı olan "Başkanlık Sistemi"ni derhal son erdirecek anayasa değişikliğinin derhal gerçekleştirilmesi, hemen ardından yeni bir genel seçime gidilerek "Parlamente Sistem"ini yeniden hayata geçirilebilmesidir.

Bu geçiş en kısa zamanda gerçekleştirilemediği takdirde, Türkiye daha beş yıl Cumhurbaşkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun çevresinde beş sağcı partinin liderlerinden oluşan bir "cumhurbaşkanı yardımcıları" konsorsiyumu ve de onların

tain edeceği sağcı bakanlardan oluşan bir hükümet tarafından yönetilecektir.

Müstakbel cumhurbaşkanı yardımcılarında Temel Karamollaoğlu daha birkaç gün önce Millet İttifakı adına “Aya-sofya cami olmaktan çıkmayacak... Bu altı partinin de ortak taahhüdüdür” diye konuşabiliyordu.

Her ne kadar Kemal Kılıçdaroğlu cumhurbaşkanı seçiminde HDP’nin de desteğini alabilmek için “Terörle mücadelede bunların yaptığı gibi yapmayacağız, söz veriyorum, söz. Kandil denen yuvayı yerle yeksan etmezsem bana Kılıçdaroğlu demesinler” türünden beyanlarını nisyana terk etmiş olsa da, iktidarda sağcı müttetiklerinin dayatmalarına direnebilmesinin bir güvencesi yoktur.

Yüz yıldır beklenen demokratikleşmenin gerçekleştirilmesi ancak bu anayasal değişlikle parlamenter sisteme geçişin hemen ardından yeni bir genel seçimle oluşacak parlamento ve onun kuracağı hükümet ile mümkündür.

Anayasa değişikliğini referanduma gerek kalmadan Mecliste gerçekleştirmek için üçte iki çoğunluk, bir başka deyişle 401 milletvekilinin oyu gerekiyor. Bu sayıya ulaşılamazsa, anayasa değişikliğinin en azından referanduma giderek halkın oyuyla gerçekleştirilebilmesi için, en azından 360 milletvekilinin kabul oyuna gereksinim var.

Bu uzun ve zorlu süreçte, 14 Mayıs 2023 genel seçimlerine ayrı listelerle katılmakta olan Emek ve Özgürlük İttifakı ile Sosyalist Güçbirliği’ni oluşturan sol partilere büyük sorumluluk düşüyor.

Bu yazıyı yazdığım ana kadar, her iki ittifakta yer alan sol partilerin seçime birleşik aday listeleriyle mi, yoksa kendi logolarını taşıyan ayrı aday listeleriyle mi katılacakları konusunda yeterli bilgi sahibi değiliz.

Yapılacak tercihlerin, Kürt demokratik direnişinin olduğu gibi genelinde Türkiye solunun sesini yıllardır parlamentoda başarıyla yükselten HDP’nin temsilcisi Yeşil Sol Parti’nin oy kaybına neden olacak şekilde tecelli etmemesi dileğimdir.

Türkiye solu ve de Türkiye demokrasisi, son yarım yüzyılda, sadece mevcut iktidarların baskı ve teröründen değil, sol partilerin kendi içlerinde ya da kendi aralarındaki bölünmelerden dolayı da büyük darbeler yemiştir.

Türkiye İşçi Partisi, 1965 seçimlerinde yüzde 2,97 olan oy oranıyla 15 milletvekilliği kazanarak Türkiye siyasetine ağırlığını koymayı başarmıştı. Ancak dört yıl sonra yapılan 1969 seçimlerinde ancak 2 milletvekili çıkartabilecekti. Bu düşüşte hiç kuşku yok ki küçük partilere avantaj sağlayan “milli bakiye” sisteminin sırf TİP’i Meclis’ten dışlamak için AP-CHP işbirliğiyle kaldırılmış olması önemli bir rol oynamıştı. Ancak oy oranının 1969’da yüzde 2,68’e düşmesinde, 1966’daki 2. Büyük Kongre’den sonra başlatılan tasfiyeler, iki yıl sonra da bu tasfiyeyi yapan yöneticilerin Çekoslovakya olaylarından sonra kendi aralarında patlak veren iç iktidar mücadelesinin sol seçmen üzerinde yarattığı olumsuz etkiler de büyük rol oynamıştı.

Sol oyların bölünmesine ilişkin bir başka dramatik örnek ise, 12 Eylül 1980 darbesinden bir yıl önce, 14 Ekim 1979 senato seçimlerinde yaşanmıştı. İstanbul’da seçimlere Türkiye İşçi Partisi ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi adaylarının yanı sıra Türkiye Komünist Partisi ile bir başka sol grubun gösterdiği bağımsız adaylar da katılmıştı. Bu dört parçalı katılım nedeniyle sol seçmen ciddi bir kararsızlık yaşamış, TKP’nin desteklediği bağımsız aday Beria Onger 20.215, TİP adayı Behice Boran 12.969, oy alabilmiş, diğer iki adayın oyları ise 5 bin’in de altında kalmıştı.

1994 yerel seçimleri sırasında da üç “orta sol”partiden SHP’nin başında Murat Karayalçın, DSP’nin başında Bülent Ecevit, CHP’nin başında ise Deniz Baykal bulunmaktaydı. İstanbul Büyükşehir belediye başkanlığı seçiminde SHP adayı Zülfü Livaneli yüzde 20,3, DSP adayı Necdet Özkan yüzde 12,38, CHP adayı Ertuğral Günay yüzde 1,4 oy almış, yani üç “orta sol”partinin toplam oyu yüzde 34,08’ü bulmuştu.

Ancak “orta sol” oyların bölünmüş olması nedeniyle

Refah Partisi adayı Recep Tayyip Erdoğan yüzde 25,19 oyla aradan sıyrılarak İstanbul Büyükşehir belediye başkanı olmuş, böylece 2000’li yıllardaki başbakanlığının ve cumhurbaşkanlığının anahtarı kendisine altın tabakta sunulmuştu.

Geçmişteki hatalardan ders çıkarma vaktidir

20 yıllık iktidarında Türkiye’yi bir zindana döndüren, seçilmiş belediye başkanlarını görevlerinden uzaklaştırıp hapse attıran, Türk Ordusu’nu ve islamcı teröristleri, İHA’lar ve SİHA’ları kullanarak Suriye, Irak ve Kafkasya’ya, hattâ Kuzey Afrika’ya saldıran, yurt dışındaki siyasal sürgünler üzerinde sürekli terör estiren Erdoğan’ın ve partisinin alaşağı edilebilmesi için muhalefetteki ittifakların ve onları oluşturan partilerin geçmişteki hataları tekrarlamaktan mutlaka kaçınması gerekir.

Dahası, Kürt ve sol seçmenlerin oylarının bölünüp heder olmasına, özellikle de kaç yıldır parlamentoda AKP-MHP iktidarının tüm sınır ötesi saldırı kararlarına ve de CHP-İYİP muhalefetine o kararlara “Gazi Meclis” adına alkış tutmasına karşı tek başına direnen HDP’nin, yeni kimliğiyle Yeşil Sol Parti’nin oy kaybına hiçbir şekilde meydan verilmemelidir.

Umarım geç değildir...

Brüksel’de NATO karşıtı partinin yükselişi...

3 Nisan 2023

Yıllardır her 30 Mart akşamında yaptığım gibi, genç yaşta emperyalizme karşı mücadelelerini sürdürürken 1971 Cuntası tarafından Kızıldere’de katledilen devrimcileri anmak üzere Türkiye’de ve yurt dışında düzenlenen etkinlikleri öğrenebilmek için bilgisayar başında siteden siteye geçerken o inanılmaz haber düştü ekrana...

Finlandiya’nın NATO’ya katılımı Türkiye Büyük Millet

Meclisi Genel Kurulu'nda oybirliğiyle kabul edilmişti. Oylamaya katılan milletvekillerinin hepsi teklife kabul oyu vermiş, bazı milletvekilleri ise oylamaya katılmayarak çekimser kalmışlardı. Sağ ve sol medyada verilen yorumlu haberlerle bağlı kalmamak için TBMM'nin Internet'te Tutanaklar sayfasına girerek bu konunun görüşülüp karara bağlandığı oturumdaki tüm konuşmaları ve oylama sonuçlarını dikkatle inceledim. Toplantıya Büyük Birlik Partisi, Deva Partisi, Demokrat Parti, Gelecek Partisi, Saadet Partisi, Zafer Partisi ve Türkiye İşçi Partisi milletvekilleri hiç katılmamış, oturuma katılan partilerden AKP, CHP, MHP ve İYİP'ye mensup 276 milletvekilinin tamamı "Evet" oyu vermiş, HDP milletvekilleri ise oy kullanmayarak çekimser kalmıştı.

Toplantıda AKP adına konuşan Dışişleri Komisyonu Başkanı Akif Çağatay Kılıç, NATO'nun "açık kapı" politikasını sonuna kadar desteklediklerini belirterek NATO'ya "Hoşgeldiniz" demiş, MHP Milletvekili İsmail Özdemir de "Böylesi bir süreç içerisinde Finlandiya'nın NATO üyeliği bizim açımızdan olumlu bir gelişmedir" diyerek kabul oyu vereceklerini açıklamıştı.

Muhalefetteki CHP Grubu adına konuşan İstanbul milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz de partisinin NATO'ya bağlılığını ve "terörle mücadele" kararlılığını vurguladığı konuşmasında şöyle demişti:

"Finlandiya'nın üyeliğiyle birlikte NATO'nun daha da güçlü bir örgüt haline geleceğini düşünüyoruz. Biz, Madrid memorandumuyla birlikte, Türkiye'nin en önemli duyarlılığını gösterdiği terörle mücadele konusunda aynı duyarlılığı Finlandiya ve İsveç'ten de beklediğimiz için böyle bir gecikmeye razı olduk. Sonunda da Finlandiya ve İsveç'in attığı adımlarla bu beklentilerimizin önemli ölçüde karşılandığını gördük. Terörle mücadele konusu NATO'da bütün üyelerinin üzerinde mutabık kaldıkları bir konu değildir. Yarın öbür gün İsveç ve Finlandiya'nın kabul edilmesinden sonra, terörizmin tanımı konusunda hâlâ bizimle aynı fikirde olmayan şu anda

mevcut NATO üyeleri de vardır. Biz bu mücadeleye elbette devam edeceğiz.”

İYİP sözcüsü Ahmet Kamil Erozan da, İsveç ve Finlandiya dosyalarını Türkiye'nin ayrıştırdığını ancak iki ülkenin birlikte yola çıktıkları süreci yine birlikte tamamlayacakları müjdesini vermişti.

Millet İttifakı'nı oluşturan partilerin NATO konusundaki teslimiyetçi tavırları cümlelerin malumu... Unutulmasın ki, 2. Dünya Savaşı sonrasında Türkiye'yi ABD'nin askeri, ekonomik, siyasi ve ideolojik hegemonyası altına sokan CHP, 14 Mayıs 1950 seçimlerine sadece iki gün kala, 11 Mayıs 1950'de NATO'ya üyelik için ilk başvuruyu yapan partidir. İktidardan düştükten sonra da, ana muhalefet partisi olarak, 18 Şubat 1952'de Türkiye'nin NATO'ya katılmasına TBMM'de Demokrat Parti iktidarıyla birlikte tulum oy vermiş, darbe sonrası dönemlerde tekrar iktidar olunca ABD'nin ve NATO'nun tüm dayatmalarını harfiyyen yerine getirmiştir.

Türkiye'nin NATO'ya katıldığı, üstelik de NATO'nun Güneydoğu Kara Kuvvetleri ile 6. Müttefik Taktik Hava Kuvvetleri'nin İzmir kentinde üslendiği 1952 yılında mesleğe başlamış bir gazeteci olarak, tam 71 yıldır bu ittifakın Türkiye'ye özgürlük ve demokrasi değil, sadece ABD'ye ekonomik, askeri ve ideolojik bağımlılık getirdiğinin, dahası 10'ar yıl arayla yapılan üç askeri darbenin tahrikçisi ya da destekçisi olduğunun tanığıyım.

60'lı yıllarda işçi sınıfını temsil eden sendika liderlerinin kurduğu, sol aydınların, Kürt liderlerinin ve devrimci gençlik liderlerinin desteğiyle gelişen Türkiye İşçi Partisi gerek ülke sathında, gerekse TBMM'de ABD emperyalizmine ve NATO bağımlılığına karşı büyük mücadele verirken CHP lideri İsmet İnönü, üstelik TİP milletvekillerinin TBMM'de AP'nin gözü dönmüş milletvekillerinin vahşi saldırısına uğradığı bir dönemde, 14 Nisan 1968'in gazete manşetlerinden yansıtılan bir konuşmasında “CHP'nin en büyük rakibi TİP'tir” diyerek Türkiye'nin NATO'dan asla kopartılamayacağını ilan etmişti.

Üzerinden 54 yıl geçtikten sonra, CHP'nin bugünkü lideri Kemal Kılıçdaroğlu, 22 Şubat 2022'de Reuters Ajansı'na verdiği demeçte "Biz NATO'yu sadece bir savunma aracı, kurumu olarak görmüyoruz. NATO artık bugün, 21. yüzyılda aynı zamanda demokrasinin de bir güvencesidir" diyordu. 2 Mart 2022'de Fox TV'nin bir programında da "Biz NATO ittifakının bir parçasıyız. NATO'nun öngördüğü şekilde çalışmak zorundayız" güvencesi veriyordu.

CHP'nin liderliğinde İYİ Parti, Gelecek Partisi, DEVA, Saadet Partisi ve Demokrat Parti'nin katılımıyla oluşan 6'lı Masa ya da Millet İttifakı da, İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya katılabilmesi için önce "sürgünde bulunan rejim muhaliflerinin derhal derdest edilerek Türkiye'ye iade edilmesi" şartını açıkça desteklemiş, Erdoğan'ın Madrid NATO zirvesinde geri adım atarak bu konunun bir müzakere sürecine bağlanmasını kabul etmesi üzerine kıyameti kopartmıştı. Bu partiler 3 Temmuz 2022'de yaptıkları ortak açıklamada "Türkiye'nin haklı taleplerini somut güvencelere bağlamayan üçlü mutabakat metni, bir iç siyaset malzemesi olarak kullanılması dışında herhangi bir değer taşımamaktadır" diyebilmişlerdi.

Bunun üzerine İfo-Türk'te yayınlanan yorumumda sormuştum: "Nasıl oluyor da, Türkiye'ye demokrasi getirme iddiasındaki altı parti, CHP de dahil, sürgündeki muhaliflere yönelik bu faşizan talebe 'Türkiye'nin haklı talebi' diye niteleyerek sahip çıkabiliyor?"

6'lı Masa partileri, deprem felaketinden bir hafta önce, 30 Ocak 2023'te açıkladıkları 240 sayfalık Ortak Politikalar Mutabakat Metni'nde de "NATO ulusal güvenliğimiz açısından sağladığı caydırıcılık bakımından kritik önem taşımaktadır. NATO bünyesindeki katkılarımızı rasyonel bir zeminde ve ulusal çıkarlarımızı gözeterek sürdüreceğiz" diyerek NATO'ya bağımlılıklarını bir kez daha teyid ettiler.

Erdoğan'ın sınır ötesi tüm savaş tezkerelerine AKP ve MHP ile birlikte kabul oyu vermiş, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin sınır ötesi tüm operasyonlarını "Gazi Meclis" adına al-

kışlamış olanlardan bundan böyle de, seçimden sonra iktidar olduklarında da, NATO'yu eleştiren barışçıl bir ses çıkacağını da sanmıyorum.

TBMM'deki son Finlandiya'ya yeşil ışık oylamasına katılmamakla birlikte daha önce teklif üzerine HDP Grubu adına konuşan Hişyar Özsoy şu açıklamayı yapmıştı:

“Siyasi baskılar yüzünden İsveç ve Finlandiya'da sığıma hakkı elde etmiş ya da ilticaya başvurmuş Kürtlerin hayatı ve güvenliği üzerinden pazarlıkların yürütülmesi de ayrıca utanılması gereken bir durumdur. İsveç ve Finlandiya halklarının güvenlik kaygılarını anlıyoruz ancak zaten baskı ve işkencelerin her türlüsüne maruz kaldıkları için Türkiye'yi terk etmek zorunda kalıp sizin ülkenize sığınan Kürtleri çirkin pazarlıkların malzemesi yapmayın diyoruz.

“HDP yayılmacı bütün askerî anlaşmalara karşı ilkesel bir duruşa sahiptir. Şimdiye kadar ve istisnasız bir şekilde, bu Mecliste onaylanan hiçbir askerî anlaşmayı desteklememiş olmakla biz gurur duyuyoruz; bu bizim için ilkesel bir tutumdur. Dünyada yeterince savaş ve silah vardır; yeterince kan akmıştır, hâlen de akmaktadır. Onun için, tüm kaynak ve çabalarımızı barış, demokrasi, özgürlük ve eşitliğe ayırılım diyorum.”

Konuşmada, ne yazık ki, HDP'nin NATO'nun genişletilmesine karşı olduğunu belirten bir ifade yer almıyordu.

Toplantı sonrası medyaya yaptığı açıklamada Hişyar Özsoy “Hiçbir zaman askeri anlaşmaya ‘evet’ oyu vermiyoruz, her zaman ‘hayır’ diyoruz. İlk defa askeri bir anlaşmada böyle yapıyoruz. Şimdiye kadar hepsine ret oyu verdik. Ama bu defa Finlandiya'nın güvenlik kaygılarını meşru gördüğümüz için bu oylamaya katılmama kararı aldık, ‘hayır’ da demek istemedik” diyordu.

Oysa aynı gün Yeşil Sol Parti'nin, HDP Eş Genel Başkanları Pervin Buldan ve Mithat Sancar'ın da katılımıyla seçim startının verildiği toplantıda, parti eş sözcüsü Çiğdem Kılıçgün şöyle diyordu:

“Türkiye’nin Kürt sorununu bahane ederek Suriye ve Irak’a yönelik askeri operasyonlarına son vereceğiz. Türkiye’nin Suriye ve Irak’tan geri çekilmesini sağlayacağız. Bu ülkelerle dostluk ilişkileri içinde ve müzakere ve diyalog yoluyla, bölgeselleşen Kürt meselesini çözeceğiz. Rusya’nın çevrenmesini amaçlayan NATO’nun, genişleme süreci adıyla yeni çatışma alanları yaratan silahlanma politikasına ve bir bütün olarak nükleer savaş tehdidine karşı sesimizi yükseltmeye devam edeceğiz.”

Emek ve Özgürlük İttifakı bileşenlerinden, halen yasama organında dört milletvekiliyle temsil edilen Türkiye İşçi Partisi’nin, 60’lardaki öncülünün hilafına, NATO’ya bağımlılığı teyid eden ve onun güçlendirilmesini sağlayan bir öneri görüşülürken TBMM’de hazır bulunup muhalif oy kullanması diğer sol partilerin tepkilerine ve eleştirilerine yol açtı.

Buna karşılık, yine Emek ve Özgürlük İttifakı’nda yer alan, önümüzdeki seçimlere kendi logosu ve listeleriyle katılacağını açıklayan TİP’ten farklı olarak sol oyların bölünmesine meydan vermemek için kendi adaylarının Yeşil Sol Parti’nin listelerinden seçime katılmasını kararlaştırmış bulunan Emek Partisi, Finlandiya’nın NATO üyeliği konusunda da şu ilkesel açıklamayı yaptı:

“NATO halkların ve dünya emekçilerinin tepesindeki Demokles Kılıcıdır. Bulaştığı kirli işler, pazarlıklar ve uyguladığı mafya yöntemleriyle kapitalist dünya düzeninin garantörü, diplomasinin tetikteki elidir.

“NATO Doğu Avrupa’daki eski halk demokrasilerinin yıkılmasından sonra bu ülkeleri de kapsayarak kendisini genişletmiştir.

“Bugün de Ukrayna, Finlandiya ve İsveç’in gündemdeki üyeliğiyle aynı amacı taşıyor. İsveç ve Finlandiya’nın üyeliğine veto koyan Türkiye yönetimi, NATO’da sahip olduğu itiraz hakkını pazarlık yapmak için kullanmış ve kullanmaktadır. Bu sırada söylenen sert sözler, iki adım ileri bir adım geri diplomasisi ‘evet’ oyu karşılığında koparılabilir.

leceklerin en büyüğünü koparmayı amaçlamaktadır. Finlandiya'ya veto zaten kaldırılmıştır.

“NATO iki yıl önce yapılan zirve toplantısında kendisine Çin ve Rusya'yı düşman ilan ederek stratejisini yeniledi. Bu bağlamda da bütün üye ülkeleri çeperinde birleştirmeye çalıştı. Karadeniz'i bir Amerikan gölü haline gelecek biçimde üslerle kuşatan ABD'nin Akdeniz-Ege-Karadeniz'de; ayrıca Baltık Denizi ve Çin'in etrafında uyguladığı kuşatmanın başlıca gücü de NATO ve üyesi ülkelerdir.

“Bu savaş kışkırtıcısı örgüt, halkların başına bela açmaya devam ediyor. Türkiye emekçilerinin de NATO'dan hiçbir çıkarı yoktur.

“Türkiye NATO'dan çıkmalıdır. NATO'nun genişlemesine hayır. NATO dağıtılmalıdır.”

Soldaki ikinci kümelenmeyi temsil eden Sosyalist Güçbirliği çatısı altında seçime katılmakta olan Sol Parti, Türkiye Komünist Partisi ve Türkiye Komünist Hareketi de, NATO'nun genişletilip güçlendirilmesi sürecine tamamen karşı çıkışlarını açıklamışlardır.

NATO'ya karşı çıkmanın kitle desteği kaybettireceği endişesine kapılanlar için bir not da NATO'nun genel merkezinin ve askeri karargahlarının bulunduğu Belçika'dan...

Ukrayna çatışması başladıktan sonra Belçika federal, bölgesel ve yerel meclislerinde bu krizin doğmasında batılı süper güçlerin ve NATO'nun kışkırtıcı rolünü belgelerle açıklayarak barışçıl çözüm sağlanması için mücadele veren Belçika İşçi Partisi (PTB), aleyhindeki tüm kara çalmalara ve tehditlere rağmen kamuoyunda günden güne daha da güç kazanıyor.

Belçika'nın en büyük Fransızca gazetesi Le Soir'ın 29 Mart 2023 tarihli sayısında açıkladığı anket sonuçlarına göre, Ukrayna krizinde NATO'nun en büyük destekçisi olan iktidardaki Sosyalist Parti (PS)'nin NATO başkenti Brüksel'deki oy oranı 2019'daki yüzde 21,6'ya karşılık 2023 Mart'ında yüzde 16,8'e düşerken NATO karşıtı mücadele veren Belçika

İşçi Partisi (PTB)'nin oy oranı aynı tarihlerde yüzde 12,3'ten yüzde 19,4'e yükselmiş bulunuyor.

Daha ne diyelim? Kıssadan hisse...

Yurt dışındaki seçmenin sol duyulu seçimi...

10 Nisan 2023

Türkiye'de ve Türkiyeli göçmenlerin yoğun bulunduğu ülkelerde kullanılacak oylarla AKP-MHP diktasının devrilip demokratikleşme sürecine girip girilemeyeceğinin belirlenmesine tam beş hafta kaldı. Bu sürece girilebilmesi 14 Mayıs'ta hem Recep Tayyip Erdoğan'ın cumhurbaşkanlığından uzaklaştırılması, hem de muhalefet partilerinin TBMM'de en azından 360 milletvekilliğini kazanarak anayasayı değiştirmek için gerekli üçte iki çoğunluğu elde etmelerine bağlı...

Ben Türkiye vatandaşı olmadığım için, oy kullanma hakkına da sahip değilim... Ancak cumartesi günü YSK'da yapılan kura çekiminin ardından belirlenen milletvekili oy pusulasında tam 32 partinin yer aldığını, hele sol muhalefeti temsil eden partilerin ortak liste oluşturmak yerine kendi logolarıyla seçime katılmakta olduğunu görünce özgürlüğe ve eşitliğe susamış sol seçmenin sandık başında mühürünü bu partilerden herhangi birinin hanesine basarken ne denli zorlanacağını düşündüm.

Bundan altı ay önce, 24 Eylül 2022'de, İstanbul'da Haliç Kültür ve Kongre Merkezi'nde HDP, EMEP, TİP, EHP, TÖP ve SMF'nin bir araya gelerek Emek ve Özgürlük İttifakı'nın oluşturmalarının yarattığı büyük heyecan ve coşkuyu anımsadım.

O coşkuyu yaşayanlar, önce ittifakın öncü partisi HDP'nin Anayasa Mahkemesi'nce kapatılma tehdidinin yarattığı endişeyi paylaştılar. Yıllardır gerçekten demokratikleşme mücadelesinin başını çeken, parlamentoda bunun kavgasını hakıyla

veren HDP, bu tehdit karşısında yerinde bir kararla seçime katılma hakkı kazanan partilerden Yeşil Sol Parti (YSP)'yi destekleyeceğini ve adaylarını o partiden göstereceğini açıklayarak iktidarın tehdidini boşa çıkartmayı başardı.

Emek ve Özgürlük İttifakı kurucusu olup da seçime katılma hakkı tanınmış olan Emek Partisi (EMEP) de hemen ardından Yeşil Sol Parti (YSP) listesinden katılacağını açıklayarak büyük bir özveri örneği verdi.

Buna karşılık kapanan yasama döneminde kuruluşunu ve Meclis'te temsil edilmesini HDP'e borçlu olan Türkiye İşçi Partisi (TİP), ittifak üyesi diğer iki partinin aksine, Yeşil Sol Parti listesinde yer almak yerine seçime 49 il ve 52 seçim çevresinde kendi logosuyla ve listeleriyle katılacağını açıkladı.

Yaklaşık yedi yıldır tutuklu bulunan eski Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Gültan Kışanak TİP'in bu tavrını "HDP'nin ve bu seçime girecek olan Yeşil Sol Parti'nin de Kürt sosyalistler, yurtseverler ve Türkiye sosyalist hareketinin ortak partisi olduğunu da hatırlatmak isterim. Yani Meclis'te tek sosyalist parti TİP değil. Bu hakikatleri dikkate alarak, bir tek oyu bile heba etmeye kimsenin hakkı olmadığına da altını çiziyorum" diyerek sert şekilde eleştirdi.

Edirne F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan HDP liderlerinden Selahattin Demirtaş da, "Meclis'te, alanlarda ve cezaevlerinde yıllardır direnen sosyalistler olarak, Türkiyeli tüm yoldaşlarımızı parlamentoda en güçlü şekilde görmek istiyoruz. Her bir arkadaşımız birbirinden değerlidir, yıpratılmaları asla doğru olmaz. Tek bir milletvekilliğinin bile geleceğimizi belirleyeceği bu seçimde Türkiye'nin tüm sosyalistlerini, tüm demokratlarını Yeşil Sol Parti listelerine güç vermeye, güç almaya çağırıyoruz" diyerek Kışanak'ın çağrısına destek verdi.

Bu çağrılara rağmen, TİP ayrı liste çıkarmakta direndiği, HDP yönetimi de Emek ve Özgürlük İttifakı'nın her şeye rağmen ayakta tutulmasına öncelik verdiği için 49 il ve 52 seçim çevresindeki sol seçmenler 14 Mayıs'ta iki parti ara-

sında bir tercih yapmak ya da Sosyalist Güçbirliği İttifakı üyesi olup seçime ayrı ayrı listelerle katılan Sol Parti, Türkiye Komünist Partisi (TKP) ve Türkiye Komünist Hareketi (TKH)'den birine oy vermek durumundadır.

Bu tercih sorunu, sadece Türkiye'deki sol seçmenler açısından değil, yurt dışında oy kullanacak olanlar açısından da tüm yakıcılığıyla gündemdedir.

YSK'nın açıklamasına göre 14 Mayıs'ta Türkiye'de 64 milyon 191 bin 285, yurt dışında da 3 milyon 286 bin 258 seçmen oy kullanma hakkına sahip bulunuyor.

2014 yılından beri yurt dışında yaşayan vatandaşların da oy hakkına sahip olduğu dört seçim yaşanmıştı. İlki, 10 Ağustos 2014'te yapılan tek dereceli cumhurbaşkanı seçimiydi. Ardından 2015 yılında iki genel seçim, 2018 yılında da hem Millet Meclisi, hem de cumhurbaşkanlığı için genel oylama yapıldı.

2014'teki cumhurbaşkanı seçimi yurt dışında ancak sınırlı merkezlerde ve sadece önceden randevu almış olanların oy kullanabileceği şekilde yapıldığı için, topu topu 230.938 göçmen oy kullanabilmişti. Ancak gösterilen tepkiler üzerine bu randevu zorunluluğu kaldırıldığından, yurt dışında oy kullananların sayısı 2015 genel seçiminde 1.298.325'e, katılım oranı yüzde 44,78'e, 24 Haziran 2018 parlamento ve cumhurbaşkanı seçimlerinde ise oy kullananların sayısı 1.525.279'a, katılım oranı da yüzde 50,09'a yükselmiş bulunuyordu.

2018 seçimlerinde yurt dışındaki seçmenlerin yüzde 51,73'ü AKP'ye, yüzde 17,75'i CHP'ye, yüzde 17,31'i HDP'ye oy vermiş, onları yüzde 8,01 ile MHP ve yüzde 9,96 ile İYİP izlemişti.

HDP'nin yurt dışında aldığı oyların yüzdesi, ülkelere göre yüzde 9 ila yüzde 48,76 arasında bir değişim göstermekteydi. Üstelik Fransa, Avusturya, İsviçre ve İngiltere'de HDP oyları CHP oylarına oranla iki üç misli fazlaydı.

Hiç kuşku yok ki, 14 Mayıs seçimlerinde, AKP-MHP ik-

tidarının genel çöküşü sol partilerin yurt dışındaki seçim şansını nesnel olarak artırmıştır. Ancak Emek ve Özgürlük İttifakı'nın da desteklediği cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu'nun tüm helalleşme ve sağa taviz verme yöntemlerini kullanması sayesinde Millet İttifakı'nın yurt dışında da oylarını önemli ölçüde artıracığında kuşku yoktur.

Bu artış, sadece Cumhuriyet İttifakı'nın değil, seçime farklı listelerle katılmakta olan Emek ve Özgürlük İttifakı ile Sosyalist Güçbirliği İttifakı partilerinin yurt dışındaki oy oranlarında ciddi bir frenleme, hatta gerileme yapabilir.

Seçime farklı listelerle katılımın sadece yurt dışı oyları açısından değil, aynı zamanda ittifak mensubu partilerin Türkiye'deki oylarının değerlendirilmesinde de olumsuz etkileri olabilecektir.

Kamuoyu araştırmacısı, Türkiye Raporu Direktörü Can Selçuki, "Yurtdışında kullanılan oyların CB ve MV seçimlerine etkisi ne?" notuyla paylaştığı bir videoda şöyle diyor:

"Türkiye'nin 81 il seçim bölgesi için öncelikle o seçim bölgesindeki toplam seçmen payına bakılıyor. Daha sonra o pay yurt dışındaki gelen oylarla çarpılarak o seçim bölgesine gelecek ilave oylar hesaplanıyor. Daha sonra da partilerin yurtdışından gelen oyların içerisindeki toplam payına göre o seçim bölgesindeki partilere ilave oylar ekleniyor. Yarışın çok sınırda olduğu; bin, 2 bin, 3 bin, 5 bin gibi oylarla milletvekillerinin değişebileceği yerlerde yurt dışı oyları çok önemli bir yere sahip."

Emek ve Özgürlük İttifakı'nın geçen gün yaptığı açıklamaya göre, Türkiye'deki seçime Yeşil Sol Parti tüm illerde katılırken, Türkiye İşçi Partisi de 52 seçim çevresinde oylamaya kendi listeleriyle Yeşil Sol Parti'ye rakip olarak katılıyor.

Her iki partinin yurt dışında ayrı ayrı elde edecekleri oyların oranı, Selçuki'nin açıklamasında belirttiği gibi, 52 seçim çevresinde dikkate alındığı takdirde, Yeşil Sol Parti'nin çıkartacağı milletvekili sayısında düşümlere neden olabilir.

Türkiye solunun 60'lı yıllarda başlayan legal mücadele tarihinde parlamento seçimlerine katılım konusunda, gerek Türkiye İşçi Partisi'nin kendi içinde, gerekse sol partiler arası ilişkilerde birçok hatalar yapılmıştır. Ne yazık ki bunlardan bugün dahi gerekli ders alınmadığı görülüyor.

1965 seçimlerinde yüzde 2,97 olan oy oranıyla 15 milletvekilliği kazanarak Türkiye siyasetine ağırlığını koymayı başarmış olan 1. Türkiye İşçi Partisi'nin 1969 seçimlerinde sadece 2 milletvekilliği kazanabilmiş olmasında kuşkusuz küçük partilere avantaj sağlayan “milli bakiye” sisteminin sırf TİP'i Meclis'ten dışlamak için AP-CHP işbirliğiyle kaldırılmış olması önemli bir rol oynamıştı.

Ancak partinin oy oranının 1969'da yüzde 2,68'e düşmesinde, 1966'daki 2. Büyük Kongre'den sonra başlatılan tasfiyeler, iki yıl sonra da bu tasfiyeyi yapan yöneticilerin Çekoslovakya olaylarından sonra kendi aralarında iç iktidar kavgasına girmiş olmalarının sol seçmen üzerinde yarattığı olumsuz etkilerin de büyük rol oynamış olduğu unutulmamalıdır.

Kürt illerinde 1962'den itibaren büyük destek gören TİP'in daha 1965 seçiminde o bölgede yeterince milletvekili çıkaramamasının nedenlerinden birini tarihçi yazar Celal Temel, 7 Nisan 2023'te Rûpela Nû'da yayınlanan “Dünkü Türkiye İşçi Partisi (TİP), garip 1965 seçimleri ve Kürdler” başlıklı yazısında şöyle belgeliyor:

“49'lar Davası'nın iki önemli ismi, iki kader arkadaşı bu seçimlerde karşı karşıya getirildiler. *Musa Anter* TİP yetkililerin isteğiyle Mardin'den aday oldu. Sonra, Mardin'de, TİP teşkilatının bulunduğu tek ilçe olan Derik'te ön seçime gidilerek *Canip Yıldırım* aday yapıldı. Bunun üzerine Musa Anter, TİP'ten ayrılıp son anda bağımsız aday oldu... 1,965 oy alan TİP'in adayı Canip Yıldırım ve 13.218 oy alan Musa Anter seçilemediler!”

Celal Temel'in yine 1965 seçimleri konusunda bir başka önemli açıklaması şöyle: “TİP, Urfa'da liste başına, Urfalı-

ların sevdiği Diş Tabibi Hüseyin Kiraz'ı koydu. Sonuçta on beş bine yakın oy alan Faik Bucak, seçimlere bağımsız girdiği için kazanamazken 3.771 oy alan TİP, milli bakiye sistemine göre bir milletvekili çıkartmaya hak kazandı. Ancak TİP Merkez Yürütme Kurulu, listesinin başında bulunan Siverekli *Hüseyin Kiraz*'ın yerine, İstanbul'dan seçilemeyen *Behice Boran*'ın Urfa'dan milletvekili olmasına karar verdi! Bu durum, Urfa'da, Siverek'te protesto edildi. TİP'in bu tavrı, Kürdlerin Türk soluna bakışını olumsuz etkilerken TİP, Mardin, Tunceli, Bingöl ve Siirt gibi bazı illerde de benzer hatalar yaptı, ya da bilinçli olarak böyle davrandı! Tabi ki bu durum, TİP'in, bir sonraki seçimlerde (1969), Diyarbakır dışındaki Kürd illerinde tamamen yok olmasıyla sonuçlandı.”

Sol oyların bölünmesine ilişkin bir başka dramatik örnek ise, 12 Eylül 1980 darbesinden bir yıl önce, 14 Ekim 1979 senato seçimlerinde yaşanmıştı. İstanbul'da seçimlere 2. Türkiye İşçi Partisi ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi adaylarının yanı sıra Türkiye Komünist Partisi ile bir başka sol grupun desteklediği bağımsız adaylar da katılmıştı. Bu dört parçalı katılım nedeniyle sol seçmen ciddi bir kararsızlık yaşamış, TKP'nin desteklediği bağımsız aday Beria Onger 20.215, TİP adayı Behice Boran 12.969, oy alabilmiş, diğer iki adayın oyları ise 5 bin'in de altında kalmıştı.

Bir örnek de Ortanın Solu'ndan:

1994 yerel seçimleri sırasında da üç “orta sol”partiden SHP'nin başında Murat Karayalçın, DSP'nin başında Bülent Ecevit, CHP'nin başında ise Deniz Baykal bulunmaktaydı. İstanbul Büyükşehir belediye başkanlığı seçiminde SHP adayı Zülfü Livaneli yüzde 20,3, DSP adayı Necdet Özkan yüzde 12,38, CHP adayı Ertuğral Günay yüzde 1,4 oy almış, yani üç “orta sol”partinin toplam oyu yüzde 34,08'ü bulmuştu. Ancak “orta sol” oyların bölünmüş olması nedeniyle Refah Partisi adayı Recep Tayyip Erdoğan yüzde 25,19 oyla aradan sıyrılarak İstanbul Büyükşehir belediye başkanı ol-

muş, böylece 2000’li yıllardaki başbakanlığının ve cumhurbaşkanlığının anahtarı kendisine altın tabakta sunulmuştu.

Evet, yaklaşan 14 Mayıs 2023 seçimlerine Türkiye’de de, yurt dışında da geçmişte yaşananlardan ders alınmamış olarak giriliyor.

Son liste tartışmaları sırasında TİP sözcülerinin kendi partilerini solun, içinden doğdukları ve kendilerine Meclis’te temsil olanağı sağlamış bulunan HDP’yi sadece Kürt’lerin temsilcisi gibi göstererek ayrı liste çıkartmayı meşru kılmaya çalışmaları tam bir vefasızlık örneğidir.

Hapisteki Gülten Kışanak yukarıda alıntıladığım açıklamasında bu vefasızlığa gereken yanıtı vermiştir.

Kaldı ki, TİP önümüzdeki seçime katılan tek sosyalist parti de değildir... Emek ve Özgürlük İttifakı’nın üyesi Yeşil Sol Parti, onun listesinden aday gösteren Emek Partisi vardır, Sosyalist Güçbirliği İttifakı’nı oluşturmuş olan Sol Parti, Türkiye Komünist Hareketi ve de Erkan Baş’ın bir süre başkanlık yapıp terkettiği Türkiye Komünist Partisi de vardır.

Yine de, sol açısından bu seçimin tayin edici, sonuç alıcı gücü, sadece Doğu ve Güney Doğu illerinde değil, Türkiye’nin Batı metropollerinde de büyük bir nüfus yoğunluğuna sahip olan, belirleyici rolünü de son yerel seçimlerde İstanbul ve Ankara belediye seçimlerinde tartışma götürmez şekilde kanıtlamış bulunan Kürt seçmenlerin yoğun desteğine sahip Yeşil Sol Parti olacaktır.

Bu, sadece Türkiye metropollerini açısından değil, yurt dışındaki Türkiyeli göçmen kitleleri açısından da geçerlidir.

Türkiye’deki zulme ve sürgündeki baskılara karşı Avrupa başkentlerinde meydanlara inerek “Diktatörlüğe hayır!”, “Ji diktatoriyê re Na!”, “Nein zur diktatur!”, “No to dictatorship!”, “Non à la dictature!” diye haykırانların belirleyici desteği dün HDP için olduğu gibi, bugün de Yeşil Sol Parti ve onun başını çektiğim Emek ve Özgürlük İttifakı için olacaktır!

Seçime doğru sol'a ansiklopedik anımsatma...

17 Nisan 2023

Geçtiğimiz pazar günü Esra Yıldız'ın bizim Türkiye'deki ve sürgündeki yaşamımızı ve mücadelelerimizi konu alan Vatan-sız belgeselinin Türkiye Filmleri Festivali'nin kapanışındaki gösterimine davetli olarak gittiğimiz Paris'te dostlarımızla gerçekten sıcak bir gün yaşadık.

52 yıllık sürgünümüzün başlarında, 12 Mart rejimine karşı Demokratik Direniş mücadelesini sürdürürken 1972 yılında illegal olarak kaldığımız Paris'teki dostlarımızın çoğu arkalarında onurlu isimler bırakarak sonsuzluğa göç etti... Hem 60'lı yıllar Türkiye'sinde, hem de 80'li yıllar sürgününde aynı kavgayı paylaştığımız dostlarımızdan Avukat Enis Coşkun festivalin kapanışında bizimle beraberdi, ortak geçmişimizi anımsatarak duygulandıran bir de konuşma yaptı.

Paris'teki dostlarla söyleşilerimizin ana konularından biri, Türkiye aktüalitesine uygun olarak, yaklaşan 14 Mayıs seçimleriydi. Artı Gerçek'te geçen hafta ayrıntılı yazdığım gibi, sadece Türkiye'nin değil, komşu ülkelerin ve de Türkiye çıkışlı diasporaların geleceği açısından da büyük önem taşıyan bu seçime sol partilerin, iki ayrı ittifak halinde ve her birinde de farklı listelerle bölük pörçük katılmakta olmasından duyduğum endişeyi dile getirdim.

Bir haftadır Türkiye'den gelen haberler de, ne yazık ki, bu endişemi güçlendirmekte... Açıklanan aday listelerinden anlaşıldığına göre özellikle Batı metropollerinde seçime ayrı listelerle çok sayıda sol parti katılmakta...

Örneğin, 2018 seçiminde HDP'nin yüzde 12,62 oyla üç milletvekili çıkarttığı İstanbul 2. Bölge'de bu kez seçime katılan sol partilerin sayısı 5'i buluyor...

Üstelik seçimde, Emek ve Özgürlük İttifakı'nın mensubu iki partiden Yeşil Sol Parti'nin listesinde gazeteci Hasan Cemal, TİP'in listesinde ise yine gazeteci Ahmet Şık ilk üç aday arasında yer alıyorlar.

2018 seçiminde bu bölgede Cumhuriyet İttifakı'nın yüzde 53,29 oyla 15, Millet İttifakı'nın yüzde 34,02 oyla 10 milletvekili çıkarttığı, bu kez solun beş ayrı listeye katıldığı bu bölgede milletvekili adayı iki meslektaşına da "Kolay gelsin" diyorum...

Sol açısından üzüntü verici bu gelişmeleri dikkatle izlerken, dün gece ekranıma değerli sanatçı dostumuz Ali Cabbar'ın yeni bir müjdesi düştü... Yıllardır büyük emek vererek yarattığı, Can Yücel'in Deniz Gezmiş için yazdığı o ünlü Mare Nostrum adlı şiirindeki ifadeyle Aşk Olsun Çocuk diye adlandırdığı foto-roman nihayet Türkiye'de Boyut Yayınları tarafından 192 sayfalık bir kitap olarak da yayınlanmış bulunuyor.

Bu değerli kitap, yaklaşan seçimlerin sıcak atmosferinde hâlâ geçmişten yeterince ders almadığı anlaşılan sol için son derece yararlı bilgiler içeriyor. Geçen yıl Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan'ın idamlarınının 50. yıldönümü nedeniyle sosyal medyada dijital olarak paylaştığı Aşk Olsun Çocuk'u Ali Cabbar şöyle sunmuştu:

"Bu fotoromanda size, 2. Dünya Savaşı'nın bittiği 1945'ten, 1970'lerin başına kadar Türkiye'de ve dünyada yaşanan önemli siyasi, toplumsal ve kültürel olayların ışığında Deniz Gezmiş'i anlatacağım. Eğer yaşasaydı, daha doğrusu eğer öldürülmeseydi, bu sene 28 Şubat'ta 75 yaşında olacaktı.

"Bu kitabı okumaya başladığınızda hemen farkına varacağınız gibi, bir tarih kitabı yazmaya çalışmadım. Deniz'in yaşadığı yıllarda dünyada ve Türkiye'de geçen olayları, 'fotoroman' formatında, basit bir dille anlatmayı tercih ettim.

"Deniz'lerin on sene kadar gerisinden gelen bir kuşağın üyesi olarak, onların dönemini, o zamanki yaşımda takip ederken bende iz bırakan konularla öne çıkardım. Kendi ilgi duyduğum, edebiyat, sinema, spor gibi konulara, en az politik olaylar kadar yer verdim, çünkü Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının da bunları takip ettiğini ve etkilendiğini tahmin ediyorum. Ve onları anlamanın, onların çağını anlamakla mümkün olacağını düşünüyorum."

Ali Cabbar, dizinin daha ilk haftalarında Diken'den Zeynep Güven Ünlü'ye verdiği söyleşide şöyle diyordu:

“12 Mart döneminde ortaokul-lise öğrencisiydim. Deniz benim heyecanla izlediğim kahramanımdı. O dönemin radyo ve gazete haberlerinde gün be gün takip ederdim. Babamın TİP'li oluşunun ve 1965 mitinglerine beni de götürmesinin bu farkındalıkta etkisi vardı. Üniversitedeyse Deniz'le birlikte Mamak'ta yatan arkadaşlarının kurduğu örgütün önce sempaticanı, sonra üyesi oldum, 1980 darbesinin ardından tutuklandım.

“Deniz Gezmiş, toplumsal hafızada bıraktığı yer açısından Türkiye siyaset hayatının en önde gelen üç-beş kişisinden biridir. Geride bir direniş mirası bıraktı. Bugün hâlâ yaşayan ve umut vermeye devam eden bir direniş mirası... Gezi sırasında bile pankartlarda onun resmi vardı. O cesarete ve karizmaya sahip bir kişi, eğer yaşasaydı, sistem buna izin verseydi, bugün Türkiye için önemli bir lider olabilirdi. Kısa yaşamında yaptıklarının çok ötesinde bir kişilikti.”

Sanatçı, t24'ten Hülya Işık Kurt'a verdiği demeçte de Deniz Gezmiş döneminin bugüne bağlantısını şöyle kuruyordu: “Fotoromanı hazırlarken çok kitap okudum, saatler boyu internette gezindim, birçok akademik çalışmaya göz attım ve görsel araştırması yaptım. Benim için çok öğretici bir deneyim oldu. Türkiye'de bazı şeyler değişirken bazı şeylerin nasıl da değişmemiş olduğuna şaşırdım. Hikmet Kıvılcımlı 69 yıllık hayatının üçte birini içerde geçiriyor. Suçu kitap yazmak ya da parti kurmak. Aziz Nesin sadece yazdıklarından dolayı onlarca kez tutuklanıyor. Nâzım Hikmet 1938'de hapsediliyor ve 12 yıl yatırılıyor. Neden dersin? Çünkü şirirleri elden ele dolaşüyor ve Deniz Kuvvetleri'ndeki askerler arasında çok okunuyormuş! Ve hatta onları isyana teşvik ediyormuş! Yargılamayı Marmara Denizi'nde gezinen askerî bir gemide subaylar yapıyor. Şaka gibi! Osman Kavala, Selahattin Demirtaş ve Gezi Davalarındaki keyfi uygulamalara bakınca sanki tarih tekerrür ediyormuş gibi geliyor.”

192 sayfalık kitap, iç kapakta Semih Orcan ve Veli Yılmaz'a bir ithafla başlıyor. Ali Cabbar dün bana gönderdiği mesajda bu ithafın nedenini şöyle izah ediyor: “Kitabı yakın arkadaşlarım, THKO Nurhak ekibinden Semih Orcan ve 1980 Darbesi’nden sonra yazı işleri müdürü olarak 748 yıl cezaya çarptırılan ve 12 yıl hapis yatan Veli Yılmaz’a adadım. Veli 30 yıl önce, hapisten çıktıktan 2 yıl sonra kalb krizi geçirdi. Semih ise 5 yıl önce kansere yenildi.”

Kitabın sonunda da bu esere bilgi, belge ve anılarıyla katkıda bulunan Durin Ababay, Nuran Ağırnaslı, Osman Bahadır, Başak Şenova, Sait Biğ, Aynur Çağlı, H. Ender Çıtak, Aydın Çubukçu, Ahmet Demirel, Levent Efe, Alev Er, Gökalp Eren, Bülent Erkmen, Teoman Göral, Oktay Kaynak, Atilla Keskin, Hale Özgür Kıyıcı, Mustafa Lütü Kıyıcı, Nevzat Onaran, Nil Orcan, Neyyire Özkan, Ercan Öztürk, Elif Gönül Tolon, Mustafa Yalçın, Nihat Ziyalan, Dilşat Zülkadiroğlu ve Mustafa Zülkadiroğlu’na teşekkür yer alıyor.

Aşk Olsun Çocuk’un yaratılış sürecindeki heyecanı Brüksel’de Ali Cabbar ve kitabın editörü Fahire Kurt’la birlikte İnci de, ben de yakından paylaşmıştık. Sağ olsunlar, benim kitap hakkındaki düşüncelerimin bir özetini kitabın arka kapığında paylaşmışlar:

“Deniz’le son kez 54 yıl öncesinin bir Eylül günü benim de yargılanmakta olduğum İstanbul Adliyesi’ne tutuklu getirildiğinde görüşmüştüm. ‘Mehmet Cantekin’i vurdular. Yarın serbest bırakılsam bile beni hayatta bırakırlar mı? Ama direneceğiz’ demişti. Aynı gün Taylan Özgür de öldürülmüştü. Bir daha göremediğim Deniz 1971’de tutuklandığında, soldan kendisine yöneltilen eleştirilere karşı Ant dergisinde ‘Deniz ve arkadaşları soygun düzenine karşı savaşıyor halk çocuklarıdır’ demiştik! İdam edildiği haberini ise 1972’nin 6 Mayıs sabahı Sofya Radyosu’ndan içimiz kan ağlayarak öğrenmiştik. Üç fidanın idamına karşı sürgünde bizim de katkıda bulunduğumuz kampanya sonuç vermemişti. Nasıl versin ki! Onlar idam hücrelerindeyken Sovyetler Birliği

Yüksek Şurası Başkanı Podgorni cunta yönetimine dostluk ziyareti yapıyor, Meclis'te CHP milletvekillerinin bir bölümü dahi idamlar lehinde oy kullanıyordu. Yıllar sonra Aşk Olsun Çocuk'ta Deniz ve yoldaşlarıyla tekrar buluştuk, onların yaşamı ve mücadelesi üzerine bilmediğimiz birçok şeyi öğrendik. Aşk Olsun Çocuk ansiklopedik değerinde bir fotoroman oldu.”

Haftalarca sosyal medyada dikkatle izlediğimiz Aşk Olsun Çocuk'un basılı kitap olarak Brüksel'e ulaşmasını İnci de, ben de heyecanla bekliyoruz.

Beklerken de, günümüzdeki seçim atmosferinin de etkisiyle, kitabın daha önce okuyup kaydettiğimiz müsveddelerinde Deniz Gezmiş ve yaşatlarının 68 direnişinin liderleri olmadan önce ki bilinçlenme sürecine ilişkin bölümü yeniden dikkatle okudum:

“İbrahim Kaypakkaya Çorum Öğretmen Okulu'nda okuyor. Haydarpaşa Lisesi öğrencisi Mahir Çayan çok iyi top oynuyor. (Vefa'da oynamaya başlamıştı, Beşiktaş'a transferi konuşuluyordu ama sakatlandı.) Türk Barışseverler Cemiyeti Başkanı Adnan Cemgil'in oğlu Sinan Cemgil babasını hapisanede ziyaret ederek büyüdü. Ulaş Bardakçı liseyi Nevşehir'de, Hüseyin İnan ve Saffet Alp Kayseri'de okuyor. Yozgatlı Yusuf Aslan, Rizeli Cihan Alptekin, Diyarbakırlı Ömer Ayna, Tuncelil Hüseyin Cevahir, Konyalı Kadir Manga, İzmir Atatürk Lisesi'inde okuyan Alpaslan Özdoğan, Ankaralı İbrahim Öztaş ve Hüdai Arıkan gibi birçok zeki, çalışkan ve yurtsever genç geleceğe ümitle bakarak eğitimlerini sürdürüyor, hangi üniversiteye gideceklerinin planını yapıyor. On sene sonra yolları Deniz Gezmiş ile kesişecek, arkadaş olacaklar, benzer düşünceleri paylaşacaklar.

“Haydarpaşa Lisesi öğrencileri Deniz Gezmiş ve Mahir Çayan (birbirlerinden habersiz) ilk eylemlerine katıldı! Okulun en sevilen öğretmenlerinden eski Fenerbahçeli futbolcu “Boncuk Ömer”i tecavüzle suçlayan Hürriyet'in haberini protesto etmek için Cağaloğlu'ndaki gazete binasını taşla-

yanlar arasındaydılar. Slogan atarak Milli Eğitim Müdürlüğü'ne yürüdüler.

“Haydarpaşa Lisesi o zamanlar sınıfları yüzer kişilik bir devlet lisesiydi. Öğrencilerle başa çıkamayan öğretmenler çareyi herkese ‘sıfır basmakta’ buluyorlardı. Deniz de Lise 2’de fizikten sınıfta kaldı ve okuldan ayrılmak istedi. Babası Cemil Bey, onu bir arkadaşının müdürlük yaptığı Aksaray’daki Özel Bilir Koleji’ne yazdırdı. Lisenin son iki sınıfını burada İngilizce öğrenerek okudu. Mahir Çayan üniversiteye başladı. İlk yıl Hukuk Fakültesi’ne kaydedildi.

“Lise 2. sınıf öğrencisi Deniz, seçimlerden üç hafta önce TİP Üsküdar şubesine üye oldu. Partililer, Şemsipaşa Külliyesi kütüphanesinde buluşuyor, çeşitli konuları tartışıyorlar. Bu arada ileride Deniz’in de üye olacağı Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF) kuruldu.

“Çorum Belediyesi’nde haksız yere işten atılan Genel-İş üyesi 54 işçi bir aydır yürüyor. Yalın ayak başlattıkları yürüyüşün ilk etabında Ankara’ya giden ama Başbakan ile görüştürülmeyen işçiler İstanbul’a vardı. Basın 750 kilometrelik bu eyleme ‘Çıplak ayaklıların yürüyüşü’ ve ‘Ölüm yürüyüşü’ adlarını taktı. İstanbul girişinde işçileri karşılayanlar arasında TİP’li Deniz Gezmiş de vardı. Parti adına onlara çiçek verdi ve Taksim’e kadar birlikte yürüdü. Eyleme destek vermeyen Türk-İş’in Gümüşsuyu’ndaki merkezi önünde yapılan protestoya katıldı. 19 yaşında ilk kez gözaltına alındı ve fotoğrafı gazetelerde yayınlandı. Bu arada, Çorumlu İbrahim Kaypakkaya, Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’na başladı. Mimarlık okuyan Sinan Cemgil ODTÜ’de üçüncü senesine giriyor. İstanbul Hukuk’tan ayrılıp Ankara Siyasal’a geçen Mahir Çayan, okulun Fikir Kulübü başkanı oldu.”

1965, sosyalist hareketimizin Türkiye siyasetine hem nitel, hem de nicel olarak ağırlığını koyduğu bir yıldır... Ülkenin hemen hemen tüm illerinde örgütlenmiş olan Türkiye İşçi Partisi ilk kez genel seçimlere girmeye hazırlanıyordu.

1964'te yönetimini üstlenmiş olduğum Akşam gazetesinde bu gelişmeleri tüm ayrıntılarıyla yansıtıyor, devrimci gençlik kuruluşlarının düzenledikleri açık oturumlara konuşmacı ve yönetici olarak katılıyor, özellikle de o dönemde solun en çok okunan yazarı haline gelmiş bulunan Çetin Altan'ı görmek için sık sık gazeteye gelen gençlik liderleriyle uzun uzun söyleşiyordum.

1965'in 10 Ekim'inde yapılan genel seçimlerde Türkiye İşçi Partisi'nin 15 milletvekiliyle Meclis'e girmesi üzerine Türkiye siyasal yaşamında yeni bir sayfa açılmıştı.

Seçimin hemen ertesinde Türkiye İşçi Partisi saflarına katılanlar arasında, Üsküdar İlçesi'ne kaydını yaptırmış olan Deniz Gezmiş de vardı. 1947 doğumlu olan Deniz Gezmiş o sırada henüz 18 yaşındaydı.

Deniz Gezmiş ve yaşıtlarının Türkiye İşçi Partisi saflarına katılmış olmalarını büyük bir kıvançla karşılamıştım. Çünkü 1964'de yapılan ilk büyük kongreden bu yana gençlik kesiminde TİP yönetimine karşı bir kırgınlık vardı. O kongrede önce Gençlik Kolları başkanının Genel Yönetim Kurulu'nda yer alması kararlaştırılmışken, hemen ardından bazı üst yöneticiler gençliğe güvensizlik göstererek bu kararı iptal ettirmişti.

1965 genel seçimindeki başarının da etkisiyle gençlik kesiminde partiye yeniden bir yöneliş başlamıştı. Ankara'da partili gençlerin 22 Nisan 1965'te yayınlamaya başladıkları Dönüşüm dergisinin verdiği ivmeyle 12 Kasım 1965'de Ankara'daki 11 yüksek öğrenim kurumundan 126 delegenin katılımıyla TİP'e yakın gençlik örgütü olarak Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF) kuruldu.

Ancak Yön dergisinde ortaya atılan Milli Demokratik Devrim (MDD) stratejisini benimsemiş partililere karşı TİP yönetiminin başlattığı, 20-24 Kasım 1966'da Malatya'da yapılan TİP 2. Büyük Kongresi'nden sonra da yaygınlaştırdığı tasfiye operasyonu, bu tasfiyeyi yapan parti önderlerinin kısa süre sonra Çekoslovakya Olayları'nın ardından bu kez

birbirlerini tasfiyeye başlamaları gençlik hareketi içinde de etkisini göstermekte gecikmeyecekti.

Hiç kuşku yok ki, günümüzde de, bir zamanlar Deniz’lerin, Yusuf’ların, Hüseyin’lerin, Mahir’lerin, İbrahim’lerin, Harun’ların, Cihan’ların, Ulaş’ların olduğu yaşlardaki genç kuşaklar Türkiye siyasetine, özellikle de solda, ağırlık koymak için seferber olmuş durumda...

Yeter ki, sol siyasette rol üstlenen politik partiler, geçen yazımda ayrıntılı olarak anımsatmaya çalıştığım yanlılardan da ders çıkarılsınlar, islamo-faşist Cumhur İttifakı’nın ve de restorasyoncu Millet İttifakı’nın karşısında yekvücut olarak hem TBMM’de, hem de yerel meclislerde devrimci blok oluşturabilsinler.

Emperyalist örgüt NATO’nun genişletilmesi TBMM’de görüşülürken oturuma katılmayan ya da katıldıkları halde “Hayır” oyu vermeyenlerin, yarım yüzyıl önce Deniz’lerin aynı NATO’ya ve ABD emperyalizmine karşı hayatları bahasına verdikleri mücadeleden almaları gereken çok ders vardır.

1915 yıldönümünde Garo Paylan’ın örnek militanlığı...

24 Nisan 2023

Geçen yıl, sürgünümüzün 50. yılı üzerine düzenledikleri gecede Belçika Demokrat Ermeniler Derneği’ndeki dostlarımızla söyleşi, doğup büyüdüğüm topraklarda Osmanlı Devleti tarafından katledilen, tehcir edilen, yaşadıkları korkunç trajedi Cumhuriyet yönetimi tarafından da sürekli inkar edilen Ermeni Ulusu’nun diasporadaki mensuplarıyla bir dertleşmeyi.

Türkiye’de çalıştığım gazetelerde, militanlığını yaptığım, hattâ 1964’teki 1. Kongresi’nde Merkez Yürütme Kurulu’na seçildiğim Türkiye İşçi Partisi’nde Ermeni, Rum,

Yahudi, Süryani, Kürt dostlarım, meslektaşlarım, yoldaşlarım olmuştu... Ama 12 Mart 1971 darbesinden sonra Türkiye'den ayrılıncaya kadar 1915 Soykırımı'nın, bırakın ciddi şekilde gündeme alınmasını, söyleşi düzeyinde bile sözünün edildiğini anımsamıyordum.

Bu acı gerçeği tüm çıplaklığıyla öğrenip tavrı almak benim için de Türkiye'deyken değil, ancak 12 Mart 1971 darbesinden sonra başlayan sürgün yaşamımızda mümkün olmuştu. 1915 soykırımı ve tehcirinin Türkiye çıkışlı sol sürgünün gündemine girmesi de, ancak 70'li yılların sonlarında başlayan kitlesel Asuri, Ermeni ve Kürt göçünün yerleştiği ülkelerde örgütlenmesi, daha önce bu ülkelerde oluşmuş diasporalarla ilişki kurarak güçbirliği yapması sayesinde gerçekleşebilecekti.

O bağlamdadır ki, 12 Eylül 1980 darbesinin ardından sürgünde Demokrasi İçin Birlik örgütü adına yayınladığımız Tek Cephe Gazetesi'nin Nisan 1981 tarihli sayısında 1915 Soykırım'ının tanınması gerektiğini ilk kez gündeme getirmiştik.

Türkiye'de ise bu tarihsel gerçeği tanımaya ve tanıtmaya yönelik ilk yürekli çıkışı, Belge Yayınları kurucusu sevgili dostlarım Ayşe Nur Zarakolu ve Ragıp Zarakolu 1993 yılında Yves Ternon'un Ermeni Tabusu adlı eserini yayınlarak gerçekleştirdiler.

Ondan üç yıl sonra da, Hrant Dink ve arkadaşları tarafından Türkçe-Ermenice Agos haftalık gazetesinin 5 Nisan 1996'da yayına başlamasından itibaren 1915 Soykırımı'nın tanınması için mücadele, insan hakları savunucusu Kürt ve Türk dostların katılımıyla kitlesel bir boyut kazanmaya başladı.

Türk soykırımcıların misillemesi de gecikmedi. Gazetesinin kurucusu sevgili Hrant Dink 19 Ocak 2007'de Agos Gazetesi'nin önünde alçakça katledildi.

Hem başarılı bir gazeteci, hem de insan hakları savunusunun seçkin bir siması olan Hrant Dink'in mücadelesini yurt

dışından hayranlıkla izleyip İno-Türk'ün Avrupa dillerindeki yayınlarında yansıtarken, kendisiyle şahsen tanışmamız, katledilmesinden kısa bir süre önce, Avrupa Birliği'nin Türkiye'deki durum üzerine düzenlediği bir panele konuşmacı olarak katıldığımızda mümkün olmuştı.

Hrant Dink'in bayrağını yerde bırakmayan Ermeni dostlarımız içinde, eşi ve onun adına kurulan vakfın başkanı Rakel Dink'in ve de 2015'te HDP milletvekili olarak Meclis'e girerek mücadelesini sekiz yıldır gerek Meclis çatısı altında, gerekse Türkiye'nin ve dünyanın dört bir yanında yılmak bilmeksizin sürdüren Garo Paylan'ın özel yerleri var...

Rakel Dink'le en son 2014'te Brüksel'de Güneş Atöyeleri'ni ziyareti sırasında bir araya gelmiştik, eşinin ve halkının haklı kavgasını ayakta tutma konusunda anlattıkları aynı doğrultuda mücadele veren ekibimiz için çok değerli bir ders olmuştı.

Garo Paylan ile şahsen karşılaşmamız ise geçen yıl mümkün olabildi... 2 Nisan 2022'de, Belçika Demokrat Ermeniler Derneği'nde Red belgeselinin gösteriminde yapımcısı ve yönetmeni yazar Kadir Akın ve gazeteci Hayko Bağdat'la birlikte Garo Paylan'ı da bağrımıza basmıştık.

Garo Paylan'ı özgür ansiklopedi Vikipedi şöyle tanıtıyor:

“Garo Paylan, Malatya'lı Ermeni bir ailenin üç çocuğundan ortancası olarak 3 Ekim 1972'de İstanbul'da doğdu. Kuşaklardır ayakkabıcı olan ailesi, 1969'da Malatya'dan İstanbul'a göç etmiş ve kendisine dedesi Yemenici Garabet adının kısa hâli olan Garo adını vermişti.

“Eğitimini İstanbul'da sürdüren Paylan, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi'nden mezun olduktan sonra Yeşilköy Ermeni Okulunda yöneticilik yaptı ve Ermeni okullarının bağlı olduğu cemaat vakıfları tarafından kurulan eğitim komisyonunda koordinatör olarak görev aldı. Ana dil temelli çok dilli eğitimin gelişimi için projeler yönetti.

“Haziran 2015 Türkiye genel seçimlerinde Halkların De-

mokratik Partisi'nin İstanbul'da üçüncü bölge ikinci sıradan milletvekili seçilerek Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne girdi ve böylece TBMM tarihinde 54 yıl sonra ilk kez meclise giren Ermeni milletvekillerinden biri oldu. 13 Ocak 2017'de Türkiye parlamentosunda 'yaptığı konuşmada '1913-23 döneminde dört halkı kaybettik. Ermenileri, Rumları, Süryanileri, Yahudileri kaybettik. Büyük katliamlarla, soykırımlarla bu topraklardan ya sürüldüler ya mübadelelere uğradılar. Bir zamanlar yüzde kırk'tık, bugün binde bir'iz. Herhalde başımıza bir iş geldi ki -ben adına soykırım diyorum, siz ne dersiniz deyin- bugün binde bir'iz' dediği için AKP, CHP ve MHP milletvekillerinin saldırısına uğradı.

“Konuşmaya cevaben söz alan bu üç partinin grup başkanvekilleri Ermeni Soykırımı'nın olmadığını söyleyerek Paylan'ın parlamento iç tüzüğü'nün 161. maddesi gereğince cezalandırılmasını talep etti. Bunun üzerine Paylan'a 'Türkiye Cumhuriyeti'ne veya onun anayasa düzenine sövmek, meclis yapıları yahut eklentileri içinde yasak bir eylemde bulunmak' gerekçesiyle üç birleşimden uzaklaştırılma cezası verildi ve sözlerinin Meclis tutanaklarından da silinmesi kararlaştırıldı. 161. maddeye göre cezalandırılmasına anlam veremediğini söyleyen Paylan, 'Hakaret içermeyen, tarihi bir tez ortaya koyan bu konuşmama gösterilen tahammülsüzlük, yeni milliyetçi cephenin özgürlükleri ne kadar daralttığını, daraltacağını gösteriyor... Bu linççi, aşırı milliyetçi ve faşizan iklimden endişe duyuyorum' yorumunu yaptı.”

Sevgili Garo Paylan, TBMM'deki saldırıdan beş yıl sonra, hem de Avrupa Birliği'nin ve NATO'nun başkenti Brüksel'de de, cismen olmasa da ismen, Türk faşistlerinin saldırısına uğradı. Her yıl olduğu gibi, 24 Nisan 2022'de Brüksel'de de 1915 Ermeni Soykırımı'nı anma etkinlikleri yapılmıştı. Ne ki, anmanın yapıldığı Ixelles Belediyesi'nin Henri Michaux meydanındaki Soykırım Anıtı iki gün sonra Türk faşistlerinin iğrenç saldırısına uğradı.

Anıtın üzerine kırmızı boyayla ırkçı faşist MHP'nin bayrağındaki üç hilali çizen saldırganlar, ayrıca "Fuck Paylan" şeklinde bir küfür yazmışlardı. İngilizce küfür kelimesiyle birleştirilen isim, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 24 Nisan vesilesiyle Ermeni Soykırımı'nın tanınması için bir önerge vermiş olan Ermeni milletvekili Garo Paylan'a aitti.

Önceki yıllarda da benzer önergeler veren ve bu nedenle nefret söylemlerine hedef olan Paylan'a bu kez doğrudan Cumhurbaşkanı Erdoğan, kamuoyuna hitaben yaptığı konuşmada "alçak, müptezel, hain" gibi küfürler eşliğinde bir linç kampanyası başlatmıştı. MHP lideri Bahçeli ve onun çizgisinde ayrı partiler kuran Meral Akşener ve Ümit Özdağ, Paylan'a karşı kin ve nefret söyleminde birbirleriyle yarışmışlardı.

Bu saldırı üzerine bir araya gelen Avrupa Süryaniler Birliği, Belçika Asuri Enstitüsü, Belçika Demokrat Ermeniler Derneği, Belçika Ezidi Evi, Brüksel Halkevi, Brüksel Kürt Enstitüsü, Güneş Atölyeleri ve İno-Türk, 29 Nisan 2022'de yayınladıkları ortak bildiri de şöyle diyorlardı:

"Türkiye Ermenilerinin TBMM'deki biricik ve onurlu temsilcisi Garo Paylan, bundan 15 yıl önce ırkçı faşist bir cinayete kurban edilen Ermeni gazeteci Hrant Dink gibi hedefleniyor. Mensup olduğu HDP de önümüzdeki seçimlere katılmasını engellemek için kapatılmak isteniyor ve tüm etkili isimleri tutuklanma riskiyle karşı karşıya bulunuyor.

"Merkezi bir politikanın yansımaları olan diğer olgular gibi Brüksel'deki Ermeni soykırım kurbanlarına adanmış anıtın kirletilmesinden de Türkiye yönetimi sorumludur. Bu suçu işleyenlerin bir an önce ortaya çıkartılması ve bağlantılarının deşifre edilmesi gerekir. Bizler Türk devletinin çeşitli biçimlerde mağdur ettiği topluluklar olarak, aramızda tam bir dayanışmayla, bu tip saldırılar karşısında yek vücut olduğumuzu ilan ediyor, halkları birbirine karşı getirmeye çalışan Türk egemenlerini lanetliyor, onların hedefindeki Garo Paylan'ı ve HDP'lileri savunmak için tüm demokratik güçleri dayanışmaya davet ediyoruz."

Ne üzücüdür ki, bu saldırının üzerinden bir yıl geçtikten sonra, sevgili dostumuz Garo Paylan, 14 Mayıs 2023 genel seçimlerinde HDP tarafından yeniden aday gösterilmediği için, sekiz yıldır büyük özveriyle ve yiğitçe mücadele verdiği TBMM'den dışlanmış olacak.

Agos gazetesi yayın yönetmeni Yetvart Danzikyan 14 Nisan 2023 tarihli “Ermeni adaylar meselesi” başlıklı yazısında konuya şu açıklığı getiriyor:

“2015 seçimlerinden sonra HDP, AKP ve CHP'den üç Ermeni vekil seçilmişti. Çok partili hayatta ilk kez üç Ermeni vekil üç ayrı partiden TBMM'ye girmişti: HDP'den Garo Paylan, CHP'den Selina Doğan, AKP'den Markar Esayan. Bu, yakın tarihte bir ilk olması sebebiyle büyük önem taşıyordu.

“Elbette o dönemin atmosferini de hatırlamak gerekir. Her şeyden önce, Kürt sorununda çözüm süreci masadaydı. Umut vardı. Ayrıca Hrant Dink Cinayeti ve cinayet sonrasında yüz binlerin katıldığı cenaze töreni, Ermeni toplumunun sorunlarına ve tarihine bir ilgi doğurmuştu. Bu hava içinde partiler seçilecek bir yerden Ermeni aday göstermeyi uygun görmüşlerdi.

“Çözüm sürecinin hükümet tarafından sona erdirilmesi ve milliyetçi/baskıcı politikaların tercih edilmesiyle, bu hava ilerleyen yıllarda büyük ölçüde dağıldı. 2018'e geldiğimizde CHP Selina Doğan'la ikinci dönem devam etmezken, başka bir Ermeni aday gösterme yoluna da gitmedi. Markar Esayan'ın beklenmedik kaybıyla, Garo Paylan TBMM'de tek Ermeni vekil olarak kaldı.

“Paylan, hem ilk hem de ikinci dönemde çok önemli işler yaptı. Sadece Ermeni toplumunun tarihsel ve güncel sorunlarıyla ilgilenmedi, ülkenin gidişatıyla ilgili, özellikle demokratikleşme konusunda kritik çıkışlar yaptı. Bu performansıyla sadece Ermeni toplumundan değil, Türkiye'nin diğer halklarından da övgüler aldı.

“Ancak HDP’de iki dönem kuralı olduğu biliniyordu... HDP, Garo Paylan için bir istisna yoluna gitmedi. Oysa böyle bir beklenti vardı. Bilhassa Ermeni toplumunda...

“HDP bundan önce, seçimler yaklaşırken, azınlık toplumlarından isimlerle bir araya geldiği geniş toplantılar düzenlerdi; o toplantılardan eğilimler, isimler çıkardı. Bu daha sağlıklı bir yoldu. HDP bu kez bu yola gitmedi. TİP de öyle. İyi niyetlerini anlıyorum, ancak parti ile aday adayları ve toplum arasında bir mekanizma ve diyalog kurmadıkça sağlıklı bir yol bulmak zorlaşıyor.

“Bu dönem böyle. Zaten muhalefet cephesindeki partiler bütün enerjilerini ‘Tek Adam’ sisteminden kurtulmaya harcıyorlar. Dolayısıyla bu dönem de azınlık temsiliyeti tatmin edici olmadı. Ancak bu topraklardaki azınlık haline gelmiş/getirilmiş toplumların TBMM’de temsil edilmesi konusunu önemli bulan tüm partilerin, yeni ve katılımcı mekanizmalar üzerine kafa yorması şart.”

Brüksel’den ermeni dostumuz Aris Nalcı da, Artı Gerçek’teki 17 Nisan 2023 tarihli yazısında, aday gösterilmeyen Paylan’ın yerine HDP’nin bir başka Ermeni aday göstermiş olmasını eleştirerek şöyle diyor: “Garo Paylan’ın ikinci dönem milletvekili seçilmesi ile bu durum biraz değişmişti. Öyle ki onun meclis içinde ve dışındaki aktif siyaseti, kendisini artık kimlikler üstü bir yere taşımıştı. Bu yüzden aslında bizler yeni dönemde Paylan’ı HDP içinde siyasetine devam ederken ‘Ermeni’ kotasından bir başka vekilin aday gösterilmesini bekliyorduk. Eldekinden de olduk. İkinci yüzyılın meclisinin tek Ermeni milletvekili büyük ihtimalle AKP’den olacak. Ne ironiktir ki büyük bir ihtimalle yine muhalefette kalacak” diyor.

Nalcı yazısında bir de önemli uyarıda bulunmuş: “Garo’nun mecliste dediği şu cümleler ikinci yüzyıl meclisinin kulağına küpe olsa keşke: Zannettik ki Abdülhamit gittiğinde bu ülkeye demokrasi gelecek. Öyle olmadı. Beteri geldi.

Şimdi de zannediyoruz ki Erdoğan gidince demokrasi gelecek. Bu bizim mücadelemize bağlı...”

Değerli Ermeni meslektaşımız Murad Mihçı da Ar tı Gerçek'teki 14 Nisan 2023 tarihi yazısında şöyle diyor:

“Hiç inkâr edemeyeceğim, bu süreçte Yeşil Sol Parti listelerinde Ermeni adayın olmaması beni ve tüm toplumu üzdü. Eminim ileride telafisi yapılacaktır. Bu nedenle seçilecek vekillerin tarihsel açıdan görevleri çok fazla. Önceki yazılarımda da ifade ettiğim gibi özellikle bu süreçte Ermeni vekil adayları çok önemliydi. Ne yazık ki Meclis'te bugünkü vekil dağılımında muhalif yapılarda siyaset yapan vekiller arasında bizim temsiliyetimiz olmayacak. AK Parti'nin Ermeni adayının, siyaset hattını nasıl bir çizgiyle belirleyeceği ise bilinmez. Umuyorum ve ümit ediyorum ki özellikle Emek ve Özgürlük İttifakı vekilleri, bizlerin iradelerini Meclis'te en iyi şekilde yansıtacak.”

Evet, HDP'nin Türkiye genelinde hiçbir Ermeni aday göstermemesine karşılık Emek ve Özgürlük İttifakı üyesi TİP İstanbul 2. bölgeden Masis Kürkçügil'i aday göstermiş bulunuyor.

Sevgili Masis, ta 60'lı yıllarda hem Türkiye İşçi Partisi militanı, hem de sol yazar ve araştırmacı olarak bizim mücadele arkadaşımız ve yakın dostumuzdu. Dostluğumuz 1980 darbesinden sonra onun da bizim gibi siyasal sürgün olarak Avrupa'da bulunduğu yıllarda pekişerek devam etti. 14 Mayıs'ta seçilebilirse, hem mücadeleci yapısıyla, hem de entelektüel birikimiyle yasama planındaki çalışmalara büyük katkı sağlayacağına hiç kuşku yok, ama altta izah edeceğim nedenlerle bu pek de gerçekleşebilir görünmüyor.

Önümüzdeki seçimde sol partilerin ortak liste çıkarmak yerine sol seçmenleri altı ayrı listeye karşı karşıya bırakmalarının sol milletvekili kaybına yol açacağını şimdiye dek geçmişten örnekler vererek sürekli vurguladım.

1965 seçiminde Meclis'e 15 milletvekiliyle giren 1. TİP iç çekişmeler nedeniyle 1969 seçiminde hem oy kaybına uğ-

ramış, hem de milli bakiye sisteminin kaldırılmış olmasının da etkisiyle milletvekili sayısı 2'ye düşmüştü. Bu düşüşte, hiç kuşku yok ki, kapanan yasama döneminin Meclis çalışmalarında hem entellektüel birikimleriyle, hem de hitabet yetenekleriyle iz bırakan Sadun Aren ve Behice Boran gibi milletvekilleri dahi aday listelerinden dışlanırken örneğin Adıyaman'da sırf oy hesabıyla bir toprak ağasının liste başı yapılması da büyük rol oynamıştır.

14 Mayıs seçimlerinde de, sol oyların tam altı parti arasında bölüneceği İstanbul 2. Bölge'de, Emek ve Özgürlük İttifakı'nın üyesi YSP seçime Hasan Cemal'in, diğer üyesi TİP ise Ahmet Şık'ın başını çektiği listelerle seçime girerken, bu ikinci listede 13. sıradan aday gösterilen Masis Kürkçügil'in milletvekili seçilmesi mümkün olabilecek midir?

Yazıma son noktayı koymak üzereydim ki, Avusturya'dan gelen bir haber, Garo'ya olan sevgimi ve saygımı bir kez daha perçinledi:

Yeşil Sol Parti'nin Avusturya'daki seçim kampanyasının önemli etkinliklerinden biri Viyana'da yapılmış. Kitlesele katılımın olduğu toplantı salonu Yeşil Sol Parti'nin bayraklarıyla donatılmış. Toplantı açılışında 1915 Ermeni Soykırımı'nın yıldönümü dolayısıyla soykırım lanetlenmiş. Ardından HDP'li vekil Garo Paylan, YSP adayı olarak değil, HDP militanı olarak konuşmuş:

“Cezaevi duvarlarını şimdi yıkma zamanıdır. Eğer faşizme karşı durmazsanız faşizmin zindanlarında buluşursunuz. Bunun için vereceğiniz her bir oy özgürlük kapısını açacaktır. Özgürlük kapısını aralamak için her birimiz seferber olmalıyız. Selahattin Demirtaş için, Sabahat Tuncel için, Figen Yüksekdağ için, Gültan Kışanak için ve bütün dostlarımız için, Türkiye'yi özgürleştirmek için seferber olalım!”

Sevgili Garo Paylan, şimdiye kadar Meclis'te ve Meclis dışında verdiği örnek mücadele için teşekkürler... Bundan böyle Meclis dışında vereceğin mücadelede de yolun açık olsun!

Diasporaların kritik seçim haftası...

1 Mayıs 2023

14 Mayıs seçiminden beklentiler hayli yüksek... O gün sadece Türkiye'nin değil, onunla birlikte Yakın Doğu, Kafkaslar ve Doğu Akdeniz'in de geleceği açısından büyük önem taşıyan bir seçim için yine sandık başına gidilecek.

CHP Lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun her gün yeni bir vadede bulunarak yürüttüğü seçim kampanyası, 20 yıllık AKP iktidarından kurtulmak isteyen kitlelerde 73 yıl önce DP'nin yarattığı coşkuyu yeniden yaşatır görünüyor.

Ne ki, o dönemde, seçim zaferinin üzerinden üç ay dahi geçmeden, ABD emperyalizmine bağımlılığını kanıtlamak için Menderes Hükümeti 25 Temmuz gecesi Kore'ye 4500 kişilik bir tugay gönderme kararı vermiş, o kararı eleştiren Türk Barışseverler Cemiyeti'ni kapatıp yöneticilerini tutuklattırılmış, hemen ardından da ünlü 1951 Komünist Tevkifatı'nı başlatmıştı.

Umarım, HDP'yi dışlayarak beş sağcı partiyle ittifak halinde seçime giden Kılıçdaroğlu'nun 14 Mayıs'tan sonra oluşturacağı iktidar, benzer düş kırılmalarına yol açmaz, Meclis'e girecek sol partilerle de diyalog kurarak Türkiye'nin demokratikleşmesi yolunda ciddi adımlar atar.

Yine de not düşünüyorum... Bol vadeli seçim kampanyasında ırkçı ve de ümmetçilere sürekli mavi boncuk dağıtmakta hiç tereddüt etmeyen Kılıçdaroğlu'nun 1915 Ermeni ve Asuri soykırımının yıldönümünde ağzını bıçak açmamış, Diyarbakır'da ve diğer illerde Kürt'lere karşı başlatılan saldırılara ciddi bir tepki göstermemiş olması, 14 Mayıs sonrası iktidarı açısından son derece düşündürücüdür.

Hiç kuşkusuz, Türkiye nitel olarak da, nicel olarak da, 73 yıl öncesinin Türkiye'si değil...

1950 seçiminde sadece 8,9 milyon seçmen sandık başına gitmişken, önümüzdeki 14 Mayıs seçiminde bunun tam 7 misli, 64,1 milyon seçmen oy kullanacak.

Üstelik, 73 yıl önce ülke dışında hesaba katılacak sayıda seçmen yokken, bu kez Türkiye dışında TC konsolosluklarına kayıtlı 3,4 milyon seçmen de sandık başına giderek tercih ettiği cumhurbaşkanı adayına ve siyasal partiye oy verme hakkına sahip bulunuyor.

Bu büyük seçmen kitlesini AKP iktidarı ve onun hizmetindeki medya bir süredir ısrarla "Türk Diasporası" olarak niteliyor.

Unutmayalım, 20 yıl öncesine kadar Türkiye'de ve Türk göçünde "diaspora" kelimesi sadece Anadolu'daki soykırımlardan canını kurtarabilmiş Ermeni, Asuri ve Greklerin, onların çocuklarının ve torunlarının, tarihsel gerçeklerin tanınmasını sağlamak için dünyanın çeşitli ülkelerinde oluşturdukları topluluklar için "fesat örgütleri" anlamında kullanılmış, mensupları yurt dışındaki ırkçı ve ümmetçi örgütlere hedef gösterilmiştir.

Ne ki, AKP iktidar olduktan sonra taktik değiştirerek, mevcut diasporalara karşı mücadeleyi aynı saldırganlıkla sürdürürken, Türkiye çıkışlı göçmen kitlesini dünya kamuyuna, sayısal olarak daha güçlü bir yeni diaspora olarak sunma kurnazlığına baş vurmuştur.

Türk Diasporası'nın Türkiye'den yönetimi 2010 yılından itibaren Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'na verilmiş bulunuyor.

Bu kuruluş, "diaspora" olarak adlandırdığı Türkiye çıkışlı göçmenlerin yanı sıra, "Kardeş Topluluklar" olarak nitelendiği Türkçe konuşulan ülkeler ve bölgelerle olduğu gibi müslüman ülkeler, bölgeler ve topluluklarla da ilişkilerin güçlendirilmesi sorumluluğu da taşımaktadır.

Türk Diasporası'nı oluşturan kitlenin siyasal tercihleri konusunda değerli dostum Murat Çakır, Politika Gazetesi'nde yayınlanan 16 Nisan 2023 tarihli yazısında şu çok değerli bilgileri veriyor:

"Bilindiği gibi 24 Haziran 2018 seçimlerinde Almanya'da AKP'ye yüzde 55, CHP'ye yüzde 15,4, HDP'ye yüzde

14,6 ve MHP'ye yüzde 8,3 civarında oy çıkmıştı. Her defasında olduğu gibi, ardından 'Türkiye'de sağcı, Almanya'da solcu' efsanesi tekrarlandı. Aslına bakılırsa bu söylem göçmenlerin toplumsal gerçekliği ile hiçbir alakası olmayan boş bir söylem, bir göç efsanesidir. Neticede Türkiyeliler de –ister Alman ister Türk vatandaşı olsunlar– siyasi tercihlerini sınıfsal konumlarına göre belirlemektedirler.

"Şöyle açıklayalım: Türkiyelilerin büyük bir kesimi 1960 veya 1970'lerde olduğu gibi fabrikaların yakınlarındaki barakalarda veya kentlerin gettolarında ikamet etmek yerine ya daha varlıklı mahallelerde ya da banliyölerdeki müstakil evlerinde yaşamaktadırlar. Hâlihazırda Türkiyeli işçilerin önemli bir kesimi Alman işçi sınıfı içindeki çekirdek kadroların oluşturduğu 'imtiyazlı kesimler' arasında yer almakta ve artan sayıda kendi işyerleri veya şirketlerini kurularla birlikte Almanya toplumunun orta katmanlarına katılmışlardır.

"Sınıf atladıkları hissinde olan bu göçmenler 'nöbetleşe yoksulluk' bağlamında gettoları mültecilere ve yoksul kesimlere bırakmışlardır. Tabii, Kürdistanlı ve Türkiyeli göçmenler arasında yoksullar yok değildir, ancak bu oran Almanya'daki ortalamadan farklı değildir. Nihayetinde çoğunluğu oluşturan muhafazakâr Türkiyeliler siyasi tercihlerini Almanya'da ve Türkiye'de muhafazakâr partilerden yana kullanmaktadırlar.

"AKP'ye bu denli yüksek destek çıkmasının bir nedeni de Türkiyelilerin gelir ve varlık durumlarıdır. AKP-Saray-Rejimi'nin neoliberal politikaları sonucunda TL'nin değer kaybetmesi, orta ve uzun vadeli yatırımlarını Euro bazında yapan göçmenler açısından önemli avantaj olarak görülmemekte ve AKP'ye desteği gereçlendirmektedir.

"Bunun yanı sıra, AKP Avrupa'da güçlü bir örgütlenmeye de sahiptir. Gerek 1980 sonrası başlatılan lobileştirme çalışmaları, DİTİB camileri, dernekler, gerekse de konsolosluklar ve AKP yanlısı federasyonlar üzerinden Türkiyeli-

ler arasındaki etkisini artıran AKP-Saray-Rejimi, aynı zamanda Alman devletinin desteğinden de yararlanmaktadır. 'Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı' olanaklarıyla AKP'nin yurt dışı örgütlenmesi kökleştirilmekte, imamlar, öğretmenler ve sekiz bin MİT elemanı ile Türkiyeliler göçmen kitlesi rejimin kontrolü altında tutulmaktadır. AKP-Saray-Rejimi her türlü olanağı kullanarak, özellikle Türkiyelilerin son kuşaklarını siyasal ve kültürel kısıp almıştır.

"Sonuç itibarıyla Türkiyelilerin büyük bir kesimi Alman ve Türk devletlerinin istedikleri yöne manevra edebildikleri bir kitleye dönüşmüş, muhafazakâr-milliyetçi Türkiyeliler AKP-Saray-Rejimi'nin gönüllü lobiciliğini üstlenerek, rejimin iç ve dış politikasını savunur hale gelmişlerdir. Bu bağlamda Almanya'daki muhafazakâr-milliyetçi Türkiyeliler arasındaki Kürt düşmanlığının Türkiye'dekinden daha fazla olduğunu söylersek, yanlış tespit yapmış olmayız."

Şurası bir gerçek ki, Türk Devleti önümüzdeki seçimde yurt dışında oy kullanma hakkına sahip vatandaşların tamamını Türk Diasporası olarak nitelese de, bu kitle içinde sadece Türk'ler değil, Asuri, Ermeni, Ezidi, Grek ve Kürt yurttaşlar da yer almaktadır.

Onların çoğunluğu, son derece haklı olarak, Türk Diasporası'nın değil, 1915 Soykırımı'ndan bu yana kendi ulusal aidiyetlerine karşı işlenmiş devlet cürümlerinin tanınması ve uğradıkları haksızlıkların giderilmesi mücadelesi veren diasporaların mesajlarına ve etkinliklerine daha duyarlılardır.

Önümüzdeki seçimde de oylarını o duyarlılıkla kullanacaklardır.

Ancak daha önce de yazdığım gibi, özellikle seçime katılan altı sol partinin hepsinin Meclis'e girip giremeyeceğinin, girebilseler de kaç milletvekili ile temsil edileceklerinin belirlenmesinde yurt dışında diaporaların kullanacağı oyların dağılımı da büyük rol oynayacaktır.

Türkiye Raporu Direktörü Can Selçuki'nin daha önce de alıntılanmış olduğum "Yurtdışında kullanılan oyların CB ve

MV seçimlerine etkisi ne?" notunu tekrar paylaşmakta yarar görüyorum: "Türkiye'nin 81 il seçim bölgesi için öncelikle o seçim bölgesindeki toplam seçmen payına bakılıyor. Daha sonra o pay yurt dışındaki gelen oylarla çarpılarak o seçim bölgesine gelecek ilave oylar hesaplanıyor. Daha sonra da partilerin yurtdışından gelen oyların içerisindeki toplam payına göre o seçim bölgesindeki partilere ilave oylar ekleniyor. Yarışın çok sınırdaki olduğu; bin, 2 bin, 3 bin, 5 bin gibi oylarla milletvekillerinin değişebileceği yerlerde yurt dışı oyları çok önemli bir yere sahip."

14 Mayıs 2023'te yapılacak milletvekili seçimine katılan 36 siyasi parti var. Seçime katılma hakkı tanınan 6 sol partiden 5'i 87 seçim çevresinin tümünde, 1'i de 54 seçim çevresinde oylamaya katılıyor. Yurt dışındaki oy pusulalarında ise 6 sol partinin hepsi birden yer alıyor.

2018 seçimlerine sol parti olarak sadece HDP katılmış ve oyların yüzde 11,70'ini alarak 67 milletvekili çıkartmıştı. Yurt dışında ise HDP'nin genel oy oranı yüzde 17,3 idi.

Emek ve Özgürlük İttifakı'na umut bağlayan sol seçmenler önümüzdeki seçimde gerek yurt içinde, gerekse yurt dışında YSP ve TİP arasında tercih yapmak zorunda bırakıldığından, HDP'nin nöbetini üstlenmiş bulunan YSP 2018'in oranlara erişimiyebilir.

Üstelik, Emek ve Özgürlük İttifakı'nın da desteklediği cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu'nun tüm helalleşme ve sağa taviz verme yöntemlerini kullanması sonucu CHP ve müttefiklerinin bu seçimde oylarını önemli ölçüde artıracığı göz önünde tutulduğunda bu risk daha belirgin hale gelmektedir.

Türkiye'deki seçmenler tercihlerini 14 Mayıs pazar günü belirleyecekler.

Diasporaların ise o kadar zamanı yok... Yurt dışında başlamış bulunan oy kullanımı 8 Mayıs'ta son bulacak...

Umarım ki, yurt dışındaki bu kritik seçim haftasında sol oylar bölünmez ve HDP'nin geçen Meclis'te gösterdiği per-

formansı ve direnişini ayakta tutup daha da güçlendirmek üzere Yeni Sol Parti TBMM'de daha büyük sayıda milletvekiliyle hak ettiği yeri alır.

Türkçülük Günü kutlayanların tarihle imtihanı...

8 Mayıs 2023

Tam yedi gün sonra tüm Türkiye düzeyinde sandık başına gidilerek Tayyip Erdoğan'ın 20 yıllık saltanatına son verilip verilmeyeceği belirlenecek... Yurt dışında 27 Nisan'da başlayıp yarın sona erecek olan oylamalarda şimdiye kadar 1.387.945 oy kullanıldığı açıklandı. Beş yıl önce yapılan 2018 seçimlerinde yurt dışında toplam 1.358.584 oy kullanılmışken bu yıl daha ilk altı günde bu sayının çoktan aşılmış olması, yurttaşların değişim için seferber olduğunun sayısal göstergesi...

14 Mayıs seçimlerinde Tayyip Erdoğan'ın saltanat sarayından dışlanması, kendisini destekleyen partilerin de Meclis'te azınlığa düşmesi, özgürlük ve demokrasiden yana herkes gibi benim de beklentim...

Bununla birlikte, tüm seçim kampanyası süresince her gün yeni bir baş döndürücü vaadde bulunan Kemal Kılıçda-roğlu'nun çevresinde beş sağcı partinin başkanlarıyla iki metropol belediye başkanlarının oluşturacağı "Cumhurbaşkanı Yardımcıları Konseyi" ve de yine onların dayatacağı isimlerden oluşacak "Bakanlar Kurulu" konusundaki endişelerim dağılmış değil.

Nasıl olmasın ki, büyük umutlarla girdiğimiz Mayıs ayının 3. günü, müstakbel cumhurbaşkanı yardımcılarının ikisi, İYİP lideri Meral Akşener ve CHP'li Ankara Belediye Başkanı Mansur Yavaş, Türk ırkçılığının sembollerinden olan Türkçülük Günü'nü kutlamakta bir an için bile tereddüt etmediler.

1 Mayıs'ın ilk haftası, yıllardır benim için, işçi sınıfının uluslararası mücadele ve dayanışma günü olan geleneksel 1 Mayıs dışında, Cumhuriyet tarihine üç kara günün damga vurduğu haftadır.

Bu kara günlerden ilki, 12 Mart Cuntası'nın dayatması ve TBMM çoğunluğunun onayıyla Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan'ın 6 Mayıs 1972'de idam edilmesi, ikincisi 1977'de 34 kişinin yaşamını yitirmesi ve 136 kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan 1 Mayıs Taksim Meydanı katliamı ve üçüncüsü Türk ırkçılarının 1945'te 3 Mayıs Türkçülük Günü kutlamalarını başlatmasıdır.

Türkçülük Günü'nün ilk kutlaması karanlık bir sürecin başlangıcıdır

Türkçülük Günü'nün 1945'te ilk kutlaması, özünde, CHP iktidarı döneminde sosyalist yazar ve şair Sabahattin Ali'nin alçakça katledilmesiyle sonuçlanacak karanlık bir sürecin başlangıcını belirleyen olaylardan biridir.

Türk ırkçılığının fikir babalarından Nihal Atsız, Orhun Dergisi'nin Nisan 1944 tarihli 16. sayısında, Başbakan Şükrü Saracoğlu'na hitaben bir açık mektup yayımlayarak, Sabahattin Ali, Ahmed Cevat Emre, Pertev Naili Boratav ve Sadrettin Celâl Antel'in Marksist faaliyetlerde bulduklarını yazmış, "komünistleri kolladığını" ileri sürerek devrin Milli Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel'i istifaya çağırmıştır. Bu yazıdaki provokasyon sonucu başta İstanbul ve Ankara olmak üzere bir çok şehirde antikomünist gösteriler yapılmıştır.

Atsız'ın yazısına karşı Sabahattin Ali bir hakaret davası açmış, davanın 3 Mayıs 1944 tarihinde yapılan duruşması sırasında ırkçı gençler Ankara'da gösteriler düzenlemiş, 9 Mayıs 1944 günü yapılan duruşmada ise Atsız, Sabahattin Ali'ye "vatan haini" dediği için, 6 aya mahkûm edimiştir. Ancak bu ceza "millî tahrik" gerekçesiyle 4 aya indirilerek infazı ertelenmiştir.

Bu davanın 3 Mayıs 1944 tarihli duruşması sırasında yaşanan "Ankara Nümayişi"nin 1945'teki yıldönümünde, Nihal

Atsız, Zeki Velidi Togan, Nejdet Sançar ve Reha Oğuz Türkan'ın başını çektiği ırkçılar 3 Mayıs'ı "Türkçülük Günü" ilan etmişlerdir.

CHP'nin desteğine sahip ırkçılar, üzerinden bir yıl geçmeden, 4 Aralık 1945'te İstanbul'da Tan Gazetesi'ni ve ile ricci yayınevlerini basacak, Sabahattin Ali ile Aziz Nesin'in birlikte yayınladıkları Marko Paşa'ya her türlü baskı ve engellemeleri uygulayacak, 19 Nisan 1947'de de Mehmet Ali Aybar'ın İzmir'de yayınladığı Zincirli Hürriyet gazetesine saldıracaklardı.

Aybar İzmir'deki bu saldırıdan sonra Zincirli Hürriyet'i İstanbul'da yayınlamaya karar verecek, gazetenin 5 Şubat 1948'te tarihli sayısının manşetinde Sabahattin Ali'nin "Asıl büyük tehlike bugünkü ehliyetsiz iktidarın devamıdır" başlıklı bir yazısı yer alacaktı.

Sabahattin Ali, işte o sayının yayınlanmasından iki ay sonra, uğradığı baskı ve tehditlerden dolayı Türkiye'yi terk ederek Bulgaristan'a geçmek isterken 2 Nisan 1948'de alçakça katledilecekti.

İşte mazisi böylesini karanlık olan "Türkçülük Günü", Alparslan Türkeş'in 60'lı yıllarda MHP lideri olmasından bu yana, hem bu partinin, hem de ondan türeyen MÇP veya BBP gibi partilerin her yıl özenle kutladıkları günlerin başında gelmektedir.

"Türkçülük Günü", geçmiş yıllarda olduğu gibi bu yıl da, tam da seçim propagandasının en hararetli şekilde sürdürüldüğü bir sırada Türkiye'nin müstakbel cumhurbaşkanı yardımcılarında ikisi tarafından ırkçı sloganlar kullanılarak hararetle kutlandı.

Aslında, Kılıçdaroğlu'nun "Meral Hanım güçlü bir liderdir, Asena'dır" diye överek sahip çıktığı Meral Akşener de, yine onun bir propaganda videosunda sağ yanına alarak "Yiğitim" diye tanıttığı Ankara büyük şehir belediye başkanı Mansur Yavaş da MHP kökenli olup ideolojik aidiyetlerini hiçbir zaman gizlememişlerdir.

Kılıçdaroğlu, 25 Nisan'da Eskişehir'e yaptığı son propaganda ziyaretine "yiğit" Mansur'u da beraberinde götürmüş, üstelik miting meydanına ilerken kendisini bozkurt selamıyla karşılayanlara bozkurt selamıyla karşılık vermekte tereddüt etmemiştir.

Altı yıl önce Ankara'dan Kocaeli'ye yaptığı "Adalet Yürüyüşü"nde de bazı izleyicileri bozkurt işaretiyle selamlamış olan Kılıçdaroğlu'nun bu tavrı sürpriz de değildir...

Bu seneki Türkçülük gösterilerine her yılkinden daha fazla tepki göstermem, sadece bunu kutlayanların iki hafta sonra Çankaya Köşkü'ne "Cumhurbaşkanı Yardımcısı" olarak yerleşmeleri olasılığının yüksek olmasından değil, aynı zamanda, belgeselci dostumuz Metin Avdaç'ın 2012'de gerçekteştirdiği "Sabahattin Ali - Sabah Yıldızı" adlı iki saatlik değerli belgeseli on yıl gecikmeyle yeni görebilmiş olmamdan kaynaklanıyor.

Sabahattin Ali'nin çektikleri ve alçakça katli, daha öğrenciyken, gerek aile yakınlarının anlattıklarından, gerekse ortaokul ve lisedeki öğrenci çevremizde konuşulanlardan belleğime kazanmıştı. Tıpkı Tan Gazetesi ve Zincirli Hürriyet gazetelerine yapılan vahşi saldırılar gibi...

Bu nedenledir ki, 60'lı yılların ikinci yarısında İnci ve ben, Yaşar Kemal ve Fethi Naci ile birlikte sosyalist Ant Dergisi'ni yayınlamaya başladığımızda, geçmişin bu karanlığını yırtmayı bir görev bildik.

İlk olarak Ant'ın 12 Aralık 1967 tarihli sayısında "Yakın tarihin en korkunç siyasi cinayeti: Mustafa Suphi nasıl öldürüldü?" başlıklı incelemeyi yayınladık.

Bunu, 2 Eylül 1968'de sürgünde kaybettığımız Sabiha Sertel ve eşi Zekeriya Sertel'in anıları ve Nazım Hikmet üzerine yazıları izledi.

Sabiha Sertel, anılarında Resimli Ay'da birlikte çalıştığı Sabahattin Ali'ye de geniş yer veriyordu. Sabahattin Ali'yi roman yazmaya Nazım Hikmet'in teşvik ettiğini belirtirken şöyle diyordu:

“Sabahattin’in ilk romanı Kuyucaklı Yusuf, Resimli Ay matbaasında basılmıştı. Nazım makinaların başında ilk sayıyı almak için bekliyordu. İlk kopyayı alıp da yukarı geldiği zaman Sabahattin’den fazla o seviniyordu.”

Sabahattin Ali’nin katli üzerine Sabiha Sertel’in bir anısı hepimizi son derece sarsmıştı. Şöyle diyordu: “Aradan 14 yıl geçti. Hapishaneden çıkışında Nazım’la görüştüğümüz gün, Sabahattin’in öldürülmesinden söz açıldı. Nazım boynunu bükerek ‘Bir kurban daha verdik, ne yapalım, zafere kanlar içinde varacağız’ dedi.”

Bunları okuduktan sonra, Sabahattin Ali’yi Türkiye sorununun genç kuşaklarına tanıtmayı ve katledilmesinin üzerindeki esrar perdesini yırtmayı bir görev bildik.

Sol hareketin ve sendikacılığın geçmişi üzerine değerli bir arşivi olan meslektaşım ve Türkiye İşçi Partisi’nden yoldaşım sevgili Kemal Sülker birkaç aylık çalışmayla bu konuda ilk ciddi eser olan Sabahattin Ali Dosyası’nı yazdı ve 174 sayfalık bu değerli kitabı 12 Kasım 1968’de Ant Yayınları’nın 9. kitabı olarak yayınladık.

Sabahattin Ali Dosyası’nı yayınlamamızdan birkaç ay önce 68 direnişindeki devrimci gençliğe karşı cankırım süreci başlatılmıştı. 25 Temmuz 1968’de İstanbul’da Amerikan 6. Filosu’nun gelişini protestolar sırasında İstanbul Teknik Üniversitesi’nde Vedat Demircioğlu, 28 Temmuz 1968’de Ankara’da bir öğrenci direnişi sırasında Atalay Savaş katledilmişti.

Bu nedenle kitabı okurlara sunarken şöyle demiştik: “Bu kitap Sabahattin Ali’nin yetişmesini, politik mücadelesini hangi ortamda yaptığını, nasıl pusuya düşürülüp öldürüldüğünü, duruşmada ortaya çıkan korkunç gerçekleri bir bir ortaya koymaktadır. Özellikle yeni kuşak için ibret verici bir cinayetin bütün ayrıntılarıyla bilinmesi, yeni bir terör dönemine hasret çekenlerin bulunduğu bugünün ortamında çok yararlı olacaktır.”

Yıllar sonra, Türkçülük Günü kutlayıcılarının da dahil olduğu Millet İttifakı kurulur, müstakbel cumhurbaşkanı adayı Kılıçdaroğlu Yozgat'taki bir konuşmasında "Kandil'i yerle yeksan etmezsem bana Kılıçdaroğlu demesinler" diye kükrerken, 2021 yılı sonlarında, Almanya'nın Hamburg kentinde organize edilmiş bulunan, yazarın kızı Filiz Ali'nin de söz aldığı "Sabahattin Ali Edebiyat ve Tiyatro Günleri"nde ben de Sabahattin Ali'nin siyasal mücadelesi, bu nedenle uğradığı baskılar, en verimli çağında katledilmesi ve adının yıllarca unutturulmaya çalışılması üzerine görüşlerimi ifade etme olanağı bulmuştum.

Belgeselci dostumuz Metin Avcı'da 2012'de gerçekleştirdiği ve 29 Nisan 2023'te Brüksel Halkevi'nin düzenlediği bir gecede gösterilen "Sabahattin Ali - Sabah Yıldızı" adlı belgesel, altta listesini verdiğim şahsiyetlerin, ünlü yazarın yaşamı, mücadelesi, uğradığı haksızlık ve baskılar, özellikle de alçakça katledilmesi konusunda önemli tanıklıklarını, açıklamalarını ve yorumlarını içeriyor.

Filiz Ali, Rasih Nuri İleri, Hıfzı Topuz, Aydın Ilgaz, Korut Boratav, Erol Güney, Mehmet Başaran, Halet Çambel, Altan Öymen, Zülfü Livaneli, Cüneyt Gökçer, Erdoğan Kantürer, Necip Güler, Talat Turhan, Selahattin Karabeshev, Sevgül Sönmez, Ömer Güven, Ozan Sağdıç, Zahit Atam, Ali Kocatepe, Kerem Güney, Bella Eskenazi.

Sabahattin Ali'nin nasıl öldürüldüğüne dair hâlâ farklı yorumlar var... Bulgaristan sınırına varmadan önce bir ormanda duraklarken MİT ajanı Ali Ertekin tarafından kafasına defalarca vurularak öldürüldüğü ya da sınırı geçmeden yakalanıp Kırklareli'de tutukluken işkencede katledildiği savları mevcut.

Ancak devlet bu konuda şimdiye kadar ciddi bir anketle bu konuyu açıklığa kavuşturmuş değil... Belgeselde Hıfzı Topuz'un vurguladığı gibi, CHP iktidarından bu yana gelmiş geçmiş tüm iktidarlar ve de en son AKP iktidarı bu devlet

cürmünün örtbas edilmesinde aynı derecede sorumludur, bu konuda bir "milli koalisyon" vardır.

Sabahattin Ali'nin öldürüldüğü sırada üzerinde bulunan şahsi eşyası, saati, gözlüğü bile kayıplara karıştırılmış, ailesine teslim edilmemiştir.

Eski milletvekillerinden Mustafa Gazalcı bu konuda 2004'te Meclis'e bir soru önergesi vererek cinayetin açıklığa kavuşturulmasını istemiş, o da "zaman aşımı"na uğradığı gerekçesiyle örtbas edilmiştir.

Zülfü Livaneli'nin vurguladığı gibi, "Sabahattin Ali cinayeti çözülebilseydi, daha sonraki siyasal cinayetler bu denli kolay işlenemezdi, 6-7 Eylül Olayları buy kadar kolay meydana gelmezdi. Tüm bu cinayetleri, Bahriye Üçok, Mummer Aksoy, Uğur Mumcu cinayetleri karanlıkta kala kala birilerine büyük cesaret verdi, aydınları öldürmek nerdeyse cezasız kalan bir eylem halini aldı... En son Hrant Dink'e kadar geldi... TBMM soruşturma komisyonunun raporuna göre 17 bin faili meçhul cinayet var. Nasıl bir demokrasidir, nasıl bir hukuk devletidir ki, 17 bin kişi öldürülüyor ve bunların failleri bulunamıyor."

27 Mayıs 1995'ten beri, tam 28 yıldır Cumartesi Anneleri tüm baskılara ve engellemelere rağmen ısrarla bunun hesabını soruyorlar. En son, geçtiğimiz cumartesi günü 945. eylemlerini yapmak üzere Galatasaray Meydanı'nda bir araya gelen Cumartesi Anneleri polis tarafından yine engellendi ve 23 kişi göz altına alındı.

Evet, seçime bir hafta kaldı... Bekliyoruz...

Tayyip Erdoğan sarayından kovulabilirse, AKP-MHP iktidarı sona erdirilebilirse, Türkçülük Günü kutlayan ve seçmenleri bozkurt işaretiyle selamlayanların "Helalleşme" adına yapmaları gereken ilk işlerden biri Sabahattin Ali cinayetinden başlayarak tüm faili meçhul cinayetlerde ırkçıların ve de onlara sahip çıkan devletin, siyasal partilerin sorumluluğunu hiç vakit kaybetmeden açıklığa kavuşturmak, kışkırtıcılardan ve faillerden hesap sormak olmalıdır.

Sol partilere bu ders yeter mi?

15 Mayıs 2023

Dün Türkiye’de yapılan ve sadece Türkiye insanının değil, tüm dünyada, özellikle de Türk Ordusu’nun sürekli işgali, saldırıları ve tehdidi altında bulunan komşu ülkelerde büyük umut bağlanan cumhurbaşkanı ve parlamento seçimleri, muhalefetin büyük zaferiyle sonuçlanması beklenirken, sürprizlerle sonuçlanmış görünüyor...

Her ne kadar birinci turda beklenen gerçekleşmemiş olsa da, Recep Tayyip Erdoğan’ın 21 yıldır, önce başbakan, ardından cumhurbaşkanı olarak işgal ettiği diktatörlük tahından ikinci turda alaşağı edilebileceğinin belli olması, kuşkusuz, bu seçimin hiç tartışma götürmez en olumlu sonucu... Bu sonucun alınmasında, başta HDP olmak üzere muhalefet partilerinin hemen hemen hepsinin, geçmişteki tüm yanlışlarını, milliyetçi ve savaşçı tavır alışlarını nisyana gömerek, karşı aday göstermeden, Kemal Kılıçdaroğlu’nu desteklemiş olmaları en belirleyici etken oldu. Bu özverili tavır alışlarından dolayı hepsini kutlamak gerek...

Yine de, birinci turda Erdoğan’ın oy oranının Kılıçdaroğlu’nunkine göre daha yüksek olduğu, birinci turda yüzde 5,21 oy alan sağcı aday Sinan Oğan’ın seçmenlerinin büyük ölçüde Erdoğan’a oy verebilecekleri göz önünde tutulduğunda, 28 Mayıs’ta yapılacak ikinci tur seçimin sonuçları fazla iyimser olmamak gerekir.

Parlamento seçiminin elimize ulaşan ilk sonuçlarına baktığımızda, muhalefetteki üç ayrı seçim ittifakı, bırakın anayasayı değiştirebilecek 360 koltuk elde etmeyi, TBMM’de adi çoğunluk elde etmeyi dahi başarabilmiş değil.

Seçim sonuçlarından çıkartılması gereken bir önemli ders, hiç kuşkusuz, aylardır Artı Gerçek’te ve İfo-Türk’te yayınlanan yazılarımda ısrarla üzerinde durduğum gibi, seçime katılma hakkı kazanmış olan sol partilerin, geçmiş yıllarda işlenmiş vahim hataları tekrarlayarak milletvekili

oylamasında seçmen karşısına demokratikleşme, barış, sosyal adalet ve halkların eşitliği temelinde ortak bir programla ve ortak bir listeyle çıkmamış olmasıdır.

Bu yazının yazıldığı ana kadar gelen seçim sonuçları da göstermektedir ki, seçime ayrı listelerle katılan 3.TİP, TKP, TKH, HKP ve Sol Parti, çoğu yüzde 1'i dahi bulmayan oy oranlarıyla hep birlikte 60'lı yıllarda 1. TİP'in tek başına ulaştığı yüzde 3 oranına bile erişememişlerdir.

Daha da acı olan, yıllardır parlamentoda tek başına yığıtçe ve ödünsüz mücadele vermiş olan HDP ile Emek ve Özgürlük İttifakı kurmuş olan 3. TİP'in, tüm ülkede ve diasporada seçime bu ittifak adına ortak bir listeyle gitmek yerine, son anda 49 il ve 52 seçim çevresinde, yurt dışının tamamında tek başına ayrı listelerle oylamaya katılması, bunu da Kürt seçmenlerle sol seçmenlerin tercihleri arasında farklılıklar olduğu iddiasına dayandırmasıdır.

Yaklaşık yedi yıldır tutuklu bulunan eski Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Gültan Kışanak 3. TİP'in bu tavrını "HDP'nin ve bu seçime girecek olan Yeşil Sol Parti'nin de Kürt sosyalistler, yurtseverler ve Türkiye sosyalist hareketinin ortak partisi olduğunu da hatırlatmak isterim. Yani Meclis'te tek sosyalist parti TİP değil. Bu hakikatleri dikkate alarak, bir tek oyu bile heba etmeye kimsenin hakkı olmadığından da altını çiziyorum" diyerek sert şekilde eleştirmişti,

Edirne F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan HDP liderlerinden Selahattin Demirtaş da, "Meclis'te, alanlarda ve cezaevlerinde yıllardır direnen sosyalistler olarak, Türkiyeli tüm yoldaşlarımızı parlamentoda en güçlü şekilde görmek istiyoruz. Her bir arkadaşımız birbirinden değerlidir, yıpratılmaları asla doğru olmaz. Tek bir milletvekilliğinin bile geleceğimizi belirleyeceği bu seçimde Türkiye'nin tüm sosyalistlerini, tüm demokratlarını Yeşil Sol Parti listelerine güç vermeye, güç almaya çağırıyoruz" diyerek Kışanak'ın çağrısına destek vermişti.

3. TİP'in ayrı liste çıkartmakta direnmesi üzerine Demirtaş, 17 Nisan 2023'te şu uyarıda bulunmuştu: "Halen zaman varken bazı kritik seçim bölgelerinde partilerimiz birbirlerinin lehine adaylarını geri çekecek taktik bir beceri gösterebilmeli ve bu kırgınlıkları da giderecek yoldaşça tutum alabilmeliler. Mesela Ankara, Antalya, Hatay, İzmir gibi yerlerde, bu şehirlerin bazı bölgelerinde yeni taktikler için geç değil."

2018 seçimlerine sol parti olarak sadece HDP katılmış ve oyların yüzde 11,70'ini alarak 67 milletvekili çıkartmışken, Emek ve Özgürlük İttifakı'na umut bağlayan sol seçmenler önümüzdeki seçimde gerek yurt içinde, gerekse yurt dışında YSP ve 3. TİP arasında tercih yapmak zorunda bırakılmışlardır.

En son verilere göre bu seçimde YSP'nin oy oranı yüzde 9 civarında ve çıkartabildiği milletvekili sayısı ise bir önceki seçimin gerisinde kalmaktadır.

Yurt dışında ise, 2018 seçimlerinde HDP oyların yüzde 17,8'ini almışken, 2023 seçiminde oyların bir bölümünün 3. TİP'e ve diğer üç sol partiye gitmesi nedeniyle YSP'nin oy oranı yüzde 9 civarında kalmıştır.

Sol partilerin tutumu, sadece sol oyların dağılmasına neden olmakla kalmamış, aynı zamanda, geleneksel olarak tek veya bir iki sol partiye oy veren seçmenlerin bir bölümünün sol partiler arasındaki bu anlamsız rekabetten rahatsız olarak Millet İttifakı'na oy vermeyi tercih etmiş olmaları da büyük olasılıktır.

1965 seçiminde Meclis'e 15 milletvekiliyle giren 1. TİP iç çekişmeler nedeniyle 1969 seçiminde hem oy kaybına uğramış, hem de milli bakiye sisteminin kaldırılmış olmasının da etkisiyle milletvekili sayısı 2'ye düşmüştü. Bu düşüşte, hiç kuşku yok ki, kapanan yasama döneminin Meclis çalışmalarında hem entellektüel birikimleriyle, hem de hitabet yetenekleriyle iz bırakan Sadun Aren ve Behice Boran gibi milletvekilleri dahi aday listelerinden dışlanırken örneğin Adıyaman'da sırf oy hesabıyla bir toprak ağasının liste başı yapılması da büyük rol oynamıştı.

Sol oyların bölünmesine ilişkin bir başka dramatik örnek ise, 12 Eylül 1980 darbesinden bir yıl önce, 14 Ekim 1979 senato seçimlerinde yaşanmıştı. İstanbul’da seçimlere 2. Türkiye İşçi Partisi ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi adaylarının yanı sıra Türkiye Komünist Partisi ile bir başka sol grubun desteklediği bağımsız adaylar da katılmıştı. Bu dört parçalı katılım nedeniyle sol seçmen ciddi bir kararsızlık yaşamış, TKP’nin desteklediği bağımsız aday Beria Onger 20.215, 2. TİP adayı Behice Boran 12.969, oy alabilmiş, diğer iki adayın oyları ise 5 bin’in de altında kalmıştı.

Bir örnek de Ortanın Solu’ndan:

1994 yerel seçimleri sırasında da üç “orta sol”partiden SHP’nin başında Murat Karayalçın,DSP’nin başında Bülent Ecevit, CHP’nin başında ise Deniz Baykal bulunmaktaydı. İstanbul Büyükşehir belediye başkanlığı seçiminde SHP adayı Zülfü Livaneli yüzde 20,3, DSP adayı Necdet Özkan yüzde 12,38, CHP adayı Ertuğral Günay yüzde 1,4 oy almış, yani üç “orta sol”partinin toplam oyu yüzde 34,08’ü bulmuştu. Ancak “orta sol” oyların bölünmüş olması nedeniyle Refah Partisi adayı Recep Tayyip Erdoğan yüzde 25,19 oyla aradan sıyrılarak İstanbul Büyükşehir belediye başkanı olmuş, böylece 2000’li yıllardaki başbakanlığının ve cumhurbaşkanlığının anahtarı kendisine altın tabakta sunulmuştu.

Son bir nokta daha...

Geçen iki dönem TBMM’de yiğitçe mücadele vermiş olan sevgili dostumuz Garo Paylan’ın teknik nedenlerle yeniden aday gösterilmemesi anlaşılabilir olsa da, SYP listelerinde onun mücadelesini sürdürecektir bir başka Ermeni aday gösterilmemiş olması nedeniyle üzüntümü daha önceki yazılarımda ifade etmiştim.

Evet, bu seçimde ayrı baş çeken 3. TİP, İstanbul 2. bölgede değerli Ermeni aydınlarından, bizim de yakın dostumuz ve mücadele arkadaşımız olan Masis Kürkçügil’i aday göstermiş bulunuyordu.

Aynı yazımda, “Sol oyların tam altı parti arasında bölüneceği İstanbul 2. Bölge’de, Emek ve Özgürlük İttifakı’nın üyesi YSP seçime Hasan Cemal’in, diğer üyesi TİP ise Ahmet Şık’ın başını çektiği listelerle seçime girerken, bu ikinci listede 13. sıradan aday gösterilen Masis Kürçügil’in milletvekili seçilmesi mümkün olabilecek midir?” diye sormuştum.

Bittabi, Masis de yukarıda uzun uzun açıkladığım nedenlerle seçilemedi, ne acıdır ki yeni Meclis’te Ermeni Toplumunun bir temsilcisi bulunmayacak.

Seçim arefesinde, cumartesi gecesi, Brüksel’deki Ermeni dostlarımın düzenlediği bir etkinlikte, 43 yıl önce Türkiye’de katledilen Ermeni devrimcilerimizden Orhan Bakır (Armenak) üzerine Nurcan Yıldırım’ın gerçekleştirdiği bir belgeseli izledim.

60’lı yıllarda, İstanbul’da, Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’nda öğrenci lideri olarak yakından tanıdığım, 50 yıl önce işkencede katledilen İbrahim Kaypakkaya’nın çizgisinde mücadele sürdüren Orhan Bakır da 13 Mayıs 1980’de, Karakoçan’da pusuya düşürülerek öldürülmüştü.

16 yıl önce İstanbul’da alçakça katledilen sevgili Hrant Dink gibi, Orhan Bakır’ı da yakından tanıyan Brüksel’deki Ermeni dostlarımla konuşurken, ertesi gün Türkiye’de yapılacak seçimlerden söz açılmaması mümkün değildi.

Seçim sonuçları konusunda pek de iyimser olmadığımı belirttiğim gibi, 1915 Soykırımı’nın üzerinden 108 yıl geçtikten sonra yeni seçilecek TBMM’de Garop Paylan’ın yerini dolduracak bir Ermeni milletvekilinin olmaması konusunda üzüntümü de ifade ettim.

14 Mayıs seçiminin sonuçları üzerine son anda, tüm veriler elde olmadan, kısa sürede ifade edebileceğim görüşler şimdilik bunlar...

Dilerim, gelecek seçimlerde aynı acıları yaşamamak için, sol örgütlerimiz, aydınlarımız ve medyamız bu konuyu şimdiden derinlemesine tartışmaya açar, çözüm yollarını şimdiden aramaya başlar...

28 Mayıs bir “ehven-i şer” seçimi olmamalıdır

22 Mayıs 2023

Türkiye’de 12 Mart darbesini izleyen yarım yüzyılda yapılmış tüm seçimlerin ardından oluşan iktidarların, Ecevit’in başbakanlığındaki koalisyonlar da dahil, verdikleri sözleri tutmak yerine sınıfsal ve ulusal baskıları aynı ritimde devam ettirdiklerine tanık olduğum için, 14 Mayıs seçimi öncesindeki vaadleri de, onları esas alarak yapılan kamuoyu yoklamalarının iyimser sonuçlarını da temkinli olarak izledim.

Cumhurbaşkanı seçiminde, tüm muhalefetin Kemal Kılıçdaroğlu’nu desteklemek için yekvücut olmasına rağmen Tayyip Erdoğan’ın ilk turda rakibine fark yaparak ikinci tura daha avantajlı şekilde girebileceğini çok kimse beklemiyordu.

İkinci tur oylama yaklaşırken, Tayyip Erdoğan’ın diktatoryal başkanlık yetkilerini elinde tutarak beş yıl daha Türkiye vatandaşlarını baskı, komşu ülkeler insanlarını tehdit altında buldurmasını engellemek için büyük bir kampanya başlatılmış bulunuyor: 28 Mayıs’ta oy ver gitsin, bu karanlık bitsin!

Oy hakkım olmamakla birlikte, yurt dışında oy hakkına sahip yurttaşların bu hafta mutlaka sandık başına giderek Tayyip’i alaşağı etme yönünde oy kullanmalarını ben de yürekten destekliyorum.

Ancak, Tayyip devrilip de cumhurbaşkanı koltuğuna Kemal Kılıçdaroğlu otursa bile, 14 Mayıs’taki oylamada meydana çıkmış olan TBMM kompozisyonu, anayasanın ve diktanın temel taşlarını döşeyen yüzlerce kanunun değiştirilmesini şimdiden olanaksız kılmış bulunuyor.

Sayılar ortada... 600 üyeli TBMM’de 404 koltuğu (%67,33) aşırı sağcı ve sağcı partilerin milletvekilleri işgal ederken, orta soldaki iki parti 131 (%21,83), soldaki dört parti ise 65 (%10,84) milletvekili tarafından temsil edilecek.

Sağ kanattaki partilerin milletvekilleri:

AKP 263, MHP 50, İYİP 44, DEVA 14, GP 10, SP 10, YRP 5, HÜDA 4, DP 3, DSP 1.

Orta soldaki partilerin milletvekilleri:

CHP 131, TDP 1.

Soldaki partilerin milletvekilleri:

YSP 58, TIP 4, EMEP 2, TÖP 1.

Sağ kanattaki partilerden 5'inin CHP ile birlikte Millet İttifakı içinde yer almış olması, 4'ünün de seçime CHP listelerinde aday göstererek katılmış olmaları konjonktürel bir durumdur.

Yarın Meclis'te sınıfsal, ulusal ve askersel konular gündeme geldiğinde, bu partilerin, hattâ CHP'nin kendi içindeki bazı milletvekillerinin iktidar ortağı partilerle birlikte hareket edeceklerinde hiç kuşku yoktur.

Geçtiğimiz iki yasama döneminde de, Irak, Suriye ve Ermenistan'a tüm askeri operasyon tezkerelerine, HDP dışındaki tüm partilerin, "Gazi Meclis" adına nasıl alkışlarla destek verdikleri unutulmamıştır.

Dahası... Millet İttifakı üyesi olmakla birlikte yeni dönemde Meclis'in sağ kanadında yer alacak beş partinin genel başkanları, Kılıçdaroğlu cumhurbaşkanı seçildiği takdirde, daha önce imzalanmış olan protokol uyarınca otomatikman "cumhurbaşkanı yardımcısı" olacaklar ve de bakanlar kurulu da onların tavsiye edeceği kişilerden oluşacaktır.

Endişe verici bir gelişme de, birinci turda kamuoyu yoklamalarının müjdelediği zaferi elde edemeyen Kılıçdaroğlu'nun, ikinci turda sağ eğilimli seçmenlerin oylarını alıp arayı kapatabilmek için bir yandan Suriyeli göçmenleri topyekun sınırışı etmekten bahsetmesi, "Ben hiçbir zaman terör örgütleriyle masaya oturmam ve oturmayacağım" diyerek Kürt ulusal direnişi hakkında "teröristler" ifadesi kullanması, aşırı sağcı aday Sinan Oğan ile pazarlığa oturmasıdır.

Fransız Le Point gazetesinden Hugo Romani, "Başkanlık seçiminin ikinci turunda Erdoğan'a karşı solun adayı olan Kılıçdaroğlu şansını artırmak için kendini sağcı seçmenlere beğendirmeye çalışıyor" diyor.

Le Monde gazetesi'nden Nicolas Bourcier "Türkiye: Mu-

halefetin sağa tehlikeli arkedişi” başlıklı yazısında, Kemal Kılıçdaroğlu’nun ikinci turda aşırı sağın hoşuna gidecek konuları one ıkarttığına dikkati çekiyor.

The Financial Times gazetesinin başlığı: “Türkiye’nin zayıf düşen muhalefeti milliyetçilik kartına oynuyor!”

Kürt haber ajansı Rdaw da, seçim kampanyasında Kürtleri dışlayarak tamamen milliyetçi bir söylem kullandığı için Kılıçdaroğlu’nu sert Şekilde eleştiriyor.

“28 Mayıs’ta oy ver gitsin, bu karanlık bitsin!” kampanyasının başlatıcılarından Oya Baydar da, t24’te yayımlanan son yazısında endişelerini Şöyle dile getiriyor:

“Baharlar vaat ederken birden Bahçeli’nin ‘gözlerini çıkaracağım’ üslubunu kullanmaya başlayan, oy artırmak için derin devletin Şoven Türkçü kanadının sahaya sürdüğü Oğan’a, zdağ’a paye vermek zorunda kalan bir Kılıçdaroğlu beni üzüyor. Duygularımı saklamadan ifade etmem gerekirse: Helalleşmekten söz eden, Kürt’ düşman bellemeyen, Alev kimliğini gğsnt gere gere açıklayan, kucaklayıcı söylemiyle ezilen halkların yüreğine dokunabilen, kendini değiştirebilmiş bir Kılıçdaroğlu’na yürek ferahlılığıyla oy vermişken, bu defa yüreğimde buruk bir ‘aceba’ ile oy vereceğim. Bu konudaki yazımdan sonra ‘biraz rezerviniz olsun’ diye eleştiren okurum haklıydı. Devletin derinliklerinde çizilmiş kırmızı çizgiler genetik kodlarına yerleşmiş ‘devlet adamları’nda zurna bir noktada zırt diyor.”

Kılıçdaroğlu’nun kendi siyasal kariyerine de damgasını vuran ve asla unutmaması gereken bir Türkiye gerçeği var.

2019 yerel seçimlerinde CHP İstanbul, Ankara ve İzmirden gibi metropollerde AKP adaylarını mağlup ederek belediye başkanlıklarını kazanmışsa, bu sonuca sadece ve sadece o kentlerde yaşayan Kürt seçmenlerin oy vermesi sayesinde varabilmiştir.

Son seçimde Yeşil Sol Parti ayrı bir cumhurbaşkanı göstermeyip tüm taraftarlarını Kılıçdaroğlu’na oy vermeye çağırmıştır. CHP lideri 14 Mayıs’ta cumhurbaşkanı adayı

olarak Erdoğan'ın kine yakın bir oy alabilmişse, bu YSP seçmenlerinin sayesinde.

Avrupa'daki aşırı sağcı partiler gibi Türkiye'de Suriyeli göçmenlere karşı "yabancı düşmanlığı" koku tehditlerde bulunmak, bir zamanlar kullandığı "Kandil'i yerle yeksan etmezsem bana Kılıçdaroğlu demesinler" küremelerine dönmek, CHP ve Millet İttifakı liderine Oğan'larla, Özdağ'larla flört ederek kazanacağını sandığı oylardan çok fazlasını kaybettirecektir.

Bunun kaçınılmaz sonucu ise, yeni bir zafer sarhoşluğu içindeki Erdoğan'ın, TBMM'de 404 aşırı sağcı ve sağcı milletvekilinin de desteğiyle Türkiye'yi beş yıl daha islamo-faşist diktanın cenderesi altında ezilmeye mahkum etmektir.

Başta Meclis'te temsil hakkı kazanmış olan sol partiler olmak üzere CHP içindeki gerçekten demokrasi, özgürlük ve eşitlik savunucusu olanlar vakit geç olmadan Kılıçdaroğlu'nu yapmış olduğu bu tehlikeli tercihten dolayı ciddi şekilde uymalıdır.

28 Mayıs seçimi, bir ehven-i şer seçimi, iki kötünden birinin seçimi değil, ülkenin demokratikleşmesine gerçekten ahdetmiş olanın seçimi olmalıdır.

Haydi sil baştan, ama önce ciddi özeleştirile...

28 Mayıs 2023

Erkene alınan seçimler için yapılan kamuoyu yoklamalarının sonuçları, tüm siyasal sürgünler gibi bizim için de doğduğumuz, yetiştiğimiz, on yıllarca düşüncelerimizin mücadelesini verdiğimiz ülkemize kavuşmak umudu yeşertmişti.

Daha ilk turda TBMM üyeliklerinin üçte ikisini en aşırı olanlar da dahil sağ partilerin kazanmış olması, bu umudun gerçekleşmeyeceğinin ilk işaretini verdi. Şurası belli ol-

muştı ki, cumhurbaşkanı seçiminin ikinci turunda Erdoğan yenik düşüp Kılıçdaroğlu cumhurbaşkanı olsa bile, ilk turdan önceki kalb simgesi propaganda kampanyasında sıraladığı vaatlerin tümünü böylesi sağ ağırlıklı bir Meclis'ten geçirmesi mümkün olmayacaktı.

Dahası... Millet İttifakı üyesi olmakla birlikte yeni dönemde Meclis'in sağ kanadında yer alacak beş partinin genel başkanları, Kılıçdaroğlu cumhurbaşkanı seçildiği takdirde, daha önce imzalanmış olan protokol uyarınca otomatikman "cumhurbaşkanı yardımcısı" olacak ve de bakanlar kurulu da onların tavsiye edeceği kişilerden oluşacaktı.

Yine de, ikinci turda seçilmesi gerçekleşirse, mevcut diktatörlük anayasasının cumhurbaşkanına yasama, yürütme ve yargı konularında tanımış olduğu yetkileri kullanarak Kılıçdaroğlu'nun o vaatlerden hiç olmazsa bir kısmını gerçekleştirebileceği umudu mevcuttu.

Ne ki, Kılıçdaroğlu'nun ikinci tur öncesi propaganda kampanyasındaki vaatlerin çoğunu artık ağzına almayıp alenen Sinan Oğan ve Ümit Özdağ gibi aşırı sağcı ve ırkçı politikacılarla pazarlığa oturması, özellikle de Kürt ulusal direnişine karşı devlet terörünü şiddetlendirme ve siyasal sığınmacıları bir yıl içinde sınır dışı etme vaatleri içeren protokollere hiç tereddütsüz imza koyması son umut kırıntılarını da yok etmişti.

Öyle ki, bir aşırı sağcı Ümit Özdağ'ın, Kılıçdaroğlu'yla pazarlıkları henüz kesinleşmemişken, büyük bir fütursuzlukla kendisini müstakbel İçişleri Bakanı ilan etmesi, yıllardır Süleyman Soylu türü aşırı sağcı içişleri bakanlarından çok çekmiş bulunan muhalif seçmenlerde büyük bir şok yaratmıştı.

Sürgündeki değerli meslektaşlarımdan Ragıp Duran'ın, İfo-Türk'te dün paylaştığımız yazısında belirttiği gibi "Muhalefet bloğu, Erdoğan rejiminden daha devletçi, daha milliyetçi, daha dindar ve Kürtlerin daha büyük düşmanı olduğunu göstermek için bir kampanya yürüttü. Muhalefetin

siyasi taklitçiliği başarısız oldu, çünkü seçmenler orijinali kopyaya tercih etme eğilimindedir.”

Yeni TBMM’de AKP’nin 263, MHP’nin 50 ve İYİP’nin 44 milletvekilinden oluşan gruplarına ek olarak, Kılıçdaroğlu’nun lutfu sayesinde CHP listesinden seçilebilen DEVA’nın 14, Gelecek Partisi’nin 10, Saadet Partisi’nin 10 ve Demokrat Parti’nin 3 milletvekili de şimdiden bir araya gelip yeni bir sağ grup oluşturma pazarlıklarına girişmiş bulunuyor.

Yeniden Refah Partisi’nin 5, Hüda Partisi’nin 4 milletvekili de kısa zamanda herhalde bu sağ gruplardan birine katılarak parlamentodaki sağ cepheyi daha da güçlendireceklerdir.

Yarın Meclis’te sınıfsal, ulusal ve askersel konular gündeme geldiğinde, bu partilerin, hattâ CHP’nin kendi içindeki bazı milletvekillerinin iktidar ortağı partilerle birlikte hareket edeceklerinden hiç kuşku yoktur.

Geçtiğimiz iki yasama döneminde de, Irak, Suriye ve Ermenistan’a askeri operasyon tezkerelerine, HDP dışındaki tüm partilerin, “Gazi Meclis” adına nasıl alkışlarla destek verdikleri unutulmamıştır.

Tüm siyasal partileri bekleyen ivedi özeleştirisi süreci...

Arka arkaya iki turda uğradığı yenilgiden sonra muhalefet ittifaklarını oluşturan partilerin bir özeleştirisi sürecine girerek en azında gelecek yıl yapılacak yerel seçimlere şimdiden ciddi şekilde hazırlanmaları gerekmektedir.

Herhalde ilk büyük sarsıntı Millet İttifakı’nın ağır topu CHP saflarında yaşanacaktır. Beş yıldan beri TBMM’nin üçüncü büyük partisi HDP ile diyalog kurmak yerine MHP yetiştirmesi Akşener ile can çiğer kuzu sarması olan Kılıçdaroğlu, bundan tam dokuz yıl önce, 10Ağustos 2014 seçimlerinde de, MHP lideri Devlet Bahçeli ile kafa kafaya vererek cumhurbaşkanlığı için CHP adına da aşırı sağcı Ekmeleddin İhsanoğlu’nu aday göstermekte beis görmemişti.

Bu skandal tercihin üzerinden bir yıl geçmeden aynı İhsanoğlu 23 Haziran 2015’te yapılan parlamento seçimlerinde MHP listesinden milletvekili seçilerek gerçek kimliğini orta-

ya koyarak TBMM’de Devlet Bahçeli’nin arkasında saf tutmuştu.

Kılıçdaroğlu’nun 2018 seçimlerinde cumhurbaşkanlığına aday gösterdiği Muharrem İnce ise, 6 Mayıs 2018’de “Benim MHP’ye, ülkücülere hiçbir husumetim yok. Tam tersine ikinci Yalova seçimlerini onların katkılarıyla aldık. Yani Yalova’daki MHP’liler, ülkücüler bizi ikinci Yalova seçimlerinde desteklemeseydi biz o seçimi alamazdık” demekte tereddüt etmemişti.

2017’deki Adalet Yürüyüşü’nde başlayıp her fırsat çıkıkça aşırı sağcıların desteğini alabilmek için bir ırkçılık ve saldırganlık sembolü olan Bozkurt işareti kullanması, kendisini “ortanın solunda” olarak niteyen bir partinin lideri için hoşgörüyü karşılanabilecek bir tavır değildi.

2023 seçimlerinin ilk turundan sonra, HDP ve sol partiler de dahil olmak üzere tüm muhalefet güçlerinin başlattığı seferberliğe ve verdiği özverili mücadeleye rağmen cumhurbaşkanlığını büyük oy farkıyla kaybetmiş olan Kemal Kılıçdaroğlu, milletvekili seçilemediği Meclis’te de bundan böyle bir varlık gösteremeyeceği için, on yıldır yönetmekte olduğu CHP’nin yetkili organlarında hesap vermek, hattâ bir an önce parti kurultayını toplantıya çağırarak liderlikten çekilmek zorundadır.

Aynı dramatik akıbet, Kılıçdaroğlu’nun yamacında cumhurbaşkanı yardımcılığına oynadıkları için milletvekili seçiminde aday olmayan, bu nedenle de partilerinin CHP listesinden seçilen milletvekillerinin TBMM’de başını çeke-meyecek olan DEVA lideri Ali Babacan, GP lideri Ahmet Davutoğlu, SP lideri Temel Karamollaoğlu ve DP lideri Gültekin Uysal için de söz konusudur.

Ya seçime ayrı ayrı listelerle katılan sol partiler?

Seçim sonuçlarından çıkartılması gereken diğer önemli ders, aylardır tüm yazılarımda ısrarla üzerinde durduğum gibi, seçime katılma hakkı kazanmış olan sol partilerin, geçmiş yıllarda işlenmiş vahim hataları tekrarlayarak milletve-

kili oylamasında seçmen karşısına demokratikleşme, barış, sosyal adalet ve halkların eşitliği temelinde ortak bir programla ve ortak bir listeyle çıkmamış olmasıdır.

Milletvekili seçiminin sonuçları açıkça göstermektedir ki, seçime ayrı listelerle katılan 3.TİP, TKP, TKH, HKP ve Sol Parti, toplam yüzde 2'yi dahi bulmayan oy oranlarıyla 60'lı yıllarda 1. TİP'in tek başına ulaştığı yüzde 3 oranına bile erişememişlerdir.

Daha da acı olan, 3. TİP'in , yıllardır parlamentoda tek başına yiğitçe ve ödünsüz mücadele vermiş olan HDP ile Emek ve Özgürlük İttifakı'nda yer almış olmasına rağmen, tüm ülkede ve diasporada seçime bu ittifak adına ortak bir listeyle gitmek yerine, son anda 49 il ve 52 seçim çevresinde, yurt dışının ise tamamında tek başına ayrı listelerle oylamaya katılması, bunu da Kürt seçmenlerle sol seçmenlerin tercihleri arasında farklılıklar olduğu iddiasına dayandırmasıdır.

2018 seçimlerine sol parti olarak sadece HDP katılmış ve oyların yüzde 11,70'ini alarak 67 milletvekili çıkartmışken, 14 Mayıs'ta Yeşil Sol Parti oyların yüzde 8,82'ini alarak 61 milletvekili çıkartabilmiştir.

Emek ve Özgürlük İttifakı'na umut bağlayan sol seçmenler 14 Mayıs seçiminde gerek yurt içinde, gerekse yurt dışında YSP ve 3. TİP arasında tercih yapmak zorunda bırakıldıkları için, bu ayrışma, hiç kuşkusuz, sol seçmenlerin bir kısmını CHP'ye oy vermeye yöneltmiştir.

Evet, Kılıçdaroğlu'nun oylarını artırabilmek için aşırı sağcılarla flört edip Kürt ulusal direnişine karşı devlet terörünü güçlendirme ve milyonlarca mülteciyi sınır dışı etme vaadi içeren protokoller imzalamasına rağmen, tıpkı milletvekili seçimi gibi, cumhurbaşkanlığı için ikinci tur seçimi de Millet İttifakı için yenilgiyle sonuçlanmıştır.

Ancak, yukarıda da belirttiğim gibi, sol cenahtaki Emek ve Özgürlük İttifakı ile Sosyalist Güçbirliği İttifakı'nı oluşturan siyasi partiler açısından da seçim sonuçları tek kelimeyle başarısızdır.

2024 yerel seçimlerine bir yıl kalmışken, tüm muhalefet partilerinin, vakit kaybetmeksizin yetkili organlarını, gerekirse kongrelerini toplayıp ciddi bir özeleştiri yapmaları, gerekirse yönetim kadrolarını yenilemeleri, bundan sonra yapılacak tüm seçimlerde kuracakları ittifakların seçmen karşısına tek listeyle çıkmasını bir ilke edinmeleri gerekmektedir.

Biz siyasal sürgünlere gelince, doğduğumuz, yetiştiğimiz, on yıllarca düşüncelerimizin mücadelesini verdiğimiz ülkemize kavuşmak bu seçimde de gerçekleşmemiş olsa bile, solun Türkiye’de yeni bir ivmeyle sürdüreceği mücadeleye elimizdeki tüm olanaklarla destek olmak boynumuzun borcudur.

Her ülkedeki demokratik göçmen kuruluşlarımızla, üyesi olduğumuz sendikalarla, özgürlükçü medyamızla...

Haydi sil baştan, ama önce ciddi özeleştiriyle...

**EK YAZILAR
VE BELGELER**

Düşünce Özgürlüğü İçin Buluşma'da Tanıklığım *4 Haziran 2022*

Düşünce Suçu(!?)na Karşı Girişim platformunun iki yılda bir düzenlediği iki günlük *Düşünce Özgürlüğü için İstanbul Buluşmaları*'nın 13'üncüsü 4 Haziran 2022'de çevrimiçi olarak gerçekleştirildi.

Etkinliğin açılış konuşmasını yapan *Şanar Yurdatapan* önce COVID-19 pandemisi, ardından Rusya-Ukrayna savaşı sebebiyle etkinliğin üçüncü defa çevrimiçi gerçekleştirildiğini belirttikten sonra geçmiş buluşmalara katılmış olup yaşamını kaybeden aydınları saygıyla anarak görüntülerini ekrana yansıttı: Yazar *Arthur Miller*, oyun yazarı *Harold Pinter*, Uluslararası Af Örgütü'nün kurucusu *Peter Benenson*, yazar *Yaşar Kemal*, yazar *Mehmed Uzun*, gazeteci *Hrant Dink* ve avukat *Tahir Elçi*.

Buluşmanın ikinci bölümünde Macar Sivil Özgürlükler Birliği'nden (TASZ) *Emese Pasztor*, Körfez İnsan Hakları Merkezi'nden (GCHR) *Khalid İbrahim*, Uygur aktivist *Jevlan Shirmemmet* ve Irak'taki Teshrin İnsan Hakları Örgütü'nden *Ali Al-Dahamt* kendi etkinlik bölgelerindeki insan hakları ihlalleri konusunda ayrıntılı bilgi verdiler.

Etkinliğin üçüncü bölümünde PEN International Başkanı yazar *Burhan Sönmez*'in moderatörlüğünde İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW) Avrupa ve Orta Asya Direktörü Yardımcısı *Emma Sinclair-Webb*, Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ) Türkiye Temsilcisi *Özgür Öğret* ve Bahreyn İnsan

Hakları Merkezinde Proje Yöneticisi *Saloua Boukhaout* konuşular.

Etkinliğin dördüncü bölümünde konuşmasına “Dünyanın durumu tek kelime ile özetlenebilir: Acı” diye başlayan *Prof. Noam Chomsky*, Rusya’nın 24 Şubat’ta Ukrayna’yı işgali ile başlayan savaşın nükleer silahlar tehdidini daha da artırdığını belirttiikten sonra insanlığın geleceği ile ilgili soruyu şöyle yanıtladı: “Bilmiyorum. Bunun detaylarını sunacak kadar akıllı değilim. Ama rehber ilkelerimiz özgürce sorgulamak ve fikrin baskı altında tutulmasından uzak durmak olmalı. Enerjimizi buna yoğunlaştırmalıyız.”

Doğan Özgüden’in tanıklığı:

Değerli dostlar,

Her şeyden önce, Avrupa’nın başkentinden sizlere, hem de görsel olarak seslenebilme olanağı tanıdığı için *Şanar Yurdatapan* dostuma teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum...

Sadece o da değil... Türkiye’de 68’in en yoğun direniş ve kavga günlerinden beri tanıdığımız, 80’lerdeki sürgün yıllarında Evren Cuntası’na karşı yurt dışında beraber mücadele verdiğimiz, bu nedenle birlikte Türk vatandaşlığından atıldığımız *Şanar*’ı, 80’i aşan tüm yaşamını özgürlük ve demokrasi mücadelesine adadığı için İnci’yle birlikte yürekten kutluyoruz.

İstanbul Buluşması bu yıl, Tayyip Erdoğan diktasının, tam da İsveç ve Finlandiya’nın NATO’ya üye olma isteğini fırsat bilerek, sürgündeki muhaliflerine karşı yeni bir saldırı başlattığı günlere rastlıyor.

Benim de mensubu bulunduğum *Avrupa Sürgünler Meclisi*’nin son açıklamasında vurguladığı gibi, bu iki ülkedeki muhaliflerini şantaj aracı olarak kullanmaya kalkışan AKP iktidarının bu tutumu utanç vericidir.”

Ama sadece Erdoğan dönemi mi?... Ta Osmanlı döneminden beri siyasal sürgünler diktacı yönetimlerin her daim boy hedeflerinden biri oldular.

Fransız İhtilali’yle başlayan ve tüm Avrupa ülkeleri gibi

Osmanlı Devleti'ni de sarsan özgürlük ve insan hakları için mücadeleler döneminde sürgün acısını ilk tanıyanlar, Kızıl Sultan Abdülhamit'in istibdadına karşı mücadele veren *Namık Kemal, Ali Suavi, Ziya Paşa, Mithat Paşa* ve *Tevfik Fikret* gibi hürriyetperver aydınlarıdır.

1876'da ilan edilen Birinci Meşrutiyet'in Abdülhamit tarafından rafa kaldırılmasından sonra İstanbul ve Selanik gibi iki Osmanlı metropolünün yanı sıra Kahire, Paris, Londra ve Cenevre'de organize olan Jön Türkler ikinci sürgün kuşağını oluşturdular,

Ama sürgünü kitlesel olarak yaşayanlar, hiç kuşkusuz, 1895-96 soykırımında canlarını kurtarabildikten sonra bir bölümü Amerika, Kanada ve Avrupa'ya, bir bölümü de İstanbul, İzmir ve Trabzon gibi büyük kentlere göç edebilen Ermenilerdi.

20. Yüzyıl'ın ilk büyük sürgünü de yine 1915 soykırımından kurtularak tüm dünyada diasporalar oluşturan Ermeni ve Asurilere aitti. Onu 1919'dan itibaren Rumların kitlesel sürgünleri izledi.

28-29 Ocak 1921 gecesi de, Bakü'da Türkiye Komünist Partisi'ni kurduktan sonra sürgünden dönüş yapan *Mustafa Suphi* ve 14 yoldaşı yurda girdiklerinde Karadeniz'in sulasında boğularak vahşice katledildiler.

1945'te CHP iktidarının kışkırtıp yönettiği Tan baskınından sonra, 50'li yıllarda iki büyük gazeteci, *Sabiha Sertel* ve *Zekeriya Sertel*, yıllarca zindanda yatırılan büyük şair *Nazım Hikmet* artık ülkede özgürce çalışma olanağı kalmadığı, yaşamları tehlikede olduğu için Türkiye'den ayrılmak zorunda kaldılar. *Fahrettin Petek, Jak İhmalyan, Aram Pehlivanyan, Abidin Dino, Güzin Dino, Bilal Şen, Necil Togay, Gün Benderli, Zeki Baştımar* da mücadelelerini sürdürebilmek için sürgünü seçmek zorunda kalan komünist aydınlarıdır.

Ama sürgünü kitleselleştiren hiç kuşkusuz Türkiye'deki 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 askeri darbeleri oldu. O dönemin sürgünleri, 60'lı yıllarda Avrupa sermayesine ucuz işgücü

olarak satılan göçmen işçilerin oluşturduğu devrimci örgütlerle birlikte yurt dışında anti faşist mücadele saflarında yer aldılar.

Bunun içindir ki, onlardan yüzlercesi, 12 Eylül sonrası dönemde Evren tarafından «kansızlar» ve “vatan hainleri” diye suçlanarak vatandaşlıktan atıldılar. Askerlik yapmayı reddettikleri için ya da başka nedenlerle bu dönemde Türk vatandaşlığından atılanların sayısı 14 bin’i aşıyordu.

12 Mart ve 12 Eylül darbelerinin ardından sürgüne çıkmak zorunda kalanlar genellikle sosyalist hareketimizde ya da *Kürt, Asuri, Ermeni, Ezidi, Alevi* örgütlenme ve yayınlarda faşizan baskılara hedef alınmış arkadaşlarımızdı.

AKP iktidarı döneminde de arkası kesilmeyen sürgünlere baskı ve tehdit uygulamaları, 2016 çakma darbesinin ardından KHK uygulamalarıyla yeni bir boyut kazandı.

Değerli yüzlerce gazeteci ve akademisyenlerin yanı sıra Erdoğan diktasının düşman ilan ettiği bir başka kategori de sürgüne çıkmak zorunda kaldı... Yurt dışında Erdoğan iktidarına özellikle diplomatik ilişkiler, Türkçe eğitim kurumları ve sosyal örgütlenmeler konusunda en büyük desteği vermiş olan *Hizmet* hareketinin mensupları da 2016’dan itibaren hain ilan edildiler... Öyle ki, bu kez sürgünü seçmek zorunda kalanlar arasında NATO’nun Brüksel’deki karargahında ve Avrupa’nın çeşitli kentlerindeki üslerinde görevli Türk subayları da vardı.

Evet, ülkemiz tarihi, Osmanlı’da başlayıp cumhuriyet döneminde de ardı arkası kesilmeyen *Ermeni, Asuri, Gerek, Kürt, Ezidi, Alevi* soykırımlarıyla, Trakya’yı Yahudilerden temizleme operasyonu, Müslüman ve Türk olmayanları hedef alan *Varlık Vergisi* uygulamasıyla, 6-7 Eylül 1955, Kahramanmaraş, Çorum, Sivas pogromlarıyla, bir sürgünler tarihidir.

Ben ve eşim *İnci Tuğsavul*, yarım yüzyıl geçti, hâlâ sürgündeyiz... Bizden önceki sürgün kuşağından *Nazım Hikmet* Moskova’da, *Sabiha Sertel* Baku’da, *Zeki Baştımar*, *Aram Pehlivanyan*, *Jak* ve *Anjel Açıkgöz* Almanya’da, *Fah-*

rettin Petek Fransa'da, İsmail Bilen Bulgaristan'da yaşama veda ettiler.

12 Eylül sonrası sürgünlerinden *Behice Boran* ve *Garbis Altınoğlu*'nu Belçika'da, *Yılmaz Güney*, *Ahmet Kaya* ve *Uğur Hüküm*'ü Fransa'da, *Nihat Akseymen*'i İngiltere'de, *Nubar Yalım*'ı Hollanda'da, *Enver Karagöz*, *Doğan Akhanlı*, *Ali Ertem*, *Haydar Işık* ve *Gökhan Harmandalioğlu*'nu Almanya'da, *Teslim Töre*'yi İsviçre'de kaybettik.

Kürt ulusal direnişinin kadın militanlarından *Sakine Can-sız*, *Fidan Doğan* ve *Leyla Şaylemez* 9 Ocak 2013'te Paris'in göbeğinde Türk Devleti'nin bir tetikçisi tarafından alçakça katledildiler.

İnci ve ben, sürgünümüzün 51. yılındayız. İkimiz de çok iyi biliyoruz, ileri yaşlarda ne yapsan nafile, pas demiri yiyor...

Bir gün, bu toplantıda olduğu gibi sadece suretlerimizle değil, ismen değil, cismen de gerçekten güzelim ülkemizde olacak mıyız? Bilmiyorum...

Türkiye'de seçimler yaklaşıyor... Muhalefeti oluşturan tüm partilere düşen önemli görevlerden biri de, *Avrupa Sürgünler Meclisi* başta olmak üzere, demokratik göçmen örgütleri, *Asuri*, *Ermeni*, *Ezidi*, *Grek* ve *Kürt* diasporalarını temsil eden kuruluşları muhatap almak, onların iradesini de sandığa yansıtmaktır.

Siyasal sürgünler üzerindeki tüm baskılara, hayatlarına kasdetmeye kadar varan tehditlere, rengarenk arama bültenlerine son verilmeli, tıpkı 1974'te Yunanistan'da faşist cuntanın devrilmesinden sonra yapıldığı gibi, tüm siyasal sürgünlere vatandaşlık haklarını eksiksiz tanınmalı, ülkelelerine özgürce dönmelerinin, mesleklerini ve de siyasal çalışmalarını Türkiye'de sürdürmelerinin önündeki tüm engeller ortadan kaldırılmalıdır.

Türkiye'nin gerçekten demokratikleşmesi isteniyorsa, sandığa onların iradesi de mutlaka yansılmalıdır...

Sürgün tarihe gömülmelidir...

Vicdan ve belleğin sesi olmak

Ragıp Zarakolu, Yeni Yaşam, 18 Temmuz 2022

TC aynı ayıbı şimdi Özgüden çiftine karşı uyguluyor. Belki bu ilkeli başarının sırrı da bu omuz omuzalıktır. İkilinin İno-Türk ofisindeki çalışması çok erken, sabahın köründe başlar ve bu on yıllardır devam etmektedir, Akşam'dan bu yana. Aynı zamanda gönlü zengin düzenli bir paylaşımcılık söz konusudur

Sadece muhalif basının değil, tüm basının duayeni Doğan Özgüden'in "Sürgün Yazıları"nın beşinci cildi de çıktı. Sanırım ülkede Pırğıç Yayınlarından sağlamak mümkün. Basın Konseyi eski başkanı Oktay Ekşi'nin de itiraf ettiği üzere, o mükemmel, çekirdekten yetişmiş bir gerçek gazetecidir. Yani "devrimciliği" gazeteciliğe tercih etmemiştir. Gazeteciliğine devrimci bir nitelik katmıştır.

Ve gazeteciliğe sektirmeden devam etmektedir. Bunun somut örneği İno-Türk'tür.

12 Mart darbesinden bu yana, Türkiye'nin günlük gelişmeleri üzerine alternatif haber kaynağı olmuştur İno-Türk.

Yani Doğan Özgüden sadece bir köşe yazarı değil, saatlik haber takibinde olan bir muhabirdir, editördür aynı zamanda.

Sabiha Sertel ve Zekeriya Sertel'den bu yana en muhteşem gazeteci ikilisidir Doğan ve İnci Özgüden.

Modern basınının kurucusu bu çifti 50 sonrası sürgüne mahkum etmek, TC'nin en büyük ayıplarından biriydi.

TC aynı ayıbı şimdi Özgüden çiftine karşı uyguluyor.

Belki bu ilkeli başarının sırrı da bu omuz omuzalıktır.

İkilinin İno-Türk ofisindeki çalışması çok erken, sabahın köründe başlar ve bu on yıllardır devam etmektedir, Akşam'dan bu yana.

Aynı zamanda gönlü zengin düzenli bir paylaşımcılık söz konusudur.

Özgüdenlerin ürünlerine, makalesinden, gazetesine, kitabına karşılıksız internet üzerinden ulaşmak mümkündür.

Sürgün Yazıları'nın 5. Cildi de çıktı büyük bir emekle yukarda belirttiğim gibi. Bu ciltte Artı-Gerçek yazıları yanında, kendileri ile yapılan yaşam söyleşileri de yer almakta. Özgüden'in "Dönemin Basımına, Mücadelesine Tanıklık ve Ant Dergisi" başlıklı yazısı, İstanbul Belediyesi tarafından yayınlanan, "Türkiye'nin 68'I/Denizlere Çıkan Sokaklar" kitabına önemli bir katkı sunmuş.

Kurucuları arasında yer aldıkları Avrupa Sürgünler Meclisinin yayın organı olan Sürgün dergisinde çıkan "Bu seçim sürgünü de tarihe gömmelidir" başlıklı yazıyla sona ermekte kitap. Bence çok anlamlı bir sonlandırma. Burada yarım yüzyılı aşan sürgünlüklerinin sona ermesinin ve doğup büyüdükları topraklara yeniden dönüp mücadelelerini ülkede sürdürebillerinin koşulları dile getirilmekte.

Kitapta benim en sevdiğim yazılar:

Paris Komününden 150 yıl sonra Kürt Komünleri;

Soykırım münkirlerinin soykırımcı fidanlığı;

Kürt Sorunu değil, Türk Diktası sorunu;

Karanlık Ocak'ın Rojava aydınlığı;

Avrupa'nın Janus iki yüzlülüğü;

İşçi sınıfıyla Kürt halkının ortak direnişinin 60. Yılı;

Askeriyle, sivilikle tüm sanıklar ayağa kalksın!;

Filistin ve Kürt halklarının ortak yazgısı;

Avrupa'nın dört diktatörü, biri de Türkiye'den;

Evet, çözüm sürecinde onlar da muhataptır;

Kollektif emperyalizm yine iş başında;

Tanrı'nın kırbacından İslam'ın kırbacına;

Unutmayın Kürt gerillasına borçlusunuz;

Kapitalist ordunun islamlaştırılması;

NATO'a hayır..Lummumba'ya evet;

Avrupa Birliği'nin "non grata"ları;

Kürt ulusuna komplonun üç kankası;

Özerk yönetimler, laiklikten ne haber;

Devr-i Süleyman'dan Devr-i Tayyip'e;

İlk görev zindanları boşaltmaktır!.

Özgüliden, kitabını şu dilek ve taleple sonlandırıyor:

“Bir diğer ivedi görev de, siyasal sürgünler üzerindeki tüm baskılar, tehditlere, rengarenk arama bültenlerine son vermek, tıpkı 1974’te Yunanistan’da cuntanın devrilmesinden sonra yapıldığı gibi, tüm siyasal sürgünlerin özgürce dönmelerinin, mesleklerini ve siyasi çalışmalarını ülkede sürdürmelerinin önündeki tüm engeller ortadan kaldırmaktır... Avrupa Sürgünler Meclisi başta olmak üzere demokratik göçmen örgütleri, Asuri, Ermeni, Ezidi, Grek ve Kürt diasporasını temsil eden kuruluşlar... muhatap alınmalıdır”.

Özgüliden, değerlerinden asla vazgeçmeyen ebedi muhalif
Baudouin Loos, Le Soir, 21 Kasım 2022

Doğan Özgüliden hiç emekli olmadı. Bu fikir aklının kıyısından bile geçmedi. Gerçi eskisi kadar tez canlı değil -ne de olsa yaş 86! - ama hiçbir şey onu mesleki faaliyetini sürdürmekten alıkoyamıyor. Dile kolay, bu mesleğe tam 70 yıl önce İzmir’de adım atmış... Henüz 16 yaşındayken bir gazetede stenograf olarak çalışmaya başladığından beri gazetecilik mesleğini hiç ara vermeden sürdürüyor.

Bıyıklarının ardında alçak gönüllü, ama değerlerinden emin, güçlü kişiliğiyle ülkesi Türkiye’nin 1950’lerden beri tanıdığı tüm rejimlere kafa tutmuş bir insan. Bunun için akla hayale sığmayacak boyutta bir bedel ödemiş: 48 yıllık bir sürgün hayatı. Bu sürenin büyük çoğunluğu Belçika’da, Brüksel’de yaşanmış, tam olarak ifade etmek gerekirse, Schaerbeek’te...

Anlatılmaya değer bir yaşam öyküsü...

Bir demiryolu emekçisinin oğlu olarak yaşadığı çocukluk döneminde Anadolu köylülerinin hayatını paylaşmış. “Birçok gerçeğin bilincine ilk gençlik döneminde, lise yıllarında varmıştım” diyor... En başta da hiç kuşkusuz adaletsizlikler... Kararını vermiş, mücadeleye militanca katılacak... Sol

cenahta, hattâ en solda... “İlk önce Gazeteciler Sendikası saflarında... Ardından, 1960 darbesini izleyen nisbi özgürleşme ortamında kurulan Türkiye İşçi Partisi (TİP) saflarında... İstanbul’a geçtiğimde Türkiye’nin en eski günlük gazetesi Akşam’ın genel yayın yayın yönetmenliğini üstlendim.”

“Vatan hainleri ”

Ancak bu nisbi özgürlük dönemi pek uzun ömürlü olmuyor... “Bir süre faşizme karşı kitap yazıp çeviriler yaptıktan sonra 1967’de, iki yıl önce evlendiğim eşim İnci ile haftalık Ant dergisini kurduk. O dönemde, 1915 Ermeni soykırımı veya Kürt meselesi gibi konular tabuydu. Bunları gündeme taşıyanların derhal ‘vatan haini’ olarak damgalanması işten bile değildi. Biz de bunları yaptık! Ayrıca dergimizde Türk militarizmini ve ordunun ülke ekonomisinde artan rolünü de kınamaktan geri kalmadık...”

Artık tehlike kapıdadır... 1971’de yeni bir askeri darbe, ardından sıkıyönetim ilanı, derginin kapatılmasına yol açar ve onları yeraltına geçmek zorunda bırakır... “Aranıyordum... Fotoğrafım duvarlara asılan arananlar afişlerindeydi. Bunun üzerine, Türkiye’de neler olup bittiğini ifşa etmek için Avrupa’da bir kampanya yürütmeye karar verdik.” Bu bir sürgün projesi miydi? Hayır. Amaçları, Avrupa’da gazeteciler, politikacılar ve işçi dernekleriyle esasen var olan dostluk ilişkilerini de değerlendirerek demokratik bir direniş hareketi başlatmaktı...

“Sürgünün geçici olduğuna inanıyordu,” diyor Brüksel Özgür Üniversitesi (ULB)’de tarihçi ve Doğan Özgüden’in anılarını Fransızcaya çeviren Mazyar Khoojinian, “Ama Fransa’da bulunduğu eski siyasal sürgünler kendisini ‘Sen gençsin, idealistsin, ama bu sürgün dönemi uzayabilir...’ diye uyarıyorlar.” Haklı da çıkıyorlar ve Özgüden’in sürgünü de uzadıkça uzuyor... “O ilkeli bir insandır,” diye ekliyor Khoojinian, “bir hedef belirlediğinde, buna ulaşmak için ne gerekiyorsa yapar. Müthiş bir belleği ve keskin bir kalemi

vardır...” Kodamanların kendisine düşmanlık beslemesi için yeter de artar bile...

Sahte pasaportlar

Avrupa’da çok geçmeden zorluklarla karşılaşılıyorlar... “Eşimin ailesinin pasaportlarını tahrif ederek yaptığımız sahte pasaportlarla gelmiştik,” diye hatırlıyor.” Ziyaret ettiğimiz ilk ülkelerden biri Antwerp üzerinden Belçika oldu. Sonra Fransa’ya, Almanya’ya vs. seyahat ettik. Özellikle Türkiye’nin de üyesi olduğu Avrupa Konseyi’ndeki parlamenterleri bilgilendirmek için İngilizce bildirimler, raporlar ve dergiler yayınladık.”

Ancak bu sahte pasaportla seyahat zorunluluğu kendilerinin Avrupa’da hareket olanağını sınırlıyordu. Hollandalı bir İşçi Partisi milletvekili olan Piet Dankert’in tavsiyesi üzerine Hollanda’da siyasi mülteci olurlar, ama kısa süre sonra Avrupa kurumlarına ev sahipliği yapan Brüksel’e yerleşmeye karar verirler. Burada, 1974’te, Avrupa’da bir ilki gerçekleştirerek çeşitli dillerde (Türkçe, İngilizce, Fransızca, Hollandaca ve Almanca) yayın yapan alternatif haber ajansı Info-Türk’ü kurarlar. Bu ajans faaliyetine bugün de devam etmekte...!

Türkiye çıkışlı sosyolog Mateo Alaluf kendileriyle o dönemde tanışmış, mücadelede birlikte olmuş... Daha sonra ULB’de profesör olan Alaluf “Kendilerine büyük saygım ve dostluğum var,” diyor... “Benim gözümde onlar her şeyden önce örnek bir doğruluk ve dürüstlüğe sahip, kendilerini mücadeleye adanmış gazetecilerdir. Belçika ve Avrupa’ya Türkiyeli sürgün gelişinin üç büyük döneminin hem aktörü, hem de tanığı oldular: 1971 ve 1980 darbeleri ile, Erdoğan’a karşı 2016’daki başarısız darbe girişimi...”

Türkiye’ye dönüş mü? 1977’de bir kez denemişler... “Türkiye’de görece bir iyileşme yaşanmaktaydı. Annem ölüm döşegindeydi, geri dönmemiz gerekiyordu. Gittik de... Ankara’da, artık milletvekili veya bakan olmuş birçok arkadaşımızla da görüşebildik. Ancak kesin kalabilmek için

Cumhuriyet Savcısı'nın huzuruna çıkmamız gerekiyordu. Tutuklanma riskim olduğu için dostlarımız gitmememizi tavsiye ettiler... Daha kötüsü de olabilirdi... Sonuçta, geçici olacağını umarak Belçika'ya dönmeyi tercih ettik. Ama hâlâ Belçika'dayız..."

3 Nisan 1995'ten beri Belçika vatandaşı

Türkiye'de 1980'de gelen yeni bir askeri darbe, demokrasiye dönüş umutlarını tamamen yok ediyor. Üstelik, yüzlerce sürgün gibi, İnci ve Doğan Özgüden de vatandaşlıktan atılıyorlar ve vatansız oluyorlar... Bu durum yaklaşık on yıl sürüyor. "Günün birinde Belçika vatandaşlığına geçmeye karar verdik. Ama hiç de kolay olmadı, çünkü kraliyet savcısı, Ankara rejiminin suçlamalarını temel alarak vatandaşlık talebimiz konusunda olumsuz mütalaa verdi. Ancak birçok milletvekilinin bizim için harekete geçerek müdahale etmesiyle 3 Nisan 1995'te Belçika vatandaşı olabildik. Türk vatandaşlığımızı geri almak için ise şimdiye hiçbir girişimde bulunmadık. Günün birinde Ankara'ya demokratik bir rejim hakim olursa, bunu ancak o zaman yaparız! Orası benim vatanım, tüm mücadelelerimizin öznesi..."

Ülkesini belki de bir daha asla göremeyecek bir insanın yazgısı bu... "O ebedi bir komünist muhalif," diyor Mazyar Khoojinyan, sesinde hayranlık dolu bir ifadeyle: "Onun barometresi, sendikaları ezen Recep Tayyip Erdoğan döneminde acı çeken işçi sınıfının durumudur." Ve onun kendi ülkesinde unutulduğunu da sanmayın... "Blogu hâlâ izleniyor, yaşına ve sağlığının kırılganlığına rağmen hâlâ bağımsız medyada YouTube, Skype ya da Zoom üzerinden Türklerle konuşmaya devam ediyor."

Eşinin etkin rolü

Onun mücadelesi sadece siyasi alanla sınırlı değil. Eşi İnci, bugün hâlâ çalışmalarıyla gurur duydukları "Güneş Atölyeleri"nin kuruluşunda da öncülük yapmış... Atölyeleri bize şöyle tanıtıyor Doğan Özgüden: "Derneğimizde çalışan

yirmiye yakın arkadaşımız halka çok yönlü etkinlikler sunuyor: Sürekli eğitim, çocukların ev ödevlerine destek, yaratıcı atölyeler (resim, heykel, seramik, vb.), mesleki ve toplumsal entegrasyon, ayrıca Fransızca kursları... Burada, Rue de Pavie’de elli farklı milliyetten yetişkinleri ve çocukları ağırlıyoruz.”

Özgüden ailesi, Brüksel’de, çoğu Cumhurbaşkanı Erdoğan’ı desteklemiş olan Türk göçmenlerin yoğun bulunduğu bir belediyede yaşıyor. “Belçika’daki sürgünümüzün başlangıcından bu yana, bu ülkenin insanlarından, diğer Avrupa ülkelerinde karşılaşmadığımız, Türkiye insanlarınınkine benzer bir dostluk gördük” diyor.

Brüksel’de Türkler arasında kendisine hasmane tavrı olanlar konusunda gelince, o konuda da gerçekçi... “Telefonla hakaretler ve potansiyel tehditler hiç durmadı, yine de birçoğuyla iyi ilişkiler kurduğum vatandaşlarımın bulunduğu bu mahallede yaşamayı seviyorum... Özellikle artık emekli olmuş göçmen işçi dostlarımla sıcak söyleşileri... Kimileriyle siyasetten konuşmaktansa dertleşebilecek çok başka ortak konular da var...”

Kendi içine kapanık görünen bu yorulmak bilmez özgürlük savaşçısı için en büyük hüznün, hiç kuşkusuz ana vatanından uzak kalmak... Dileği, kendisinin ve İnci’nin adının, sahip çıkmaktan asla vazgeçemedikleri değerleriyle anılmaya devam etmesi... “Biz, Türk, Kürt, Ermeni, Süryani diye ayırım yapmaksızın herkes için insan haklarını savunuyoruz.” İşte bu nedenledir ki, Özgüden’ler Türkiye ile ilgili binlerce kitap ve belgeyi Belçika Kraliyet Kütüphanesi’ne ve Amsterdam’daki Uluslararası Sosyal Tarih Enstitüsü’ne emanet etmiş bulunuyorlar...

Kaldı ki, onların mücadelesi henüz bitmiş de değil... “Neredeyse İkinci Dünya Savaşı’ndan bu yana ülkemde adalet için verilen çeşitli mücadelelere katılmanın gönencini yaşadık. Ve bu mücadeleyi son nefesimize kadar İnci’yle birlikte sürdüreceğiz

Doğan Özgüden ile 14 Mayıs seçimleri üzerine söyleşi
Rukiye Adıgüzel, Mezopotamya Ajanı, 3 Şubat 2023

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), İYİ Parti, Demokrasi ve Atılım Partisi (DEVA), Gelecek Partisi, Saadet Partisi (SP) ve Demokrat Parti'nin (DP) oluşturduğu Millet İttifakı (Altılı Masa), 6 aydır üzerinde çalıştığı ve içeriğinde eğitim, güvenlik, ekonomi gibi 73 alt başlıklı 240 sayfalık “Ortak Politikalar Mutabakat Metni” 30 Ocak'ta açıkladı. İttifakın yönetime gelmesi durumunda atacağı adımlar ve seçim vaatlerinin yer aldığı bu metin birçok siyasetçi, aydın, gazeteci ve yazar tarafından ülkenin temel sorunlarının yer almamasından dolayı iktidar yönetiminin “restore” edilmiş şekli olarak yorumlandı. 12 Eylül 1980 askeri darbeden bu yana birçok iktidar tarafından açıklanan bu tür “yönetim” maddeleri içeriğinde Kürt sorunu gibi Türkiye'nin can alıcı sorunların çözümüne dönük bir önerilerinin olmaması bu algıyı güçlendirdi.

Gazeteci Doğan Özgüden, Türkiye siyasi tarihinde uzun yıllardır her seçim öncesi bu tür sistem partilerinin aktüel sorunları da öne çıkartarak “parlak” vaatlerle bir çıkış yaptığını belirtti. Bu iktidarların vaatlerinin aksine hiçbir zaman demokratik ve barışçıl bir düzene geçmediğini hatırlatan Özgüden, Millet İttifakı'nın açıkladığı bu metnin de Türkiye'nin temel sorunlarına çözüm getiremeyeceğini kaydetti.

SORU: Öncelikle Millet İttifakı gerçekleştirdiği 11 toplantının ardından bir mutabakat metni açıkladı. 9 başlık adı altında hazırlanan bu metni nasıl buluyorsunuz? Türkiye'nin sorunlarına çözüm olacağına inanıyor musunuz?

ÖZGÜDEN: Şunu hemen baştan söyleyeyim... Ben 87 yıllık yaşamımda, Türkiye'nin sözüm ona çok partili rejime geçtiği 1946 yılından bu yana tam 20 genel seçim yaşadım. 7'si Türkiye'de 13'ü sürgünde... Düzen partileri her seçim-

den önce aktüel sorunları da öne çıkartan parlak vaatlerle ortaya çıkmış, ama örneğin CHP'nin birinci parti olarak çıktığı 1946, 1961, 1973, 1977, 1999 seçimlerinden sonra bile, hiçbir zaman Türkiye gerçekten demokratik ve barışçıl bir düzene geçememiştir.

İmzacı parti sayısının ve sayfa sayısının çokluğuna rağmen bu belgede yer alan vaatlerin Türkiye'nin temel sorunlarına çözüm getireceğine inanmıyorum. Her şeyden önce, Millet İttifakı'nı oluşturan partilerden biri islamcı, ikisi aşırı milliyetçi hareketin ürünü olduğu, diğer ikisi de Türkiye'yi bugünkü karanlığa sürüklemiş AKP iktidarının uzantısı olduğu için... Ve de, Türkiye'de tek parti diktasının mirasını taşıyan, daha önce beş seçimden birinci parti olarak çıktığı halde demokratikleşme yolunda hiçbir performans göstermemiş, özellikle de son yıllarda "helalleşme" adı altında aşırı milliyetçi ve islamcı hareketlere ödünler veren CHP'ye güvenmediğim için...

SORU: Türkiye'nin en büyük sorunu olan Kürt sorununa hiç değinilmediği görülüyor. Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz? Kürt sorununu görmeyen bir mutabakat metni, bir çözüm olabilir mi?

ÖZGÜDEN: Güvensizliğimin nedenleri tam da işte bu sorunuzda yatıyor...Kürt ulusunun 12 Eylül 1980 darbesinin ardından başlattığı, hapis, işkence, zulüm ve kayyum uygulamalarına rağmen Türkiye'nin üçüncü en büyük siyasal partisi HDP ile Meclis'te ve tüm platformlarda yürüttüğü direnişin istemlerini ve önerilerini hiçe sayan, onu bırakın, Kürt adını anmaya dahi cesaret edemeyen bir ittifak, 14 Mayıs seçimlerinde mutlak çoğunlukla iktidar olsa bile, Türkiye'yi içinde bulunduğu çıkmazdan kurtaramaz.

Sadece Kürt sorunu da değil... Mutabakat metninde, Cumhuriyet'in yüz yıllık geçmişinde, hatta daha öncesinde işlenmiş olan Ermeni, Asuri, Kürt soykırımlarının tanınması, sırf ulusal haklarını savundukları için zindanlarda zulüm

çeken insanlarımızın derhal özgürlüğe kavuşturularak siyasal yaşama katılmalarının sağlanması gibi temel konularda hiçbir vaat yok...

Buna karşılık, “Terörler mücadele”ye tam gaz devam edileceği vaad edilirken, Tayyip’in sınır ötesi operasyonları konusunda da hiçbir karşı öneri getirilmiyor...

Meral Bektaş’ın haklı olarak söylediği gibi, bu metin, köklü yapısal çözümden ziyade AKP’nin yarattığı hukuksuzluğu bir nebze olsun tamir etmeye çalışan bir restorasyon projesinden başka bir şey değildir.

SORU: Emek ve Özgürlük İttifakı 24 Eylül’de yol haritasını içeren deklarasyonunu açıklamıştı. Siz Emek ve Özgürlük İttifakı’nın Türkiye’nin sorunlarına çözüm olacağını düşünüyor musunuz?

ÖZGÜDEN: Bana göre, 14 Mayıs seçimlerinde, bir yandan bu mutabakat metnini imzalayan Millet İttifakı partilerin samimiyetsizliği ve yetersizliği, öte yandan 20 yıldır Türkiye’yi islamo-faşist bir diktanın pençesine sürüklemiş olan Cumhur İttifakı’nın daha da azgınlaşacak saldırganlığı karşısında tek güvenilir alternatif olarak Emek ve Özgürlük İttifakı yer alıyor.

Millet İttifakı’nın demokratikleşme konusundaki samimiyetsizliği ve yetersizliği, TBMM’de üçüncü büyük parti olan HDP ile diyalog kurmaktan sürekli kaçınmasıyla zaten ortaya çıkmıştı.

HDP ile diyalog kurmaktan kaçınmanın görünür nedeni olarak hep Meral Akşener’in bu konudaki rahatsızlığı öne çıkartıldı. Fazla ayrıntıya girmeden kısaca anımsatayım... Tayyip Erdoğan’ın Irak’a, Suriye’ye, Yukarı Karabağ’a saldırmak için Meclis’e gönderdiği tezkerelerin oylamasında HDP grubu ilkesel olarak karşı oy verirken, CHP ve İYİP grupları onu yalnız bırakarak “evet” oyu kullanmış, “Gazi Meclis” adına saldırganlığa övgü düzen metinlere imza atmışlardır.

Yeni seçimlerden sonra Meclis'te oluşacak Millet İttifakı grubunun da, mutlaka güçlü bir grup oluşturacağını umduğum Emek ve Özgürlük İttifakı'yla bir diyalog ve güçbirliği çabası içinde olacağını sanmıyorum. Türkiye'nin demokrasi ve özgürlüğe susamış insanlarının, Millet İttifakı'nın göz boyayıcı vaatlerine kanmayıp, Meclis'te gerçekten güçlü bir grup oluşturması için önümüzdeki seçimde Emek ve Özgürlük İttifakı'na destek vermesi gerektiğine inanıyorum.

Bu nedenledir ki, yurt dışındaki göçmen ve sürgünlerin oylarını demokrasi ve barış yönünde kullanmalarını sağlamak için dün Köln'de Emek ve Özgürlük İttifakı'nın Avrupa ve Yurt Dışı Seçim Koordinasyonu'nu oluşturmasını kutluyor, başarılar diliyorum.

Yaşamak mı zor, yazmak mı? Sürgün anıları

Serpil Güvenç, Evrensel Kültür, Şubat 2012

3 Ocak 1967 günü, Doğan Özgüden, 70'li yılların sol yayını hayatında çok önemli bir yer tutacak olan bir yayın organını, ANT'ı çıkarmaya başladı. Aziz Nesin, Abidin Dino, Yaşar Kemal, Fakir Baykurt, İdris Küçükömer, Çetin Altan, Memet Fuat gibi yazarların kadrosunda yer aldığı derginin çıkış amacını ve dünyaya bakışını ilk sayıda yer alan "Nçin ANT?" başlıklı yazısında şöyle açıklamaktaydı:

"...Sosyalizm bugün böyle bir dönemdedir ki, emperyalizm tarafından desteklenen komprador kapitalizmi ve toprak ağalığı ittifakına karşı gün gün, yer yer yaşama savaşı verecektir... Bu sosyalist mücadelenin ön safında işçi sınıfı vardır, köylü vardır, toplumcu aydınlar vardır, gençlik vardır, dar gelirliler vardır, tek kelimeyle Türk halkı vardır... Türkiye'de sosyalist hareket işte bu çilekeş Türk halkının ileri hareketidir.. ANT, sermayenin bilinçli müdahalesiyle, ilan pazarlıklarıyla, kredi hesaplarıyla bu harekete karşı çıkan, hiç

değilse onu yozlaştırmak için ikili oynayan Bab-ı Ali basınında yer verilmeyen gerçeklerin dile getirildiği, zincirlenen kalemlerin özgürce konuştuğu bir forumdur... O, sömürücüliğe karşı ant'tır/ O, sosyal adalet için ant'tır/ O, emperyalizme karşı ant'tır/ O, bağımsızlık için ant'tır..."

Gerçekten, ANT yayın hayatı boyunca yukarıdaki ilkelere bağlı kaldı ve onların savaşımını verdi. Türkiye sosyalist hareketinin, devrimcilerin, demokratların, sosyalistlerin sesi oldu. 12 Mart askeri cuntası öncesinde ve cunta döneminde, ANT'in kurucuları ve emekçileri, Doğan ve İnci Özgüden, birçok sosyalist aydın gibi, kaynağını faşist İtalyan yasalarından alan 141/142. maddelerle yargılandılar ve bu yargılamalar sonunda komünizm propagandası ve Kürtçülük yaptıkları iddiasıyla ağır cezalara çarptırıldılar. 1971 Nisan'ında Dogan Özgüden için toplam 195 yıl, eşi İnci Özgüden için ise 140 yıl hapis istenmekteydi. 12 Mart askeri cuntasının ilk uygulamaları içinde, sol/sosyalist yayın organlarının kapatılması vardı. ANT da bu furyadan payını aldı, dergi İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı'nca TCK'nin 142, 311, 312, 156 ve 159. maddelerini ihlalden "süresiz" olarak kapatıldı.

Bu koşullarda, İnci ve Doğan Özgüden doğdukları, yetiştikleri ve kavga verdikleri "sevgili ülkeleri"nden kopmak gibi zor bir karar verdiler.

Doğan Özgüden'in anlatımıyla, 11 Mayıs 1971'de Münih havaalanına gelişle başlayan bu sürgün, Türkiye'den gelen her tutuklama, her işkence ve her idam kararı ile için "kan ağlayarak" sürdürülen bir sürgündü... Farklı biçimlerde de olsa mücadelenin sürdürülmesine inanarak gidilen bir sürgün, "bir yerlere sığınmadan", "ülkene geldiğin gibi dönmeyi hep ön planda tutarak gidilen bir sürgün"dü Doğan ve İnci Özgüden, iki arkadaş, iki yoldaş ve eş, askeri cuntaya karşı mücadeleyi ödün vermeksizin yurt dışında da sürdürdüler. Deyim yerindeyse birer atom karınca gibi çalışarak Türkiye'de yaşanan tüm insanlık suçları ve faşist uygulamaları Avrupa'ya aktardılar, birçok dilde yayınlar yaptılar, konferanslar düzenlediler,

birçok Avrupa ülkesinde kişi ve kuruluşlarla temaslar sağladılar. Cunta karşıtı kampanyalar örgütlediler.

Evet, sürgün onların son durağı olmayacaktı, çünkü en kısa sürede geri dönüp herşeye kaldıkları yerden başlamaya başından beri kararlıydılar. Ama bu umut gerçekleşemedi, çünkü Türkiye egemen sınıfları bu iki güzel insana bir türlü vazgeçemedikleri devrimciliklerinin bedelini ödetmekte kararlıydı. Askeri cunta dönemlerini izleyen yıllarda ülkenin başına geçen hükümetler de onların sıla özlemlerine, yurda dönüş istemlerine karşı bilinçli bir duyarsızlık gösterdiler.

İnci ve Doğan Özgüden 70’li yaşlarını hâlâ ülkelerinden uzakta sürüyorlar. Ama son yıllarda, yazdıkları onlarca makale ve kitaba bir yenisini eklediler ve yurt içi ve yurt dışındaki kavgalarını, yani yaşamlarını anlattıkları iki ciltlik bir anı-biyografi kitabı yayınladılar. 2011’de Belge Yayınları arasında çıkan Vatansız Gazeteci adlı eser, bir ömür boyu verilen devrimci mücadele, sürgünlük ve özellikle de sosyalist sürgünlüğün getirdiği tüm acıların aktarılmasıyla sınırlı kalmamış.

Okur, özellikle ikinci ciltte, Türkiye devrimci hareketinin Avrupa’daki yansımalarını, örgütlenmelerini, önemli isimlerin yurt dışındaki faaliyetlerini ve ilişkilerini, Doğan Özgüden’in açık, dürüst ve ödünsüz anlatımıyla öğreniyor.

Avrupa’da ve Türkiye’deki sol/sosyalist örgütlenmeler hakkında ilk elden ve ayrıntılı bilgilerin yer aldığı iki cildin her biri neredeyse birer tuğla kalınlığında olmakla birlikte dildeki acıcılık nedeniyle hızla ve zevkle okunuyorlar.

SSCB ve Avrupa’daki sosyalist devletlerin Türkiye’deki faşist uygulamalara karşı beklenenden farklı, kendi ülke çıkarlarını ön plana alan tavırlarına rağmen Deniz’lerin idamını Sofya Radvosu’nun Türkçe yayınında okuyan kadın spikerin hıçkıra hıçkıra ağladığını ve vavının ardından Bulgaristan tarihinde faşistler tarafından öldürülen devrimcilerle ilgili anekdotların aktarıldığını, idamların SSCB’de, sosyalist ülkelerde ve Avrupa Konseyinde “hareketlenme” sağladığını,

TİP/TKP birleşmesinin geri planını, Yunan cuntasına karşı mücadelesi ile tanınan Melina Mercuri'nin 12 Mart cuntası döneminde Türkiye'yi "ziyaret" ettiği için özür dilemesini, Avrupa sosyal demokrasisinin anti-komünizmini, Fazıl Say'ın "Nazım" CD'sinin eksik mısralarını öğreniyoruz Vatanlı Gazeteci'den.

Kitap, içerdiği konular açısından, ani/biyografi olmaktan da öte bir yurt içi ve dışı "sol tarih" aktarımı olma özelliği taşımakta. Bu nedenle, hitap ettiği okur kitlesi, sadece bizler gibi, biraz da nostalji içeren okuma yapanları kapsamamakta. Türkiye sosyalist hareketini öğrenmek çabasına girmiş genç/yaşlı herkes için çok değerli bir kaynak. Sevgili Doğan Özgüden, büyük zorluklarla dolu yılları «yaşamanın zor», ama anlatmanın "daha zor" olduğunu söylüyor ama hoşgörüsüne sığınarak, bu onurlu ve uzun soluklu mücadeleyi bugünün kuşaklarına taşıyor olmasının çekilen tüm acılara değdiğini düşünüyorum.

Hamburg'taki Aziz Nesin'i anma gecesine mesaj

Doğan Özgüden, 5 Temmuz 2020

Bugün büyük yazarımız ve solun öncü isimlerinden Aziz Nesin'in 25. ölüm yıldönümü... Kendisini özlem ve sevgiyle anıyoruz.

Aralık 1915'te dünyaya gelen Nesin, 33 yazar, ozan, düşünür ile 2 otel çalışanının ölümüne neden olan 6 Temmuz Sivas Katliamından üç yıl sonra, 6 Temmuz 1995'te Alaçatı'da yaşamını yitirdi. Ardında, mücadele ve sayısız başarıyla dolu 80 yıl ile yeni kuşaklara ve ülkemizin kültür dünyasına büyük hizmet vermeye devam eden Nesin Vakfı4nı bıraktı.

25. ölüm yıldönümünde Hamburg'ta Interkulturelle Denkfabrik tarafından düzenlenen geceye gönderdiğim sözlü mesajı yazılı olarak aynen paylaşıyorum:

Değerli dostlar,

Sıcak dostluğunu sürekli yüreğimde taşıdığım, gazetecilikte mücadelesini, sosyal yaşamda dayanışmasını her daim örnek aldığım sevgili Aziz Nesin'i, kısaca da olsa, anma olanağı tanıdığımız için teşekkür ediyorum.

Gelen çağrıda önce kendimizi kısaca tanıtmamız isteniyor.

Aziz Nesin'in Harbiye öğrencisi olduğu 1936 yılında doğdum, şu anda 84 yaşındayım, 68 yıldır da gazeteciyim. Türkiye'de 60'lı yıllarda eşim İnci Tuğsavul'la birlikte Akşam Gazetesi'ni solun günlük sesi yaptık, ardından haftalık Ant Dergisi'ni kurup yönettik... 1971 darbesinden bu yana 49 yıldır siyasal sürgün olarak Belçika'da İno-Türk'ü yönetiyoruz. Aynı zamanda çok kültürlü Güneş Atölyeleri'nin de kurucularıyız...

Aziz Nesin'i bacak kadar çocukken 1946 güzünde bir kundura tamircisinin "Oku da, gerçekleri öğren" diye elime tutuşturduğu Marko Paşa gazetesi sayesinde ismen tanımıştım.

Dokuz yıl sonra da yollarımız gazetecilikte kesişti... 6-7 Eylül 1955 pogromu sonrasıydı... İzmir'de çalıştığım muhalif gazete sıkıyönetimce kapatılmış, başyazarımız tutuklanmıştı... Aynı sırada Aziz Nesin de İstanbul'da onlarca solcu aydınla birlikte tutuklanıyordu.

Aziz Nesin'in davaları bir bakıma ünlü halk deyimiyle gerçekten "Aziz Nesin'lik" tir...

27 Mayıs'çı subayların "basına özgürlük" diye mangalda kül bırakmadıkları bir dönemde bile ilk tutuklanan gazeteci yine Aziz Nesin olmuştu. O Aziz Nesin ki, Bordighera'daki uluslararası gülmece yarışmasında kazandığı Altın Palmiye ödülünü, 27 Mayıs'tan sonra sonra özgürlük çağının başlayacağı sanısıyla devlete bağışlamıştı...

1961 yazındaki duruşmasını hem gazeteci hem de sendikacı olarak izlemiş, bu vesileyle şahsen tanışma mutluluğunu da yaşamıştım.

1963'te hem Bâbîâli'de gazetecilik ve sendikacılık, hem de Türkiye İşçi Partisi saflarında militanlık yaparken çok sık beraberdik, biz gençleri sürekli destekliyor, yüreklendiriyordu.

1964'te genel yayın yönetmenliğini üstlendiğim Akşam gazetesini solun sesi haline getirmeme Aziz Nesin de yazılarıyla değerli katkılarda bulundu.

Aziz Nesin'in 1946'da Marko Paşa'yı çıkartırken karşılaştığı sorunları yirmi yıl sonra, 1967'de İnci'yle birlikte Ant dergisini çıkartırken biz de yaşadık.

Tüm baskılara, tehditlere ve davalara rağmen 1971 darbesine kadar yaşattığımız Ant'ın yayınladığı ilk büyük dizilerden biri Aziz Nesin'in Birleşik Arap Cumhuriyeti'ne yaptığı ziyaretin izlenimleriydi.

Aziz Nesin'in Ant'ta yayınladığımız bir diğer önemli yazısı, Türkiye'de bir Nazım Hikmet Komitesi kurulması için yaptığı çağrıydı.

Onun aynı yıl yaptığı Sovyetler Birliği seyahatinden dönüşünde tutuklanması Demirel döneminin en büyük skandallarındandı. Gümrükte bavullarına elkonulduktan sonra "Nazım Hikmet'in vasiyetnamesini içeren ses bandlarını Türkiye'ye soktuğu" gerekçesiyle gözaltına alınmıştı.

Bunun üzerine Aziz Nesin'in "Başbakan'a Açık Mektubu"nu, ardından da "Otuzaltı saat gözaltı ve polis sorgusu"nu anlatan uzun yazı dizisini Ant Dergisi'nde yayımladık.

Emin Türk Eliçin'in bir kitabı üzerine 1970 başlarında Ant'a yazdığı yazıda Aziz Nesin Kemalizmin anti-kapitalist olduğunu sananları uyarıyor, Kemalist devletçiliğinin ulusal kapitalizmi geliştirmeye hizmet ettiğini vurguluyordu...

12 Mart darbesinden sonra biz sürgüne çıkmak zorunda kaldığımızda, Ant Yayınları'nı o baskı döneminde çocuk kitaplarıyla sürdürmeye çalışan arkadaşlara da desteğini esirgememişti... 1971'de yayınlanan çocuk kitaplarının ilki Aziz Nesin'in "Uyusana Tosunum"u idi...

Aziz Nesin 70'li yıllarda Türkiye'de çocuklara hizmet için Nesin Vakfı'nın temellerini atarken, biz de Brüksel'de

çeşitli kökenlerden göçmen ve sürgünlere hizmet verecek Güneş Atölyeleri'ni kuruyorduk...

Onun sosyo-kültürel plandaki özverisi ve kararlılığı da bizlere en azından gazetecilikteki kavgacılığı kadar önemli bir ilham kaynağı oldu.

1978 yılında kesin dönüşün hazırlığını yapmak üzere Türkiye'ye kısa süreli gidişimizde mutlaka görüşmem gereken şahsiyetlerden biri Aziz Nesin'di... Sekiz yıllık aradan sonra ilk kez karşılaşıyorduk... Son derece öfkeliydi... "Bak Doğan, Türkiye'ye döndüğünü duymuştum, seni bekliyordum. Yıllardır görüşmedik, hoş gelmişin" dedikten sonra konuşmama fırsat bırakmadan eklemişti: "Oralarda TKP'li falan olmuşsan şunu bilmeni istiyorum.TKP'nin bana yaptığını yanına bırakmayacağım. Bunu mutlaka kendilerine ilet!"

"İletmem" diye yanıtlamıştım, "Çünkü ben Türkiye İşçi Partiliyim..."

Öfkesini anlıyordum, Maden İş Sendikası'na yönelik bazı eleştirilerinden dolayı bir süredir TKP "Aziz Nesin Sen Nesin?" kampanyası yürütülüyordu. Çirkin bir kampanyaydı.

Aziz Nesin hem yazar olarak, hem de Türkiye Yazarlar Birliği başkanı olarak, 1980 darbesinin ardından bizim gibi vatandaşlıktan atılan herkese her daim dayanışma gösterdi.

1984'te Aydınlar Dilekçesi kampanyasından dolayı haklarında dava açıldığında yurt dışından dayanışma sağlamak için Aziz Nesin'le daha sık ilişkideydik. Duruşmada yaptığı savunmasını, Türkiye'de yayını yasaklandığından, bana da göndermişti. Savunmayı Brüksel'de basarak Avrupa kamuoyuna yansıttık.

Günümüzde Türkiye'yi islamcı-faşist bir rejimin cenderesi altına sokanların daha iktidar olmadan onyıllarca önce hedef aldığı aydınların başında da Aziz Nesin geliyordu.

1993'deki Sivas yangınında katlemedikleri sevgili Aziz Nesin'i bir gün olur da Avrupa'da kucaklayabiliriz diye beklerken 6 Temmuz 1995'te o acı haber geldi. Aziz Nesin'i kaybetmiştik.

Oysa daha bir hafta önce, 30 Haziran 1995'te, İstanbul'da bir basın toplantısı düzenleyerek başta Müslüman ülkeler olmak üzere tüm dünyayı tehdit etmeye başlayan islam gericiliğine karşı mücadele çağrısı yapmıştı. Çağrısını tüm ülkelerde çeşitli dillerde duyurmaya çalışmıştık.

Bu büyük mizah ustamızın çağrısında ne denli haklı olduğunu Batı dünyası çok geç, 20 yıl sonra, 7 Ocak 2015'te islam gericilerinin Fransa'nın ünlü mizah dergisi Charlie Hebdo'yu basarak 11 mizahçıyı katletmesiyle farkedecek, tehlikenin büyüklüğü yine İslam teröristlerinin aynı yıl Paris'te, ertesini yıl Brüksel'de yapacakları kitlesel kan banyosuyla daha iyi anlaşılacaktı.

25. ölüm yıldönümünde ustamızı İnci de ben de büyük sevgiyle anıyor, büyük özveriyle yarattığı kurumları ayakta tutanlara dayanışma duygularımızı iletiyoruz.

Pir Sultan oyunu yazarı Erol Toy'u kaybettik

Doğan Özgüden, İno-Türk, 14 Mart 2021

Öykü, roman, deneme ve eleştiri yazarı Erol Toy'un 85 yaşında yaşamını yitirdiğini üzüntüyle öğrendik. Yazarın ölüm haberini kızı Ayşe Toy sosyal medya hesabından şu mesajla duyurdu:

“Canım babam, yazar Erol Toy, uzun bir hastalığının sonunda yanımızdan ayrıldı, acımız tarifsiz. Babacım, merak etme, ömrün boyunca kaleminle anlatmak ve korumak için mücadele ettiğin laik Cumhuriyet bize emanet artık. Fikirlerin ölümsüz, huzur içinde uyu.”

Yaşatım olan 1936 Alaşehir doğumlu Erol Toy, yoksul ailenin çocuğu olarak ortaokuldan öte okuyamamış, çocukluğundan itibaren fırıncılık, bankacılık, vurgun yiyen süngercileri sigortalama gibi işlerde çalıştıktan sonra, İstanbul'a

yerleşmişti. İlk öyküsü de 1952 yılında Çınar dergisinde yayımlanmıştı.

Erol Toy'la dostluğumuz 1957 yılında ikimizin de askerliği döneminde başlamıştı.

Ben yedek subay olarak Milli Savunma Bakanlığı'nın İzmir'deki Yurtiçi Bölge Komutanlığı karargahındaki Temsil Bürosu'nda basın subayı olarak görevliydim. Ortaokuldan öte okuyamadığı için er olan Erol da aynı karargahta yazar olarak görevliydi. Sık sık söyleşirdik.

O günlerde bir ihbar üzerine İstanbul'da bir grup subay, hükümet darbesi hazırlamak iddiasıyla tutuklanmıştı. Ancak 1. Ordu Komutanı'nın yayın yasağı koyması nedeniyle olay kamuoyuna 16 Ocak 1958'de açıklanmıştı.

Olaya adı karışanlar arasında MSB İstanbul Temsil Bürosu'nun, yani bizim İzmir'deki büronun İstanbul'daki benzerinin müdürü de vardı.

Olayın açıklanmasından kısa bir süre sonra, bir sabah basın özetlerini hazırlarken, Erol yanıma gelerek "Teğmenim, benden duymuş olmayın, Ankara'dan biraz önce emir geldi. Sizi Ankara'ya, Mamak'a sürüyorlar..." dedi.

Birkaç saat sonra da büro müdürü binbaşı emri bana resmen tebliğ etti.

9 Subay Olayı'na İstanbul'daki büro müdürü de karıştığı için, MSB temsil büroları bir fesat ocağı sayılmış, kapatılmalarına ve çalışan askeri personelin de birliklere dağıtılmasına karar verilmişti. Ben de İzmir'den Mamak'a sürülmüştüm.

Erol 60'lı yıllarda yazar olarak isim yaparken İstanbul'da Bank-İş Sendikası'nın kurucuları arasında yer almıştı.

1965 yılında genel yayın yönetmeni olduğum Akşam gazetesine sol yayınıımızdan ötürü hükümet ve kapitalistler tarafından baskı ve tehditler başlayınca Erol sendikasının da bizimle dayanışma göstermesini sağlamıştı.

Öykü, roman, deneme ve eleştiri yazılarının dışında sahnelenmiş tiyatro oyunları da bulunan Erol Toy, 1962 Ali Naci Karacan Üçüncülük Ödülü'nü kazanmıştı. YAZKO Yönetim

Kurulu başkanlığını da yapan Erol, romanlarında Türkiye'nin toplumsal, ekonomik ve politik sorunlarını işledi.

1974 yılında yayınlanan ve Vehbi Koç'un yaşam öyküsünü anlatan İmparator adlı romanı büyük olay oldu.

Ant dergisine de katkılarda bulunan Erol Toy'un yazdığı Pir Sultan oyununun 52 yıl önce, 21 Ağustos 1969'da Halk Oyuncuları tarafından Elazığ'da sahnelemesi valilikçe yasaklanmış, biletli seyircilere tekbirlerle saldırılmıştı.

Aynı terör senaryosu birkaç gün sonra Dersim'de de tekrarlanmış, halkın tepkisi üzerine Diyarbakır ve Erzincan'dan getirilen toplum polislerinin de katılımıyla bir insan avı başlatılmış, Mehmet Doğan Kılan ve Aziz Günel polis kurşunuyla öldürülmüştü.

Polisler 22'si Halk Oyuncuları'ndan olmak üzere yüze yakın yurttaşı nezarete almış, emniyet merkezinde işkenceden geçirmişlerdi.

Günlerce engizisyon sorgusuna tabi tutulduktan sonra tutuklananlar arasında Halk Oyuncuları'ndan Aşık Nesimi Çimen, Ayberk Çölok, Tuncer Necmioğlu, Yüksel Topçugiller, Türkiye İşçi Partisi yöneticilerinden Avukat Kemal Burkay, Ali Gültekin, Ali Erdoğan ve Hasan Ali Arslan da bulunuyordu.

Bu devlet terörü uygulamasını 2 Eylül 1969 tarihli Ant Dergisi'nde tüm ayrıntılarıyla yansıtırken bundan dört yüzyıl önce Pir Sultan Abdal'ın ceberrut Osmanlı yönetiminin halk düşmanı zalimlerine meydan okuyan şu dizelerini paylaşmıştık:

*Yürü bre Hızır Paşa
Senin de çarkın kırılır
Güvendiğin padişahın
O da bir gün devrilir!*

Sonsuzluğa göçen sevgili Erol'un ailesinin ve dostlarının acısını yürekte paylaşıyoruz.

Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne Duyurumuz

Doğan Özgüden, *La Haye*, 1 Mart 2023

1. Bizler, eşim İnci Tuğsavul ve ben, İstanbul'da sosyalist Ant dergisinin editörleri olarak 12 Mart 1971 askeri darbesinin ardından sıkıyönetim tarafından arandığımız ve hakkımızda yüzlerce yıl hapis cezası istemiyle dava açıldığı için 11 Mayıs 1971'de illegal olarak Türkiye'yi terk etmek zorunda kaldık. Sürgünde *Demokratik Direniş*'i örgütleyerek, Avrupa Konseyi ve Avrupa Ekonomik Topluluğu ile tüm uluslararası insan hakları örgütlerine *Türkiye Dosyası*, *Türkiye'de İnsan Avı* ve *İşkencede Türkiye* adlı kitaplar başta olmak üzere çok sayıda belge sunduk.

2. Ankara'daki rejime karşı yurt dışında da mücadeleyi sürdürdüğümüz için Türk Devleti'nin özgürlüğümüzü ve yaşam güvencemizi sürekli tehdit etmesi üzerine 1973 yılında, ilerideki yıllarda Avrupa Parlamentosu başkanı olacak milletvekili *Piet Dankert*'in tavsiyesiyle, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin Hollanda delegasyonu tarafından siyasal mülteci olarak tanındık.

3. 1974 yılında, Türkiye'deki insan hakları durumu hakkında Avrupa kamuoyunu bilgilendirmeyi amaçlayan *Info-Türk* haber bültenlerini ve kitaplarını yayınlamak üzere Brüksel'de, müzisyen *Julos Beaucarne*, avukat *Jacques Bourgaux* ve mimar *Marc Brunfaut* gibi Belçikalı şahsiyetlerle birlikte *Coodiff* adlı bir yayın ve dağıtım kooperatifi kurduk.

4. Siyasal mülteciler olarak Mayıs 1974'te oturma ve çalışma izni almak için Belçika makamlarına başvurduk. O yılın yaz aylarında Belçika'da iki binden fazla "turist" işçiye oturma ve çalışma izni tanınırken, siyasal mülteci olarak yaptığımız oturma ve çalışma izni başvuruları, hükümetin göçü durdurduğu bahanesiyle reddedildi. Oysa aynı yıl, 1973 askeri darbesinin ardından Şili'den gelen siyasal sürgünlere sınırlarda ve havaalanında derhal oturma izni veriliyordu.

5. Coodiff kooperatifinin kurucularından avukat *Jacques*

Bourgaux' nun müdahalesi üzerine, *Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği*' nin Hollanda ve Belçika'daki delegasyonları, Belçika makamlarına bize oturma ve çalışma izni verilmesi gerektiğini bildirdiler. Aynı zamanda, Belçika Dışişleri Bakanlığı da, profesyonel gazeteci olarak Avrupa başkentindeki basın toplantılarını izleyebilmem için bana bir *laissez-passer* verdi.

6. İtirazlarımızın ve Birleşmiş Milletler delegasyonlarının yaptığı müdahalelerin sonuçlarını beklerken, 17 Mart 1975'te Anderlecht Belediyesi'nin Yabancılar Polisi'ne çağrıldım. Görevli komiser Dışişleri Bakanlığı'nın verdiği *laissez-passer*'ye el koyarak “Şu andan itibaren Belçika'da illegalsınız... Belçika'yı derhal terketmek zorundasınız” dedi. “Ben kendi ülkemde gazetecilik yapmam engellendiği için Birleşmiş Milletler'in koruma altına aldığı bir siyasal mülteciyim. Belçika Dışişleri Bakanlığı da mesleğimi Belçika'da sürdürebilmem için *laissez-passer* verdi. Benim Belçika'da bulunmamı hiçbir şekilde engelleyemezsiniz” diye itiraz ettiğimde de, “Onu bunu bilmem. Bana verilen emir bu. Buradan çıkar çıkmaz derhal Belçika'yı terk edeceksiniz, seyahat belgenize de çıktığımız sınır kapısında, Belçika'yı hangi tarih ve saatte terk ettiğinize dair damga vurduracaksınız” dedi. Bunun üzerine aynı gün Belçika'yı terk ederek Hollanda'ya dönmek zorunda kaldım. Brüksel'de kurduğumuz kooperatifin çalışmalarını yürütebilmek için de, iki ülke arasında sınır kontrolü olmadığı için, Belçika'ya sık sık kaçak olarak girip çıkmak zorunda kaldım.

7. *Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği*' nin Belçika Delegasyonu avukatım *Jacques Bourgaux*'ya verdiği 9 Mayıs 1975 tarihli yanıtta “Yabancılar Polisi'nin soruşturması nedeniyle dosyamızın askıya alındığını” bildirdi. Avukatım, 11 Haziran 1975'te bana yazdığı mektupta şöyle diyordu: “9 Haziran günü *Emniyet Genel Müdürü*'nü görerek sizin durumunuzu konuştum. Edindiğim izlenime göre, Yabancılar Polisi sırf siyasal nedenlerle sizin Belçika'ya yerleş-

menize izin verme konusunda tereddüt ediyor. Bana açıkça, sizin kültürel faaliyet kisvesi altında Türk Hükümeti aleyhinde faaliyet yürüteceğinizden endişe ettiklerini belirttiler.”

8. 2011 yılında Belçika Yabancılar Polisi arşivlerinin kamuoyuna açılması üzerine bulduğum, *Emniyet Genel Müdürlüğü*'nün 25 Eylül 1975'te Adalet Bakanı'na gönderdiği Doğan Özgüden ve İnci Tuğsavul'la ilgili notta aynen şöyle deniyordu: “Söz konusu kişilerin Hollanda'daki *Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği Delegasyonu*'na verdikleri ifadeye göre kendilerinin Türkiye'de özellikle yıkıcı faaliyetler kapsamına girecek siyasal bir geçmişleri vardır: Orduyu isyana teşvik, hükümete ve cumhurbaşkanına hakaret, yazarların tutuklanmasına karşı çıkma, ABD'nin politikalarını eleştirme, halkı isyana teşvik, komünist propaganda, sınıf savaşına teşvik... Bu koşullarda kendilerinin Belçika'da Türk toplumunun kültürel yaşamına katkı bahanesiyle yayın ve dağıtım faaliyetinde bulunmalarına göz yumulması sakıncalıdır. Bu faaliyetin siyasal amaçlarla yürütülmeyeceğine inanmak güçtür, hattâ imkansızdır. Her ne şekilde olursa olsun Belçika'da bulunmaları tam anlamıyla sakıncalıdır.”

9. Bu not üzerine Adalet Bakanlığı'na bağlı *Devlet Güvenlik Birimi (DGB)*, 6 Ekim 1975'te Yabancılar Polisi'ne şu talimatı veriyordu: “Haklarındaki soruşturma henüz tamamlanmamış olmakla birlikte, DGB daha şimdiden Özgüden-Tuğsavul çiftinin Belçika'ya yerleşmesine izin verilmemesi gerektiği görüşündedir.” Belçika Adalet Bakanlığı, ayrıca, avukatımızın oturma iznimizle ilgili itirazına verdiği 24 Ekim 1975 tarihli yanıtta dosyamızın hâlâ *Yabancılar Polisi*'nde incelemede olduğunu bildiriyordu.

10. Avukatım *Jacques Bourgaux* bize gönderdiği 9 Şubat 1976 tarihli mektubunda şunları yazıyordu: “Yabancılar Polisi Müdürü'nü tekrar gördüm. Kanım odur ki, size oturma izni verme konusunda Belçika makamları tamamen olumsuz görüş sahibidir. Bunun arkasında tamamen siyasal nedenler olduğuna inanıyorum. Resmi bir belgesi olmamakla birlikte,

bunun Türkiye Büyükelçiliği'nin baskısından kaynaklandığı kanısındayım.”

11. O dönemde kooperatifimiz Belçika'daki Türkiyeli göçmen işçiler için CSC ve FGTB sendikalarının Türkçe gazetelerini yayına hazırlıyordu. *Belçika Devlet Güvenlik Birimi'nin BM Delegasyonu*'na Haziran 1976'da “Özgüden-Tuğsavul çiftinin Belçika'da bulunmaları kesinlikle sakıncalıdır” şeklinde bildirimde bulunması üzerine, CSC ve FGTB'nin Türkçe gazetelerini yayına hazırlamamız da tehlikeye girmişti.

12. Her iki sendikanın yöneticileri de bize uygulanan yasağın Türkiyeli işçilerin sendikalaşma sürecine büyük darbe olacağını bildirerek kararın gözden geçirilmesi için Belçika Hükümeti'ne baskı yaptılar. Bunun üzerine bana Eylül 1976 başında Çalışma Bakanlığı tarafından çalışma izni, birkaç hafta sonra da Yabancılar Polisi tarafından oturma izni verildi.

13. Çalışma ve oturma izni alır almaz da *Belçika Gazeteciler Cemiyeti*'ne ve FGTB'ye üye oldum, Belçika İçişleri Bakanlığı'ndan da profesyonel gazetecilere mahsus basın kartı aldım.

14. Bir yıl sonra da eşim *İnci Tuğsavul*'a oturma ve çalışma izni verildi.

15. Tam da benim doğum günümüne rastgelen 12 Şubat 1977 akşamı bir jandarma ekibi yeniden Coodiff bürosunu bastı. Ekip şefi elinde tebligat kağıdını göstererek “Bir süre önce size siyasal mülteci olarak Belçika'da çalışma ve oturma izni verilmiş. Ama, Belçika yasalarına göre bir siyasal mültecinin, terkettiği ülkenin siyasal durumuyla ilgili herhangi bir eleştiride bulunması, yazı yazması, gösteriye katılması yasaktır. Sizin bu yasaklara aykırı faaliyette bulunduğunuz bize ihbar edildi. Bu türden illegal faaliyetleri durdurmadığınız takdirde derhal Belçika'dan sınırışı edileceksiniz” diye tehditte bulundu.

16. Türkiye'de parlamenter yönetime dönülmesinin ardından 1977'nin sonunda ülkemize dönmeye karar verdik ve

siyasi mülteci statümüzü sona erdirerek Türk pasaportu aldık... 1978’de Türkiye’ye yaptığımız iki kısa seyahatin ardından, kesin dönüşümüz için hazırlanırken, *Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Savcısı*, yazdığım militarizmi eleştiren bir kitabın Türkiye’de yayınlanmasının ardından hakkımda yeni bir dava açtı ve sınır kapılarına tutuklama emri gönderdi. Bunun üzerine Türkiye’ye kesin dönüşümüzü bir süre daha ertelemek zorunda kaldık.

17. Ancak Türkiye’de 12 Eylül 1980 askeri darbesi ülkeye kesin dönüşümüzü tamamen olanaksız kıldı. Türk pasaportlarımızın süresi dolduğu için yenilemek üzere Brüksel’deki Türkiye Başkonsolosluğu’na başvurduğumuzda bu talebimiz cevapsız kaldı. Bunun üzerine bir sabah saat 7’de Başkonsolos *Ömer Şahinkaya*’yı evinde uyandırdım. Pasaport yenileme talebimize neden bir türlü yanıt vermediklerini sorunca bir an duraksadı, sonra kekeleyerek gerçeği açıkladı: “Doğan Bey, biliyorsunuz Türkiye’de durumlar değişti. Bakanlık pasaportunuzun yenilenmesine izin vermiyor.”

18. Türk pasaportumuz yenilenmediği, 26 Mayıs 1982’de *Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Belçika Delegasyonu*’na başvurarak ikinci kez iltica talep ettik. Talebimiz 11 Ağustos’ta 1982’de kabul edildi ve mavi seyahat belgesi verildi.

19. Eşim *İnci Tuğsavul* 1978’den itibaren Brüksel Belediyesi’ndeki ilkokullarda Türkiye kökenli göçmen çocuklarına Türk dili ve kültürü dersleri veriyordu. Türkiye Büyükelçiliği 11 Kasım 1982’de Brüksel Belediye Başkanı *Hervé Brouhon*’a bir mektup göndererek “Türk Devleti aleyhine faaliyet gösteren” *İnci Tuğsavul*’un öğretmenlik görevine derhal son verilmesini istedi. Bu baskıya göçmen örgütleri bağlantı komitesi CLOTI derhal karşı çıkarak olayı protesto etti. Bunun üzerine Belediye Başkanı *Brouhon* da Türkiye Büyükelçiliği’ne, yabancı bir devlet adına Belediye’nin iç işlerine karışılmasına göz yumamayacaklarını, *İnci Tuğsavul*’a da güven duyduklarını belirten bir yanıt verdi..

20. 25 Mart 1982’de, Courcelles Belediye binasında, belediye başkanı ve aynı zamanda Avrupa Parlamentosu Başkan Yardımcısı *Ernest Glinne*’in isteği üzerine Türkiye’de insan haklarının çiğnenmesi konusunda bir konferans düzenlemiştik. Bu toplantıdan önce Türkiye Büyükelçisi bizzat Belediye Başkanı *Ernest Glinne*’e bir mektup göndererek Türklerin yoğun bulunduğu bu kentte “Türkiye düşmanları”nın konuşurulmasını protesto etti, ancak Ernest Glinne’den hakettiği yanıtı aldı.

21. Türk Hükümeti, 8 Temmuz 1983 tarihli bir kararnameyle İnci Tuğsavul’un ve benim Türk vatandaşlığımızın kaybettirildiğini, Türkiye’deki tüm mal varlığımıza ve varsa banka hesaplarımıza el konulacağını açıkladı. Böylece “*Türkiye Cumhuriyeti’nin iç ve dış güvenliğine karşı faaliyette buldukları*” bahanesiyle vatandaşlıktan çıkarılan 201 rejim muhalifi arasında yer aldık. Aslında darbeyi takip eden yedi yıl içinde 26.000 kişiye “yurda dön” çağrısı yapılacak ve 14.000 kişi vatandaşlıktan çıkarılacaktı. Pasaport başvurusu reddedilenlerin sayısı 388.000’i aşacaktı.

22. 3 Ocak 1985’te Fransa’nın A2 Televizyon Kanalı’nın *Résistances* Programı’nda “Çizmeler altında Türkiye” adlı bir röportaj filminin yayınlanmasından sonra Türkiye’de Kürtlere, Ermenilere, Asuri-Keldani’lere ve demokrat düşünceli Türklere yapılan yeni baskılarla ilgili konuşma yaparak Avrupa’yı bu baskılar karşısında sesini yükseltmeye çağırdım. Programın yayınlanmasından hemen sonra Türk medyasının intikam saldırısı gecikmedi. Ertesi gün *Hürriyet Gazetesi* benim Fransız televizyonunda Türkiye düşmanı konuşmalar yaptığımı söyleyerek yeni kışkırtmalarda bulundu. Brüksel’e döndüğümde de Türk milliyetçilerinden tehdit telefonları yağmağa başladı. Bir süre sonra da, Miterrand yönetimi, Türk hükümetinin baskısıyla benim Fransa’ya girmemi yasakladı.

23. 12 Eylül Darbesi’nin 6. yıldönümünde, 12 Eylül 1986 tarihinde *Türkiye’de Militarist “Demokrasi” Üzerine Kara*

Kitap'ı yayımlayarak Brüksel'deki Uluslararası Basın Merkezi (IPC)'de bir basın toplantısıyla Avrupa kamuoyuna sunduk.

24. 3 Nisan 1988'de Başbakan *Turgut Özal* Türkiye'nin Avrupa Ekonomik Topluluğu'na katılmasını sağlamak için Brüksel'de bir basın toplantısı yaptı. Kendisine Türkiye'deki insan hakları durumu hakkında sorular yöneltmemize tepki olarak toplantıyı terk eden Turgut Özal, beş yıl önce Başbakan Yardımcısı olarak kendisinin de imzasını taşıyan "vatandaşlıktan çıkarma ve Türkiye'deki mal varlığımıza el konulması" kararnamesini 26 Mayıs 1988'de Brüksel'deki Türk Başkonsolosluğu aracılığıyla ve iadeli taahhütlü olarak yeniden tebliğ ettirerek bizleri ikinci kez "vatansız"laştırdı.

25. 22 Şubat 1989'da, *Amnesty International*, Türkiye'de insan haklarının durumu konusunda Brüksel Özgür Üniversitesi ULB'de organize ettiği bir konferansa konuşmacı beni ve Türkiye Büyükelçisi'ni de davet etti. Ancak Büyükelçi, benim de konuşmacı olarak yer alacağım bir konferansa asla katılmayacağını bildirerek daveti reddetti.

26. 12 Haziran 1990'da Türk vatandaşlığından çıkarılma işleminin iptali için Türkiye'de avukatımız aracılığıyla Danıştay'a yaptığımız başvuru, 1982 Anayasası'na göre *Milli Güvenlik Kurulu (MGK)* ve hükümetlerinin kararlarına karşı yargı yoluna başvurulamayacağı gerekçesiyle reddedildi.

25. Türkiye'deki tüm olası hukuk yolları tükendikten sonra, 7 Aralık 1990 tarihinde Belçikalı bir avukat aracılığıyla *Avrupa İnsan Hakları Komisyonu*'na başvurduk. Türk Hükümeti komisyona gönderdiği ilk savunma metninde bizim Türk Ceza Kanunu'nun 140, 141, 142, 158, 159, 311 ve 312 maddelerini ısrarla ihlal ettiğimiz için vatandaşlıktan atılmayı hak ettiğimizi bildirdi. Ancak, nihai savunma için kendisine verilen sürenin dolmasına bir gün kala Türk Hükümeti Vatandaşlık Yasası'nın 25. Maddesi'ne Cunta'nın eklediği G fıkrasını yürürlükten kaldıran bir kanunu alelacele Meclis'ten geçirdi. Avrupa kurumları genelde Türkiye'yle

ilişkileri iyileştirme sürecine girmiş olduğundan AİHK da 28 Haziran 1993'te, vatandaşlık hakkımız iade edilmiş olduğuna göre, dâvanın görülmesine gerek kalmadığına oy çokluğuyla karar verdi.

26. Türk Hükümeti'nin Danıştay'a ve AİHM'e verdiği yanıtlarda, vatandaşlığımızın kaybedilmesine gerekçe olarak Türk Ceza Kanunu'nun birçok maddesi uyarınca hakkımızda cezai kovuşturma başlatıldığını resmen belirtmiş olduğu için, avukatımız *Halit Çelenk* Türk Dışişleri Bakanlarına bir kaç kez başvurarak Türkiye'ye dönmemiz halinde hakkımızda kovuşturma yapılmayacağına dair garanti verilmesini istedi, ancak hiçbir Bakan böyle bir garanti vermedi.

27. Belçika'da her yıl organize edilen *Europalia Şenliği* için 1994'te konu olarak Türkiye seçilmişti. 23 Aralık 1994 tarihinde *Le Soir* gazetesinde "Europalia '96: Utanç şenlikleri" başlığı altında yayınlanan makalemde Ankara rejimine karşı Avrupa'da ve dünyada oluşan tepkileri özetlemiş ve Belçika kamuoyunu uyarmıştım. Türkiye Büyükelçiliği basın danışmanı, *Le Soir*'ın 30 Aralık 1994 tarihli sayısında yayınlanan yazısında beni "terörizmin destekçisi" gibi gösterdi: "Bay Özgüden yazısında bir kez daha Türkiye'nin bugün karşı karşıya bulunduğu gerçek soruna, PKK'nin terörist eylemlerine değinmekten özenle kaçınmaktadır. Bu tür saldırılarla hiç kimse Türk Devleti'nin önemini küçültmeyecek, onu haritadan silemeyecektir!"

28. *Le Soir*'ın 10 Ocak 1995 tarihli sayısında yayınlanan bir başka hakaret ve iftira dolu yanıt ise Büyükelçiliğin sadık hizmetkarı olan ve *Hürriyet Gazetesi*'ne de servis yapan bir Türk gazetecisinden geliyordu. Bizi sadece Kürt, Ermeni ve Süryani haklarını savunmakla suçlayan yazının seviyesini anlamak için yalnızca şu cümlesine bakmak yeterliydi: "Birçok yazar ülkemizde huzur içinde çalışırken *İsmail Beşikçi* eğer hapse mahkum olmuşsa, bu onun kendi hatasındandır!" Türkiye'nin ünlü sosyologlarından biri olan *İsmail Beşikçi*, Kürt Ulusu'nun tarihi, sosyolojisi ve istemleri konusunda

yazdığı bilimsel yazılar ve kitaplardan dolayı yıllardır Türk zindanlarında yatıyordu.

29. Vatansız kişilerin seyahat zorlukları nedeniyle, gazeteciler olarak Avrupa ülkelerinde serbestçe dolaşabilmek için 1993 yılında Belçika vatandaşlığına başvurmuştuk. Ancak bu başvuru, yine Türk devletinin baskısı nedeniyle Belçika Kraliyet Savcılığı tarafından uzun süre engellendi. Oysa, bizden sonra vatandaşlığa geçmek için başvuran, yönettiğimiz *Güneş Atölyeleri*'nde eğitim görmüş yabancı kökenli öğrencilerimiz bile, İnci veya benim tarafından imzalanmış belgeler sayesinde çok kısa sürede Belçika vatandaşlığına kabul edilmişlerdi.

30. Yaklaşık iki yıl süren soruşturmanın ardından, vatandaşlığa kabul başvurumuzun, “Belçika toplumuna yeterince entegre olamadığımız” gerekçe gösterilerek reddedilmesi tavsiyesiyle Belçika Millet Meclisi'ndeki Vatandaşlığa Kabul Komisyonu'na iletildiğini öğrendik. Buna rağmen, Belçikalı demokrat şahsiyetlerin dayanışması sayesinde, vatandaşlığa kabul başvurumuz 3 Nisan 1995 tarihli oturumda Temsilciler Meclisi tarafından Adalet Bakanlığı'ndan yeni bir rapor istenmeksizin kabul edildi.

31. 22 Şubat 1999 tarihinde, *Güneş Atölyeleri*'nin 25. yıldönümü münasebetiyle Schaerbeek belediye binasında büyük bir sergi açtık. Serginin açılacağı gün, Türk Büyükelçisi belediye başkanı *Francis Duriau*'yu telefonla arayarak, çok sayıda Türk'ün yaşadığı bir bölgede “Türkiye düşmanları” tarafından düzenlenen bir sergiye izin verdiği için kendisini kınamış ve sergiyi iptal etmesini istemişti. Bu baskıyı derhal reddeden belediye başkanı, serginin açılış töreninde büyükelçiliğin baskı girişiminden de bahsederek bizim yıllardır Türkiye'nin demokratikleşmesi için mücadele ettiğimizi, bu nedenle büyükelçinin taleplerini reddettiğini gururla anlatmıştı.

32. 2000'li yılların başında yine Türk devletinin yeni saldırılarına hedef olduk... Büyükelçinin onursal başkanı olduğu

Türk Diyanet Vakfı tarafından Türk derneklerine, camilerine ve bakkallarına Türkçe bir kitap dağıtıldı: “PKK Terörünün Gerçek Yüzü: İşte Onlar”... Kitabın kapağında yer alan *Mümtaz Alperener* imzası sahteydi... *Hürriyet* gazetesinin Brüksel temsilcisi *Şerif Sayın* birkaç hafta sonraki haftalık yazısında kitabın yazarının gazetenin bir muhabiri olduğunu gururla açıkladı. Kitapta *Doğan Özgüden*’in Belçika’daki tüm Türk karşıtı faaliyetlere karıştığı ve 1994 St. Josse olaylarının ardından Kürt, Ermeni ve Süryani dernekleriyle ortak bir bildiri yayımlayarak PKK ile işbirliğini açıkça ortaya koyduğu belirtiliyordu.

33. Kitabın gülünç yanı, farklı siyasal görüşlere sahip bir dizi Belçikalı siyasetçinin de “PKK’nın hizmetkârı” olarak anılmasıydı: *Johan Vande Lanotte, Frank Vandenbroucke, Hugo Van Rompaey, Willy Kuijpers, Jef Sleenckx, Paul Pataer, Germain Dufour, Martine Devos, Dirk Van der Maelen, Jos De Bremaeker, S Verhaven, Denis Grimberghs, Mieke Vogels, M. Martens, Philippe de Feyt, E. Van Voerenbergh, Jean-Marc Delizée, Marc Harmegnies, Yvan Ylieff, Annie De Maght-Aelbrecht, Willem Draps* ve *J. Goossens*... Belçika İnsan Hakları Ligi’nin başkanlığını yapan ünlü avukat *Georges-Henri Beauthier* de, Evrensel gazetesi muhabiri *Metin Göktepe*’nin öldürülmesiyle ilgili davayı diğer birçok Avrupalı gözlemciyle birlikte izlediği için Türkiye’deki teröristleri desteklemekle suçlanıyordu.

34. 8 Ekim 2000 tarihinde Belçika’da belediye seçimleri yapıldı. Seçimlerin yapıldığı gün *Hürriyet* gazetesi “Bölücü yayınlara yardım yok” başlığı altında tamamen yalan bir haber yayınladı. DHA’nın kaynak olarak gösterildiği haberde, Belçika İçişleri Bakanlığı’nın bürolarımızı bastığı ve arama sırasında ele geçirilen belgelere göre Frankofon Topluluğu’nun 2001 yılı başından itibaren *Güneş Atölyeleri*’ne maddi desteği keseceği iddia ediliyordu. Aynı haberde, Türk kökenli bir PRL (Liberal Parti) üyesinin de “Genel seçimler sırasında vatandaşlara parti olarak söz vermiştik. Bundan

böyle ne *İnfo-Türk* ne de *Güneş Atölyeleri* Türk düşmanlığı yapamayacak. Yaparlarsa bunu yanlarına kâr bırakmayız. Biz sözümüzü tuttuk,” dediği kaydediliyordu. Oysa kuruluşumuza karşı böyle bir operasyon yapılması şöyle dursun, yeni lokalimizin 28 Eylül 2000 tarihindeki açılış törenine federal, bölgesel ve kentsel düzeyde çeşitli partilere mensup yöneticiler katıldığı gibi, Belçika Başbakanı *Guy Verhofstad* ve PRL mensubu İçişleri Bakanı *Antoine Duquesne* başta olmak üzere birçok şahsiyet de 26 yıllık çalışmalarımızı kutlayarak yeni dönem için başarı mesajlarını iletmişlerdi.

35. 27 Eylül 2002 tarihinde, İstanbul’daki bir mahkeme, 12 Mart 1971 darbesinin 30. yıldönümü vesilesiyle *Yazın* dergisinde yayınlanan bir makalede Türk ordusuna hakaret ettiğim gerekçesiyle beni bir kez daha “suçlu” buldu, Türkiye’ye dönmem halinde derhal tutuklanmam için ülkedeki hava alanlarına ve tüm sınır karakollarına talimat gönderdi.

36. 2006 yılında Brüksel’e yeni gelen Türkiye Büyükelçisi *Fuat Tanlay* “Osmanlı sefiri” tavrını derhal ortaya koymuştu. 24 Ocak 2006’da genç Türk gazetecisi *Mehmet Köksal* medyaya şu haberi geçmişti: “Ayağının tozuyla yazdığı ilk resmi mektuplarından birinde Belçika (Vallon-Brüksel) Frankofon Parlamentosu’nun sesini boğmaya kalkışan Türkiye’nin yeni Brüksel Büyükelçisi *Fuat Tanlay*’ın muazzam gafı... Geçen 24 Aralık’ta Belçika’ya gelmiş olan ekselansları hiç vakit kaybetmeden kaleme sarılıp Ermeni Soykırımını anısına okul kitaplarında yer verilmesi için *Christine Defraigne*’in (MR) sunduğu karar taslağıyla ilgili olarak Frankofon Parlamentosu başkanı sosyalist *François Istasse*’a bir mektup döşeniyor. (...) Frankofon Topluluğu temsilcileri arasında ileride benzer bir girişimde bulunulmasını önlemek için Parlamento Başkanı’nın sert tavır koymasını istiyor.”

37. Saint-Josse’ta Türk faşistlerinin Kürt ve Ermeni lokallerine ve işyerlerine saldırmasından sonra Belediye Baş-

kanı *Jean Demannez* bu belediyede yaşayan Türkler, Kürtler, Asuriler ve Ermeni'ler arasında bir diyalog ve barışçıl ortak yaşam projesi hazırlamıştı. Ancak Büyükelçi *Fuat Tanlay* bu girişim üzerine küplere binerek 21 Nisan 2007 tarihli *Hürriyet*'in sayfalarında Belçika'nın bu seçilmiş belediye başkanına aynen şu ifadelerle saldırıyordu: “Arkadaş sen kimsin? Sana bu misyonu kim verdi? Nasıl oluyor da sen benim vatandaşımı Türk, Kürt, Ermeni, Süryani diye tanımlarsın? Bunların temsilcilerini çağırıp masaya oturursun? Vatandaşlarımı kimse bu şekilde ayırma, hele hele etnik temelde ayırma tabi tutamaz. ‘Bugün Kürtlerle görüştim. Yarın Türkleri, öbür gün Ermeni ve Süryanileri kabul ediyorum’ demek, bize göre bölücülüktür. Vatandaşımızın bu şekilde bölünmesine müsaade etmeyiz.”

38. Bir Kürt ailesine yapılan saldırıyı Belçika medyasına duyurduğumuz için *Fuat Tanlay* *İnfo-Türk*'e de saldırmaktan kendisini alamıyordu: “Belçika'nın milli haber ajansı, Türkiye Cumhuriyeti karşıtlığıyla tanınan ve yıllardır Belçika'da Türkiye karşıtı faaliyetlere öncülük eden *İnfo-Türk* adlı bir İnternet sitesinin haberini kaynak gösterip gazetelere geçti.” Aynı demecinde *Fuat Tanlay* daha da ileri giderek Belçika'daki aşırı milliyetçi Türk derneklerini de tahrik ediyordu: “Belçika'da garip şeyler oluyor. Sivil örgütlerden ses yok. İşte her şey tüm açıklığıyla ortada. Bu sadece Büyükelçi olarak *Fuat Tanlay*'ın görevi değil. Terörle, teröristle, yalan haberler ve karalamalar ile birlikte mücadele etmemiz gerekir. Maalesef yalnız bırakıldım. İnsan sivil örgütleri de bu tip mücadelede yanında görmek istiyor.”

39. Türk lobisinin, elçiliğiyle, medyasıyla yıllardır *İnfo-Türk*'e ve benim şahsıma karşı sürdürdüğü saldırılar 2008 yılı sonuna doğru tam bir linç kampanyasına dönüştü. 10 Kasım günü Türkiye Büyükelçiliği'nde *Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül*'ün de katıldığı bir Atatürk'ü Anma toplantısının ayrıntılı haberi gelmişti. Bakan konuşmasında, Atatürk'ün bugün fazla hatırlanmayan, ama çok önemli bir adımının,

Türkiye - Yunanistan nüfus mübadelesi olduğunu belirterek şöyle diyordu: “Bugün eğer Ege’de Rumlar devam etseydi ve Türkiye’nin pek çok yerinde Ermeniler devam etseydi, bugün acaba aynı milli devlet olabilir miydi? Bu mübadelenin ne kadar önemli olduğunu size hangi kelimelerle anlatsam bilmiyorum, ama eski dengelere bakarsanız, bunun önemi çok açık ortaya çıkacaktır. Türkiye’nin gerçekten çağdaş, medeni ve aydınlanmış insanların ülkesi olabilmesinde Cumhuriyet’in başlangıcındaki prensipler çok önemliydi.” Büyükelçi *Fuat Tanlay* da bakandan geri kalmayarak, okullarda tüm çocuklara zorla ezberlettirilen Arif Nihat Asya’nın aşırı milliyetçi *Bayrak* şiirini okuyordu:

40. Info-Türk’ün Fransızca bülteninde bu haber yayınlanınca Türk sitelerinden *Gündem* 12 Kasım’da “Atatürk’ü anma törenlerinden rahatsız olanlar var” diyerek saldırıyı başlattı: “Türkiye’de olduğu gibi Belçika’da da bir çok farklı platformda Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’ü Anma ve Anlama tören ve günleri düzenlendi. Bu törenlerden biri de oldukça üst düzey bir katılımın olduğu Büyükelçilik Salonunda yapılan törendi. Birileri bu törende yapılan tüm konuşmaları adeta mercek altına almış ve yorumlamış. Görüyorsunuz ki, Türk ve Türkiye düşmanları uyumuyor. Onlara göre kendi liderlerinizi anmak, övmek, onlara sadakatla bağlı olduğunuzu söylemeniz, tarihinizle öğünmeniz adeta bir suç eylemi...Bu düşüncüyü ortaya koyanların vatan ve millet sevgisinden ne kadar uzak olduğunu anlamak hiç de zor değil... İşte bunlardan birini okurlarımızın bilgisine sunuyoruz.”

41. 13 Kasım 2008’de Avrupa Parlamentosu’nda 1938 Dersim Soykırımının 70. yıldönümü dolayısıyla uluslararası bir konferans düzenlenmişti. İnci’yle ben de hazırlık çalışmalarına katkıda bulunarak günlerce konferansın duyurusunu yaptık. Ayrıca, 1971 Kollektifi’ni oluşturan Asuri, Ermeni, Kürt ve Türk dernekleri olarak Dersim soykırımının tanınmasını isteyen bir bildiri yayınladık. Bunun üzerine

Brüksel’de elçiliğin papağanlarından biri olan *Beltürk* sitesi ile Türkiye’de yayınlanan *Yeniçağ* Gazetesi 22 Kasım 2008’de eşzamanlı olarak bana karşı linç kampanyasını açtılar. İkisinde de *Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC)*’nin iki yıl önce bana “teşekkür mektubu” göndermiş olduğu anımsatıldıktan sonra 1922’de linç edilen gazeteci Ali Kemal hakkında bilgi veriliyor, TGC’nin bu gazeteciyi basın şehitleri listesine koymasıyla bana teşekkür belgesi vermesi arasında ilişki kurularak şöyle deniyordu: “Kurtuluş Savaşı’na karşı çıkan ve milli mücadele yıllarında Atatürk’ün idam edilmesini isteyen gazeteci Ali Kemal’i internet sitesinde ‘basın şehidi’ olarak gösteren Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, şimdi de Türk ordusuna yönelik saldırıları ve bölücü faaliyetleri nedeniyle hakkında 50’ye yakın dava açılan Doğan Özgüden’e ‘teşekkür belgesi’ verdi. ‘Türk basınına 50 yılı aşkın süreyle vermiş olduğu seçkin hizmetler’ nedeniyle teşekkür belgesiyle taltifine karar verilen Özgüden, sözde Ermeni soykırımının önde gelen savunucuları arasında yer alıyor.

42. Bu provokasyonlar üzerine, aynı yıl kurulmuş olan *Avrupa Barış Meclisi (ABM)* şu bildiriye yayınladı: “Son günlerde Avrupa Barış Meclisi (ABM) kurucusu ve sözcülerinden olan, gerçek aşkına bağlı gazetecilerin duayeni, *Belçika Gazeteciler Cemiyeti*, *Belçika İnsan Hakları Derneği*, *Brüksel Kültürler Arası Etkinlikler Merkezi (CBAI)* ile *Irkcılık ve Yabancı Düşmanlığıyla Mücadele Hareketi (MRAX)* üyesi Doğan Özgüden’e karşı kirli ve tehlikeli bir linç kampanyası yürütülmektedir.” Bu çağrıyla, diğer demokratik kuruluşların dayanışma çağrıları, ilerici basında yayınlanan yazılar ve *Ezilen Göçmenler Kolektifi*’nin açtığı çok kapsamlı bir imza kampanyası izledi. Kampanyaya Belçika kamuoyundan da katkılar oldu. Senatör *Josy Dubié*, konuyu 11 Aralık 2008 tarihinde Senato’ya getirerek İçişleri Bakanı’na benim korunmam için özel bir önlem alınıp alınmadığını sordu. Devlet Sekreteri *Jean-Marc Délizée*, Belçika Devleti’nin koruması altına alındığımı, ancak koruma önlemlerinin

neler olduğunu benim güvenliğim açısından açıklayamayacağına söyledi.

43. 9 Mayıs 2015’te, Ermeni soykırımının tanınmasına verdiğim destek nedeniyle, Türkçe yayın yapan Yeni Haber internet sitesinde hedef gösterildim. Site, Ixelles’teki Ermeni Soykırımı Anıtı önünde konuşma yaparken çekilmiş bir fotoğrafımı “Bu adamın tanıyın!” ifadeleriyle birlikte yayınladı. Aynı site, 29 Kasım 2016 tarihinde de “Belçika’da her vesile ile terör örgütleri ve ayrılıkçıların yanında yer alanlar, Brüksel Saint-Josse Belediyesi sınırları içinde faaliyet gösteriyorlar! Türkiye karşıtı derneklerin başında, yani ağa babalarını İno-Türk kurucusu, eski solcu tüfeklerden *Doğan Özgüden* geliyor...” diye saldırıyordu.

44. Temmuz 2019’da, iktidarın hizmetindeki Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA) yurtdışındaki muhalifleri dosyalamaya başladı. SETA’nın yayınladığı “Avrupa’da PKK Yapılanması” başlıklı 666 sayfalık kitapta, PKK’nin 1978’de kurulmuş olduğu bilindiği halde, 1971’den itibaren sürgünde örgütlediğimiz *Demokratik Direniş Hareketi* ve *Demokrasi İçin Birlik* için de, *İno-Türk* ve *Güneş Atölyeleri* için de “PKK ile irtibatlı faaliyetleri dolaylı yahut direk gerçekleştirdiğine dair pek çok kanıt mevcuttur” deniyor, *Doğan Özgüden*’in mesleki faaliyetleri “terörizm” olarak niteleniyor.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	3
ARTI GERÇEK yazıları	7
Mücadeleci iki hukukçuya saygı ve teşekkür... ..	9
51 yıllık sürgünün Stalingrad'ı... ..	17
NATO özgürlükçü değil, darbecidir... ..	24
Sevgili Ekmekçi, avcılar hâlâ çalılıkta... ..	29
Proleter Şoför'ün ardından Kronos'lara lanet.....	36
Kürt Ulusu'nun Glezos'ları.....	43
Ülkemiz tarihi, soykırım, pogrom ve sürgünler tarihidir	49
Kızgın, uzun Haziran günleri... ..	54
NATO için utanç verici bir tören!	60
Helalleşmeci ortakların ettikleri... ..	67
Yargılı ve yargısız infaz çeşitlemeleri... ..	73
Avrupa başkentinde sol helalcilik... ..	80
“Ne sağcıyız ne solcu, NATO'cuyuz NATO'cu...”	86
“Hayata dönüş” teröründen 129b terörüne... ..	91
Tayyip hariciyesinin yeni yalanları... ..	98
Hiroşima'dan 77 yıl sonra yine Pasifik!	106
Hariciyenin hal-i pür melaline CHP ne der?.....	111
İttifakların ittifakına doğru... ..	117
Deniz'ler ve 68 üzerine üç kalıcı yapıt.....	123
Tayyip “adalet”ine Belçika belgeleri!	129
Sürgünün Yılmaz Güney acısı... ..	135
Seçimde sürgünün de sözü vardır.....	139
Avrupa'nın Segbis'li ülkesi Türkiye.....	147
Ne o, ne de bu... İlle de emek ve özgürlük anayasası!	152
Yayın dünyasından bir yoldaşa veda... ..	158
Madenciye bitip tükenmez nankörlük!.....	164
ABD üslerini kapı dışarı etmeye var mısınız?	170
Türkiye'nin iki onuru: Zarakolu ve Fincancı	177
Soykırımın sürgüne 40 yıl önceki darbesia	184

Sol medyanın antimuanlı kurşun kuşağı	190
İki “pençe”ciye karşı Avrupa’nın çifte standartları	197
Kem küme gerek yok... Savaşçı mısınız, barışçı mısınız?	201
Gazetelere saldırılardan NATO’nun sürgün avına	207
Kızıl Şeytanlar’dan Atlas Arslanları’na	212
İsveç’ten sonra sıra Belçika’da mı?	218
Kürd’e vurmanın dayanılmaz alçaklığı.....	224
Altılı Masa’nın tarihle imtihanı.....	229
Gazeteci olarak “vatan haini” ilan edilsen de... ..	234
Savaş sarmalına direnen İsveç Kibritleri... ..	241
Strasbourg’da 50 yıldır aynı manevralar... ..	247
AKP’nin cürümleri Uluslararası Ceza Mahkemesi’ne... ..	253
Tayyip’in AB’deki zanlı dostları!.....	258
Felakete karşı enternasyonalizm... ..	263
Ukrayna’nın 1 yılı... Ya Kürt coğrafyasının 53 yılı?	269
NATO başkentinden aynı barış çağrısı... ..	275
Nihayet uluslararası hesaplaşma... ..	282
49 yıl sonra aynı senaryo mu?	288
Siyasal göçün somut istemleri... ..	294
İle de anayasayı değiştirecek çoğunluk... ..	300
Brüksel’de NATO karşıtı partinin yükselişi... ..	305
Yurt dışındaki seçmenin sol duyulu seçimi... ..	312
Seçime doğru sol’a ansiklopedik anımsatma... ..	319
1915 yıldönümünde Garo Paylan’ın örnek militanlığı... ..	326
Diasporaların kritik seçim haftası... ..	335
Türkçülük Günü kutlayanların tarihle imtihanı.....	340
Sol partilere bu ders yeter mi?	347
28 Mayıs bir “ehven-i şer” seçimi olmamalıdır	352
Haydi sil baştan, ama önce ciddi özeleştiriyle... ..	355
EK YAZILAR VE BELGELER	361
Düşünce Özgürlüğü İçin Buluşma’da Tanıklığım	363
Vicdan ve belleğin sesi olmaka	368
Özgüden, değerlerinden asla vazgeçmeyen ebedi muhalif	370
Doğan Özgüden ile 14 Mayıs seçimleri üzerine söyleşi	375
Yaşamak mı zor, yazmak mı? Sürgün anıları	378
Hamburg’taki Aziz Nesin’i anma gecesi’ne mesaj	381
Pir Sultan oyunu yazarı Erol Toy’u kaybettik	385
Uluslararası Ceza Mahkemesi’ne Duyurumuz.....	388

Doğan Özgüden'in önceki kitapları

- Ecrits d'exil, İno-Türk, 2021
Sürgün Yazıları, Cilt V, İno-Türk, 2022
Sürgün Yazıları, Cilt IV, İno-Türk, 2021
Sürgün Yazıları, Cilt III, İno-Türk, 2020
Sürgün Yazıları, Cilt II, İno-Türk, 2019
Sürgün Yazıları, Cilt I, İno-Türk, 2019
Journaliste "Apatride", ASP Publications, 2014
"Vatansız" Gazeteci, Cilt II (sürgün yılları), Belge, 2011
"Vatansız" Gazeteci, Cilt I (sürgün öncesi), Belge, 2010
Le Livre Noir sur la "démocratie" militariste, İno-Türk, 2010
Militarisme et liberté d'expression en Turquie, İno-Türk, 2007
L'impact de la Répression sur l'exode massif, İno-Türk, 2006
Extreme-Right in Turkey, İno-Türk, 1988
La poésie turque, İno-Türk, 1988
Black Book on militarist "democracy", İno-Türk, 1987
Oppression of Kurds and Christians in Turkey, İno-Türk, 1987
Intégrisme islamique en Turquie, İno-Türk, 1987
Portrait de l'immigration de Turquie, İno-Türk, 1984
Immigration turque et mass media, İno-Türk, 1984
Turkse immigratie en massa media, İno-Türk, 1984
Türk Dili ve Kültürü Eğitimi, İno-Türk, 1984
MHP Davası ve Faşist Hareket, İno-Türk, 1982
TİP'in Birinci Onyılı (1961-1971), İno-Türk, 1982
US Interests in Turkey, İno-Türk, 1982
Türkiye'de NATO Darbesi, İno-Türk, 1980
Uluslararası Sendikacılık Hareketi, İno-Türk, 1979
Göçmen İşçi Sorunu, İno-Türk, 1978
Masacre in Ankara, Why? İno-Türk, 1978
Direnis-Resistance, İno-Türk, 1974
Turkey on Torture, Democratic Resistance of Turkey, 1973
Turquie, fascisme et résistance, Van Gennep, 1973
Man Hunts in Turkey, Democratic Resistance of Turkey, 1972
File on Turkey, Democratic Resistance of Turkey, 1972
Kapitalizm, Akşam Kitap Kulübü, 1967
Faşizm, Akşam Kitap Kulübü, 1967